5803

398

B 649319

Digitized by Google

878
P8
B86

Digitized by Google

5803

Digitized by Google

8178
P8
.B86

Digitized by Google

Digitized by Google

EX OFFICINA WETSTENIANA. CIↃ IↃ CCII.

Digitized by Google

Digitized by Google

Propertius, Sextus Aurelius

SEX. AURELII
PROPERTII
ELEGIARUM
LIBRI QUATUOR,

Ad fidem VETERUM MEMBRANARUM
ſedulo caſtigati.

Accedunt NOTAE, & terni INDICES;
quorum primus
OMNES VOCES PROPERTIANAS
complectitur.

AMSTELAEDAMI
Apud HENRICUM WETSTENIUM; ut & ROD.
& GERH. WETSTENIOS, H. FF.
cIↄ Iↄ cc II.

Digitized by Google

John S. Lawrence Estate
gt
4-10-1925

Digitized by Google

LECTORI

S. D.

SEX. PROPERTII quanta carminum fama apud veteres illos fuerit, quantaque ingenii ac facundiae gloria, nemo hodie eſt paullo humanior qui ignoret. Et tamen, quod merito miremur, fato ille uſus eſt adeo non favente, ut poſt diſcuſſas immanis barbariae tenebras, quum jam reſpirare paullatim inciperet res Latina, inter illos ſit numeratus, quorum, praeter nomen, nihil pervenire quiverit ad notitiam poſteritatis. Certe jam diu poſt *Franciſci Petrarchae*, atque etiam *Joannis Boccatii* aetatem, latuit, atque ignoratus eſt: neque in ora hominum ac manus pervenit niſi circa medium ſaeculi quinti decimi, invento in cella vinaria ſub doliis antiquo ejus elegiarum libro, literis corroſis ac longa vetuſtate collabentibus. Cujus rei hiſtoriam, ab *Joviano Pontano* acceptam, apud *Alexandrum Alexandrium* denarrat vir non vetuſto clari ſanguinis ordine, quam literarum laude nobilior, *Jacobus Sincerus Sannazarius*. Ex illa tempeſtate uti quiſque fuit doctiſſimus, ita maxime animum intendit ad poëtam nobiliſſimum non modo evolvendum, verum etiam intelligendum. Quod quum fieri non poſſet ſine

Digitized by Google

luculenta rerum veterum ac ſermonis Romani cognitione, obſtarentque praeterea librorum minus bene deſcriptorum errores & multi & magni; opera certatim data eſt ab hominibus literatis, quo & fabularum tenebrae commode illuſtrarentur, & ritus ac mores antiqui in luce clara ſpectandi proponerentur, & denique vera ac germana poëtae ſcriptura, quoad ejus fieri poſſet, ex collatione vetuſtorum librorum conſtitueretur. in tam nobili palaeſtra quam quisque laudem promeruerit, non eſt meum definire hoc loco, aut pronuntiare. Et ſane non erat deſperandum de PROPERTIO perſanando, quam diu res geſta eſt legitimis praeſidiis, neque medicina ipſa modum exceſſit. Sed exorta eſt poſtmodum natio quaedam crudelis atque immiſericors hominum acutulorum, qui ſe CRITICOS appellari volunt, quorum omnis induſtria in eo verſabatur, ut nullis non partibus ſcriptorum veterum, ſive ſanis atque integris, ſive adfectis ac languentibus ſcalpellum adhiberent, freti ſola acie ingenii. Horum ferrum, horum ignem, ſaepe expertus eſt SEXTUS noſter haud perfunctorie, ſectus, uſtus, laceratus membratim. Atque haec iſti ſuo ſe periculo facere dictitabant, neque aliam ſupereſſe medicinam ulceribus jam putreſcentibus. Tanta erat emendatorum copia, ut adſertore opus haberet, qui contra medicos adeſſet aegrotanti. Me quidem certe quum a prima adoleſcentia ſupra modum cepiſſet Propertianae lectionis mirifica illa ſuavitas, tamen nihil ita vehementer deterruit ac variantis ſcripturae in libris criticorum moles infinita: unde nihil aliud proficiebam, niſi ut quae certa mihi prius fuiſſent, protinus evaderent incertiſſima. Atque adeo plus ſemel in eo fui,

ut

ut nihil foret propius, quam ut abjectis omnibus libris ejurarem ingratum legendi laborem. Sed tamen habitus eſt modus; & exorta aliquando occaſio non una, qua ſatisfacerem animi cupiditati in perquirendis libris antiquis. Etenim quum ante annos aliquot poſt varias jactationes certior me ac tranquillior ſtatio excepiſſet, non putavi honeſtum otium ſomno aut deſidia transmittendum: potius deducendum quod reſtabat cum Muſis veteris ratiunculae. Et ſucceſſit ſatis feliciter hoc ipſum quod animo cogitaram. nam apud Virum Clariſſimum, & longo amicitiae uſu mihi conjunctiſſimum, *Petrum Francium*, duos inveni codices PROPERTII in membrana exaratos, unde initium fieret inſtituendae collationis. Horum alter ſcriptus eſt in Italia, litera non admodum antiqua, ſed tamen plana ac facili, forma (ut vocant) octava: alter vero aetatis non paullo majoris, quique facile annos ipſos quadringentos excedere *videatur*, notae ſane bonae, forma quarta, Italicae & ipſe propaginis. Illos ego *noſtros libros* vocare ſoleo. Habebam & variantis ſcripturae excerpta de codice *Poſthiano*, *Jani Lernutii* manu (ni fallor) enotata, donum Viri Celeberrimi ac literarum noſtrarum principis *Joannis Georgii Graevii*, cujus ego amori & plura debeo, & vero etiam majora. Neque reticeri debet jucundiſſimum beneficium, quo me devincire dignatus eſt Vir pietate ac literarum cultu inſignis *Jacobus Gallaeus*, eccleſiae Campenſis miniſter fideliſſimus ac diſertiſſimus. Quum enim iſtis temporibus apud noſtrae reipublicae oratorem, cui erat a ſacris, Lutetiae degeret, uſus eſt oportunitate urbis florentiſſimae, atque adnitente viro laudatiſſimo

Aegi-

Digitized by Google

Aegidio Menagio, duos e bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi libros in membrana calamo exaratos curioſa diligentia contulit cum excuſis ac vulgatis. neque contentus opimo hujus laboris fructu, duos item alteros bibliothecae Colbertinae eadem ſedulitate evolutos, in uſus meos, imo in publicos convertit. Et jam ego his praeſidiis munitus aliquid ſperare coeperam de vigiliis PROPERTIO impendendis, quum ecce praeter votorum meorum deſiderium, magnum atque inſperatum bonum obtulit fortuita felicitas. *Joannes* enim *Menſinga*; quo ego viro, dum erat inter vivos, nihil umquam vidi candidius, humanius, officioſius, atque ad promovenda amicorum commoda paratius; is (inquam) *Joannes Menſinga* non ignarus mei conſilii, ultro ad me pertulit librum ſcriptum, ex bibliotheca Academiae Groningomlandicae, in qua ipſe cum laude ſumma florebat, depromtum. At vero, dii boni, quem librum! Erat is ipſe, quem ſuperiorum temporum critici *Poſthianum* vocitarunt: is ipſe, e quo tot inſignes lectionum gemmas erutas in lucem publicam protulerunt *Janus Mellerus Palmerius*, & *Franciſcus Modius*. quamquam ille per laſciviam ingenii, bonis paratis male eſt abuſus: hic vero, ſi voluiſſet, plura poterat vidiſſe. Uſus eſt hoc ipſo libro & *Joannes Livinejus*, vir acri ac recto judicio. Sed de ejus notis, in quibus tantum materiam rudem videmus futuro aedificio comparatam, eo mitius eſt ſentiendum, quod ſunt poſtumae, atque etiam plane imperfectae. neque tamen nuſquam profuerunt. Accedebant, aliquanto tempore poſt, excerpta libri manu ſcripti, quem cum aliis rei literariae cime-

cimeliis reliquit Vir ſaeculorum memoria digniſſimus *Olaus Borrichius*. illa excerpta ad *Graevium* noſtrum transmiſerunt Viri Excellentiſſimi, *Paullus Vindingius*, & *Joannes Conradus Wolfenius*, hic Sereniſſimo Daniae Regi a bibliotheca, ille a conſiliis. Quorum virorum praecellentem dignitatem ſumma exornat eruditio, eruditionem ſumma commendat humanitas. Nos vero utrique eas pro accepto beneficio gratias publice agimus, quas nos debere ſentimus clariſſimis utriuſque virtutibus. Symbolae quoque nonnihil contulit Vir Clariſſimus *Theodorus Janſonius ab Almeloveen*, Hardervicanae Academiae decus ſingulare, facta collatione editionis principis cum ea quam illuſtris *Scaliger* procuravit. Saepenumero (nam & hoc dicendum erat) mihi profuit vetus editio Veneta A. 1475. quam re ipſa comperi, nihilo eſſe inferiorem manuſcriptis. Hanc anno uno anteceſſit illa, qua uſus eſt *Almelovenius*. neutram harum vidiſſe magnum virum *Gerardum Joannem Voſſium* ex eo liquet, quod in libris de Arte Grammatica ſemper tamquam omnium primam laudat illam, quae prodiit Regii Lepidi A. 1481. Habes, Lector, recenſum copiolarum noſtrarum, unde natum nobis quidquid hoc eſt commentatiunculae. Quam tu qua fronte ſis accepturus, ego ſane neſcio. quamquam nihil ſiniſtri animus mihi auguratur. Si bonus es, & humani moris memor; cur ego metuam te? Sin vero Attila quiſpiam de ſchola; nihil te moror. Peſſimum iſtud eſt mortalium genus, atque implacabiliter contentioſum, quorum inimicitiae nec morte ipſa finiuntur. idcirco decretum eſt, non commoveri, ſi quis me quae-

ret rufus. Verum enim vero bonum te eſſe plus multo expediet mihi, ſiquidem his chartis manum admovere non recuſabis. itaque ſupereſt ut a bonitate tua pudentem veniam petam, ſi tres quatuor conjecturae meae, illae quidem non nimis infirmae, ſed tamen conjecturae, neſcio qua mea incuria in ipſum textum irrepſerunt. Has tu, ſi voles, quantocius ejicito: nam in notis legi, relicto tuo tibi judicio, ſatius fuiſſe arbitramur. quae a membranis venerunt, neque tu (ſat ſcio) improbabis. Plura deprecari ſi velim, aut etiam longis abs te rationibus contendam ut tu ubique mecum facias, ridiculus ſim. Uti in convivio, ita in lectione ſuus cuique guſtus eſt: neque ut invitus probet, quae probanda non putat, rogari quisquam debet. Vale.

CASPAR

Digitized by Google

CASPAR BARTHIUS

Animadv. ad Papin. L. 6. Theb. v. 6.

I*Stud de* Delo *primi vidimus, quamvis infinitis doctis viris examinata haec ſint: quorum ſententias ſane docte judicat Matthaeus Raderus; cujus doctiſſimis & accuratis Commentariis in Martialem, utinam ſimiles in omnes Poëtas haberemus. Ineptiunt hodie qui ſine doctorum hominum collectis ſententiis, iisque cenſitis, tale quid ſcribere moliuntur: non enim fieri poteſt, quin ex pluribus unus aliquis, quocumque etiam Apolline doctus, plura quam ex ſua induſtria diſcat; & praeterea neceſſe erit incurrat cogitationes & obſervationes aliorum, aliquando totas, aliquando partitim. Unde ſuſpicionem malignitatis minime eximet prioribus ſcriptoribus, ſua, ut ſit ubique in his litteris, quae prorſus, niſi ſingulari ingenio praeditis, ridicule tractantur, tenerrime diligentibus.*

Digitized by Google

SELECTA
CLARORUM VIRORUM
DE
SEX. AURELIO PROPERTIO
JUDICIA.

P. Ovidius Naſo L. 3. Artis Amator.

Et teneri poſſis carmen legiſſe PropertI:
Sive aliquid Galli, ſive, Tibulle, tuum.

Idem Remed. Amor.

Carmina quis potuit tuto legiſſe Tibulli?
Vel tua, cujus opus Cynthia *ſola fuit?*

Idem L. 2. Triſtium.

Invenies eadem blandi praecepta PropertI:
Diſtructus minima nec tamen ille nota eſt.

Idem L. 4. Triſt. Eleg. 10.

Saepe ſuos ſolitus recitare Propertius *ignes,*
Jure ſodalitii qui mihi junctus erat.

. . . .

Virgilium vidi tantum: nec avara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meae.
Succeſſor fuit hic tibi, Galle, Propertius *illi:*
Quartus ab his, ſerie temporis, ipſe fui.

Idem L. 5. Triſt. Eleg. 1.

Aptior huic Gallus, blandique Propertius *oris,*
Aptior ingenium come Tibullus erit:

M. Fa-

Digitized by Google

M. Fabius Quintilianus L. 10. Inſtit. Orat. C. 1.

Elegia Graecos quoque provocamus: cujus mihi terſus atque elegans maxime videtur auctor Tibullus. Sunt qui Propertium *malint. Ovidius utroque laſcivior: ſicut durior Gallus.*

M. Valerius Martialis L. 8. Epigr. 73.

Cynthia te vatem fecit, laſcive PropertI:
Ingenium Galli pulcra Lycoris erat.
Fama eſt arguti Nemeſis formoſa Tibulli:
Leſbia dictavit, docte Catulle, tibi.

Idem L. 14. Epigr. 189.

Cynthia facundi carmen juvenile PropertI
Accepit famam, nec minus ipſa dedit.

P. Papinius Statius L. 1. Silv. 2.

date carmina feſtis
Digna toris. Hunc ipſe choro plaudente Philetas,
Callimachúſque ſenex, Umbroque Propertius *antro*
Ambiſſent laudare diem, nec triſtis in ipſis
Naſo Tomis, diveſque foco lucente Tibullus.

C. Plinius Caecilius Secundus L. 6. Epiſt. 15.

Paſſienus Paullus, ſplendidus eques Romanus, & in primis eruditus, ſcribit elegos. Gentilitium hoc illi: eſt enim municeps Propertii, *atque etiam inter majores ſuos* Propertium *numerat.*

Idem L. 9. Epiſt. 22.

Magna me ſollicitudine affecit Paſſieni Paulli valetudo, & quidem plurimis juſtiſſimiſque de cauſis. Vir eſt optimus, honeſtiſſimus, noſtri amantiſſimus, praeterea in literis veteres aemulatur, exprimit, reddit: Propertium *in primis, a quo genus ducit; vera ſoboles, eoque ſimillima illi, in quo ille praecipuus. Si ele-*

elegos ejus in manum ſumſeris, leges opus terſum, molle, jucundum, & plane in Propertii *domo ſcriptum.*

L. Apulejus Apolog.

Hic illud etiam reprehendi animadvertiſti, quod cum aliis nominibus pueri vocentur, ego eos Charinum & Critiam appellitarim. Eadem igitur opera accuſent C. Catullum, quod Leſbiam pro Clodia nominarit: & Ticidam ſimiliter, quod, quae Metella erat, Perillam ſcripſerit: & Propertium, *qui Cynthiam dicat, Hoſtiam diſſimulet: & Tibullum, quod ei ſit Plania in animo, Delia in verſu.*

L. Caecilius Lactantius Firmianus L. 2. Divin. Inſtit. C. 6.

Romulus urbem conditurus, paſtores, inter quos adoleverat, convocavit. cumque is numerus condendae urbi parum idoneus videretur, conſtituit aſylum. Eo paſſim confugerunt ex finitimis locis peſſimi quique, ſine ullo conditionis diſcrimine. ita conflavit ex his omnibus populum, legitque in ſenatum eos, qui aetate anteibant; & Patres appellavit, quorum conſilio gereret omnia. de quo ſenatu Propertius *elegiarum ſcriptor haec loquitur:*

Curia, praetexto quae nunc nitet alta ſenatu,
Pellitos habuit, ruſtica corda, patres.
Buccina cogebat priſcos ad verba Quirites.
Centum illi in prato ſaepe ſenatus erat.

Angelus Politianus Nutric.

ut terſi memorat pia Muſa Tibulli,
Muſa ſibi primos quae jure adſciſcat honores
Imparibus numeris, ni blanda Propertius *ora*
Solvat, & ambiguam faciat certamine palmam.

Julius Caeſar Scaliger L. 6. Poëtic. C. 7.

Propertius *facilis, candidus, vere elegiacus: terſior tamen, quam exiſtimatus eſt a Criticis. Nam & amat quaedam, quae mini-*

minime ſunt vulgaria, & quibuſdam locis paucorum judicium ſecutus videtur.

Adrianus Turnebus L. 8. Adverſar. C. 2.

Lepidiſſimus & nitidiſſimus poëta Propertius.

Idem L. 11. C. 15.

Tanta verſuum Propertii *jucunditas & amoenitas eſt, ut eos dictantibus Gratiis a poëta exceptos cenſeas: tantum optarem ad aliam potius, quam amatoriam materiam, beatam illam & candidam ingenii venam contuliſſet.*

Juſtus Lipſius L. 2. Antiq. Lect. C. 10.

Propertium *qui non amat, eum profecto Muſae non amant. Tanta ejus verſuum ſuavitas eſt, ut quemadmodum comicus ille ait, nil niſi mulſa loqui videantur: tanta eruditio, ut non niſi Phoebo dictante credamus exceptos.*

Andreas Schottus L. 2. Obſervat. Human. C. 7.

Cynthia facundi carmen juvenile PropertI:
adeo elegans, & ſcitum, ut nihil eo venuſtius hoc in genere reperiri queat. Callimachum Graecum ut expreſſit, Euphorionem, alioſque non nullos; ita illum ſimiliter alii expreſſere.

Lucas Fruterius L. 1. Veriſimil. C. 14.

Propertium *vere* transmarinam Venerem *appellare poſſumus, cum propter varia in eo a Graecis tralata dicendi genera, tum etiam propter quaſdam & audaces & proprias ſibi phraſes, quas in alio poëta haud temere reperias.*

Daniel Heinſius dedicat. Monobibli.

Idem in nonnullis noſter ille inaffectatae elegantiae affectator Catullus praeſtitit, & in primo libro maxime Umber: *quamvis,*

ſi

ſi unam excipias elegiam aut alteram, minus in hanc curam incubuit, minuſque, ſive certo judicio, ſive alias naturae ſuaſu, in propoſito perſiſtit. In reliquis, a ſe ſimulque a Graecis degenerat ac retro cedit. Qui vir curam & operam ubique ad elegiam, ſed & gravitatem admirabilem non numquam contul.t.

Caſpar Barthius L. 9. Adverſar. C. 10.

Dulciori eruditione & eruditiore dulcedine nemo ſcriptor eſt tota Antiquitate ante Propertium, *quem ſcriptorem quo magis rimaberis, eo magis amabis: quae enim primo intuitu obſcuriora videbuntur, ea ſi penetraveris, omnium videbuntur naturali quadam Venere gratioſiſſima. Ita autem te velim hunc Poëtam exquirere, ut nulli tam parem credas, quam ſibimet ipſi: quae regula cum omnibus praecipuis ſcriptoribus ſit generalis, primo tamen loco quadam quaſi Genii alicujus ſingularitate huic convenire magis videtur quam caeteris.*

Idem L. 32. C. 9.

Quod ſi & paucorum quidem ſed maxime locupletium teſtium acceſſione juvari velimus, non deerunt etiam praeſtantiſſimi ſcriptores, qui nobiſcum ſentient. Ingenioſiſſimus & limatiſſimus, etiam eruditiſſimus ſcriptor eſt Propertius, *Graecarum elegantiarum ſine pari gnarus & amator. At ille naſcentem tum primum Aeneïdem non parem ſed priorem Iliadi ponere non dubitat, velut Paeanem poſt victoriam Latii canens, dum exclamat:*

Cedite Romani ſcriptores, cedite Graji.
Neſcio quid majus naſcitur Iliade.

Idem Animadv. ad Papin. L. 1. Silv. 2. v. 253.

Summa laus Propertio *data in Elego carmine, multorum judicio. Veriſſime Plinius Caecilius L. 9. Epiſt. 22.* praecipuum in Elegia, terſum, mollem, jucundum, *dixit. Addendum omnino a doctrina praeconium; eſt enim ſimul his, eruditiſſimus ſcriptor: prorſus Tibullo non comparandus, qui mera & inornata ſimplicitas*

tus eſt, adeo tamen candida, delicata, nitida, & amabilis, ut nec ipſe is auctor ulli poſſit comparari, nedum Propertio, *qui aliarum Venerum eſt.*

Idem ad L. 5. Silv. 1. v. 211.

Pompam *talem, quam ſibi tamen non poſcit, pulcre deſcribit amoeniſſimus Poëta,* Propertius, *L.* 2. *Eleg.* 13.

Idem ad L. 3. Thebaid. v. 559.

Quatuor genera divinationum *enumerantur a* Propertio *L.* 4. *Eleg.* 1. *Qui liber oſtendit quantus Poëta* Propertius, *quantus auctor, fuerit.*

Hoc neque arenoſum Libyci Jovis explicat antrum,
  Aut ſibi commiſſos fibra locuta Deos.
Aut ſi quis motas cornicis ſenſerit alas,
  Umbraque nec magicis mortua prodit aquis.

Quo loco doceri magnopere cupiamus quae ſint magicae *illae* aquae, *quibus cogatur umbra ventura aut occulta prodere. Sed dubitantibus commode ſubvenit admirabilis memoriae Exegetes Joannes Paſſeratius, ſine cujus Commentariis non ſuadeam legendum illum ſuaviſſimum poëtam, licet infinitis adhuc locis inemaculatum.*

Franciſcus Vavaſſor lib. de Ludicra Dictione.

Galli, qui duriuſcule putatur ſcripſiſſe, nihil pervenit ad nos, injuria & iniquitate temporum. Tibullum, ita ut erat accepimus, excultum atque expolitum. Eſt Propertius *in manibus, & oris blandi poëta, & altioris ſpiritus, & fabulis creber, & imitatione Graecorum doctior.*

Daniel Georgius Morhofius lib. de Patavinitate
Liviana C. 12.

Propertius *Umber inter principes aureae aetatis poëtas omnium*

* * *

ſuf-

ſuffragiis reponitur. Primus enim Italorum Elegiam Latio donavit. Blandi oris Ovidius illum vocat, & jure ſodalitii ſibi junctum fatetur.

Il Signor Giovanni Vincenzo Gravina nel diſcorſo delle Antiche Favole.

Properzio *ha novità d'eſpreſſione, fantaſia preſſochè lirica, ed è atto non meno alle coſe grandi, che a gli amori: ma in Tibullo, per auuentura, è naturalezza maggiore.*

Joannes Jovianus Pontanus L. I. Amorum.

O utinam & noſtri fugiant nigra fata libelli,
Et ſit perpetuo non ſine honore rogus!
O ſi poſt cineres & me quoque jactet alumnum
Umbria carminibus non inhonora meis!
Umbria Pieridum cultrix, patria alta PropertI,
Quae me non humili candida monte tulit.
Vigia quem gelidis placidus circumfluit undis,
Et Nar ſulphureis fontibus uſque calens.

Franciſcus Floridus Sabinus Apologiâ in linguae Latinae calumniatores, poſt recitatum Quintiliani judicium.

Quam parum tibi convenit cum Fabio, Marulle? Tu unicum Tibullum probas, caeteros excludis: is non modo Propertium *non extluſit, ſed omnibus etiam aliquorum judicio antepoſuit. Qua in re id ſibi voluiſſe videtur, ut, cum eorum uterque in Elegia celeberrimus fuerit, unicuique ſit liberum quem malit imitari. Quamvis autem nihil ſit ferme odioſius, quam de ſummis viris & aequalibus praeſertim judicare, nec libenter a Fabio diſſentiam, cum quo bona eruditorum pars Tibullum* Propertio *cultiorem aſſerit, non vererer in eorum album, qui* Propertium *malunt, nomen dare, quippe qui quid in hujus poëtae ſcriptis deſiderare liceat, non videam, ita omnia munda, abſoluta, culta,*

con-

concinna, elegantia ſunt, nihilque habent quod caudam trahat. Atque ut illum Tibullo parem ſtatuamus, in hoc certe magis eſt laudandus Propertius, *quod Italorum primus Elegiam Latio donavit, ut ipſe de ſe elegantiſſime teſtatur:*

Primus ego ingredior puro de fonte ſacerdos
Itala per Grajos orgia ferre choros.

&,

Ah valeat, Phoebum quicumque moratur in armis:
Exactus tenui pumice verſus eat.
Quo me Fama levat terra ſublimis, & a me
Nata coronatis Muſa triumphat equis.

At id tam eleganter fecit, ut nihil quicquam ejus inventis poſteri addere potuerint: quod neſcio an Romanorum alicui (ſi Horatium, quamvis in diverſo opere, excipias) adhuc contigerit. Ovidius certe blandi oris Propertium *appellat, quem & jure ſodalitii ſibi junctum fuiſſe fatetur. Sed quantulus eſt apud Marullum Ovidius? aut quam nihil ejus amoribus defert? &c.*

M. Antonius Muretus dedicatione Scholiorum in Propertium.

Non injuria dubitatum eſt a veteribus, Tibullone an Propertio *deferendus eſſet inter Latinos poëtas elegiae ſcribendae principatus. Nam ut inſunt in utroque permulta, quae eos vulgarium numero exemptos in edito atque eminenti ſtatuant loco: ſic propriae quaedam extant & elucent in utroque virtutes, quibus uterque alterius palmam ambiguam facere videatur. Summa in Tibullo elocutionis elegantia, & proprietas: ſumma in* Propertio *eruditionis poëticae copia, & varietas: in illo Romana prope omnia, in hoc pleraque tranſmarina. Illum, nativa quaedam & incorrupta Romani ſermonis integritas, in media urbe natum & altum eſſe, perſpicue oſtendit: hunc praeter cetera forma & character ipſe dicendi in Graecorum poëtarum ſcriptis aſſiduiſſi-*

 me

me verſatum eſſe demonſtrat. cumque a ſapientiſſimis viris traditum ſit, duo eſſe praecipua poëticae dictionis ornamenta, τὸ σαφὲς, καὶ τὸ ξενικὸν, illo Tibullus, hoc Propertius *excellere videtur. Mollior ille, & delicatior: nervoſior hic, & accuratior. illo magis oblectere: hunc magis, ut opinor, admirere. illum judices ſimplicius ſcripſiſſe, quae cogitaret: hunc diligentius cogitaſſe, quid ſcriberet: in illo plus naturae, in hoc plus curae atque induſtriae fuiſſe perſpicias. Quae cum ita ſe habeant, perdifficile eſt, decernere ac conſtituere, uter alteri praeſtet. Nam ſi praecipua laus poëtarum in imitatione conſiſtit: mihi quidem videtur Tibullus varios illos fluctuantis animi motus, quibus amantes agitari ſolent, melius imitatus eſſe. ſin, ut quicque ad optimum proxime accedit, ita ipſum quoque optimum judicandum eſt: crediderim ſane veterum illorum Graecorum, ac praecipue Callimachi,* Propertium *haud paulo ſimiliorem fuiſſe: qua etiam fiducia ipſe ſe* Romanum Callimachum *vocare auſus eſt. Sed haec ut ſunt, neque noſtrum eſt, neque cujuſquam hominis pudentis, & conſiderati, qua de re veteres illi, quorum fuit & doctrina major, & judicium acrius, non liquere pronuntiarunt, de ea certi quicquam conſtituere, & litem ſecundum alterutrum dare. Satius fuerit, utrumque ſtudioſe ac diligenter evolvere, utriuſque virtutes accurate perpendere, utrunque ſibi ad imitandum proponere, ſi quando forte nos ad tentandum idem poëmatis genus aut voluntas adducet, aut naturae impetus feret.*

Gulielmus Canterus praefatione in Propertium.

Quem inter poëtas locum Sex. Propertius *& veterum & noſtri temporis hominum judicio obtineat, non eſt, cur pluribus doceam. Atque de hoc ut conſtat, ita judicii hujus cauſa aeque eſt aperta. Ut enim Virgilio carminis heroici, ſic huic elegiae principatum nemo non aut tribuit, aut tribuere ſaltem debet. Etenim ſive inſignem & perfectam a poëta doctrinam, ſive verſus omnis venuſtatis pleniſſimos, ſive dictionem puriſſimam ac terſiſſimam requiras: unus tibi de omnibus abunde ſatisfaciet* Propertius. *Itaque non levi de cauſa quo numero apud Graecos eſſet Callimachus, eo hic apud noſtros & habitus fuit, & haberi ipſe voluit. Quocirca*

circa qui Tibullum cum hoc, aut Ovidium contendere voluerit, non leviter, arbitror, operam luſerit. nam Catullus quidem in aliis excellere videtur.

Jacobus Pontanus L. 2. inſtitut. Poëtic. C. 25.

Ad antiquitatem merito rediguntur hiſtoriae atque fabulae, quibus moderate utendum eſt: manu etenim ſerere oportet, non toto thylaco: ſecus eſt, cum inductione uti volumus: ibi quippe multas glomerari licet, imo vero oportet. Hoc in genere Tibullo praeſtat longe Propertius, *in quo major eſt, quam in altero, poëticae eruditionis ſupellex.*

Joannes Iſaacius Pontanus L. 2. Analect. C. 2.

Sed pauſo pauliſper a tragico hoc opere, & Propertium *amatorem vatem interſero; ſed vatem, ita Muſae me ament, doctum, diſertum, magnificum. Venuſtas vero in illo talis, ut eruditorum conſenſu non modo principem ſemper laudem meruerit, ſed ob profundum quoque literaturae perpetuam admirationem.*

Philippus Carolus Animadverſ. ad L. 2. Agellii C. 23.

Sicut pictores oculis defeſſis, ad floridos & virides colores ſe avertunt: ita bene natis & literatis ingeniis lenitas gravium longarumque meditationum Plautus eſt, & Terentius, & Publius, & Horatius, & ſmaragdus poëtarum Propertius.

Rolandus Mareſius L. 2. Epiſt. 6. poſt prolata Quintiliani verba.

Durum mihi quidem eſt, ab acris judicii Critico diſcedere, qui Tibullum videtur praeferre. Sed tamen in iis me eſſe fateor, qui Propertium *malint. Quamvis enim Tibullus mire ſit jucundus, & elegans, Latinae etiam proprietatis amantior, quam alter, qui ſaepe graeciſſat, & in carmine exactior, & rotun-*

tundior: tamen Propertius *illum eruditione, & ingenii ſuavitate videtur ſuperare, blandus omnino & lenis in affectibus: in quibus etiam exprimendis nonnumquam, tanquam calidus amator, & amore deperditus, vehementior fuit.*

Paganino Gaudenzio nella ſua Letteraria Hiſtoria.

Cintia fù la cagion illuſtre chiara
De la gran fama, ch'acquiſtò cantando
Properzio, *la meſtizia in bando dando,*
E facendo la penna ſua preclara;
Perchè ſenza l'imago amata rara
Chi può contra l'oblio vibrar il brando?
Chi può renderſi noto memorando,
Se coll' amor l'ingegno non prepara?

Joannes Albertus Fabricius in Bibliotheca Latina.

Sextus Aurelius Propertius, *Umber, non minorem laudem ſcriptis elegis conſecutus eſt, quam apud Graecos Callimachus, Cousve Philetas, quos aemulatum eſſe ſe ipſe praedicat. Floruit paulo ante Ovidium. exſtant* Propertii *libri quatuor Elegiarum, laſcivi paſſim, caeterum Tibullianis non concedentes lepore & elegantia, eruditione vero illos etiam antevertentes. Editi ſunt cum Tibullo & Catullo, ut ad utrumque horum monuimus. ------ Novam vero eximiam hujus poëtae editionem moliri in Belgio dicitur, qui omnes ejus Veneres imbibit, elegantiſſimus* Janus Broukhusius.

Gaſpar Scioppius L. 3. Veriſimil. C. 10.

Propertio *caput hoc a nobis dabitur. neque id immerito. Nullus enim fere eſt de ſcriptoribus, in quo exornando aeque bene laborari putem. ita ſuavis eſt, & elegans, ut quemvis ad ſui lectionem adliciat; ita rurſus difficilis, ut uon unum, nec uno in loco, interpretem requirat. Difficilis, inquam, ut mihi, aliiſque paullo humanioribus, videtur: qui alios, quibus il-*
le

le modo non facillimus perperam exiſtimatur, docere poſſumus.

Blondus Flavius L. 1. Italiae illuſtratae, regione quarta.

E regione Trivii amoeno in colle Falcum eſt oppidum, haudquaquam vetuſti nominis, ſed populo frequentatum. Ad colliſque illius radices in via olim Flaminia eſt Mevania, de qua Livius in IX. Decius Coſ. magnis itineribus ad Mevaniam, ubi tum copiae Umbrorum erant, perrexit. *Fuitque id oppidum cive ornatum* Propertio Aurelio, *qui de ſe ipſo ſcribit ad Tullum libro Monobiblo, vel, ut Nonio Marcello placet, libro Elegiarum:*

Proxima ſuppoſitos contingens Umbria campos
  Me genuit terris fertilis uberibus.

Idemque in Elegiarum quarto:

Umbria te notis antiqua penatibus edit:
  Mentior, an patriae tangitur ora tuae,
Qua nebuloſa cavo rorat Mevania campo,
  Et lacus aeſtivis intepet Umber aquis.

Petrus Crinitus L. 3. de Poëtis Latinis C. 43.

Sex. Aurelius Propertius *ex Mevania oppido oriundus, quod in Umbria eſt, ut ipſe auctor copioſe teſtatur, quo loco Umbriam Romani Callimachi patriam vocat,*

Ut noſtris tumefacta ſuperbiat Umbria libris,
  Umbria Romani patria Callimachi.

Callimachum praecipue Cyrenaeum, Mimnermum, & Philetam, Graecos poëtas, in carmine ſecutus eſt, quorum manibus comitem ſe profitetur. Nam ut illi apud Graecos in Elegia conſenſu omnium longe praeſtiterunt; ita Propertius *apud Latinos*

nos

nos eorum imitatione primas videtur quorundam judicio conſecutus.

Lilius Gregorius Gyraldus Dialog. 4. de Hiſtor. Poëtar.

Sex. Aurelius Propertius *Umber, ex Mevania oppido fuiſſe dicitur, vel potius ex Aſiſia vel Eſſiſia, utrunque enim memini me legere in Graecis & Latinis ſcriptoribus, quam civitatem Axim vel Aſſim potius ipſe poëta appellat, qua de re nonnihil Fl. Blondus, aliique viri docti. Ejus poëtae verſus vobis ex quarto libro recitabo, ut plane rem percipiatis, quo loco vitam, patriam, fortunamque ſuam ſub Hori mathematici perſona recenſet.*

Umbria te notis antiqua penatibus edit.
 Mentior, an patriae tangitur ora tuae?
Qua nebuloſa cavo rorat Mevania campo,
 Et ſacer aeſtivis intepet hymber aquis.
Scandentiſque Aſſis couſurgit vertice murus,
 Murus ab ingenio notior ille tuo.

Videtis ut plane Aſſem *patriam ſuam faciat,* & ſacrum hymbrem, *amnem ſic adhuc ab incolis, paucis immutatis literis, vocitatum nominet. & idem paulò ſupra Aſſim* ſcandentes arces *appellat, cum canit,*

Scandentes ſi quis cernet de vallibus arces,
 Ingenio muros aeſtimet ille meo.

Niſi ſi quis audaciuſcule eo verſu ſcandentem Aſſem *legere maluerit. Callimachum in primis, poëtam Cyrenaeum, & Coum Philetam dicendi forma imitatus eſt. Quin & ſe ipſe alicubi* Romanum Callimachum *appellat, ut & Vergilium, Mantuanum Homerum dicimus. Quatuor Elegiarum libros, cultos & eruditos, reliquit.*

Janus Pannonius, Epiſcopus Quinqueccleſienſis L. 2. Eleg. 2.

Nemo adeo eſt amens, quin Umbros praeferat agros
 Omnibus Italiae fertilitate locis.
Nec quoque gauderet ſe hac gente Propertius *ortum,*
 Ni ſtudio belli, ni foret apta togae.

Gerar-

Gerar. Joan. Voſſius lib. de temporib. Poët. Latinor.

Propertius, *patria Umber, ut ipſe ſcribit, aemulus Philetae Coi, & Callimachi Cyrenaei, unde & ſe* Romanum *vocat* Callimachum. *Conqueritur & ſe excidiſſe agris paternis in diviſione ea, quae ſub Triumviris facta militibus. Puella, quam Cynthiam vocat, vero nomine Hoſtia eſt dicta, ut ex Apulejo conſtat. Videtur autem fuiſſe filia Hoſtii, qui de bello Iſtrico ſcripſit, ut ſuperius relatum.*

C. Sollius Apollinaris Sidonius, Arvernor. Epiſc.
L. 2. Epiſt. 10.

Certe ſi praeter rem oratoriam, contubernio feminarum, poëticum ingenium, & oris tui limam frequentium ſtudiorum cotibus expolitam, quereris obtundi, reminiſcere quod ſaepe verſum Corinna cum ſuo Naſone complevit, Lesbia cum Catullo, Ceſennia cum Getulico, *Argentaria cum Lucano, Cynthia cum* Propertio, *Delia cum Tibullo.*

Joannes Pierius Valerianus Sermone de ſtudiorum conditione.

Sermones ait hic, Vates Venuſine, ſecuri
Caedi poſſe tuos, craſſos accuſat, & odit.
Eſt cui ſit docti libertas dura Catulli:
Virgilio ingenium qui demat, propter Homerum:
Qui tibi mollitiem vitio dent, terſe Tibulle:
Te quoque grandiloquum, atque elegum ſupra ire, Propertī,
Invideant potius, quam damnent, optime vates.

Gaſpar Scioppius lib. de Stilo Hiſtorico.

Caeteri, quibus perennare, & ad noſtram uſque aetatem caneſcere contigit, ejus ſunt notae, ut ad eorum ſcripta, tanquam ad obruſſam puritatis atque elegantiae Latinae, omnium poſteriorum orationem exigere debeamus. Ii ſunt Caeſar, Livius, Cornelius Nepos, Virgilius, Horatius, Propertius, *Tibullus, & Vitruvius.*

* * * *

Olaus.

Digitized by Google

Olaus Borrichius Cogitation. de variis linguae Latinae aetatibus, in voce *Vigilax.*

Quanquam Sidonium inter capite cenſos non exiſtimemus numerandum, hic tamen non tam Sidonium, quam incorruptiſſimos Latinae linguae auctores Propertium & *Columellam veneramur, vocis hujus patronos.*

Joannes Secundus L. 1. Eleg. 7.

Non, quia Virgilio primos conceſſit honores
Poſteritas, Flacci ſprevit iniqua lyram.
Aut male rejecit, quem protulit Umbria, *vatem,*
Sola cui longum Cynthia carmen erat.

Idem L. 2. Eleg. 1.

O tantum faveas Umbri *levis umbra poëtae,*
Cynthia ſi noſtro ſemper in ore ſonat.
Tu caput hoc circum pennis allapſa ſonoris
Ter ſtrepe; procumbens ter bona verba canam.
Deinde ubi Panchaeo fumaverit ara vapore,
Placatum Lethes & mihi numen erit;
Aſperſam lactis niveo te rore remittam,
Cynthia ne caro vate ſit orba diu.

Idem L. 3. Eleg. 3.

Cynthia deinde, potens oculis jaculantibus ignem,
Subſequitur Coa mobilis in tunica.
Haec domuit fortem, tactumque Cupidine nullo,
Et faſtus ſpolium celſa tuentis habet.
Tu quoque qui cernes, cave ne laedaris ab illa:
Spirat adhuc flammas, & ſua tela gerit.

Daniel Heinſius Monob. Eleg. 6.

Nec modus, aut blandi carmen recitare PropertI,
Quem levis impoſitis preſſit Amor pedibus.

Sive

Digitized by Google

Sive illum molli defixit Cynthia ſomno,
Horrentem notae jurgia ſaevitiae:
Seu cum non faciles impugnat carmine valvas,
Ebrius, & duris oſcula dat gradibus.
Herculis aut magni raptos deducit amores,
Opprobrium caſtis non leve Naïaſin.
Felix, qui dulces verſu mercatus amores,
Haeret in exſtincti nomine Callimachi,
Felix in roſeis ſemper qui tempora ſertis;
Inque Philetaeis ſemper habet foliis.

Paullus Manutius L. 3. Epiſt. 14. ad M. A. Muretum.

Tu modo, qui Catullum expolieris, da operam ut in Tibullo, & Propertio, *qui locum illi proximum in elegantia verborum, atque in ſententiarum concinnitate obtinent, quam ſimillimum tui te praebeas. ita tres pulcherrimi poëtae, & ſine dubio inter Latinos in illo feſtivo genere principes, veterem ſuum ſplendorem ereptum vetuſtate, atque hominum inſcitia, tuo maxime ſtudio recuperabunt. Ego autem ipſe mihi gratulabor, & quodam modo gratias habebo, quia te ad hanc induſtriam excitaverim.*

Idem ibidem Epiſt. 21.

Nec integrum jam eſt: &, ſi ſit, cur tu poëtam elegantem, maximeque omnium Latinorum fabellarum varietate, hoc eſt, vere poëtica eruditione florentem, abjicias? Etiam illud: oblitus ne es, ei te Commentarium publice eſſe pollicitum?

Octavius Ferrarius Epiſtolâ ad Franc. Sparaverium.

Erant quidem oculi mei amoeniſſimo Vicentinorum collium aſpectu recreati, quos tam bacchata Lyaeo juga, quam veterum magnificentiae decertantia civium praetoria nobilitant. Ibi quindecim dies opimo aucupio, &, ut cum Pindaro loquar, uvae bullientis rore ſpumantibus pateris, ſed praecipue Propertianorum *carminum dulcedine, jucundiſſime exegi.*

E R R A T A.

In textu Propertii.

Pag.	*verſ.*	*erratum*	*corrige.*
29.	3.	v detur	videtur
47.	22.	Tanarius	Taenarius *quod & in Indice mutandum.*
110.	33.	forſit	fors &
285.	4.	Fallacen	Fallacem

In notis.

5. *a.* 17.	vulga	vulgata
37. *a.* 23.	ininvenit	invenit
40. *b.* 36.	dem	demi
109. *b.* 13.	Dardana	Dardanas
ibid.	*dele punctum* (.) *poſt* tremenda	
130. *b.* 18.	quadriginta	quadraginta
172. *a. penult.*	Gabali	Gabalis
277. *b.* 20.	audivit	audivi

SEX.

Digitized by Google

SEX. AURELII PROPERTII CYNTHIA.

LIBER PRIMUS.

HUnc librum ab antiquis criticis dictum fuiſſe *Monobiblon*, eo quod ſolus, & ante tres reliquos editus fuerit, jam pridem docuit illuſtris Scaliger, rejecta ſimul hominum ineptorum opinione, qui totum opus, id eſt, omnes quatuor Elegiarum libros, *Monobibli* titulo inſigniebant. Id autem iis perſuaſerant membranae veteres, in quarum multis haec coronis conſpicitur, PROPERTII AURELII NAUTAE MONOBIBLI QUARTUS ET ULTIMUS LIBER EXPLICIT. Veram epigraphen ſervavit nobis bonus ille codex Groninganus, in quo ita legitur,

PROPERTII NAUTAE MEVAN. UMBRI CYNTHIA.

& hoc quidem nomen, ut ſcias librarium intellexiſſe, auro illitis characteribus praefulget. (veram dixi epigraphen: nam de NAUTAE agnomine poſt paullo dicam) Ejus mihi adſertionis fundus ipſe noſter Propertius L. 2. Eleg. 17.

Tu loqueris, cum ſis jam noto fabula libro,
Et tua ſit toto CYNTHIA *lecta foro?*

tum ipſo fine ejuſdem libri:

CYNTHIA *quin etiam verſu laudata PropertI,*
Hos inter ſi me ponere Fama volet.

& Martialis L. 14. Epigr. 187.

CYNTHIA, *facundi carmen juvenile PropertI,*
Accepit famam, nec minus ipſa dedit.

ibi lemma eſt in vulgatis, *Propertii Monobiblos:* in ſcriptis vero, monente elegantiſſimo viro Petro Scriverio, *Cynthia Monobiblos.* unde non ſine ratione ſuſpiceris lectum fuiſſe antiquitus, *Propertii Cynthia Monobiblos.* certe Domitius Calderinus in ſuis ita inveniſſe videri poteſt, quum haec ſcribat: CYNTHIA. *Monobiblos Propertii carmen ita inſcribitur, qui ardentiſſime amavit* HOSTIAM, *ficto nomine appellatam* CYNTHIAM. Hujuſmodi inſcriptiones in re amatoria veteribus poëtis admodum erant familiares. Suetonius lib. de illuſtr. Grammat. in Catone: *Scripſit praeter grammaticos libellos etiam poëmata, ex quibus praecipue probantur* LYDIA & DIANA. *Lydiae Ticida meminit,*

LYDIA *doctorum maxima cura liber.*

Dianae Cinna,

Saecula permaneat noſtri DIANA *Catonis.*

Porphyrio in Horat. L. 1. Od. 22. *canto Lalagen*] *compono ſcilicet librum* LALAGEN. *ita liber Sex. Decii* COLLYRA *inſcribitur, eo quod de Collyra amica ſcriptus ſit. Etiam nos ſic plerumque loquimur.* ita & Cornelius Gallus amores ſuos LYCORIDIS nomine proſcripſerat, quod ex Ovidio colligere licet, L. 1. Amor. Eleg. 15.

Gallus & Heſperiis, & Gallus notus Eoïs,
Et ſua cum Gallo nota LYCORIS *erit.*

Nam praeter eum librum, tranſtulerat quoque Latino carmine Euphorionem Chalcidenſem. exſtabat etiam tum temporis MELAENIS, nobilis Poëtae Domitii Marſi amor. cujus memoriam poſteris ſervavit Valer. Martialis L. 7. Epigr. 28.

Et Maecenati Maro cum cantaret ALEXIN,
Nota tamen Marſi fuſca MELAENIS *erat.*

Nautae agnomen poëtae noſtro adhaeſit ex male tranſcripto loco libri ſecundi, Eleg. 19.

Tu mea compones, & dices, Oſſa, ProperţI,
Haec tua ſunt: eheu, tu mihi certus eras.
Certus eras, eheu, quamvis nec ſanguine avito
Nobilis, & quamvis non ita dives eras.

Ibi enim *navita dives eras* fere legitur in codicibus ſcriptis. qua de re agetur alibi opportunius. Equeſtri loco natum fuiſſe, ipſe teſtatur L. 4. Eleg. 1.

Mox ubi bulla rudi dimiſſa eſt aurea collo.

firmat Plinius Caecilius L. 6. Epiſt. 15. *Paſſienus Paullus, ſplendidus eques Romanus, & in primis eruditus, ſcribit elegos. gentilitium hoc illi. eſt enim municeps Propertii, atque etiam inter majores ſuos Propertium numerat.* antiquior eſt Catonis auctoritas apud Servium in L. 7. Aen. ỷ. 697. LVCOSQVE CAPENOS. *Hos dicit Cato Vejentum condidiſſe auxilio regis Propertii, qui eos Capenam, cum adoleviſſent, miſerat.* utinam paullo eſſet longior paulloque integrior haec lacinia Catonis. meminit Cicero cujuſdam *Sexti Propertii*, Orat. pro domo ſua C. 19. *denique etiam ille novitius Ligur, venalis adſcriptor & ſubſcriptor tuus, cum M. Papirii, ſui fratris, eſſet teſtamento & judicio improbatus, mortem ejus ſe velle perſequi dixit, nomen Sexti Propertii detulit. accuſare alienae damnationis ſceleriſque ſocios propter calumniae metum non eſt auſus.* hunc *fortaſſe* noſtri Sexti patrem fuiſſe, Lipſius ac Paſſeratius cogitabant. quod ſi eſt; ne ille loco conſpicitur parum honorifico. Sed res eſt incerta. de patria non conſtat inter eruditos: neque ignota lis eſt, quam Scaligero movit Schoppius in Paradoxis Literariis. ſed opinor omne argumentum exhauſerit Thaddaeus Donnola, edito *de Patria Propertii* libro. quem ego librum oculis numquam uſurpavi, Propertium interea pro Mevanienſe habiturus. Deſiderari aliquid ex ſcriptis Propertii Scaliger ſuſpicatur, adducto ex Fulgentii Expoſitione, in voce *dividias*, hoc verſiculo,

Dividias mentis conficit omnis amor.

Quamquam eum verſiculum poſtea Petronio adſcribit: quod & Petrus Daniel fecit in Notis ad Petronium, uti & hoc fragmentum, quod in verbo *catillare* idem habet ſub Propertii nomine Fulgentius, *catillata geris vadimonia publicum proſtibulum.* mihi potius de aliquo vetere comico deſumtum videtur. Etiam Servius neſcio quam naufragii ſuſpicionem quaſi ſuſcitat, in L. 1. Geor. ỷ. 19. *uncique puer monſtrator aratri*] *alii Triptolemum, alii Oſirim volunt: quod magis verum eſt. ut dicit Propertius, vel Tibullus. Nam Triptolemus frumenta diviſit.* ſane apud Propertium nulla eſt uſquam mentio de inventione aratri. at vero Tibullus ejus rei gloriam ad Oſirin retulit L. 1. Eleg. 8.

Primus aratra manu ſolerti fecit Oſiris,
Et teneram ferro ſollicitavit humum.
Primus inexpertae commiſit ſemina terrae,
Pomaque non notis legit ab arboribus.

& quae plura iſtic ſequuntur. Quocirca ſcribendum in Servio arbitror, *ut dicit Tibullus*; duabus his voculis, *Propertius*, *vel*, deletis. Ad gentem Propertiam ſpectant hi lapides, hominum (ut apparet) libertinorum, apud Gruter. DCCCCXXV. *9.*

D. M
SECVNDINAE
PRIMI. FIL
S. PROPERTIVS
EPAPRA. VXORI

& DCCCCLII. 4.

DIIS. MANIBVS
Q. PROPERTIVS. SECVNDVS
FECIT. SIBI. ET
PROPERTIAE. TRYPHOSAE
PATRONAE. SVAE. BENE
MERENTI. ET
PROPERTIAE. DVNAME
LIBERTAE. ET. CONTVBERNALI
SANCTISSIMAE

I. CYN-

I.

CYNTHIA prima ſuis miſerum me cepit ocellis
  Contactum nullis ante Cupidinibus.
Tum mihi conſtantis dejecit lumina faſtus,
  Et caput impoſitis preſſit Amor pedibus.

Do-

2. CONTACTUM NULLIS ANTE CUPIDINIBUS] Tamen infra L. 3. Eleg. 13. dicit ſe amoris tirocinium poſuiſſe in Lycinna. qui *antecupidinibus* conjunctim legunt, videntur mihi rus illud horridum reducere, atque ex Propertio Attium aliquem vel Pacuvium effingere velle. Tò *contactum* pro impulſo divina numinis vi atque externato recte exponit Gebhardus L. 1. Crepund. C. 15.

3. TUM MIHI CONSTANTIS DEJECIT LUMINA FASTUS] *conſtanti* legebat Beroaldus, & Janus Douza F. *conſtantes dejecit lumine faſtus*, Gebhardus; & Theod. Marcilius ad Horat. ſenſu non nimis concinno. vulgatam agnoſcunt omnes libri. ſuperbia ac rigor indomitae Cynthiae contudit mihi ſpiritus iſtos meos feroces, & oculos ſuppliciter humi figere coëgit. *dejicere lumina* quid ſit, bene expoſuit Paſſeratius. ei opponitur *tollere vultum*, *tollere ſupercilium*. Petronius: *poſtquam ſe amari ſenſit, ſupercilium altius ſuſtulit*. & alibi: *ſuperbus ille ſuſtulit vultum*, &, *Non tam jactura me movet*, *inquit*, *quam negligentia nequiſſimi ſervi*. Catullus de homine iracundo atque irritabili ac faſtuoſo,

---- *quem dicere nolo*
Nomine, ne tollat rubra ſupercilia.

itaque Propertio oculos dejiciebat conſtantis Cynthiae faſtus. aliter Barthius L. 3. Adverſ. C. 14. nempe, ocellis puellae ſuorum luminum faſtum, alioqui conſtantem, eſſe dejectum. ſic & Gebhardus L. 1. Crepund. C. 15. ut hoc totum referatur ad Amorem. quod ſane verum puto, & prae mea interpretatione ſequendum. viſa Cynthia, Amor dejecit mihi oculos, antea ſatis conſtantes ac ſatis ſuperbos.

4. ET CAPUT IMPOSITIS PRESSIT AMOR PEDIBUS] pulcre contumeliam militarem transtulit ad Amorem, deum ſuperbum atque inſolentem, ubi plena potitur victoria. mos autem conſtans victoriae, hoſtium corpora pedibus calcare, praecipue caput, & cervicem. Virgilius de Turno L. 10. Aen. occiſo Pallante,

Quem Turnus ſuper adſiſtens,
Arcades, haec, inquit, memores mea dicta referte
Euandre.

& hoc quidem ante ſpoliationem. pergit poëta:

laevo preſſit pede, talia fatus,
Exanimem, rapiens immania pondera baltei.

Ovidius L. 2. Pontic. Epiſt. 2.

Nec dedignata eſt abjectis Illyris armis
Caeſareum famulo vertice ferre pedem.

pari ſuperbia Equus ille Maximus Domitiani calcabat jacentis Rheni victum caput. Papinius L. 1. Silv. 1.

vacuae pro ceſpite terrae
Aenea captivi crinem terit ungula Rheni.

Curtius L. 9. C. 7. *occupatum complexus, pedibus repente ſubductis Dioxippus arietavit in terram; ereptoque gladio pedem ſuper cervicem jacentis impoſuit, ſtipitem intentans.* Lactantius lib. de mortib. perſecut. C. 5. de Valeriano imperatore: *Rex Perſarum Sapores, qui eum ceperat, ſi quando libuerat aut vehiculum aſcendere aut equum, inclinare ſibi Romanum jubebat ac terga praebere, & impoſito pede ſuper dorſum ejus, Illud eſſe verum dicebat, exprobrans ei cum riſu, non quod in tabulis aut parietibus Romani pingerent.* etiam in venatione, ſi qua nobilior fera eſſet ſtrata, id faciebant. Ovidius L. 8. Metam. de apro Calydonio, quem occiderat Meleager:

Gaudia teſtantur ſocii clamore ſecundo;
Victricemque petunt dextrae conjungere dextram:
Immanemque feram multa tellure jacentem
Mirantes ſpectant: neque adhuc contingere tutum
Eſſe putant: ſed tela tamen ſua quiſque cruentant.
Ipſe pede impoſito caput exitiabile preſſit.

ritum plene illuſtrarunt, etiam ſacris literis in teſtimonium adductis, doctiſſimus Jeſuita Jo. Lud. de la Cerda ad L. 10. Aen. ℣. 736. & Caſpar Barthius ad Papin. L. 2. Theb. ℣. 713.

Donec me docuit caſtas odiſſe puellas
  Improbus, & nullo vivere conſilio.
Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
  Quum tamen adverſos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
  Sævitiam duræ contudit Iaſidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
  Ibat & hirſutas ille ferire feras.

Ille

atque huc referendam puto gemmam Cyaneam Gorlaei, num. 143. in qua juvenis nudus cum haſta & clypeo terra defixis, dextra oleae ramum geſtans, ſiniſtro pede galeam proculcat: devicto nimirum bello & facta pace. ſic Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 11.

Vicimus; & domitum pedibus calcamus Amorem.
Venerunt capiti cornua ſera meo.

5. CASTAS ODISSE PUELLAS] Minervam & Muſas. ita recte Barthius, ac Gebhardus. nam Paſſeratii nota nimis quam abnormis eſt. Philippus Silvius, interpres noſtri poëtae noviſſimus, ita eſt interpretatus: *quouſque malus me erudiit pudicas odio habere feminas.* & nos etiam querimur de obſcaenitate veterum poëtarum? ſcilicet poſtquam iis noſtram dedimus mentem.

8. COGOR] in uno noſtro eſt *cogar*.

9. MINALION] ita omnes libri, pertinaci errore. mirum autem, omnes editiones, etiam noviſſimas, in eodem haeſiſſe luto, cum *Milanion* ſcribi debere jam ante duo ſaecula conſtiterit apud eruditos. Fabulam ipſam eleganter, ut ſolet, expoſuit Muretus in Scholiis ad hunc locum. de Iaſide Atalanta vide illuſtrem Spanhemium Obſ. in Callimach. p. 275. ſqq.

11. PARTHENIIS AMENS ERRABAT IN ANTRIS] errabat apud antra montis Parthenii. ſic Eleg. 2.

Surgat ut in ſolis formoſius arbutus antris.

Eleg. 3.

Nec minus aſſiduis Edonis feſſa choreis
Qualis in herboſo concidit Apidano.

neque enim cubabant Bacchae in ipſo fluvio, ſed ad fluvii ripam. Caeſar L. 1. Bel. Civil. C. 61. *Pompeji magnis affectae beneficiis, eum diligebant: Caeſaris autem in barbaris erat nomen obſcurius.* h. e. apud barbaros. haec praepoſitionis vis ideo notanda erat, ut liqueret, inutiliter hic refingi a Guyeto *in ancris*. ea vox quamvis in Philoxeni inque Iſidori Gloſſis legatur, non tamen legitur apud ullum poëtam Latinum, neque adeo apud ullum ſcriptorem aetatis bonae. quocirca *ancras* ſuas Guyeto & Gloſſographis libenter redonamus, rati nitidiſſimum poëtam non debere conſpurcari foetutinis ignobilium grammaticorum. Milanion longe ab hominum conſpectu ſaevitiam Atalantae deflebat in locis ſolis. qualia ſunt antra montana. ſic & Sappho a Phaone derelicta:

Antra nemuſque peto; tamquam nemus antraque proſint.
Conſcia deliciis illa fuere meis.
Antra vident oculi ſcabro pendentia topho,
Quae mihi Mygdonii marmoris inſtar erant.
Invenio ſilvam, quae ſaepe cubilia nobis
Praebuit, & multa texit opaca coma.

ſic de Orpheo, poſt amiſſam Eurydicen, Virgilius L. 4. Geor.

Septem illum totos perhibent ex ordine menſis
Rupe ſub aëria deſerti ad Strymonis undam
Fleviſſe, & gelidis haec evolviſſe ſub antris.

& Ovidius L. 10. Metam.

Eſſe Deos Erebi crudeles queſtus in altam
Se recipit Rhodopen, pulſumque Aquilonibus Haemon.

12. IBAT ET HIRSUTAS ILLE VIDERE FERAS] Nic. Heinſius ad L. 1. Faſtor. Ovidii ỽ. 287. reponit *ferire feras*. quod ego verum arbitror. ceterum Paſſeratius hic notat *hirſutum* aliquando poni pro libidinoſo: cui ſententiae firmandae adducit verſum Ovidii ex libro Triſtium 2.

Sumſerit Annales: nihil eſt hirſutius illis.

atqui *hirſutum* ibi notat ruſticum, ſeverum, incomtum, nullis deliciis corruptum, adeoque caſtum. Virgilius Pharmac.

O digno conjuncta viro, dum deſpicis omnis;
Dumque tibi eſt odio mea fiſtula, dumque capellae,
Hirſutumque ſupercilium, promiſſaque barba.

noſter

Digitized by Google

Ille etiam Hylæi percuſſus vulnere rami
　Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
Ergo velocem potuit domuiſſe puellam.
　Tantum in amore preces, & bene facta valent.
In me tardus Amor non ullas cogitat artes:
　Nec meminit notas, ut prius, ire vias.
At vos, deductæ quibus eſt fallacia Lunæ,
　Et labor in magicis ſacra piare focis:
En agedum dominæ mentem convertite noſtræ,
　Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim vobis, & ſidera, & amnes
　Poſſe Cytaeaeis ducere carminibus.

noſter L. 4. Eleg. 1.

Ennius hirſuta cingat ſua dicta corona.

nihil poterat fingi magis contrarium, nec magis alienum a mente Naſonis. feras *hirſutas* pulcerrime expreſſit noſter Hoofdius, ſcriptor nobiliſſimus, & maſculae facundiae primus apud Belgas conditor:

Die, veele maenden, van de wereld afgeſcheiden,
Begraven onder ſneeuw hun leven zullen leiden,
By 't hongrigh huilen van 't ruig ongedierte fel,
In 't koninkrijk der Nacht, gelijk als in de hel.

13. PERCUSSUS VULNERE RAMI] ita libri omnes. Paſſeratius e vetere ſuo producit *perculſus pondere.* quod non videtur ſpernendum. Corn. Nepos Eumene C. 5. *Hac ille perculſus plaga non ſuccubuit, neque eo ſecius bellum adminiſtravit.* ſed & vulga lectio bona eſt.

15. POTUIT DOMUISSE] id eſt, domuit. elegans & crebra poëtis locutio. Horatius L. 3. ode 3.

---- ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ferox dare jura Medis.

uſum ejus ac venuſtatem plurimis exemplis oſtendit G. Canterus L. 2. Nov. Lect. C. 2.

17. NON ULLAS COGITAT ARTES] *non nullas*, unus Colbertinus, duo Regii. *ullas*, noſtri & Groninganus liber. Douza P. malebat *illas*, uti & Guyetus. quod nec ego damnaverim.

19. AT VOS DEDUCTAE QUIBUS EST FALLACIA LUNAE] *ſubductae* unus Colbertinus, bini noſtri. male. pro *fallacia* obtruſit nobis Janus Mellerus Palmerius *pellacia*, invitis omnibus libris, & repugnante ipſo ſenſu. de cujus hominis temerariis conatibus, in ſollicitandis veterum ſcriptorum locis non adfectis, audire operae eſt Janum Douzam P. ne meum id unius judicium credas, ſi quando iterum ad partes vocabitur. Sic ergo ille Salinarum libro primo, praemiſſis binis nomini ipſius Palmerii reſpondentibus anagrammatiſmis,

IN VERSUS MERA MELLA PLUIS.
IUS PALMAE NULLUS MERERIS.

Attica ſcribenti placuit tibi formula: felix,
Tranſvorſum Critices ni rapuiſſet amor.
Quid grave, IUS PALMAE *hinc* NULLUS *ſi, Jane*, MERERIS?
Sit ſatis, IN VERSUS *quod* MERA MELLA PLUIS.

quamquam non neſcio in alia omnia ire Caſp. Schoppium L. 1. Veriſim. C. 2. cujus melos, haud quidem aere perennius, ſed profecto multo durius, ibi videre potes, ſi te delectant carmina, quae, ut capitalis ille Hiſpanus loquitur, *per ſalebras altaque ſaxa cadunt.* vocem *fallaciam* bene pro faſcinatione & praeſtigiis expoſuit in Crepundiis Gebhardus.

20. IN MAGICIS SACRA PIARE FOCIS] Douza apud Livinejum per *ſacra* Manes & umbras defunctorum intelligit, adducto Suetonii loco ex Ner. C. 34. *Quin & facto per Magos ſacro evocare Manes, & exorare tentavit.* noſter L. 3. Eleg. 1.

Callimachi manes, & Coi ſacra Philetae.

ſacra piare Guyetus exponit, Deos per ſacra piare. potior videtur Douzae ſententia: magorum enim fere cum manibus res agebatur.

24. POSSE CITAEINIS DUCERE CARMINIBUS]

Et vos, qui ſero lapſum revocatis, amici,
 Quærite non ſani pectoris auxilia.
Fortiter & ferrum, ſævos patiemur & ignes:
 Sit modo libertas, quæ volet ira, loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
 Qua non ulla meum femina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuit ore,
 Sitis & in tuto ſemper amore pares.
In me noſtra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore deſit Amor.
Hoc, moneo, vitate malum. ſua quemque moretur
 Cura, neque aſſueto mutet amore locum.
Quod ſiquis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea.

ꝛus] *Noſſe* praefert noſtrorum alter. *Cytheinis*, duo Regii. *Cytalinis* Borrichianus, & duo Colbertini. *Cytallinis*, Groninganus. *Citheinis*, unus noſter: nam in altero lacuna eſt. veram lectionem eruit Guyetus, *Cytaeaeis*. nam Κύταια facit Κυτάιαιος, unde *Cytaeaeus*, ut ab αἶα, αἰαῖος, *Aeaeus*. Virgil. *Aeaeaeque inſula Circes*. ſed quod idem *cedere* reponit pro *ducere*, non placet. *Ducere* hic eſt devocare, deripere, detrahere. Ovidius Metam. L. 7.

Te quoque, Luna, traho, quamvis Temeſaea labores
Aera tuos minuant.

Horatius Epod 17.

Per atque libros carminum, valentium
Refixa coelo devocare ſidera.

& deinde:

polo
Deripere Lunam vocibus poſſim meis.

Virgilius *deducere* dixerat Pharmac.

Carmina vel coelo poſſunt deducere Lunam.

& Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Cantus & e curru Lunam deducere tentat.

eſt autem dilogia in verbo *ducere*: nam alio modo deducuntur coelo ſidera, alio reducuntur amnes ad ſuos fontes. de quo Paſſeratius.

28. Quae velit ira] *volet* reponit Gebhardus ex codice Palatino. in noſtris nihil tale. & tamen *volet* commodius eſt, ac ſenſui convenientius.

30. Qua non ulla meum femina norit iter] qua nulla me puella ſequi poſſit. Sic Vetus poëta apud Ciceronem, *ubi nec Pelopidarum facta neque nomen audiam.* notaverat & Paſſeratius. quod cum non ignoraret Barthius, maluit tamen L. 3. Adv. C. 14. *ſemita* reponere, & cum Palmerio ineptire, quam probam ac ſimplicem veterum librorum lectionem non ſollicitare. *novit*, unus noſter.

31. Annuit aure] Nonius Marcellus: *inter* NUTARE & ANNUERE & NICTARE *veteres hoc intereſſe voluerunt: ut Nutare capitis; Annuere vel Innuere narium vel labiorum; Nictare oculorum ſignificantiam eſſe decreverint.* ibi Joſias Mercerus, Nonium corrigens, *Annuere*, inquit, *eſt aurium. Sic Propert. Vos remanete quibus facili Deus annuit aure.* miror tam profunde dormitaſſe elegantiſſimi ingenii virum. auribus ut annueret, ſoli fortaſſe Sileno datum fuit, ſi unum Midam exceperis Phrygiae regem. Gebhardus veram nobis lectionem ſervavit, nec percepit tamen ipſe, ex libro Comelini, *annuit ore.* Martialis L. 2. Epigr. 24.

Mecum eris ergo miſer. quid, ſi deus ore ſereno
Annuerit? felix, Candide, ſolus eris.

ſaepe librarii *au* in *o*, & vice verſa *o* in *au* mutabant: quod multis exemplis, etiam hoc ipſo noſtri loco, oſtendit Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 12. Metam. ℣. 430.

II. Quid

I I.

QUid juvat ornato procedere, vita, capillo?
Et tenues Coa veſte movere ſinus?
Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?
Teque peregrinis vendere muneribus?
Naturæque decus mercato perdere cultu?
Nec ſinere in propriis membra nitere bonis?

Cre-

1. QUID JUVAT] laudat hunc verſum interpres vetus Junii Juvenalis, apud Barthium L. 56. Adverſ. C. 3. HAVD SIMILIS TIBI CYNTHIA. *Cynthia Propertii amica ſumtuoſa, proprio nomine Hoſtia dicebatur. Ait autem uxorem illam ruſticanam non fuiſſe ſimilem Cynthiae, quae luxu veſtium & margaritarum oblectabatur, ut ſaepe conqueritur Propertius:*

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo?

2. COA VESTE] in Groningano eſt *Cea*: quod etiam legitur in editione Veneta A. 1475. id in *Coa* primum mutaſſe Aldum Manutium ſuſpicatur Barthius L. 9. Adverſ. C. 10. ſed non ita eſt: nam *Choa* jam legebatur in editione principe A. 1474. tamen multi, ut videre eſt apud Volſcum ac Beroaldum, *Cea* legere maluerunt. Plinius L. 4. C. 12. *dein Ceos ab ea totidem, quam noſtri quidam dixere Ceam, Graeci & Hydruſſam. Ex hac profectam delicatiorem feminis veſtem, auctor eſt Varro.* & L. 11. C. 22. ubi de telis bombycum: *Prima eas redordiri, rurſuſque texere invenit in Cea mulier Pamphila, Latoi filia, non fraudanda gloria excogitatae rationis, ut denudet feminas veſtis.* quibus locis adductus Hermolaus Barbarus, vir inſignis, ſtatuebat, ubicumque apud poëtas Coarum veſtium mentio eſt, *Ceas* legi oportere, non *Coas*. contra ſtant alii, nec ſine ratione: quum idem Plinius eodem loco ſtatim dicat, etiam in Coo inſula naſci bombycas, e quarum telis veſtes fiant, quas nec viros uſurpare puduerit, levitatem propter aeſtivam. Videre ſuper hac re poteris, ſi tanti erit, Muretum ad Tibull. L. 2. Eleg. 3. Brodaeum L. 2. Miſcell. C. 22. Torrentium ad Horat. L. 1. Sat. 2. ℣. 101. Petrum Fabrum L. 1. Semeſtr. C. 16. ſed totam litem certiſſime diremit eruditiſſimus Salmaſius Exerc. Plinian. p. 143. ſqq. ubi validis rationibus *Coas* veſtes, ubicumque in Romanis ſcriptoribus reperiuntur, numquam in *Ceas* mutari debere oſtendit: tamen Coas veſtes poſſe etiam *Ceas* dici, non eſt penitus improbabile. non quin diverſae inſulae fuerint *Ceos* & *Coos*: ſed quod ipſa Coos olim *Cea* quoque fuerit dicta. Plinius L. 5. C. 31. *Nobiliſſima autem in eo ſinu Cos, ab Halicarnaſſo quindecim mill. paſſuum diſtans, circuitu centum: ut plures exiſtimant, Merope vocata: Cea, ut Staphylus: Meropis, ut Dionyſius: dein Nymphaea.* quamquam hoc in medio Salmaſius reliquit. Joannes vero Harduinus in omnibus manuſcriptis legi *Cea* profitetur.

3. ORONTEA MYRRHA] *hoc eſt*, inquit Pariſinus interpres, *Syrio malobatro*, quo errore vix ullus alius poterat errari abnormior. neque vero dici poteſt, quam foede perverterit Paſſeratium ſuum. Olim Itali *myrrham* hic pro *benuino* ceperunt. Paullus Jovius Epiſt. 5. *Quanto al Stacte, ed al Laſerpitio, mi riſervo à ragionare aſſai dottrinalmente. Perche di ciò, oltre gli antichi, Ermolao, Virgilio Marcello, Leoniceno, ed il Manardo in ſcritti ne diſputarono aſſai, & adhuc ſub judice lis eſt. Baſta che quando Propertio diſſe, Orontea crines perfundere myrrha, dicono volſe intendere il Bengioi. E di queſta opinion fu ancora il buon Sannazzaro, ancor che poëta, e non ſimpliciſta.* ſatius eſt ut *ſtacten* intelligamus; quae odoratiſſima, ideoque pretioſiſſima, per ſe ſola, unguentum faciebat. vide Dioſcoridem L. 1. C. 64. & 69. quaeque inibi vir doctiſſimus Marcellus Vergilius adnotavit. noſter autem *Oronteam* cur vocet, bene jam pridem expoſuerat Scaliger: neque nos *Orontis* patriam diſcere nunc habebamus ex Philippo Silvio T. E. C. P.

3. CRINES] figuratius, & magis poëtice, dixiſſet *crinem*. & dixit credo. Virgilius L. 3. Aen.

Et circum Iliades crinem de more ſolutae.

Cornelius Severus, apud Fl. Chariſium L. 1.

Huc ades Aonia crinem circumdata ſerta.

5. MERCATO PERDERE CULTU] quum in Poſthia-

Digitized by Google

Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ eſt.
Nudus Amor formæ non amat artificem.
Adſpice quot ſubmittat humus formoſa colores,
Et veniant hederæ ſponte ſua melius:
Surgat & in ſolis formoſius arbutus antris,
Et ſciat indociles currere lympha vias:

Litora

Poſthiano codice (qui nobis Groninganus) *pendere* inveniſſet Palmerius, calide id amplexus, more ſuo explicavit non ſine ſolenni acumine. melius Barthius L. 9. C. 10. & ante eum Beroaldus, ac Paſſeratius. nec male Gebhardus.

7. Non ulla tuae medicina figurae est] τὸ *eſt* non comparet in uno noſtro. videtur quoque abeſſe non ſine elegantia. reliqui minus concinne, *non ulla tuae eſt m. f.*

9. Quos summittit humus] *quod*, unus Regius; alter *quot. ſubmittat*, duo libb. Gebhardi, unus noſter, Colinaei editio. *ſummittat*, Borrichianus, noſter ſecundus. *quot ſubmittat*, Nic. Heinſius ad Ovid. L. 1. Amor. El. 13. ℣. 43. quae vera lectio eſt, & jam olim Volſco agnita.

10. Et veniant] *Ut* ſcriptum eſſe, tam in hoc quam duobus ſequentibus verſibus, in vetere libro Achillis Statii, pridem monuit elegantiſſimus Muretus. noſtri nihil habent tale.

10. Ederae] ita ſcribi debere, ſine adſpiratione, praecipit Junius Philargyrius in Virgil. Eclog. 3. quem refellunt majorum gentium magiſtri. Terentianus Maurus, in tractatu de Syllabis, ubi de litera H:

Una nam ſpiramen addit omnibus vocalibus,
Haſta quando, & Hedera dicis, Hiſter, Hoſpes, atque Humus.

rationem reddit Jo. Jovianus Pontanus L. 1. de Aſpirat. ſcilicet ut differret *hedera* a quibuſdam temporibus verbi *edo*, (unde denominatam volunt) *ederam*, *ederas*, *ederis*. quod ſequitur Ger. Jo. Voſſius in Etymologico Linguae Latinae. ſane hoc loco *hederae* eſt in omnibus libris ſcriptis.

11. In solis antris] hic iterum nobis Guyetus *antris* obtrudit. ſed nihil eſt mutandum. de uſu praepoſitionis *in* diximus modo. ita & hic intellige, arbutum felicius creſcere ſine cura circa fauces antrorum, quas inumbrant frondes temere enatae, ac ſua ſponte luxuriantes. Virgilius Eclog. 3.

Sive ſub incertas Zephyris motantibus umbras,
Sive antro potius ſuccedimus. aſpice, ut antrum
Silveſtris raris ſparſit labruſca racemis.

Eclog. 9.

Hic ver purpureum: varios hic flumina circum
Fundit humus flores: hic candida populus antro
Imminet, & lentae texunt umbracula vites.

Ovidius L. 12. Metam.

Nubigenaſque feros, poſitis ex ordine menſis,
Arboribus tecto diſcumbere juſſerat antro.

Claudianus Epithal. Palladii & Celerinae:

Forte Venus blando quaeſitum frigore ſomnos,
Vitibus intexti gremio ſucceſſerat antri,
Denſaque ſidereos per gramina fuderat artus,
Acclinis florum cumulo: criſpatur opaca
Pampinus, & mites undatim ventilat uvas.

ſunt vero antra tam paſtorum receptacula, quam nympharum, & numinum, ſemper frondibus veſtita, ſemper laetis umbris amoena. ſic antrum paſtoritium deſcribit Theocritus in Comaſte, atque in Cyclope: Atalantae antrum Aelianus L. 13. Var. Hiſt. C. 1. Calypſus, Homerus initio L. 5. Odyſſ. Polyphemi, idemq; ille vir divinus L. 9, ejuſdem operis, ℣. 182. Nympharum, L. 13. ℣. 103. e quibus ſingulis videre licet, quam nihil huc faciant Guyeti *antrae*. Floridam Aeliani picturam non peſſime expreſſit Daniel Ceretus in Salice:

Ecce, tumens ſpoliis, atque oblita caede ferarum
Antra ſubit lucis Hecate laſſata ſub altis,
Antra hedera & raris labruſcae ſparſa racemis.
Intus aquae, viridique obſeſſa ſedilia muſco:
Ante fores thymbrae ſurgunt, flenteſque Hyacinthi,
Et cum flammeolis Lethea papavera calthis,
Innumeraeque herbae, grato quas murmure labens
Rivus, & attritos verſans alit unda lapillos.
Non latices illic, nitidi non uda profundi
Lanigerae turbaſtis oves: ſaltuve protervo

Indomi-

Digitized by Google

Litora nativos per ſe dent picta lapillos,
Et volucres nulla dulcius arte canant.
Non ſic Leucippis ſuccendit Caſtora Phoebe,
Pollucem cultu non Hilaïra ſoror.
Non Idae, & cupido quondam diſcordia Phoebo
Eueni patriis filia litoribus.
Nec Phrygium falſo traxit candore maritum
Avecta externis Hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis eſt color in tabulis.
Non illis ſtudium vulgo conquirere amantes.
Illis ampla ſatis forma, pudicitia.
Non ego nunc vereor, ne ſis mihi vilior iſtis.
Uni ſi qua placet, culta puella ſat eſt.
Quum tibi praeſertim Phoebus ſua carmina donet,
Aoniamque libens Calliopea lyram:

Uni-

Indomiti ripis inſultavere juvenci:
Non fera, non imis ſerpens educta cavernis,
Nec cum ſe paſtae referunt e monte capellae.
Saepe tamen Dryades feſſos venatibus artus
Fonte lavant, humeroque tenus contingere gaudent.

13. LITORA NATIVOS PER SE DENT PICTA LAPILLOS] haec eſt Scaligeri lectio editionis ſecundae. in priore erat *nativis perſudent picta lapillis*. libri mire turbant. *perſuadent* eſt in uno Colbertino, duobus noſtris, uno Gebhardi, uno Livineji. idque probum viſum Lipſio L. 4. Ant. Lect. C. 11. & Palmerio in Spicileg. niſi quod malit *perſqualent*; verbo elegante, ſed hic valde alieno. *pellucent*, editt. veteres. *collucent*, Groninganus codex, Borrichianus, duo Regii, unus Colbertinus, & Beroaldi editio, cum Veneta. quod valde arridet Barthio L. 9. Adverſ. C. 10. elige quid malis. ego a Scaligero haud facile diſceſſero.

16. TELAÏRA] & hic valde variant ſcripti. *Hylaïra*, unus Regius; & in margine, *Ilaïra*. quomodo & Comelini liber, cum Borrichiano, & editio Beroaldi. legendum *Hilaïra*, ut luculenter oſtendit eruditiſſimus Meurſius L. 2. Miſcell. Lacon. C. 15. ubi & hoc diſces praeter alia, confudiſſe poëtam noſtrum matrimonia, & re vera Phoeben fuiſſe uxorem Pollucis, Caſtoris vero Hilaïram. *Ilaïra* legebant Turnebus L. 11. Adverſ. C. 15. & Paſſeratius: ac Nic. Heinſius in Ovid. L. 5. Faſtor. ℣. 708. Longius abit Jo. Jovianus Pontanus, cui *Ichaira* dicitur, L. 2. de Aſpiratione.

20. AVECTA EXTERNIS HIPPODAMIA ROTIS] recte *externis rotis*. nam procis certamen ineuntibus, eam concedebat Oenomaus, ut eodem curru ſedentem veherent, atque a carceribus ad metas ſecum raperent. ea ratione Pelops, acceptis a Neptuno equis alatis, virginem curru ſuo avexit. pulcre hanc fabulam illuſtravit Vir ſaeculorum memoria digniſſimus Janus Parrhaſius commentario in L. 2. Claudiani de raptu.

25. NE SIS MIHI VILIOR] ita optime reſtituit Scaliger; & ex codice Memmiano Paſſeratius. reliqui omnes, quaſi in Velabro olearii, *ne ſim tibi vilior*. prave ac perperam.

27. QUUM TIBI PRAESERTIM PHOEBUS SUA CARMINA DONET, &c.] quid eſt cur Cynthiam a coetu Muſico ſegregaverint Clararum Mulierum buccinatores? fuiſſe eruditam, & domeſticam poëſios gloriam, ad avi Hoſtii exemplum, non ſegniter excoluiſſe, vel hic unus locus evicerit. ſed & plures ſuperſunt. ecce, Eleg. 4. hujuſdem libri,

Haec ſed forma mei pars eſt extrema furoris.
Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat.

B &

Unica nec deſit jucundis gratia verbis,
Omnia quaeque Venus, quaeque Minerva probat.
His tu ſemper eris noſtrae gratiſſima vitae,
Taedia dum miſerae ſint tibi luxuriae.

& quae iſtic ſequuntur. tum Eleg. 7.

Me laudent doctae ſolum placuiſſe puellae,
Pontice.

L. 2. El. 2.

Et quantum Aeolio quum tentat carmina plectro,
Par Aganippeae ludere docta lyrae.
Et ſua cum antiquae committit ſcripta Corinnae,
Carminaque aequaevis non putat eſſe ſuis.

Ejuſdem libri El. 10.

Me juvat in gremio doctae legiſſe puellae,
Auribus & puris ſcripta probaſſe mea.

& Eleg. 8. ubi juveniliter inſultabundus diſſidium & vaſtitiem amoribus ſuis minitatur:

Et tua tranſibit contemnens oſſa viator,
Nec dicet, Cinis hic docta puella fuit.

L. 3. El. 17.

Eſt tibi forma potens, ſunt caſtae Palladis artes,
Splendidaque a docto fama refulget avo.

Donetur itaque, magno ſuo merito, poëtica civitate illuſtris puella, cujus nomen inter Romanae lyrae cultrices adhuc deſiderari piaculum fuerit. Haec eſt illa Calliope, quae dulciſſimum poëtae ſui ingenium tam felici auſpicio movit, ut ne nunc quidem ſpirare deſinant calores Umbris fidibus commiſſi.

III.

Qualis Theſea jacuit cedente carina
Languida deſertis Gnoſia litoribus:
Qualis & accubuit primo Cepheïa ſomno,
Libera jam duris cautibus Andromede:
Nec minus aſſiduis Edonis feſſa choreis
Qualis in herboſo concidit Apidano:
Talis viſa mihi mollem ſpirare quietem
Cynthia non certis nixa caput manibus.

Ebria

1. QUALIS THESEA] has comparationes aliis comparationibus commutavit Titus Veſpaſianus Stroza, & ſanguine & ingenio nobiliſſimus poëta, Erotic. L. 1.

Qualis erat roſeis in odorae vallibus Aetnae
Virgineo luſu languida Perſephone;
Qualis apud Xanthum nemoroſa ſedit in Ida
Oenone ſocias inter Hamadryadas;
Qualis pinifero confecta caede ferarum
Procubuit Cynthi feſſa Diana jugo;
Talis Coppari peragratis Anthia campis
Laſſa ſub umbroſis concidit arboribus.

in primo verſu legendum eſt *in odorae vallibus Ennae.* quamquam hic nulla poëtae culpa: cujus tempeſtate *Enna* tantum non ſemper abierat in *Aetna*, etiam in Ciceronis Verrinis, & in Claudiani Raptu Proſerpinae.

2. GNOSIA] ita recte Groninganus, Regii, Colbertini, & editiones priſcae. vulgo, & male, *Gnoſſia.*

4. DURIS COTIBUS] *cautibus*, Gebhardus ex Commeliniano. ſuper qua ratione ſcribendi aliquid notavit Helenius Acro in Horat. L. 2. Sat. 4.

5. EDONIS] de modulo hujus vocis Servium vide ad L. 12. Aen. ỷ. 365. nec monerem, niſi ſecundam Lucano ac Silio corripi ſcirem, contra praeſcriptum caſtae antiquitatis. quod Statius ſervavit, alioqui non ſemper religioſus in his talibus, L. 5. Theb.

Dulcius

Digitized by Google

Ebria quum multo traherem veſtigia Baccho,
Et quaterent ſera nocte facem pueri.
Hanc ego nondum etiam ſenſus deperditus omnes
Molliter impreſſo conor adire toro.
Et quamvis duplici correptum ardore juberent
Hac Amor, hac Liber, durus uterque Deus,
Subjecto leviter poſitam tentare lacerto,
Oſculaque admota ſumere ad ora manu:

Non

Dulcius Edonas hiemes, Arctonque frementem Excipere.

12. HANC EGO --- CONOR ADIRE] eleganter dixit *conor*. notat enim hoc verbum cogitare, decernere, ſibi aliquid proponere. Valerius Aedituus, apud Gellium L. 19. C. 9.

Dicere quum conor curam tibi Pamphila cordis,
Quid mi abs te quaeram, verba labris abeunt.

Terentius Phorm. Act. 1. Sc. 2.

G. *Si quis me quaeret rufus.* D. *praeſto eſt, deſine.* G. *oh.*
At ego obviam conabar tibi Dave.

Lucretius L. 1.

Sed veluti pueris abſynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore.

Cicero L. 5. ad famil. Epiſt. 4. *Nunc mihi Quintus frater meus mitiſſimam tuam orationem quam in ſenatu habuiſſes perſcripſit: qua inductus ad te ſcribere ſum conatus.* ita recte Lambinus, pro vulgato *ſum coactus*, emendavit. neque ſatis prudenter, tanto tempore poſt, ejus rei laudem ad ſe derivavit Tanaquillus Faber, in notis ad hunc Lucretii locum, initio L. 1.

Te ſociam ſtudeo ſcribundis verſibus eſſe
Quos ego de rerum natura pangere conor
Memmiadae noſtro.

ibi luculenter hanc notionem verbi *conari* illuſtrat. in τῷ *adire* ſenſum involvi nuptum, idemque ſignificare quod *inire*, operoſe contendunt Paſſeratius ac Gebhardus. Hoc demum eſt quod ajunt, e violis venenum. *hanc adire* nihil aliud ſignificat quam *ire ad hanc*. Terentius Phorm. Act. 2. Sc. 1.

Sed quid ceſſas hominem adire, & blande in principio adloqui?

ibidem paullo poſt:

Laudo hunc: ſed ceſſo adire quam primum ſenem?

Cicero L. 3. ad App. Epiſt. 9. *quoniam plures tu habes quam ceteri, quos ſcias in hanc provinciam proficiſci, quod te adeunt fere omnes ſi quid velis.* L. 7. ad Attic. Epiſt. 20. *Cnaeus autem Luceriae dicebatur eſſe, & adire cohortes legionum Attianarum.* Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

A tenera quiſquam ſic ſurgit mane puella,
Protinus ut ſanctos poſſit adire Deos.

Pedo Albinovanus:

Cur adeo fratres heu ſine fratre Deos?

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

Edicit, ne vir quiſquam ad eam adeat: & mihi, ne abſcedam, imperat.

ohe jam ſatis eſt. nimirum fuere ab omni aevo ſcarabaei.

16. OSCULAQUE ADMOTA SUMERE ET ARMA MANU] ecce iterum hydram malarum explicationum. nam quem non criticorum in invidiam poëtae noſtri armarunt iſta *arma*? virilia exponunt fere. ita ſane Beroaldus, Volſcus, Paſſeratius, Livinejus, uterque Douza, Palmerius, & Iſ. Voſſius ad Catullum. qui de muliebris corporis flore caperet, unus inventus eſt Barthius Animadv. ad L. 2. Theb. Statii ỷ. 339. is tamen ipſe, parum ſibi conſtans, hoc modo verſiculum torſerat L. 9. Adv. C. 10: *Oſculaque amota ſumere amara manu.* nihilo felicius *inerma* tentabat Palmerius; ut ſint *inerma* oſcula, quum in unum omnia vota non conjunguntur; *armata* tum, quum armis res geritur, hoc eſt, ſumma linea amatur. papae! quanti eſt ſapere! Scaliger pudentius *tarda* malebat, vel *certa*. ſed jam ineptiarum ſatis. numquam eluiſſet ſibi Propertius hanc notam, ni medicam manum admoviſſet egregius bonarum literarum vindex J. F. Gronovius L. 4. Obſerv. C. 6. docuiſſetque ex compendio ſcribendi errorem fuiſſe enatum, ac legi debere

Oſculaque admota ſumere ad ora manu.

Digitized by Google

Non tamen auſus eram dominae turbare quietem,
Expertae metuens verbera ſaevitiae.
Sed ſic intentis haerebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo ſolvebam noſtra de fronte corollas,
Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus.
Et modo gaudebam lapſos formare capillos,
Nunc furtiva cavis poma dabam manibus.
Omnia quae ingrato largibar munera ſomno,
Munera de prono ſaepe voluta ſinu.
Et quoties raro duxti ſuſpiria motu,
Obſtupui vano credulus auſpicio:
Nequa tibi inſolitos portarent viſa timores,
Neve quis invitam cogeret eſſe ſuam.
Donec diverſas percurrens Luna feneſtras,
Luna moraturis ſedula luminibus,

Com-

eximie bene. favet magni viri reſtitutioni codex Groninganus, in quo *τὸ* & non comparet, nulla tamen lacuna relicta. in eodem codice, L. 3. Eleg. 11. legitur, *Gallica Parnaſi ſparſit in ora nives.* ibi omnes alii habent *in arma*, eadem hallucinatione. quae & fraudi fuit L. 4. Eleg. 4. ℣. 34. mendo iſtic delendo.

18. VERBERA SAEVITIAE] *jurgia* eſt in noſtris, Groningano, Regiis, Colbertinis. ſed praeſtat *verbera*, quod in ſuis repererunt Scaliger, & Paſſeratius. Horatius *patruae verbera linguae* multa cum elegantia dixit L. 3. Od. 12.

20. ARGUS UTI NOTIS] neſcio cur ita legi voluerit Scaliger. certe omnes libri unanimi conſenſu habent *Argus ut ignotis.* de qua lectione adeantur Paſſeratius, Gebhardus, Schoppius L. 1. Veriſim. C. 6. Barthius L. 21. Adv. C. 5. *ignota Inachidos cornua* ſuo more poſuit noſter pro *ignota Inachis.* neque enim Argus, quum a Junone ſervandam acciperet vaccam, in ea puellam latere ſciebat. Ovidius L. 1. Metam.

Pellice donata, non protinus exuit omnem
Diva metum; timuitque Jovem, & fuit anxia furti.
Donec Ariſtoridae ſervandam tradidit Argo.

Hyginus Fab. 145. *ex Inacho & Argia Io. Hanc Jupiter dilectam compreſſit, & in vaccae figuram convertit, ne Juno eam cognoſceret. Id Juno cum reſcivit, Argum, cui undique oculi refulgebant, cuſtodem ei miſit.* ex utroque loco colligas ſolam Junonem mutatae formae Iûs conſciam fuiſſe, non item Argum. confer cum iis (nec poenitebit) locum longe pulcerrimum Valerii Flacci, L. 4. ℣. 351.

23. LAPSOS FORMARE CAPILLOS] *laxos* reponit Livinejus, id eſt ſolutos. minus bene. *labuntur* capilli qui de ſtatione ſua decedunt, & novam ornatricis acum requirunt. id *jacere* dixit Ovidius L. 3. Artis Amat.

Et neglecta decet multas coma. ſaepe jacere
Heſternam credas: illa repexa modo eſt.

imitatus eſt Propertium Secundus noſter L. 2. Eleg. 9.

En, niveo lapſos formavit pollice crines.

25. OMNIAQUE INGRATO] laudo Douzae ſcripturam, *Omnia quae ingrato.* ita Catullus:

Omnia quae ingratae perierunt credita menti.

31. DONEC DIVISAS] ita Scaliger; cui aſtipulantur unus Colbertinus, unus noſter. *adverſas*, Borrichii liber. reliqui omnes, cum editionibus priſcis, habent *diverſas*; quae eſt vera lectio. *diverſae* feneſtrae ſunt, ex adverſum oppoſitae, & e quarum regione collocatus erat Cynthiae lectulus. bene hunc locum vindicavit J. F. Gronovius Not. ad Senecae L. 2. de Ira C. 23. quem ſuadeo videas.

Compoſitos levibus radiis patefecit ocellos,
    Sic ait in molli fixa toro cubitum,
Tandem te noſtro referens injuria lecto
    Alterius clauſis expulit e foribus.
Namque ubi longa meae conſumpſti tempora noctis,
    Languidus exactis hei mihi ſideribus?
O utinam tales producas, improbe, noctes,
    Me miſeram quales ſemper habere jubes.

Nam

deas. tetigerat & Paſſeratius. Guyetus reponebat,

Donec diffiſſas luna ſubeunte feneſtras,

quae temeritas ſi feratur, jam pro munditiis Propertianis legamus oportet commictiles Franc. Guyeti naenias. cujus a ſiniſtra liberalitate & hoc habe: *Luna moraturis*] legendum omnino videtur *Luna immaturis*, &c. id eſt, πρωΐμοις, ante tempus orientibus, intempeſtivis, intempeſtive ſedulis, officioſis. τὸ *moraturis* nullum hic locum habet.] haec ille. quae ſi vera ſunt, non ſatis intellexit, puto, quid ſcriberet, ipſe Propertius. ita enim rurſus L. 3. Eleg. 18.

Nox mihi prima venit: primae data tempora noctis.
Longius in primo, Luna, morare toro.
Tu quoque, qui aeſtivos ſpatioſius exigis ignes,
Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

addit Latinus Latinius, poſt verſiculum *Compoſitos levibus*, &c. deſiderari duos alios, hos ſcilicet,

Et ſubito adventu palluit illa meo.
Mox ut erat neglecta comis, & pectore nudo.

feſtivam vero corniculam, cujus tam belli ſint pulli. nos eos cum auctore ſuo illuc redire jubemus, unde malum pedem adtulerunt.

34. SIC AIT] *Sic* agnoſcunt omnes libri. Muretus in ſuo invenerat *Hic*; ut ſit *hic* pro tunc. quod ipſum *Tunc* in Memmiano codice legi teſtatur Paſſeratius; & pro conjectura poſuit J. Douza. ſed videtur τὸ *Sic* omnino retinendum, idemque valere quod negligenter, languide, leviter; ac geſtu adjuvandum. plene extulit Horatius L. 2. Od. 11.

Cur non ſub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes ſic temere, & roſa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Aſſyriaque nardo
Potamus uncti?

Ibid. IN MOLLI FIXA TORO CUBITUM] Paſſeratio legendum videbatur *nixa*, adductis optimorum auctorum exemplis: mavult & Nic. Heinſius ad Ovid. L. 7. Metam. ℣. 344. ſed quum omnes membranae habeant *fixa*, nihil videtur mutandum. dixit autem *fixa cubitum* eadem mente, qua *figere veſtigia* Virgilius extulit L. 6. Aen.

cui fidus Achates
It comes, & paribus curis veſtigia figit.

id eſt, inquit Servius, *ſtat ſubito: quod cogitantes facere conſuerunt.* ita hic Cynthia diſcuſſo ſopore paullulum cogitabunda, cubitum figit in lectulo.

36. REPPULIT E FORIBUS] *expulit e foribus* habent omnes membranae: quod non debuit mutari. antiqui mirum in modum gaudebant his praepoſitionibus geminatis. Caeſar L. 7. Bel. Gall. C. 4. *magniſque coactis copiis, adverſarios ſuos, a quibus paullo ante erat ejectus, expellit ex civitate.* Cor. Nepos Epamin. C. 10. *duce Pelopida, exſules Thebas occuparunt, & praeſidium Lacedaemoniorum ex arce expulerunt.* Cicero L. 6. ad famil. Epiſt. 6. *cum me ex republica expuliſſent ii, qui illam cadere poſſe ſtante me non putarunt.* Catullus Carm. 73.

Quae mihi ſubrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore laetitias.

39. PERDUCAS, IMPROBE, NOCTES] Nic. Heinſius legit *producas*, not. ad Claudian. de III. conſulatu Honorii ℣. 48. & ſane ita habebat Seb. Gryphii editio A. 1551. ac Plantiniana A. 1560. quod merito nunc ſequimur; & ſequi jubet conſenſus bonorum ſcriptorum. Terentius Adelph. Act. 4. Sc. 2.

unum quidquid, quod quidem erit belliſſimum,
Carpam, & cyathos ſorbillans paullatim hunc producam diem.

Tibullus L. 1. Eleg. 4.

Nudus & hibernae producis frigora brumae,
Nudus & aeſtivi tempora ſicca canis.

 Horatius

Nam modo purpureo fallebam ſtamine ſomnum,
Rurſus & Orpheae carmine feſſa lyrae.
Interea mecum graviter deſerta querebar
Externo longas ſaepe in amore moras:
Dum me jucundis lapſam ſopor impulit alis.
Illa fuit lacrimis ultima meta meis.

Horatius L. 3. Od. 21.

Te Liber, & ſi laeta aderit Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae
Dum rediens fugat aſtra Phoebus.

& L. 1. Sat. 5.

Prorſus jucunde coenam producimus illam.

Lucanus L. 10.

Poſtquam epulis Bacchoque modum laſſata voluptas
Impoſuit, longis Caeſar producere noctem
Inchoat alloquiis.

hoc eſt quod Horatius alicubi vocat

Aeſtivam ſermone benigno tendere noctem.

videndus Nonius in verbo *Producere.*

43. INTERDUM GRAVITER] *Interdum leviter*, Borrichianus, duo Regii, uterque Colbertinus, & Groninganus, cum Veneta. quod & in ſuis invenerat Muretus. *Interea leviter* noſter ſecundus. *Interdum graviter* primus. *Interdum mecum graviter* Volſci editio. *τὸ leviter* non videtur admittendum. alia res eſt de iſto *interea. interdum* certe, quum in proximo ſubſequatur *ſaepe*, quem hic ſenſum facit? nam quod *ſaepe-moras* Livinejus acceperit tamquam Catulli *olim-amicitias*, & *ſemper-lenitas* Terentii, minus nihilo eſt. non queritur Cynthia unam dumtaxat noctem ſibi periiſſe; ſed vero quod ſaepe & multoties ſola cubare cogatur, quum interea fructum ſui amoris intercipiant aliae. clarum id ex ſuperioribus,

O utinam tales producas, improbe, noctes,
Me miſeram quales ſemper habere jubes.

clarius ex Eleg. 22. Libri ſecundi; 4, 13, 18, 21 tertii; 5, 7, & 8 quarti. unde non incommode hoc modo conſtituendus videri poſſit verſus,

Interea mecum graviter deſerta querebar.

44. EXTERNO LONGAS SAEPE IN AMORE MORAS] *Heſterno* mallet Livinejus. fruſtra. *externum amorem* recte vocat Cynthia, quem foris exerceret columbus ſuus. exempla, quibus id adſtruatur, cum cura collegit Paſſeratius. noſter ipſe L. 2. Eleg. 22.

Haec te non meritum totas exſpectat in horas:
At tu neſcio quas quaeris, inepte, foris.

pro *moras* habet Groninganus *vias*. quod neutiquam placet. ſi quis tamen hic ſenſum aliquem teneriorem ſubeſſe putat, videat ille utrum ſibi cum Franc. Modio convenire poſſit Novant. Lect. Epiſt. 18. ſed melius noſter L. 3. Eleg. 18.

Et ſcribenda mihi lex in amore novo,
Quam multae ante meis cedant ſermonibus horae.

45. DUM ME JUCUNDIS LAPSAM SOPOR IMPULIT ALIS] *jocundis* ſecundus noſter cum Groning. male, quum a juvando deducat Cicero L. 2. de Finibus: *Hanc jucunditatem transfer in animum. Juvare enim, in utroque dicitur: ex eoque Jucundum.* deinde pro *lapſam* reponebat Lipſius ex Vaticano *laſſam*: quomodo & Latinus Latinius, & Comelini liber. *lapſam* omnes noſtri. quod verum eſt. vide ſis Paſſeratium, & Nic. Heinſii Notas ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 5. ℣. 1. & ad L. 3. Triſtium Eleg. 3. ℣. 44.

46. ILLA FUIT LACRIMIS ULTIMA CURA MEIS] *creta meis* volebat Scaliger ad L. 4. Eleg. 2. *meta meis* Heinſius ad Ovid. L. 1. Faſtor. ℣. 287. neque aliter ſcripſiſſe puto Propertium. certe ejus lectionis non obſcurum veſtigium eſt in altero Colbertino, ubi *nota meis.* vide notata ad L. 4. Eleg. 2. ℣. 58.

IV. Quid

Digitized by Google

IV.

QUid mihi tam multas laudando, Baſſe, puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris, vitae quodcumque ſequetur,
Hoc magis aſſueto vivere ſervitio?
Tu licet Antiopae formam Nycteidos, & tu
Spartanam referas laudibus Hermionen,
Et quaſcumque tulit formoſi temporis aetas,
Cynthia non illas nomen habere ſinet.
Ne dum, ſi levibus fuerit collata figuris
Inferior duro judice turpis eat.

Hæc

1. BASSE] non alius videtur hic Baſſus ab Iamborum poëta illo cujus meminit Naſo L. 4. Triſt. Eleg. 10.

Ponticus Heroo, Baſſus quoque clarus Iambo
Dulcia convictus membra fuere mei.

Battum vocat cruditiſſimus Voſſius in libro de Poët. Lat. ſecutus Gyraldum Dial. 4. quem errorem, uti & ceteros omnes editionis Baſileenſis, fideliſſime ſervavit nupera iſta Leidana, tanto cum faſtu recentata. fuere hujus cognominis plures poëtae. ad *Caeſium Baſſum* exſtat Perſii Satira 6. unde apparet vixiſſe ſub Nerone, & lyricorum carminum gloria plurimum inclaruiſſe: atque adeo quidem, ut hunc unum Horatio comitem addat Quintilianus L. 10. C. 1. *Lyricorum Horatius fere ſolus legi dignus. ---- Si quem adjicere velis, is erit Caeſius Baſſus, quem nuper vidimus.* Paſſeratius cur *epicum* vocaverit, ego ſane ignoro. Veſpaſiani temporibus celeberrimum fuit *Salleji Baſſi* ingenium, cujus & Fabius meminit ibidem, & Scriptor Dialogi de Orator. & Juvenalis Sat. 7. Hunc autem *Baſſum*, noſtri poëtae ac Naſonis familiarem, eumdem cum *Caeſio* illo *Baſſo* Perſii amico fuiſſe contendit Joannes Baptiſta Fontejus L. 1. de priſca Caeſiorum gente C. 19. quam rem accuratius perpendant velim interiorum literarum doctores. mihi veris propiora ſunt quae noſter Voſſius tradidit L. 1. de Hiſtor. Latin. C. 22.

4. ASSUETO VIVERE SERVITIO] ita Groninganus, unus Colbertinus, duo Regii. minus recte alii *ducere*. *vivere vitam* eleganter dicitur, ut *ſervire ſervitutem*, *gaudere gaudium*, *nocere noxam*, & ad eam faciem plura. monuerat ex codice Modii (is eſt Groninganus) Janus Douza F.

5. 6. TU LICET ANTIOPAE FORMAM NYCTEIDOS, ET TU
SPARTANAE REFERAS LAUDIBUS HERMIONAE,] valde turbant libri in flexione horum nominum. neque ſane tanti eſt, quomodocumque legas. vitando tamen tot ſyllabarum ſimiliter cadentium ingrato ſono reſingam

Tu licet Antiopae f. N. & tu
Spartanam r. l. Hermionen.

Spartanam Hermionem in quatuor MSS. Lipſius invenerat, L. 4. Ant. Lect. C. 11. ſed accuſativos nominum Graecorum magis litera *n* terminari, quam *m*, bene obſervavit Nic. Heinſius ad L. 2. Velleji Paterculi C. 33.

7. FORMOSI TEMPORIS AETAS] eadem locutione utitur nitidiſſimae facundiae ſcriptor M. Minucius Felix, ipſo fine Octavii ſui: *Quid ingrati ſumus? quid nobis invidemus, ſi veritas Divinitatis noſtri temporis aetate maturuit?* Lucretius L. 1.

longa diei
Infinitae aetas ante acti temporis omnis.

ſed & Cicero, & Tibullus, ac Naſo ita loquuntur.

8. CYNTHIA NON ILLAS NOMEN HABERE SINAT] *ſinit* duo Regii. *ſinet* noſter primus cum Groningano. quod verum eſt, & notatum Douzae F.

12. SUNT

Haec ſed forma mei pars eſt extrema furoris:
Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat.
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quae
Gaudia ſub tacita ducere veſte libet.

15 Quo

12. SUNT MAJORA, QUIBUS, BASSE, PERIRE JUVAT] Philippus Silvius ſtulte haec interpretatur: *O mi Baſſe, ſunt alia longe meliora, pro quibus mori juvat.* iſte homo non nobis interpretationem dedit verſuum Propertii, ſed verſionem male Latinam verſionis Gallicae Marollii. *ibi* hunc locum his verbis detortum videbis: *Cette beauté eſt la moindre partie qui me touche pour allumer mon ardeur; il y en a bien de plus grandes, Baſſus, pour leſquelles je voudrois mourir.* hae quidem ſunt nugae, & praeficarum naeniae. Ceterum obſervare debes, *perire*, *ardere*, *furere*, & quae plura ſunt hujus notionis verba, fere gaudere ablativo. noſter L. 2. Eleg. 12.

Ipſe Paris nuda fertur periiſſe Lacaena,
Cum Menelaëo ſurgeret e thalamo.

& Eleg. 9. hujus libri:

Dicere quo pereas, ſaepe in amore levat.

Horatius L. 1. Od. 27.

Vultis ſeveri me quoque ſumere
Partem Falerni? dicas Opuntiae
Frater Megillae, quo beatu
Vulnere, qua pereat ſagitta.

L. 2. Od. 4.

Arſit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta.

ubi male Lambinus illud *rapta virgine* accipi poſſe dicit tamquam abſolute poſitum: debet enim omnino referri ad verbum *arſit*. ſed pergamus. idem ille olor Romanus L. 3. Od. 9.

Donec non alia magis
Arſiſti, neque erat Lydia poſt Chloën.

Epod. 14.

Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo
Anacreonta Teïum.

L. 4. Od. 11.

Non enim poſthac alia calebo
Femina.

Epod. 11.

Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere,
Silvis honorem decutit:

Epod. 12. in re mollicula:

Vel mea cum ſaevis agitat faſtidia verbis:
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes.

noſter L. 2. Eleg. 2.

Hac ego nunc mirer ſi flagrat noſtra juventus?

L. 3. Eleg. 17.

Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo.

Horatius Epod. 5.

Quam non amore ſic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.

L. 1. Od. 4.

Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

Papinius L. 1. Silv. 2. de Violantilla Arruntii Stellae:

ipſam jam cedere ſenſi,
Inque vicem tepuiſſe viro.

13. MULTIS DECUS ARTIBUS] ita omnes libri. & ſane recte. *artes* illae ſunt dotes tum corporis tum animi, quas *multas* & varias non uno loco decantat poeta noſter, ut bene obſervatum Paſſeratio ac Gebhardo. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 10.

Utraque formoſa eſt: operoſae cultibus ambae:
Artibus in dubio eſt haec ſit, an illa, prior.

nihil erat clarius. tamen Schoppio L. 1. Veriſ. C. 18, viſum fuit medicinam facere loco neutiquam adfecto, ac reponere *nullis decus artibus:* id eſt, inquit, forma nativa. quid igitur erat *ingenuus color*? Theodorus autem Marcilius, ut plus aliquid videatur ſapere, in Quotidianis ad Horatium, ſuo (ita loquitur) & bono periculo corrigit *mutis decus artubus.* ut *muti artus* ſint, non verborum lenocinio, ſed decore ipſo & ſpecie ſe commendantes. id vero tale eſt, ut ſi pravis mutationibus ac fatuis expoſitionibus praemium aliquod decretum & conſtitutum fuerit, uni profecto debeatur Marcilio. haud multo rectius Barthius *mutis artibus* malebat L. 25. Adverſ. C. 4. cujus viri ceteris in bonas literas meritis deliquium hoc judicii condonemus.

14. ET QUAE GAUDIA SUB TACITA DICERE VESTE LIBET] quid eſt *dicere gaudia ſub veſte?* an (quod Schoppio viſum, & Barthio,) nimiam iſtam felicitatem ſuam ſub veſte narrare, ne ſcilicet malus aliquid invidere poſſit, aut etiam ipſa Nemeſis exaudire? cras credam. tu cum Douza repone *ducere*, quod in Comelini

libro

Quo magis & noſtros contendis ſolvere amores,
  Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres. ſciet haec inſana puella,
  Et tibi non tacitis vocibus hoſtis erit.
Nec tibi me poſt haec committet Cynthia, nec te
  Quaeret: erit tanti criminis illa memor.
Et te circum omnes alias irata puellas
  Differet: heu nullo limine carus eris.
Nullas illa ſuis contemnet fletibus aras,
  Et quicumque ſacer, qualis ubique, lapis.
Non ullo gravius tentatur Cynthia damno,
  Quam ſibi cum rapto ceſſat amore Deus.

Praeci-

libro Gebhardus invenit, & in ſua editione expreſſit Graſſerus. neque aliter lectum Fruterio. *ducere* eſt haurire, bibere. quomodo Horatius dixit *ducere nectaris ſuccos*, & *preſſum Calibus ducere Liberum*. ipſum *bibere* pari elegantia ad amorem tranſtulit Phoenix Mantuanus L. 2. Aen.

vario noctem ſermone trahebat
Infelix Dido, longumque bibebat amorem.

tacitam autem *veſtem* dixit, ut Catullus *tacitum cubile*; teſtem nempe fidam ac taciturnam deliciarum ſuarum, & cui tuto crederet ſua gaudia. Catullus Carm. 6.

Nam te non viduas jacere noctes
Nequidquam tacitum cubile clamat
Sertis ac Syrio flagrans olivo.

neque abſimiliter Galienus Imp.

Ludite: ſed vigiles nolite exſtinguere lychnos:
Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae.

15. Quo magis et nostros] *at* reponit Barthius L. 25. C. 4: ut haec cum ſuperioribus connectantur. eleganter dixit *quo magis*, *hoc magis*. Lucretius *tam* & *quam* poſuit L. 1.

Et quam quaeque magis cohibet res intus inane,
Tam magis his rebus penitus tentata labaſcit.

26. Quam sibi cum rapto cessat amore Deus] ceſſat id, cujus poſſeſſio atque uſus fructus alio transfertur, ut bene exponit Gebhardus adducto Plinii loco L. 2. Epiſt. 4: *Sunt quidem omnino nobis modicae facultates, dignitas ſumtuoſa, reditus propter conditionem agellorum, neſcio minor, an incertior: ſed quod ceſſat ex reditu, frugalitate ſuppletur, ex qua velut a fonte liberalitas noſtra decurrit.* appoſite Columella L. 2. C. 1. *ſeu ſponte, ſeu quolibet caſu deſtituta humus, cum eſt repetita cultu, magno foenore ceſſationis.* C. 2: ubi de agro ſicco & macro: *itaque hic ager, ſive exercetur, ſeu ceſſat, colono eſt poenitendus, ac tamquam peſtilens refugiendus.*

27. Praecipue nostri] Comelini liber *noſtro*. utrumque ferri poteſt.

27. Maneat sic semper adoro] quia noſter verbis ſimplicibus ſaepe utitur vice compoſitorum; compoſitis autem ſaepe pro ſimplicibus; ideo dicunt *adoro* hic eſſe idem quod *oro*. &, puto, verum dicunt. nam & ita Servius exponit in L. 10. Aen. ℣. 677.

In rupes, in ſaxa, volens vos Turnus adoro,
Forte ratem.

ſed Hadrianus Valeſius, in eo libello qui *Valeſianorum* titulo circumfertur, rejecta Servii opinione, omnino legendum putat, *volens vos Turnus id oro*: neque *adorare* umquam poſitum fuiſſe credit pro *orare*. liceat ſcorſim ſentire a viro magno. certe noſtri *adoro* non aliud quam *oro* poteſt ſignificare. neque aliorſum trahi debet Ovidii locus Epiſt. Ariadnae:

Non te per meritum, quoniam male ceſſit, adoro:
Debita ſit facto gratia nulla meo.

itemque ille L. 2. Pont. Epiſt. 2.

Hanc ego non, ut me defendere tentet, adoro:
Non eſt confeſſi culpa tuenda rei.

aut hic Juvenalis. Sat. 3.

libertas pauperis haec eſt,
Pulſatus rogat, & pugnis conciſus adorat,
Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti.

vel etiam Livii L. 6. C. 12. *Romanus dictator*

C castris

Praecipue noſtri. maneat ſic ſemper, adoro:
Nec quidquam ex illa quod querar, inveniam.

caſtris eo die poſitis, poſtero cum auſpicato prodiſſet, hoſtiaque caeſa pacem Deûm adoraſſet. nimirum *adorare* proprie erat, manum ad os admotam oſculari: qui quia precantium ac ſupplicantium cultus erat, ideo poſitum fuit pro *orare.* quae in hanc rem multi obſervarunt, non exſcribo.

28. NE QUIDQUAM] ita Douza F. & Borrichianus. *Nec quidquam*, noſtri, Groninganus, Regii, Colbertini.

V.

INvide tu tandem voces compeſce moleſtas,
Et ſine nos curſu, quo ſumus, ire pares.
Quid tibi vis, inſane? meos ſentire furores?
Infelix, properas ultima noſſe mala.
Et miſer ignotos veſtigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Theſſalia.
Non eſt illa vagis ſimilis conlata puellis:
Molliter iraſci non ſciet illa tibi.
Quod ſi forte auſis non eſt contraria noſtris,
At tibi curarum millia quanta dabit?

Non

9. AUT SI FORTE AUSIS NON EST CONTRARIA NOSTRIS] vulgatae habent *Quod ſi forte tuis non eſt contraria votis*; quam lectionem retinuit Paſſeratius, & ſaniſſimam Gebhardus pronuntiavit. neque aliter ſcribunt duo codices Regii. reliqui fere *Q. ſ. f. tuis non eſt contr. noſtris*: unde Lipſio placebat *Q. ſ. f. animis n. e. c. noſtris.* in noſtro primo libro clare legitur *Quod ſi forte auſis non eſt contraria noſtris.* itaque nihil muto, Scaligeri explicationem amplexus, niſi *aut* in *quod* converſo.

10. CURARUM MILLIA QUANTA DABIT] *milia* & *mile* conſtanter ſcribit codex Groninganus, & Veneta editio A. 1475. docte, atque ex antiquiſſimo veterum uſu. Lapis vetuſtus, quem Romae vidit Joannes Jacobus Boiſſardus:

T. SEMPRONI. GRACCHI. COS. IMPERIO AVSPICIOQ. LEGIO. EXERCITUSQ. P. R SARDINIAM. SVBEGIT. IN. EA. PROVINCIA. HOSTIVM. CAPTA. SVPRA. LXXX MILIA.

neque aliter ſcribi in optimis quibuſque membranis, teſtis eſt locuples, Pierius Valerianus Caſtig. in Virgil. L. 4. Geor. ℣. 473. & in L. 9. Aen. ℣. 132. ac Nic. Heinſius in Ovidianis. rationes grammaticas tradit Claudius Dauſquius in ſecunda parte Orthographiae. tamen aliter obtinuit uſus, ſcribendi loquendique magiſter. *millia multa* eſt in noſtro primo, & in principe editione: minus ſignificanter. magnitudinem pro numero ſaepe ponebant antiqui. Lucretius L. 5.

Quantae conſcindunt hominem cuppedinis acres
Sollicitum curae, quantique perinde timores!

Valerius Flaccus L. 2.

Quot mihi poſt lacrymas, poſt quanta piacula patrum

Serus

Digitized by Google

Non tibi jam ſomnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis adligat una viros.
Ah mea contemtus quoties ad limina curres,
Quum tibi ſingultu fortia verba cadent:
Et tremulus moeſtis orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ora notam:
Et quaecumque voles fugient tibi verba querenti:
Nec poteris qui ſis, aut ubi, noſſe miſer.

Tum

Serus ades!

Papinius L. 4. Silv. 3.

Annos perpetua geres juventa,
Quos fertur placidos obiſſe Neſtor,
Quos Titonia computat ſenectus,
Et quantos ego Delium popoſci.

loquitur ibi Sibylla Cumana. Juſtinus L. 12. C. 15. *ſcire vaticinarique ſe, ac paene oculis videre dixit, quantum ſit in hoc certamine ſanguinis fuſura Macedonia; quantis caedibus, quo cruore, mortuo ſibi parentatura.* & horum veſtigia premens M. A. Flaminius, puriſſimi oris poeta, L. 3. Carm. 6. de Hercule Hylam quaerente:

Quantas ille fero profudit corde querelas,
Pallenti quantas ore dedit lacrimas?

Taubmannus ad Trinum. Plauti Act. 2. Sc. 4. hujus voculae vim exponens, ita citat verſiculum Propertii,

Curarum peperit millia quanta tibi?

memoria lapſus videlicet. & fuere poſtea, qui Taubmanno, quam Propertio ipſi, credere maluerunt.

12. ILLA FEROS ANIMIS ADLIGAT UNA VIROS] eleganter & apposite *adligat.* Terentius Adelph. A. 5. Sc. 3. DE.

---- *& iſtam pſaltriam*
Una illuc mecum hinc abſtraham. MI. *pugnaveris.*
Ec pacto prorſum illic alligaris filium.

ibi Donatus: *haec cum riſu dicit Micio. Et ligare eſt injicere alicui vincula. quis vero dicitur alligari ad aliquid, ſine quo eſſe non poſſit? ergo proprie ad amicam alligari adoleſcentem dixit amatorem.* Horatius L. 1. Od. 27.

Vix illigatum te triformi
Pegaſus expediet Chimaerae.

noſter L. 3. Eleg. ult.

Correptus ſaevo Veneris torrebar aëno:
Vinctus eram verſas in mea terga manus.

15. ET TREMULUS MOESTIS] ita recte duo noſtri, cum Borrichiano. *Et tremulis moeſtus* Groninganus, duo Regii, unus Colbertinus. *Et moeſtus tremulis* Colbertinus alter. ſed nihil mutandum. quem *tremulum horrorem* noſter dixit, eum *tremorem horridum* Seneca Troad. ℣. 165.

Pavet animus: artus horridus quaſſat tremor.

16. ET TIMOR INFORMEM DUCET IN ORE NOTAM] *tremor* Groninganus. quod irrepſit ex verſu praecedente. *timorem* vocat puerilem iſtum pudorem, quo ſuffundi ſolent quibus peregrina res eſt amor. Ovidius L. 1. Artis Amator.

Colloquio jam tempus adeſt: fuge ruſtice longe
Hinc pudor.

pudor autem *eſt timor juſtae reprehenſionis*, ut Tauro placuit apud Gellium L. 19. C. 6. deinde *in ora*, idem liber: quod retinendum videtur, ut figuratius, atque ideo magis Propertianum.

17. ET QUAECUMQUE VOLES FUGIENT TIBI VERBA QUERENTI] facundum hoc atque efficax ſilentium belliſſime expreſſit ingenioſiſſimus Taſſus in Amynta, choro Act. 2.

Tu in bei facondi detti
Sciogli la lingua de' fedeli tuoi;
E ſpeſſo (e ſtrana, e nova
Eloquenza d'Amore!)
Speſſe in un dir confuſo,
E'n parole interrotte
Meglio ſi eſprime il core,
E piu par, che ſi mova,
Che non ſi fa con voci adorne e dotte:
E'l ſilentio ancor ſuole
Haver prieghi, e parole.

haec tam florida tamque plena venuſtae amoenitatis ſi conferre voles cum veterum ſcriptorum locis huc facientibus, noli committere quin Dionyſii Lambini commentarium evolvas in Horat. L. 1. Od. 13.

Tum grave ſervitium noſtrae cogere puellae
Diſcere, & excluſum quid ſit abire domum.
Nec jam pallorem toties mirabere noſtrum,
Aut cur ſim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit ſuccurrere amanti:
Neſcit amor priſcis cedere imaginibus.
Quod ſi parva tuae dederis veſtigia culpae,
Quam cito de tanto nomine rumor eris?
Non ego tum potero ſolatia ferre roganti,
Quum mihi nulla mei ſit medicina mali.
Sed pariter miſeri ſocio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere ſinu.
Quare quid poſſit mea Cynthia, deſine, Galle,
Quærere: non impune illa rogata venit.

30. ALTER IN ALTERIUS MUTUA FLERE SINU] ſummae iſtud familiaritatis. Petronius: *Grandine qui ſegetes & totum perdidit annum, In ſimili deflet triſtia fata ſinu.* Plinius Caecilius L. 2. Epiſt. 1. *Quibus ex cauſſis neceſſe eſt tamquam immaturam mortem ejus in ſinu tuo defleam.*

V I.

NOn ego nunc Hadriae vereor mare noſcere tecum,
Tulle, neque Aegaeo ducere vela ſalo:
Cum quo Riphaeos poſſim conſcendere montes,
Ulteriuſque domos vadere Memnonias.
Sed me complexae remorantur verba puellae;
Mutatoque graves ſaepe colore preces.

Illa

1. NON EGO NUNC HADRIAE] *Adriae* duo noſtri, & Borrichianus; reliqui *Hadriae*; quod rectum eſſe jam olim docuit Jov. Pontanus L. 1. de Aſpiratione. neque aliter lapides literati apud Ald. Manutium in Orthographia.

4. ULTERIUSQUE DOMOS VADERE MEMNONIAS] *Memnonias* duo Çolbertini cum Groningano, & Borrichiano. *in emonias* primus noſter, ſupra ſcripto *Memno.* *in Emonias* unus Regius, noſter ſecundus. *Moemonias* alter Regius. *in Aemonias* videtur probare Lipſius L. 4. Ant. Lect. C. 11. ſed *Memnonias* legi debere jam alii evicerunt. Beroaldus utrum *Memnonias domos* pro Aethiopia capiat, an pro Suſis, non ſatis certus eſt, & in bivio haeret. Suſa intelligi docuit Turnebus L. 21. C. 16. Salmaſius autem Exercit. Plin. p. 612, de Memnonis regia Aethiopica capi poſſe innuit. quod verum eſt. Curtius L. 4. C. 8. *Cupido haud injuſta quidem, ceterum intempeſtiva inceſſerat, non interiora modo Aegypti, ſed etiam Aethiopiam inviſere. Memnonis Tithonique celebrata regia cognoſcendae vetuſtatis avidum trahebat pene extra terminos ſolis.* de tali itinere loquitur noſter, quo fidem ſuam probet Tullo, ſi per Cynthiam liceret, vel extra mundi terminos iturus comes. pariter ad uxorem ſuam Papinius L. 3. Silv. 5.

Quam-

Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos eſſe relicta deos.
Illa meam mihi ſe jam denegat, illa minatur,
Quae ſolet ingrato triſtis amica viro.
His ego non horam poſſum durare querelis.
Ah pereat, ſi quis lentus amare poteſt.
An mihi ſit tanti doctas cognoſcere Athenas,
Atque Aſiae veteres cernere divitias:
Ut mihi deducta faciat convicia puppi
Cynthia, & inſanis ora notet manibus:
Oſculaque oppoſito dicat ſibi debita vento,
Et nihil infido durius eſſe viro?

Quamquam, & ſi gelidas irem manſurus ad Arctos,
Vel ſuper Heſperiae vada caligantia Thules,
Aut ſeptemgemini caput haud penetrabile Nili,
Hortarere vias.

9. ILLA MEAM MIHI JAM SE DENEGAT] inſuavis numerus, ſed quem levi tranſpoſitione reddas ſuaviorem, *illa meam mihi ſe jam denegat*. nec dubito quin ita fuerit a manu poëtae.

10. QUAE SOLET IRATO TRISTIS AMICA VIRO] quo altiùs circumſpicio, & rimor mentem Propertii, eo minus adridet Paſſeratii expoſitio. non dicit poeta, ſe iratum velle relinquere Cynthiam; ſed vero eam ſibi cum Tullo amicitiam eſſe, ut vel in ultimas orbis oras una proficiſci poſſit, imo velit, niſi obſtet amor Cynthiae, deſeri ſe conquerentis, ac crebris magniſque precibus ut ne id faciat contendentis, & turpem perfidi ingratique animi notam totis noctibus occentantis. noli itaque dubitare quin ſeriptum fuerit *Quae ſolet ingrato*, quum paullo poſt clariſſime mentem ſuam exponat poëta hoc verſu, *Et nihil infido durius eße viro*. vides ut *infidum* & *ingratum* conjungat. Ovidius Epiſt. Medeae:

Eſt aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
Hac fruar: haec de te gaudia ſola feram.

ac deinde:

Aut nos Scylla rapax canibus miſißet edendos!
Debuit ingratis Scylla nocere viris.

durum in eadem re dixit idem Naſo Remed. Amoris:

Illic & juvenes votis oblivia poſcunt:
Et ſi qua eſt duro capta puella viro.

hoc eſt, ingrato, & (ut pater Ennius loquitur) lapideo, quem non miſeret neminis, qui neque bene meritis movetur, neque lacrimis emolleſcit.

17. OSCULAQUE OPPOSITO DICAT SIBI DEBITA VENTO) *didita* Palmerius; quod inſuper ridicule exponit. male quoque Fruterius *dedita* L. 2. Veriſ. C. 18. quum in libris ſuis extare fateatur *debita*; quod in ſuis & Gebhardus invenit, & agnoſcit Groninganus cum duobus noſtris & Colbertinis. *Hoc eſt*, inquit Scaliger, *exprobrat Vento, ſibi eripi oſcula ab ipſo.* Oppoſito, *adverſo, ut oppoſiti ſunt vultus eorum nobis, quibuſcum expoſtulamus. In priore editione non bene haec aßequebamur.* haec ingenue vir ille maximus. puto tamen veriorem ſenſum fore, ſi dicamus, ventum ſecundum ac vela facturo Propertio faventem, Cynthiae votis *oppoſitum* vocari, hoc eſt contrarium, qui violenter ei eriperet oſcula ab infido amatore ſibi debita, quorum uſufructu in poſterum ſit carendum. ſic Laodamia apud Naſonem:

Aulide te fama eſt vento retinente morari.
Ah, me cum fugeres, hic ubi ventus erat?
Tum freta debuerant veſtris obſiſtere remis.
Illud erat ſaevis utile tempus aquis.

ac deinde:

Raptus es hinc praeceps: &, qui tua vela vocaret,
Quem cuperent nautae, non ego, ventus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.
Solvor ab amplexu, Proteſilaë, tuo.

debeo hanc obſervationem inſigni Viro Petro

Tu patrui meritas conare anteire ſecures,
Et vetera oblitis jura referre foris.
Nam tua non aetas umquam ceſſavit Amori;
Semper at armatae cura fuit patriae.
Et tibi non umquam noſtros puer iſte labores
Adferat, & lacrimis ultima vota meis.

Me

Burmanno, cui hae noſtrae literae indies plura & majora debebunt. mihi autem volupe eſt in amicitia cariſſimi capitis gloriari.

20. ET VETERA OBLITIS JURA REFER SOCIIS) Tò *ſociis* retinendum videri poſſit. Cicero pro Lege Manil. C. 8. *dico*, *ejus* (L. Luculli) *adventu maximas Mithridatis copias omnibus rebus ornatas atque inſtructas fuiſſe; urbemque Aſiae clariſſimam nobiſque amiciſſimam Cyzicenorum, obſeſſam eſſe ab ipſo rege maxima multitudine, & oppugnatam vehementiſſime.* pro Murena C. 15. *cum totius impetus belli ad Cyzicenorum moenia conſtitiſſet, eamque urbem ſibi Mithridates Aſiae januam fore putaviſſet, qua effracta & revulſa, tota pateret provincia, perfecta ab Lucullo haec ſunt omnia: ut urbs fideliſſimorum ſociorum defenderetur, & omnes copiae regis diuturnitate obſidionis conſumerentur.* pro Archia C. 9. *populi Romani laus eſt, urbem amiciſſimam Cyzicenorum ejuſdem* (L. Luculli) *conſilio, ex omni impetu regio ac totius belli ore ac faucibus ereptam eſſe atque ſervatam.* & iſto quidem bello libertatem meruerunt. Deinde autem, quod in quadam ſeditione cives aliquot Romanos flagris caeſos necaſſent, ab Auguſto redacti ſunt in ſervitutem, M. Apulejo, P. Silio Coſſ. tamen ab eodem Auguſto reddita iis libertas eſt haud ita multo poſt, M. Druſo Libone, L. Calpurnio Piſone Coſſ. ut auctor eſt Dio L. 54. Strabo quoque liberam fuiſſe urbem ſua aetate teſtatur L. 12. quae quum ita ſint, haud difficulter amplector Nic. Heinſii correctionem, ex corrupta membranarum ſcriptura *referre ſonis* feliciter reſtituentis veram ac legitimam.

Et vetera oblitis jura referre foris.

nam in foro jus dicebatur. quo jam aliquo tempore caruerant Cyziceni. quod noſter *referre jura* vocat, id Caeſar dixit *reddere* L. 7. Bell. Gall. C. 76. *Hujus opera Comii, ita ut antea demonſtravimus, fideli atque utili ſuperioribus annis erat uſus in Britannia Caeſar: pro quibus meritis civitatem ejus immunem eſſe juſſerat; jura legeſque reddiderat: atque ipſi Morinos attribuerat.* intellige jura & leges patrias; quibus carendum erat gentibus devictis. quod tam ferociter conqueritur Critognatus Arvernus ibid. C. 77. *depopulata Gallia, magnaque illata calamitate, Cimbri finibus noſtris aliquando exceſſerunt, atque alias terras petiverunt: jura, leges, agros, libertatem nobis reliquerunt. Romani vero quid petunt aliud, aut quid volunt, niſi invidia adducti, quos fama nobiles potenteſque belli cognoverunt, horum in agris civitatibuſque conſidere, atque his aeternam injungere ſervitutem? neque enim umquam alia conditione bella geſſerunt. quod ſi ea, quae in longinquis nationibus geruntur, ignoratis; reſpicite finitimam Galliam, quae in provinciam redacta, jure & legibus commutatis, ſecuribus ſubjecta, perpetua premitur ſervitute.*

21. CESSAVIT AMORI) *ceſſavit*, quod bene reſtituit Scaliger, agnoſcunt omnes libri. *ſervivit* a Beroaldo eſt: quum tamen Volſci quoque editio *ceſſavit* praeferat, nec non Veneta A. 1475.

22. SEMPER AT ARMATAE) *& armatae* libri Livineji cum Borrichiano & uno Colbertino. parum refert quid malis. odioſe nugatur Palmerius cum ſuo *inarmatae*, quod vult oppoſitum eſſe *τοῦ exarmatae*.

24. LACRIMIS OMNIA NOTA MEIS) locus adfectus, quem medicando etiam pejus corruperunt. Turnebus refingebat *omina nota* L. 21. Adv. C. 6. Paſſeratius vero *ſomnia nota*. ſed quantivis precii eſt lectio codicis noſtri ſecundi, ſaepe boni, in quo claris literis legitur *lacrimis ultima vota meis*. Mortem intelligit, quae eſt linea poſtrema omnium votorum, & ſacra anchora miſerae mortalitatis, qua omnia infelicis vitae mala expiari putabant. Ovidius L. 4. Pont. Epiſt. 14.

Ipſa quoque eſt invisa ſalus, ſuntque ultima vota
Quolibet ex iſtis ſcilicet ire locis.

Virgilius L. 11. Aen.

at non, Evandre, pudendis
Volneribus pulſum aſpicies: nec ſoſpite dirum
Optabis

Digitized by Google

Me ſine, quem ſemper voluit Fortuna jacere,
Hanc animam extremae reddere nequitiae.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.

Non

Optabis nato funus pater.
id vero vel maxime locum habet in amore aerumnoſo atque infelice. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Nullus amor tanti eſt; (abeas pharetrate Cupido)
Ut mihi ſint toties maxima vota mori.
Vota mori mihi ſunt, cum te peccaße recordor.

& L. 3. Eleg, 14.

Tunc ah, tunc odi fruſtra quod amare neceſſe eſt.
Tunc ego, ſed tecum, mortuus eſſe velim.

L. 10. Metam. ubi Myrrhae hiſtoria:

Nec modus aut requies, niſi mors, reperitur amoris.
Mors placet. erigitur: laqueoque innectere fauces
Deſtinat.

Virgilius L. 4. divini operis:

Tum vero infelix fatis exterrita Dido
Mortem orat: taedet caeli convexa tueri.

& infelix ille Damon in Pharmaceutria:

vivite ſilvae.
Praeceps aërii ſpecula de montis in altum
Deferar. extremum hoc munus morientis habeto.

ſic Clitophon ille, quum Leucippen e medio ſublatam falſo crederet, in publico judicio crimen alienum in ſe tranſtulit, ſola ſpe mortis, apud Achillem Tatium L. 7. talium ultimorum votorum, etiam talium exemplorum, pleni ſunt libri, & quotidiana experientia. unum non poſſum quin addam, tragicum ſane ac miſerabile, Hieronymi Angeriani, patricii Neapolitani, cujus habemus *Erotopaegnion*, libellum argutum atque elegantem. in eo libello quod poſtremum eſt epigramma, colore adeo naturali praepingit infauſtos illos fluctus animi deſperata ſalute rabidi, ut vel ſilicem movere poſſit. finit autem in his verbis:

Vivite vos alii, quibus omnia jugiter affert
Laetus Amor. gladium tu mea ſume manus.
Ne trepida. rapidus quum ſpiritus ibit ad auras
Clamabit, Mortis Caelia cauſſa fuit.

& perfecit cogitatum nefas. de quo non ſine cauſſa lamentatur noſter ille Hoofdius in epiſtola luculenta, quam Florentia ſcripſit ad amicos ſodalitatis poëticae Amſtelodamenſes:

Ziet ook Puozzoles ſtrant, de kuilen, bergen, daelen,
Die Celia haer lof wel plachten op te haelen,
Wanneer d'Angeriaen vertrok zijn waere min,
Poëtery geacht van zijne afgodin:
Zoo dat zijn min en pijn geen ander loon mogt beuren
Dan laas! met eigen handt zijn lijf en ziel te ſcheuren.
Beweeglijk ongeluk! waarom werdt (dit's mijn vraeg)
Bedrukte min geſtraft, die zelf doch is een plaeg?

male meruerunt de poſteritate noviſſimi editores ſcriptorum Hoofdianorum, qui carmen & notum & nobile nullo ſuo merito ſtrangularunt. Ceterum paris vecordiae facinus, quamquam ex diſpari cauſſa, videre eſt in Joanne Valdeſio, homine Hiſpano, apud Jo. Pierium Valerianum L. 1. de infelicitate literatorum.

26. HANC ANIMAM EXTREMAE REDDERE NEQUITIAE) *extremae nequitiae* exponit Paſſeratius, *tam diſſolutae inertiae, ut nihil ſupra.* aberravit vir doctiſſimus a ſcopo poëtae, qui ipſe melius mentem ſuam exponit L. 2. Eleg. 19.

Quod mihi ſi ponenda tuo ſit corpore vita;
Exitus hic nobis non inhoneſtus erit.

& jam reſipiſcens L. 3. Eleg. 19.

Seu moriar; fato, non turpi fractus amore.
Atque erit illa mihi mortis honeſta dies.

Vide & Naſonem L. 2. Amor. El. 10. *Felix, quem Veneris certamina mutua perdunt.* & quae iſtic ſequuntur pluſcula. haec eſt illa *extrema* noſtri *nequitia.* quam nimis aperte interpretatur Janus Etruſcus in tomo 1. Deliciar: Ital. p. 910.

27. LONGINQUO PERIERE IN AMORE) Livinejus putat *longinquum* hic *amorem* dici, quia Propertius in Umbria natus Romanam Cynthiam deperibat. qui error eſt jocularis. *Longinquus* ſaepe idem valet quod longus, ſive diuturnus. Lucilius L. 30.

Scito etenim bene longinquum mortalibu' morbum

In

Digitized by Google

Non ego ſum laudi, non natus idoneus armis:
Hanc me militiam fata ſubire volunt.
At tu ſeu mollis qua tendit Ionia, ſeu qua
Lydia Pactoli tinguit arata liquor:
Seu pedibus terras, ſeu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperii:
Tum tibi ſi qua mei veniet non inmemor hora,
Vivere me duro ſidere certus eris.

In vino eſſe, ubi qui invitavit dapſilius ſe. Livius L. 1. C. 31. *nulla tamen ab armis quies dabatur ab bellicoſo rege; ſalubriora etiam credente militiae quam domi juvenum corpora eſſe, donec ipſe quoque longinquo morbo eſt implicitus.* Caeſar L. 3. Bel. Civil. C. 80. *ſe confidere munitionibus oppidi, ſi celeriter ſuccurratur: longinquam oppugnationem ſuſtinere non poſſe.* Livius L. 6. C. 8. *cohortatus milites, ne tamquam Vejos oppugnantes in opere longinquo ſeſe tererent, victoriam in manibus eſſe.* Corn. Nepos Themiſt. C. 4. *majore cum labore, & longinquiore tempore bellum confecturum, cum ſingulos conſectari cogeretur.* Gellius praefat. *longinquis per hiemem noctibus, in agro terrae Atticae commentationes haſce ludere ac facere exorſi ſumus.*

31. MOLLIS IONIA) Beroaldus non intellexit hunc locum. tu Lud. Caelium vide L. 7. Ant. Lect. C. 10: Eraſmum noſtrum in proverbio *Riſus Ionicus*; & Lambinum, ac Torrentium, ad illud Horatii, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo*, L. 3. Od. 6. nec male Paſſeratius, priores ſecutus. tamen Philippus Silvius eorum nullum ſequitur, mera Beroaldi verba exſcripſiſſe contentus.

32 LYDIA PACTOLI TINGUIT ARATA LIQUOR) *tinguit* eſt in codice Borrichiano. recte. nam iſtud Regiorum *cingit*, quod & in uno Mureti erat, profluxit ex vulgari ſcriptura *tingit*. *tinguere* autem debere ſcribi, oſtendit compoſitum *diſtinguere*. idque plus ſemel monuit doctiſſimus Pierius in Caſtigationibus Virgilianis. *aratra* habent noſtri libri, quaſi ex condicto: ſed *arata* ex ſuis jam olim reſtituerunt viri magni, Turnebus, Lipſius, Paſſeratius. optime. *culta* vocaverat Maro in ejuſdem regionis commemoratione, L. 10. Aen.

Te quoque magnanimae viderunt, Iſmare, gentes
Volnera dirigere, & calamos armare veneno,
Maeonia generoſe domo: ubi pinguia culta
Exercentque viri, Pactoluſque inrigat auro.

VII.

DUm tibi Cadmeae ducuntur, Pontice, Thebae,
Armaque fraternae triſtia militiae:

Atque

1. DUM TIBI CADMEAE DICUNTUR, PONTICE, THEBAE] *dicuntur* Regii, Colbertini, & omnes noſtri, cum editionibus vulgatis. non male, cum *dicere* ſit canere. Ovidius L. 1. Metam.

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora.

ſed multo majoris eſt elegantiae, quod Scaliger in ſuis invenit, *ducuntur*. non equidem ob eam ſolam rationem, quam dedit Scaliger, *forte epos acer, ut nemo, Varius ducit*; & *Caeſaris in nomen ducuntur carmina*: ſed quod poetae quae facta eſſe ab aliis ſcribebant, ea ipſi facere dicebantur. Minucius Felix, de Homero, & Diis Homericis: *Hic eorum paria compoſuit, ſauciavit Venerem, Martem vinxit, vulneravit, fugavit.* Ovidius L. 2. Amor. El. 18. ad Aemilium Macrum, qui ſcribebat Paralipomena Homeri,

Carmen

Atque, ita ſim felix, primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus:

Nos

Carmen ad iratum dum tu perducis Achillem,
Primaque juratis induis arma viris.
& L. 4. Pontic. Epiſt. 16.
Et qui Penelopae reſcribere juſſit Ulyſſen,
Errantem ſaevo per duo luſtra mari.
Ingeniique ſui dictus cognomine Largus,
Gallica qui Phrygium duxit in arva ſenem.
rurſus L. 2. Triſtium:
Et tamen ille tuae felix Aeneidos auctor
Contulit in Tyrios arma virumque toros.
longe autem uberrime L. 3. Amor. Eleg. 12. *ducere* vero hic valet condere, exſtruere, excitare. Virgilius L. 1. Aen.
Inſtant ardentes Tyrii: pars ducere muros,
Molirique arcem, & manibus ſubvolvere ſaxa.
Horatius L. 3. Od. 3.
Ter ſi reſurgat murus aëneus
Ductore Phoebo.
& L. 4. Od. 6.
Divum pater annuiſſes
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Papinius L. 4. Theb.
rarus vacuis habitator in arvis.
Monſtrat Cyclopum ductas ſudoribus arces.
dicit itaque noſter: Dum tu, o Pontice, everſas Thebas e ruderibus ſuis excitas, & novas iterum condis, dumque nova arma fabricas impiis fratribus; ego, qui mos eſt meus, aetati ludum do, & amare non deſino. &c. *Arma* etiam *ducuntur.* Tibullus L. 1. Eleg. 3.
Non acies, non ira fuit, non bella: nec enſes
Immiti ſaevus duxerat arte faber.
Virgilius L. 7. Aen.
alii thoracas aënos,
Aut leves ocreas lento ducunt argento.
non dubito quin haec ſit vera loci hujus expoſitio. ad Ponticum iterum ſcribit Propertius Eleg. 9. e qua colligit Voſſius, lib. de Poëtis Latinis, etiam Amores eum luſiſſe. mihi ſecus videtur, quod cum pace maximi viri dixerim, nam ſi & hanc, & eam quae ſecundi libri ultima eſt, (Lynceus enim ille non eſt alius a Pontico, ut ibi videbimus) cum cura excuſſeris; numquam ad hos luſus deſcendiſſe clare liquebit. Et hic, & iſtic; hortatur Aurelius noſter amicum ſuum, ut abjecta epici carminis gravi materia, res canat domi geſtas & ſua bella, praeſertim quum tam feſtivam in mundo poſſideat copiam, nec foris quaerere neceſſe habeat. utrobique etiam ut hominem ſeveri ſupercilii, ac philoſophiae ſtudiis inmerſum, non ſine aliquo morſu traducit. *Heroo clarum* Ovidius vocat L. 4. Triſt. Eleg. 10. noſter etiam ipſi Homero conferre audet. Quod ut amicitiae datum merito videri poteſt; ſic tamen magnum poëtam arguit, & illuſtris Muſae cultorem. Barthius, Animad. ad Statii L. 4. Theb. ℣. 45, quamvis Pontici ſcripta numquam viderit, quae & viderant & probaverant Naſo ac Propertius, non magnae rei fuiſſe cenſet, aut cito neglectum diſparuiſſe, quum nemo poſt Ovidium ejus meminerit. Quis vero indicavit Barthio, neminem poſt Ovidium Pontici meminiſſe, in tanto naufragio optimorum ſcriptorum? deinde quum tot diſparuerint poëtae, quorum memoriam uni debemus Naſoni, quis inde colligere audebit, omnes iſtos proletarios fuiſſe, ac capite cenſos? Vellem exſtaret Pontici Thebais, etiamſi redimenda foret tota Papinii Thebaide. Etenim quum Virgilio propior fuerit, vixeritque ſaeculo omnium cultiſſimo; (ignoſcat hoc ſtupori meo irritabilis Perraltus;) & puriore uſum ſermone, quam Papinius, & judicio caſtigatiore, cauſſa nulla eſt cur dubitemus. Neque me movet, quod Papinium Ponticus ab eadem materia tractanda deterrere non potuerit: quum ſciam id ne ipſum quidem Homerum in Achille ſuo potuiſſe. Certum quoque mihi eſt, Ovidium ac Propertium meliores fuiſſe poëtarum judices, quam Barthium: quem tamen virum ab aliis virtutibus commendatiſſimum habeo.

3. Primo contendis Homero) *priſco* habet unus noſter. quomodo Cratinum indigetat Horatius L. 1. Epiſt. 19,
Priſco ſi credis, Maecenas docte, Cratino.
& ipſum Meleſigenem Ovidius L. 2. Artis Amatoriae,
Sit licet antiquo Nireus adamatus Homero.
Juvenalis Sat. 9.
Ipſe facit verſus, atque uni cedit Homero,

Digitized by Google

Nos, ut conſuemus, noſtros agitamus amores,
  Atque aliquid duram quaerimus in dominam.
Nec tantum ingenio, quantum ſervire dolori
  Cogor, & aetatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur vitae modus, haec mea fama eſt:
  Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctae ſolum placuiſſe puellae
  Pontice, & injuſtas ſaepe tuliſſe minas.
Me legat aſſidue poſt haec neglectus amator,
  Et proſint illi cognita noſtra mala.
Te quoque ſi certo puer hic concuſſerit arcu,
  Quod nolim noſtros evolüiſſe deos:

Longe

Propter mille annos.
ſed vulgata non videtur tentanda, quum *primus* exſtet in omnibus aliis libris. *primus* hic *principem* notat. Horatius L. 4. Od. 9.

priores Maeonius tenet
Sedes Homerus.

quum vero dicat noſter Ponticum Homero contendere, primario epici carminis poëtae, ac palmam ei ambiguam facere: non obſcure amicum ſuum Antimacho praefert. at quanto poëtae! cui Critici antiqui uno quaſi conſenſu ſecundas ab Homero detulerunt. Fabium audi L. 10. C. 1. ubi poſt ampliſſimum Homeri elogium, *raro aſſurgit*, inquit, *Heſiodus, magnaque pars ejus in nominibus eſt occupata; tamen utiles circa praecepta ſententiae, lenitaſque verborum, & compoſitionis probabilis: daturque ei palma in illo medio genere dicendi. Contra in Antimacho vis & gravitas, & minime vulgare eloquendi genus habet laudem. Sed quamvis ei ſecundas fere grammaticorum conſenſus deferat; & affectibus, & jucunditate, & diſpoſitione, & omnino arte deficitur: ut plane manifeſto appareat, quanto ſit aliud, proximum eſſe, aliud ſecundum.* noſter vix ullum diſcrimen agnoſcere videtur L. 2. Eleg. 24. quae eſt ad hunc ipſum Ponticum ſcripta:

Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.

ſed Catullus agnoſcit Carm. 91.

Parva mei mihi ſunt cordi monumenta ſodalis:
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Proclus autem, omiſſo tumore, inter epicos poëtas, poſt Homerum, excellere dicit Heſiodum, Piſandrum, Panyaſin, & Antimachum.

9. Haec mea fama est) τὸ *eſt* non comparet in codice Groningano.

10. Hinc cupio nomen carminis ire mei) Gebhardus, eo quod in uno Palatino inveniſſet *capio*, citra ullam neceſſitatem refingit *capior*, corruptis ſimul inſcitiſſime duobus aliis poëtae noſtri locis, qui manum medicam neutiquam deſiderabant. in omnibus noſtris clare legitur *cupio*, quod & Regii & Colbertini agnoſcunt. imo ipſe poëta agnoſcit hac ipſa elegia,

Et fruſtra cupies mollem componere verſum.

ſed quis verbo tam probo dicam ſcribat?

16. Quod nolim nostros eviolasse Deos) *eviolaſſe* habent noſtri libri; Groninganus; Regii; Colbertini. *te violaſſe* Vaticanus, Lipſio ac Livinejo teſtibus. *evoluiſſe* eum in vetuſtis membranis reperiſſet Beroaldus, minus tamen commode id ipſum expoſuit. Canterus quoque in ſuis *evoluiſſe* invenerat; ſed praetulit *evaluiſſe*. primus Scaliger vidit *evoluiſſe* poſitum eſſe per diaereſin pro *evolviſſe*. quod verum eſt, & Catulli quoque exemplo clarum, in Coma Berenices:

Pace tua fari haec liceat, Rhamnuſia virgo:
  Namque ego non ullo vera timore tegam:
Non ſi me infeſtis diſcerpant ſidera dictis,
  Condita quin veri pectoris evoluam.

volvere autem de fatis fere dicitur. Virgilius L. 1. Aen.

Hinc populum late regem, belloque ſuperbum;
Ventu-

Longe caſtra tibi, longe miſer agmina ſeptem
Flebis in aeterno ſurda iacere ſitu.

Et

Venturum excidio Lybiae: ſic volvere Parcas.
& L. 3.

ſic fata deûm rex
Sortitur, volvitque vices: is vertitur ordo.

Statius L. 1. Silv. 4.

Eſtis io Superi: nec inexorabile Clotho
Volvit opus.

Scaligerum ſequitur Gebhardus: qui utrum poetae mentem recte ceperit, jam examinemus. *Dicit* (inquit Gebhardus) *quod ſi te quoque amor tentaverit, Quod nolim (ominis eſt rejectio) noſtros Deos (hoc eſt, nobis propitios) evolviße, in fatis ſuis ſcripſiße. Virgilius: volvens arcana fatorum.* haec ille. atqui nihil minus cogitavit Propertius. qui deriſus a Pontico & male habitus quod nihil niſi amores ſcriberet, premeretque ingenium ignobilitate materiae, reſpondit, tamquam vaticinans; Si te quoque, o Pontice, tetigerit certo jactu Cupido, (neque enim ſpero fuſos iſtos furori tuo deſtinatos a Diis noſtris, amorum praeſidibus, jam fuiſſe evolutos) longis tenebris aeternoque ſitu damnabis ſuſceptam cum tanto faſtu Thebaida, elegoſque ac molles blanditias adhibebis, expugnando puellae tuae rigori, abjectis ac conculcatis heroum tuorum telis. ſed fruſtra, quum jam pridem occallueris ad has delicias. Tum ſaepe miraberis hos meos luſus, quos nunc alto ſupercilio contemnis. Tum Romani poëtae omnes prae me uno ſordebunt tibi. &c. ita haec pulcre cohaerent; & clariora etiam fiunt ex Elegia 9. hujus libri,

Dicebam tibi venturos, irriſor, amores.

nam quomodo iſtic ita inſultare potuit Pontico jam amanti, ſi hoc loco id egit omnibus votis ne Ponticus umquam amaret? verbum autem *evolvere* accipi debere pro ad finem volvere, expedire, docet Ovidius Epiſt. Medeae, loco unice huc faciente, ipſo initio;

Tunc, quae diſpenſant mortalia fila, ſorores
Debuerant fuſos evoluiſſe meos.

& L. 15. Metam.

trepidoſque obitumque timentes
Sic exhortari, ſeriemque evolvere fati.

Claudianus L. 1. de raptu Proſerp.

quae ſeriem fatorum pollice ducunt,
Longaque ferratis evolvunt ſaecula penſis.

ubi vides ad tempus & annos transferri. quod etiam fecit veteribus iſtis non ignobilior poëta Hieron. Fracaſtorius Syphil. L. 1.

tantumque velit defendere Apollo,
Tempora qui longa evolvit, cui carmina curae.

fecit autem exemplo Maronis ſui, qui praeiverat L. 2. Geor. ubi de aeſculo:

Ergo non hiemes illam, non flabra, neque imbres
Convellunt: immota manet, multoſque nepotes,
Multa virûm volvens durando ſaecula vincit.

hinc *evolvere* eſt, ſecum repetere memoriam praeteriti temporis. Virgilius L. 4. Geor. de Orpheo ſuam Eurydicen lugente:

Septem illum totos perhibent ex ordine menſis
Rupe ſub aëria deſerti ad Strymonis undam
Fleviſſe, & gelidis haec evolviſſe ſub antris.

ſunt autem iſta verba, ut recte Servius notat ad L. 1. Aen. a filo & lanificio traducta, propriis Parcarum rebus. Virgilius L. 4. Geor.

Carmine quo captae, dum fuſis mollia penſa
Devolvunt, iterum maternas inpulit auris
Luctus Ariſtaei.

eſtque imago multo lepidiſſima, Venerem cum populo Cupidinum nere fata hominum amatorum, itidem ut Parcas facere ajunt in ceteris mortalibus.

17. LONGE, MISER, AGMINA SEPTEM FLEBIS IN AETERNO SURDA JACERE SITU.) Minus commode poëtae mentem interpretatur Paſſeratius, ac ſi is voluiſſet, *quereris a te caepta & intermiſſa carmina de bello Thebano, carie putreſcere, & nequicquam a te invocari magna illa Ducum nomina, quae te exaudire non poterunt, aut ullo pacto juvare.* nec hilo melius Marollii verſio; & omnium interpretum miſerrimus, is quem modo dixi, Silvius. hoc vult Aurelius noſter; Plorabis ſaepe, o Pontice, opus iſtud tuum tam magnifice inchoatum, nec tamen perfectum, excuti tibi de manibus, neque ullam ſpem ſupereſſe pertexendi caeptam telam, quia te totum ſibi vindicet ſerus iſte amor. itaque Thebais tua, nulli umquam audienda, quia ſupremam manum non receperit, tenebris damnata cum carie ac blattis luctabitur. *Surdus* eſt tam qui non auditur, quam qui non audit. noſter L. 4. Eleg. 5.

Qui verſus, Coae dederit nec munera veſti,

Et fruſtra cupies mollem componere verſum,
Nec tibi ſubjiciet carmina ſerus Amor.
Tunc me non humilem mirabere ſaepe poëtam:
Tunc ego Romanis praeferar ingeniis.
Nec poterunt juvenes noſtro reticere ſepulcro,
Ardoris noſtri magne poëta jaces.
Tu cave noſtra tuo contemnas carmina faſtu.
Saepe venit magno foenore tardus Amor.

Iſtius tibi ſit ſurda ſine aere lyra.

& appoſite ad noſtri mentem Juvenalis Sat. 7.

Nam, ſi Virgilio puer & tolerabile deeſſet
Hoſpitium, caderent omnes a crinibus hydri:
Surda nihil gemeret grave buccina.

idem Sat. 13.

quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere caedit.

Ovidius L. 2. Pontic. Epiſt. 6.

Dignus es: &, quoniam laudem pietate mereris,
Non erit officii gratia ſurda tui.

20. NEC TIBI SUBIICIET CARMINA SAEVUS AMOR) *ſaevus* habent omnes editiones veteres, pro quo Scaliger *ſerus* repoſuit; quomodo legitur in Borrichiano. neque aliter legunt noſtri duo. ita L. 2. Eleg. 24. inſultat huic ipſi Pontico, quem ibi Lynceum vocat,

Lynceus ipſe meus ſeros inſanit amores.

ſervus erat in Vaticano, & Groningano: proxime verum. Palmerius, quum non ignoraret Scaligeri correctionem, maluit tamen praeferre *τὸ ſervus*, cum ridicula expoſitione.

24. MAGNE POETA VALE) *jaces* habent ſcripti omnes. ſed teſtatur Scaliger, in ſuo *vale* exaratum fuiſſe: ideo hoc ei potius viſum. quamquam ego nec illud damnem. ſic mater Euryali Aen. L. 9.

Heu terra ignota canibus date praeda Latinis
Alitibuſque jaces.

Theocritus Idyll. 23.

Κἂν ἀπίῃς, τόδε μοι τρὶς ἐπάϋσον, Ὦ φίλε κεῖσαι.
Cumque abieris, ter mihi iſtud acclama: o amice jaces.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 6.

Quid tamen iſta fides? quid rari forma coloris?
Quid vox mutandis ingenioſa ſonis?
Quid juvat, ut datus es, noſtras placuiſſe puellae?
Infelix avium gloria, nempe jaces.

L. 3. Eleg. 9.

Carminibus confide bonis. jacet ecce Tibullus.

eſt autem miſerantis cum indignatione. *taces* legitur in codice Groningano, quod ita factum eſt ex ultima ſyllaba *τοῦ poeta.* Palmerius *vale* legebat, neſcio ſi ex libro. videſis Jo. Kirchmannum L. 3. de Funer. Rom. C. 9. ubi de hac adclamatione. ſed mihi durum eſt diſcedere a tot ſcriptis conſentientibus, ſimul & ab antiquitus cuſis.

25. TU CAVE NOSTRA TUO CONTEMNAS CARMINA FASTU) haec eſt conſtans lectio omnium membranarum; (niſi quod *contendas* legitur in altero Colbertino;) quam facilem & planam bene expoſuit, ac defendit contra Palmerii *contemnas carmine ſacra*, Jo. Paſſeratius. in quo codice vetere id invenerit Palmerius, non indicavit. Quum vero omnium ſuarum mutationum momenta fere imputet uni Poſthiano, teſtari cogor nihil iſtic diverſum a vulgatis exſtare; idque oculis meis plus ſemel credidi. quocirca & nos contenti erimus hoc Catone.

Digitized by Google

VIII.

TUne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi ſum gelida vilior Illyria?
Et tibi jam tanti quicumque eſt iſte, v detur:
Ut ſine me vento quolibet ire velis?
Tune audire potes veſani murmura ponti
Fortis, & in dura nave jacere potes?
Tu pedibus teneris poſitas fulcire pruinas?
Tu potes inſolitas, Cynthia, ferre nives?

O uti-

Dehortatur Cynthiam a navigatione, quae puellae perjurae non poterat eſſe non periculoſa, eo quod in mari praecipue poenas repoſcere ſoleat laeſus Amor a perfidis amantibus. Virgilius L. 4. Aen.

I, ſequere Italiam ventis: pete regna per undas.
Spero equidem mediis, ſi quid pia numina poſſunt,
Supplicia hauſurum ſcopulis, & nomine Dido
Saepe vocaturum.

Ovidius Epiſt. Didus:

Nec violaſſe fidem tentantibus aequora prodeſt.
Perfidiae poenas exigit ille locus.
Praecipue cum laeſus Amor: quia mater Amoris
Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.

tum paullo poſt:

Finge, age, te rapido (nullum ſit in omine pondus)
Turbine deprendi: quid sibi mentis erit?
Protinus occurrent falſae perjuria linguae,
Et Phrygia Dido fraude coacta mori.
Conjugis ante oculos deceptae ſtabit imago
Triſtis, & effuſis ſanguinolenta comis.

2. An tibi sum) Commelini liber habebat *ſim*, quod majore cum emphaſi dictum pronuntiat Gebhardus. mihi ſecus videtur, quum vehementer in Cynthiae levitatem, cum praetore quodam abiturientis, invehatur, & quidem in re praeſenti. deinde in omnibus libris *ſum* legitur.

6. In dura nave jacere potes] quid ni, quae ſequeretur amatorem? pulcerrime Juvenalis Sat. 6.

Tyrrhenos igitur fluctus, lateque ſonantem
Pertulit Ionium conſtanti pectore, quamvis
Mutandum toties eſſet mare. juſta pericli
Si ratio eſt, & honeſta; timent, pavidoque gelantur
Pectore, nec tremulis poſſunt inſiſtere plantis:
Fortem animum praebent rebus, quas turpiter audent.
Si jubeat conjux; durum eſt conſcendere navim:
Tunc ſentina gravis: tunc ſummus vertitur aër.
Quae moechum ſequitur, ſtomacho valet. illa maritum
Convomit: haec inter nautas & prandet, & errat
Per puppim, & duros gaudet tractare rudentes.

7. Positas fulcire ruinas) ita e ſuis membranis edidit Scaliger; quum in Beroaldina legeretur *ſulcare pruinas*, nec ſenſu probo nec ſermone. *fulcire pruinas* habet Volſcus: quam lectionem probat & operoſe defendit doctiſſimus Gronovius Diatr. ad Statii Silvas cap. 55. *fulcire ruinas*, Groninganus, duo Regii, duo noſtri, Borrichianus, unus Colbertinus, (nam in altero totum diſtichon deſideratur) Palatini Gebhardi, & Memmianus prodente Paſſeratio. ſed negat Gronovius *ruinas* ſimpliciter pro coeli ruinis dici. idque verum eſt. Lucretius L. 6.

ſaepe geli multus fragor atque ruina
Grandinis, in magnis ſonitum dat nubibus alte.

Virgilius L. 1. Aen.

Disjectam Aeneae toto videt aequore claſſem:
Fluctibus oppreſſos Troas, coelique ruina.

Silius L. 1. ubi Annibalis virtutes militares depraedicat,

vertice nudo
Excipere inſanos imbres, coelique ruinas.

Martialis L. 3. Epigr. 100

Imbribus immodicis coelum nam forte ruebat.

itaque hic reponendum erit *pruinas*. noſter L. 2. Eleg. 7.

Sidera ſunt teſtes, & matutina pruina.

neque

Digitized by Google

O utinam hibernae duplicentur tempora brumae,
Et ſit iners tardis navita Vergiliis.
Nec tibi Tyrrhena ſolvatur funis arena,
Neve inimica meas elevet aura preces:
Et me deſixum vacua patiatur in ora
Crudelem infeſta ſaepe vocare manu.
Atque ego non videam tales ſubſidere ventos,
Quum tibi provectas auferet unda rates.
Sed quocumque modo de me, perjura, mereris,
Sit Galatea tuae non aliena viae:

Ut

neque aliter L. 3. Eleg. 12.

Et modo Taygeti crines aſperſa pruina.

quo loco itidem *ruina* exhibet codex Groninganus, eodem prorſus errore. τὸ *fulcire* non debebat Paſſeratius poſthabere vel Beroaldino *ſulcare*, vel ſuo *calcare*. Virgilius Ecl. 6.

Ille latus niveum molli fultus hyacintho.

Servius: *Apud veteres unuſquiſque eo, ſuper quod jacebat,* FVLTVS *dicebatur. Lucilius in tertio, Et pulvino fultus. Virgilius:*

Atque harum effultus tergo ſtratiſque jacebat
Velleribus.

pariter Lucanus loquitur L. 5.

Haud magis expertus diſcrimine Caeſar in ullo eſt,
Quam non e ſtabili, tremulo ſed culmine cuncta
Deſpiceret, ſtaretque ſuper titubantia fultus.

paullo poſt, ubi Caeſar militem alloquitur, *ſtetit aggere fultus Ceſpitis.* ut ibi Caeſar ceſpite, ita hic Cynthia fulta eſt pruinis. Marollio magis placuit *calcare*; quod tamen peſſime intellexit: *Peux tu de tes pieds delicats fouler toutes les injures du mauvais temps?* Philippus autem Silvius ita eſt interpretatus: *Tune potes, o Cynthia, jacentes pedibus pruinas ſuſtinere?* hae ſane pruinae ſunt hiemis Gallicae.

7. Positas pruinas) eleganter *poni* dicitur de iis quae coelo delabuntur, nive, pruina, rore. Horatius L. 3. Od. 10.

Audis quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulcra ſatum tecta remugiat
Ventis, & poſitas ut glaciet nives
Puro numine Jupiter?

Ovidius L. 6. Faſt.

Mane ubi bis fuerit, Phoebuſque iteraverit ortus,
Tactaque erit poſito rore bis uda ſeges.

Seneca Phoeniſſ. ℣. 307.

Bruma ter poſuit nives,
Et tertia jam falce decubuit Ceres.

Helenius Acro *ponere* exponit *deorſum mittere* ad locum Horatii laudatum.

11. Neu tibi Tyrrhena) *Nec* Regii, Colbertini, noſter ſecundus, Borrichianus, Groninganus: quod eſt praeferendum. iſtud vero *Tyrrhena* cum vicino *arena* ſonum facit non nimis ſuavem. unde miror politiſſimum Lotichium voluiſſe imitatione ſua quaſi comprobare rem Latinis auribus inſolentem atque ingratam. ita enim ille in epiſtola Helicanae:

Sed nunc Tyrrhenis forſan tu laetus arenis,
Non memor & patriae, cum patriaque mei.

miror, inquam, & indignor. neque eſt ſane id ipſum valde Lotichianum.

12. Neve inimica meas elevet aura preces) ne ventus aliquis non bene advocatus vota mea diſcerpat, atque irrita nubibus donet. ſic Tibullus L. 1. Eleg. 5.

Haec mihi fingebam: quae nunc Cauruſque Notuſque
Jactat odoratos vota per Armenios.

de ventis Deorum atque hominum internuntiis multa bona hic tradit Paſſeratius; quorum tamen partem Turnebus jam tradiderat L. 1. Adv. C. 23. nihilominus Marollius, magiſtrum ſuum deſerens, maluit ita vertere: *Et qu'un vent ennemy ne tire point des prieres de ma bouche.* Philippus Silvius ſic extulit: *Ut tibi rudens non rumpatur a littore Tyrrheno, utque infenſus mihi ventus mea vota irritet.*

Digitized by Google

Ut te felici praevecta Ceraunia remo,
Accipiat placidis Oricos aequoribus.
Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,
Quin ego, vita, tuo limine vera querar.
Nec me deficiet nautas rogitare citatos:
Dicite, quo portu clauſa puella mea eſt?
Et dicam, licet Atraciis conſidat in oris,
Et licet Eleis, illa futura mea eſt.
Hic erit: hic jurata manet. rumpantur iniqui.
Vicimus. aſſiduas non tulit illa preces.

Falſa

tet. quid credas ſenſiſſe hos homines tam inpenetrabili ſapientia? niſi ſi forte ſuum iſtud *irritare* pro *irrita facere* poſuit perſpicaciſſimus Silvius. id ni ſit; fateor mihi tenebras eſſe altas & denſas & Cimmeriis Cimmeriores.

9. UT TE FELICI PRAEVECTA CERAUNIA REMO) ita ſe in libro manuſcripto vidiſſe teſtatur Turnebus L. 11. C. 15. eamque ſcripturam putatBeroaldum ſecutum eſſe, quum legeretur vulgo *vectam per caerula remo.* ſane Beroaldus exponit *Ceraunia* montes eſſe Epiri, a crebris fulminibus dictos, &c. paſſus eſt tamen edi in ipſo contextu (ut loquuntur) Propertii *vectam per caerula remo.* apud Volſcum erat *projecta Ceraunia*: quod ille exponit *in mare eminentia.* vides & mendoſos codices ſecutum, & male intellexiſſe. veram ac veterem ſcripturam bene revocavit Scaliger. neque alio eunt membranae, niſi quod in pluribus *provecta* eſt. *praevecta Ceraunia* claris literis legitur in noſtris duobus, atque in Borrichiano; uti & in editione Veneta.

21. NAM ME NON ULLAE POTERUNT CORRUMPERE, DE TE
QVIN EGO, VITA, TUO LUMINE ACERBA QUERAR.

locus varie vexatus. *de te* a Scaligero eſt: neque tamen non exſtat in quibuſdam ſcriptis. antea legebatur *taedae.* eſt quoque in codice Groningano *thede.* Nic. Heinſius reponit *formae*, Not. ad Ovidii L. 1. Faſtor. ỳ. 287. deinde *lumine acerba querar* itidem eſt Scaligeri; quod nimis mira interpretatione magis etiam obſcuravit Schoppius L. 2. Veriſimil. C. 6. in ſcriptis omnibus videas *limine verba querar.* non erat opus tanto molimine. germanum fuit,

Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,
Quin ego, vita, tuo limine vera querar.

non ero tui ſimilis, o Cynthia: nullius mulieris amor adeo me inmutabit, ut deſinam ad fores tuas abſentis vera ac juſta queri de tua levitate & perfidia. noli dubitare quin haec ſit ipſa mens poëtae: aut, ſi dubitas, contentum te teneto fidejuſſore ipſomet Propertio, quem videre te volo L. 2. Eleg. 6, prae omnibus commentariis. *τὸ vera* eruditiſſimo Schotto debemus L. 2. Obſerv. Human. C. 7: nec non elegantiſſimo Livinejo, idem mendum detergenti ex Plauto Amphytr. A. 2. Sc. 1. ỳ. 44. ubi omnes pariter codices habebant *verba*:

miſerrima iſthaec miſeria eſt ſervo bono,
Apud herum qui vera loquitur, ſi id vi verum vincitur.

haec ideo dixi, quia Plauti editores ne verbulo quidem tralaticio meminerunt Livineji.

25. ET DICAM, LICET ATRACIIS CONSIDAT IN ORIS) ita liber Groninganus; quod & Livinejo notatum. reliqui *Et dicam Atraciis licet haec conſidat in oris*; inepte, quum proxime ſequatur *illa.* egregia eſt Scaligeri expoſitio corrigentis Beroaldum. qui tamen ipſe iſtas hallucinationes non niſi poſt Volſcum in publicum protruſit. ſed quid dicas in mentem veniſſe C. Barthio, qui Animad. ad L. 1. Thebaid. Statii ỳ. 106, aſſerit *Atracias oras* hoc loco poni pro remotis? nondum erat certus poëta utrum iſte ſive proconſul, ſive propraetor, in cujus contubernio navigare conſtituerat ſua Cynthia, in Aetolia ſedem eſſet fixurus, an vero in Elide. igitur utriuſque mentionem loci facit. de quo non videtur cogitaſſe Barthius.

27. HIC ERIT HIC. JURATA MEA EST.)

novam

Digitized by Google

Falſa licet cupidus deponat gaudia livor:
Deſtitit ire novas Cynthia noſtra vias.
Illi carus ego: per me cariſſima Roma
Dicitur: & ſine me dulcia regna negat.
Illa vel anguſto mecum requieſcere lecto,
Et quocumque modo maluit eſſe mea:
Quam ſibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
Et quas Elis opes ante pararat equis.
Quamvis magna daret, quamvis majora daturus;
Non tamen illa meos fugit avara ſinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obſequio.
Sunt igitur Muſae, neque amanti tardus Apollo:
Queis ego fretus amo. Cynthia rara mea eſt.
Nunc mihi ſumma licet contingere ſidera plantis.
Sive dies, ſeu nox venerit, illa mea eſt.
Nec mihi rivalis certos ſubducet amores.
Iſta meam norit gloria canitiem.

novam ab hoc verſu elegiam facit Lipſius L. 2. Var. Lect. C. 18: minus recte. porro illud *mea eſt*, ter repetitum, vix eſt ut placeat. in ſeptem libris MSS. invenimus, *Hic erit, hic jurata manet*, ſenſu neque inepto, & optime cohaerente. ideoque reducendum in ſuam ſedem putavi. belle iſtud *manere*, &, quod in proximo eſt, *ire* opponuntur.

38. NON TAMEN ILLA MEOS FUGIT AVARA SINUS) mallem ego *meo ſinu*: quomodo Catullus loquitur Carm. 34.

Puella nam mea, quae meo ſinu fugit.

& L. Apulejus Apolog. *qui confeſtim te cum tuo luctu & moerore deſeruit, & ad Ruſinum & Aemilianum de ſinu tuo aufugit?* in tribus libris erat *amara*, pro *avara*. quod idem mendum etiam infra occurrit L. 4. Eleg. 7. ℣. 74.

42. CYNTHIA RARA MEA EST) noſter primus *Cynthia cara*. non placet. infra iterum Cynthiam ſuam *raram* vocat Eleg. 17.

Quamvis dura, tamen rara puella fuit.

vocula eſt calidiſſimi affectus. Papinius L. 5. Silv. 2. Priſcillam Abaſcanti adfatus:

Nos tibi, laudati juvenis rariſſima conjux,
Longa, nec obſcurum finem latura, perenni
Tentamus dare juſta lyra.

lapis Narbonenſis apud Gruterum DCIX. 3.

AELIAE. RESTITVTAE. ANIMAE
DVLCISSIMAE. BELLATOR. AVG. LIB
CONIVGI. RARISSIMAE. BENEMERENT

in alio Auguſtae, CCCCXXVI. 3.

SECVNDINAE. PERVINCAE
CONIVGI. CARISSIMAE
ERGA. SE. DILIGENTISSIMAE
FOEMINAE. RARISSIMAE

in alio Neapolitano, apud Reineſium, claſſ. XIV. 85.

D. M.
IVLIAE. EPIGONE
RARISSIMAE. FEMINAE

43. CONTINGERE SIDERA PLANTIS) ita Catullus in Coma Berenicae:

Nam quamquam me nocte premunt veſtigia divûm.

qui locus vel ſolus tueri poterat τὸ *plantis*, quod legitur in omnibus membranis. neque ullo modo ſunt audiendi, qui *palmis* ſubſtituerunt. vide, lectionem priſcam bene tuentes, Paſſeratium, Schoppium L. 1. Veriſim. C. 6. Delrium Comm. in Senec. Thyeſt. ℣. 884. Gevartium L. 1. Lect. Papin. C. 20.

45. SUBDUCET AMORES.) in duobus libris eſt *ſubducit*.

IX. Di-

IX.

Dicebam tibi venturos, inriſor, amores,
Nec tibi perpetuo libera verba fore.
Ecce jaces, ſupplexque venis ad jura puellae,
Et tibi nunc quovis imperat emta modo.
Non me Chaoniae vincant in amore columbae
Dicere quos juvenes quaeque puella domet.
Me dolor & lacrymae merito fecere peritum:
Atque utinam poſito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc miſero prodeſt grave ducere carmen,
Aut Amphioniae moenia flere lyrae?
Plus in Amore valet Mimnermi verſus Homero.
Carmina manſuetus lenia quaerit Amor.
I, quaeſo, & triſtes iſtos compone libellos:
Et cane, quod quaevis noſſe puella velit.
Quid ſi non eſſet facilis tibi copia? nunc tu
Inſanus medio flumine quaeris aquam.

Nec

11. Plus in amore valet Mimnermi verſus Homero.) exſtat apud Athenaeum L. 13, inſigne carmen Hermeſianactis Colophonii; unde diſcimus amaſſe Mimnermum jam ſenem tibicinam quamdam nomine Nanno; eumdemque fuiſſe inventorem verſus pentametri. itaque non male, in hac quidem cauſſa, Homero praefertur. quod noſter Mimnermo, id Callimacho dedit Ovidius Remed. Amor.

Callimachi numeris non eſt dicendus Achilles:
Cydippe non eſt oris, Homere, tui.

12. Carmina manſuetus lenia quaerit Amor.) Dion. Lambinus, ad Horat. L. 1. Epiſt. 6. hunc verſiculum adducit ita, *Carmina manſuetus laevia quaerit Amor.* duo quoque MSS. *levia* habent. ſed non eſt recedendum a vulgata. metaphora ducitur a vino, quod *lene* dicitur quum ſuave eſt & maturum potui. Terentius Heaut. A. 3. Sc. 1.

pitiſſando modo mihi
Quid vini abſumſit! ſic, Hoc, dicens, aſperum
Pater, eſt hoc. aliud lenius, ſodes, vide.

Cato cap. 109. de R. R. *Vinum aſperum quod erit, lene & ſuave ſi voles facere, ſic facito.* Virgilius

Tunc pingues agni, & tunc molliſſima vina.

ei contrarium eſt *durum*, quod Lucilius faceta voce *crucium* dixit.

13. Triſtes iſtos depone libellos] *compone libellos* vidimus in octo libris. quod & in ſuis invenerant Lipſius ac Gebhardus. bene & proprie. Ovidius L. 1. Pont. Epiſt. 1.

Quaeris, ubi hos poſſis nullo componere laeſo?
Qua ſteterant Artes, pars vacat illa tibi.

Horatius L. 4. Od. 14.

Te caede gaudentes Sicambri
Compoſitis venerantur armis.

& L. 1. Epiſt. 1.

Quid verum, atque decens, curo & rogo,
& omnis in hoc ſum:
Condo, & compono, quae mox depromere
poſſim.

Virgilius L. 8. Aen.

Quis neque mos, neque cultus erat: nec jungere tauros,
Aut conponere opes norant, aut parcere parto.

Terentius Hecyr. Act. 4. Sc. 3.

I ergo intro, & compone quae ſimul tecum
Ferantur.

15. Quid ſi non eſſet facilis tibi copia?]

E

Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni.
Haec eſt venturi prima favilla mali.
Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernae vincula noſſe rotae:
Quam pueri totis arcum ſentire medullis,
Et nihil iratae poſſe negare tuae.
Nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas,
Ut non alterna preſſerit ille manu.
Nec te decipiat, quod ſit ſatis illa parata.
Acrius illa ſubit, Pontice, ſi qua tua eſt.

Quippe

COPIA?] eam ſibi deeſſe in eadem re cauſſabatur Naſo L. 1. Amor. Eleg. 2.

Nec mihi materia eſt numeris levioribus apta,
Aut puer, aut longas comta puella comas.

19. CUPIES ACCEDERE TIGRES) Lipſius & Gebhardus verentur ut Propertius ſcripſerit *capiare accedere*, metu nimis officioſo. vide ad Eleg. 7. ℣. 10. quod ſi tam elegans eſt iſte archaiſmus, quaeſo quid his fiet locis?

Et cupere optatis animam deponere verbis.
Tu cave ne triſti cupias pugnare puellae.
qui non & viderit, ergo
Non cupiet.
Intra fortunam qui cupis eſſe tuam.
Et cupis iratum talos me poſcere eburnos.

adeo non defugit id verbi Propertius, ut etiam amaſſe videatur.

20. INFERNAE VINCULA NOSSE ROTAE) Paſſeratius in Memmiano codice invenerat *nectere vincla rotae*; quod fortaſſe corruptum fuerit ex *noſcere vincla*. vulgata ſatis commoda eſt, nec mutanda.

21. TOTIES ARCUM SENTIRE MEDULLIS) recte Douza F. repoſuit *totis*, ex illo Ovidii *totis bibit oſſibus ignem*. Catullus. Carm. 61.

toto te pectore, Theſeu,
Toto animo, tota prodebas perdita mente.

23. NULLUS AMOR CUIQUAM FACILES ITA PRAEBUIT ALAS,
UT NON ALTERNA PRESSERIT ILLE MANU.

Paſſeratius non recte percepit mentem poëtae. *Nullus amor* (inquit) *ulli umquam ſe tam facilem praebuit, cum advocanti praeſto eſſet, & ad eum ſtatim advolaret, quin poſtea recuſaret venire.* Non recte, dico. hoc enim voluit noſter: Nemo umquam adeo felix in amore fuit, ut, ſemel captus, poſſet abire quum vellet. ubi tu, perſpecta periculi magnitudine, caſtra movere alio conſtituiſti; ibi vero tum obhaereret lentus Cupido, & complicatis pennis nidum fovet pertinacius. enim vero illa demum acriter te tenebit, quae longo uſu facta jam eſt tua. Marollium audi, ſi tanti eſt, & ride: *nul Amour ne s'eſt jamais preſenté a quelqu'un avec des aiſles ſi promptes, qu'il ne les ait fait preſſer d'une main etrangere.* quis neget hos homines ſapere? porro pro *ille*, commodius legas *inde*, deinde, poſtea. & id ſenſus videtur flagitare.

25. NEC TE DECIPIAT, QUOD SIT SATIS ILLA PARATA.) id enim multos decepit: nec ſatis firmum eſt Naſonis praeceptum Remed. Amor. ℣. 531. loco pulcre huc faciente.

26. ACRIUS ILLA SUBIT) altius in animum penetrat, te non ſentiente. *ſubire* verbum eſt occultae ac furtivae molitionis. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 2.

Nam puto ſentirem, ſi quo tentarer amore.
An ſubit, & tacita callidus arte nocet?

Epiſt. Herûs:

Sic ubi deceptae pars eſt mihi maxima noctis
Acta, ſubit furtim lumina feſſa ſopor.

L. 1. Art. Amat.

Pectora dum gaudent, nec ſunt adſtricta dolore,
Ipſa patent: blanda tum ſubit arte Venus.

ibidem ſub finem:

Hei mihi! non tutum eſt, quod ames, laudare ſodali.
Cum tibi laudanti credidit; ipſe ſubit.

27. QUIP-

Digitized by Google

Quippe ubi non liceat vacuos ſeducere ocellos,
Nec vigilare alio nomine, cedat Amor?
Qui non ante patet, donec manus attigit oſſa.
Quiſquis es, aſſiduas effuge blanditias.

Illis

27. QUIPPE UBI NON LICEAT VACUOS SEDUCERE OCELLOS,
NEC VIGILARE ALIO NOMINE, CEDAT AMOR?
ita diſtinguendum videtur, & interpretandum aliter ac factum eſt a prioribus. ſic puta. Etenim ubi tu quotidie ante oculos habeas dominam tuam, eam unam contempleris unice, quum illa tibi noctes auferat, illa dies; credis fore ut tam contumax amor victus abeat, ac loco cedat? confer haec, & connecte, cum proxime praecedentibus: aut ego egregie fallor, aut verum poëtae ſenſum erui. non ignoro in alia iviſſe Lipſium L. 3. Var. Lect. C. 7. & Schoppium L. 2. Veriſimil. C. 6. ſed nec moveor. *Cedere* eſt eorum qui vel judicio, vel vi aliqua majore de poſſeſſione dejiciuntur. Cicero Orat. pro Milone C. 34. *Tranquilla republica cives mei* (*quoniam mihi cum illis non licet*) *ſine me ipſi, ſed per me tamen, perfruantur. ego cedam, atque abibo.* L. 3. de Oratore C. 56. *Quo mihi melius etiam illud ab Aeſchine dictum videri ſolet, qui cum propter ignominiam judicii ceſſiſſet Athenis*, &c. Virgilius L. 7. Aen. ubi Juno ad Alecto:

Cede locis. ego, ſi qua ſuper fortuna laborum eſt,
Ipſa regam.

L. 12.

Cedet Iulus agris: nec poſt arma ulla rebelles
Aeneadae referent, ferrove haec regna laceſſent.

hic Amor capto ſemel Pontici animo nolle cedere perhibetur. verſu longiore, pro *ſeducere*, in quatuor libris eſt *ſubducere*: in Groningano *deducere*.

29. QUI NON ANTE PATET, DONEC MANUS ATTIGIT OSSA) in Groningano eſt *donec cutis attigit oſſa*. quod fuerit gloſſema, exponentis, Amorem non ante palam ſe prodere, quam amator prae macritudine exhauſtus pellis tantum factus ſit atque oſſa. ita vulgo noſtrates, *dat meisje is niet als vel en been.* neque tamen ego pro gloſſemate haberem, niſi obſtaret conſenſus ceterorum codicum. Franc, Modius Novant. 18, & Livinejus, uterque hoc ipſo Poſthiano, ſive Groningano libro uſi, reponunt *malus*. tolerabilius aliquanto, quam Palmerii portentificum ſomnium, conſarcinantis nobis *donec malus ab tagit oſſa*; cum profecto (inquit) ſcripſerit poëta *pagenda*, pro *pangenda*, L. 4. Eleg. 4 illo verſu,

Poſcis ab invita verba pigenda lyra.

ibi enim *verba pagenda* reſtituendum eſſe. nos vero eas reſtitutiones, tam ſunt lepidae tamque molliculae, in ſolutum accipiemus, ſimul atque liquido conſtiterit vixiſſe Propertium tempeſtate Livii Andronici, vel paullo fuiſſe ſuperiorem. bene hic Gebhardus, ex mente Scaligeri in curis ſecundis.

30. AUFUGE BLANDITIAS) Paſſeratius mallet *o fuge*; idque Tibulli ac Maronis auctoritate firmat. non male. nam *au* & *o* propemodum eodem fuiſſe ſono apud antiquos videntur: ſuper qua re, praeter magiſtros veteres, conſulere potes J. C. Scaligerum L. 1. de cauſſis linguae Latinae C. 8. Lipſium de recta pronuntiatione L. 1. Cap. 11. Auſon. Popmam de uſu antiq. locut. L. 1. C. 2. & Schoppium in Grammatica philoſophica. Sed in Comelini membranis erat *effuge*: quod verum puto. Quintilianus, de uxore ſua, Proœm. L. 6. *&, quod nefas erat, ſed optabat ipſa, me ſalvo maximos cruciatus praecipiti via effugit.* Terentius Adelph. A. 5. Sc. 8.

vitium commune omnium eſt,
Quod nimium ad rem in ſenecta attenti ſumus: hanc maculam nos decet
Effugere.

Lucretius L. 3.

Effugeret canis Hyrcano de ſemine ſaepe
Cornigeri incurſum cervi.

Horatius L. 2. Sat. 3.

Effugiet tamen haec ſceleratus vincula Proteus.

Martialis L. 11. Epigr. 99.

Effugere non eſt, Baſſe, baſiatores.

quibus in locis nullo modo *aufugere* ferre poſſis. *effugere calumniam, offenſionem, crimen, contumeliam*, paſſim apud Ciceronem reperies. obducunt tamen ipſius Ciceronis auctoritatem, cum quarto caſu verbum *aufugere* jungentis

Digitized by Google

Illis & ſilices, & poſſunt cedere quercus:
Nedum tu poſſis, ſpiritus iſte levis.
Quare, ni pudor eſt, quamprimum errata fatere.
Dicere quo pereas ſaepe in amore levat..

gentis L. 2. de nat. Deor. C. 43. *Hunc* (Cepheum) *antecedit*

Obſcura ſpecie ſtellarum Caſſiopea.
Hanc autem illuſtri verſatur corpore propter
Andromeda, aufugiens adſpectum moeſta parentis.

tum & iſtud Petronii objiciunt: *aufugi judicium, harenae impoſui, hoſpitem occidi?* ad Ciceronem quod attinet, ſciant eum locum eſſe corruptum, & cum Grutero ex libris Palatinis legi debere *haud fugiens.* eſt enim Andromedae ſidus multo fulgidiſſimum, quodque adeo Caſſiopeam matrem obtuſioribus ſtellis dotatam non parum praegravet. tantum abeſt ut fugiat ab ejus adſpectu. Caeſar Germanicus:

Nec procul Andromede, totam quam cernere poſſe
Obſcura ſub nocte licet: ſic emicat ore,
Sic magnis humeris candet nitor.

Rufus Feſtus Avienus:

Namque ſubeſt, teretiſque poli ſimul orbe notatur
Andromeda, ingenti quae ſemper luce coruſcans
Sponte oculos in membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & ſummis lux aeſtuat ignea plantis:
Ignea quin etiam per coelum cingula flagrant
Andromedae, & toto vibrant in corpore flammae.

minus multis verbis eadem dixerat Cicero, ſi per librarios licuiſſet. Petronium unius literulae mutatione eleganter emendavit Caſp. Schoppius L. 2. Veriſimil. C. 18. ſic videlicet: *Ergo me non ruina terra potuit haurire? non iratum etiam innocentibus mare? An fugi judicium, harenae impoſui, hoſpitem occidi, ut inter audaciae nomina mendicus, exſul, in diverſorio Graecae urbis jacerem deſertus?* qui hanc correctionem improbabant, vim voculae *an* non ſatis videntur exegiſſe. alia loca, ubi *aufugere* quartum ſibi caſum adſciſcat, nemo facile produxerit ex omni Latinitate. itaque videndum etiam atque etiam amatoribus Marcelli Palingenii, (nam & ille ſuos ſibi invenit amatores) ſi ſatis defendere poſſint hos ex Sagittario verſiculos:

Has ergo inſidias, hoc blandum & dulce venenum
Hoſtis tartarei, quantum potes aufuge cautus.

31. ILLIS ET SILICES, ET POSSUNT CEDERE QUERCUS) Groninganus, *& ſilices poſſunt, & cedere quercus.*

33. QUARE, SI PUDOR EST.) ſubſcribo Douzae F. *ni pudor eſt* reponenti. niſi te pudet amoris tam abjecti. haeſerat enim Ponticus in ancilla quadam ſua. Catullus:

Sed tu neſcio quid febriculoſi
Scorti diligis: hoc pudet fateri.

34. DICERE QUO PEREAS, SAEPE IN AMORE LEVAT) de ratione loquendi, *quo pereas*, dictum eſt ad Eleg. 4. ℣. 12. *in amore levat* legitur in omnibus membranis: nam *juvat*, quod nunc habent vulgatae, primum comparuit in editione Beroaldi; ſive ipſius id commentum erat, ſive operarum aberratio. eſt tamen diſparitas horum verborum ſatis evidens. Cicero L. 4. ad famil. Epiſt. 4. *hoc ſtudium quotidie ingraveſcit, credo & aetatis maturitate ad prudentiam, & his temporum vitiis, ut nulla res alia levare animum moleſtiis poſſit.* L. 5. Epiſt. 13. *quarum enim tu rerum cogitatione nos levare aegritudine voluiſti, earum etiam commemoratione lenimur.* Epiſtolâ ad Caeſarem: *jam amplitudinem gloriamque tuam magno mihi ornamento eſſe & fore exiſtimo, quod me levat cura.* ita laudat Nonius in *Levare.* quem tamen in editione nupera Ciceronis ſui noluit ſequi Gronovius ὁ μέγας. Horatius Epod. 11.

ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum juvantia.

in Carmine Saeculari:

Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus.

L. 1. Epiſt. 8.

Nil audire velim, nil diſcere, quod levet aegrum.

X.

O Jucunda quies, primo quum teſtis amori
Affueram veſtris conſcius in lacrimis.
O noctem meminiſſe mihi jucunda voluptas.
O quoties votis illa vocanda meis.
Quum te complexa morientem, Galle, puella
Vidimus, & longa ducere verba mora.
Quamvis labentes premeret mihi ſomnus ocellos,
Et mediis coelo Luna ruberet equis:
Non tamen a veſtro potui ſecedere luſu,
Tantus in alternis vocibus ardor erat.
Sed quoniam non es veritus concredere nobis,
Accipe commiſſae munera laetitiae.
Non ſolum veſtros didici reticere dolores.
Eſt quiddam in nobis majus, amice, fide.
Poſſum ego diverſos iterum conjungere amantes,
Et dominae tardas poſſum aperire fores:

Et

2. VESTRIS CONSCIUS IN LACRIMIS] Minucius Felix: *Sic ſolus in amoribus conſcius ipſe, ſocius in erroribus.* Cicero L. 1. ad Attic. Epiſt. 18. *qui mihi & in publica re ſocius, & in privatis omnibus conſcius, & omnium meorum ſermonum & conſiliorum particeps eſſe ſoles.*

6. VIDIMUS IN LONGAM DUCERE VERBA MORAM.

expreſſit dulciſſimus Lotichius L. 1. Eleg. 10.

Talia narrabat, lacrimiſque fluentibus ambo
Duximus in longas triſtia verba moras.

ſed concinnius videtur quod ex Comelini libro & duobus Palatt. profert Gebhardus, *& longa ducere verba mora.* quomodo & noſtri duo, cum Borrichiano: & conſulti Lipſio L. 4. Ant. Lect. C. 11. atque etiam Scaligeri liber. Lipſiani tamen habebant *in*: non *&*: Groninganus, *& longam ducere verba moram.* ubi vocula *&* veſtigia retinet prioris lectionis. Petronius: *praecluſis deinde foribus, invado pectus amplexibus, & perfuſum os lacrimis vultu meo contero. Diu vocem neuter invenit. nam puer etiam ſingultibus crebris amabile pectus quaſſaverat.*

8. ET MEDIIS COELO LUNA RUBERET EQUIS] bene *ruberet.* multi enim e veteribus ignea eſſe credebant corpora coeleſtia. quae eſt Mureti obſervatio. eſt & *rubere* lucere, micare, nitere. Horatius L. 2. Od. 11.

Non ſemper idem floribus eſt honos
Vernis; neque uno luna rubens nitet
Vultu.

Statius L. 1. Achill.

Scandebat roſeo medii faſtigia coeli
Luna jugo.

idem ille poëta hunc lunae ruborem multa cum urbanitate tranſtulit ad virgineum pudorem Dianae, eodem libro, ubi Achilles in Deidamia virum orditur:

Vi potitur votis, & toto pectore veros
Admovet amplexus. riſit chorus omnis ab alto
Aſtrorum, & tenerae rubuerunt cornua Lunae.

rubebat nempe luna, utpote virgo integra: ridebant ſtellae, quarum plurimas imminuti pudoris beneficio in coelum vexit benignitas Jovis, Bacchi, Mercurii, Neptuni.

15. DIVISOS ITERUM CONJUNGERE AMANTES] in Borrichiano *diviſos* eſt. Paſſeratius mallet *divulſos.* quod tamen non eſt melius quam *diviſos.* vera lectio eſt *diverſos*, quam

 habens

Et poſſum alterius curas ſanare recentes;
    Nec levis in verbis eſt medicina meis.
Cynthia me docuit ſemper quaecumque petenda,
    Quaeque cavenda forent: non nihil egit Amor.
Tu cave ne triſti cupias pugnare puellae,
    Neve ſuperba loqui, neve tacere diu:
Neu ſi quid petiit, ingrata fronte negaris,
    Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
Irritata venit, quando contemnitur illa:
    Nec meminit juſtas ponere laeſa minas.
At quo ſis humilis magis, & ſubjectus Amori,
    Hoc magis effectu ſaepe fruare bono.

Is

habent Beroaldus & Volſcus, cum Veneta editione. nec fuerat mutanda, quum ita legatur in duobus Regiis, Groningano, noſtris duobus, & libris Lipſio ac Gebhardo collatis. *diverſi* a *divertere*, unde & *divortium.* Plautus Epid. A. 3. Sc. 3.

Divortunt mores virgini longe ac lupae.

Caeſar L. 2. de bello Gallico: *cum Numidas diverſos diſſipatoſque in omnes partes fugere vidiſſent.* noſtri poetae locum etiam vindicaverat e codice Groningano, ſive tu malis Poſthiano, Franc. Modius Novant. Epiſt. 18. vide Gronovii notam in Senec. L. 2. de Ira C. 23.

17. CURAS SANARE RECENTES] Scaliger in ſuo libro *poenas* invenerat. ſed praeſtat vulgata. aliquando enim ſine *poenis* amor; ſine *curis* numquam, ſi quidem Maroni credis, L. 6. Aen.

Nec procul hinc partem fuſi monſtrantur in omnem
Lugentes campi. ſic illos nomine dicunt.
Hic, quos durus Amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles, & myrtea circum
Silva tegit. CURAE *non ipſa in morte relinquunt.*

ſanare curas etiam Tibullus dixit L. 2. Eleg. 3. de Apolline,

Nec potuit curas ſanare ſalubribus herbis:
Quidquid erat medicae viceras artis Amor.

ſimiliter A. Hirtius L. 8. belli Gallici C. 37. *ipſe reliquas civitates adit: obſides plures imperat: timentes omnium animos conſolatione ſanat.* Caeſar L. 1. bell. civ. C. 35. *reliqua, quae ad eorum ſanandas mentes pertinere arbitrabatur, commemorat.* Cicero L. 12. ad Attic. Epiſt. 20. *quod etſi non diſſimulationis, ſed potius leniendi & ſanandi animi cauſſa facio.* bene noſter *recentium curarum* medelam promittit: neque enim ignorabat inveteratas difficillime ſanari. atque hic credendum eſt peritiſſimo artifici in Remediis:

Principiis obſta. ſero medicina paratur,
Cum mala per longas convaluere moras.
Sed propera: nec te venturas differ in horas.
Qui non eſt hodie, cras minus aptus erit.
Verba das omnis amor, reperitque alimenta morando.
Optima vindictae proxima quaeque dies.
Vidi ego, quod primo fuerat ſanabile, vulnus
Dilatum longae damna tuliſſe morae.

etiam huc facit, nempe ad curas recentes, inſignis locus Lucretii L. 4. ỷ. 1060. ſed quem te iſtic legere malo.

20. QUAEQUE VERENDA FORENT] melius, meo palato, vulgatae *cavenda*; quod & in ſeptem libris MSS. liquido exſtat. nec movere debet quemquam τὸ *cave* in verſu proximo: quum ejuſmodi repetitionum ſexcenta exempla vel unus facile ſuppeditaverit Papinius; nec valde defugiant poëtae eo etiam ipſo meliores. ſane *verenda* eſt conjectura Scaligeri, ex corrupta voce *quaerenda*. Ovidius Faſt. L. 6.

Hanc ego cum vellem genero dare, tempora taedis
Apta requirebam, quaeque cavenda forent.

noſter L. 3. Eleg. 12.

Nec gravis auſteri poena cavenda viri.

Cicero L. 2. de Orat. C. 72. *Alterum eſt illud, quod ego oratori maxime cavendum & providendum puto.* Terentius Eunuch. Act. 5. Sc. 2.

Tum pol tibi ab iſtoc, hera, cavendum intellego.

28. EFFECTU SAEPE FRUARE BONO] *effecto*

Digitized by Google

Is poterit felix una remanere puella,
Qui numquam vacuo pectore liber erit.

ctio tres noſtri, & Borrichianus, cum vulgatis. tantumdem eſt. veteres enim *effectum* & *effectus* dicebant. quod & in aliis compluribus obtinuit.

29. Is POTERIT] *Hic*, liber Comelini. *poterat*, Groninganus, & Veneta. hoc & Paſſeratius vidit, ac merito improbavit.

X I.

ECquid te mediis ceſſantem, Cynthia, Bajis,
Qua jacet Herculeis ſemita litoribus,
Et modo Theſproti mirantem ſubdita regno
Et modo Miſenis aequora nobilibus,
Noſtri cura ſubit memores ah ducere noctes?
Ecquis in extremo reſtat amore locus?

An

2. QUA JACET HERCULEIS SEMITA LITORIBUS] tangit Servius ad L. 6. Aen. ỷ. 107. ad L. 7. ỷ. 661. plenius Symmachus L. 1. Epiſt. 1. meminit cum voluptate vir saeculorum omnium memoria digniſſimus Actius Sincerus Sannazarius L. 2. Eleg. 7. ad Junianum Majum:

Dum tibi Bajanae ſpectantur ab aequore Nymphae,
Stagnaque vicinis hoſpita litoribus:
Qua vetus Herculeos perduxit ſemita tauros,
Longius excluſo concita clauſtra mari,
Quaque jacet Baulos inter lucumque Sibyllae,
Et Prochytae rectum per juga tendit iter.

& noſter infra L. 3. Eleg. 16. Silius L. 12. Punicor.

docet ille tepentes
Unde ferant nomen Bajae, comitemque dediſſe
Dulichiae puppis ſtagno ſua nomina monſtrat.
Aſt hic Lucrino manſiſſe vocabula quondam
Cocyti memorat, medioque in gurgite Ponti
Herculeum commendat iter, qua diſcidit aequor
Amphitryoniades armenti victor Iberi.

plura ſunt, valde pulcra, & bene huc facientia; ſed iſtic videnda.

5. NOSTRI CURA SUBIT MEMORES AH DUCERE NOCTES] *abducere*, *aducere*, *adducere*, varie legitur in membranis. *traducere* in Memmii libro repererat Paſſeratius, quod & verum & apertum pronuntiat. ego interpretamentum puto marginale τοῦ *ducere*. ſic *ducere diem* eſt Eleg. 14.

Seu facili totum ducis amore diem.

ducere noctem L. 4. Eleg. 6.

Sic noctem patera, ſic ducam carmine.

in Groningano eſt *aducere*, quod minimum abit a Scaligeri lectione. rogat nimirum Cynthiam, ecquid ſui Propertii memor noctem nonnumquam agat inſomnem? vel, ſi dormiat, numquid de ipſo ſibi ſomnia fingere gaudeat? nam hae occupationes eſſe ſolent amantium longule a ſe disjunctorum. duos inſignes Ovidii locos vide, qui ſint pro mille aliis; priorem Epiſt. Laodamiae,

Sive latet Phoebus, ſeu terris altior exſtat, &c.

alterum Epiſt. Sapphus,

Tu mihi cura, Phaon: te ſomnia noſtra reducunt: &c.

adde & tertium Terentii Eunuch. A. 1. Sc. 2.

Dies noctesque me ames; me deſideres;
Me ſomnies; me exſpectes; de me cogites;
Me ſperes; me te oblectes; mecum tota ſis.

adducere retinet Gebhardus: id eſt, inquiens, referre tecum illas noctes quas mihi impendas. credas numquam amaſſe hunc hominem tam frigida ſententia: quam nihilominus Paſſeratio debet, raro benigne habito.

6. ECQUIS IN EXTREMO RESTAT AMORE LOCUS.] Paſſeratius: *ſi te non totam extremus amor occupavit.* quamquam potius ei videtur *externo amore.* quem diverſa via ſequuntur duo heroes, tamquam duo caeci iter baculo praeten-

An te neſcio quis ſimulatis ignibus hoſtis
Suſtulit e noſtris, Cynthia, carminibus?
Atque utinam mage te remis confiſa minutis
Parvula Lucrina cymba moretur aqua:
Aut teneat clauſam tenui Teuthrantis in unda
Alternae facilis cedere lympha manu:

Quam

praetentantes. Marollius: *y a-t il quelque choſe de reſte pour un amour extreme?* nuperus interpres: *quaenam vero ſupereſt pars nobis in amore externo?* dicere debebant: ecquis mihi nunc locus reſtat apud animum tuum, o Cynthia, poſtquam tam longis viarum ſpatiis diviſi ſumus, ut ne videndi quidem ulla ſpes ſuperſit, quod minimum eſt in amore & facillimum? unice huc facit elegantiſſimus Terentii locus Eunuch. A. 4. Sc. 2.

Hem, biduum hic
Manendum eſt ſoli ſine illa? quid tum poſtea?
Nihil eſt? quid, nihil? ſi non tangendi copia eſt,
Eho ne videndi quidem erit? ſi illud non licet,
Saltem hoc licebit: certe extrema linea
Amare haut nihil eſt.

vides, opinor, recte dici *extremum amorem*, qui citra ipſam extremam amandi lineam conſiſtere cogebatur.

9. REMIS CONFISA MINUTIS] magis foret poeticum, *remo confiſa minuto.* Ovidius Epiſt. Phyllid.

At ſi noſtra tuo ſpumeſcant aequora remo.

Epiſt. Sapphus:

Factus inops, agili peragit freta caerula remo.

L. 2. Amor. Eleg. 11.

O utinam, remo ne quis freta longa moveret,
Argo funeſtas preſſa bibiſſet aquas!

11. CLAUSAM TENUI TEUTHRANTIS IN UNDA] ita Scaliger correxit, quum in ſuo libro inveniſſet *Teutantis.* ſane *Teutantis* etiam apud Volſcum legitur, notantem, *Lacus eſt parvus, qui efficitur refuſione Lucrini.* haec ille ſolita confidentia, tamquam teſtis oculatus. modeſtius aliquanto Beroaldus, qui *Teutatis* legebat. *nomen* (inquit) *eſſe videtur puſilli fluminis ſive lacus propinqui Bajis. poſſumus intelligere, ibi fuiſſe templum Mercurii, quem priſci Teutatem vocitarunt.* ſed haec longius abeunt, neque ullo nituntur auctore. Paſſeratii conjectura, *e fluminis alveo*, hauſta eſt ex faece librorum vulgatorum. nam ſcripti fere *teutantis*, vel *tentantis.* ſed in noſtro primo liquide legitur *Teutrantis.* quocirca non eſt cur dubitemus de veritate emendationis Scaligeranae, accedente praeſertim Silii auctoritate, L. 11. de Hannibale Capuae epulante:

At quum pulſa fames, & Bacchi munera duram
Laxarunt mentem, quum fronti reddita demum
Laetitia, & poſitae graviores pectore curae;
Perſonat Euboica Teuthras teſtudine, Cymes
Incola, & obtuſas immiti murmure ſaevae
Inter bella tubae, permulcet cantibus aures.

deinde etiam voce inter fila modulantem inducit:

Inprimis dulcem, Poeno laetante, per aures
Nunc voce infundit Teuthras, nunc pectine cantum.

& paullo poſt, finito cantico:

Sic tum Pierius bellis durata virorum
Pectora Caſtalio frangebat carmine Teuthras.

ei Teuthranti Silius, ut ſolet, nomen ab aliquo vicino flumine impertiſſe videri poteſt. neque obſtat aquae ignobilitas: potuit enim clarior fuiſſe alia tempeſtate. ex noſtro poëta licet colligere, nonnihil remotam fuiſſe ab litore Bajano. ego libenter pro euripo eapiam, vel pro piſcina, propter voculam *clauſam.*

12. ALTERNAE FACILIS CEDERE LYMPHA MANU] *alternae*, omnes libri. unus Livineji *alterna*; quod crederet librarius τὸ *manu* eſſe ſexti caſus. atqui veteres, & in iis C. Caeſar, in hujuſmodi omnibus finalem *i* dem jubebant. ipſe Auguſtus ita ſcribebat, teſte Servio grammatico, qui ad L. 8. Aen. ℣. 696. ex libris Auguſti de Vita ſua haec refert: *Antonium juſſiſſe ut legiones ſuas apud Cleopatram excubarent, ejuſque nutu & juſſu parerent.* atque ita paſſim Virgilius. *portuque ſubimus Chaonio. Armenias curru ſubjungere tigres. Quod nec concubitu indulgent. teque aſpectu ne ſubtra-*

he

Digitized by Google

Quam vacet alterius blandos audire ſuſurros
  Molliter in tacito litore compoſitam.
Ut ſolet amoto labi cuſtode puella
  Perfida, communes nec meminiſſe deos.
Non quia perſpecta non es mihi cognita fama;
  Sed quod in hac omnis parte timetur amor.
Ignoſces igitur, ſi quid tibi triſte libelli
  Attulerint noſtri: culpa timoris erit.

An

be noſtro. Venatu invigilant pueri. Parce metu Cytherea. neque hic deſerendam ſibi antiquitatem putavit excellentiſſimus Fracaſtorius Syphil. L. 1.

Namque iterum, quum fata dabunt, labentibus annis
Tempus erit, quum nocte atra ſopita jacebit
Interitu data.

videndi A. Gellius L. 4. C. 16. Pierius Valerianus Caſtig. ad L. 4. Georg. ỳ. 198. Erythraeus indice Virgil. in *Concubitu*; in *Venatu*; in *Victu*. & praeter omnes eruditiſſimus Voſſius L. 2. de Analogia C. 18.

13. BLANDOS AUDIRE SUSURROS) *tenues*, Groninganus codex. *haurire*, Borrichianus, unuſque Gebhardi, quod is praefert. cave quidquam mutes. ſuſurris non poteſt aptius epithetum dari quam *blandi*. neque iſtud alterum praeferendum vulgato videtur. Horatius L. 3. Od. 8. in re ſimili,

ſcopulis ſurdior Icari
Voces audit adhuc integer.

15. AMOTO LABI CUSTODE PUELLA) *amota* eſt in duobus Regiis; utroque Colbertino; & uno noſtro. quod auctoritate Palatinarum membranarum ſubfultum retineri jubet Gebhardus, adjecto Tibulli loco L. 1. Eleg. 3.

ſanctique pudoris
Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus.

verum ibi ſermo eſt de anu matre, uti patet ex ejuſdem libri Eleg. 7. ad eamdem Deliam;

Non ego te propter parco tibi, ſed tua mater
Me movet, atque iras aurea vincit anus.

& haec quidem anus recte dicitur cuſtodire pudorem filiae, ſcortilli puta libertini generis, in quibus adulteria non vindicabantur, quaeque adeo cuſtodibus ſervis non habebant opus. talem vero fuiſſe ſuam Deliam ipſi Tibullo adcredas oportet, loco jam laudato:

Sit modo caſta doce, quamvis non vitta ligatos
Impedias crines, nec ſtola longa pedes.

de ſervis ingenuarum cuſtodibus pleni ſunt poëtarum libri, comicorum in primis. unus nobis Juvenalis inſtar omnium eſto, Sat. 6.

Audio quid veteres olim moneatis amici:
Pone ſeram: cohibe. ſed quis cuſtodiet ipſos
Cuſtodes? cauta eſt, & ab illis incipit uxor.

in verbo *labi* eſt energia. Cicero L. 4. ad Attic. Epiſt. 5. *ego mehercule mihi neceſſitatem volui imponere hujus novae conjunctionis, ne qua mihi liceret labi ad illos.* noſter infra Eleg. 13.

tardis palleſcere curis
Incipis, & primo lapſus abire gradu.

16. COMMUNES NEC MEMINISSE DEOS) *metuiſſe* eſt in uno noſtro. Virgilius L. 1. Aen.

At ſperate Deos memores fandi atque nefandi.

pro vulgata Catullum poſſis adducere. Carm. 27.

Si tu oblitus es; at Dii meminerunt, meminit Fides,
Quae te ut poeniteat poſtmodo facti faciet tui.

clarius etiam Juvenalem Sat. 6.

Immemor illa domus, & conjugis, atque ſororis,
Nil patriae indulſit, ploranteſque improba natos,
Utque magis ſtupeas, ludos Paridemque reliquit.

Communes dii ſunt Venus & Cupidines, quos communi conſenſu venerantur amator & amica. neque erat cur hic Martem, Fortunam, vel Mercurium denique, quaererent Paſſeratius, & Douza F. adpoſite Ovidius L. 2 Amor. Eleg. 5.

Haec tibi ſint mecum, mihi ſint communia tecum.
In bona cur quiſquam tertius iſta venit?

20. CULPA TIMENTIS ERIT) *timoris* habent omnes MSS. & primae editiones. quod reducendum videtur. Caecina Ciceroni L. 6. ad famil. Epiſt. 7. *Quod tibi non tam celeriter*

liber

An mihi non major carae cuſtodia matris,
  Aut ſine te vitae cura ſit ulla meae?
Tu mihi ſola domus, tu, Cynthia, ſola parentes,
  Omnia tu noſtrae tempora laetitiae.
Seu triſtis veniam, ſeu contra laetus amicis,
  Quidquid ero, dicam, Cynthia cauſſa fuit.
Tu modo quamprimum corruptas deſere Bajas:
  Multis iſta dabunt litora diſſidium:
Litora quae fuerunt caſtis inimica puellis.
  Ah pereant Bajae crimen amoris aquae.

liber eſt redditus, ignoſce timori noſtro, & miſerere temporis. deinde: *ſed, ut eodem revertar, cauſſa haec fuit timoris.* noſter quoque in fine hujus Elegiae, *crimen amoris.*

23. Tu mihi sola domus &c.) Andromachae verba ſunt Hectorem alloquentis apud Homerum L. 6. Iliad. ℣. 428.

23. Tu, Cynthia, sola parentes) ita Terentianus Phaedria blanditur lenoni, Phorm. Act. 3. Sc. 2.

Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus,
  tu ....

& Clyte, apud Valerium Flaccum, Cyzicum deflens, L. 3.

Tu mihi qui conjunx pariter fraterque parensque
Solus, & a prima fueras ſpes una juventa,
Deſeris heu, totamque deus ſimul inpulit urbem.

quod ſane de noſtro expreſſum videtur L. 2. Eleg. 14.

Quum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus,
  Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.

dixerat autem, paucis verſibus ante, Valerius:

primis conjunx ereptus in annis
Cuncta trahis; nec dum ſoboles, nec gaudia de te
Ulla mihi.

30. Ah pereant Bajae crimen amoris aquae.) *Bajae* pro *Bajanae*, ſubſtantivum pro adjectivo. Cicero L. 12. ad Attic. Epiſt. 40. *Ibi ſum igitur, ubi is, qui optimas Bajas habebat, quotannis hoc tempus conſumere ſolebat.* pariter Horatius L. 2. Od. 13.

ille venena Colcha,
Et quidquid uſquam concipitur nefas,
Tractavit.

ibi vulgo legitur *Colchica*, ultima ſyllaba in ſequentem verſum rejecta. ſed *Colcha* in ſuis libris exſtare, jam pridem teſtatum fecerunt Lambinus, Cruquius, Pulmannus: neque aliter exhibent membranae valde vetuſtae, & notae quaſi Opimianae, quas mihi cum vulgatis contendendas dedit comitas viri optimi, eruditiſſimi, humaniſſimi, Jo. Georg. Graevii. utitur eadem figura in eadem voce Ovidius L. 8. Met.

Sed poſtquam Colchis arſit nova nupta venenis,
Flagrantemque domum regis mare vidit utrumque.

& noſter *Colchum Phaſin* dixit L. 3. Eleg. 21. ſic montes *Dalmatae* pro *Dalmatici* apud Papinium L. 4. Silv. 7.

Quando te dulci Latio remittent
Dalmatae montes?

Libro enim 3. Silv. 3. dixerat:

Quidquid ab auriferis ejectat Iberia foſſis,
Dalmatico quod monte nitet.

XII. Quid

XII.

QUid mihi deſidiae non ceſſas fingere crimen,
Quod faciat nobis conſcia Roma moram?
Tam multa illa meo diviſa eſt millia lecto,
Quanta Hypanis Veneto diſſidet Eridano.
Nec mihi conſuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec noſtra dulcis in aure ſonat.

Olim

2. QUOD FACIAT NOBIS CONSCIA ROMA MORAM) nihil mutant libri. Lipſius L. I. Var. Lect. C. 10. reponit *conſcia Roma notam:* in quo adſentientem ſibi habet Joannem Livinejum. alia finxerunt alii. ſed quid turbant? *facere moram* non minus Latine dicitur, quam *facere notam.* Roma autem fingitur *conſcia* tam longae morae, figura elegante. Videtur vel Tullus, vel Gallus, aut potentium amicorum alius aliquis, Propertium ruſticatum abducere voluiſſe: ei vero non venienti exprobraſſe deſidiam, & nimis mollem animum, qui tantillo tempore Urbe carere non poſſet, clavo Cupidinis affixus apud Cynthiam. Reſpondet poëta, Cynthiae conſuetudinem minime omnium in cauſſa eſſe cur pergat nidum fovere; ſed moerorem ex ipſius ſeceſſu Bajano contractum. nec ſe poſſe, quamvis deſpectum, amorem in aliam puellam transferre, quod multis remedio fuit. eſſe ſibi in fatis, ut Cynthia, quae primus ardor fuit, ſit etiam ſupremus. habes argumentum Elegiae, quam non ceperunt qui ei titulum fecerant AD CYNTHIAM. monere iſtos debuerat *τὸ illa*: quod deſignat notam & certam perſonam. videſis Donatum ad Andr. Terent. A. 2. Sc. 1. quem & Paſſeratius hic laudavit.

4. QUANTUM HYPANIS VENETO DISSIDET ERIDANO) *Quanta*, N. Heinſius ad L. 1. Epiſt. Pontic. Ovidii ℣. 21. quod amplector; quamvis ille nullam rationem dederit; quum ſciam ita loqui optimos quoſque ſcriptores. Valerius Flaccus L. 3.

Dii maris, attonito conclamat ab agmine Tiphys,
Ut mea fatali damnaſtis pectora ſomno!
Heu ſocii, quantis complerunt litora monſtris!

id eſt *quot.* & apud eumdem iratus Mavors, L. 5. ad Jovem:

Non opus auxilio Colchis, nec foedere veſtro:
Et Perſen ſimul, & Minyas depoſcimus hoſtes.
Quin age; quid tantae coëunt in proelia gentes?
Quid tuus Aeſonides?

id eſt *tot gentes.* Papinius L. 4. Silv. 3.

O quantae pariter manus laborant.

& ſub finem:

Natis longior abnepotibuſque
Annos perpetua geres juventa,
Quos fertur placidos obiſſe Neſtor,
Quos Titonia computat ſenectus,
Et quantos ego Delium popoſci.

idem L. 11. Thebaid.

---- plebis Danaae florem, regumque verendas
Objectare animas, ut lamentabile tantis
Urbibus induerem capiti decus.

Cicero L. 5. de Finib. *Cur ipſe Pythagoras & Aegyptum luſtravit, & Perſarum magos adiit? cur tantas regiones barbarorum pedibus obiit? tot maria tranſmiſit?* parum refert, ſive hic Scythiae ſit Hypanis, ſive Indiae; modo intelligas magnam locorum longinquitatem.

5. AMPLEXU NUTRIT AMORES) *complexu*, Groning. Horatius L. 1. Sat. 5.

O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt!

6. NEC NOSTRA DULCIS IN AURE SONAT) *noſtro dulcis in ore ſonat*, reponit N. Heinſius Not. ad L. 12. Metam. ℣. 430. eo quod *au* & *o* frequenter confunduntur in ſcriptis exemplaribus. ita ſane: ſed non ſemper, non ubique. hoc loco nihil debet mutari: eſt enim ſermo de Cynthia dulces poëtae ſuo nugas in aurem garriente. Valerius Cato, quem *Grammaticum* vocant,

vobis mea Lydia ludit,
Vos nunc alloquitur, vos nunc adridet ocellis;
Et mea ſubmiſſa meditatur carmina voce,

Digitized by Google

Olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
  Contigit, ut ſimili poſſet amare fide.
Invidiae fuimus. an me Deus obruit? an quae
  Lecta Prometheis dividit herba jugis?
Non ſum ego, qui fueram. mutat via longa puellas.
  Quantus in exiguo tempore fugit amor!
Nunc primum longas ſolus cognoſcere noctes
  Cogor, & ipſe meis auribus eſſe gravis.
Felix qui potuit praeſenti flere puellae.
  Non nihil aſperſis gaudet Amor lacrimis.

Aut

Cantat & interea, mihi quae cantabat in aurem.

Vetus Poëta in Catalectis:

Delia non aliter ſecreta ſilentia noctis
Summiſſa ac tenui rumpere voce ſolet.
Non aliter teneris collum complexa lacertis
Auribus admotis condita verba dare.

Martialis L. 3. Epigr. 63.

Inter femineas tota qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat.

& L. 5. Epigr. 62.

Neſcio quid dominae teneram qui garris in aurem,
Et ſellam cubito dexteriore premit.

Manilius L. 5.

Quin etiam curas inter, ſecreta movebit
Carmina, furtivo modulatus murmure vocem,
Solus & ipſe ſuas ſemper cantabit ad aures.

adpoſite Lucretius L. 4.

Nam ſi abeſt, quod ames: praeſto ſimulacra tamen ſunt
Illius, & nomen dulce obverſatur ad aureis.

9. NUM ME DEUS OBRUIT? AN QUAE LECTA PROMETHEIS DIVIDIT HERBA JUGIS?) Guyetus quum putaret *τὸ num* non poſſe hic locum habere, eo quod ſemper negativa ſubintelligitur, maluit *an*; quod ipſum legitur in margine unius Colbertini. certe aliquid ulceris latere clamat diſſenſus librorum, fere vel *nunc* vel *non* habentium, ac deinde *atque* pro *an quae*. ſic & primae editiones. ſed in his tenebris habenda eſt ratio Latinitatis. Martini Delrii lectionem ſi ſequamur, res omnis in vado eſt. ille ita laudat hunc locum, Diſquiſ. Magic, L. 3. *quis me Deus obruit? aut quae* &c. valde placet haec ſcriptura, modo addicerent membranae. de herba Promethea multi multa; quae huc redeunt, valere eam ad varias incantationes magicas. hoc autem loco ſumitur pro odii potione, ſive miſetro, ut bene obſervavit Theod. Marcilius ad Horatium. vide Quintilian. Decl. 14. & 15. quibus titulus *odii potio*. quae Lampertus Alardus ſuper *herba Promethea* notavit ad L. 7. Valer. Flacc. ℣. 365, ea ſumſit ex Joannis Brodaei libro 3. Miſcell. C. 32.

11. NON SUM EGO QUI FUERAM. MUTAT VIA LONGA PUELLAS.) Phil. Rubenius ſententiam jacentem erigit diſtinctione, L. 2. Elect. C. 2, & adjectione particulae *an*:

Non ſum ego qui fueram? an mutat via longa puellas?

certe tametſi *τὸ an* abeſt a MSS. tamen commode revocari poteſt ex poſtrema ſyllaba vocis *fueram*, quae ſequentem abſorbebat. frequens id & quotidianum in libris vetuſtis. ſed cogitandum. & videtur aliud velle Rubenius, aliud verſus proxime praecedens. ſane multum immutant miſeros ſua mala, extincto penitus omni priſtino vigore. & ſequitur fere animus fortunam. Ovidius L. 3. Triſt. Eleg. 11.

Non ſum ego quod fueram. quid inanem proteris umbram?
Quid cinerem ſaxis buſtaque noſtra petis?
Hector erat tunc cum bello certabat: at idem
Vinctus ad Haemonios non erat Hector equos.
Me quoque, quem noras olim, non eſſe memento.
Ex illo ſuperant haec ſimulacra viro.

16. NON NIHIL ASPERSIS GAUDET AMOR LACRIMIS) *nonnihil*, plurimum. ſic Livius L. 30. C. 45. *Hunc regem in triumpho ductum Polybius, haud quaquam ſpernendus auctor tradit,*

Digitized by Google

Aut ſi deſpectus potuit mutare calores,
Sunt quoque tranſlato gaudia ſervitio.
Mi neque amare aliam, neque ab hac diſcedere fas eſt.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

dit. de lacrimis, ſuaviſſimo Amoris pabulo, plurima paſſim invenies qua in poëtis qua in ſcriptoribus Amabilium, quae volupe erit inveniſſe. omnium pulcerrime Virgilius Ecl. 10.

Amor non talia curat.
Nec lacrimis crudelis Amor, nec gramina rivis,
Nec cytiſo ſaturantur apes, nec fronde capellae.

eumque imitatus praeſtantiſſimus Taſſus in Amynta Act. 1. Sc. 2.

Paſce l'agna l'herbette, il lupo l'agne;
Mà il crudo Amor di lagrime ſi paſce,
Nè ſe ne moſtra mai ſatollo.

ibi Aegidius Menagius pulcra pluſcula notavit, e multis poetis bono judicio ſelecta. poterat & Joannis Pierii Valeriani carmen addidiſſe, argutum, tenerum, dulce, & ipſa quoque reperiundi difficultate commendabile.

CVPIDO FONTANVS,
in hortis illuſtriſſimae Iſabellae Mantuanae Principis.

Aqua haec, perenni quae redundas flumine,
Non eſt, ut ominare, venis eruta:
Non fiſtulatim raptus humor penſilis:
Non per meatus lympha ſubterraneos
Emiſſa plumbo preſilit foratili:
Non ſpiritali pulſa folle excluditur:
Sed ex amantum lacrimis, quas improbus
Paſcit Cupido, manat unda jugiter.

hinc fabulae amantium in fontes ſolutorum. Ovidius L. 9. Metam.

Sic lacrimis conſumta ſuis Phoebeïa Byblis
Vertitur in fontem; qui nunc quoque vallibus illis
Nomen habet dominae, nigraque ſub ilice manat.

ſic Cleopatrae imago pone fontem jacet, cubito innixa, in hortis Vaticanis, quam luculentiſſimo carmine nobilitavit Balthaſar Caſtilionius, vir undequaque ſummus. pauculos verſus delibabimus.

Quam deinde, ingenium artificis miratus IVLVS
Egregium, celebri viſendam ſede locavit
Signa inter veterum heroum, ſaxoque perennes
Suppoſuit lacrymas aegrae ſolatia mentis.

at ille fons exaruerat. quare ad Leonem decimum converſa Cleopatra ita pergit:

Annue ſupplicibus votis, nec vana precari
Me ſine: parva peto: lacrimas pater optime redde,
Redde oro fletum: fletus mihi muneris inſtar,
Improba quando aliud nil jam Fortuna reliquit.

17. MUTARE CALORES] *colores*, Groning. & Borrichianus. fruſtra. *mutare* uſitatum inprimis verbum in inconſtante amore. vide quae eruditiſſimus Gronovius notavit Diatr. ad Statii Silv. cap. 35.

18. SUNT QUOQUE TRANSLATO GAUDIA SERVITIO] hunc verſum cum priore commode illuſtrat Parmeno ille Terentianus. Hecyr. Act. 1. Sc. 2.

Hic animus partim uxoris miſericordia
Devinctus, partim victus hujus injuriis,
Paullatim elapſus Bacchidi: atque huc tranſtulit
Amorem, poſtquam par ingenium nactus eſt.

19. MI NEQUE AMARE ALIAM, NEQUE AB HAC DISCEDERE FAS EST.] *Me*, Groning. pro *ab hac*, in uno Colbertino eſt *adhuc*. *deſiſtere*, e Vaticano Livinejus notavit. quod neque ipſum probum. uſus quidem eſt eo verbo Catullus, ſed ratione nonnihil diverſa, Carm. 72.

Huc eſt mens adducta tua, mea Lesbia, culpa;
Atque ita ſe officio perdidit ipſa pio;
Ut jam nec bene velle queam tibi, ſi optima fias,
Nec deſiſtere amare, omnia ſi facias.

& Ovidius Epiſtola Helenae,

At tu diſſimula: niſi ſi deſiſtere mavis.
Sed cur deſiſtas? diſſimulare potes.

Plautus, etiam utroque plenius, & magis ad mentem Propertii; ſi tamen a Propertio haec lectio eſt; Menaechm. A. 5. Sc. 2.

Quid tu triſtis es? quid ille autem iratus abs te deſtitit?

ſed vulgata recta eſt, nec mutandum quidquam. noſter L. 3. Eleg. 23.

Flebo ego diſcedens, ſed fletum injuria vincit:

L. 2. Eleg. 4.

Nunc eſt ira recens, nunc eſt diſcedere tempus.

pro eo *abire* dixit ſupra Eleg. 4.

Mutatum domina cogis abire mea.

XIII.

TU, quod ſaepe ſoles, noſtro laetabere caſu
  Galle, quod abrepto ſolus amore vacem.
At non ipſe tuas imitabor, perfide, voces.
  Fallere te numquam, Galle, puella velit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
  Certus & in nullo quaeris amore moram:
Perditus in quadam tardis palleſcere curis
  Incipis, & primo lapſus abire gradu.
Haec erit illarum contemti poena doloris:
  Multarum miſeras exiget una vices.

Haec

2. QUOD ABREPTO SOLUS AMORE VACEM] pergit in eodem argumento, quo duas ſuperiores elegias impleverat. *ſolus* & *vacem* laudem habent animi fidelis, etiam in amore ingrato & violenter, ut videtur, *abrepto* a rivali potiore.

6. IN NULLO QUAERIS AMORE MORAM] optime huic Gallo conveniſſet cum Catulli Lesbia, eodem ingenio iiſdem moribus morata. unde poëta iratus haec ei per Aurelium ac Furium vult nuntiari, amore non reverſuro:

Cum ſuis vivat valeatque moechis,
Quos ſimul complexa tenet trecentos,
Nullum amans vere, ſed identidem omnium
  Ilia rumpens.

8. PRIMO LAPSUS ADIRE GRADU.] valde hic turbant libri. *primo lapſus amore gradu*, ambo Regii, Comelini membranae, & Beroaldi ac Volſci editiones, cum Veneta. unde *amare* formabat Muretus, quem Guyetus ſequitur. & tamen iſtud *amore* huc irrepſit ex pentametro proxime praecedente, *in nullo quaeris amore moram. adire* eſt in utroque Colbertino, Borrichiano, uno noſtro, & Groningano. idque tuendum ſuſcepit Paſſeratius, ut valeat, ad eam accedere ſuppliciter. non placet. *abire*, quae vera eſt lectio, habet noſter primus: quomodo conjecerat Palmerius; ſed inficetiſſima expoſitione contendit *abire* hic eſſe mori: ipſum autem *mori*, efflictim deperire, perdite amare. melius Livinejus; & Schoppius L. 4. Veriſimil. C. 6. quos ſequi debebat interpres Pariſinus, niſi juraſſet in Paſſeratii verba. tranſlatio eſt a re gladiatoria petita. Cicero L. 16. ad Attic. Epiſt. 15. *Leptae literarum exemplum tibi miſi: ex quo mihi videtur* στρατύλλαξ *ille dejectus de gradu.* & pro Caecina C. 15. *Non ea ſola vis eſt, quae ad corpus noſtrum vitamque pervenit, ſed etiam multo major ea, quae, periculo mortis injecto, formidine animum perterritum loco ſaepe & certo de gradu demovet.* Petronius: *intorto circa brachium pallio, compoſui ad praeliandum gradum.* Seneca Conſol. ad Polyb. C. 25. *in multa luce fortuna te poſuit: omnes ſcient, quomodo te in iſto tuo geſſeris vulnere: utrumne ſtatim percuſſus arma ſubmiſeris, an in gradu ſteteris.* Cicero *ſtatum* vocat, orat. pro Cluent. C. 38. *quorum ego de ſententia non debeo diſputare. neque enim dubito, quin ii tales viri, ſuſpicione aliqua perculſi repentina, de ſtatu ſuo declinarint.* vide ſis Lipſium L. 2. Saturn. C. 20.

10. MULTARUM MISERAS EXIGIT UNA VICES] *exiget*, liber Groninganus, cum Borrichiano. quod verum eſt. τὸ *vices* bene explicavit Paſſeratius, cui addere potes Barthium Animadv. ad L. 4. Thebaid. Statii ℣. 620. ubi & hic noſtri locus illuſtratur. Cicero Accuſ. 1. in Verr. C. 44. *nos ſi alienam vicem pro noſtra injuria doleremus, veſtigium iſtius in foro non eſſet relictum.*

11. VUL.

Digitized by Google

Haec tibi vulgares iſtos compeſcet amores.
Nec nova quaerendo ſemper amicus eris.
Haec ego non rumore malo, non augure doctus;
Vidi ego. me, quaeſo, teſte negare potes?
Vidi ego te toto vinctum langueſcere collo,
Et flere injectis, Galle, diu manibus:
Et cupere optatis animam deponere labris,
Et quae deinde meus celat, amice, pudor.
Non ego complexus potui diducere veſtros:
Tantus erat demens inter utroſque furor.
Non ſic Aemonio Salmonida mixtus Enipeo
Tanarius facili preſſit amore Deus.
Nec ſic caeleſtem flagrans amor Herculis Heben
Senſit ab Oetaeis gaudia prima jugis.

Una

11. VULGARES ISTOS COMPESCET AMORES] *componet* malebat Livinejus, ex Vaticano; quod ſit, ſepeliet. ei accedit Gebhardus not. ad L. 3. Eleg. 16. nihil tale in noſtris. *compeſcere* eſt coercere, cohibere, intra fines ſuos continere. neque erat ullum aptius verbum pro mente poëtae. Virgilius L. 3. Georg.

Continuo culpam ferro compeſce: priuſquam
Dira per incautum ſerpant contagia volgus.

Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Adde merum, vinoque novos compeſce dolores.

Ovidius L. 4. Triſt. Eleg. 6.

Tempore Poenorum compeſcitur ira leonum.

& Remed. Amor.

Non potuit Minos hominis compeſcere pennas.

Metam. L. 2.

Saevis compeſcuit ignibus ignes.

& L. 4.

Ut lea ſaeva ſitim multa compeſcuit unda.

compeſcere clamorem, mare, mentem, animum, Horatius dixit: *compeſcere labellum*, Juvenalis. ſed modus eſto exemplorum. jamne *amores compeſcere* deterius habebitur quam *componere*, ſive ſepelire?

16. ET FLERE INJECTIS, GALLE, DIU MANIBUS] quid praedices de acumine Barthii, qui L. 25. Adv. C. 4, *manicis* hic mavult, prae *manibus*, quum vinctum hominem (ita ait) loquatur poëta? quaeſo, an ſine manibus injecerat Gallus brachia ſua puellae collo? multa huc congeri poſſunt (ſed non eſt neceſſe) ex Lucretii libro quarto, parte extrema, quibus infringantur *manicae* Barthianae.

17. OPTATIS ANIMAM DEPONERE VERBIS] non dubitat Scaliger quin Propertius ſcripſerit *membris*, cui adſentitur Douza. atqui ſi pudor ſuus celare juſſit poëtam nonnihil nugarum; ubi erat is in foedum iſtud *membris* ſcribente? nam quamvis poëta Annianus, aliique ejuſdem Muſae viri ſummis aſſiduiſque laudibus hos Virgilii verſus ferebant, ex 8. Aen.

ea verba locutus
Optatos dedit amplexus, placidumque petivit
Conjugis infuſus gremio per membra ſoporem:

tamen *membra* ibi nominaſſe, haud impune fuit Virgilio per Annaeum Cornutum. inſulſam quidem illam, & odioſam, ſcrutationem vocat Gellius L. 9. C. 10. ego autem puto, ſi quis hodie Annaeus Cornutus contenderet, Propertium, ſi hic ſcripſerit *membris*, paullo incautius ſcripſiſſe; puto, inquam, eum hominem neque inſulſe facturum, neque odioſe. Paſſeratius e veteribus libris reducit *labris*. optime. vide notas Nic. Heinſii ad Ovid. L. 10. Met. ℣. 559. & ad Claudiani Epithal. Palladii ℣. 132. Hos amantium furores nemo praepinxerit melius, dulcius, venuſtius, noſtro Secundo, Baſ. 13. adde Gellium L. 19. C. 11. nam adductos iſtic Platonis verſiculos haud dubie in animo habuit noſter Umber.

24. SENSIT IN OETAEIS GAUDIA PRIMA JUGIS] veriſſime Scaliger correxit *ab Oetaeis*. nam

Una dies omnes potuit praecurrere amantes:
Nam tibi non tepidas ſubdidit illa faces.
Nec tibi praeteritos paſſa eſt ſuccedere faſtus:
Nec ſinet abduci: te tuus ardor aget.
Nec mirum, quum ſit Jove digna, & proxima Ledae,
Et Ledae partu, gratior una tribus.
Illa ſit Inachiis & blandior Heroinis,
Illa ſuis verbis cogat amare Jovem.
Tu vero quoniam ſemel es periturus amore,
Urere. non alio limine dignus eras.

35 Quae

nam Hercules Heben in coelo duxit uxorem, factus jam Deus, poſtquam in monte Oeta arſiſſet. Catullus Carm. 65.

Pluribus ut coeli tereretur janua divis,
Hebe nec longa virginitate foret.

Valerius Flaccus L. 8.

Qualis ſanguineo victor Gradivus ab Hebro
Idalium furto ſubit, aut dilecta Cythera;
Seu cum coeleſtes Alcidae inviſere menſas
Jam vacat, & feſſum Junonia ſuſtinet Hebe.

Papinius L. 3. Silv. 1. Hercule Surrentino:

Sive tui ſolium Jovis, & virtute parata
Aſtra tenes, hauſtumque tibi ſuccincta beati
Nectaris, excluſo melior Phryge, porrigit Hebe.

apud inferos ſe idolum Herculis vidiſſe Ulyſſes narrat L. 11. Odyſſ. ipſum vero Herculem apud Deos immortales oblectari in conviviis, uxoremque habere Heben formoſiſſimam, Jovis ac Junonis filiam. atque ita etiam auctor exigui Hymni in Herculem. Jovianus quoque Pontanus eas nuptias in celebritate factas oſtendit, non in ſolitudine Oetaea, L. 1. Amor. Conjug.

Qualis ab Herculeis ſurgens complexibus Hebe
Viſa eſt erepta virginitate queri:
Cum lacrimis ſuffuſa genas, inpexa capillum,
Non oculos coram eſt auſa levare ſuos.

28. NEC SINET ABDUCI] non ſinet te praedam fieri alterius puellae. recte haec interpretatur Paſſeratius: quare piget referre delirium Palmerii, quod tamen qui ringi expetit, omnino debet videre. Douza F. in libro Modii legi dicit *adduci*. cave credas: nam in eo legitur *aduci*, quomodo & in excerptis Lernutii, qui putat *aduci* idem notare quod *minui*. omnia extra lineas.

34. UTERE: NON ALIO LUMINE DIGNUS ERAS.] *Utere* habent octo MSS. melius eſt *Urere*, proprium amoris verbum, quod jam olim occupavit editiones puriores. Sulpicia:

Uror ego ante alias: juvat hoc, Cerinthe, quod uror.

Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Et, ſeu quid merui, ſeu quid peccavimus, urit.
Uror, io, remove, ſaeva puella, faces.

ibidem Eleg. 6.

Ure puer, quaeſo, tua qui ferus otia liquit.

tum in noſtris ſeptem, & in uno Gebhardi, erat *limine*. optime. *non alio limine dignus eras*, non alia domo in qua amares, non alia domina. noſter ſupra Eleg. 4.

Et te circum omnes alias irata puellas
Differet: heu nullo limine carus eris.

& L. 2. Eleg. 18.

At nullo de me teritur ſub limine amor, qui
Reſtat, & immerita negligit aure minas.

L. 3. Eleg. 22.

Limina jam noſtris valeant lacrimantia verbis.

Tibullus L. 2. Eleg. 1.

hic dicere juſſit
Limen ad iratae verba pudenda ſenem.

Catullus Carm. 65.

Iſque domum nobis, iſque dedit dominam,
Ad quam communes exerceremus amores,
Quo mea ſe molli candida diva pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
Innixa, arguta conſtitit in ſolea.

Terentium omitto, & Horatium, ac Naſonem: apud quos creberrima *liminis* commemoratio in his ipſis negotiis.

35 Et.

Quae tibi ſit felix, quoniam novus incidit error:
Et quotcumque voles, una ſit iſta tibi.

36. ET QUODCUMQUE VOLES,] arguta eſt lectio Douzae P. *quotcumque:* ut dicat poëta, ſit haec inſtar omnium, & quaſi pro multis millibus una tibi. laudo, & amplector. ſic paullo ſupra dixerat,

Multarum miſeras exiget una vices.

& L. 2. Eleg. 19.

Quum ſatis una tuis inſomnia portet ocellis,
Una ſit & cuivis femina multa mala.

literam *d* facile tranſire in *t*, idque vicibus commutatis, non eſt cur multis moneamus.

XIV.

TU licet abjectus Tiberina molliter unda
Leſbia Mentoreo vina bibas opere:
Et modo tam celeres mireris currere lintres,
Et modo tam tardas funibus ire rates:
Et nemus omne ſatas intendat vertice ſilvas,
Urgetur quantis Caucaſus arboribus:

Non

Et hanc Elegiam, & ſimul tertiam Tibulli L. 3. eleganter ac venuſte imitatus eſt noſter Secundus L. 1. El. 2. ſed ita imitatus, ut cum utroque poëta in certamen deſcendere videatur. quod profecto majus eſt quiddam, quam ut exſpectes ab homine Batavo, cui ad delicias atque amoenitates poëticas adſpiranti obſtare debebant patriarum paludum nebuloſus aër, & damnatum frigoribus coelum. ita ſane de Secundo nuper ſtatuit Bajuletus quidam, homo inſigniter ſubtilis, callidusque ac vafer, nec vanus judex poëtarum: *On voit par tous ces ouvrages, que Secundus avoit l'eſprit fort beau, fort agreable, & fort enjoüé. Ce qui eſt d'autant plus remarquable, qu'il etoit né dans un climat qui ne paroiſt point favorable à la gentileſſe d'eſprit, qui eſt neceſſaire à ceux qui veulent reüſſir dans la belle poëſie.* unde igitur fieri putemus, ut ſub illo liquidiſſimo Galliae coelo naſcantur Bajuleti ac Philippi Silvii?

Scit Genius, natale comes qui temperat aſtrum,
Naturae deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput vultu mutabilis, albus, & ater.

2. LESBIA MENTOREO VINA BIBAS OPERE.] non ſine elegantia omiſit praepoſitionem *ex*, vel *in*. Virgilius L. 2. Georg.

Hic petit excidiis urbem, miſeroſque Penates
Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat oſtro.

Seneca de Provid. Cap. 3. *Male tractatum Socratem judicas, quod illam potionem publice mixtam, non aliter quam medicamentum immortalitatis obduxit, ... quanto magis huic invidendum eſt, quam illis quibus gemma miniſtratur?* aliter, quam Virgilius, extulerat L. Varius apud Macrob. L. 6. C. 1,

Incubet & Tyriis, atque ex ſolido bibat auro.

& noſter L. 3. Eleg. 3,

Nec bibit e gemma divite noſtra ſitis.

5. ET NEMUS OMNE SATAS INTENDAT VERTICE SILVAS] *ſacras*, non *ſatas*, malebat Livinejus, correctione minus neceſſaria: neque enim omne nemus ſacrum. arbores intelligit, quae (ut Maro loquitur) poſito ſurgunt de ſemine, quales ſunt caſtanea, aeſculus, quercus. ideo *ſatas* vocat. Horatius L. 3. Od. 10.

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulcra ſatum tecta remugiat
Ventis?

ita illic meliores libri: nam in vulgatis *ſitum* eſt. Feſto interprete, *nemora* ſunt ſilvae amoenae. Ea in lucorum morem diſponebant. Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Et nemora in domibus ſacros imitantia lucos.

ſilvas dici etiam ſingulares arbores, bene oſtendit Paſſeratius. cui addere potes Barthii notam ad Statii L. 2. Theb. ℣. 248. & Statium ipſum L. 6. ℣. 280,

Tantalus

Non tamen iſta meo valeant contendere amori.
  Neſcit Amor magnis cedere divitiis.
Nam ſive optatam mecum trahit illa quietem,
  Seu facili totum ducit amore diem:
Tum mihi Pactoli veniunt ſub tecta liquores,
  Et legitur rubris gemma ſub aequoribus.
Tum mihi ceſſuros ſpondent mea gaudia reges:
  Quae maneant, dum me fata perire volent.

Nam

Tantalus inde parens, non qui ſallentibus undis
Imminet, aut refugae ſterilem rapit aëra ſilvae,
Sed pius, & magni vehitur conviva Tonantis.

ibi Lutatius: STERILEM RAPIT. *id eſt, qui ſugientibus pomis vacuum rapit aëra. ergo hic ſilvam poſuit pro arboribus. unde Virgilius, Pomaque & Alcinoi ſilvae.* vix bene diſcernas quamnam obſcuritatem in his verſibus ſe diſpuliſſe credat Schoppius L. 3. Veriſim. C. 4. niſi ſi *intendere* pro augere poſitum eſt adeo obſcurum.

9. Mecum trahit illa quietem] nimis argutatur Paſſeratius, dum *trahere quietem*, ſive *noctem*, exponit, contrahere & breviorem efficere, quia nox non poſſit videri ſatis longa fruentibus amore ſuo. *trahere quietem* hic eſt idem cum Virgiliano *ducere ſomnos*, L. 4. Aen. ubi Mercurius Aeneae:

Nate dea, potes hoc ſub caſu ducere ſomnos?
Nec, quae circumſtent te deinde pericula, cernis?

ita Horatius dixit *trahere pocula*; quod alii *ducere*, *educere*, *perducere*, *obducere*; Epod. 14.

Pocula Lethoos ut ſi ducentia ſomnos
  Arente ſauce traxerim.

auctor Herculis in Oeta ℣. 645.

Caeſpes Tyrio mollior oſtro
Solet inpavidos ducere ſomnos:
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigileſque trahit purpura noctes,

& commutantur fere haec duo verba inter ſe.

10. Totum ducit amore diem] iſtud *ducere diem* belle illuſtravit Vir ſummus Jo. Geor. Graevius notis in Cicer. L. 5. ad Attic. Epiſt. 21.

14. Dum me fata perire volent] dura atque inauſpicata locutio, qua religioſe abſtinebant homines Romani. neque ego umquam credam ita fuiſſe ſcriptum a poeta. Vir Clariſſimus Petrus Francius, quo eſt judicio ex longa poëticae artis meditatione, putabat legi debere,

Quae maneant, dum me fata manere volent.

arguta repetitione verbi *manere*, & plane Ovidiana. ſed quia hoc longius abit a ductu literarum, cogitemus ſi *venire* commode ſubſtitui poteſt. ſic *venire* erit abire, venire in communem locum. Ovidius Epiſt. Didûs:

Eſt mihi marmorea ſacratus in aede Sichaeus:
  Appoſitae frondes velleraque alba tegunt.
Hinc ego me ſenſi noto quater ore citari:
  Ipſe ſono tenui dixit, Eliſſa, veni.
Nulla mora eſt; venio. venio tibi debita conjux:
  Sed tamen admiſſi tarda pudore mei.

huic verbo hac notione ſumto reſpondet *vocare*, quod eſt Mortis & Fatorum. Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Me vocet in vaſtos amnes, nigramque paludem
  Dives in ignava luridus Orcus aqua.

Ovidius, loco laudato:

Sic, ubi fata vocant, udis abjectus in herbis,
  Ad vada Maeandri concinit albus olor.

Seneca Epiſt. 78. *Si mors accedit, & vocat, licet immatura ſit, licet mediam praecidat aetatem: perceptus longiſſime fructus eſt.* & L. 2. Quaeſt. Nat. C. 59. *Alia fortuito diſponuntur: mors omnes aeque vocat.* ſic & *poſcere*, & *jubere*, & *citare* fatorum & mortis propria ſunt. Petronius, in matrona Epheſina: *Quid proderit, inquit, hoc tibi, ſi ſoluta inedia fueris, ſi te vivam ſepelieris? ſi, antequam fata poſcant, indemnatum ſpiritum effuderis?* Seneca Herc. Fur. ℣. 189.

Nulli juſſo ceſſare licet,
Nulli ſcriptum proferre diem.
Recipit populos urna citatos.

itaque

Nam quis divitiis adverſo gaudet amore?
  Nulla mihi triſti praemia ſint Venere.
Illa poteſt magnas heroum infringere vires:
  Illa etiam duris mentibus eſſe dolor.
Illa neque Arabium metuit tranſcendere limen,
  Nec timet oſtrino, Tulle, ſubire toro:
Et miſerum toto juvenem verſare cubili.
  Quid relevant variis ſerica textilibus?
Quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
  Regna, nec Alcinoi munera deſpicere.

itaque neceſſe habent *venire.* ſed videbunt doctiores.

19. CONSCENDERE LIMEN,] *tranſcendere* habent ſeptem libri, & veteres editiones. idque videtur efficacius. ſic Horatius dixit *curas laqueata circum tecta volantes*, L. 2. Od. 16. nempe quae limen tranſcendere veritae non fuerant, & eum domino pernoctabant. erant iſta ſuperba civium potentiorum limina in multos gradus exſtructa, pretioſis ac longe petitis marmoribus. ideo *tranſcendere* dixit; quod verbum eſt laboris ac moliminis. Cicero Orat. 4. in Catil. C. 3. *Latius opinione diſſeminatum eſt hoc malum. manavit non ſolum per Italiam, verum etiam tranſcendit Alpes.* Somn. Scip. C. 6. *Ex his ipſis cultis notiſque terris, num aut tuum aut cujuſquam noſtrum nomen vel Caucaſum hunc, quem cernis, tranſcendere potuit, vel illum Gangem tranſnatare?* Caeſar L. 3. Bell. Gall. C. 15. *Disjectis antennis, quum ſingulas binae aut ternae naves circumſiſterent, milites ſumma vi tranſcendere in hoſtium naves contendebant.* hinc ad multa alia transfertur. ſuppoſitum *conſcendere* primum comparuit in exemplaribus Colinaei Pariſinis A. 1529. neque enim vidi in illis anterioribus. quinimo veram lectionem tanto poſt tempore & Gryphianae editiones ſervarunt, & Plantinianae.

22. VARIIS SERICA TEXTILIBUS?] Nic. Heinſius Not. ad Claudian. L. 1. in Eutrop. mallet *Phariis.* quod argutum eſt, nec tamen neceſſarium. *varium* eſt pictum, diverſis coloribus diſtinctum. in promtu ſunt exempla.

24. VEL ALCINOI MUNERA] *nec Alcinoi* conjiciebat vir Clariſſimus P. Francius. recte. ſic deinde in quinque codicibus ſcriptum offendi.

X V.

SAepe ego multa tuae levitatis dura timebam,
  Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.

Adſpice

1. SAEPE EGO MULTA TUAE LEVITATIS DURA TIMEBAM] valde hic turbant libri, *jura* aliis, aliis *damna*, aliis *ſigna*, pluribus tamen *dura* praeferentibus: quod Lipſius accipit vocandi caſu, L. 4. Ant. Lect. C. 11. ut illud, *Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas.* non perſuadet. *multa dura* priſcae elegantiae eſt, quale illud Catulli *multa jocoſa*, Carm. 8.

Ibi illa multa tum jocoſa fiebant,
Quae tu volebas, nec puella nolebat.

& noſtri *multa aſpera*, L. 1. Eleg. 18.

Quamvis multa tibi dolor hic meus aſpera debet.

pulcre antiquitatem expreſſit, ipſe antiquis poëtis ſolo tempore minor, Hieronymus Fracaſtorius Syphil. L. 1.

En etiam, ceu nos agerent crudelia nulla,
Nec lacrymas planctuſve forent, en dura tot inter,

Digitized by Google

Adſpice me quanto rapiat Fortuna periclo:
  Tu tamen in noſtro lenta timore venis.
Et potes heſternos manibus componere crines,
  Et longa faciem quaerere deſidia.
Nec minus Eois pectus radiare lapillis,
  Ut formoſa novo quae parat ire viro.
At non ſic Ithaci digreſſu mota Calypſo
  Deſertis olim fleverat aequoribus.
Multos illa dies incomtis moeſta capillis
  Sederat, injuſto multa locuta ſalo.
Et, quamvis numquam poſthac viſura, dolebat
  Illa tamen longae conſcia laetitiae.
Alpheſiboea ſuos ulta eſt pro conjuge fratres,
  Sanguinis & cari vincula rupit Amor.
Nec ſic Aeſoniden rapientibus anxia ventis
  Hypſipyle vacuo conſtitit in thalamo.

Hypſi-

Spes Latii, ſpes & ſtudiorum, & Palladis illa
Occidit.

4. Tu tamen in nostro lenta timore venis] *furore*, unus Gebhardi, & noſter ſecundus, cum Borrichiano. ſed potior eſt vulgata ſcriptura. jure enim timet, cui certum imminet periculum.

5. Externos manibus componere crines] *externos* habent multi codices. neque de ejus vocis veritate dubitarunt Beroaldus & Volſcus. *heſternos* malebat Lipſius L. 4. Ant. Lect. C. 11: cum Livinejo: & Nic. Heinſius ad Ovid. L. 3. Artis Amat. ℣. 154.

Et neglecta decet multas coma. ſaepe jacere
Heſternam credas: illa repexa modo eſt.

ſane *heſternos* eſt in uno noſtro, inque uno Colbertino. quae de adſcititiis mulierum crinibus multa dici poſſunt, jam tum Romae familiaribus, pauci ignorant. ſed procul hoc probrum fuiſſe ab Cynthia, vel unus ille verſiculus doceat L. 1. Eleg. 17.

Illa meo caros donaſſet funere crines.

caros vocat, utpote circa quorum colendorum ſtudium tantum non inſaniebant puellae. adoptivas autem comas in funus imponi ſolitas, neque pictum, neque fictum, neque ſcriptum eſt in poëmatis. Nec ſane heri aut nudius tertius *externus* & *heſternus* confundi coeperunt in membranis. ecce inſignem locum Servii ad L. 8. Aen. ℣. 543.

Herculeis ſopitas ignibus aras
Excitat: heſternumque larem parvoſque penates
Laetus adit.

HESTERNUM LAREM, *cui pridie ſacrificaverat, & eſt iteratio. nam male quidam* EXTERNUM *legunt, id eſt, extraneum.*

7. Eois pectus variare lapillis] in membranis Comelini, monente Gebhardo, erat *pectus radiare*, antiquae elegantiae verbo. uſus eo eſt Ovidius L. 3. Pont. Epiſt. 4.

Scuta ſed, & galeae, gemmis radientur & auro:

Lucanus L. 7.

Miles ut adverſo Phoebi radiatus ab ictu
Deſcendens totos perfudit lumine colles.

Florus L. 4. C. 2. *aliquid tamen adverſus abſentem ducem auſa Fortuna eſt, circa Illyricum & Africam, quaſi de induſtria, ut proſpera ejus adverſis radiarentur.* Poëta antiquus in collectione Pithoeana:

metam Sol eminus exit,
Intorquetque peplum Noctis, radiatque ſororem.

itaque revocandum cenſeo verbum veteris ac probae monetae.

21. Con-

Hypſipyle nullos poſt illos ſenſit amores,
Ut ſemel Aemonio tabuit hoſpitio.
Conjugis Euadne ſeros elata per ignes
Occidit Argivae fama pudicitiae.
Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis hiſtoria.
Deſine jam revocare tuis perjuria verbis,
Cynthia, & oblitos parce monere Deos.

Audax

21. CONJUGIS EUADNE MISEROS ELATA PER IGNES] cogitabam aliquando pro *miſeros* reponi poſſe *miſtos*, ſive *mixtos*; atque hujus mutationis fundum mihi fingebam Naſonis locum L. 3. Artis Amat. ipſo initio:

Accipe me, Capaneu, cineres miſcebimus, inquit
Iphias: in medios deſiluitque rogos.

itemque alterum noſtri L. 2. Eleg. 7. ubi de Haemone,

Et ſua cum miſerae permiſcuit oſſa puellae.

& L. 4. Eleg. 7.

Mecum eris, & mixtis oſſibus oſſa teram.

neque ignorabam ſaepe ita turbare librariorum inſcitiam, & geminum germanum mendum haerere in antiquis Manilii editionibus, L. 5.

nec parce vina recepta
Hauriet e miſeris, & fructibus ipſe fruetur,
Gaudebitque mero, mergetque in pocula mentem.

ubi nunc, Scaligeri beneficio, legitur *Hauriet emiſcens.* Sed muto mentem, poſtquam video Heinſium in notis ad Velleji lib. 2. C. 87, correxiſſe *ſeros*. *Seri ignes*, qui & *ſupremi* & *extremi* dicuntur. arſit itaque Euadne mariti Capanei rogo; non ſuo; quum potuiſſet tardiores colos expectare, niſi maluiſſet amori ſuo ipſam quoque vitam impendere. Martialis L. 4. Epigr. 75.

Arſerit Euadne flammis injecta mariti.

eadem ratione, qua hic *ſeros ignes* dixit, *ultimum lapidem* habemus infra Eleg. 17, pro eo qui tegit ſepulcrum:

Illic ſi qua meum ſepeliſſent fata dolorem,
Ultimus & poſito ſtaret amore lapis.

extremum rogum Eleg. 19:

Nec moror extremo debita fata rogo.

ſerum autem vocabant, quidquid ultimum erat atque extremum. Virgilius L. 1. Geor.

Noſque ubi primus equis Oriens adflavit anhelis,
Illic ſera rubens accendit lumina Veſper.

nimirum ſole ibi occaſo. Horatius L. 1. Od. 15.

ſerus adulteros
Crines pulvere collines.

ita *ſerum diei*, quaſi morientis & jam jam exſtinguendi. Livius L. 7. C. 8. *Uſque ad caſtra fugientes Hernicos Romanus ſequitur: caſtrorum oppugnatione, quia ſerum erat diei, abſtinuere.* Tacitus L. 2. Annal. C. 21. *Jamque ſero diei ſubducit ex acie legionem faciendis caſtris: ceterae ad noctem cruore hoſtium ſatiatae ſunt.* iſtud *ſerum* etiam apud alios tranſiit in *miſerum*. apud Valerium Flaccum locus fuit haud ita pridem naufragiis doctorum infamis L. 2. Argon.

talin' poſſum te credere puppi,
Care parens? poſſum tantis retinere periclis?
Solvimus heu miſerum furtis ſcelus.

vide mihi hariolationes interpretum. Sed bene, quod doctiſſimi Gronovii perſpicacia expedivit rem male intricatam, eruitque germanam poëtae ſcripturam,

Solvimus heu ſerum Furiis ſcelus.

adi tu ad L. 4. Obſerv. C. 12, viri laudatiſſimi. ubi mendum idem e Martiale quoque tollitur, & Perſio, ac Silio Italico.

25. REVOCARE TUIS PERJURIA VERBIS] pro ſatisfactione accipit elegantiſſimus Livinejus; qualis illa apud Comicos, *jurare nolle ſe factum.* perperam, & praeter mentem poëtae. deſine, inquit, o Cynthia, novis iterum perjuriis perfidum caput obligare, ne Dii ſaepe deriſi ac ludibrio habiti tandem aliquando vindicent numina ſua toties laeſa. *revocare* idem valet quod *renovare*, monitum pridem Paſſeratio ad hunc locum, & Erythraeo indice Virgil. in *Revocato a ſanguine Teucri.*

26. OBLITOS PARCE MOVERE DEOS] *movere*, inquit Gebhardus, *hic eſt κινεῖν, & quis*

Audax ah nimium, noſtro dolitura periclo,
Si quid forte tibi durius inciderit.
Muta prius vaſto labantur flumina ponto,
Annus & inverſas duxerit ante vices:

Quam

obdormiverunt motu excitantur. idque firmat loco Claudiani ex libri 3. de R.P. *motae ſomnum excuſſere catenae.* atqui Propertius non dicit Deos obdormiviſſe: ſed vero nimia quadam lenitate connivere ad perjuria priora, & velut oblitos eſſe temeratae majeſtatis; qui ſi novo aliquo facinore admoneantur, verendum fore ne ad ſeveram excitentur vindictam. vides quam apte reſpondeat ad *oblitos τὸ monere*: ita enim legendum: quod ante me Paſſeratius viderat. turbant in eodem verbo non ſemel codices Virgiliani: ut notavit Pierius ad Geor. L. 1. ℣. 351. ad Aen. L. 3. ℣. 187. 684. erat & in Cicerone idem mendum, Accuſ. 1. in Verr. C. 59. *Quis a ſigno Vertumni in circum maximum venit, quin is unoquoque gradu de avaritia tua commoneretur?* ut hodie recte legitur, ejecto vetere iſto *commoveretur* a Dionyſio Lambino. quod ſi quem *movere* hic magis delectat; is capiat pro laceſſere, ſive irritare. Horatius Epod. 17.

Per & Dianae non movenda numina.

Porphyrio: *hoc eſt, non laceſſenda ut moveantur & iraſcantur.* ſed, ut dixi, omnino aptius eſt ac verius noſtrum *monere.* Cicero pro M. Fontejo C. 17. *Nolite pati, judices, aras Deorum immortalium, Veſtaeque Matris quotidianis virginis lamentationibus de veſtro judicio commoveri.*

28. SI QUID FORTE TIBI DURIUS INCIDERIT.] unice huc facit elegans epiſtola apud Ariſtaenetum, quae nona eſt libri ſecundi. pro *inciderit*, vidi qui magnopere contenderet *acciderit* eſſe ſcribendum, eo quod verbum hoc apud bonos ſcriptores fere occurrat in rebus malis. ſed non eſt opus: nam & iſto altero ſic utuntur. Terentius Heaut. Act. 2. Sc. 4.

Hoc beneficio utrique ab utriſque verò devincimini:
Ut numquam ulla amori veſtro incidere poſſit calamitas.

Cicero L. 5. ad famil. Epiſt. 17. *cogitareſque, & in noſtra civitate, & in ceteris quae rerum potitae ſunt, multis fortiſſimis atque optimis viris injuſtis judiciis tales caſus incidiſſe.* & L. 1. de Orat. C. 7. *Quo quidem in ſermone multa divinitus a tribus illis conſularibus Cotta deplorata, & commemorata narrabat, ut nihil incidiſſet poſtea civitati mali, quod non impendere illi tanto ante vidiſſent.* Ovidius L. 4. Triſt. Eleg. 5.

Sic aequet tua nupta virum bonitate perenni;
Incidat & veſtro rara querela toro.

Seneca lib. de Vita Beata C. 15. *Quae autem dementia eſt, potius trahi quam ſequi? tam mehercule, quam ſtultitia & ignorantia conditionis ſuae, dolere, quod eſt aliquid tibi aut incidit durius.*

29. MULTA PRIUS VASTO LABENTUR FLUMINA PONTO] nihil certius correctione Mureti, *Muta prius.* flumina prius ſine ullo ſtrepitu in mare devolventur. illum ſtrepitum fluviorum mare inlabentium pulcre praepingit Homerus L. 6. Iliad. ℣. 396. L. 17. ℣. 263. L. 21. ℣. 190. aquae vero tranquillae eleganter Latinis dicuntur *mutae.* Plautus Milit. Act. 3. Sc. 1.

Opus ne erit tibi advocato triſti, iracundo? ecce me.
Opus leni? leniorem dices, quam mutum eſt mare.

Seneca Herc. Fur. ℣. 535.

Calcavitque freti terga rigentia,
Et mutis tacitum litoribus mare.

Papinius L. 4. Silv. 3.

Qualis Cinyphius tacente ripa
Poenos Bagrada ſerpit inter agros.

ſic *mutus* ager dicitur eidem poëtae late ſilens; L. 4. Silv. 5.

Non mille balant lanigeri greges,
Non vacca dulci mugit adultero:
Unique (ſi quando) canenti
Mutus ager domino reclamat.

& *mutus* canis, qui feram indagat ſine latratu, L. 2. Achill.

velut ille cubilia praedae
Indubitata tenens muto legit arva moloſſo
Venator.

ibi olim *multo* legebatur; ſicut & *multis* in tragici loco laudato. fuit enim haec vocula multoties corrupta ab indoctis librariis. Papinius L. 4. Theb.

hic

Quam tua ſub noſtro mutetur pectore cura,
Sis quodcumque voles, non aliena tamen.
Quamve mihi viles iſti videantur ocelli,
Per quos ſaepe mihi credita perfidia eſt.
Hos tu jurabas, ſiquid mentita fuiſſes,
Ut tibi ſuppoſitis exciderent manibus.
Et contra magnum potes hos attollere ſolem?
Nec tremis admiſſae conſcia nequitiae?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum invitis ducere luminibus?
Quîs ego nunc pereo, ſimiles moniturus amantes.
O nullis tutum credere blanditiis.

hic fretus doctas anteire canendo
Aonidas, mutos Thamyris damnatus in annos.

etiam hinc *multos* eliminavit vir ſagaciſſimus J. F. Gronovius. Cicero L. 8. ad Attic. Epiſt. 14. *omnino intelligo, nullum fuiſſe tempus poſt has fugas & formidines, quod magis debuerit mutum eſſe a litteris.* ante Petri Victorii manum medicam legebatur *multum eſſe a litteris*, ſenſu nullo. Dracontius ℣. 389.

Quem penes & ſenſus primordia muta loquuntur,
Et ſermo retinente ſonat ſuper aethera voce.

ita correxit Barthius, pro vulgato *primordia multa*, L. 8. Adv. C. 20. Contra factum fuit in Donato ad Hecyr. Act. 5. Sc. 1. *& qui mutum diuque amaverit*, PERTULI *dixit.* quum nemo non videat legendum eſſe *multum diuque.* ſic Ovidius loquitur L. 3. Amor. Eleg. 11.

Multa diuque tuli: vitiis patientia victa eſt.

in Ciceronis Arateis idem olim mendum fuit:

Ipſe autem labens multis equus ille tenetur
Piſcibus.

ubi rectiſſime *mutis* ſubſtituit harum literarum ſua tempeſtate dictator Turnebus L. 8. Adverſ. C. 17. quum & piſces ſint muti, & duo multitudinem efficere non poſſint. deinde apud noſtrum *labantur* ſcribi debet, ex vetuſtis Mureti libris: quod ſequentia *duxerit* & *mutetur* liquido comprobant.

33. QUAMVE MIHI VILES ISTI VIDEANTUR OCELLI] a Beroaldo eſt haec lectio, proba & recta. in membranis erat *Quam mihi ne viles*: vel, *Quam tibi ne viles*: nullo ſenſu, quamvis aliquem quaeſierit Paſſeratius. optimus tibi interpres eſto ille, apud Ariſtaenetum, cujus modo indicium feci.

35. HOS TU JURABAS] eriges orationem, & animabis vividius, ſi refingas *Quos tu jurabas.* enimvero in iſtis elementis initialibus vix credas quam ſaepe quamque craſſe deliquerint librarii.

36. UT TIBI SUPPOSITIS EXCIDERENT MANIBUS] pulcre rem ipſam praepingit puriſſimus ille nequitiarum arbiter: *tetigit puer oculos ſuos, conceptiſſimiſque juravit verbis, ſibi ab Aſcylto nullam vim factam.* adde locum elegantem Achillis Tatii initio L. 5. ubi, in tabula picta, Philomela capillis evulſis, ſolutoque cingulo, admota oculis dextera Tereum vehementer incuſat admiſſi nefarii ſceleris, ereptique pudoris.

37. POTES ATTOLLERE] audes attollere. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 52. *Tu, qui cives Romani eſſe dicerentur, qui a multis cognoſcerentur, ſecuri ferire potuiſti?* ſic *audere* viciſſim pro *poſſe* Lucretius poſuit L. 6.

Vitigeni latices in aquai fontibus audent
Miſceri: quom pix nequeat gravis, & leve olivum.

41. QUEIS EGO NUNC PEREO] ſcribe *Quîs.* dicam ad L. 2. Eleg. 10.

XVI. Quae

XVI.

QUae fueram magnis olim patefacta triumphis
Janua Tarpejae nota pudicitiae,
Cujus inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lacrimis humida ſupplicibus:
Nunc ego nocturnis potorum ſaucia rixis
Pulſata indignis ſaepe queror manibus.
Et mihi non deſunt turpes pendere corollae
Semper, & excluſi ſigna jacere faces.
Nec poſſum infamis dominae defendere noctes
Nobilis obſcoenis tradita carminibus.
Nec tamen illa ſuae revocatur parcere famae,
Turpior & ſaecli vivere luxuria.
Haec inter gravibus cogor deflere querelis
Supplicis ah longas triſtior excubias.
Ille meos numquam patitur requieſcere poſtes,
Arguta referens carmina blanditia:

Janua

Carmen nobile, argutum, aureum; ſed cujus veros ſenſus fruſtra quis rimetur hodie. cui enim vero ſimile fiet poëtam noſtrum, qui cum primis urbis cumque ipſo Maecenate eſſet quotidie, tam putidi fuiſſe cerebri, ut mulierem haud ignobilem (talem fuiſſe merito ſuſpiceris) mordaci carmine non traduceret tantum, ſed & ſigna talia ac gnoriſmata adderet, unde e vicinis ſuis facili negotio poſſet dignoſci? an expectabat ille caventem Trebatium?

ne forte negotii
Incutiat tibi quid ſanctarum inſcitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, jus eſt,
Judiciumque.

& tamen ſcimus, non minus ac ſi hodie Lutetiae degeret in celebri urbis regione, fuiſſe virginem Veſtalem, nomine Tarpejam; non caſtam ſane, ſed quae populo verba dederit, & caſta videri voluerit; habitaſſe autem in ipſa arce Tarpeja. quibus indicibus? Mich. Marollio, & Philippo Silvio T.E.C.P. quo teſte? homine vix ſani capitis Ant. Volſco. tanti eſt profiteri quae numquam didiceris.

9. INFAMIS] *infames*, Livinejus. magis poetice. nam de accuſativorum terminatione in *is* jam non diſputamus.

13. HAS INTER GRAVIUS COGOR DEFLERE QUERELAS
SUPPLICIS A LONGIS TRISTIOR EXCUBIIS.]

ita hos verſus refinxit Scaliger: ſed non perſuaſit Paſſeratio *τὸ inter* idem eſſe quod *praeter*. *deflere* etiam per ſe ſtare debet, quod duriuſculum videtur; niſi dicas particulam *de* intendere verbi ſignificationem. parva mutatione commodum puto ſenſum eliciemus. itaque ſic habe:

Haec inter gravibus cogor deflere querelis
Supplicis ah longas triſtior excubias.

interea, inquit janua, dum domina mea intus Veneri pervigilium ſolvit, & in complexu felicioris columbuli haeret,

Hic lacrimans excluſus amator limina noſtra
Floribus ac ſertis operit;

& modo mihi blanditias dicit, modo ingerit con-

Janua vel domina penitus crudelior ipſa,
Quid mihi tam duris clauſa taces foribus?
Quur numquam reſerata meos admittis amores,
Neſcia furtivas reddere mota preces?
Nullane finis erit noſtro conceſſa dolori?
Triſtis & in tepido limine ſomnus erit?

Me

convicia, dum per meam duritiem ſtare putat quo minus & ipſe admittatur. ſic & intus & foris proſtituor, ac praetereuntium pipulis differor, quod me peſſimis modis miſeram habet, quodque multis lacrimis cogor ſola mecum deflere. Qui hanc interpretationem exegerit ad duos poſtremos verſus,

(*Sic ego nunc dominae vitiis, ſic ſemper amantis*
Fletibus, aeterna differor invidia.)

facile mihi veniam dabit mutatae lectionis. τὸ *Haec* e vetere libro depromſit Paſſeratius. *gravibus querelis* praeferunt octo MSS. omneſque editiones antiquae. *ab* liquido comparet in noſtro primo codice. quod & in uno Palatino Gebhardus invenerat. *a* porro pro *ab* in membranis frequentiſſime reperitur. *longas excubias* feci de *longis excubiis*, quae minima eſt licentia, & ſententiam conſtituit, quam antea fuerat, multo commodiorem.

17. JANUA VEL DOMINA] hic incipit nocturna querela excluſi amatoris. nihil crebrius in moribus & amoribus illorum antiquorum. paſſim veſtigia reperias in poëtis. ea carmina παρακλαυσίθυρα vocabant Graeci, a fletu ad januam, ut auctor eſt Plutarchus in Erotico, ubi Protogenes inſectatur amorem viduae Iſmenodorae, adoleſcentulum Bacchonem ultro adpetentis. originem nominis adluſit Perſius Sat. 5.

an rem patriam rumore ſiniſtro
Limen ad obſcoenum frangam, dum Chryſidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto.

ſed, ut ſolet, poſt Horatium L. 3. Od. 10.

Extremum Tanaim ſi biberes, Lyce,
Saevo nupta viro: me tamen aſperas
Porrectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.

quae oda perfectiſſimum exemplum eſt carminis paraclauſithyri, uti poſt illuſtrem Torrentium bene obſervavit Andreas Dacerius. Verum quod addit vir egregius, hanc eſſe ſolam atque unicam, quae ex hoc genere cantilenarum ad nos pervenerit ex omni antiquitate Romana; in eo quantum fallatur, oſtendit haec ipſa elegia, quam prae manibus habemus. oſtendit & alia apud Naſonem, quae eſt ſexta libri Amorum primi. eſt & apud Tibullum tale quid L. 1. Eleg. 2. & apud Plautum Curcul. Act. 1. Sc. 1. de toto hoc carmine paraclauſithyro (id quod merito mireris) nihil monuit Julius Caeſar Scaliger in laudatiſſimis Poëtices libris. monuit vero eruditiſſimus Caſaubonus in commentario Perſiano.

22. TRISTIS ET IN TEPIDO] ſic alibi *ſomnum* dixit *amarum*. *Turpis* eſt in duobus Colbertinis, & duobus noſtris, ac Borrichiano. neque aliter vulgatae pleraeque. ſed male. quid ſit turpe, non curant amatores, quibus utique inutilis eſt pudor. & ſane ex uſu vitae pronuntiat ſenex ille Plautinus Milit. Act. 3. Sc. 1.

Novo modo tu homo amas: ſiquidem te quicquam, quod faxis, pudet.
Nihil amas: umbra es amantum magis, quam amator, Pleuſides.

irrepſerat haec vocula ex ſuperioribus: jam enim bis habuimus non procul ab initio. noſter, ut januae miſerationem moveat, queritur ſe totas noctes in nudo ſilice cubare, cumque corporis ſui longo fotu tepefacere, molliorem ſane quam ſit pectus dominae ſuae. pari modo Horatius de ſe ipſo, Epod. 11.

Ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtes, & heu
Limina dura, quibus
Lumbos & infregi latus.

Scio (ut hoc obiter dicam) id carminis genus aliter ordinari debere, & oſtendam, ſi Deus volet, ſuo loco: nunc libuit cum vulgo ſentire. Ovidius Remed. Amor.

Nec dic blanditias, nec fac convicia poſti:
Nec latus in duro limine pone tuum.

Me mediae noctes, me ſidera prona jacentem,
Frigidaque Eoo me dolet aura gelu.
Tu ſola humanos numquam miſerata labores
Reſpondes tacitis mutua cardinibus.
O utinam trajecta cava mea vocula rima,
Percuſſas dominae vertat in auriculas.
Sit licet & ſaxo patientior illa Sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe:

Non

23. Me sidera prona] quod ſi ſtandum erit pluribus ſuffragiis, jam iſtud *prona* in exilium eat licebit: nam ſane *ſidera plena* in ſeptem libris legi numquam diffitebimur. idque homines doctiſſimos aut mutaſſe, aut non cepiſſe, pronuntiat vir inſignis Jo. Fred. Gronovius L. 3. Obſerv. C. 3. cui ego hic quidem non accedam,

Non ſi me infeſtis diſcerpat ſilius dictis.

in Scaligeri libro erat *prona*; eſtque itidem in optimo illo Groningano. nimirum haec eſt pars illa noctis quae ſequitur poſt noctem mediam, quum ſidera polo declivi prona jam jam mergentur in alto mari, veniente Lucifero. eam partem excipit crepuſculum matutinum. noſter autem expreſſit Homerum L. 12. Odyſſ. ℣. 312.

Ἦμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει.

Quando autem tertia pars noctis advenit, & aſtra inclinarunt.

qui verſus iterum legitur, L. 14. ℣. 482. Seneca Herc. Fur. ℣. 125.

Jam rara micant ſidera prono
Languida mundo: nox victa vagos
Contrahit ignes.

Apulejus de ſole dixit, medium iter evecto, L. 4. Metam. *Nec mora, cum jam in meridiem prono jubare, rurſum nos, & praecipue me longe gravius onuſtum producunt illi latrones ſtabulo.* ei praeiverat Naſo L. 2. Metam.

Ultima prona via eſt; & eget moderamine certo.

Tunc etiam, quae me ſubjectis excipit undis,
Ne ferar in praeceps, Tethys ſolet ipſa vereri.

& L. 11. ejuſdem nobiliſſimi operis:

Pronus erat Titan, inclinatoque tenebat
Heſperium temone fretum.

Talis & ſiderum eſt ratio; quae quia prona & e loco declivi in Oceani aequore tinguuntur, ideo *cadere* dicuntur & *inclinari* adventante Aurora. de ſole jam vidimus. de ſtellis Virgilius L. 2. Aen.

& jam nox humida coelo
Praecipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos.

& L. 8.

Surge, age, nate dea; primiſque cadentibus aſtris
Junoni fer rite preces.

noſter L. 4. Eleg. 4.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem,
Ipſaque in Oceanum ſidera lapſa cadunt.

Papinius L. 12. Theb.

Nondum cuncta polo vigil inclinaverat aſtra
Ortus, & inſtantem cornu tenuiore videbat
Luna diem.

24. Eoo me dolat aura gelu] *dolet* habent omnes membranae; quod cur Scaliger ineptum dixerit, fateor me ignorare. ipſa nox, ipſae ſtellae, ipſum matutinum frigus mei miſerentur: tu ſola, o janua, manes immota.

25. Miserata labores] *dolores*, Groninganus cum quinque aliis, & primitus cuſis. puto ex margine irrepſiſſe, & fuiſſe interpretamentum τοῦ *labores*. Virgilius L. 2. Geor. *Adſuetumque malo Ligurem.* inibi Philargyrius: MALO. *pro labore. Sic etiam e contrario laborem pro malo ſolet ponere. ut ibi: Ille dies primus leti primuſque laborum Cauſſa fuit.* ſed ibi in omnibus libris legitur *malorum.* unde fit, ut putem doctiſſimum grammaticum in animo habuiſſe hunc verſum ex prima Aeneide, *O ſola infandos Trojae miſerata labores.* ſic & Fabius quandoque aliud pro alio laudavit, non inſpecto libro.

29. Sit licet et saxo patientior illa Sicano] Tibullus L. 3. Eleg. 2.

Non ego firmus in hoc: non haec patientia noſtro
Ingenio. frangit fortia corda dolor.

Plinius

Non tamen illâ ſuos poterit compeſcere ocellos,
  Surget & invitis ſpiritus in lacrimis.
Nunc jacet alterius felici nixa lacerto.
  At mea nocturno verba cadunt Zephyro.
Sed tu ſola mei tu maxima cauſſa doloris
  Victa meis numquam, janua, muneribus.
Te non ulla meae laeſit petulantia linguae
  Quae ſolet iratus dicere trita loco:
Ut me tam longa raucum patiare querela
  Sollicitas trivio pervigilare moras.

At

Plinius Caecilius L. 2. Epiſt. 10. *Hominem te patientem, vel potius durum, ac pene crudelem, qui tam inſignes libros tam diu teneas!* Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 15.

Ergo, cum ſilices, cum dens patientis aratri,
  Depereant aevo, carmina morte carent.

Cornelius Nepos Alcib. C. 11. *Eumdem apud Lacedaemonios, quorum moribus ſumma virtus in patientia ponebatur, ſic duritiae ſe dediſſe, ut parſimonia victus atque cultus omnes Lacedaemonios vinceret.*

33. ALTERIUS FELICI NIXA LACERTO] Gebhardus profert e codice Palatino *nexa.* ſed vulgata bene habet. Ovidius Epiſt. Laodamiae:

nox grata puellis,
Quarum ſuppoſitus colla lacertus habet.

& Epiſt Sapphus:

Saepe tuos noſtra cervice onerare lacertos,
  Saepe tuae videor ſuppoſuiſſe meos.

Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Huic tu candentes humero ſuppone lacertos.

iſti ſuppoſito lacerto innititur puellae collum.

38. QUAE SOLET IRATUS DICERE TUTA LOCO.] Paſſeratius e vetere libro legit,

Quae ſolet immerito dicere turba loco.

neſcio quis fuerit ille liber: ſed omnes Regii, Colbertini, Groninganus, noſtri, tum quos Gebhardus inſpexit, habent

Quae ſolet irato dicere tuta loco,

vel *tota loco.* quod eſt in Borrichiano. unde miras argutias comminiſcitur Gebhardus, ſed quae nihil ad Bacchum. Nic. Heinſius Not. ad L. 4. Faſtor. ℣. 408. legebat

Quae ſolet irato dicere pota joco,

vel *probra joco:* ut *jocum iratum* vocet dicteria & ſcommata. neque id libenter admiſero. Scaligeri correctio, *trita*, felix eſt, &, meo arbitrio, veriſſima: quam tamen vir ille maximus ſatis male interpretatur. *Trita illa & ſolita*, inquit, *quae irati ſolent loco & tempore effutire: hoc eſt, quotieſcumque poſcit locus ut iraſcantur.* dixiſſet, *loco*, id eſt aedibus, januae, parieti. Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Janua difficilis domini, te verberet imber,
  Te Jovis imperio fulmina miſſa petant.
Janua, jam pateas uni mihi victa querelis,
  Neu furtim verſo cardine aperta ſonet.
Et mala ſi qua tibi dixit dementia noſtra,
  Ignoſcas. capiti ſint precor illa meo.

& L. 2. Eleg. 1.

— hic dicere juſſit
Limen ad iratae verba pudenda ſenem.

Ovidius Metam. L. 4.

Invide, dicebant, paries, quid amantibus obſtas?
Quantum erat, ut ſineres nos toto corpore jungi!
Aut hoc ſi nimium, vel ad oſcula danda pateres!

& L. 3. Artis Amator.

Ante fores jaceat: Crudelis janua, clamet:
  Multaque ſubmiſſe, multa minanter agat.

tum in Remediis:

Nec dic blanditias, nec fac convicia poſti,
  Nec latus in duro limine pone tuum.

feſtive,

At tibi ſaepe novo deduxi carmina verſu,
Oſculaque impreſſis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quoties verti me, perfida, poſtes,
Debitaque occultis vota tuli manibus?
Haec ille, & ſi quae miſeri noviſtis amantes,
Et matutinis obſtrepit alitibus.
Sic ego nunc dominae vitiis, & ſemper amantis
Fletibus, aeterna differor invidia.

feſtive, ut ſemper, Plautus Curcul. Act. 1. Sc. 2.

Peſſuli, heus peſſuli, vos ſaluto lubens,
Vos amo, vos volo, vos peto, atque obſecro,
Gerite amanti mihi morem amoeniſſumi:
Fite cauſa mea Lydi barbari.
Suſſilite obſecro, & mittite iſtanc foras,
Quae mihi miſero amanti ebibit ſanguinem.
Hoc vide ut dormiunt peſſuli peſſumi,
Nec mea gratia commovent ſe ocyus.
Reſpicio nihili meam vos gratiam facere.

haec ſunt de illis *tritis* & conſuetis, quae amantes dicere ſolent *loco.* noſter palumbus ait, ſe numquam eo petulantiae veniſſe, ut probra jaceret foribus, aut inclementer diceret: atque ideo mereri amorem ſuum, ne ſemper excludatur. Janus Mellerus Palmerius quum videret vulgatam lectionem ſtare non poſſe, hanc nobis auro contra non caram excudit, *Quae ſoles iratus dicere tritalogus.* o Properti, o Properti, ecquid tibi aures tinniunt?

XVII.

Et merito, quoniam potui fugiſſe puellam,
Nunc ego deſertas alloquor Alcyonas.

Nec

1. Et merito] Volſcus edidit *At merito*; quod ſecuta eſt Colinaeana. tamen formula fuiſſe videtur *Et merito.* Lucretius L. 6.

cadunt toti montes, magnoque repente
Concuſſu late diſſerpunt inde tremores.
Et merito: quoniam plauſtris concuſſa tremiſcunt
Tecta viam propter non magno pondere tota.

Ovidius L. 3. Eleg. 12.

Fallimur? an noſtris innotuit illa libellis?
Sic erat: ingenio proſtitit illa meo.
Et merito. quid enim formae praeconia feci?
Vendibilis culpa facta puella mea eſt.

L. 9. Metam. de Byblide repulſam paſſa:

Mens tamen ut rediit, pariter rediere furores;
Linguaque vix tales icto dedit aëre voces:
Et merito; quid enim temeraria vulneris hujus
Indicium feci? quid, quae celanda fuerunt,
Tam cito commiſi properatis verba tabellis?

2. Deſertas alloquor Alcyonas] aptiſſimo exemplo utitur Alcyonum, quae aves ſunt querulae, ac ſolitariae, litoribus gaudentes, atque adeo honeſti conjugii tenaces ut adulteria credantur ignorare, alteroque conjugum mortuo alter maneat coelebs, ac paullo poſt moerore exſtinguatur. quod itidem ſibi futurum auguratur poëta, quandoquidem ita fuerit durus, ut deſerta Cynthia ſua in mare ingredi ſuſtinuerit. convenienter etiam ſuas querelas miſcet cum ave moeſtiſſima. Pacuvius Teucro:

Flexanima tamquam lymphata, & Bacchi ſacris
Commota, in tumulis Teucrum commemorans meum,
Alcyonis ritu litus pervolgans feror.

& priſcorum veſtigia feliciſſime ſecutus, ſmaragdus ille poëtarum Germanorum, P. Lotichius L. 3. Eleg. 7.

Dum fugat exoriens humentes Lucifer umbras,
Et tremulo Venetas lumine ſpargit aquas;

Alcyo-

Nec mihi Caſſiope ſolito viſura carinam
  Ominat: ingrato litore vota cadunt.
Quin etiam abſenti proſunt tibi, Cynthia, venti.
  Aſpice quam ſaevas increpat aura minas.
Nullane placatae veniet fortuna procellae?
  Haeccine parva meum funus arena teget?
Tu tamen in melius ſaevas converte querelas.
  Sat tibi ſat poenae nox, & iniqua vada.

An

Alcyonumque ſonant moeſtis freta mane querelis,
  Quas dolor ante alias nunc quoque tangit aves;
Hic ego, qua pelago Phaëthontius influit amnis,
  Carmina morte tua pauca, Stibare, canam. &c.

Ovidius quoque ſuam Sappho unà cum luſcinia querentem inducit, avicula moeſtiſſima, uxore infeliciſſima:

Sola virum non ulta pie moeſtiſſima mater
  Concinit Iſmarium Daulias ales Ityn.
Ales Ityn, Sappho deſertos cantat amores.

noſter utraſque conjungit L. 3. Eleg. 8.

Alcyonum poſitis requieſcant ora querelis,
  Increpet abſumtum nec ſua mater Ityn.

3. NEC MIHI CASSIOPE SOLITO VISURA CARINAM OMINAT] ita reſtituit Scaliger, & probavit eruditis ſuam correctionem: non item expoſitionem. *hypallage:* inquit: *ominor ex ipſa Caſſiope & aliis aſtris me non viſurum carinam. nube enim omne coelum obductum eſt.* melius Guyetus: *nec ominor carinam, id eſt, nautas viſuros Caſſiopen, & alia ſidera navium duces.* vulgata lectio valde eſt inconcinna.

5. QUIN ETIAM ABSENTI PROSUNT TIBI, CYNTHIA, VENTI.] ſonus ingratus, quem tamen nec alii poetae ſpreverunt aevo illo cultiſſimo. vide quae Barthius notavit ad L. 2. Theb. Statii ỳ. 239. in eo errans, quod putet Propertiani exempli obſervationem eſſe in cauſſa cur ſequentia ſaecula totam poeſin Latinam interſtinxerint illepidis iſtis rythmis, ut vocant, & conſonantia numquam non inepta. tarde ac ſenſim eo deventum eſt, mala exempla proſeminantibus ipſis principibus. quod pulere oſtendit eruditiſſimus Caſaubonus ad Perſii Sat. 1.

7. NULLANE PLACATAE VENIET FORTUNA PROCELLAE] Douza P. reponebat *placata procella.* ſed non erat opus. *fortuna* eſt felicitas: quam *abire, redire, venire,* cum tertio caſu, dicunt poetae. Horatius Art. Poet. ỳ. 201.

Ille tegat commiſſa, Deoſque precetur, & oret
Ut redeat miſeris, abeat fortuna ſuperbis.

Virgilius L. 11. Aen.

Sin & Trojanis cum multo gloria venit
Sanguine.

placatae valet *placandae*, ut *volventibus annis:* Paſſeratio quoque notatum.

8. MEUM FUNUS] me mortuum. in noſtro primo erat. *meum corpus*, interpretatione triviali τοῦ *funus*.

10. SAT TIBI SIT POENAE] Gebhardus e codice Palat. *Sat tibi ſat poenae.* noſtri nihil mutant: ſed efficacius videtur τὸ *ſat* geminatum. non tamen, ut, cum Gebhardo, bubulum cor habere eum dicam, cui non arriſerit. potius me movet Silii auctoritas L. 14.

Sat prorſus, ſat erat decoris diſcrimine tuto.

& Papinii L. 3. Silv. 5.

Mille tibi noſtrae referam telluris amores:
Sed ſatis hoc, conjux, ſatis hoc dixiſſe, creavit
Me tibi, me ſocium longos aſtrinxit in annos.

11. AN POTERIS SICCIS MEA FATA REPONERE OCELLIS?
  OSSAQUE NULLA TUO NOSTRA TENERE SINU?

Barthius L. 21. Adverſ. C. 1. docet *reponere* ductum eſſe ex ſchola declamatoria, eumque dici *reponere*, qui reſpondet themati, & ad clepſydram pari attentione audiendus congregi ſuo, orationem viciſſim habet. Juvenalis Sat. 1.

An poteris ſiccis mea fata reponere ocellis?
Oſſaque nulla tuo noſtra tenere ſinu?
Ah pereat quicumque rates, & vela paravit
Primus, & invito gurgite fecit iter.
Nonne fuit melius dominae pervincere mores?
(Quamvis dura, tamen rara puella fuit)
Quam ſic ignotis circumdata litora ſilvis
Cernere, & optatos quaerere Tyndaridas?
Illic ſi qua meum ſepeliſſent fata dolorem,
Ultimus & poſito ſtaret amore lapis:

Illa

Semper ego auditor tantum? numquamne reponam?

ſic etiam capi hoc ipſo noſtri loco; & valere: An poteris, o Cynthia, aliis meam mortem commemorantibus, viciſſim & ipſa commemorare? tum & melius legi *Oſſaque muta.* nam quae perpetuo ſermone celebrentur, numquam *muta* eſſe, quum mutus, ut & ſurdus, opponantur celebri. &c. &c. non libet exagitare manes viri eruditiſſimi, & multis aliis meritis notam tam abnormem lucrifacientis: ſed haec talia monere debent illos, qui ſtantes in uno pede ſolent integra volumina conſcribillare. quid ſit *reponere* in re funeris nemo ignorat: & poëtae noſtri mentem ſatis dilucide expoſuerat Paſſeratius. nec tamen vel ſic obſtitit, quin τὸ *fata* in jocularem errorem induceret bonum hominem Marollium, ita vertentem: *Pourrois tu voir mes triſtes deſtinées avec des yeux ſecs?* in codice Groningenſi hoc modo legitur pentameter, *Oſſaque noſtra tuo nulla tenere ſinu?* ſed nihil eſt trajiciendum.

18. Optatos quaerere Tyndaridas] *quaerere* hic non eſt quaeſere ſive implorare, ut volebat pater Douza: ſed ſignificat, non invenire fruſtra circumſpectos. quo ipſo oſtendit in graviſſimo ſe periculo verſari, atque adeo parum a morte remotum eſſe; quum niſi in ſupremo caſu Caſtores non apparerent. Catullus Carm. 65.

Ac velut in nigro jactatis turbine nautis
Lenius aſpirans aura ſecunda venit,
Jam prece Polluces jam Caſtoras implorante:
Tale tulit nobis Manlius auxilium.

Horatius L. 4. Od. 8.

Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus ratis.

de non apparentibus Papinius L. 7. Theb.

Non aliter caeco nocturni turbine Cori
Scit peritura ratis: cum jam damnata ſororis
Igne Therapnaei fugerunt carbaſa fratres.

Seneca L. 1. Quaeſt. Nat. C. 1. *in magna tempeſtate apparent, quaſi ſtellae velo inſidentes. Adjuvari ſe tunc periclitantes exiſtimant Pollucis & Caſtoris numine.* quod dixi de verbo *quaerere*, verum eſt. Tibullus L. 2. Eleg. 3.

Quiſquis inornatumque caput, crineſque ſolutos
Adſpiceret, Phoebi quaereret ille comam.

Lucanus L. 9.

Circuit exuſtae nomen memorabile Trojae,
Magnaque Phoebei quaerit veſtigia muri.

Papinius L. 4. Theb.

deceptum margine ripae
Stat pecus, atque amnes quaerunt armenta natatos.

Petronius:

ut fuga mobilis aevi
Circumſcripta mora properantes differat annos,
Quaerit ſe Natura, nec invenit.

ſic noſter diu optatos & multa prece vocatos Caſtores etiamnum quaerit ſaeviente tempeſtate. ab hoc beneficio ſervandi, Tyndaridae iſti SOTERES dicebantur, & DII MAGNI. reperies utrumque apud Orpheum in Precibus ad Muſaeum; in Dioſcuris Theocriti; in Inſcriptionibus.

19. Sepelirent fata dolorem] repone e codice Groningano *ſepeliſſent*, quod optime reſpondet τῷ *donaſſet*, & *clamaſſet*: uti & *ſtaret* bene convenir cum *poneret*. eſt & *ſepeliſſent* in duobus Regiis, unoque Colbertino,

Illa meo caros donaſſet funere crines:
Molliter & tenera poneret oſſa roſa.
Illa meum extremo clamaſſet pulvere nomen,
Ut mihi non ullo pondere terra foret.

25 At

bertino, & primis editionibus. reliqui habent *peperiſſent*, leviter corruptum e priori.

21. Illa meo caros donasset funere crines] notus mos: ſed non ita notum quod de Lucio Septimio diſco, L. 4. C. 21. *Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, poſtquam in auctorem paternae caedis vindicatum eſt, initium lugendi ſumit, & una cum Phoenice atque omni Myrmidonum exercitu comas ſepulcro deponit, pernoctatque in loco.*

22. Molliter et tenera poneret ossa rosa] ab amore Cynthiae ſuae id exſpectat, quod ut ſuis manibus fieret alii ſupremis teſtamenti tabulis anxie cavebant, aliis propter liberalitatem alii decernebant. in lapide Ravennati, quem deſcripſit Steph. Vinandus Pighius:

VT. EX. EA. SVMMA. SIC. VT. SOLITI. SVNT ARCAM. PVBLICIORVM. FLAVIANI. ET ITALICI. FILIORVM. ET. ARCAM. IN. QVA. POSITA. EST. FLAVIA. SALVTARIS. VXOR. EIVS ROSIS. EXORNENT. DE. ✱. XXV. SACRIFICENTQVE. EX. IIS. ET. DE. RELIQVIS. IBI. EPVLENTVR. OB. QVAM. LIBERALITATEM. COLL. FABR. M. R. INTER BENEMERITOS. QVODANNIS. ROSAS. PVBLICIIS. SVPRA. S. ET. FLAVIAE. SALVTARII. VXORI. EIVS. MITTENDAS EX. ✱. XXV. SACRIFICIVMQVE. FACIENDVM DE. XXII. S. PER. MAGISTROS. DECREVIT

paullo aliter legitur apud Gruterum CCCCLX. 3. vide ibidem DCXXXVI. 12.

23. Illa meum extremo clamasset pulvere nomen] levicula immutatione legendum videtur *extremo clamaſſet munere*, vocabulo, ut bene obſervavit Achilles Statius, his ſupremae pietatis officiis proprio; quae *ſuprema munera*, & *ultima dona* dicebantur. Virgilius Aen. L. 6.

manibus date lilia plenis:
Purpureos ſpargam flores, animamque nepotis
His ſaltem adcumulem donis, & fungar inani
Munere.

& L. 11.

Interea ſocios inhumataque corpora terrae
Mandemus: qui ſolus honos Acheronte ſub imo eſt.
Ite, ait, egregias animas, quae ſanguine nobis
Hanc patriam peperere ſuo, decorate ſupremis
Muneribus.

ibi Donatus: *qui proprio, inquit, ſanguine gloriam nobis & libertatem pepererunt, ſupremam merentur honorificentiam, hoc eſt, exequiarum pompam & funerum ſepulturam.*

Catullus Carm. 97.

Ut te poſtremo donarem munere mortis.

Statius L. 12. Theb.

ardent exciſae viſcera gentis
Molibus exſtructis. ſupremo munere gaudent
Ogygii manes.

exponunt ſcholia antiqua, *officio ultimo mortalitatis.* Ovidius L. 3. Metam.

ultima ſemper
Exſpectanda dies homini, dicique beatus
Ante obitum nemo ſupremaque munera debet.

quomodo recte ibi reſtituerunt Fr. Lindebrogius, & e membranis Barthius, pro vulgato *funera*. Cicero pro A. Cluentio C. 9. *illa cum uno tempore audiſſet ſibi non ſolum filium, ſed etiam exſequiarum munus ereptum, Larinum confeſtim exanimata venit, & ibi de integro funus jam ſepulto filio fecit.* de donis Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 9.

Hinc certe madidos fugientis preſſit ocellos
Mater; & in cineres ultima dona tulit.

& Epiſtola Didus:

Anna ſoror, ſoror Anna, meae male conſcia culpae,
Jam dabis in cineres ultima dona meos.

24. Ut mihi non ullo pondere terra foret] in vetere Memmii libro invenerat Paſſeratius *Tu mihi*: unde refingit *Tum mihi.* quomodo infra Eleg. 19, *Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.* nihil verius. nempe prius *m* abſorptum fuit a proxime inſequente, ſolenni librariorum ſupinitate. nec ſine multa gratia oſtendit poëta, quantae efficaciae putet votum dominae ſuae.

26. Felici solvite vela noto] *vela noto* habet noſter primus: *vota choro* Groninganus: *vela choro*, reliqui omnes: quomodo ediderat Scaliger, & ante eum vide-

rat

At vos aequoreae formoſa Doride natae
Candida felici ſolvite vela choro.
Si quando veſtras labens Amor attigit undas,
Manſuetis ſocio parcite litoribus.

rat legendum Hermol. Barbarus Caſtigat. ad L. 2. Plinii C. 37. qui tamen minus recte τὸ *choro* refert ad geminos Caſtoras, quoniam ſolitarium Helenae ſidus ſit exitiale. dixit quidem noſter L. 3. Eleg. 3.

Pleiadum ſpiſſo cur coit igne chorus:

& *chori* vox de ſtellis admodum familiaris eſt poëtis: verum quum hic Nereides invocentur, ſatius eſt ut intelligas chorum Nympharum Oceanitidum, nam & eae choros agunt. appoſite Virgilius L. 5. Aen.

Dixit, eumque imis ſub fluctibus audiit omnis
Nereïdum Phorcique chorus, Panopeaque virgo.

Et L. 10.

Atque illi medio in ſpatio chorus ecce ſuarum
Occurrit comitum: nymphae, quas alma Cybebe
Numen habere maris, nymphaſque e navibus eſſe
Juſſerat.

etiam veteres illae editiones *vela choro* habebant. idque videre licet ex Antonii Volſci commentario, ſcribentis: *Chorus ſive Chaurus ab occaſu ſolſtitiali ſpirat, quo ex urbe in Aſiam navigantes utuntur.* tam craſſum errorem quum videret Philippus Beroaldus, & recte aperuit mentem poetae, & rationis metricae ignorationem ſine ulla verborum acerbitate caſtigavit.

27. Si quando vestras labens amor attigit undas] nihil hîc viderunt interpretes: Gebhardus autem mera monſtra comminiſcitur. nec Marollius ipſe quid diceret intellexit. *labens amor* eſt amator navigans. ſi, inquit, aliquando contigerit ut amator aliquis tempeſtate deprehenſus ad litus veſtrum detineatur, quamvis ad dominam properet; parcite ei, o Nymphae, pro ſolita veſtra facilitate, nam & vos expertae ſcitis quid ſit amor. deberi autem miſericordiam homini ſuper cana dorſa maris erranti, etiam ab ipſis Diis inmortalibus, ſciſcebat Ithacus ille aerumnoſiſſimus, fugiens e ponto Neptuni iras; neque vero abnuit mite Phaeacis fluvii numen, ſi quid credimus poëtae praecipuo L. 5. Odyſſ. quem locum in mente habuit noſter. *attigit* eſt ab antiquo verbo *attigere*, ſuper quo Giſanius quaedam habet indice Lucretiano.

XVIII.

Haec certe deſerta loca, & taciturna querenti,
Et vacuum Zephyri poſſidet aura nemus.

Hic

1. Haec certe deserta loca, et taciturna querenti] malim *tacitura*, propter id quod ſequitur, *Si modo ſola queant ſaxa tenere fidem.* tanta cum veneratione amabat Cynthiam ſuam, ut, quamvis merito de multis injuriis queri poſſet, non auderet tamen queri, niſi apud arbores, ſaxa, aves: quorum indicio vix timet, ne id reſciſcat Cynthia, quamquam & hoc ipſum timet. ſaxis autem, ſilvis, ac ſolitudini quod ſenſum dedit, multo eſt tenerrimum ac delicatiſſimum. fecit & Cicero in re non ita ludicra, nobili illo loco Accuſ. 5. in Verr. C. 67. *Si haec non ad cives Romanos, non ad aliquos amices noſtrae civitatis, non ad eos qui populi Romani nomen audiſſent, denique, ſi non ad homines, verum ad beſtias, aut etiam, ut longius progrediar ſi in aliqua deſertiſſima ſolitudine, ad ſaxa & ad ſcopulos haec conqueri & deplorare vellem, tamen omnia muta atque inanima tanta & tam indigna rerum atrocitate commoverentur.* tenerrime diſertiſſimus Sannazarius, parte ſecunda vernaculorum:

Hor ſon pur ſolo, e non è chi m'aſcolti

Altro

Digitized by Google

Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo ſola queant ſaxa tenere fidem.
Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, faſtus?
Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
An nova triſtitiae cauſſa puella tuae?
Sic mihi te referas levis, ut non altera noſtro
Limine formoſos intulit ulla pedes.
Quamvis multa tibi dolor hic meus aſpera debet,
Non ita ſaeva tamen venerit ira mea:
Ut tibi ſim merito ſemper furor, & tua flendo
Lumina dejectis turpia ſint lacrimis.

An

Altro, che ſaſſi e queſte quercie amiche,
Et io, ſe di me ſteſſo oſo fidarme.

ſola ſaxa ſunt infrequentia, ſolitaria, deſerta. Virgilius L. 3. Georg.

Heu male tum Libyae ſolis erratur in agris.

Plautus Moſtell. A. 4. Sc. 3.

---- ut verba audio,
Non equidem in Aegyptum hinc modo vectus fui;
Sed etiam in terras ſolas, oraſque ultimas.

9. Quae te mihi carmina mutant?] bene Lipſius & Palmerius *crimina mutant.* quae crimina? novus amor alterius puellae. id enim in re amoris eſt quaſi laeſae majeſtatis crimen. quod ideo tam ſollicite diluit in ſequentibus. fatue Beroaldus & Paſſeratius exponunt vel de magicis incantationibus, vel de carminibus quibus eum aliquis apud Cynthiam criminatus eſſet. an, *qui tum vivebant homines, atque aevum agitabant,* omnia perſcribebant verſibus, ut hodie in tot Arcadiis paſtores? eodem modo peccatum fuit ſupra Eleg. 12.

Quid mihi deſidiae non ceſſas fingere crimen?

nam ibi *fingere carmen* legitur in quibuſdam membranis. & Eleg. 16. ℣. 26.

Reſpondes tacitis mutua cardinibus:

ibi quoque *carminibus* habent libri. & L. 3. Eleg. 9. ℣. 3.

Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,

& iſtic *carminaque* videas in non uno codice:

16. Et tua flendo lumina dejectis turpia sint lacrimis.] *deletis*, & *delectis*, varie legitur in membranis. male. *jacere lacrimas* dicitur, ut *jacere verba, jacere querelas.* noſter L. 4. Eleg. 12.

Ut reſponſurae ſingula verba jace.

Lucretius L. 4.

Sex etiam, aut ſeptem, loca vidi reddere voces,
Unam cum jaceres.

Cicero L. 1. Divinat.

Et matutinis acredula vocibus inſtat,
Vocibus inſtat, & aſſiduas jacit ore querelas.

Tacitus L. 2. Annal. C. 10. *Arminius pleraque Latino ſermone interjaciebat.* ceterum cur dicit turpia fieri lumina dejectis lacrimis? an quia puellis *flendo turgiduli rubent ocelli?* id ſane verum eſt: ſed nec minus verum, in illis ipſis lacrimis relucеſcere formoſum illum ignem oculorum

Ut ſol in liquida ſaepe refulget aqua.

elegantiſſimum eſt epigramma M. Ant. Flaminii, inter primos Italorum poëtae, & dignum quod non tantum iſtic legatur:

Vidiſti nitidas per candida lilia guttas
Ludere, cum tenui decidit imber aqua?
Et rorem de puniceis ſtillare roſetis,
Cum ſpirat naſcens frigora blanda dies?
Haec facies, haec eſt Ligurinae flentis imago.
Illius lacrimis me ferus urit amor.

quod delicatiſſimum dictum neſcio an ſublegerit Gulielmus Becanus illo ſuo

I *Lacri-*

Digitized by Google

An quia parva damus mutato ſigna calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis teſtes, ſi quos habet arbor amores,
Fagus, & Arcadio pinus amica Deo.
Ah quoties teneras reſonant mea verba ſub umbras,
Scribitur & veſtris CYNTHIA corticibus.

An,

Lacrimae ſunt in amore faces.
unice huc facit plorantis Olympiae ſpecies multo pulcerrima, quam deſcribit foecundiſſimi ingenii poeta Lud. Arioſtus L. 11. Orlandi furentis:

Era il bel viſo ſuo, quale eſſer ſuole
Da Primavera alcuna volta il cielo,
Quando la pioggia cade, e à un tempo il Sole
Si ſgombra intorno il nubiloſo velo.
E, come il roſignol dolci carole
Mena ne'rami allor del verde ſtelo,
Coſi a le belle lagrime le piume
Si bagna Amore, e gode al chiaro lume.

belliſſime ſuper talibus lacrimis philoſophatur Achilles Tatius L. 6. haud longe ab initio.

17. AN QUIA PARVA DAMUS MUTATO SIGNA CALORE?] male Livinejus & Palmerius hic *colore* ſubſtituunt: ſic enim poeta binis verſibus bis idem dicat. *mutato calore* eſt tranſlato amore in aliam. quo modo ſupra Eleg. 12.

Aut ſi deſpectus potuit mutare calores;
Sunt quoque tranſlato gaudia ſervitio.

20. FAGUS] amantibus cara arbor, propter umbram opacam, tum & ob memoriam priſci victus, unde dicta eſt. Virgilius Eclog. 2.

Tantum inter denſas, umbroſa cacumina, fagos
Aſſidue veniebat.

Ovidius Epiſt. Oenon.

Inciſae ſervant a te mea nomina fagi:
Et legor OENONE *falce notata tua.*

Ariſtaenetus L. 1. Epiſt. 10. *Sed Acontio non vineta curae, non ligo. ſolum fagos aut pinus, ſub quibus deſidebat, adlocutus, Utinam, inquiebat, & mens vobis, arbores, & vox eſſet, ut hoc unum dictitaretis,* CYDIPPE PULCRA; *vel ſaltem corticibus inſcriptas ferretis hoc ipſum teſtantes literas!* Renatus Rapinus, multo elegantiſſimus poeta, L. 2. Hortorum:

Cumque feret truncos arbor procera valentes,
Et ſua frondoſae diffundent brachia fagi;
Paſtor ſub ramis frigus captabit opacum,
Cum gregibus, calamoque ſuos cantabit amores.

20. ARCADIO PINUS AMATA DEO] bene *amica* repoſuit J. Douza F. quod confirmant ſex libri. nam Pitys quum amaret Pana dulce fiſtula canentem, Boream vero horribili ſtrepitu furentem averſaretur, ab immani illo Thrace ſolo eſt alliſa: deinde Terrae miſerantis beneficio in pinum arborem mutata, quae nunc quoque flebiliter lamentatur eo vento ſpirante. Et ſapuiſſe dicas Athenienſes, qui Deum tam ruſticum civitate ſua donarunt? fabulam de pinu, ex Geoponicis Graecorum, narrant Baptiſta Egnatius Racemat. C. 16. Carolus Paſchalius L. 6. Coronar. C. 28. Douza F. Notar. ad Propert. C. 5. legitur autem in Geoponicis ipſis L. 11. C. 11. quocirca miror Paſſeratio fuiſſe ignotam. fideli ſilentio ſecutus eſt magiſtrum ſuum acutus homo Philippus Silvius. quid enim diceret ille, ubi alii tacent?

22. SCRIBITUR ET VESTRIS *CYNTHIA* CORTICIBUS] mos blandiendi vetuſtiſſimus, & creberrimus, etiam hodie. Paſſeratii collectaneis haec adjici poſſunt. T. Calpurnius Eclog. 1.

OR. *Sed quaenam ſacra deſcripta eſt pagina fago,*
Quam modo neſcio quis properanti falce notavit?
COR. *Adſpicis, ut virides etiam nunc litera rimas*
Servet, & arenti nondum ſe laxet hiatu?

Eclog. 3.

Hi tamen ante mala figentur in arbore verſus.
„ *Credere, paſtores, levibus nolite puellis:*
„ *Mopſum Phyllis amat, Lycidas habet ultima rerum.*

& eo melior poeta Petrus Angelius Bargaeus Eclog. 1.

Jam

An, tua quod peperit nobis injuria curas,
Quae ſolum tacitis cognita ſunt foribus?
Omnia conſuevi timidus perferre ſuperbae
Juſſa, neque arguto ficta dolore queri.

Pro

Jam tum flamma vorax penetrarat ad uſque medullas,
Intonſis ut ſola meos teſtarer amores
Montibus, & teneris incidere falce juvaret
Arboribus laudeſque tuas, tua nomina, Damon.

Eclog. 2.

tuas ego marmore laudes
Incidi: & longum victurae cortice quercus
Ipſe meos iterans queſtus & verba notavi:
Quae legiſſe queant longo poſt tempore Nymphae.

23. AN, TUA QUOD PEPERIT NOBIS INJURIA CURAS] Scaliger legit *quae*, pro *quod*: ut *curas* ſit verbum, & dicat poëta: an ideo metuis ne alibi amem, quia conſcia es tibi quam inclementer quamque injurioſe me ſemper habueris? non repeto quae corrumpendo huic verſui congeſſerunt alii. ſed neque Scaligeri expoſitio ſatis placet. melius fuerit nihil argutari. mutatio iſta generis frequens admodum eſt apud antiquos. Terentius Hecyr. Act. 3. Sc. 1.

Tum uxori obnoxius ſum: ita olim ſuo me ingenio pertulit:
Tot meas injurias: quae numquam in ullo patefecit loco.

Ibidem Act. 3. Sc. 4.

prorſus neſcio
Quo pacto hoc celem, quod me oravit Myrrhina,
Gnatae ſuae partum.

24. QUAE SOLUM TACITIS COGNITA SUNT FORIBUS.] *ſunt* vidimus in ſeptem libris: ita ut Paſſeratii *ſit* per eos quidem valere poſſit, neque juvet Gebhardi favor.

26. ARGUTO FACTA DOLORE QUERI] auro contra non cara eſt lectio Memmiani codicis apud Paſſeratium, *arguto ficta dolore queri*: h. e. verbis ſimulare quae re ipſa non ſentiantur. hoc grande arcanum inter puellarum artes potentiſſimas locavit Naſo L. 3. Art. Amat.

Spectet amabilius juvenem; ſuſpiret ab imo
Femina; tam ſero cur veniatque roget.
Accedant lacrimae, dolor & de pellice fictus;
Et laniet digitis illius ora ſuis.

Lactantius lib. de mortib. perſecutor. C. 39. *huc atque illuc praecipitem cum ludibrio exturbat, & amicas ejus affiсto adulterio damnat.* Tacitus L. 14. An. C. 62. ubi de luctuoſo illo innocentis Octaviae fato: *Ergo confeſſionem alicujus quaeri placet, cui rerum quoque novarum crimen affingeretur. ...... ille inſita vecordia, & facilitate priorum flagitiorum, plura etiam quam juſſum erat, fingit.* Petrarcha L. 1. Remed. Fort. dial. 65. *zelotypae conjugis vir inſomnis, nunc blanditiis, nunc querelis, fictiſque criminibus excitandus, exercenduſque per noctem. Seu licentius oculum deflexeris, ſeu ridenti lentius adriſeris, ſeu vicinam ſalutaveris, ſeu formam alterius laudaveris, ſeu domum ſerius redieris: poſtremo aliquid feceris, aut dixeris, quo ſuſpectus, laeſique reus ſis amoris.* exemplum promit noſter e pugillaribus amicae, L. 3. Eleg. 22.

An tibi neſcio quae viſa eſt formoſior? an tu
Non bene de nobis crimina ficta jacis?

Cicero L. 12. ad famil. Epiſt. 23. *Rerum urbanarum acta tibi mitti certo ſcio. quod ni ita putarem, ipſe perſcriberem, inprimiſque Caeſaris Octaviani conatum: de quo multitudini fictum ab Antonio crimen videtur, ut in pecuniam adoleſcentis impetum faceret. Prudentes autem & boni viri & credunt factum, & probant.* Ceterum *dolor argutus* hic non eſt clamoſus, aut tinnulus, aut ſtridulus; quod interpretibus viſum; verum, ingenioſe malus, qui maxima minima perſcrutatus aliquid confingit unde velit dolere. etiam aliquid uberius exprimit haec vocula in re amoris. Apulejus L. 1. Metam. *A nexu quidem Veneveo hoſpitis tuae tempera, & probi Milonis genialem torum religioſus ſuſpice. Verum enim vero Fotis famula petatur enixe. nam & forma ſcitula, & moribus ludicra, & prorſus argutula eſt.* paullo aliud ſonat apud noſtrum L. 3. Eleg. 18.

Illi ſint quicumque ſolent in amore dolores;

Et

Pro quo, Di, vivi fontes, & frigida rupes,
  Et datur inculto tramite dura quies.
Et, quodcumque meae poſſunt narrare querelae,
  Cogor ad argutas dicere ſolus aves.
Sed qualiſcumque es, reſonant mihi CYNTHIA ſilvae,
  Nec deſerta tuo nomine ſaxa tacent.

Et caput argutae praebeat hiſtoriae.
veterum *arguta hiſtoria* id erat, quod vocant hodiernis moribus *nouvelle galante.*

27. Pro quo divini fontes] ita fere libri. unde ridicule Palmerius faciebat, *Pro quo, o Di, vinum fontes.* optime Scaliger, *Pro quo, Di, vivi fontes.* optime inquam, & ex tripode. verùm quod negat fontes veteribus *divinos* fuiſſe dictos, in eo fefellit eum ſua memoria. bini ſunt lapides apud Gruterum, in quibus hoc honoris vocabulum, prior XCIV. *6.*

FONTI. DIVI
NO. ARAM
L. POSTVMIVS. SA
TVLIVS. EX. VOTO
D. D. D.

alter MLXXII. 7.

FONTIBVS
DIVINIS
SACR
M. ANTONIVS
SP. F. SILPHON
V. S. L. M

in ſuperiore Gruterus edidit STATULIUS, quum tamen in codice manuſcripto Stephani Vinandi Pighii (a quo habuit) diſerte legatur SATULIUS. cum ego theſaurum antiquitatis inaeſtimabilem cum maxime evolvo, beneficio illuſtris Viri Joannis Sixii, Urb. Amſtelod. Conſularis, omnes literarum elegantium munditias haud perfunctorie docti.

31. Resonant mihi Cynthia silvae] ita rectiſſime Scaliger. Virgilius Eclog. *6.*

His adjungit, Hylan nautae quo fonte relictum
Clamaſſent: ut litus, HYLA, HYLA, *omne ſonaret.*

Valerius Flaccus L. 3.

Rurſus HYLA, *& rurſus* HYLA *per longa reclamat*
Avia: reſponſant ſilvae, & vaga certat imago.

ita legendum ſuadet locus Maronis: in vulgatis eſt *Rurſus Hylan, & rurſus Hylan.* hoc ego meum putabam: ſed pridem occupavit illuſtris Rutgerſius L. 3. Var. Lect. C. 8.

32. Nec deserta tuo nomine saxa vacant.] *vacent* plures libri: unus *jacent*, alter *racent.* unde ſponte enaſcitur *tacent*; quod & Livinejo in mentem venerat. Cicero pro Archia: *ſaxa & ſolitudines voci reſpondent.* Virgilius Ecl. 10:

Non canimus ſurdis: reſpondent omnia ſilvae.

Papinius L. 4. Silv. 5.

Unique, ſi quando, canenti
  Mutus ager domino reclamat.

XIX. Non

XIX.

NOn ego nunc triſtes, vereor, mea Cynthia, manes,
Nec moror extremo debita fata rogo.
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor eſt ipſis durior exequiis.
Non adeo leviter noſtris puer haeſit ocellis,
Ut meus oblito pulvis amore vacet.
Illic Phylacides jucundae conjugis heros
Non potuit caecis immemor eſſe locis.
Sed cupidus falſis attingere gaudia palmis
Theſſalis antiquam venerat umbra domum.

Illic

10. THESSALIS ANTIQUAM VENERAT UMBRA DOMUM] fabula decantatiſſima, quia ſine exemplo. Hyginus Fab. 103. *uxor Laodamia Acaſti filia cum audiſſet eum periſſe, flens petit a Diis, ut ſibi cum eo tres horas colloqui liceret: quo impetrato, a Mercurio reductus; tres horas cum eo collocuta eſt.* quae repetuntur Fab. 104. *Laodamia Acaſti filia, amiſſo conjuge: cum tres horas conſumſiſſet, quas a Diis petierat, fletum & dolorem pati non potuit:* Caecilius Minucii Felicis: *quis unus ullus ab inferis vel Proteſilai ſorte remeavit, horarum ſaltem permiſſo commeatu, ut vel exemplo crederemus?* ubi videtur aliquid excidiſſe, & reponendum *horarum ſaltem paucarum perm. com.* ſed elevat miraculi fidem Papinius, ac pro re habet non inſolita, L. 2. Silv. 7.

Adſis lucidus, & vocante Polla
Unum quaeſo diem Deos ſilentum
Exores. ſolet hoc patere limen
Ad nuptas redeuntibus maritis.

neque multo reverentior antiquitatis argutus ille nequam: *Dii majores ſunt, qui me reſtituerunt in integrum. Mercurius enim, qui animas ducere & reducere ſolet, ſuis beneficiis reddidit mihi quod manus irata praeciderat: ut ſcias me gratioſiorem eſſe quam Proteſilaum, aut quemquam alium antiquorum.* non omittendus eſt affectus uxorius in marmore inſigni apud Gruterum DCCLXXXVI. 5.

ITA. PETO. VOS. M ES. SANCTISSIMAE
COMMENDAT HABEATIS
MEVM. CA M. ET. VELLITIS
HVIC. INDVLGENTISSIMI. ESSE
HORIS. NOCTVRNIS
VT. EVM. VIDEAM

Ceterum in producendo hoc noſtri loco humani aliquid paſſus eſt inſignis ille renaſcentis doctrinae inſtaurator Hermolaus Barbarus Caſtig. in Plinii L. 3. C. 9. ita enim ſcribit:

Illic Phylacides jocundae conjugis heros
Theſſalis antiquam venerat umbra domum.

praetenue eſt monere tam minuta: & tamen in his minutis quum ſaepe peccent hodierni noſtri Alcidae, quos in coelum tollit cirratae pubis admiratio, tantum non inſaniunt ubi monentur. elegantiſſime noſtro dicitur *Theſſalis umbra:* quod non neglexit quiſquis ille fuit qui Domitillae nomine Hectori agitatori epitaphium fecit, a Geor. Fabricio relatum in Antiquit. quod & nos vidimus Steph. Vinandi Pighii manu enotatum de theſauris Cardinalis Caeſii;

QVI. COLITIS. CYBELEN. ET. QVI. PHRYGA. PLANGITIS. ATTIN
DVM. VACAT. ET. TACITA. DINDYMA. NOCTE. SILENT
FLETE. MEOS. CINERES. NON. EST. ALIENVS. IN. ILLIS
HECTOR. ET. HOC. TVMVLO. MYGDONIS. VMBRA. TEGOR

Illic quidquid ero, ſemper tua dicar imago.
  Trajicit & fati litora magnus amor.
Illic formoſae veniant chorus heroinae,
  Quas dedit Argivis Dardana praeda viris;
Quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma
  Gratior: & Tellus hoc ita juſta ſinat.

Quam-

11. ILLIC QUIDQUID ERO, SEMPER TUA DICAR IMAGO] dubitantis eſt *quidquid ero:* valde enim fluctuabant veteres in conſtituenda ratione animarum. Lucretius L. 1.

Ignoratur enim quae ſit natura animai:
Nata ſit, an contra naſcentibus inſinuetur:
Et ſimul intereat nobiſcum morte-diremta:
An tenebras Orci viſat, vaſtaſque lacunas:
An pecudes alias divinitus inſinuet ſe.

vides opiniones diverſiſſimas. quarum receptior erat, animas in alia corpora migrare; ad inferos deſcendere quaſdam tenues ſpecies, quae *imagines* & *ſimulacra* dicebantur, & *idola*, & *ſpectra*. nam quas *umbras* vocamus, eae in terris vagari credebantur. quamquam haec omnia nonnumquam confundunt poëtae. Ennii patris doctrinam recitat Lucretius L. 1.

Etſi praeterea tamen eſſe Acheruſia templa
Ennius aeternis exponit verſibus edens,
Quo neque permanent animae, neque corpora noſtra:
Sed quaedam ſimulacra modis pallentia miris.

nemo haec melius expoſuerit doctiſſimo grammatico Servio Honorato, cujus notam ad L. 4. Aen. ℣. 645, exſcribere non pigrabor; & credo te juvabit legiſſe. SUB TERRAS IBIT IMAGO. *Bene imaginem dixit. valde enim quaeritur apud philoſophos, quid illud ſit, quod inferos petat. nam tribus conſtamus: Anima, quae ſuperna eſt, & originem ſuam petit: Corpore, quod in terra deficit: Umbra, quam Lucretius ſic definivit,* SPOLIATUS LUMINIS AER. *Ergo umbra ſi ex corpore creatur, ſine dubio perit cum eo: nec eſt quidquam reliquum de homine quod inferos petat. Sed deprehenderunt eſſe quoddam ſimulacrum, quod ad noſtri corporis effigiem fictum inferos petit: & eſt ſpecies corporea, quae non poteſt tangi, ſicut ventus. Hinc in Sexto,*

Corpora viva nefas Stygia vectare carina.

Hanc autem rem etiam Homerus requirit, ſimulacro Herculis apud inferos viſo. Et ſciendum, ſimulacra haec eſſe etiam eorum, qui per apotheoſin dii facti ſunt. Unde aut viſi eſſe apud inferos, aut illuc deſcendiſſe dicuntur. Horatius de Libero:

Te vidit inſons Cerberus aureo
Cornu decorum.

Sciendum tamen, abuti poëtas & confuſe vel ſimuſimulacrum vel umbram dicere. quod addit noſter, *ſemper tua dicar imago*, multo eſt tenerrimum, neque capi ſatis poteſt ab hominibus duris atque invenuſtis. ſic L. 2. Eleg. 12.

Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.

L. 3. Eleg. 13.

Te ſolam & lignis funeris uſtus amem.

Has imagines, ſive haec ſimulacra apud inferos obambulantia, Auſonius pulcro vocabulo *effigies* nominavit Epigr. 54.

Effigiem, rex Croeſe, tuam, ditiſſime regum,
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.

Afranius etiam de ſpectro nocturno videtur dixiſſe in Vopiſco:

Cujus te ſuſcitat imago? cujus effigia? quo gnatus patre?

13. ILLIC FORMOSAE VENIANT CHORUS HEROINAE] Paſſeratius *vernant chorus* videtur legiſſe: ita certe expoſuit: quod unde habuerit non poſſum conjicere. libri veteres nihil mutant. Ceterum nobiles illae heroinae in Elyſio ſedes habitant diſcretas, ſingulari qvodam honore a reliquis piarum mulierum umbris ſemotae. Pomponia ad filium Scipionem, interprete C. Silio L. 13.

Nullos o nate labores
Mors habuit noſtra, aetherio dum pondere partus
Exſolvor, miti dextra Cyllenia proles
Imperio Jovis Elyſias deduxit ad oras:
Attribuitque pares ſedes, ubi magna moratur
Alcidae genetrix, ubi ſacro munere Leda.

alia regio eſt illuſtrium amatricum: *lugentes campos* inferi vocant. deſcripſit poëta princeps L. 6. Aen. & Auſonius in Cupidine cruci affixo.

15. QUARUM NULLA TUA] ſeries ſermonis poſtulat *Harum*. non abſimili mendo peccatum erat ſupra Eleg. xv. ℣. 35.

16. TEL-

Quamvis te longae remorentur fata ſenectae,
Cara tamen lacrimis oſſa futura meis.
Quae tu, vita, mea poſſis ſentire favilla.
Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.
Quam vereor, ne te contemto, Cynthia, buſto
Abſtrahat a noſtro pulvere iniquus Amor:
Cogat & invitam lacrimas ſiccare cadentes.
Flectitur aſſiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes.
Non ſatis eſt ullo tempore longus amor.

16. TELLUS HOC ITA JUSTA SINAT] ne velit mihi ſuccenſere, ſi te unam omnibus priſcis heroinis antepoſuero. Tellus eſt, quae continet deos manes. Virgilius L. 6. Aen.

Sed non ante datur Telluris operta ſubire,
Auricomos quam quis decerpſerit arbore foetus.

Suetonius Tiber. C. 75. *Morte ejus ita laetatus eſt populus; ut ad primum nuntium diſcurrentes, pars Tiberium in Tiberim clamitarent: pars Terram matrem deoſque Manes orarent, ne mortuo ſedem ullam niſi inter impios darent.*

18. CARA TAMEN LACRIMIS OSSA FUTURA TUIS] *futura meis*, quod rectum videtur, exhibent omnes libri. quamvis te longa ſenectus maneat, o Cynthia, me in ipſo flore aetatis abſumto; non tamen deſinam vel mortuus te amare, & quandocumque ad orcum deſcenderis, id teſtabuntur piae meae lacrimae ſuper oſſa tua profuſae. ſane & umbras lacrimari teſtis eſt Q. Ennius apud Lucretium L. 1.

Unde ſibi exortam ſemper-florentis Homeri
Commemorat ſpeciem, lacrimas & fundere ſalſas
Coepiſſe, & rerum naturam expandere dictis.

Virgilius L. 2. Aen.

In ſomnis, ecce, ante oculos moeſtiſſimus Hector
Viſus adeſſe mihi, largoſque effundere fletus.

19. QUAE TU VIVA MEA POSSIS SENTIRE FAVILLA] melius Auratus, *Quae tu, Vita, mea poſſis ſentire favilla*, notante ad codicis ſui oram Douza P. Quod utinam, Lux mea, credere velis favillae & cineri meo, in quibus amor tuus adhuc ſpirabit.

20. AMARA LOCO] noſtri duo, *amara rogo.* non placet.

24. FLECTITUR ASSIDUIS CERTA PUELLA MINIS] intellige minas lacrimis, promiſſis, precibus mixtas: quales eſſe ſolent amatorum. Horatius L. 2. Od. 8:

pubes tibi creſcit omnis:
Servitus creſcit nova: nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.

quem & Epodo 11. conferre debes, & Naſonem L. 3. Artis Amat. ab ℣. 565. Guyetus reponebat

Flectitur aſſidua certa puella prece:

idque firmabat loco noſtri Eleg. 8:

Aſſiduas non tulit illa preces:

& Tibulli

Vincuntur molli pectora dura prece.

cui viae ſi inſiſtemus, nuſquam addicentibus libris; jam nihil omnino in ullo ſcriptore tam obſcurum erit, quin id tibi audax aliquis interpolator clarius reddat, quam ſolis eſſe ſolent radii olim quum ſudum eſt.

26. NON SATIS EST ULLO TEMPORE LONGUS AMOR.] iterum Gujetus,

Non ſatur eſt ullo tempore laetus amor.

longus, inquit, hic locum non habet: τὸ *laetus* poſtulat τὸ *laetemur* verſu praecedente.] quae eſt haec intemperies corrigendi, imo corrumpendi? ſimpliciſſimo ſenſu dixerat poeta: Nullus amor umquam ſatis eſt diuturnus; itaque, dum per brevem lucis uſuram licebit, carpamus fugitiva gaudia, nec reditura.

XX. Hoc

XX.

HOc pro continuo te, Galle, monemus amore,
Id tibi ne vacuo defluat ex animo.
Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.
Crudelis Minyis dixerit Aſcanius.
Eſt tibi non infra ſpeciem, non nomine diſpar
Thiodamanteo proximus ardor Hylae.
Huic tu, ſive leges umbroſae flumina ſilvae,
Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes:
Sive Gigantea ſpatiabere litoris ora,
Sive ubicumque vago fluminis hoſpitio:
Nympharum ſemper cupidas defende rapinas.
Non minor Auſoniis eſt amor ah Dryaſin.
Ne tibi ſit duros montes & torrida ſaxa,
Galle, neque expertos ſemper adire lacus:

Quae

Non puto ullam exſtare Elegiam vexatiorem in toto Latio: cui tamen, poſt omnes alios, feliciter ſuppetias latum ivit eruditiſſimus Gronovius L. 3. Obſervat. C. 3. Ejus ductum ſecuti pauca de noſtro addemus, quae ipſe, utpote levia, negligere viſus eſt.

4. DIXERIT] ita recte Scaliger. ita & Auratus in notis non editis herois Douzae. in libris eſt *dixerat*. unde *profluxit* audaciſſimi Volſci nugamentum *dux erit:* quod tamen defendendum ſuſcepit inſignis ille Turnebus L. 11. Adverſ. C. 15. ecce ipſa Volſci verba. DIXERAT. *locus mendoſus eſt. emenda.* DUX ERIT: *hoc eſt, teſtimonium faciet quo minus ſolitudini puerum credas.* non ſunt iſta magni momenti: non tamen inutile fuerit primos errorum fontes indicaſſe.

4. ASCANIUS] M. Ant. Muretus, quum iſtud tenebrionis Volſci commentum *dux erit* eſſe putaret a libris veteribus, ejecto *Aſcanio*, reponebat *Aeſonius*, contra fidem hiſtoriae. Hyginus Fab. 14. *Hylas in Moeſia a Nymphis juxta Cion flumenque Aſcanium raptus eſt: quem dum Hercules & Polyphemus requirunt, vento rapta navi deſerti ſunt.* Probus in L. 3. Georg. ℣. 6. *cum ex comitatu Argonautarum in Myſia Hercules receſſiſſet, ad materiam quaerendam remi, quem fractum volebat reficere; & Hylas ad hauriendam aquam Aſcanii fluminis, urnam extuliſſet, adamatus a Nymphis eſt.* vides virum excellentem largiter erraſſe propter unius homuncionis vix ſemidocti temeritatem. in amne Aſcanio periiſſe Hylam etiam Antoninus Liberalis auctor eſt Metam. C. 26.

6. THIODOMANTEO] Ceycis filius dicitur Antonino Liberali. ceteri fere Thiodomantem ei patrem dant, Dryopum (ut Probus ait) regem. ita & Apollonius Rhodius L. 1. Argonaut. vide tamen Hadrianum Junium L. 4. Animadv. C. 2.

7. NUNC TU] ſcripti fere *Hunc tu.* Joannes Auratus emendabat *Huic tu.* recte. ita & Gronovius: & jam olim Livinejus. quem obſervaſſe videbis id quod Gronovius a nemine obſervatum miratur.

8. SIVE AMERINA TUOS TINXERIT UNDA PEDES] *Amerina* a Scaligero eſt. *amoena* habent duo noſtri cum Borrichiano: *amena* Groninganus: *Aniena* duo Regii, unus Colbertinus. quare revocavi priſcam lectionem. alibi etiam Clitumnum & Anienem ſimul commemorat, L. 3. Eleg. 21.

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro
Tramite.

ita hoc loco Clitumni flumen & nemus jungit eum pulcerrimo Aniene. nihil huc facit lacus Vadimonis.

13. NE TIBI SIT DURO MONTES ET FRIGIDA SAXA] in libris vetuſtis eſt *Nec tibi ſit*

durum

Quae miſer ignotis error perpeſſus in oris
Herculis indomito fleverat Aſcanio.
Namque ferunt olim Pagaſae navalibus Argo
Egreſſam longe Phaſidos iſſe viam;
Et jam praeteritis labentem Athamantidos undis
Myſorum ſcopulis adplicuiſſe ratem.
Hic manus heroum placitis ut conſtitit oris,
Mollia compoſita litora fronde tegit.
At comes invicti juvenis proceſſerat ultra
Raram ſepoſiti quaerere fontis aquam.
Hunc duo ſectati fratres Aquilonia proles.
Hunc ſuper & Zethes, hunc ſuper & Calais

Oſcula

durum montes & turbida ſaxa. duri montes & frigida ſaxa praefert unus Colbertinus: *durum montes & frigida ſaxa*, Groninganus. *turbida ſaxa* etiam Mureti liber habebat. *duros montes* ex conjectura Lipſius, ex ſcriptis reponit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 2. Art. Amat. ỳ. 28. quod placet. deinde emenda cum acutiſſimo Gronovio *torrida ſaxa*, ex illo *turbida. torrida*, gelu peruſta.

17. PAGASAE NAVALIBUS] Mela L. 2. C. 3. *ille* [Pagaſaeus ſinus] *urbem Pagaſam amplexus, amnem Sperchion accipit: & quia Minyae Colchida petentes inde Argo navem ſolvere, memoratur.* hinc Argo *Pagaſaea* dicitur Naſoni L. 7. Metam.

Jamque fretum Minyae Pagaſaea puppe ſecabant.

Lucano L. 2.

Ut Pagaſaea ratis peteret cum Phaſidos undas,
Cyaneas tellus emiſit in aequora cautes.

& L. 6.

Prima fretum ſcindens Pagaſaeo litore pinus
Terrenum ignotas hominem projecit in undas.

hinc & Jaſon *Pagaſaeus*, & Argonautae *juventus Pagaſaea* dicuntur poëtis.

18. LONGE PHASIDOS] recte. nam credebant antiquiſſimi Colchos, & Pontum Euxinum, terrarum omnium & marium terminos eſſe ad orientem. notatum multis. tu Iſ. Voſſio contentus eſto: quem videre debes Obſerv. ad Catull. p. 14. tetigerat & noſter Eraſmus in adagio *Ad Phaſim uſque navigavit.*

21. PLACIDIS UT CONSTITIT ORIS] potius videtur *placitis*. Ovidius L. 1. Metam.

Donec arenoſi placitum Ladonis ad amnem Venerit.

Valerius Flaccus L. 5.

Jam prora fretum commoverat, & jam
Puppe ſedens placitas dimiſerat anchora terras.

Auctor Herculis in Oeta ỳ. 684.

Medium coeli dum ſulcas iter,
Tenuis placitas Daedalus oras,
Nullique dedit nomina ponto.

facilis lapſus, & cujus multa exempla ad Naſonem ſuum notavit Nic. Heinſius.

23. AT COMES INVICTI JUVENIS] proprio epitheto Hercules dicebatur *invictus*. baſis marmorea in Capitolio, in horto Conſervatorum:

TE. PRECOR. ALCIDE. SACRIS INVICTE. PERACTIS
RITE. TVIS. LAETVS. DONA. FERENS MERITIS.
HAEC. TIBI. NOSTRA. POTEST. TENVIS. PERFERRE. CAMINA
NAM. GRATES. DIGNAS. TV. POTES EFFICERE
SVME. LIBENS. SIMVLACRA. TVIS. QVAE. MVNERA. CILO
ARIS. VRBANVS. DEDICAT. IPSE. SACRIS

in libro autographo Stephani Vinandi Pighii CAMENA legitur pro CAMINA; & PRAETOR pro CILO. Ceterum *Herculis invicti* plurima memoria eſt in lapidibus li-

XX.

HOc pro continuo te, Galle, monemus amore,
Id tibi ne vacuo defluat ex animo.
Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.
Crudelis Minyis dixerit Aſcanius.
Eſt tibi non infra ſpeciem, non nomine diſpar
Thiodamanteo proximus ardor Hylae.
Huic tu, ſive leges umbroſae flumina ſilvae,
Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes:
Sive Gigantea ſpatiabere litoris ora,
Sive ubicumque vago fluminis hoſpitio:
Nympharum ſemper cupidas defende rapinas.
Non minor Auſoniis eſt amor ah Dryaſin.
Ne tibi ſit duros montes & torrida ſaxa,
Galle, neque expertos ſemper adire lacus:

Non puto ullam exſtare Elegiam vexatiorem in toto Latio: cui tamen, poſt omnes alios, feliciter ſuppetias latum ivit eruditiſſimus Gronovius L. 3. Obſervat. C. 3. Ejus ductum ſecuti pauca de noſtro addemus, quae ipſe, utpote levia, negligere viſus eſt.

4. Dixerit] ita recte Scaliger. ita & Auratus *in* notis non editis herois Douzae. in libris eſt *dixerat*. unde *profluxit* audaciſſimi Volſci nugamentum *dux erit*: quod tamen defendendum ſuſcepit inſignis ille Turnebus L. 11. Adverſ. C. 15. ecce ipſa Volſci verba. DIXERAT. *locus mendoſus eſt. emenda.* DUX ERIT: *hoc eſt, teſtimonium facies quo minus ſolitudini puerum credas.* non ſunt iſta magni momenti: non tamen inutile fuerit primos errorum fontes indicaſſe.

4. Ascanius] M. Ant. Muretus, quum iſtud tenebrionis Volſci commentum *dux erit* eſſe putaret a libris veteribus, ejecto *Aſcanio*, reponebat *Aeſonius*, contra fidem hiſtoriae. Hyginus Fab. 14. *Hylas in Moeſia a Nymphis juxta Cion flumenque Aſcanium raptus eſt: quem dum Hercules & Polyphemus requirunt, vento rapta navi deſerti ſunt.* Probus in L. 3. Georg. ℣. 6. *cum ex comitatu Argonautarum in Myſia Hercules receſſiſſet, ad materiam quaerendam remi, quem fractum volebat refic[illegible] re; & Hylas ad hauriendam aquam A[illegible] fluminis, urnam extuliſſet, adamatus a N[illegible]* *phis eſt.* vides virum exc[illegible] raſſe propter unius hom[illegible] cti temeritatem. in an[illegible] lam etiam Antoninus [illegible] tam. C. 26.

6. Thiodomant[illegible] Antonino Liberali. [illegible] tem ei patrem dant [illegible] ait) regem. ita & Argonaut. vide ta[illegible] 4. Animadv. C. 2[illegible]

7. Nunc tu [illegible] nes Auratus e[illegible] Gronovius: [illegible] obſervaſſe [illegible] mine obſ[illegible]

8. S[illegible] pedes [illegible] bent [illegible] Gron[illegible] berti [illegible] al[illegible] c[illegible]

[illegible] mina palmis
[illegible] humero.
[illegible] re puellae
[illegible] os,
[illegible] quore.
[illegible] fecit Hylas.
[illegible] la: ſed illi
[illegible] aura refert.

His,

[illegible] ros, *intonſa comas, exſerta la-* [illegible]

[illegible] gnaturis. ſed & amor, militiae [illegible] eodem utitur ornatu: qualis hîc [illegible] ſerti humeri urit nymphas. Ovidius [illegible] Amat.

[illegible] humeri tamen ima tui, pars ſumma la- [illegible]
[illegible] ſit, a laeva conſpicienda manu.
[illegible] os praecipue, niveae, decet. hoc ubi [illegible]
[illegible] ſcula ferre humero, qua patet, uſque libet.

[illegible] ratius L. 2. Od. 5.

Non Chlor[illegible], albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari.

Apulejus L. 2. Metam: *magis de cutis roſeo rubore, quam de veſtis aureo colore placiturae.*

45. CUJUS EI ACCENSAE] *cujus ut*, Regii, Colbertini, Borrichianus, duo noſtri. *ut*, poſtquam, ſimul atque.

46. DESTITUERE CHOROS] Gebhardus profert e Palatino *deſeruere*. nihil mutandum. Tibullus L. 2. Eleg. 1.

his vita magiſtris
Deſtituit querna pellere glande famem.

50. NOMEN AB EXTREMIS FONTIBUS AURA REFERT] nomen Hylae, quod Hercules inclamabat. *aura* eſt Echo. etenim metuentes nymphae ne Hercules abſconditum apud ſe Hylam inveniret, puerum in Echonem commutarunt. auctor Nicander apud Antoninum Liberalem. Multa in hac elegia transpoſuit, multa aliter diſtinxit, legitque aliter, vir magnus Janus Rutgerſius L. 3. Var. Lect. C. 8 [illegible] quem conſulere potes. quamvis autem haec materia (nam cui veterum non dictus Hylas?) a Theocrito & Propertio noſtro elegantiſſime ſit tractata: non tamen id

[illegible] *[illegible] tos,*
[illegible] (obi-
[illegible] Abra-
[illegible] ma ſedens
[illegible] & Corip-
[illegible] achia Romam,
[illegible] pectore mam-
[illegible] ſub ſorte duelli,
[illegible] turbida cultu,

 deterruit

Digitized by Google

Oſcula ſuſpenſis inſtabant carpere plumis,
Oſcula & alterna ferre ſupina fuga.
Ille ſub extrema pendens ſecluditur ala,
Et volucres ramo ſubmovet inſidias.
Jam Pandioniae ceſſat genus Orithyiae:
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryaſin.
Hic erat Arganthi Pege ſub vertice montis
Grata domus Nymphis humida Thyniaſin.
Quam ſupra nullae pendebant debita curae
Roſcida deſertis poma ſub arboribus,
Et circumriguo ſurgebant lilia prato
Candida purpureis miſta papaveribus.
Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Propoſito florem praetulit officio.
Et modo formoſis incumbens neſcius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.

Tan-

teratis apud Gruterum. vide XLVI. 7. 8. 9. 10. 11. 12. XLVII. 1. 2. 3. 4. 5. 8. 9. 11. XLVIII. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 11. XLIX. 1. CCCXV. 7. CIↃVI. 3. CIↃXVII. 6. CIↃLXX. 2. apud Reineſium I. 64. 194.

27. OSCULA SUSPENSIS INSTABANT CARPERE PALMIS] aſſentior Livinejo *plumis* legenti. *ſuſpenſis plumis* eſt, alis in aëre libratis. ſic ſtatim Boreadarum ſectationem vocat *inſidias volucres*: & *extremam alam* addit. poſſes etiam *pennis* reponere e Papinio L. 5. Theb.

Iſmarios Aquilonia pignora fratres,
Utraque queis rutila ſtridebant tempora penna,
Cernimus.

Sed illud melius: & minus abit a ductu literarum.

31. CESSET GENUS ORITHYIAE] *ceſſit* habet Groninganus: quod Livinejus probat, eopſe libro uſus. melius Gronovius *ceſſat*. quomodo eſt in altero Regio.

33. HIC ERAT ARGANTHI PEGE SUB VERTICE MONTIS] ita locum vexatiſſimum feliciter reſtituit Turnebus L. 11. Adv. C. 15. in alia omnia iverant Dom. Calderinus ad Papinium L. 1. Silv. 5. Hermol. Barbarus ad Plinium L. 7. C. 48. Beroaldus: alii.

35. NULLAE PENDEBANT DEBITA CURAE] *nullae* etiam tres e noſtris: quomodo bene editum Scaligero. vide Priſcianum L. 6. & 13. Donatum ad Andr. Act. 3. Sc. 5.

39. QUAE MODO DECERPENS TENERO PUERILITER UNGUI] dicitur etiam *ungue*. Ovidius L. 4. Faſtor.

Illa papavereas ſubſecat ungue comas.

noſter L. 3. Eleg. 23.

Ungue meam morſo ſaepe querere fidem.

tamen iſtud praeferre videtur Fl. Soſip. Chariſius L. 1. *Ungui. Licinius Calvus in poëmate, Vaga candida nympha quod ſecet ungui.* fragmentum id eſt carminis Glyconici, ita fortaſſe reponendum; ſiquidem primam vocem deſideramus;

Lilium, *vaga candido*
Nympha quod ſecet ungui.

Priſcianus & *ungui* & *ungue* recte dici obſervat L. 7. ſic *civi* multoties occurrit apud Ciceronem. cujus rei rationem reddit Servius in L. 9. Aen. ỳ. 474. CINGITUR AMNI. *Amne debuit dicere: numquam enim bene in I exeunt, niſi quae communis ſunt generis: ut docilis, agilis; Sed ideo auſus eſt ita ponere ablativum, quia, ut ſupra diximus, apud majores hic & haec amnis dicebatur.* ſed haec ratio neque ſatis vera eſt, neque ſatis plena. Tu magnum Voſſium conſule L. 2. de Analog. C. 12.

44. In

Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis
Nixus, & exſerto plena trahens humero.
Cujus ut accenſae Dryades candore puellae
Miratae ſolitos deſtituere choros,
Prolapſum leviter facili traxere liquore.
Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat reſponſa: ſed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.

His,

44. INNIXUS DEXTRO PL. TR. HUM.] amplector elegantem Nic. Heinſii correctionem Not. ad Ovid. L. 3. Art. Amat. ℣. 307: *Nixus, & exſerto plena trahens humero.* tales enim a poëtis praepinguntur, qui ſe ad opus aliquod accingunt. Virgilius Aen. L. 11:

At medias inter caedes exſultat Amazon,
Unum exſerta latus pugnae, pharetrata Camilla.

Papinius L. 4. Thebaid.

Frena tenens, duplexque inſerto miſſile nodo,
Exſerti ingentes humeros.

& L. 5. ubi de Dioſcuris:

chlamys huic, chlamys ardet & illi:
Ambo haſtile gerunt: humeros exſertus uterque,
Nudus uterque genas: ſimili coma fulgurat aſtro.

& L. 9.

Agnoſcunt colles, notamque tremiſcit
Silva Deam, ſaevis ubi quondam exſerta ſagittis
Foecundam laſſo Nioben conſumſerat arcu.

Lucanus L. 2.

ſociuſque furoris
Lentulus, exſertique manus veſana Cethegi.

Claudianus Conſul. Prob. & Olyb.

Dextrum nuda latus, niveos exſerta lacertos,
Audacem retegit mammam.

Sermo ibi eſt de Dea Roma. cum locum (obiter hoc indicabo) eleganter illuſtrat Abrahami Gorlaei gemma 50. ubi Roma ſedens haſtile tenet, exſerto lacerto. ſic & Corippus L. 1.

Addidit antiquam tendentem brachia Romam,
Exſerto & nudam geſtantem pectore mammam.

Prudentius Pſyſomach.

Prima petit campum, dubia ſub ſorte duelli,
Pugnatura Fides, agreſti turbida cultu,
Nuda humeros, intonſa comas, exſerta lacertos.

haec de pugnaturis. ſed & amor, militiae ſpecies, eodem utitur ornatu: qualis hic candor exſerti humeri urit nymphas. Ovidius L. 3. Artis Amat.

Pars humeri tamen ima tui, pars ſumma lacerti
Nuda ſit, a laeva conſpicienda manu.
Hoc vos praecipue, niveae, decet. hoc ubi vidi,
Oſcula ferre humero, qua patet, uſque libet.

Horatius L. 2. Od. 5.

Non Chloris, albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari.

Apulejus L. 2. Metam: *magis de cutis roſeo rubore, quam de veſtis aureo colore placiturae.*

45. CUJUS ET ACCENSAE] *cujus ut*, Regii, Colbertini, Borrichianus, duo noſtri. *ut*, poſtquam, ſimul atque.

46. DESTITUERE CHOROS] Gebhardus profert e Palatino *deſeruere.* nihil mutandum. Tibullus L. 2. Eleg. 1.

his vita magiſtris
Deſtituit querna pellere glande famem.

50. NOMEN AB EXTREMIS FONTIBUS AURA REFERT] nomen Hylae, quod Hercules inclamabat. *aura* eſt Echo. etenim metuentes nymphae ne Hercules abſconditum apud ſe Hylam inveniret, puerum in Echonem commutarunt. auctor Nicander apud Antoninum Liberalem. Multa in hac elegia tranſpoſuit, multa aliter diſtinxit, legitque aliter, vir magnus Janus Rutgerſius L. 3. Var. Lect. C. 8. quem conſulere potes. quamvis autem haec materia (nam cui veterum non dictus Hylas?) a Theocrito & Propertio noſtro elegantiſſime ſit tractata: non tamen id

 deterruit

His, o Galle, tuos monitis ſervabis amores,
Formoſum Nymphis credere tutus Hylan.

deterruit multos praeſtantes e recentioribus poëtas, quo minus & ipſi cum antiquis in certamen deſcenderent. Eminent prae ceteris tres nobiliſſimorum trium ingeniorum elegiae hoc ipſum argumentum complexae, M. Ant. Flaminii, Jo. Bapt. Amalthei, ac Dan. Heinſii. quorum virorum artificium & facundiam poëticam ſi quis inter ſe, imo & cum priſcis, contendere ac componere inſtituerit; non erit, me ſponſore, cur eum laboris ſui debeat poenitere.

XXI.

TU, qui conſortem properas evadere caſum,
Miles ab Etruſcis ſaucius aggeribus:
Quid noſtro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego ſum veſtrae proxima militiae.
Sic te ſervato poſſint gaudere parentes,
Haec ſoror Acca tuis ſentiat e lacrimis,
Gallum per medios ereptum Caeſaris enſes
Effugere ignotas non potuiſſe manus.
Et quaecumque ſuper diſperſa invenerit oſſa
Montibus Etruſcis, haec ſciat eſſe mea.

XXII.

QUalis, & unde genus, qui ſint mihi, Tulle, penates,
Quaeris pro noſtra ſemper amicitia.
Si Peruſina tibi patriae ſunt nota ſepultae
Italiae duris funera temporibus,
Quum Romana ſuos egit diſcordia cives:
(Sis mihi praecipue pulvis Etruſca dolor.
Tu projecta mei perpeſſa es membra propinqui,
Tu nullo miſeri contegis oſſa ſolo:)
Proxima ſuppoſito contingens Umbria campo
Me genuit, terris fertilis uberibus.

SEX. AURELII PROPERTII

Liber Secundus.

I.

QUaeritis unde mihi toties ſcribantur amores?
Unde meus veniat mollis in ora liber?
Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo.
Ingenium nobis ipſa puella facit.
Sive illam Cois fulgentem incedere totis,
Hoc totum e Coa veſte volumen erit:

Seu

2. VENIAT MOLLIS IN ORE LIBER] *in ora* potior pars librorum: atque id Paſſeratius exemplis adſtruxit. noſter L. 3. Eleg. 1.

Majus ab exſequiis nomen in ora venit.

Catullus Carm. 37.

Anne ut pervenias in ora volgi?

neque ſoli poëtae ita loquuntur. Salluſtius Jugurth. C. 31. *neque eos, qui ea fecere, pudet aut poenitet: ſed incedunt per ora veſtra magnifici.* Juſtinus L. 16. C. 5. *Victor tyrannus captivos ſenatores in triumphi modum per ora civium trahit.* & L. 36. C. 1. *Pacis ſimulatione deceptus capitur; traductuſque per ora civitatum, populis qui deſciverant in ludibrium favoris oſtenditur.* Ennius opinor primus dixerat,

Volito vivos per ora virûm.

4. INGENIUM NOBIS] ex Plutarchi Sympoſiacis hunc locum explicat Franc. Luiſinus L. 2. Parerg. C. 21. verſu praecedente, *haec* habent libri pro vulgato *hoc*.

5. SIVE TOGIS ILLAM FULGENTEM INCEDERE COIS] de veritate hujus lectionis neminem umquam dubitaſſe, id vero nimis eſt mirificum. rogas geſtabant meretrices, & moechae damnatae; non autem puellae ingenuae. ſuper qua re nihil attinet multa coacervare. Beroaldi flagitium eſt, verba corrupta trajicientis, ut verſui conſuleretur. Regii, itemque Colbertini, & Borrichianus, habent

Sive illam Cois fulgentem incedere togis.

Groninganus,

Sive illam Caeis fulgentem incedere cogis.

noſtri, *Chois -- cogis.* primitus cuſi, & Volſcus, *Caeis -- togis.* ex his non erat difficile veram eruere lectionem,

Sive illam Cois fulgentem incedere totis.

h. e. omni corpore undique pellucentem ac perſpicuam. tales enim erant in his veſtibus. Horatius L. 1. Sat. 2.

Altera nil obſtat: Cois tibi paene videre eſt
Ut nudam.

M. Seneca Declam. 15. *ut tenui veſte perſpicua ſit, & nihil in corpore uxoris ſuae plus maritus, quam quilibet alienus peregrinuſque agnoverit.* Plinius L. 11. C. 22. *Prima eas redordiri, rurſuſque texere, invenit in Ceo mulier Pamphila, Latoi filia, non fraudanda gloria*

excogi-

Seu vidi ad frontem ſparſos errare capillos,
Gaudet laudatis ire ſuperba comis.
Sive lyrae carmen digitis percuſſit eburnis,
Miramur, faciles ut premat arte manus.
Seu quum poſcentes ſomnum declinat ocellos,
Invenio cauſſas mille poëta novas.

Seu

excogitatae rationis, ut denudet feminas veſtis. belliſſimum iſtud *fulgentem* Paſſeratius ſatis inepte ad purpuram traxit: debet enim referri ad ipſum corpus Cynthiae, candidum, ſolidum, ac ſucci plenum. Catullus Carm. 64.

Quam circumcurſans huc illuc ſaepe Cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica.

qua imagine non eſt alia congruentior ad mentem noſtri poëtae. Martialis L. 6. Epigr. 13.

Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore liquor.

id alii *lucere* dixerunt; etiam noſter, Elegia proxime inſequente:

Nec ſi qua Arabio lucet bombyce puella.

Martialis L. 8. Epigr. 68.

Femineum lucet ſic per bombycina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.

Plinius L. 6. C. 17. *tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona tranſluceat.* tales M. Varro veſtes feſtivo epitheto *vitreas* appellavit in Modio. quod jucundiſſime expreſſit Joannes Bocatius, ſcriptor venuſtiſſimus, Fiammettae L. 1. *alla mia connoſcenza pervenne la bella forma, & vidi lui ignuda, fuori ſolamente d'un ſottiliſſimo drappo purpureo; il quale, avenga che eſſo in alcuna parte il candidiſſimo corpo copriſſe, di quello non altrimenti toglieva la viſta a me mirante, che poſta figura ſotto chiaro vetro.*

9. LYRAE CARMEN DIGITIS PERCUSSIT EBURNIS] Douza F. pro conjectura reponit *percurrit:* quomodo & Lernutius videtur legiſſe, hunc locum adludens,

Docta lyrae carmen digitis percurrere eburnis,
Concentumque lyrae ſimilem voce edere docta.

ſed repugnant omnes libri, in quibus *percuſſit.* Ovidius L. 4. Triſt. Eleg. 10, *ferire* dixit:

Et tenuit noſtras numeroſus Horatius aures
Dum ferit Auſonia carmina culta lyra.

Virgilius L. 6. Aen. *pulſare:*

Nec non Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum:
Jamque eadem digitis, jam pectine pulſat eburno.

Horatius L. 4. Od. 6.

Lesbium ſervate pedem, meique
Pollicis ictum.

Pedo Albinovanus in obit. Maecen.

Actius ipſe lyram plectro percuſſit eburno,
Poſtquam victrices conticuere tubae.

Val. Flaccus L. 5. Argonaut.

Carmina quin etiam viſos placantia manes
Odryſius dum rite movet, mixtoque ſonantem
Percutit ore lyram.

quod poſtremum quaſi expoſitio eſt noſtri poëtae, Cynthiam ſimul voce canere ſimul digitis fides carpere innuentis.

10. FACILES UT PREMAT ARTE MANUS] Palmerius ſibi valde placet cum ſuo *tremat: nimium quantum elegans eſt,* inquiens, *qui fides increpet, tremere arte manus.* verum quod id de vetere codice depromtum dicit, in eo ſane fucum facit lectori ſuo. uſus eſt libro antiquo, ut ipſe prodit in praefatione Spicilegii undecimi, quem evolvendum acceperat a Jo. Poſthio. is autem liber, qui deinde Andr. Schotti fuit, nunc adſervatur in bibliotheca Academiae Groningo-omlandicae. eumque ego, ſaepe ac diligenter inſpectum, tale nihil habere liquido adfirmare poſſum. eſt enim ibi *premit.* quomodo & Livinejus invenerat, eodem libro uſus non perfunctorie. *premere manus* Aſconio Pediano eſt *chordas carpere.* in 1. Verrin. *Cum canunt cythariſtae, utriuſque manus funguntur officio. dextra plectro utitur: & hoc eſt, foris canere. ſiniſtra digitis chordas carpit: & hoc eſt, intus canere.*

11. POSCENTES SOMNUM DECLINAT OCELLOS] *ſomnus* habent duo Regii. melius ceteri *ſomnum;* quomodo primus e ſuo reſtituit Scaliger. ſemel tantum ponitur vox geminanda.

20. UT

Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc vero longas condimus Iliadas.
Seu quidquid fecit, ſive eſt quodcumque locuta,
Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria.
Quod mihi ſi tantum, Maecenas, fata dediſſent,
Ut poſſem heroas ducere in arma manus:
Non ego Titanas canerem, non Oſſan Olympo
Impoſitum, ut caelo Pelion eſſet iter:
Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coïſſe vada:
Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
Cimbrorumque minas, & benefacta Mari.
Bellaque, reſque tui memorarem Caeſaris: & tu
Caeſare ſub magno cura ſecunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut civilia buſta Philippos,
Aut canerem Siculae claſſica bella fugae:

Ever-

20. UT COELI PELION ESSET ITER] legendum *coelo*. Ovidius L. 2. Art. Amat.
Reſtat iter coelo: coelo tentabimus ire.
Virgilius L. 4. Geor.
victorque volentis
Per populos dat jura, viamque adfectat Olympo.

21. NON VETERES THEBAS] *Nec veteres Thebas*, Groninganus cum altero Colbertino. ſupra bis habuimus *non*: ita hic bis *nec*. ſed & vulgata ſtare poteſt.

24. BENEFACTA MARI] ita ipſe Marius apud Salluſtium loquitur Jugurth. C. 85. *illud intellego, Quirites, omnium ora in me converſa eſſe, aequos bonoſque favere: quippe benefacta mea reipubl. procedunt. --- --- mihi, qui omnem aetatem in optumis artibus conſumſi, benefacere jam ex conſuetudine in naturam vertit.* Auctor dialogi de Orator. C. 12. *Felix illud, &, ut more noſtro loquar, aureum ſaeculum, & oratorum & criminum inops, poëtis & vatibus abundat, qui benefacta canerent, non qui male admiſſa defenderent.*

26. CAESARE SUB MAGNO] Auguſtum ut peculiaribus honoribus, ita & peculiaribus honorum nominibus mactarunt Romani. *Magnus* hic dicitur; & infra Eleg. 6. ſic & Virgilius L. 4. Geor.
Caeſar dum magnus ad altum
Fulminat Euphraten bello.
& Horatius L. 1. Od. 12.
Gentis humanae pater, atque cuſtos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caeſaris fatis data: tu ſecundo
Caeſare regnes.
cui etiam *invictus* audit L. 2. Sat. 1.
aude
Caeſaris invicti res dicere multa laborum
Praemia laturus.
Altum vocat Ovidius L. 2. Pontic. Eleg. 3.
Quique dolor pectus tetigiſſet Caeſaris alti,
Illum jurabas protinus eſſe tuum.
Pedo Albinovanus epicedio Druſi:
Hoc domus iſta docet per te mea Caeſaris alti.
auctor elegiae in obitum Maecenatis:
tu Caeſaris alti
Dextera, Romanae tu vigil urbis eras.
Horatius L. 3. Od. 4. ad Muſas:
Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſas cohortes abdidit oppidis,
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.
tamen ibi vir literatiſſimus Andreas Dacerius omni vi contendit *altum* eſſe idem quod *alumnum*. fallitur. *altus* eſt nobilis, antiqui ſanguinis; vetuſtae proſapiae. Ovidius L. 4. Faſtor.

Claudia

Everſoſque focos antiquae gentis Etruſcae,
Et Ptolemaeeae litora capta Phari:
Aut canerem Aegyptum, & Nilum, quum tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis:
Aut regum auratis circumdata colla catenis,
Actiaque in Sacra currere roſtra via:
Te mea Muſa illis ſemper contexeret armis,
Et ſumta, & poſita pace fidele caput.
Theſeus infernis, ſuperis teſtatur Achilles,
Hic Ixioniden, ille Menoetiaden.
Sed neque Phlegraeos Jovis, Enceladique tumultus
Intonet anguſto pectore Callimachus.
Nec mea conveniunt duro praecordia verſu
Caeſaris in Phrygios condere numen avos.

Navita

Claudia Quinta genus Clauſo referebat ab alto:
In qua par facies nobilitate fuit.

vide ſis (nec pigebit) quae iſtic notavit poëtarum Latinorum magnus ſoſpitator Nic. Heinſius.

33. REGUM AURATIS CIRCUMDATA COLLA CATENIS] crudele ludibrium, & tamen verum; more apud orientem nato. Juſtinus L. 5. C. 11. *occulte* [Cyrus] *adverſus fratrem bellum parabat. quod cum nuntiatum Artaxerxi eſſet, arceſſitum ad ſe fratrem, & innocentiam diſſimulatione belli ſimulantem, compedibus aureis vinxit.* honori id datum in ſumma calamitate. ſic Garmus Babyloniorum rex Sinonin, amorem ejus aſpernantem, in aureis catenis habuit captivam, referente ex Jamblichi Babylonicis Photio Cod. 94. inde fluxit ad Romanos. neque enim haec temere noſter jacit. Silius L. 17.

Securus ſceptri repetit per caerula Romam,
Et patria invehitur ſublimi tecta triumpho.
Ante Syphax feretro reſidens captiva premebat
Lumina, & auratae ſervabant colla catenae.

Vellejus L. 2. C. 82. *Tertia aeſtate reverſus* [Antonius] *in Armeniam, regem ejus Artanaſden fraude deceptum catenis, ſed, ne quid honori deeſſet, aureis vinxit.* plura ad Silium Dauſquejus, hoc ſimul verſu illuſtrato; Demſterus ad Roſini Antiquitates; Jac. Schegkius & Ger. Voſſius ad Vellejum; ad Curtium Freinshemius.

36. POSITA PACE] ita *ponere pugnas* dixit Papinius L. 12. Theb. loco admodum elegante:

Ut modo connubiis taurus ſaltuque recepto,
Cum poſuit pugnas; alio ſi forte remugit
Bellatore nemus, quamquam ora & colla cruento
Imbre madent, novus arma parat, campumque laceſſens
Diſſimulat gemitus, & vulnera pulvere celat.

& Cicero in Piſon: *tamen illud contentionis odium ſimul cum ipſa pugna armiſque ponant. ponere bellum*, Paullus Oroſius, meliorum temporum non malus imitator, ſaepe & exſcriptor, L. 3. C. 2. *Lacedaemonii inquieti magis quam ſtrenui, & furore potius quam virtute intolerabiles, poſt bella poſita, tentant furta bellorum.* etiam *ſumere* & *ponere* Ovidius junxit L. 5. Triſt. Eleg. 1.

At mala ſunt fateor. quis te mala ſumere cogis?
Aut quis deceptum ponere ſumta vetat?

& mimorum ille ſapiens ſcriptor Publius Syrus:

Amor animi arbitrio ſumitur, non ponitur.

41. NEC MEA CONVENIUNT DURO PRAECORDIA VERSU
CAESARIS IN PHRYGIOS CONDERE NOMEN AVOS.]
carmine priore *praeconia verſu* legitur in Groningano; quod non attendendum. pro *duro*

malebat

Navita de ventis, de tauris narrat arator,
  Enumerat miles vulnera, paſtor oves.
Nos contra anguſto verſamus praelia lecto.
  Quâ pote quiſque, in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori: laus altera, ſi datur uno
  Poſſe frui. fruar o ſolus amore meo,
His ſaltem ut tenear jam finibus: aut, mihi ſiquis
  Venerit alter amor, acrius ut moriar.

Sed

malebat P. Scriverius *Doro*, Animad. ad lib. Spectac. Epigr. 31: id eſt molli, tenero, elegiaco, Phileteo. ut dicat Propertius, non belle convenire, ſi poëta elegiis aſſuetus, factuſque longo uſu ad Philetae genium, molli atque imbelli verſu Caeſarem velit referre, & recondere in numerum antiquorum heroum Trojanorum. non perſuadet vir acutiſſimus. *durus* verſus opponitur *molli*, eſtque idem qui *fortis*, ſive heroicus. Domitius Marſus epitaphio Tibulli:

Ne foret aut elegis molles qui fleret amores,
  Aut caneret forti regia bella pede.

Horatius:

— *forte epos acer,*
Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
Virgilio annuerunt gaudentes rure Camoenae.

noſter L. 2. Eleg. ult.

Incipe jam anguſto verſus componere torno,
  Inque tuos ignes, dure poëſa, veni.

nam quod iſtic etiam, *Dore poëta*, legit Scriverius, de eo diſpiciemus ſuo loco. verſu ſecundo, pro τῷ *nomen*, videtur reſtituendum *numen*. favet certe Horatius L. 4. Od. 5.

Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris, & Laribus tuum
Miſcet numen; uti Graecia Caſtoris,
  Et magni memor Herculis.

nec non L. 2. Epiſt. 1.

Jurandaſque tuum per numen ponimus aras.

ita iſtic membranae; non *nomen*, quod huc uſque inſedit vulgatas editiones. & L. 3. Od. 5.

Coelo tonantem credidimus Jovem
Regnare: praeſens divus habebitur
  Auguſtus.

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Marſque pater, Caeſarque pater, date numen eunti:
  Nam Deus e vobis alter es, alter eris.

L. 4. Pontic. Epiſt. 13.

Nam patris Auguſti docui mortale fuiſſe
  Corpus, in aetherias numen abiſſe domos.

noſter L. 3. Eleg. 3.

Arma Deus Caeſar dites meditatur ad Indos.

Vellejus L. 2. C. 123. ubi mors Auguſti: *mox cum omnem curam fata vincerent, Pompejo Appulejoque Coſſ. ſeptuageſimo ſexto anno, animam coeleſtem coelo reddidit.* quae pulcre conveniunt cum Naſonianis. idem mendum olim Suetonium obfuſcabat, Calig. C. 24. *Nec unquam poſtea quantiſcumque de rebus, ne pro concione quidem populi, aut apud milites, niſi per numen Druſillae dejeravit.* ante Caſaubonum erat *per nomen Druſillae.* in Servio etiam nunc haeret, ad L. 7 Aen. ℣. 29. LUCUM PROSPICIT. *in quo erat fluminis nomen. Diximus enim numquam ſine religione eſſe lucum a Virgilio poſitum.* facile vides ibi *fluminis numen* legi debere. apud eumdem grammaticum vice verſa *numen* legitur pro *nomen*, ad L. 11. Aen. ℣. 277. VENERIS VIOLAVI VOLNERE DEXTRAM. *Artificioſe agit. nam ſciens ea quae dicuntur in fine, animis inhaerere: ſuos caſus ultimos memorat. Perite etiam Venerem tantum a ſe vulneratam dicit, Martis ſupprimens numen, quod ei poterat eſſe glorioſius.* vitioſam lectionem utrobique ſervarunt editiones recentatae; etiam illa ſplendida Leidenſis, quae Jacobi Emmeneſſii nomine cenſetur. & tamen utrumque locum recte emendaverat jam ante ſeſquiſaeculum Georgius Fabricius, vir laudatiſſimus, cujus ſcripta non tam faſtidioſe negligi debebant prae Faventiis neſcio quibus ac Benedictis Aminibus. *Auguſti numen, Caeſaris numen*, plurimis locis invenies apud Gruterum. vide, prae caeteris, p. CCXXVIII. CCXXIX. nihil iſtis clarius, nihil efficacius tuendae noſtrae lectioni.

Digitized by Google

Sed memini, ſolet illa leves culpare puellas:
 Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi ſint tangenda novercae pocula Phaedrae,
 Pocula privigno non nocitura ſuo:
Seu mihi Circaeo pereundum gramine, ſive
 Colchis Iolciacis urat aëna focis:
Una meos quoniam praedata eſt femina ſenſus,
 Ex hac ducentur funera noſtra domo.
Omnes humanos ſanat medicina dolores:
 Solus Amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetae ſanavit crura Machaon,
 Phoenicis Chiron lumina Phillyrides.
Et deus extinctum Creſſis Epidaurius herbis
 Reſtituit patriis Androgeona focis.
Myſus & Aemonia juvenis qua cuſpide vulnus
 Senſerat, hac ipſa cuſpide ſenſit opem.

Hoc

51. Si memini] *Sed memini*, liber Vaticanus obſervante Livinejo, & probante. recte. nam exemplo conſtantiae herilis, ipſe errorem ſuum reprehendit.

53. Seu mihi sint tangenda] *ſunt* habent duo noſtri, cum Borrichiano. & ſequitur mox, *pereundum eſt*. ſed iſtud *eſt* aliunde irrepſit; & melius delebitur. oſtendit hic locus Hippolytum a noverca philtro fuiſſe tentatum, quod opinor hodie nuſquam legitur, amiſſis qui tradiderant ſcriptoribus Graecis.

55. Circaeo gramine] Plinius L. 25. C. 2. *Certe quid non replevere fabulis Colchis Medea, aliaeque, in primis Itala Circe, Diis etiam adſcripta? unde arbitror natum, ut Aeſchylus e vetuſtiſſimis in Poëſica, refertam Italiam herbarum potentia proderet, multique Circeios, ubi habitavit illa, magno argumento etiamnum durante in Marſis a filio ejus orta gente, quos eſſe domitores ſerpentium conſtat.* Theophraſtus L. 9. C. 15. Hiſt. Plant. interprete Theodoro Gaza: *Tractus medicamentorum fertiles potiſſimum tradunt, extra Graeciam, Etruriam & Latinum agrum, qua Circen habitaſſe affirmant. ---- Aeſchylus enim, in Elegis, copiam medicaminum venenorumque Etruriae tribuit,*

Gens Tyrrhena ſuis clara veneficiis.

56. Colchis Colchiacis] mira eſt pertinacia quorumdam hominum in propagandis fovendiſque erroribus. jam plus quam ſaeculum eſt, poſtquam monente Scaligero legi debuit *Colchis Iolciacis*. & tamen vulgatum iſtud occupat omnes quotquot exinde prodierunt editiones. veram eſſe Scaligeri emendationem oſtendit Virgilius in Ciri:

Pergit, Amyclaeo ſpargens altaria thallo,
Regis Iolciacis animum defigere votis.

Horatius Epod. 5.

Herbaſque, quas Iolcos, atque Iberia
 Mittit venenorum ferax.

adi ſis notas Nic. Heinſii ad L. 7. Metamorph. ỷ. 159. de Theſſaliae veneficiis ubertim Lucanus, atque Apulejus in Metamorphoſeos libris.

63. Cressis herbis] non, ut quidam volunt, quia Androgeos Cretenſis; ſed quia in Creta omnes frutices omneſque herbas efficaciores naſci, ac ſalubriores quam uſquam alibi, ſtatuebant veteres, teſte Theophraſto L. 9. Hiſt. Plant. C. 16. & Servio in L. 12. Aen. ỷ. 412. etiam in hac tabella alios noſter auctores habuit, ac nos hodie habemus.

66. Hac ipsa cuspide sensit opem]

ita

Digitized by Google

Hoc ſiquis vitium poterit mihi demere, ſolus
Tantaleae poterit tradere poma manu.
Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
Ne tenera aſſidua colla graventur aqua.
Idem Caucaſea ſolvet de rupe Promethei
Brachia, & a medio pectore pellet avem.

Non

ita fere omnes poëtae, quorum loca pleraque Paſſeratius collegit. tamen alii volunt Telephum herbis ſanatum ab Achille, herbarum peritiſſimo. Claudianus Epiſt. ad Hadrian.

Sanus Achilleis remeavit Telephus herbis.

quamquam non ignoro Nic. Heinſium iſtic legere *Achillea haſta*, plurium librorum ſuffragia ſecutum. memorabilis eſt locus Plinii L. 25. C. 5. *invenit & Achilles diſcipulus Chironis, qua vulneribus mederetur, quae ob id Achilleos vocatur. Hac ſanaſſe Telephum dicitur. Alii primum aeruginem inveniſſe, utiliſſimam emplaſtris. ideoque pingitur ex cuſpide decutiens illam gladio in vulnus Telephi. alii utroque uſum medicamento volunt.* Acro ad Horat. Epod. 17. *Telephus reſtitit, & ſingulari certamine cum Achille conflixit, a quo & vulneratus eſt. Sed cum poſtea errore cogniso in amicitiam rediſſent, ab Achille herbis curatus eſt, quarum ſcientiam habebat Chirone docente.* Apulejus, quiſquis tandem ille eſt, de herbar. virib. C. 89. *Achilleam herbam Achilles invenit, unde vulnera ferro facta ſanabat: hac ſanaſſe Telephum dicitur.* paullo aliter L. Septimius L. 2. C. 6: *Hi itaque* [Agamemnon cum Menelao] *Machaonem & Podalirium Aeſculapii filios venire, ac vulneri mederi jubent: qui inſpecto crure, propere apta dolori medicamina imponunt.* maluit hic ſcriptor conſiſtere intra ſimilitudinem veri, quod ei vetus eſt ac ſolenne.

67. Hoc si quis vitium potuit mihi demere] lege cum tribus noſtris, & Colbertino utroque, *poterit mihi demere.* cauſſam tibi reddent ſequentes verſus.

68. Tantaleae poterit tradere poma manu] Nic. Heinſius Not. ad Claudiani L. 2. de Raptu Proſerp. ℣. 337. refingebat,

Tantalea poterit radere poma manu;

quod iterum repetit Not. ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 15. ℣. 2. & *radere* hic poni dicit pro *corradere.* invitus diſcedo a judicio viri incomparabilis: ſed enim hoc loco aſſenſum meum praebere non poſſum. nam *radere poma* quis umquam dixit? & ſi vel maxime id probum ſit; *corradere poma* vix poterit dici Tantalus, qui neceſſe habet decerpere pendentia ſupra caput ſuum poma, non vero converrere ante ſe jacentia. *Tantalea* eſt in omnibus MSS. nimirum quia credebant τὸ *manu* eſſe ſexti caſus: in quo eos fefellit ratio. & dictum aliquid ſupra ad L. 1. Eleg. 11. ℣. 12. Gellius L. 4. C. 16: *Non omnes concedunt in dativo caſu* ſenatui *magis dicendum, quam* ſenatu. *ſicut Lucilius in eodem caſu,* victu & anu *dicit, non* victui & anui, *in hiſce verſibus,*

Quod ſumtum atque epulas victu praeponis honeſto.

& alio in loco, anu noceo, *inquit.* praeterea non haec mens poëtae noſtri. hoc vult: ſi quis medicinam facere poterit huic morbo meo, ille idem enecto ſiti ac fame Tantalo poma in manus tradere poterit: ille Danaidum ſemper perfluentia dolia fideliter replebit: ille aquilam a Promethei jecore abiget, rumpetque vincula quibus is ad Caucaſum alligatus haeret. quare omnino legendum videtur *Tantaleae,* nec mutandum τὸ *tradere.*

72. A medio pectore pellet avem] pulcerrimi ſunt verſus L. Attii, de Aeſchylo ſumti, apud Ciceronem L. 2. Tuſcul. Quaeſt. C. 10.

Jam tertio me quoque funeſto die,
Triſti advolatu, aduncis lacerans unguibus
Jovis ſatelles paſtu dilaniat fero.
Tum jecore opimo farta, & ſatiata affatim
Clangorem fundit vaſtum, & ſublime advolans
Pinnata cauda noſtrum adulat ſanguinem.
Cum vero adeſum inflatu renovatum eſt jecur,
Tum rurſus tetros avida ſe ad paſtus refert.
Sic hunc cuſtodem moeſti cruciatus alo:
Qui me perenni vivum foedat miſeria.
Namque, ut videtis, vinclis conſtrictus Jovis,
Arcere nequeo diram volucrem a pectore.

verum uti Jupiter non ſemper omnibus placere potuit, ita hoc ejus facinus indigniſſi-

me

Digitized by Google

Non hic herba valet: non hic nocturna Cytaeis:
Non Perimedea gramina cocta manu.
Quippe ubi nec cauſſas, nec apertos cernimus ictus,
Unde tamen veniant tot mala, caeca via eſt.

Non

me tulerunt habitatores montis Caucaſi; omneſque eo nomine aquilas pro inimicis habuerunt, nidos omnes ubicumque exſtructi fuerant igniferis ſagittis incenderunt, & laqueos ad eas ipſas capiendas diſpoſuerunt, Prometheum ulciſci dictitantes. auctor Philoſtratus L. 2. de Vita Apollonii C. 2. & hanc tam inſignitam injuriam Spartano ſtomacho contemſit magnanimus Saturni filius. crederes Stoicorum praeceptis animum corroboraſſe.

73. NOCTURNA CYTAEIS] recte. ſemper enim noctu fiebant ſacra magica. Apulejus Apol. *igitur & occulta non minus, quam tetra & horribilis, plerumque noctibus vigilata, & tenebris abſtruſa, & arbitris ſolitaria, & carminibus murmurata.* Canidia apud Horatium Epod. 5.

o rebus meis
Non infideles arbitrae
Nox, & Diana, quae ſilentium regis
Arcana quum fiunt ſacra.

tale ſacrum nocturnum cum omni ſuo ornatu magnifice inſtruit Virgilius L. 4. Aen. haud longe a fine. fiebat autem poſt exactum noctis meridiem, quod luculenter oſtendit Apollonius Rhodius, loco bene longo, L. 3. Argonaut. ℣. 1028. idque luna plena, ut tanto foret efficacius. Ovidius L. 7. Metam.

Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent,
Efficerentque orbem. poſtquam pleniſſima fulſit,
Ac ſolida terras ſpectavit imagine Luna:
Egreditur tectis veſtes induta recinctas,
Nuda pedem, nudos humeris infuſa capillos:
Fertque vagos mediae per muta ſilentia noctis
Incomitata gradus.

de noctis hora etiam Silius L. 13.

Vade, age, & a medio cum ſe nox humida curſu
Flexerit, ad fauces vicini caſtus Averni
Duc praedicta ſacris duro placamina Diti.

quinimo ut menſis eſſet deſinens obſervabant. Philoſtratus L. 7. de Vita Apollonii C. 10. interprete Alemano Rhinuccino: *Dicunt te cum Nerva ſimul in agrum exeuntem, mactatum Arcadem puerum in fruſta concidiſſe: atque in regis perniciem ſacrificaſſe: atque hoc ſacrificio Nervam ad opinionem regni extuliſſe, eaque noctu a vobis fuiſſe perpetrata, deſinente jam menſe.*

74. NON PERIMEDEA GRAMINA COCTA MANU] in octo libris eſt, *Non per Medeae gramina cocta manus.* quomodo & Gebhardus in ſuis invenerat. ſed melior eſt vulgata lectio, quam itidem ex libris veteribus Beroaldus ac Paſſeratius depromſerunt, & merito probavit venerum omnium medulla M. A. Muretus. nam ſane *Cytaeis* Medea eſt. Perimedes meminit Theocritus in Pharmaceutria: eſtque eadem cum Homeri Acamede. pro *cocta* mallem ego *ſecta*, ſi per libros liceret, propter *τὸ manu.* neque enim nulla vis erat in ipſa ſectione graminum, vel ad odium, vel ad amorem. Virgilius L. 4. Aen.

Falcibus & meſſae ad lunam quaeruntur aënis
Pubentes herbae, nigri cum lacte veneni.

Ovidius L. 7. Metam.

placita partim radice revellit,
Partem ſuccidit curvamine falcis aënae.

ſed & ipſa illa falx incantabatur, eodem poëta prodente Epiſt. Hypſipylae:

Nec facie meritiſve placet; ſed carmine movit:
Diraque cantata pabula falce metit.

Seneca Medeâ ℣. 717.

Quodcumque gramen flore mortifero viret,
Diruſve tortis ſuccus in radicibus
Cauſſas nocendi gignit, attrectat manu.
Aemonius illas contulit peſtes Athos;
Has Pindus ingens; illa Pangaei jugis
Teneram cruenta falce depoſuit comam.

tum paucis poſt verſibus:

Haec paſſa ferrum eſt, dum parat Phoebus diem;
Illius alta nocte ſucciſus frutex:
At hujus ungue ſecta cantato ſeges.

quae ſingula, opinor, conjecturam meam pulcre corroborant: eſtque praeterea *manu coquere* locutio ſic ſatis ſingularis.

75. QUIPPE UBI NEC CAUSSAS] elegans locutio,

Digitized by Google

Non eget hic medicis, non lectis mollibus aeger:
Huic nullum caeli tempus, & aura nocet.
Ambulat, & ſubito mirantur funus amici.
Sic eſt incautum quidquid habetur amor.
Quandocumque igitur vitam mea fata repoſcent,
Et breve in exiguo marmore nomen ero:

Macce-

locutio, nec valde protrita. idem notat quod *nam*, vel *praeſertim cum*, vel *nam cum*. noſter L. 1. Eleg. 9.

Quippe ubi non liceat vacuos ſeducere ocellos,
Nec vigilare alio nomine, cedat amor?

Lucretius L. 1.

Quippe ubi non eſſent genitalia corpora cuique,
Qui poſſet mater rebus conſiſtere certa?

& L. 3. ubi de anima res eſt:

nam longe mobilitate
Praeſtat, & a tenui cauſſa magis icta movetur.
Quippe ubi imaginibus fumi, nebulaeque movetur.

ac L. 4.

In pelago nautis ex undis ortus, in undis
Sol fit uti videatur obire, & condere lumen;
Quippe ubi nil aliud niſi aquam coelumque tuentur.

& mox eodem libro:

Quippe ubi cui febris bili ſuperante coorta eſt,
Aut alia ratione aliqua eſt vis excita morbi;
Perturbatur ibi totum jam corpus, & omnes
Commutantur ibi poſiturae principiorum.

Virgilius fine L. 1. Georg.

Quippe ubi fas verſum atque nefas: tot bella per orbem:
Tam multae ſcelerum facies: non ullus aratro
Dignus honos.

76. UNDE TAMEN VENIANT TOT MALA, CAECA VIA EST.] in codice Groningano legitur *torta via eſt*; dubitante Modio an non ſit, *certa via eſt*, Novant. Epiſt. 18. oportet Modium minus bene ab oculis valuiſſe tum temporis: nam perſpicuis ibi literis hodie quoque *torta* legitur. vulgata optime habet, neque debet ſollicitari. *tamen* hoc loco valet *tandem*, vel *denique*: obſervatum Paſſeratio, & exemplis illuſtratum. quibus adde locum Valerii Flacci L. 6.

Tunc ruit, ut montis latus, aut ut machina muri,
Quae ſcopulis trabibuſque diu confectaque flammis
Procubuit tamen, atque ingentem propulit urbem.

pariter Lactantius lib. de mortibus perſecut. C. 33. *Naſcitur ei* [Galerio] *ulcus malum in inferiori parte genitalium, ſerpitque latius. Medici ſecant, curant. Sed inductam cicatricem reſcindit. vulnus, & rupta vena fluit ſanguis uſque ad periculum mortis. Vix tamen cruor ſiſtitur. Nova ex integro cura.* Apulejus L. 5. Metam. *Fortaſſis tamen praecedente conſuetudine, & adfectione roborata, Deam quoque illam Deus maritus efficiet.* & Apolog. *Cedo nunc, etſi inſpexiſſe me fateor, quod tamen crimen eſt imaginem ſuam noſſe?* Juſtinus L. 30. C. 2. *Mors ejus, dum pecuniam regiam mulieres rapiunt, & imperium inita cum perditiſſimis ſocietate occupare conantur, diu occultata fuit. Re tamen cognita, concurſu multitudinis & Agathocles occiditur*, &c. vides iſtic voculam *diu* reſpondere τῷ *tamen*; quod non recte intellectum quidam in *tandem* mutare voluit.

81. VITAM MEA FATA REPOSCENT.] Livinejus malebat *vitam me fata rep.* non male. ſed nec vulgatam rejicias: eſt enim *mea fata* idem quod *meae Parcae*. Virgilius L. 6.

Sed me fata mea & ſcelus exitiale Lacenae
His merſere malis.

Juvenalis Sat. 9. eam locutionem ſic extulit:

Haec exempla para felicibus: at mea Clotho
Et Lacheſis gaudent, ſi paſcitur &c.

bene autem, *repoſcent*. Albinovanus:

Vita data eſt utenda; data eſt ſine foenore nobis
Mutua; nec certo perſolvenda die.

Seneca de Vita beata C. 20. *Quandocumque autem natura ſpiritum repetet, aut ratio dimittet, teſtatus exibo, bonam me conſcientiam amaſſe*, &c. quamquam, quod ibi de ratione dicitur, non niſi Stoicae rationi eſt conſentaneum. his verbis *repoſcere* & *repetere* reſpondet trita locutio *animam reddere, ſpiritum reddere, perſolvere debitum naturae*, &c.

82. ET BREVE IN EXIGUO MARMORE NO-

Maecenas noſtrae ſpes invidioſa juventae,
Et vitae & morti gloria juſta meae:
Si te forte meo ducet via proxima buſto,
Eſſeda caelatis ſiſte Britanna jugis.
Taliaque inlacrimans mutae jace verba favillae:
Huic miſero fatum dura puella fuit.

MEN ERO.] quid hic ſit *nomen*, erudite exponit And. Schottus L. 3. Obſ. Hum. C. 20. hoc ſimul loco commode illuſtrato. bene etiam Paſſeratius.

83. NOSTRAE SPES INVIDIOSA JUVENTAE] in Groningano eſt, *pars invidioſa*. quod in ſuis inventum Beroaldus verum pronuntiat ac legitimum. ergo Maecenas fuit pars juventae Propertianae? apage. & Paſſeratius jam rejecit. pari modo Maecenatem Horatius vocat *praeſidium & dulce decus* ſuum. pariter eum noſtro Ovidius L. 4. Met.

Multorumque fuit ſpes invidioſa procorum.

noſter L. 3. Eleg. 7.

Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis: & a te eſt
Quod ferar in partes ipſe fuiſſe tuas.

85. SI TE FORTE MEO DUCET VIA PROXIMA BUSTO] noli hinc colligere, poëtam noſtrum voluiſſe ſepeliri juxta viam publicam: ſed potius expone, Si forte iter facies haud procul eo ruſculo, in quo ego mihi ſepulturam elegero. ipſe ita jubet L. 3. Eleg. 14.

Di faciant, mea ne terra locet oſſa frequenti,
Qua facit aſſiduo tramite vulgus iter.

vide quae iſtic ſequuntur. nec monuiſſem, niſi Paſſeratius haec perperam intellexiſſet.

86. ESSEDA CAELATIS SISTE BRITANNA JUGIS.] *Britanna* dixit pro *Britannica*. cujus figurae multa exempla Paſſeratius hic illic collegir. & ſupra notatum eſt aliquid ad L. 1. Eleg. 11. *eſſeda* ſunt Britannorum vehicula. Caeſar L. 4. Bell. Gall. C. 24. *Barbari, conſilio Romanorum cognito, praemiſſo equitatu & eſſedariis, quo plerumque genere in praeliis uti conſuerunt, reliquis copiis ſubſecuti, noſtros navibus egredi prohibebant.* rationem pugnandi ex eſſedis tradit paullo poſt C. 33. quam fuiſſe fallacem oſtendit & Cicero L. 7. ad famil. epiſt. 6. *Tu qui ceteris cavere didiciſti, in Britannia ne ab eſſedariis decipiaris caveto.* hinc jocus in Trebatium epiſtola proxime ſequente: *in Britannia nihil eſſe audio neque auri neque argenti. id ſi ita eſt, eſſedum aliquod ſuadeo capias, & ad nos quam primum recurras.* tranſierunt brevi haec vehicula in uſus Romanos: credo ob agilitatem & flexurae commoditatem: uſique iis quam maxime homines delicati. Virgilius L. 3. Geor.

Belgica vel molli melius feret eſſeda collo.

Philargyrius: MOLLI, *mobili dixit, ut: Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu.* erant autem adeo levia, ut & puellae aurigarentur ſolae. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 16.

Parvaque quamprimum rapientibus eſſeda mannis
Ipſa per admiſſas concute lora jubas.

hanc mollitiem in Sexto Maena acerbe proſcindit Horatius Epod. 4.

Sectus flagellis hic triumviralibus,
Praeconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille campi jugera,
Et Appiam mannis terit.

Cicero L. 6. ad Attic. epiſt. 1. *hic Vedius venit mihi obviam cum duobus eſſedis, & rheda equis juncta, & lectica, & familia magna. ---- erat praeterea cynocephalus in eſſedo: nec deerant onagri.* deinde magis ac magis invaluit demens luxus. Suetonius Claud. C. 16. *Fuerunt & illa in Cenſura ejus notabilia, quod eſſedum argenteum, ſumtuoſe fabricatum, ac venale ad Sigillaria, redimi, concidique coram imperavit*; &c.

II. Qui

Digitized by Google

II.

QUi nullam tibi dicebas jam poſſe nocere,
Haeſiſti: cecidit ſpiritus ille tuus.
Vix unum potes infelix requieſcere menſem,
Et turpis de te jam liber alter erit.
Liber eram, & vacuo quaerebam vivere lecto:
At me compoſita pace fefellit Amor.
Quaerebam ſicca ſi poſſet piſcis arena,
Nec ſolitus ponto vivere torvus aper;
Aut ego ſi poſſem ſtudiis vigilare ſeveris.
Differtur, numquam tollitur ullus amor.

Ac

1. QUI NIHILUM TIBI] in omnibus libris eſt, *Qui nullum tibi.* lege *nullam*; quod firmant ſequentia. *nulla* ſic abſolute dicitur, ut *nemo*. Ovidius Remed. Amor.

Cur nemo eſt, Hecalen; nulla eſt, quae ceperit Iron?

noſter L. 2. Eleg. 23.

Nulla tamen lecto recipit ſe ſola libenter.

Juſtinus L. 28. c. 4. *Nemo in acie ſaluti pepercit, nulla amiſſum conjugem flevit:* Plautus Aulul. Act. 3. Sc. 5.

Nulla igitur dicat: Equidem dotem ad te attuli
Majorem multo, quam tibi erat pecunia.

Terentius Heautontim. Act. 5. Sc. 3.

Tum praeterea talem, niſi tu, nulla pareret filium.

Sic & *nullus* dicebant. Seneca de Brevit. vit. C. 6. *Diſputatur, an ipſe ſibi manus attulerit, ſubito enim vulnere per inguen accepto, collapſus eſt: aliquo dubitante, an mors voluntaria eſſet; nullo, an tempeſtiva.*

5. VACUO QUAEREBAM VIVERE LECTO] membranae habent fere *meditabar vivere*: quod tamen minus aptum eſt, quam *quaerebam*; &, ut videtur, hujus ipſius interpretatio ex margine. Horatius. L. 3. Od. 27.

Specioſa quaero
Paſcere tigres.

& Od. 24.

Si quaeret, Pater urbium,
Subſcribi ſtatuis.

Juſtinus L. 20. C. 3. *tantuſque ardor ex deſperatione ſingulos cepit, ut victores ſe putarent, ſi non inulti morerentur. Sed dum mori honeſte quaerunt, feliciter vicerunt.* Quomodo & Lucretius, & Catullus alicubi. Corn. Nepos Conone C. 2. *rebus autem afflictis, cum patriam obſideri audiſſet, non quaeſivit, ubi ipſe tuto viveret, ſed unde praeſidio poſſet eſſe civibus ſuis.* Plinius L. 8. C. 53. de ibicibus: *in haec* [cornua] *ſe librant, ut tormento aliquo rotati in petras, potiſſimum e monte aliquo in alium tranſilire quaerentes.* non capiebant librarii vim vocis interiorem.

6. COMPOSITA PACE] facta pace rurſus me dolo aggreſſus eſt, inquit Paſſeratius. ſane *pacem componere* eſt facere pacem. tamen hic *compoſita pax* eſt conficta, ſimulata, in qua nihil veri; uti recte Schoppius expoſuit L. 4. Veriſimil. C. 12. Cicero Accuſ. 2. in Verr. C. 22. *rem occulte inſtituunt: ad Verrem per ejus interpretes defecerunt: ita cauſa componitur, ut item palaeſtritae Bidenſes peterent ab Epicrate hereditatem, quemadmodum palaeſtritae Syracuſani ab Heraclio petiſſent.* Auctor dial. de Orator. C. 12. *vel ſi haec fabuloſa nimis & compoſita videntur, illud certe mihi concedis Aper*, &c. Auſonius Epiſt. 24.

Nec quae compoſitis maleſuadae credula cauſſis
Concinnat veriſimilis ſuſpicio culpas.

11. PRI-

Ac veluti primo taurus detractat aratro,
Mox venit adſueto mollis ad arva jugo:
Sic primo juvenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti poſt haec aequa, & iniqua ferunt.
Turpia perpeſſus vates eſt vincla Melampus,
Cognitus Iphicli ſubripuiſſe boves.
Quem non lucra, magis Pero formoſa coëgit,
Mox Amythaonia nupta futura domo.

Nec

11. PRIMO TAURUS DECTRECTAT ARATRA] *detractat* habet noſter ſecundus, cum duobus Regiis ac Colbertino utroque: quæ eſt ipſiſſima vetuſtatis ſcriptura. Lactantius C. 9. de mortibus perſecutor: *in tantos namque faſtus poſt hanc victoriam elevatus eſt, ut jam detractaret Caeſaris nomen.* Vide ibi Jo. Columbum, &, qui nuperrime edidit, P. Bauldri. Sic *adtractare* legi in vetuſtis Maronis ac Livii exemplaribus, notavit Jo. Pierius Valerianus ad L. 2. Aen. ℣. 719. ſic *conjuge praerapta* ſcribitur in membraneo codice Virgilii eximiae bonitatis, qui eſt apud virum diſertiſſimum Petrum Francium, L. 9. Aen. ℣. 138. ſic *conſpargere* in manuſcripto Phaedro invenit illuſtris Gudius, L. 2. Fab. 5. atque ita crebro Salluſtius. deinde *aratro* erat in noſtro primo, ac Borrichiano: quod & in Comel. invenerat Gebhardus. ſed vulgata non videtur temere tentanda. Ovidius L. 3. Pontic. Epiſt. 7.

Ductus ab armento taurus detrectat aratrum.

plura Paſſeratius dabit firmandae receptae lectioni. tamen, ut verum fatear, iſtud mihi *aratro* neſcio quo modo ſubblanditur: & propemodum inducor, ut credam latere ellipſin verbi *parere*, aut alicujus non diſſimilis. ſane ad hanc faciem verbo *negare*, non multum abeunte a *detractandi* verbo, uſus eſt Lucanus L. 8. ipſo initio:

Jam ſuper Herculeas fauces, nemoroſaque Tempe,
Aemoniae deſerta petens diſpendia ſilvae,
Cornipedem exhauſtum curſu, ſtimuliſque negantem
Magnus agens, incerta fugae veſtigia turbat.

itemque Papinius L. 3. Silv. 1.

Praecipuus ſed enim labor eſt, exſcindere dextra
Oppoſitas rupes, & ſaxa negantia ferro.

vide quae in hanc rem notavit inuſitatae vir eruditionis Jo. Fred. Gronovius Diatribes Statianae capite 45.

12. MOX VENIT ADSUETO] libri habent *Poſt.* ſed τὸ *mox* aptius eſt: id enim notat tractum temporis, interdum etiam ſatis longum. ut apud Florum L. 3. c. 19. *primum ſervile bellum inter initia urbis; Herdonio Sabino duce in ipſa urbe tentatum eſt - - - Mox imperio per diverſa terrarum occupato, quis crederet Siciliam multo cruentius ſervili, quam Punico bello eſſe vaſtatam? adſueto jugo*, ut ſupra L. 1. Eleg. 1.

Sua quemque moretur
Cura, neque adſueto mutet amore locum.

Virgilius L. 6. Aen.

Ne pueri, ne tanta animis adſueſcite bella.

Papinius L. 4. Thebaid.

Armiferos geminae jam ſidere brumae
Orgia ferre Getas, canumque vireſcere dorſo
Othryn, & Icaria Rhodopen adſueverat umbra.

14. DEHINC DOMITI POSTHAEC] parelcon, quale illud Virgilii L. 8. Aen.

Poſthinc ad navis graditur, ſocioſque reviſit.

quod probo judicio imitatus eſt vir multo diſertiſſimus Dominicus Baudius L. 1. Gnom. Jamb. carm. 17.

lenis ante corrigi,
Mox pravitate poſt inemendabili
Curvatur arbos.

plurimum gaudebant veteres hoc genere pleonaſmi. ſic dicebant *olim quondam*, *poſt deinde*, *deinde deinceps*, *repente ſubito*, *tandem denique*, & quae ſunt ad hanc formam alia longe plura. vide ſis quae vir doctiſſimus Geor. Fabricius notavit ad Terent. Eunuch. Act. 4. Sc. 7. & ad Heaut. Act. 2. Sc. 3. quaeque incomparabilis Voſſius lib. de Conſtruct. C. 63.

20. SINT

Nec me tam facies, quamvis ſit candida, cepit:
Lilia non domina ſint magis alba mea:
Ut Maeotica nix minio ſi certet Hibero,
Utque roſae puro lacte natant folia.
Nec de more comae per laevia colla fluentes,
Non oculi geminae ſidera noſtra faces:
Nec ſiqua Arabio lucet bombyce puella.
Non ſum de nihilo blandus amator ego.
Quantum quod poſito formoſe ſaltat Iaccho,
Egit ut evantes dux Ariadna choros.
Et quantum, Aeolio quum tentat carmina plectro,
Par Aganippeae ludere docta lyrae.

20. SINT MAGIS ALBA] *ſunt* eſt in noſtris duobus. minus recte.

21. UT MAEOTICA NIX MINIO SI CERTET HIBERO:

UTQUE ROSAE PURO LACTE NATANT FOLIA.]

venuſtiſſimae comparationes, quarum alteram Anacreonti deberi notarunt Lipſius L. 1. Ant. Lect. C. 20. & Barthius L. 25. Adv. C. 4. cui etiam ipſi ſublegiſſe videri poteſt Achilles Tatius L. 5. ubi dicit, Melittes in vultu colorem eum eſſe, quem ſanguine ac lacte temperatum crederes. ſed & Ennius tale quid dixerat Annal. L. 11.

Et ſimul erubuit ſeu lacte & purpura miſta.

quod nobis fragmentum ſervavit Nonius Marcellus in *lacte*. eſt & Maronis comparatio admodum illuſtris L. 12. Aen.

Indum ſanguineo veluti violaverit oſtro
Si quis ebur, aut mixta rubent ubi lilia multa
Alba roſa; tales virgo dabat ore colores.

aemulatus eſt Ovidius, addito etiam tertio emblemate, L. 2. Amor. Eleg. 5.

Quale roſae fulgent inter ſua lilia miſtae:
Aut ubi cantatis Luna laborat equis:
Aut quod, ne longis flaveſcere poſſit ab annis,
Maeonis Aſſyrium femina tinxit ebur.

aliquanto lenius, & ſuo quodam more peculiari, Tibullus L. 3, Eleg. 4.

Ut quum contexunt amaranthis alba puellae
Lilia, & autumno candida mala rubent.

iſtas noſtri delicatiſſimas imagines furto indecoro deturpavit Publius quidam Spinula, ſuperiorum temporum poetaſter parvulus:

Purpurea eſt facies, facies eſt candida noſtrae:
Lilia non membris ſunt magis alba ſuis.
Ut ſi nix minio certet, vel cana pruina;
Et folia ut puro lacte notata roſae.

verebatur, opinor, homo providus ne aliquando totus interiret Propertius: atque ideo has gemmas in ſuis ſcriniis clementer ſervatum ivit. quanto venuſtius noſter ille Hoofdius, in ſuo aere dives:

Kaakjes, zacht, van ys en gloedt;
Leelymelk en roozebloedt.

paene exciderat; in Groningano legi *certat.* quod minus mihi probatur.

28. EGIT UT EVANTES DUX ARIADNA CHOROS] multum deſciverant mores ab illa antiqua ſeveritate. non ita pridem Salluſtius in Sempronia reprehenderat, quod pſalleret & ſaltaret elegantius, quam neceſſe eſſet probae. noſter id ſummae laudi ducit in ſua Cynthia. & ſane oportet Graeculos motus egregie doctam fuiſſe, quae tam formoſe ſaltaverit Ariadnem, multi laboris opus. videndus Homerus L. 18. Iliad. ℣. 590. ejus choreae, ad ductum Homeri in candido lapide olim expreſſae, meminit Pauſanias in Boeoticis. Lydarum mulierum choros Bacchicos multa cum laude celebrat Dionyſius Perieg. ℣. 839. in verſu proxime ſuperiore, pro *formoſe ſaltat*, duo Colbertini habent *formoſe jactat*. equidem neſcio, ſi *jactare* ſic *ἁπλῶς* dici poteſt, pro eo quod eſt *brachia jactare*; in quo motu magna pars erat ſaltationis antiquae, videbunt doctiores.

30. PAR AGANIPPEAE LUDERE DOCTA LYRAE] N. Heinſius videtur maluiſſe *Mytileneae lyrae*, inductus illo Claudiani,

Et ſua quum antiquae committit ſcripta Corinnae,
  Carminaque aequaevis non putat eſſe ſuis.
Num tibi naſcenti primis, mea vita, diebus
  Aureus argutum ſternuit omen Amor?
Haec tibi contulerunt caeleſtia munera divi,
  Haec tibi: ne matrem forte dediſſe putes.

Non,

Quod Mytileneo modulatur pectine Sappho.
prorſus praeter mentem poetae; ut omittam omnium librorum conſenſum, in quibus nihil tale. Cynthiam ſuam non cum Sapphone comparat; ſed eam canere dicit quod aequare poſſit ipſam Muſarum lyram. ſic L. 1. Eleg. 2.

Quum tibi praeſertim Phoebus ſua carmina donet,
Aoniamque libens Calliopea lyram.

32. CARMINAQUE AEQUAEVIS NON PUTAT ESSE SUIS.] haec eſt Scaligeri correctio, qua nihil certius. *Carmina quae quivis*, legitur in noſtris duobus; Borrichiano; utroque Regio, uno Colbertino. neque aliter in ſuis invenerant Beroaldus ac Volſcus. eadem praefert Vaticanus Livinejo inſpectus; & duo Palatini Gebhardo, qui tamen refingit *Carmina Sirenum*, ne ſcilicet nihil dicat. in Groningano, inque altero Colbertino, eſt *Carmina que lyrnes.* quod ego quid ſit numquam divinaverim. nos contenti ſimus noſtro Catone. qui quod iniquiorem habuerit Jacobum Wallium, virum omnibus poeticae artis laudibus florentiſſimum, eſt cur indignemur, non cur miremur. non Scaliger hunc locum corrupit, ut Wallius autumat; non etiam Beroaldus, ut Scaliger; ſed vero Antonii Volſci putidum caput. quem dum nimis cupide ſequitur Beroaldus, factum eſt ut poſteriores crediderint a libris eſſe id, quod erat ſomnium puſilli homuncionis, nulla re niſi ſola temeritate nobilis. etiam maximum virum Lilium Gregorium Gyraldum hic error tranſverſum egit, dial. 4. Hiſtor. Poetar. ubi Propertium reſpexiſſe putat ad *Helecaten*, Erinnae poëma, cujus verſus Homericis per quam ſimiles ſint viſi. numquam haec in mentem veniſſent homini longe doctiſſimo, ſi vel leviter inſpexiſſet veteres Propertii libros.

34. ARIDUS ARGUTUM STERNUIT OMEN AMOR.] mera mapalia hic faciunt interpretes, dum anxie inquirunt, cur Amor dicatur *aridus? Aridus*, (Schoppium audis L. 4. verif. C. 12.) *ob ſonum quem ſternutans edit.* quis non laudet commentum? eadem totidem verbis Paſſeratius. Macrobius in libello de Differentiis & ſocietate Graeci Latinique verbi, ita profert hunc verſum,

Candidus Auguſtae ſternuit omen Amor.

unde Jo. Iſacius Pontanus multo cum ambitu aſſerit, veram lectionem, & quam olim ipſi Scaligero probaverit, eſſe *Candidus auguſtum*, &c. quod & ipſum pro ſuo Paſſeratius venditavit. fruſtra omnia. in τῷ *aridus* latet vera lectio; quae eſt *Aureus*, proprium ac tantum non perpetuum Cupidinis epithetum. Ovidius Remed. Amor. ipſo fere initio:

Haec ego. movit Amor gemmatas aureus alas.

& L. 2. Amor. Eleg. 18.

Nec tibi (qua tutum vati, Macer, arma canenti)
Aureus in medio Marte tacetur Amor.

& ejuſdem operis L. 1. Eleg. 2. ad Cupidinem:

Tu, pennas gemma, gemma variante capillos,
Ibis in auratis aureus ipſe rotis.

Apulejus L. 5. Mileſiar. *o nos beatas, quas infantis aurei nutrimenta laetabunt! qui ſi parentum, ut oportet, pulcritudini reſponderit, prorſus Cupido naſcetur.* Sappho quoque Venerem vocat χρυσοῦ χρυσοτέραν. nec ſemel Venus *aurea* dicitur apud Maronem; apud Homerum multo etiam frequentius. Et hinc omnia pulcra, ſolenni voce *aurea* vocantur. de ſternutatione non eſt cur multa moneamus. Quod vero Amorem potiſſimum, naſcente Cynthia, ſternutatione felix omen dare faciat poëta, non ita eſt in propatulo. ab ipſis Aegyptiis cauſſam acceſſit Macrobius L. 1. Saturn. C. 19. *Argumentum caducei ad genituram quoque hominum, quae geneſis appellatur, Aegyptii protendunt, Deos praeſtites homini naſcenti quatuor adeſſe memorantes, δαίμονα,*

να,

Non, non humani ſunt partus talia dona:
  Iſta decem menſes non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis.
  Romano accumbes prima puella loco.
Nec ſemper mecum Romana cubilia viſes;
  Poſt Helenam haec terris forma ſecunda redit.

Hac

να, τύχην, ἔρωτα, ἀνάγκην. quorum deinceps ſingulorum rationes reddit. *τὸ aridus* exponit interpres Pariſinus nuperrimus per *propitius & favens.* o illum nimis cerebri felicem, cui ad omnem nodum cuneus eſt praeſto. & tamen haec ipſa expoſitio multis viſa eſt nimis quam arida & macra: qualem ſcilicet hominis ab omni literarum cultu aridiſſimi eſſe conveniebat: qui in tot paginis ne ſemel quidem ſapere voluit, *Solamque ſervat gloriam ariditudinis.*

37. NON, NON HUMANI SUNT PARTUS TALIA DONA] belliſſima repetitio ejuſdem particulae. quam & Paſſeratius obſervavit. addo ego, eſſe eo etiam concinniorem, quod in ipſo principio ponitur, nulla alia voce interjecta. quae res mirifice animat orationem. Terentius Phorm. Act. 2. Sc. 1. *non, non ſic futurum eſt: non poteſt.* Catullus Carm. 14.

Non, non hoc tibi, ſalſe, ſic abibit.

Virgilius L. 9. Aen.

Me, me; adſum qui feci, in me convertite ferrum,
O Rutuli.

Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 48. *Adſpicite, adſpicite, judices, ſqualorem ſordeſque ſociorum.* ibid. C. 59. *Malo, malo mehercule id, quod tu defendis, his judicibus populoque Romano, quam id, quod ego inſimulo, probari.* pro M. Fontejo C. 7. *Fuit, fuit illis judicibus divinum ac ſingulare, judices, conſilium.* pro Caecin. C. 29. *Mea, mea eſt iſta defenſio: ego omnes homines deoſque teſtor*, &c. pro Cluentio C. 23. *nihil, nihil inquam aliud, judices, reperietis.* in media periodo poſuit Valerius Flaccus, magna cum vi, L. 7.

Quinquaginta Aſiam (pudet heu!) penetrarit Iaſon
Exſulibus? meque ante alios ſic ſpreverit una,
Una ratis, ſpolium ut vivo de rege reportet?

pariter Juvenalis Sat. 8.

Praeter majorum cineres atque oſſa volucri
Carpento rapitur pinguis Damaſippus, & ipſe,
Ipſe rotam ſtringit multo ſufflamine conſul.

ceterum *humani partus ſunt*, erat in Groningano, utroque Colbertino, & Vaticano Livineji; numero elumbi, & ſubagreſti.

39. GLORIA ROMANIS UNA ES TU RARA PUELLIS] omnes tam ſcripti quam antiquitus cuſi libri habent magno conſenſu, *una es tu nata puellis.* Quomodo & L. 4. Eleg. ult. *Filia, tu ſpecimen cenſurae nata paternae.* Porphyrio in L. 1. Horatii Od. 27. *Natis in uſum laetitiae ſcyphis] Natis, id eſt, ad hoc ſpecialiter inventis & factis. Sic, Animal propter convivia natum. & Lucilius:*

Judicis Hortenſi eſt ad eam rem nata palaeſtra.

recte grammaticus ille. Cicero Accuſ. 4. in Verr. C. 24. *tum illa, ex patellis & thuribulis quae evellerat, ita ſcite in aureis poculis illigabat, ita apte in ſcyphis aureis includebat, ut ea ad illam rem nata eſſe diceres.* Poſſis vulgatam defendere eo verſu L. 1. Eleg. 8.

Sunt igitur Muſae, neque amanti tardus Apollo:
Queis ego fretus amo. Cynthia rara mea eſt.

& Eleg. 17. ejuſdem libri:

Quamvis dura, tamen rara puella fuit.

ſed cur inſuper habeas tot librorum fidem, & lectionem minime ineptam?

42. POST HELENAM HAEC TERRIS] nullum mihi dubium eſt, fuiſſe olim a manu poëtae, *Poſt Helenam haec Grajis forma ſecunda redit*, ſenſu aperto & facili. Romanos illos veteres miro terrae Graeciae videndae amore flagraſſe, non eſt cur operoſe adſtruamus. eo ſe nunc ducturum comitem Cynthiam ſuam dicit; qua conſpecta fateantur Graeci, elegantes illi formarum ſpectatores, nihil poſt bellum Trojanum exſtitiſſe apud ſe venuſtius, quodque tam prope accederet ad divinam illam ſaeculiſque omnibus celebratam Helenae pulcritudinem. id profecto notat verbum *redit.* Vide L. 2. Eleg. 19. ab

Hac ego nunc mirer ſi flagret noſtra juventus?
    Pulcrius hac fuerat, Troia, perire tibi.
Olim mirabar, quur tanti ad Pergama belli
    Europae, atque Aſiae cauſſa puella fuit.
Nunc, Pari, tu ſapiens, & tu, Menelae, fuiſti:
    Tu, quia poſcebas: tu, quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles.
    Vel Priamo belli cauſſa probanda fuit.
Si quis vult fama tabulas anteire vetuſtas,
    Hic dominam exemplo ponat in arte meam.

Sive

eo verſu, *Seu mare per longum mea cogitet ire puella.* non eſt ulla alia ratio qua connectas hunc verſum cum praecedente, aut ſenſum elicias tolerabilem.

43. HAC EGO NON MIRER] haec plane jacent, & frigent. *ego nunc* eſt in quinque ſcriptis. recte. ſic autem eriges ſententiam:

Hac ego nunc mirer ſi flagret noſtra juventus?

45. MIRABAR QUOD TANTI AD PERGAMA BELLI] melius in Groningano, *mirabar cur tanti.* Horatius L. I. Od. 33.

Albi, ne doleas plus nimio memor
Immitis Glycerae; neu miſerabiles
Decantes elegos, cur tibi junior
    Laeſa praeniteat fide.

Et Epiſt. 8. L. I.

Fidis offendar medicis, iraſcar amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno.

Prudentius Hymno 4. Cathemer.

            feram repellis,
Quae circumfremit, ac vorare tentat,
Inſanos acuens furore dentes
Cur te, ſumme Deus, precemur unum.

Cicero L. 3. ad Attic. Epiſt. 13. *Quod me ſaepe accuſas, cur hunc meum caſum tam graviter feram, debes ignoſcere, cum ita me afflictum videas, ut neminem umquam nec videris, nec audieris.* deinde *in Pergama* erat, pro *ad.* quomodo & Vaticanus. perperam: nam Aſiae populi pro Troja pugnabant, ſed tamen ad Trojam, id eſt, apud ipſam urbem. Cicero ad Brutum: *bellum ad Mutinam gerebatur.*

49. DIGNA QUIDEM FACIES, PRO QUA VEL OBIRET ACHILLES,
    VEL PRIAMUS. BELLI CAUSSA PROBANDA FUIT.]

Livinejus legebat, *pro qua vel obiret Atrides,* ut utrimque ſummi duces numerentur, ſine quorum alterius ſanguine bellum exſtingui non poſſet. commode ſane, ſi addicerent libri. ſed commodius Nic. Heinſius Not. ad Epiſtolas Sabini,

- - - - pro qua vel obiret Achilles.
Vel Priamo belli cauſſa probanda fuit.

ſic contrario ſenſu apud Maronem Diomedes L. II. Aen.

            infanda per orbem
Supplicia, & ſcelerum poenas expendimus omnis,
Vel Priamo miſeranda manus.

firmat Heinſii lectionem inſignis locus M. Fabii Quintiliani ex tertia Iliade deſumtus, L. 8. C. 4. *Non putant indignum Trojani principes, Grajos Trojanoſque propter Helenae ſpeciem tot mala tanto temporis ſpatio ſuſtinere: quaenam igitur illa forma credenda eſt? non enim hoc dicit Paris, qui rapuit: non aliquis juvenis, non unus e vulgo: ſed ſenes, & prudentiſſimi, & Priamo adſidentes. Verum & ipſe rex decenni bello exhauſtus, amiſſis tot liberis, imminente ſummo diſcrimine, cui faciem illam, ex qua tot lacrimarum origo fluxiſſet, inviſam atque abominandam eſſe oportebat, & audit haec, & eam filiam appellans juxta ſe locat, & excuſat etiam, atque ſibi eſſe malorum cauſſam negat.* Gebhardus adducit hunc ipſum Quintiliani locum, quamquam de lectione corrigenda unice ſecurus. volupe fuerit conferre cum Fabio ſermonem Achillis ac Priami apud Lucium Septimium fine libri tertii.

51. SI QUIS VULT FAMA TABULAS ANTEIRE VETUSTAS] *id eſt,* inquit Schoppius L. 4. Veriſimil. C. 12; *ſi quis eo nomine laudari volt, quod dominam adeo formoſam habeat, ut cum veteribus heroinis conferenda ſit;* &c. quas non ille tragoedias dediſſet, ſi quis alius explicationem attuliſſet tam inſigniter

Digitized by Google

Sive illam Heſperiis, ſive illam oſtendet Eois,
Uret & Eoos, uret & Heſperios.
Quur haec in terris facies humana moratur?
Jupiter, ignoro priſtina furta tua.
Fulva coma eſt, longaeque manus, & maxima toto
Corpore: & incedit vel Jove digna ſoror:
Aut quum Dulichias Pallas ſpatiatur ad aras,
Gorgonis anguiferae pectus operta comis.
Qualis & Iſchomache Lapithae genus heroinae
Centauris medio grata rapina mero:

ter fatuam! ſed ignoſcebat ſibimet Maenius. adludit poëta Venerem Apellis, Helenam Zeuxidis, &c. quod verſus proxime ſequens oſtendit.

52. Hic dominam exemplo ponat inante meam] *inante* eſt in ſeptem libris ſcriptis, in duabus editionibus primis, in Aldina, Colinaeana, Plantiniana, &c. idque multis propugnat Gebhardus. videri poſſunt ſuper hac vocula Giſanius in Collectaneis Lucretianis, Raevardus L. 3. Varior. C. 3. & Bernartius in Papin. L. 1. Silv. 6. ſed intercedit pater Gronovius L. 1. Obſerv. C. 15. negans *τὸ inante* boni aevi Latio receptum fuiſſe; & ſe alibi dicens oſtendiſſe Scaligeri in eo peccatum, qui Propertio obtruſerit. at vero Scaliger de ea vocula verbum fecit nullum; & jam in Propertio legebatur ante Scaligerum natum. itaque haec quidem calumnia eſt, & mera aerugo. noſter primus habet *in arte*, & liber Paſſeratii. ſic L. 3. Eleg. 3.

Corpora diſponens, mentem non vidit in arte.

53. Sive illam ostendet Eois] *oſtendat* eſt in Groningano. Gebhardus praefert *exponat*, quod habebat liber Comelini. Mihi potior eſt conſenſus ceterorum codicum vetuſtorum. in primitus cuſis legitur *oſtendit*.

56. Ignosco pristina furta tua.] *ignoro* habent octo libri MSS. cum editionibus primis. M. Minucius Felix: *Eos autem merito torqueri, qui Deum neſciant, ut impios, ut injuſtos, nemo deliberat: cum parentem omnium, & omnium dominum non minoris ſceleris ſit ignorare, quam laedere.* Phaedrus L. 5. C. 2.

In queis Menander, nobilis comoediis,
Quas, ipſum ignorans, legerat Demetrius.

Corn. Nepos Ariſt. C. 1. *Se ignorare Ariſtidem: ſed ſibi non placere, quod tam cupide elaboraſſet, ut praeter ceteros Juſtus appellaretur.* Videſis Janum Gulielmium Quaeſt. in Amphitr. Plauti C. 6. Douzam F. Not. in Propert. C. 6. Voſſium L. 4. Inſtit. Orat. C. 10. vulgatum *ignoſco* defendit Paſſeratius; ſed non ego credulus illi. pulcre Petronius:

Quid factum eſt, quod tu projectis, Jupiter, armis
Inter coelicolas fabula muta taces?
Nunc erat a torva ſubmittere cornua fronte,
Nunc pluma canos diſſimulare tuos.
Haec vera eſt Danaë: tenta modo tangere corpus,
Jam tua flammifero membra calore fluent.

58. Incedit vel Jove digna soror] Virgilius L. 1. Aen. *Aſt ego quae Divum incedo regina.* ibi Servius: *Incedere proprie eſt nobilium perſonarum, hoc eſt, cum aliqua dignitate ambulare.* de majeſtate autem inceſſus Junonii valde magnifice ſentiebant veteres. videndus Turnebus L. 13. Adverſ. C. 16. & Giſanius indice Lucret. in *cataplexis.* & noſter Junius in adagio *Junonius puer.*

59. Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras] Paſſeratius ait, quoſdam legere *Munichias.* ego vero nondum reperi qui fuerint illi quidam. certe in omnibus libris eſt *Dulichias.* & non ſummo cultu veneratus ſit Ulyſſes Deam patronam? de *τῷ ſpatiatur* quaedam habet Turnebus L. 23. C. 3. quem locum, uti & iſtum ſuperiorem, exſcripſiſſe videri poterat Paſſeratius, ſi id fas eſſet ſuſpicari de homine ſummae eruditionis, pari quoque candore.

60. Gorgonis anguiferae pectine operta comas] ita liber Scaligeri: ipſo tamen

Mercurio & ſanctis fertur Boebeidos undis
Virgineum Brimo compoſuiſſe latus.
Cedite jam, Divae, quas paſtor viderat olim
Idaeis tunicam ponere verticibus.

Hanc

vix admittente. noſtri omnes, *pectus operta comis.* quae vera lectio: nam in aegide habebat Minerva Gorgonis caput. Ovidius ipſo fine L. 4. Metam.

Gorgoneum turpes crinem mutavit in hydros.
Nunc quoque, ut attonitos formidine terreat hoſtes,
Pectore in adverſo, quos fecit, ſuſtinet angues.

Virgilius L. 8. Aen.

Aegidaque horriferam turbatae Palladis arma
Certatim ſquamis ſerpentum auroque polibant,
Conexoſque anguis, ipſamque in pectore divae
Gorgona deſecto vertentem lumina collo.

Papinius L. 12. Theb.

Ipſa metus Libycos, ſervatricemque Meduſam
Pectoris, incuſſa movit Tritonia parma.

Idem Papinius L. 1. Achill. ubi deſcribit Deïdamiam, feſtum Palladis celebrantem:

Illius e roſeo flammatur purpura vultu,
Et gemmis lux major ineſt, & blandius aurum.
Atque ipſi par forma Deae, ſi pectoris angues
Ponat, & exem'a placetur caſſide vultus.

paria habent Fulgentius L. 2. Mytholog. C. 2. Martianus Capella ipſo initio L. 6. Servius ad L. 2. Aen. ℣. 615. tu vero *aegida* cave hic pro ſcuto capias: thorax eſt, peculiari nomine ita dictus. Servius ad laudatum Virgilii locum: AEGIDAQUE HORRIFERAM. *Aegis proprie eſt munimentum pectoris aereum, habens in medio Gorgonis caput: quod munimentum ſi in pectore numinis fuerit, Aegis vocatur: ſi in pectore hominis, ſicut in antiquis imperatorum ſtatuis videmus, Lorica dicitur.* Haec ille debere videtur Martiali, L. 7. Epigr. 1.

Accipe belligerae crudum thoraca Minervae,
Ipſa Meduſeae quem timet ira comae.
Dum vacat haec, Caeſar, poterit lorica vocari:
Pectore cum ſacro ſederit, Aegis erit.

ſane Domitianus, ſicuti filius Palladis credi volebat, ita pari fere ſuperbiebat armatura, & Virgilii illas *ſerpentum ſquamas* ungulis aprugnis imitabatur. Martialis L. 7. Epigr. 2.

Invia Sarmaticis domini lorica ſagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Aetolae ſecuram cuſpidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri.

tamen & in ſcuto geſtabat Gorgonis caput Minerva. ſic apud Heliodorum L. 3. Aethiop. in fibula, qua Theagenes chlamydem purpuream nectebat, Pallas ex electro repraeſentabatur, Meduſae caput in clypeo praeferens. Albricus lib. de imaginib. Deor. C. 8. *ipſa autem* [Minerva] *lanceam tenebat in dextra: in ſiniſtra vero ſcutum cryſtallinum habebat, quod caput Gorgonis a cervice ſerpentibus monſtroſe continebat.* quae poſteriora mendoſa ſunt, nec ſine ope veteris alicujus libri corrigenda. nunc ſcriptorem purioris facundiae audiamus, Angelum Politianum, virum maximum etiam inter principes eruditionis, Miſcell. C. 47. *Vidimus item, quod etiam his Miſcellaneis noſtris putavimus inſerendum, marmoreum quoddam in urbe eadem* [Roma] *Palladis ſimulacrum geſtans aegida ſquamoſo draconum corio contectam, ſic ut extremum ipſius ambitum dracunculi item ad limbi aut fimbriae vicem circumcluderent.* hic *aegida* cum clypeo confundit, quod & multi alii fecerunt. ejus vero limbi vel fimbriae meminit & Capella L. 6.

Hinc tibi dant clypeum, ſapientia quod regat orbem:
Vel rationis opem quod ſpumea praelia poſcant.
Haſta etiam vibrans penetrabile monſtrat acumen:
Lymphaſeum magis eſt, & ſcutum circulus ambit.

63. MERCURIO ET SANCTIS, &c.] egregie hos verſus reſtituit Scaliger; uti & Turnebus L. 11. C. 16. ſi quis autem dubitat de *τῷ ſanctis*, is ſciat ita diſerte legi in duobus Regiis, in altero Colbertino, & in utroque noſtro. Paſſeratius malebat, *Mercurioque ſacris*: ſed, ut vides, reclamantibus membranis. Mureti quoque liber habebat *ſanctis*.

66. IDAEIS TUNICAS] *tunicam* eſt in quinque MSS. & vetuſtis editt. Ovidius quoque ſic extulit L. 3. Amor. Eleg.

Illic

Digitized by Google

Hanc utinam faciem nolit mutare vetuſtas;
Et ſi Cumaeae ſaecula vatis aget.

Illic nec tunicam tibi ſit poſuiſſe rubori.

68. Etsi Cumaeae] *Cumanae*, habet Groninganus. in carmine obſcaeno: *Cumaeae ſoror, ut puto, Sibyllae.* alteram flexionem Auſonius maluit Epigr. 18.

Neſtore ſim quamvis provectior: aemulaque annis
Vincas Cumanam tu quoque Deiphobin.

III.

Multa prius dominae delicta queraris oportet:
Saepe roges aliquid, ſaepe repulſus eas.
Et ſaepe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio ſuſcitet ira pede.
Nequiquam perfuſa meis unguenta capillis:
Ibat & expenſo planta morata gradu.
Nam cui non ego ſum fallaci praemia vati?
Quae mea non decies ſomnia verſat anus?
Hoſtis ſi quis erit nobis, amet ille puellas:
Gaudeat in puero ſiquis amicus erit.

Tran-

4. Et crepitum dubio suscitet ira pede] Livinejus mallet, *duro.* fruſtra. *dubio pede*, dum primum moveri incipit bilis; ſed tamen deliberante ſecum amatore, an non praeſtet blanditiis rem agere. *incerto pede* Horatius dixit in negotio ſimili Epod. 11.

5. Nequicquam] apud Feſtum ſcribitur *nequiquam*. recte, opinor. creditur enim a caſu ablativo deſumi, itidem ut *nequaquam*. videſis doctiſſimi Pierii Caſtigationes in L. 2. Aen. ℣. 101. & Giſanium in Lucretianis, ac Dauſquium in Orthographia.

6. Ibat et expenso planta morata gradu.] *extenſo*, praeferunt Paſſeratius & Gebhardus: ſed contra mentem poetae. *extenſus* gradus ſuperbiae eſt, & jactationis. Ovidius L. 3. Artis Amat.

Haec movet arte latus, tunicisque fluentibus auras
Excipit, extenſos ferique ſuperba pedes.

ſed τοῦ *expendere* alia eſt notio. Cicero Orat. *nec vero utetur imprudenter hac copia, ſed omnia expendet, ac ſeliget.* illum autem *expenſum* gradum pulcre tangit Petronius: *quo inceſſus tute compoſitus, & ne veſtigia quidem pedum extra menſuram aberrantia, niſi quod formam proſtituis, ut vendas?* J. Firmicus L. 8. Aſtron. C. 7. *Hi molliter ambulantes, veſtigia ſua cum delicata moderatione ſuſpendunt.* Poeta anonymus, cujus Iambum veterem atque elegantom C. Barthius edidit L. 44. Adverſ. C. 17.

Tu qui ſuperbo te vehis celſum gradu,
Doctumque numero ponis exſcripto pedem,
Animum vago teſtatus inceſſu levem.

ubi notare te volo τὸ *exſcripto*. Seneca L. 7. Nat. Quaeſt. C. 31. *colores meretricios, matronis quidem non induendos, viri ſumimus. Tenero & molli ingreſſu ſuſpendimus gradum: non ambulamus, ſed incedimus.* hoc certe noſtri loco *expenſo* eſt in omnibus libris calamo exaratis.

9. Hostis si quis erit nobis] optime hanc locutionem illuſtrat Lambinus ad Horat. L. 3. Od. 27.

Hoſtium uxores puerique caecos
Sentiant motus orientis Hoedi.

9. Amet ipse puellas] *ille* habet Groninganus, Borrichianus, unus Regius, unuſque Colbertinus. quod potius videtur.

14. Al-

Tranquillo tuta deſcendis flumine cymba:
Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?
Alter ſaepe uno mutat praecordia verbo:
Altera vix ipſo ſanguine mollis erit.

14. ALTERA VIX IPSO SANGUINE MOLLIS ERIT.] *mitis erit*, legitur in Groningano. quod ſane praeferrem, niſi obſtaret ipſe noſter, Eleg. 1. hujus libri:
Mox venit adſueto mollis ad arva jugo.
Horatius L. 3. Od. 10. utramque vocem junxit in eodem negotio:
nec rigida mollior aeſculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.

I V.

HOc verum eſt tota te ferri, Cynthia, Roma,
Et non ignota vivere nequitia?
Haec merui ſperare? dabis mihi, perfida, poenas,
Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit.
Inveniam tamen e multis fallacibus unam,
Quae fieri noſtro carmine nota velit:
Nec mihi tam duris inſultet moribus, & te
Vellicet. heu ſero flebis amata diu.
Nunc eſt ira recens, nunc eſt diſcedere tempus.
Si dolor abſuerit, crede, redibit amor.

Non

4. ET NOBIS AQUILO, CYNTHIA, VENTUS ERIT] locus per quam obſcurus, quique multis viris doctis tenebras denſas obfudit. eorum opiniones per ſaturam collegit Paſſeratius. antiquam locutionem eſſe *Auſter ventus*, *Aquilo ventus*, notavit Salmaſius in Exercit. ad Solin. p. 745. eique rei firmandae hunc ipſum Propertii verſiculum adducit, de cujus ſenſu nihil addit ulterius. ſane de locutione ambigit nemo, quae obvia eſt apud optimum quemque ſcriptorem. Cicero L. 9. ad Attic. Epiſt. 6. *ex ea die fuere Septemtriones venti.* Caeſar L. 5. Bel. Gall. C. 7. *Corus ventus navigationem impediebat, qui magnam partem omnis temporis in his locis flare conſuevit.* quem ad modum plus ſemel eſt locutus ſcriptor puriſſimus Cor. Nepos. quinimo iſtud *ventus* etiam cum appellativo jungitur apud Plautum Curcul. Act. 2. Se. 2.
Poſtquam illo ventum eſt, jam ut me collocaverat,
Exoritur ventus turbo: ſpectacula ibi ruunt.
Et Trinum. Act. 4. Se. 2.
Ita jam quaſi canes, haud ſecus, circumſtabant navem turbines venti.
verum haec nihil ad Bacchum. mihi aqua haeret, nec pudet fateri. omnium minime diſplicet Paſſeratii expoſitio: Nos, o Cynthia, ventos nihil aliud quam ventos putabimus, & verba tua, verba mera eſſe. neque tamen vel ſic adquieſco. ſi quis verius aliquid protulerit, ei gratas gratias agemus.

9. NUNC EST IRA RECENS] Gebhardus e codice Palatino legit, *Nunc eſt ira ruens*: quia ſcilicet noſter alibi dixerit,
Neſcit veſtra ruens ira referre pedem.
quod ſtramineum argumentum ſi inverteris, & probaveris hic recte legi *recens*, an ideo in iſto quoque pentametro repones *τὸ recens*? apage hunc innovandi pruritum. tu Naſonem audi initio Remediorum Amoris.

10. SI DOLOR ABFUERIT] *Ni dolor affuerit*, Vaticanus Livinejo inſpectus. *Si dolor afuerit*, Gebhardus. ſane in optimis libris fere

Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae;
Nec dubio nubes vertitur atra Noto:
Quam facile irati verbo mutantur amantes.
Dum licet, injuſto ſubtrahe colla jugo.
Nec tu non aliquid, ſed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum, ſi patiare, leve eſt.
At tu per dominae Junonis dulcia jura
Parce tuis animis, vita, nocere tibi.

Non

fere ſcribi *afuit*, *afuiſſe*, *afuturus*, *afore*, ſatis ſuperque jam pridem viri docti oſtenderunt. ſed nondum reddita eſt ratio idonea, quae vetet has voces litera *b* inſerta exarari..

12. Nec dubio nubes vertitur atra Noto,] *acta Noto*, Gebhardus e Palatino. noſtri nihil mutant. & vero τὸ *atra* plenius eſt quam *acta*. *atra*, quae pluviam & tempeſtatem minatur. tales *gravidas* dixit Seneca Troad. ℣. 395.

Ut nubes gravidas, quas modo vidimus,
Arctoi Boreae disjicit impetus.

Horatius L. 2. Od. 16.

Otium Divos rogat in patenti
Prenſus Aegeo, ſimul atra nubes
Condidit lunam.

Virgilius L. 10. Aen.

Tum levis haud ultra latebras jam quaerit imago,
Sed ſublime volans nubi ſe immiſcuit atrae.

17. Per dominae Junonis dulcia jura] quaerit Paſſeratius, quare per Junonem adjuret poëta Cynthiam ſuam: an quia Junoni ſint vincla jugalia curae? an quia Cynthia jam pepererat? &c. non erat opus tanto ambitu. Junonem, ut peculiare ac proprium numen ſuum, venerabantur & jurabant omnes mulieres, etiam proſtitutiſſimae. Petronius: *Ita? inquit Quartilla; minor eſt iſta quam ego fui, cum primum virum paſſa ſum? Junonem meam iratam habeam, ſi unquam me meminerim virginem fuiſſe. nam & infans cum paribus inquinata ſum, & ſubinde prodeuntibus annis, majoribus me pueris adplicui, donec ad hanc aetatem perveni.* Lapis Puteolanus apud Gruterum xxv. 3.

SIL. PETRONILIA. M. AN. IANVARII
COIVX. GRAVISS. EX. TT. SS. HH.
VT. IVNONI. PRONVB. SVAE. VIRG
EREPTAE. PRIM. AEDES. MAR
CONSTRVATVR. IMP

ceterum *dominae* dicuntur paſſim omnes Deae. quod bene illuſtrat Paſſeratius ad L. 3. Eleg. 2. eo verſu,

Et Veneris dominae volucres mea turba columbae.

adde Apuleji locum L. 5. Metam. *de multis quae circa cubiculum dominae ſtabulant, procedunt quatuor candidae columbae, & hilaris inceſſibus picta colla torquentes, jugum gemmeum ſubeunt: ſuſceptaque domina laetae ſubvolant.* Dii quoque *domini* dicti. Pſyche Apulejana, L. 6: *proſpecto templo quodam in ardui montis vertice, Unde autem, inquit, ſcio, an iſtic meus degat dominus?* & Jupiter, eodem libro, *prenſa Cupidinis buccula, manuque ad os ſuum relata, conſuaviat, atque ſic ad illum, Licet tu, inquit, domine fili, numquam mihi conceſſu Deûm decretum ſervaris honorem;* &c. Ovidius Epiſt. Phaedrae:

Quidquid Amor juſſit, non eſt contemnere tutum.
Regnat, & in dominos jus habet ille Deos.

inſcriptio Bononienſis apud Gruterum LXXXIV. 2.

DOMINAE
ISIDI. VICTRICI
NOMINE
M. CALPVRNII. TIRONIS
ET. SVO. EX
PARTE. PATRIMONI. SVI
SEXTILIA. M. L. HOMVLLA
PER. ANICETVM. M. LIB
SVVM. VT. FIERET. TEST
CAVIT

N &

Digitized by Google

Non ſolum taurus ferit uncis cornibus hoſtem,
Verum etiam inſtanti laeſa repugnat ovis.
Nec tibi perjuro ſcindam de corpore veſtem,
Nec mea praecluſas fregerit ira fores:
Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris auſim laedere pollicibus.
Ruſticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat,
Cujus non hederae circuïere caput.
Scribam igitur tua quod numquam deleverit aetas:
Cynthia forma potens, Cynthia forma levis.

Crede

& altera Cibini in Tranſilvania, CIↃVI. I.

I. O. M. IVNONI. MI
NERVAE. ET. AESCV
LAPIO. DOMINO
SEPTIM. ASC. HER
MES. LIBERTVS
NVMINIS. AES
CVLAPI. HABENS
ORNAMENT. DEC
COL. APVLE. AVG.
COL. EIVSDEM
V. P

21. SCINDAM DE CORPORE VESTES] *veſtem* Groninganus; quod praeplacet. Ovidius L. 2. Art. Amat.

Nec puto, nec ſenſi tunicam laniaſſe; ſed ipſa
Dixerat.

noſter infra Eleg. 12.

Sciſſa veſte meas experiere manus.

Terentius Eunuch. Act. 4. Sc. 3.

Quin etiam inſuper ſcelus, poſtquam ludificatus eſt virginem,
Veſtem omnem miſere diſcidit: tum ipſam capillo conſcidit.

Tibullus L. 1. Eleg. 11.

Sit ſatis e membris tenuem perſcindere veſtem;
Sit ſatis ornatus diſſoluiſſe comae.

Horatius L. 1. Od. 17.

ne male diſpari
Incontinentes injiciat manus,
Et ſcindat haerentem coronam
Crinibus, immeritamque veſtem.

26. HEDERAE CIRCUMIERE CAPUT] *circuïere* ſcribunt noſtri, & Groninganus. probe, & ex uſu priſco. Corn. Nepos Datam. C. 6. *His locis caſtra ponit, ut neque circuiri multitudine adverſariorum poſſet.* Lucanus L. 9.

Circuit exuſtae nomen memorabile Trojae.

Ovidius L. 8. Metam.

Saepe ſub hac Dryades feſtas duxere choreas:
Saepe etiam, manibus nexis ex ordine, trunci
Circuïere modum.

& L. 3. Art. Amat.

Metaque ferventi circueunda rota.

ſic habebant libri Achillis Statii: quamquam Ciofanus τὸ M neceſſario requiri* contendit. Papirianus apud Caſſiodorum lib. de Orthogr. CIRCUM *praepoſitio, ſequentibus vocalibus M literam in enuntiatione amittit, in ſcriptura ſervat.* Beda lib. de Orthogr. CIRCUM *praepoſitio, quibuſdam in locis M amittit, ut* CIRCUIRE: *in quibuſdam ſervat, ut* CIRCUMVENIT. liquidius diſtinxerat Papirianus, ibidem loci: *Sed & cum I & U vocales loco conſonantium poſitae ſequuntur, & ſcribitur, & pronuntiatur, ut* CIRCUMVENIT, CIRCUMIACET.

27. SCRIBAM IGITUR QUOD NON UMQUAM TUA DELEAT AETAS] in noſtro ſecundo legitur, *Scribam igitur tua quod numquam deleverit aetas.* id mihi paullo erectius videtur.

28. CYNTHIA VERBA LUES.] hanc lectionem commentus eſt Scaliger, nec tamen cuiquam probare potuit. *Cynthia verba levis,* habent Regii, Colbertini, Groninganus, & noſter ſecundus. in primo eſt *Cynthia forma levis*; quo modo & Mureti codex habebat, teſte Lipſio L. 1. Ant. Lect. C. 20. & excerpta Borrichiana. quam elegantem ſane ac pervenuſtam figuram unice exoſculabuntur ii, quibus aures ſunt poëticae. ita infra dicit,

Tam

Crede mihi, quamvis contemnis murmura famae,
Hic tibi pallori, Cynthia, verſus erit.

Tam te formoſam non pudet eſſe levem?
& alibi,
Formoſis levitas ſemper amica fuit.
& iiſdem numeris infra Eleg. 7.
Sive ea cauſſa gravis, ſive ea cauſſa levis.
& L. 1. Eleg. 12.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

30. HIC TIBI PALLORI, CYNTHIA, VERSUS ERIT.] anne, ut Paſſeratius ait, alludit ad pallorem noxiorum? Horatius L. 1. Epiſt. 1.
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.
& Epod. 7.
Tacent, & ora pallor albus inficit,
Menteſque perculſae ſtupent.
an vero pallor ponitur hic pro rubore & pudore? quod non eſt tam mirificum, ut quidam volunt. ſane Taurus apud A. Gellium L. 19. C. 6. *adhuc enim quaeri poteſt*, inquit, *quam ob cauſſam pudor ſanguinem diffundat, timor contrahat; cum ſit pudor ſpecies timoris: atque ita definiatur, Timor juſtae reprehenſionis. ita enim philoſophi definiunt, αἰσχύνη ἐστι φόβος δικαίου ψόγου.* confer cum his, ſi libet, Macrobium L. 7. Saturn. C. 11.

V.

NOn ita complebant Ephyreae Laidos aedes,
Ad cujus jacuit Graecia tota fores.
Turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus luſit Erichthonius.
Nec quae deletas potuit componere Thebas
Phryne tam multis facta beata viris.

Quin-

1. NON ITA COMPLEBANT EPHYREAE LAIDOS AEDES] duas fuiſſe Laidas, matrem & filiam, quarum hiſtoria fere confundatur, erudite oſtendit Palmerius Grentemenilius Exercit. p. 368. noſtrum de priore, quam e Sicilia advexit Nicias, loqui opinor: iſta enim altera minus celebris fuit. Vide Jo. Brodaei notas in Antholog. L. 3. p. 327. 328.

2. AD CUJUS JACUIT GRAECIA TOTA FORES] *tota pedes*, eſt in noſtro utroque & Borrichiano. quod tamen non attendo. rationem jam plus ſemel tetigimus in ſuperioribus.

5. NEC QUAE DELETAS POTUIT COMPONERE THEBAS] quia in uno Palatino *delectas* repererat Gebhardus, non dubitavit refingere *dejectas*. in omnibus libris noſtris eſt *deletas*. an vero *delere Thebas* minus eſt quiddam, quam *dejicere*? Cicero pro Roſcio Amer. C. 45: *ſaepe ventis vehementioribus, aut immoderatis tempeſtatibus, aut nimio calore, aut intolerabili frigore hominibus nocuit, urbes delevit, fruges perdidit*, Aſconius in Divinat. in Q. Caecil. C. 4. *reddidit rationem, cur iſti Siculorum patroni ſint: ſcilicet, quia a M. Marcello originem ducant, qui Syracuſas cepit, nec tamen delevit.* Cicero Accuſ. 4. in Verr. C. 31. *ut illa flamma divinitus extitiſſe videatur, non quae deleret Jovis Opt. Max. templum, ſed quae praeclarius magnificentiuſque depoſceret*, ibid. C. 33. *Hoc quondam oppidum a Karthaginienſibus vi captum atque deletum eſt.* ibid. C. 36. *certiorem te faciunt, P. Africanum, Karthagine deleta, ſimulacrum Dianae majoribus ſuis reſtituiſſe:* ibid. C. 54. *qui cum tam praeclaram urbem vi copiiſque cepiſſet, non putavit ad laudem populi Romani hoc pertinere, hanc pulcritudinem, ex qua praeſertim nihil periculi oſtenderetur, delere & exſtinguere.* pro Lege Manilia C. 20. *non dicam, duo bella maxima, Punicum & Hiſpanienſe, ab uno imperatore eſſe confecta: duaſque urbes potentiſſimas, quae huic imperio maxime minitabantur, Karthaginem, atque Numantiam, ab eodem Scipione eſſe deletas.* Curtius L. 9. C. 4. *oppidani deſperata ſalute ignem ſubjecere tectis: ſe quoque*

Quin etiam falſos fingis tibi ſaepe propinquos,
  Oſcula ne deſint qui tibi jure ferant.
Me juvenum facies pictae, me numina laedunt;
  Me tener in cunis, & ſine voce puer.

Me

ac liberos conjugeſque incendio cremant: Quod cum ipſi augerent, hoſtes extinguerent, nova forma pugnae erat: delebant incolae urbem; hoſtes defendebant. & L. 5. C. 7. *Pudebat Macedones tam praeclaram urbem a comeſſabundo rege deletam eſſe.* & L. 3. C. 10. *Dein Deûm templa ruinis & ignibus eſſe deleta: urbes eorum expugnatas: foedera humani divinique juris violata referebat.* de Phryne compluſcula videre eſt, quae vidiſſe juvet, apud Athenaeum L. 13. unde itidem diſces, duas fuiſſe Phrynas eadem fere aetate; hanc verò Theſpiam, de qua noſter loquitur, nomen habuiſſe proprium *Mneſareten.*

8. OSCULA NEC DESUNT QUI TIBI JURE FERANT.] argutius membranae Comelini, apud Gebhardum, *Oſcula ne deſint q. t. j. f.* nam reddit rationem, quare Cynthia falſos ſibi propinquos fingat. vide Gellium L. 10. C. 23.

9. ME JUVENUM FACIES PICTAE, ME NOMINA LAEDUNT:] in uno Colbertino eſt, *me juvenum pictae facies*; quod firmat Groninganus. verum id non eſt tanti momenti, quanti *τὸ nomina.* an ſubſcribebant tabulis eorum nomina, quorum vultus exprimebantur? id quidem olim, & in primis pulcerrimae artis cunabulis. Plinius L. 35. C. 3. *inventam linearem dicunt a Philocle Aegyptio, vel Cleanthe Corinthio. Primi exercuere Ardices Corinthius & Telephanes Sicyonius, ſine ullo etiamnum colore, jam tamen ſpargentes lineas intus. Ideo & quos pingerent, adſcribere inſtitutum.* notavit & Cl. Aelianus L. 10. Var. Hiſt. C. 10, etiam in aliis rebus id factum, adjectumque *hic eſt bos, hic eſt equus, haec eſt arbor.* in editione Beroaldi legitur *numina*, quod & in libris priſcis invenerant Paſſeratius ac Gebhardus: & divinaverat flos ille hominum venuſtiorum Janus Douza L. 1. Plautin. Explan. C. 8. addita ſimul veriſſima interpretatione. haec germana eſt lectio. fuit enim tum temporis, uti etiam hodie, uſitatiſſimum amores, amicas, & quidquid carum foret, proponere atque effingere ſub ſchemate Deorum ac Dearum. ſic quum Phryne, illo conventu frequentiſſimo qui apud Eleuſinen fiebat, per Neptuni ferias, depoſitis veſtibus capilloque paſſo mare eſſet ingreſſa, adeo praeſtanti ſpecie fuiſſe dicitur, ut ad ejus exemplum Apelles emergentem e mari Venerem pinxerit; Praxiteles vero ſtatuarius, ejus amator, Veneris Gnidiae ſimulacrum finxerit, adjecto in baſi ſtatuae Cupidinis molliſſimo delicatiſſimoque epigrammate, quod recitat Athenaeus L. 13. quamquam fuerunt, qui Venerem Anadyomenem ad Campaſpes exemplar, quam Apelles adamatam donum ab Alexandro acceperat, pictam putaverint, auctore Plinio L. 35. C. 10. quo loco plane ſtabilit lectionem noſtram, idque hiſtoria luculenta: *Fuit & Arellius Romae celeber paullo ante Divum Auguſtum, niſi flagitio inſigni corrupiſſet artem, ſemper alicujus feminae amore flagrans, & ob id Deas pingens, ſed dilectarum imagine.* plura, quae ad lucem noſtri faciant, videre potes apud conſummatae eruditionis virum J. F. Gronovium Diatr. in Silvas Statii Cap. 6. valde inſignis eſt Arnobii locus, quamquam paullo longior, L. 6. *Sed quid ego Diis datas falces & fuſcinas rideo? quid cornua, malleos, & galeros? cum ſimulacra quaedam ſciam certorum eſſe hominum formas, & infamium lineamenta meretricum. Quis eſt enim qui ignoret, Athenienſes illos Hermas Alcibiadei ad corporis ſimilitudinem fabricatos? Quis Praxitelem neſcit, Poſidippi ſi relegat, ad formam Cratinae meretricis, quam infelix perdite diligebat, os Veneris Cnidiae ſolertiarum coëgiſſe certamine? Sed ſola eſt haec Venus, cui de ſcorti vultu translatitium decus auctum eſt? Phryna illa Theſpiaca, ſicut illi referunt qui negotia Theſpiaca ſcriptitarunt, cum in acumine ipſo eſſet pulcritudinis, venuſtatis, & floris, exemplarium fuiſſe perhibetur cunctarum quae in opinione ſunt Venerum: ſive per urbes Grajas, ſive iſte quo fluxit amor talium cupiditaſque ſignorum. Itaque artifices omnes ipſis iiſdem qui temporibus exſtiterunt, quibuſque primas dabat exprimendarum ſimilitudinum veritas, omni cura ſtudioque certabant, filum capitis proſtituti Cythe-*

reia

Me laedit, ſi multa tibi dedit oſcula, mater;
  Me ſoror, & cum quae dormit amica ſimul.
Omnia me laedent: timidus ſum: ignoſce timori.
  Et miſer in tunica ſuſpicor eſſe virum.
Felix Admeti conjunx, & lectus Ulyxis,
  Et quaecumque viri femina limen amat.
Templa Pudicitiae quid opus ſtatuiſſe puellis,
  Si cuivis nuptae quidlibet eſſe licet?
Quae manus obſcaenas depinxit prima tabellas,
  Et poſuit caſta turpia viſa domo:
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
  Nequitiaeque ſuae noluit eſſe rudes.

Ah

reïa in ſimulacra traducere. Ardebant artificum ſcita, alterque alterum vincere contentioſa aemulatione quaerebant; non Venus ut auguſtior fieret, ſed ut Phryna pro Venere ſtaret. Atque ita perducta eſt res eo, ut pro Diis immortalibus ſacra meretricibus fierent, & infelix religio ſignorum fabricationibus falleretur. Inter ſignifices ille memoratus Phidias & primus, cum Olympii formam Jovis molimine operis extuliſſet immenſi, ſuper Dei digito PANTARCES *inſcripſit* PULCER. *nomen autem fuerat amati ab ſe pueri, atque obſcoaena cupiditate dilecti: neque ullo metu eſt aut religione commotus, Deum nomine proſtibuli nuncupare; quinimo exoleto Jovis numen ſimulacrumque ſacrare. Uſque adeo ludus eſt, & puerilis affectio, ſigillaria iſta formare, adorare pro Diis ea, ſanctitatibus accumulare divinis: cum ipſos videamus artifices in effingendis his ludere, & libidinum propriarum monumenta ſancire.* mirum eſt quam ſub manu creverit iſtud flagitium, etiam in templis Chriſtianorum. neque enim novum eſt, ut ſibi videtur perſuaſiſſe quicumque ille fuit, a quo appendicem habemus ad Epiſtolas Itinerarias Rever. Burneti. tamquam de antiquo ſcelere conqueritur Lilius Gyraldus Dial. 1. de Poet. Hiſt. quo loco Poeticam a calumniis hominum indoctorum tuetur: *Numquid ſacerdotium & ſacerdotes ipſi exſecrandi, quod inter eos aliqui mali ſunt? Nam nec ideo picturam & pictores exſecramur & deteſtamur, quod pictorum nonnulli pictura abuſi ſunt, atque eam foedarunt, quod Dei immortalis & Divorum Divarumque effigies ex dilectorum puerorum puellarumque aſpectibus effinxerunt.*

12. ME SOROR, ET, CUM QUA DORMIT, AMICA SIMUL.] concinnius Douza F. & quidem nulla paene mutatione,

Me ſoror, & cum quae dormit amica ſimul.

quum amica aliqua vel tecum, vel cum ſorore, dormit.

18. SI CUIVIS NUPTAE QUIDLIBET ESSE LICET] *quod libet*, videtur maluiſſe Nic. Heinſius Not. ad Epiſt. 7. Heroid. Ovidii. ibi tamen ipſe Ovidius contra ſtat:

Dum tua ſit Dido, quidlibet eſſe feret.

Gebhardus quoque legebat *quod libet*, & id ſibi in mentem veniſſe ait paene puero. nec miror. ſed quare in *nuptas* potiſſimum invehitur noſter? an quia omnes nuptae impudicae, omnes innuptae caſtae? non incommode, meo animo, refingas,

Si cuivis nurui quidlibet eſſe licet?

quaevis nurus, tam patricia, quam plebeja. *nurus* autem poëtis omnis mulier dicitur, virgo, mater, nupta, innupta. Martialis L. 4. Epigr. 75.

O felix animo, felix Nigrina marito,
  Atque inter Latias gloria prima nurus.

& L. 10. Epigr. 6.

Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
  Lucebit Latia culta feneſtra nuru?

& L. 14. Epigr. 59.

Balſama me capiunt, haec ſunt unguenta virorum:
  Delicias Nini vos redolete nurus.

tamen nihil adfirmo: & poſſum falli. de Cynthia *nupta* ad elegiam proxime inſequentem diſpiciemus.

26. QUUM

Ah gemat in terris iſta qui protulit arte
  Jurgia ſub tacita condita laetitia.
Non iſtis olim variabant tecta figuris.
  Tum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immerito velavit aranea fanum,
  Et mala deſertos occupat herba Deos.
Quos igitur tibi cuſtodes, quae limina ponam,
  Quae numquam ſupra pes inimicus eat?

Nam

26. QUUM PARIES NULLO CRIMINE PICTUS ERAT.] *Tum paries*, Groninganus, ambo Colbertini. quod verum puto ac germanum: & putabit mecum quiſquis paullo diligentius expenderit. parietes pingere in frequenti uſu Romanis. Lactantius de mort. perſec. C. 5. *impoſito pede ſuper dorſum ejus, Illud eſſe verum dicebat, non quod in tabulis aut parietibus Romani pingerent.* id primum inſtitutum eſt Auguſti aetate, docente Plinio L. 35. C. 10. earum picturarum argumenta, ut hic vides, fere erant amores, ſtupra, concubitus. etiam circa tales tabellas inſaniebat veterum luxuria. Parrhaſius, teſte Plinio, loco jam ſaepe laudato, *pinxit minoribus tabellis libidines, eo genere petulantis joci ſe reficiens.* ad eas reſpexit Ovidius L. 2. Art. Amat.

Utque velis, Venerem jungunt per mille figuras.
Inveniat plures nulla tabella modos.

& neſcio quis alius in collectionibus veterum epigrammatum:

Inque modos omnes, dulces imitata tabellas,
Tranſeat, & lecto pendeat illa meo.

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

virgo in conclavi ſedet,
Suſpectans tabulam quamdam pictam, ubi inerat pictura haec, Jovem
Quo pacto Danäe miſiſſe ajunt quondam in gremium imbrem aureum.

Ovidius Triſtium L. 2.

Scilicet in domibus veſtris ut priſca virorum
Artifici fulgens corpora picta manu:
Sic quae concubitus varios Veneriſque figuras
Exprimat, eſt aliquo parva tabella loco.

Suetonius Tiber. C. 43. *cubicula plurifariam diſpoſitis tabellis ac ſigillis laſciviſſimarum picturarum & figurarum adornavit.* & Cap. 44. *Parrhaſii quoque tabulam, in qua Meleagro Atalanta ore morigeratur, legatam ſibi ſub conditione, ut, ſi argumento offenderetur, decies pro ea HS. acciperet, non modo praetulit, ſed & in cubiculo dedicavit.* imo & monumenta publica hiſtoriis peccare docentibus inſignita paſſim reperies. talem noſter deſcribit porticum Apollinis, elegia hujus libri vigeſima ſecunda: alia alii.

28. ET MALA DESERTOS OCCUPAT HERBA DEOS] Corn. Severus in Aetna:

Aurea ſecuri quis neſcit ſaecula regis?
Cum domitis nemo Cererem jactaret in arvis,
Venturiſque malas prohiberet frugibus herbas.

non recte noſtri locum ad *herbam impiam* Plinii retulerat Paſſeratius. *mala herba* eſt, quae noſtratibus elegante vocula *onkruid* vocatur. ſola *herbae* voce in re ſimili uſus eſt ingentis animi ac fulminantis cujuſdam eloquentiae poëta Math. Caſimirus Sarbievius L. IV. Od. 1.

Fruſtra, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arces addimus arcibus:
Delubra ſi ſqualent, & altis
Caelituum viret herba tectis.

29. QUOS IGITUR TIBI CUSTODES, QUAE LIMINA PONAM] *limina* & *cuſtodes* iterum jungit L. 4. Eleg. 1.

Nec mille excubiae, nec te ſignata juvabunt
Limina: perſuaſae fallere rima ſat eſt.

nimirum ex more Romano, ubi mulieres in anteriore parte aedium. Corn. Nepos praefat. *Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cujus materfamilias non primum locum tenet aedium, atque in celebritate verſatur? quod multo fit aliter in Graecia. nam neque in convivium adhibetur, niſi propinquorum: neque ſedet niſi in interiore parte aedium, quae* gynaeconitis *appellatur. quo nemo accedit, niſi propinqua cognatione conjunctus.* egregia luce hunc noſtri poëtae locum perfudit vir undequaque doctiſſimus Jo. Lud. de la Cerda comm. in Virgil. L. 9. Aen. ℣. 948.

32. QUAM

Nam nihil invitae triſtis cuſtodia prodeſt:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta ſat eſt.

32. QUAM PECCARE PUDET, CYNTHIA, TUTA SAT EST.] veriſſimum atque adeo unicum vinculum, quo continetur pudicitia matronalis. pulcerrima in hanc rem elegia eſt Naſonis quarta L. 3. Amor. quam juvabit legiſſe. venuſte Baudius L. 1. Iamb. Gnom. 21.

quae virum aut legem timet,
Moechatur intus: quam ſui mores vetant
Peccare, tuta eſt, nec ſera aut clauſtris eget.
Nativa virtus, indoleſque cultibus
Formata rectis aſſerit matrum decus.
Si deſit iſta, centuplex urbem nequit
Servare murus; in ſinu latet Sinon.
Ut omne paſſim cingat indago latus,
Mens ipſa fraudis auctor includi fugit.

cum utroque conferre poteris Hoofdii noſtri epiſtolam, Menelai nomine ad Helenen conſcriptam, ipſo initio.

V I.

1 GAviſa eſt certe ſublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta flemus uterque diu,

Ni.

1. GAVISA EST CERTE SUBLATAM CYNTHIA LEGEM] aliud agunt, qui hic ad legem de Adulteriis & de Pudicitia reſpici contendunt: quum tota Elegia oſtendat clariſſime, tangi legem Juliam de maritandis ordinibus. eam quum Auguſtus prae multitudine recuſantium perferre non poſſet, niſi ademta lenitave parte poenarum, & data triennii vacatione, ideo *ſublatam* vocat Propertius; non obſcure ſperans fore ut paullatim antiquetur. nihil tale accidit in rogatione legis de Adulteriis & de Pudicitia: quam ſublatam nemo (ſi Pariſinum Tireſiam excipias) unquam vel ſomniavit. vide ſis Suetonium Aug. C. 34. & magnum Lipſium Excurſ. in L. 3. Annal. Taciti p. 512. in Groningano eſt *ſublata lege*, quod minus placet. ſed quid eſt, quare amantes noſtri tam anxie metuerent, ne per novam hanc legem, Auguſto veteres retractante, dividerentur ac diſtraherentur? an, ſi lex fuiſſet perlata, Cynthiam ducere non poterat Propertius, caelebs caelibem? certe Propertius uxorem non habebat, id quod ſatis conſtat. Videtur autem Cynthia tum temporis maritum habuiſſe. hinc illae lacrimae. ſic modo habuimus, elegia proxime ſuperiore,

Templa Pudicitiae quid opus ſtatuiſſe puellis,
Si cuivis nuptae quidlibet eſſe licet?

clarius etiam loquitur hoc ipſo libro, Eleg. 14.

Quum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus:
Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.

exprobrat ei ſterilitatem: quod opinor nequaquam faceret in puella innupta. clariſſime autem L. 4. Eleg. 7. ubi videmus eam cum marito in Subura habitaſſe, ſecunda urbis regione:

Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburae,
Et mea nocturnis trita feneſtra dolis?
Per quam demiſſo quoties tibi fune pependi,
Alterna veniens in tua colla manu.

firmat opinionem meam Ovidius, qui noſtrum ex uſu quotidiano perſpectiſſimum habebat, Triſtium L. 2. ubi quum de Tibullo attuliſſet plurima, quae & hodie leguntur, tandem ita colligit, ut cauſſae propriae ſerviat:

Multaque dat talis furti praecepta: docetque
Qua nuptae poſſint fallere ab arte viros.
Nec fuit hoc illi fraudi; legiturque Tibullus,
Et placet, & jam te Principe notus erat.
Invenies eadem blandi praecepta PropertI:
Diſtrictus minima nec tamen ille nota eſt.

igitur Cynthiae vir ſuus erat unguis in ulcere: nam ſi lex Iulia perferri potuiſſet, reſtabat ut Propertius aliam ducere cogeretur, quamvis invitus ac reluctans. atque hoc eſt hujus elegiae argumentum. deinde vero Cynthiae liberius vivendi poteſtas fuit, ſive elato viro, ſive facto divortio. etenim cum ſuo

ſibi

Digitized by Google

Ni nos divideret. quamvis diducere amantes
Non queat invitos Jupiter ipſe duos.
At magnus Caeſar. ſed magnus Caeſar in armis.
Devictae gentes nil in amore valent.
Nam citius paterer caput hoc diſcedere collo,
Quam poſſem nuptae perdere amore faces,

Anne

ſibi amatore ſub eodem tecto, inque iiſdem laribus degiſſe, multis ex locis colligi poteſt. praecipue autem ex L. 2. Eleg. 7. 19. 20. 22. 23. ex L. 3. Eleg. 4. 6. 8. ex L. 4. Eleg. 7. quae omnia eſſent liquidiora, ſi in his libellis obſervatus foret temporum ordo, quo ſcriptae ſunt ſingulae elegiae. ſed & ſic quoque indiciorum ſatis ſuperque habemus. certe libri ſecundi elegia decima octava ſpinas ac difficultates & pericula & ludibria in amore matronali tam vivis coloribus praepingit, Cynthiae nomine nequaquam diſſimulato, ut de hujus matrimonio deque poëtae caelibatu dubitari omnino non poſſit.

3. Ne nos divideret] in omnibus libris ſcriptis, & editionibus vetuſtis eſt, *Ni nos divideret.* quo modo ſcripſiſſe veteres, pro *ne*, auctor eſt Servius ad L. 3. Aen. ℣. 686. & Donatus in Terent. Eunuch. Act. 2. Sc. 3. ℣. 35. Act. 3. Sc. 3. ℣. 2. ſic & marmor Romanum apud Gruterum DCCCCXCVI. 12.

QVISQVIS. ES. HOMO. ET. VOS. SODALES. MEOS. CVNCTOS
ROGO. PER. DEOS. SVPEROS. INFEROSQVE. NI
VELITIS. OSSA. MEA. VIOLARE

ita habet autographum Steph. Vinandi Pighii: nam in Grutero male SEPEROS excuſum eſt.

8. Nuptae perdere amore faces] ſic eſt in omnibus libris. tamen *prodere* reponunt Paſſeratius, ac Livinejus, ex illo Virgilii, *Non jam conjugium antiquum, quod prodidit, oro:* & adſentientem ſibi habent Nic. Heinſium Not. ad L. 2. Art. Amat. ℣. 636. ſed illud *prodere* alio pertinet; & mox dicam. *Perdere* hic valet ſimpliciter, inutili diſpendio prodigere, ſumtum facere nihil profuturum. hoc enim dicit poëta, Si ſibi ducenda ſit uxor, Auguſto ita jubente; ea re nihil effecturum amplius, niſi ut pereat ſibi omne id argentum, quod in apparatum nuptialem invito & coacto ſit profundendum. hujus expoſitionis ſponſorem dabo valde idoneum, & quem tu nequaquam poſſis rejicere. is eſt Iunius Iuvenalis, Sat. 6.

Si tibi legitimis junctam pactamque tabellis
Non es amaturus: ducendi nulla videtur
Cauſſa: nec eſt quare coenam & muſtacea perdas,
Labente officio crudis donanda, nec illud
Quod prima pro nocte datur, cum lance beata
Dacicus, & ſcripto radiat Germanicus auro.

pariter Lucanus L. 10. ubi convivium Cleopatrae luxurioſiſſimum:

Diſcit opes Caeſar ſpoliati perdere mundi,
Et geſſiſſe pudet genero cum paupere bellum.

Terentius Adelph. Act. 1. Sc. 2.

tibi ſi iſtuc placet,
Profundat, perdat, pereat: nihil ad me adtinet.

Manilius L. 4. ipſo initio:

Quid tam ſollicitis vitam conſumimus annis?
Torquemurque metu, caecaque cupidine rerum?
Aeternisque ſenes curis, dum quaerimus aevum,
Perdimus, & nullo votorum fine beati
Victuros agimus ſemper, nec vivimus unquam?

Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 11.

Deſine blanditias & verba potentia quondam
Perdere. non ego ſum ſtultus, ut ante fui.

Suetonius Neron. C. 30. *Divitiarum & pecuniae fructum non alium putabat quam profuſionem, ſordidos ac deparcos eſſe quibus ratio impenſarum conſtaret, praelautos vereque magnificos qui abuterentur, ac perderent.* vides quam ſignanter dixerit noſter *perdere faces*, & quam non utili medicina corrumpere voluerint locum recte valentem.

9. 10. Aut

Anne ego tranſirem tua limina clauſa maritus,
Reſpiciens udis prodita luminibus?
Ah mea tum quales faceret tibi tibia ſomnos,
Tibia, funeſta triſtior illa tuba.
Unde mihi patriis gnatos praebere triumphis?
Nullus de noſtro ſanguine miles erit.
Quod mea ſi tenerae comitarent caſtra puellae,
Non mihi ſat magnus Caſtoris iret equus.

Hinc

9. 10. AUT EGO TRANSIREM TUA LIMINA CLAUSA MARITUS,
RESPICIENS UDIS PRODITA LUMINIBUS.]
Nic. Heinſius legit, *Anne ego tranſirem*, cum Paſſeratio. in vulgatis fere videas *An ego*. Groninganus habet, *Aut ego tranſierim.* deinde refingit Heinſius, *udis obdita luminibus*, quia ſcilicet praeceſſerit *prodere*. atqui *limina clauſa*, ut puto, nihil ſignificant aliud quam *limina obdita*: cur ergo bis idem dicat? *prodita* eſt in omnibus libris; & recte. *prodere* eſt deſerere, in periculo ponere ac derelinquere, perdere, projicere. Virgilius L. 4. Aen.

Non jam conjugium antiquum, quod prodidit, oro.

Terentius Adelph. Act. 4. Sc. 5.

Prodidiſti & te, & illam miſeram, & gnatum, quod quidem in te fuit.

iterum Hecyr. Act. 4. Sc. 4.

quid dixti? eho, an non alemus, Pamphile?
Prodemus quaeſo potius?

Caeſar L. 4. Bell. Gall. C. 25. *qui decimae legionis aquilam gerebat, conteſtatus Deos, ut ea res legioni feliciter eveniret, Deſilite, inquit, milites, niſi vultis aquilam hoſtibus prodere.* L. 1. Bell. Civ. C. 30. *Quibus rebus pene perfectis, adventu Ciceronis cognito, queritur in concione ſeſe projectum ac proditum a Cn. Pompejo.* Cicero L. 10. ad Attic. Epiſt. 9. *cum hoc idem obſecraret, ut exſpectarem, ne fortunas meas, ne unicam filiam, ne meos omnes tam temere proderem.*

11. AUT MEA QUUM TALES CANERET TIBI, CYNTHIA, SOMNOS
TIBIA,]
in editionibus vetuſtis eſt,

Ah mea tum qualis caneret tibi, Cynthia, ſomnos
Tibia,

niſi quod quaedam *cantus* habent, pro *ſomnos*. quae omnia Scaliger dicit eſſe perverſa, & in officina Beroaldi cuſa, qui multa, quae non intelligebat, corruperit. fateor, Beroaldus non fuit criticus ad Scaligerum: haec tamen illum non corrupiſſe, teſtes ſunt omnes membranae, in quibus, *Ah mea tum qualis.* deinde in altero Colbertino, & in noſtris duobus, legitur, *caneret tibi tibia ſomnos.* quare dubitare non debes de veritate lectionis, quam Nic. Heinſius conſtituit loco modo laudato,

Ah mea tum quales faceret tibi tibia ſomnos,
Tibia funeſta triſtior illa tuba!

facere ſomnos Ovidius dixit L. 3. Pontic. Epiſt. 1.

Et faciat ſomnos haec tibi cura breves.

Plinius L. 20. C. 7. *Peculiares earum vires partim jam dictae ſunt, ſomnum faciendi, veneremque inhibendi.*

15. QUOD SI ROMANAE COMITARENT CASTRA PUELLAE] ita Scaliger, ex corrupta membranarum paene omnium lectione, *Quod ſi vera meae comitarem caſtra puellae.* & ſane ex *ra meae* non difficulter fit *Romanae*: tum & mos ipſe favet, notiſſimus, & nulli non dictus. ſed, audebo dicere, unice ad guſtum meum eſt ingenioſa Nic. Heinſii correctio, Not. ad L. 1. Triſt. Eleg. 8. ℣. 31. quam ſuggerit turbatus ordo literarum:

Quod mea ſi tenerae comitarent caſtra puellae.

tenerae perpetuum puellarum epitheton eſt apud noſtrum, Naſonem, ac Tibullum. neque attinet exempla coacervare. *mea caſtra*, *mes campagnes.* ſic L. 4. Eleg. 3.

Texitur haec caſtris quarta lacerna tuis.

profecto nullus mihi ſcrupulus reſtat ſuper germanitate loci admodum feliciter reſtituti. lectionem illam caſcam (nam eam ſequitur) quomodo exponat muſteus interpres, non libet repetere. valde iſti homini volupe eſt in luto volutari.

O 18. GLO.

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Boryſthenidas.
Tu mihi ſola places: placeam tibi, Cynthia, ſolus.
Hic erit & patrio ſanguine pluris amor.
Uxor me numquam, numquam me ducet amica.
Semper amica mihi: ſemper & uxor eris.

18. GLORIA AD HIBERNOS LATA BORYSTHENIDAS.] non quod Scythae Boryſthenis accolae multum delectarentur carminibus Propertianis: ſed quod tribuni ac centuriones Romani non gravarentur fabulas Mileſias & carmina amatoria inter ſarcinas ſuas circumferre, etiam quum militarent apud longiſſime diſſitas regiones. narrat Plutarchus in vita Craſſi, occiſo eo duce, & deleto exercitu Romano, in Roſcii impedimentis repertos fuiſſe libros Ariſtidis Mileſiacos; atque eam rem Surenae argumentum praebuiſſe multis modis ſugillandi & eludendi Romanos, quod nec in bello abſtinerent ſcriptis tam libidinoſis. Erat nimirum ipſe valde frugi, contentus ea ipſa expeditione non niſi ducentas pellicum rhedas ſecum trahere. pariter Martialis de ſuis luſibus gloriatur L. II. Epigr. 3.

Non urbana mea tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
A rigido teritur centurione liber.

vides imaginem militiae hodiernae, ubi otium caſtrenſe, ſi quando datur, oblectare ſolent amatoriis Gallorum naeniis.

19. TU MIHI SOLA PLACES] videtur hoc hemiſtichium in proverbium abiiſſe. certe, tamquam frequente uſu notiſſimum, alludit Ovidius L. I. Art. Amat.

Dum licet, & loris paſſim potes ire ſolutis,
Elige cui dicas, Tu mihi ſola places.

VII.

ERipitur nobis jam pridem cara puella:
Et tu me lacrimas fundere, amice, vetas?
Nullae ſunt inimicitiae, niſi amoris, acerbae:
Ipſum me jugula, lenior hoſtis ero.
Poſſum ego in alterius poſitam ſpectare lacerto?
Nec mea dicetur, quae modo dicta mea eſt?

Hic

1. ERIPITUR NOBIS JAM PRIDEM CARA PUELLA] Barthius Anim. ad Papin. L. 2. Silv. 1. jubet legi, *tam pridem cara.* neſcio quam bene; neque ipſe rationem dedit. libri nihil mutant. nec videtur quidquam mutandum. Cicero L. 7. ad famil. epiſt. 9. *Jam diu ignoro quid agas: nihil enim ſcribis.* ibi quoque *Tam diu* refictum fuit a viris haud ſane indoctis, ſed non & perſuaſum. contra, in oratione pro Roſcio comoedo C. 13. ubi legitur: *cur in re tam veteri, in negotio tam confecto, in ſocietate diſſoluta, nova haec reſtipulatio interponitur?* ibi, inquam, recte atque ordine feciſſe puto Gulielmium ac Paſſeratium, qui ſcripſerint *in negotio jam confecto.* crebro confunduntur iſtae particulae in libris vetuſtis. qua in re ſenſus potius ſcriptoris eſt ſequendus, quam manus librarii. hoc diſtichon pulcre expreſſit Aeg. Menagius initio elegiae ad J. G. Graevium, qua deplorat obitum principis poetarum Nic. Heinſii:

Heinſiadae mortem, Heinſiadae mihi funera narras?
Et tu me carmen ſcribere, amice, jubes?

8. A-

Digitized by Google

Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,
Atridae magno quum ſtetit alter amor.
His olim, ut fama eſt, vitiis ad praelia ventum eſt,
His Trojana vides funera principiis.
Aſpera Centauros eadem dementia juſſit
Frangere in adverſum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Grajum? tu criminis auctor
Nutritus duro, Romule, lacte lupae.
Tu rapere intactas docuiſti impune Sabinas:
Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.

Ille

8. Atridae magno cum stetit alter amor] Scaliger iſtud *magno* ita cepit, ut cum nomine *Atridae* jungeret. ſed homines ſumus. *ſtare magno* damnum & detrimentum & poenam Latine notat. Ovidius L. 2. Faſt. ubi Lucretiae ſtuprum:

Quid, victor, gaudes? haec te victoria perdet.
Heu quanto regnis nox ſtetit una tuis!

Virgilius L. 10. Aen.

Quiſquis honos tumuli, quidquid ſolamen humandi eſt,
Largior. haud illi ſtabunt Aeneïa parvo
Hoſpitia.

Martialis ludit ſuo more, hoc eſt nequiter, non tamen prorſus inepte ad negotium Agamemnonis, L. 3. Epigr. 75.

Mirari ſatis hoc quiſquam, vel credere poſſit,
Quae non ſtat, magno ſtare, Luperce, tibi?

bene hanc locutionem expoſuit Paſſeratius: non aeque bene id quod ſequitur, *alter amor.* Nam, inquit, amarat Arginum. imo vero amaverat Chryſeida; quam quia patri reddiderat coactus, ideo in ſolatium viduitatis ſuam Achilli eripuit Briſeida. nota res ex Homero. videſis Naſonem Remed. Amor. ℣. 467.

11. Eadem dementia] libido cum ebrietate juncta. ſed ſuberat cauſſa altior, furor a numine immiſſus. Servius in L. 7. Aen. ℣. 304. *Pirithous Lapitharum rex cum uxorem duceret, vicinos populos Centauros, etiam ſibi cognatos, & Deos omnes, excepto Marte, ad convivium convocavit. Unde iratum numen immiſit furorem, quo Centauri & Lapithae in bellum venerunt.* de aſperis poculis in Pirithoum tractis, aliter narravit Naſo L. 12. Metam. ubi de Euryto centauro, qui primus incenderat inſanum illum tumultum:

Forte fuit juxta ſignis exſtantibus aſper
Antiquus crater, quem vaſtum vaſtior ipſe
Suſtulit Aegides; adverſaque miſit in ora.
Sanguinis ille globos pariter, cerebrumque, merumque,
Vulnere & ore vomens, madida reſupinus arena
Calcitrat.

Verum enim vero in his fabellis alii aliter atque aliter luſerunt, nulla habita ratione nec veri, nec falſi.

13. Cur exempla petam Grajûm?] quia in Poſthiano libro legitur, *Cur extrema petam*; ideo ſibi temperare non potuit Palmerius, quin fabricaret, *Cur externa petam Grajum? Cur Graecorum*, inquit, *externa exempla petam, cum ſint domeſtica Romana? Sic per domeſtica & externa Valerius Maximus exempla dictorum ac factorum memorabilium deſcripſit.* quae eſt iſta infelix ſedulitas, quae nullum non aberrantis calami lapſum amplexa, undecumque quaerit quo augeat errorem? *exempla* habent reliqui omnes codices. & rectum eſſe, vel puer videat. noſter L. 4. Eleg. 10.

Imbuis exemplum primae tu, Romule, palmae.

ibidem Eleg. 1.

Exemplum grave erit Calchas.

14. Nutritus duro, Romule, lacte lupae.] *Nutritus durae*, Groninganus. tantumdem eſt. infra L. 4. Eleg. 4.

Te toga picta decet: non quem ſine matris honore
Nutrit inhumanae dura papilla lupae.

Ille etiam abrepta deſertus conjuge Achilles
  Ceſſare in thecis pertulit arma ſua.
Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos,
  Fervere & Hectorea Dorica caſtra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
  Porrectum, & ſparſas caede jacere comas,

Omnia

17. ILLE ETIAM ABREPTA DESERTUS CONJUGE ACHILLES] Servius ad L. 10. Aen. ỳ. 677: *Antiqui* ILLE *vel magnitudini vel nobilitati adſignabant. ut, Multum ille & terris. &, Poenorum qualis in arvis Saucius ille gravi.* *τὸ ille* ornatus tantum gratia adjectum millies apud poëtas reperias. & notavit ad Valer. Flacci L. 3. ỳ. 587, Lamp. Alardus. qui vir, quod obiter monendum erat, mirificam inſtitit commentandi rationem. nam quum quaedam bona & juventuti utilia hinc inde corraſiſſet, neque attuliſſet de ſuo quidquam; numquam tamen vel tralatitio nominandi honore dignatus eſt eos ſcriptores, quos non dicendis latrociniis pudendum in modum expilaverat. maxime autem in Belgas noſtros exercuit iſtam ſuam crudelem piraticam. Ecce, quae modo laudavi, ne apice quidem uno mutato, totidem verbis reperies apud Guliel. Canterum L. 3. Novar. Lect. c. 26. Nota ad Valerii L. 3. ỳ. 709, tota quanta eſt, una cum emendatione loci Sophoclei, exſcripta eſt e Rutgerſio, L. 4. Var. Lect. c. 16. tum & illa ad Valer. L. 5. ỳ. 147, 148, itidem apud Rutgerſium legitur L. 4. c. 20. quae ad Valer. L. 3. ỳ. 441, 442, ſignavit, debentur Meurſio ad Lycophr. p. 296. Wouwerio ad Petron. p. 478. Barthio ad Claudian. p. 379, mox laudando. nota ad Val. L. 1. ỳ. 83, iiſdem verbis exſtat apud Jacob. Nicolaum Loënſem L. 5. Epiphyll. miſcell. c. 21. uti & illa ad Valer. L. 5. ỳ. 74, apud eumdem Jacob. Nicolaum L. 6. c. 14. ubi quidem meminit auctoris ſui, ſed quaſi qui longe diverſa tradiderit. unde vides nec fidelem Exſcriptorem fuiſſe, nedum interpretem maximi poſt Virgilium poëtae. Nota ad L. 3. ỳ. 224, transſcripta eſt de commentario Jani Parrhaſii in L. 3. ỳ. 347, Claudiani de Raptu Proſerpinae, una cum emendatione loci Claudianaei. Poëtae inibi noſtri diſtichon, ex L. 3. Eleg. 7, *Te duce vel Jovis arma canam*, id inquam diſtichon Parrhaſius errore memoriae, ut fit, Ovidio dederat: Lampertus itidem Ovidium auctorem fecit. Parrhaſius librum unde depromſerat, non indicavit: quod & ipſum Lampertus fideli texit ſilentio. quae de *nocte dulia*, ſi Muſis placet, conſcribillavit ad Valer. L. 2. ỳ. 573, ſunt conſarcinata ex male intellectis Phil. Mauſſaci verbis, ſubindicante J. F. Gronovio L. 1. Obſ. c. 2. quae de *herba Promethea* ſcribit ad Valer. L. 7. ỳ. 356, deſcripſit ex Miſcellaneis Joannis Brodaei, L. 3. c. 32. Quae de Hyla tradit ad Valer. L. 3. ỳ. 596, una cum emendatione hemiſtichii Apolloniani apud Probum Georgicorum interpretem, corraſit ex Rutgerſio, L. 3. Var. Lect. c. 8. & tamen, quod merito mireris, fefellit hic Autolycus eorum omnium induſtriam, qui de Plagio Literario aliquid in vulgus emiſerunt. uberrimam ego illis meſſem indicavi. interim videre te velim quae de noſtro iſto graculo inſignis ille Barthius notavit ad Papin. L. 1. Silv. 2. ỳ. 177. & ad L. 10. Thebaid. ỳ. 787.

18. CESSARE IN TECTIS PERTULIT ARMA SUA.] Paſſeratius & Gebhardus legunt, *Ceſſare in Teucros*, uterque (uti ajunt) ex libro vetere. noſtri omnes habent *in tectis*. Guyetus non infeliciter reponebat *in thecis*. nihil verius. nam arma ceſſantia thecis & integumentis includebantur. omnino videndi tibi ſunt Hier. Magius L. 4. Miſcell. c. 2. & J. F. Gronovius Diatr. ad Silvas Statii C. 41. ubi plena hujus moris dilucidatio.

19. VIDERAT ILLE FUGA TRACTOS IN LITORE ACHIVOS] Palmerius ex codice vetuſto reponit,

Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos,

quomodo & Paſſeratius in Memmiano invenerat. omnino recte. & juvat in partem noſter primus, qui habet, *viderat ille Phrygas*; quod etiam legitur in Borrichiano.

22. SPARSAS CAEDE JACERE COMAS] crines cruore foedatos horrere. non eſt hic vulgaris

garis

Digitized by Google

Omnia formoſam propter Briſeïda paſſus.
Tantus in erepto ſaevit amore dolor.
At poſtquam ſera captiva eſt reddita poena,
Fortem illum Aemoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo quum ſim vel matre, vel armis,
Mirum ſi de me jure triumphat Amor?

Magni

garis notio verbi *jacere*. ejus oppoſita ſunt in re comarum *ſtrui*, *fingi*, *ornari*, *comi*. Ovidius Epiſt. Sapphus:

Ecce, jacent collo ſparſi ſine lege capilli.

L. 3. Art. Amat.

Et neglecta decet multas coma. ſaepe jacere
Heſternam credas: illa repexa modo eſt.

iterum Epiſt. Sapph.

Illuc mentis inops, ut quam furialis Erichtho
Impulit, in collo crine jacente feror.

25. Sera captiva est reddita poena] *poena ſera*, inquit Paſſeratius, *eſt poenitentia cum gravi damno.* quid ita? nempe ne non obloqueretur Scaligero, ſtatuenti, *poenam* eſſe legem qua victori victus aliquid facere damnas ſit, idque probanti auctoritate Silii L. 2.

Jam medio ſeram bello poſcentia pacem,
Ductoriſque ſimul conceptas foedere poenas.

optime. Douza putat *poenam* hic poni pro *praemio*: quomodo apud Horatium *pretium* pro *poena*: *Et peccare nefas; aut pretium mori.* L. 4. Expl. Plaut. C. 14. etiam illuſtris Spanhemius de *pretio* quod ad redimendam poenam datur, exponit Obſ. in Callimach. p. 310. poëtae mentem clare atque diſtincte exponit muſteus interpres: *Sed quando tandem captiva eſt reſtituta tardâ poenâ.* quid ad iſtud acumen fatuus aliquis Belga? eruit hic homo, non ſine aerumnabili labore, verbum *reddere* ferme hic loci idem valere cum verbo *reſtituere*.

27. Inferior multo quum sim vel marte vel armis] unius literulae tranſpoſitio tenebras huic loco obfudit: eſt enim legendum, *vel matre vel armis.* quum ego nec Dea matre ſim progenitus, nec virtute bellica Achilli comparandus; an mirum, me quoque ab Amore in triumphum duci, quem neque ipſe Achilles potuit declinare? noſter hauſit ab Homero Iliad. L. 1.

Εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ.

Eobanus vertit:

Quod ſi matre Dea ſatus ipſe, & robore vaſti
Corporis excellis.

Cicero L. 9. ad Attic. epiſt. 5. *ego igitur, ſi quis apud Homerum, cum ei & mater & Dea dixiſſet, Αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα.* gloriam illam generis materni cum laude fortitudinis militaris in Achille etiam Horatius junxit L. 4. Od. 6.

Filius quamvis Thetidos marinae
Dardana turres quateret tremenda
cuſpide pugnax.

& Epod. 13.

Invicte mortalis, Dea
Nate puer Thetide,
Te manet Aſſaraci tellus.

idem mendum in eadem voce e Sidonio Apollinari ſuſtulit eruditiſſimus Sirmondus, Panegyr. Majoriani:

plantaſque ſuperbas
Haud ita per ſiccam Nemeen citus extulit Arcas,
Cujus in Aetolo volitantem pulvere matrem
Horruit Hippomenes.

ibi quoque *volitantem martem* legebatur: neque animadverterat diligentiſſimus Savaro. par locus eſt apud Tibullum L. 2. Eleg. 1.

Ludite. jam Nox jungit equos: currumque ſequuntur
Matris laſcivo ſidera fulva choro.

nam & iſtic *Martis* erat in omnibus editionibus, antequam veram lectionem adſeruiſſet elegantiſſima Mureti Venus. Paſſeratius etſi monuerat apud noſtrum *matre* eſſe legendum, auctore libro ſuo vetere; id adeo non movit ecphraſten nuperum, ut potius maluerit retinere inſulſam illam lectionem vulgatam; eamque ita interpretari: *quandoquidem vero non ſum Achilli par, aut bellica virtute, aut armorum genere.* credas hunc hominem pabulis victitare, abjectis frugibus. a matre etiam

Digitized by Google

Magni ſaepe duces, magni cecidere tyranni.
Et Thebae ſteterunt, altaque Troja fuit.
Omnia vertuntur. certe vertuntur amores.
Vinceris, aut vincis: haec in amore rota eſt.
Iſte quod eſt ego ſaepe fui. ſed forſit in hora
Hoc ipſo ejecto carior alter erit.
Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci?
Illa tamen nunquam ferrea dixit, Amo.
Ergo tam multos nimium temerarius annos,
Improba, qui tulerim teque tuamque domum,
Ecquandone tibi liber ſum viſus? an uſque
In noſtrum jacies verba ſuperba caput?
Penelope poterat bis denos ſalva per annos
Vivere, tam multis femina digna procis.
Conjugium falſa poterat differre Minerva,
Nocturno ſolvens texta diurna dolo.

45 Vi-

iam praerogativam ducebat Xerxes contra fratrem Artamenem, maximum natu, apud Juſtinum L. 2. C. 10. *Huc accedere, quod Artamenes non patre tantum, ſed & matre privatae adhuc fortunae, avo quoque materno privato, procreatus ſit: ſe vero & matre regina natum, & patrem non niſi regem vidiſſe.* &c. & Ulyſſes Naſonianus L. 13. Metam.

Sed neque materno quod ſum generoſior ortu,
Nec mihi quod pater eſt fraterni ſanguinis inſons,
Propoſita arma peto.

quae de materna nobilitate adferri plura ſolent, vix tamen huc facientia, videre potes apud Tiraquellum lib. de Nobilitate C. 18.

33. SED FORSIT IN HORA] in quinque libris ſcribitur *fors &*, vocibus diviſis. quomodo & in multis Horatii exemplaribus ſcriptis L. 1. Od. 28. in aliis junctim exaratur. uti apud Horatium L. 1. Sat. 6. anceps lectio eſt apud Virgilium L. 11. Aen.

Fors & vota facit; cumulatque altaria donis.

Servius: FORS ET. *Forte etiam vota ſuſcipit. poteſt & unum eſſe* forſet, *id eſt, forſitan.* atque ita intellexit Donatus: *Forſitan, inquit, nunc, hoc eſt, quum jam Pallas exanimis jaceret, preces numinibus Evander fundit, & exhibet munera.* tamen uſitatius *forſit* ſcribi exiſtimant. & ſic praecipit Priſcianus L. 15. *inveniuntur diverſae adverbia formae, ex eiſdem derivata nominibus: ut a fors, forte, forſan, forſitan, forſit, fortaſſe, fortaſſis.* paullo ante dixerat: *in T, ſat, pro ſatis, & duntaxat, quod ab adverbio componitur & verbo; & forſit, pro forſitan. Horatius Sermonum primo:*

Diſſimile hoc illi eſt, quia non ut forſit honorem
Jure mihi invideat quivis.

ante Sealigerum hoc ipſo noſtri loco *forſit* repoſuerat Gulielmus Canterus noſtras L. 4. Nov. Lect. C. 8. quem eur ſilentio praeteriret Paſſeratius, cauſſae nihil erat.

37. JAM MULTOS NIMIUM TEMERARIUS ANNOS] in Groningano eſt, *tam multos.* quod magis adridet. ita fine L. 3.

Quinque tibi potui ſervire fideliter annos.

39. ECQUANDONE] Scaligerani libri ſcripturam habet & Borrichianus. in noſtris duobus erat *Et quandone.* Apulejus Apolog. *Ecquandone vidiſti, Maxime, flammam ſtipula exortam, claro crepitu, largo fulgore, cito incremento?*

43. CONJUGIUM FALSA POTERAT DIFFERRE MINERVA,] *falſa Minerva*, optime. quum telam, quam texere ſimulabat, ſemper retexeret. valde elegans eſt uſus hujus voculae, quum ponitur pro eo qui videri vult, aut

Viſura & quamvis numquam ſperaret Ulyxen,
Illum exſpectando facta remanſit anus.
Nec non exanimum amplectens Briſeis Achillen,
Candida veſana verberat ora manu.
Et dominum lavit moerens captiva cruentum,
Appoſitum flavis in Simoënta vadis.

Ma-

aut qui putatur, is eſſe, qui re vera non eſt. Virgilius L. 1. Aen. de Cupidine in vultum Aſcanii mutato:

Ille, ubi complexu Aeneae colloque pependit,
Et magnum falſi implevit genitoris amorem.

& L. 3.

Sollemnis cum forte dapes, & triſtia dona,
Ante urbem in luco falſi Simoëntis ad undam
Libabat cineri Andromache.

Catullus Carm. 63.

Longus homo eſt, magnas cui lites intulit olim
Falſum mendaci ventre puerperium.

Noſter ſupra Eleg. 5.

Quin etiam falſos fingis tibi ſaepe propinquos.

Valerius Flaccus L. 8.

neque enim fugit aequore raptor
Jupiter, aut falſi ſequimur veſtigia tauri.

Statius L. 7. Thebaid.

hic, cui nivea arma tridentem
Atque auro rude fulmen habent, Orionis alti
Non falſus virtute nepos.

& ſub finem ejuſdem libri:

aurigam jaculum detorquet in Herſen.
Ille ruit: Deus ipſe vagis ſuccedit habenis,
Lernaeum falſo ſimulans Aliagmona vultu.

& L. 9. ubi narratur ſomnium Atalantae:

Dum gemit, & planctu circumdat pectus inani,
Abrupere oculi noctem, moeſtoque cubili
Exilit, & falſos quaerit per lumina fletus.

& L. 10.

Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacaenae
Virginis, & falſo gurges cantatus olore
Flevit.

& L. 11.

Sidonios ex quo per litora raptor
Turbaſti thyaſos, dignatus virgine noſtra
Terga premi, & placidas falſum mugire per undas.

44. NOCTURNO SOLVENS TEXTA DIURNA DOLO] belliſſimum illud Homeri commentum adeo placuit Naſoni, optimo ingeniorum arbitro, ut vel ex eo ſolo pulcritudinem Odyſſeae aeſtimare ac metiri videatur, L. 3. Amor. Eleg. 9.

Durat opus vatum Trojani fama laboris,
Tardaque nocturno tela retexta dolo.

Caelii Calcagnini, hominis ſua tempeſtate multo erudituſſimi, exſtant duae elegiae, *Noctium Penelopearum* titulo inſignes, quas juvabit legiſſe bonorum carminum ſtudioſos. pulcre Claudianus in Laude Serenae Reginae:

Penelope trahat arte procos, fallatque furentes
Stamina nocturnae relegens ſollertia telae.

ſed invertit omnem ſcenam diſertiſſimus Baudius, promus ille condus Romanae urbanitatis, L. 3. Iambic.

ſancta conjunx interim
Servat cubile, caſtitatis ſcilicet
Vindex, & arte eludit inſtantes procos,
Solvens diurna texta nocturno dolo:
Dumque haud videre ſperat abſentem virum,
Domi pudica manſit, & faſtu ferox
Florem juventae fraudat uſura ſui.
Judaeus hoc Apella credat, non ego,
Non ratio mecum, floſque prudentum virûm
Qui matre tali Pana prognatum ferunt.

50. APPOSITUM FLUVIIS IN SIMOËNTA VADIS] ita omnes libri; lapſu haud difficulter erigendo, ſi *flavis* legas pro *fluviis*. *flavus* proprium quaſi amnium & aquarum epitheton. Horatius L. 1. Od. 2.

Vidimus flavum Tiberim retortis
Litore Etruſco violenter undis.

& L. 2. Od. 3.

Cedes coëmtibus ſaltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
Cedes.

Virgilius L. 1. Aen. 7.

in

Foedavitque comas, & tanti corpus Achillei,
Maximaque in parva ſubſtulit oſſa manu.

Quum

ingentem ex aequore lucum
Proſpicis: hunc inter fluvio Tiberinus amoeno,
Verticibus rapidis, & multa flavus arena
In mare prorumpit.

Fronto apud A. Gellium L. 2. C. 26. Flavus *videtur ex viridi & ruſo & albo concretus. ſic* flaventes comae, &, *quod mirari quoſdam video*, frondes olearum a *Virgilio dicuntur* flavae. *Sic multo ante Pacuvius aquam* flavam *dixit*, & flavum pulverem. *cujus verſus, quoniam ſunt jucundiſſimi, libens commemini:*

Cedo tamen pedem lymphis flavis: flavum ut pulverem
Manibus iſdem, quibus Ulyſſi ſaepe permulſi, abluam;
Laſſitudinemque minuam manuum mollitudine.

quas Pacuvius *flavas lymphas* dixit, eas Catullus *liquidas*, aperta imitatione carminis Pacuviani:

Quae tibi jucundo famularer ſerva labore,
Candida permulcens liquidis veſtigia lymphis,
Purpureave tuum conſternens veſte cubile.

claret hinc τοῦ *flavi* ſignificationem, quam adfert Acro ad priorem Horatii locum, non ſemper eſſe veram: FLAVUM, inquit *aut turbidum, aut colore limi flavum.* nam *flavus* fere pro pulcro ponitur apud poëtas, etiam ubi de fluviis ſermo eſt, obviis paſſim exemplis. hanc elegantem emendationem debes Nic. Heinſio, Not. ad Claudian. L. 3. de R. P. ℣. 332. & ad Ovid. L. 3. Amor. El. 6. ubi tamen videtur praeferre *Appoſito Simoënte*; quae & Guyeti mens fuit. atqui priſcae venuſtatis erat τὸ *in* cum accuſandi caſu jungere. ſic *in mentem eſſe, in honorem eſſe, in hoſtium poteſtatem eſſe, in amicitiam ditionemque P. R. eſſe*, Plautus dixit, & Terentius, & Cicero. certe ſine diſcrimine vel hunc, vel auferendi caſum, ponebant. vide Noctium Atticarum Scriptorem L. 1. C. 7. Andr. Schottum L. 1. Nodor. Ciceron. C. 6. Auſon. Popmam ad Caton. de R. R. cap. 40. & L. 2. de uſu Ant. Locur. C. 7. & quos praeterea longa referre mora eſt.

51 FOEDAVITQUE COMAS] Paſſeratius dicit ſe in vetere libro inveniſſe *Siccavitque comis*: quod calide arripit ac probat Janus Gebhardus, firmatque loco Papiniano L. 9. Theb.

illa manu ceu vivum amplexa reportat,
Inſternitque toris riparum, atque humida ſiccat
Mollibus ora comis.

aptius non nihil quam Paſſeratius, qui ſtabiliendae novae lectioni ex Apulejo adduxerat, (L. 6. Metam.) *humum crinibus ſuis verrit, cinerem venerabunda.* quae poſtrema verba non ſunt Apuleji; uti neque priora quidquam ad rem faciunt. ecce locum, ipſo libri initio: *Tunc Pſyche pedes ejus* [Cereris, in cujus erat templo] *advoluta, & ubere fletu rigans Deae veſtigia, humumque verrens crinibus ſuis, multijugis precibus editis, veniam poſtulabat.* Barthius, Paſſeratio accedens, propter auctoritatem ſui ipſius exemplaris, valde alioqui mirifici, (ita loquitur) multo etiam longius extra orbitam procurrit, in enarratione loci Papiniani modo laudati. *Nos*, inquit, *Regiam puellam vidimus, ad quotidianas epulas manus capillis formoſiſſimi pueri deſiccantem.* putes hanc puellam regiam Petronium legiſſe, apud quem *Trimalcio, lautiſſimus homo, exonerata veſica aquam popoſcit ad manus, digitoſque paullulum aſperſos in capite pueri terſit.* propius ad ſcopum ibat alius Papinii locus C. 11. quem uterque adducere neglexit:

Illius exili ſtridentem in pectore plagam
Iſmene collapſa ſuper, lacrimiſque, comiſque
Siccabat plangens.

nec tamen vel ideo vulgatam lectionem damnare animus eſt, quam firmant octo libri veteres, & mos ipſe lugendi priſcus. Catullus Carm. 61.

Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra atque immundo pulvere foedans.

Virgilius L. 12. Aen.

it ſciſſa veſte Latinus,
Conjugis attonitus fatis urbiſque ruina,
Canitiem inmundo perfuſam pulvere turpans.

Claudianus L. 3. de R. P.

Tum laceras effuſa comas, & pulvere canos
Sordida, ſidereae raptus lugebat alumnae.

Ovidius L. 8. Metam. ubi mors Meleagri:

Alta jacet Calydon. lugent juveneſque ſeneſque:

Vul-

Digitized by Google

Quum tibi nec Peleus aderat, nec caerula mater,
Scyria nec viduo Deïdamia toro.
Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis:
Tunc etiam felix inter & arma pudor.

At

Vulguſque proceresque gemunt: ſciſſaeque capillos
Planguntur matres Calydonides Eveninae.
Pulvere canitiem genitor vultuſque ſeniles
Foedat humi fuſus.
Seneca Troad. ỷ. 82.
Fidae caſus noſtri comites,
Solvite crinem. per colla fluant
Moeſta capilli tepido Trojae
Pulvere turpes.
& paullo poſt:
Solvimus omnes
Lacerum multo funere crinem.
Coma demiſſa eſt libera nodo;
Sparſitque cinis fervidus ora.
& Hercule Oetaeo ỷ. 120.
Nos turpis macies & lacrimae tenent,
Et crinis patrio pulvere ſordidus.
plura dabunt Funerum Scriptores, & Tiraquellus ad Alexandr. L. 3. C. 7.

51. Tanti corpus Achillis] *Achillei*, liber Groninganus. optime. & videor alibi notaſſe.

53. Quum tibi nec Peleus aderat] Ita omnes libri, ſenſu claro, numero decente. tamen Gebhardus putat melius fore, *Cum illi nec Peleus*, pro *illic*. utinam iſtiusmodi ingenia abſtineant ungues ſuos a poëtis! & cui quaeſo perſuadeat verſiculum tam ſcabrum, tam inficetum, excidere potuiſſe Propertianae Veneri? qui legebant *Quando ibi nec Peleus*, aliquanto tolerabilius peccabant.

54. Viduo Deidamia toro] *viro* fere habent MSS. ſed *toro* eſt in utroque Colbertino. quomodo recte Scaliger reſtituit; & firmavit Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 1. Art. Amat. ỷ. 682. nec ſemel iſta confunduntur in membranis, & turbant.

55. Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis] *veris* eſt in Colbertinis, & Groningano: *caſtis* in utroque Regio, Borrichiano, & noſtris duobus; neque aliter duo libri Gebhardi. ſed illud potius videtur. nam *verum* eſt ſincerum, germanum, non adulterinum; & opponitur falſo, fucato, ſpurio. Virgilius L. 8. Aen.

Salve vera Jovis proles, decus addite divis.
Valerius Flaccus L. 5.
Cara mihi, & veras inter non ultima natas.
Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.
------ nova figura oris, ---
Color verus, corpus ſolidum, & ſucci plenum.
Donatus: *quia non de cura eſt ac de fuco; id eſt naturalis, non fucatus.* Cicero L. 2. de Offic. C. 5. *virtus omnis tribus in rebus fere vertitur: quarum una eſt in percipiendo quid in quaque re verum ſincerumque ſit.* &c. Ovidius L. 3. Art. Amat.
Dum licet, & veros etiam nunc editis annos.
ſed eam ſcripturam eſſe *abſurdam*, ipſamque locutionem *edere annos* id fateri ſponte, clamat Jacobus quidam Gronovius in Notis ad Pinacem Cebetis; ideoque ſic reponit Ovidianam manum,
Dum licet, & veros etiamnum inceditis annos.
atque ita imponit ſat bonam, ut opinatur, clauſulam. ſed non debebat hic magiſter Latium augere nova locutione, niſi ſimul oſtenſo apud quem idoneum ſcriptorem legatur portentificum iſtud *incedere annos*. non enim haec eſt Ovidiana manus, ſed mangonium agreſte ac ruſticanum. *Edere* ſignificat *profiteri*. Juvenalis Sat. 3.
Ede ubi conſiſtas: in qua te quaero proſeucha?
Cicero pro Quintio C. 24. *Emiſti bona Sex. Alpheni, L. Sulla dictatore vendente. ſocium tibi in hujus bonis edidiſti Quintium.* ad eam faciem *annos edere* dicebantur, qui aetatis ſuae ſpatium apud cenſores in condendo luſtro profitebantur, nam de ſingulorum annis quaerebatur. Cicero L. 3. de Leg. C. 3. *Cenſores, populi aevitates, ſoboles, familias, pecuniaſque cenſento.* atque hoc eſt, quod adluſit Ovidius. videlicet puella juvencula, &, ut ipſe loquitur, vera puella, interrogata, facile edet veros annos, neque diſſimulabit quidquam: provectior aliqua edet non veros, ne anus videri poſſit. Hanc eſſe mentem loci Ovidiani docere hunc hominem poterat ipſe Ovidius L. 2. Art. Amat.
Nec quotus annus eat, nec quo ſit nata require

At tu non una potuiſti nocte vacare
Impia : non unum ſola manere diem.
Quinetiam multo duxiſti pocula riſu :
Forſitan & de me verba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipſe reliquit.
Dii faciant, iſto capta fruare viro.
Haec mihi vota tuam propter ſuſcepta ſalutem,
Quum capite hoc Stygiae jam poterentur aquae :

Et

Conſule : quae rigidus munera cenſor habet.
Praecipue ſi flore caret, meliuſque peractum eſt
Tempus, & albentes jam legit illa comas.

56. TUNC ETIAM FELIX INTER ET ARMA PUDOR] *τὸ* & valet *etiam* : ut bis idem dixerit; quomodo ſupra Eleg. 2. ℣. 24. Lubens equidem, ſi quis liber addiceret, legerim, *Tunc igitur felix*, venuſta repetitione, & Naſoni admodum familiari. ſed noſter aliarum eſt Venerum : neque minus decore partes ſuas tuetur.

58. NON UNUM SOLA MANERE DIEM] Gebhardus ex codice Palatino mavult, *ſola vacare.* mihi ſecus videtur : nec mutant noſtri quidquam. paullo ante habuimus, ℣. 46.
Illum exſpectando facta remanſit anus.

59. MULTO DUXISTI POCULA LUXU] in omnibus membranis eſt *riſu*; quod melius videtur & validius ad exagitandam petulantis mulieris levitatem. etiam *riſu* legitur in veterrimis editionibus. inde opinor *luſu* concinnavit corrector aliquis; quod poſtea abiit in *luxu*.

62. DI FACIANT] *Dii* ſcribunt noſtri libri cum Groningano. & ſic ubique in his ac ſimilibus. erudite, & ex uſu priſco. in membranis Horatii, luculentae bonitatis libro, cujus uſuram habui a magno viro Jo. Georgio Graevio, numquam aliter exaratum eſt. eſt autem valde patheticum iſtud *Dii faciant*. ita & Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 13. *Dii faciant ut rei militaris, ut belli mentionem facere audeas. cognoſcentur enim omnia iſtius aera illa vetera, ut non ſolum in imperio, verum etiam in ſtipendiis qualis fuerit, intelligatis.* Ovidius Epiſt. Phyllid.
Sum decepta tuis & amans & femina verbis.
Dii faciant, laudis ſumma ſit iſta tuae.
noſter L. 3. Eleg. 14.
Dii faciant, mea ne terra locet oſſa frequenti.
Catullus Carm. 105.
Dii magni, facite, ut vere promittere poſſit;
Atque id ſincere dicat, & ex animo.
Plautus Perſ. Act. 5. Sc. 2.
Dii faciant, ut id bibatis, quod vos numquam tranſeat.
plura apud Briſſonium videre potes L. 1. Formularum. interim cogitemus, ſi haec referri poſſint ad hominem iſtum, cujus inſectatio eſt L. 3. Eleg. 18. nam temporis ſeries in his libris nimis quam confuſa eſt.

63. HAEC MIHI VOTA] in Groningano eſt, *Nec mihi nota* : ut videatur dicere, inuſitatis & minime vulgaribus votis caput ſuum obligaſſe. ſed non libet recedere a vulgata & ſana lectione. in literis enim initialibus plurimum ſibi librarii licere voluerunt. ea cauſſa fuit, cur *vota* mutarint in *nota*.

64. QUUM CAPITE HOC STYGIAE JAM PETERENTUR AQUAE] quum tu jam alterum pedem in cymba Charontis haberes. ſimilis locutio eſt infra L. 4. Eleg. 6.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci.
ſed in uno Colbertino eſt *potarentur*; levi lapſu depravatum ex *poterentur.* quam veram lectionem ex ſuis depromſit Paſſeratius, & ex alio libro Nic. Heinſius Not. ad illud Ovid. L. 13. Metam. ℣. 130.
Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.
ſic Valerius Flaccus L. 7.
Scilicet Aeoliae pecudis poteretur ut auro?
ſane & Catullus ita locutus eſt Carm. 61.
Optavit genitor primaevi funera nati,
Liber ut innuptae poteretur flore novercae.
& Terentius Phorm. Act. 5. Sc. 5.
Curavi, propria Phaedria ut poteretur : nam emiſſa eſt manus.
quomodo quidem eum verſum exhibet caſtigatiſſi-

Et lectum flentes circumſtaremus amici.
  Hic ubi tum, pro dii, perfida, quiſve fuit?
Quid ſi longinquos retinerer miles ad Indos?
  Aut mea ſi ſtaret navis in Oceano?
Sed vobis facile eſt verba, & componere fraudes.
  Hoc unum didicit femina ſemper opus.
Non ſic incerto mutantur flamine Syrtes,
  Nec folia hiberno tam tremefacta Noto:
Quam cito feminea non conſtat foedus in ira,
  Sive ea cauſſa gravis, ſive ea cauſſa levis.

Nunc

gatiſſimus codex Bembinus. in eadem fabula legitur Act. 3. Sc. 1.

Ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali.

ita inquam legitur hodie: antiquitus autem fuiſſe, *poteretur mali*, teſtantur excerpta ex commentariis Donati, adduntque, *potiri* fuiſſe τῶν μέσων, quum Plautus dixerit *hoſtium potitus eſt.* notabilis eſt locus doctiſſimi grammatici Servii ad L. 3. Aen. ỳ. 56. ſed mancus in libris vulgatis; quem ego tibi ex vetere ſcriptura integrum dabo: AURO VI POTITUR. *Hoc verbum de his eſt quae permiſcent conjugationes: cum enim ſit tertiae conjugationis, infinitum modum a quarta facit, ut* potiri. *unde plerique decipiuntur, ut* potiris *dicant. ſimiliter* fio *pro* fiere, fieri *facit permixta conjugatione.* haec opinor valide fulciunt Paſſeratii atque Heinſii correctionem. Et hunc locum corruperat Volſcus. quum enim legeretur in priſcis editionibus *potarentur*, haec notavit: *emenda* PETERENTUR: *nondum migrarat e vita, ſed in procinctu erat.* non poteſt dici quam flagitioſe in hoc poëta graſſatus ſit ignobilis iſte literio. neque arbitror ejus interpretationem Scaligero viſam fuiſſe: quum fere quae Volſcus peccavit, in Beroaldum rejiciat. Sane cur quiſquam bonas horas in libro tam inepto perdere velit, cauſſae nihil video. Sed tamen quodcumque id taedii eſt, devorandum erat ei, qui propius noſſe deſideraret infelices ſcatebras tot malarum lectionum.

67. LONGINQUOS RETINERER MILES AD INDOS] Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 65. *Si tu apud Perſas, aut in extrema India deprehenſus, Verres, ad ſupplicium ducerere, quid aliud clamitares, niſi te civem eſſe Romanum?* Catullus Carm. 11.

Sive in extremos penetrabit Indos.

Horatius L. 1. Epiſt. 6.

quid cenſes munera terrae,
Quid maris, extremos Arabas ditantis & Indos?

68. AUT MEA SI STARET NAVIS IN OCEANO] ſi haereret, inquit Paſſeratius, impedita brevibus, & arenae cumulis vadiſque in medio ac magno mari. eum ſequitur interpres nupeſus, omnium interpretum, quotquot umquam fuerunt, egentiſſimus. ſed ignoſcamus Paſſeratio, qui puto mare numquam viderat. Locutio eſt proverbialis de itinere valde longinquo. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 20. *Qui ex foedere ipſo navem vel uſque ad Oceanum, ſi imperaſſemus, ſumtu periculoque ſuo armatam atque ornatam mittere debuerunt.* Catullus Carm. 111.

Prata, arva, ingentes ſilvas, ſaltuſque, paludeſque,
Uſque ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.

Horatius L. 4. Od. 14.

Te fontium qui celat origines
Niluſque, & Iſter, te rapidus Tigris,
Te belluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis.

noſter hujus libri Eleg. 13.

Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,
Et jubet ex ipſa tollere dona Tyro.

τὸ *ſtaret* hic valet *eſſet*, ut ſaepe alias: minime vero *haereret.*

Nunc quoniam iſta tibi placuit ſententia, cedam:
Tela precor, pueri, promite acuta magis.
Figite certantes, atque hanc mihi ſolvite vitam.
Sanguis erit vobis maxima palma meus.
Sic igitur prima moriere aetate, Properti?
Sed morere. interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet noſtros manes, ſectetur & umbras,
Inſultetque rogis, calcet & oſſa mea.
Quid? non Antigonae tumulo Boeotius Haemon
Conruit ipſe ſuo ſaucius enſe latus?
Et ſua cum miſerae commiſcuit oſſa puellae,
Qua ſine Thebanam noluit ire domum?
Sed non effugies. mecum moriaris oportet.
Hoc eodem ferro ſtillet uterque cruor.

Quam-

76. TELA PRECOR, PUERI, FIGITE ACUTA MAGIS] *promite* eſt in omnibus membranis, quomodo in ſuis quoque Scaliger, Livinejus, & Gebhardus invenerant. recte. Ovidius L. 3. Art. Amat.

Sic ubi praeluſit, rudibus puer ille relictis
Spicula de pharetra promit acuta ſua.

Horatius L. 3. Od. 20.

Interim dum tu celeres ſagittas
Promis, haec dentes acuit timendos.

iſtud *figite* primum comparuit in exemplaribus Aldinis. unde non vane arbitror commentum eſſe Hieronymi Avantii, qui in ea officina multos ſcriptores bonos malo mangonio interpolavit.

83. ANTIGONES TUMULO] *Antigonae* habent ſex libri, Latina flexione. & ita fere ſolent poëtae in nominibus Graecis. Horatius Epod. 17.

Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulyxei,
Volente Circa, membra.

ita ibi optimus ille codex, quem ſaepe laudavi, Graevianus: & ita jam olim M. Val. Probus in Catholicis. hodie inepte legitur *Circe.* Plautus Epid. Act. 4. Sc. 2.

Abi modo intro; atque hanc aſſerva Circam,
Solis filiam.

& Pſeud. Act. 1. Sc. 2.

te, quaſi Dircam olim (ut memorant) duo
Gnati Jovis devinxere ad taurum, item hodie ſtringam ad carnarium.

& Stich. Act. 1. Sc. 1.

Credo ego miſeram fuiſſe Penelopam,
Soror, ſuo ex animo; quae tam diu vidua
Viro ſuo caruit.

porro in hiſtoria Haemonis & Antigonae non bene inter ſe convenit ſcriptoribus antiquis. tu Barthium vide Animadv. ad L. 4. Theb. Statii ℣. 88.

85. ET SUA CUM MISERAE PERMISCUIT OSSA PUELLAE] in uno Colbertino eſt *commiſcuit.* quae ſane adliteratio minime inſuavis eſt apud aures purgatas: quamquam & vulgata ferri poteſt. ſed ſive *commiſcuit*, ſive *permiſcuit* leges, magni amoris indicium eſt iſta oſſium mixtura. ſic infelix pater, qui filiae deſiderio contabuerat, in marmore antiquo apud Boiſſardum:

OSSA. MEA. IN. ARAM. MIXTA. CUM. FILIAE. UNA. REQUIESCUNT
HOC. SOLATIUM. MECUM. ERIT

Pedo Albinovanus:

Miſcebor cinerique cinis, atque oſſibus oſſa.

Suetonius Domit. C. 17. *Phyllis nutrix in ſuburbano ſuo Latina via funeravit, ſed reliquias templo Flaviae gentis clam intulit, cineribuſque Juliae, Titi filiae, quam & ipſa educaverat, commiſcuit.* qui locus commode firmat ſcripturam libri Colbertini.

88. HOC EODEM TELO STILLET UTERQUE CRUOR.] omnes membranae, *Hoc eodem ferro.* quod quamvis idem dicat, fuit tamen indicandum. Tacitus L. 15. Annal. C. 31. *ne quam imaginem ſervitii Tiridates perferret, neu ferrum traderet.* Suetonius Domit.

Quamvis iſta mihi mors eſt inhoneſta futura;
Mors inhoneſta quidem; tu moriere tamen.
Sidera ſunt teſtes, & matutina pruina,
Et furtim miſero janua aperta mihi:
Te nihil in vita nobis acceptius umquam.
Nunc quoque eris, quamvis ſis inimica mihi.

Nec

mit. C 17. *modo ferrum extorquere, modo quamquam laniatis digitis oculos effodere conatum.* Statius L. 11. Theb.

non improba poſco
Vota: piabo manus, & eodem pectora ferro
Reſcindam.

verba ſunt Eteoclis, expiaturi, ſi detur, necem fratris Polynicis ſua ipſius morte. *ferro* quoque exhibent primitus euſi. quocirca *telo* pro gloſſa videri poteſt ex margine irrepſiſſe.

91. SIDERA SUNT TESTES] pari figura Juvenalis *ſaxa* vocat *cuſtodes.* Sat. 10.

patriam tamen obruit olim
Gloria paucorum, & laudis, titulique cupido
Haeſuri ſaxis cinerum cuſtodibus.

minus bene Paſſeratius huc advocavit alium Juvenalis locum ex Sat. 8.

Nocte quidem: ſed luna videt, ſed ſidera teſtes
Intendunt oculos.

nam ibi *teſtes* referri debet ad *oculos*, non ad *ſidera.* multo etiam minus bene Paſſeratium iſtic exſcripſit Iſaacus Grangaeus, admodum impar poëtae ſuo interpres. laudat hunc noſtri locum Servius ad Eclog. 5. ỷ. 21. *quod autem ait*, coryli teſtes & flumina, *uſurpatum eſt. nam* teſtes flumina *non dicimus. quoniam quae in* IS *exeunt, neutrum in* E *mittunt: ut agilis agile. Sed nec* hoc teſte, *nec* haec teſtia *poſſumus dicere. Unde per diffinitionem debemus dicere, Teſtes mihi ſunt; quae res? coryli & flumina. Sic Horatius:* Teſtis Metaurum flumen. *Propertius 2. Eleg. 9.* Teſtes ſunt ſidera nobis.] haec ille. ubi duo animadvertenda. neque Servius, neque Grammaticorum veterum ullus, ſolitus fuit tam minutatim indicare unde ſumſerit ſua teſtimonia. ſed nec minora poëmatia, odae puta, elegiae, ſilvae, ullis numerorum notis diſtinguebantur, ita quidem uti hodie fit. utrumque norunt ii, quibus familiariter tritae membranae antiquae. unde apparet notitiam loci Propertiani inrepſiſſe ex margine. certe editiones Servii, quae aetate exeedunt Fabricianam, atque ipſa etiam Fabriciana, non agnoſcunt. deinde reſtituendum in Servio, ordine retrogado, *Sidera ſunt teſtes.* Haec vel ideo erant monenda, ut ne quis temere doctiſſimi grammatici teſtimonio fretus, retinendam eſſe in elegiis vulgatorum librorum ſectionem contendat.

91. ET MATUTINA PRUINA] quae mane cadit. utitur hoc epitheto Ovidius L. 3. Metam.

ut intabeſcere flavae
Igne levi cerae, matutinaeque pruinae
Sole tepente ſolent.

& Jo. Jovianus Pontanus, inter primos ſuperiorum temporum poëta, Meteor:

Nec vero aut tenebrae, aut nocturna ſilentia, cum jam
Frigore concreſcunt terrae, & vis humida regnat,
Sunt tantum metuenda, aut matutina pruina.

ac deinde:

Unde cadunt imbres, & matutina pruina.

utitur & Daniel Heinſius, Vir laudatiſſimus, in opere divino de contemtu mortis L. 4:

Jamque tibi pecudum vigiles ante omnia cingunt
Paſtores tuguri exiguum, & penetrabile culmen
Immiti Boreae, matutinaeque pruinae.

95. NEC DOMINA ULLA MEO PONET VESTIGIA LECTO] *veſtigii* vox proprie ad lectum pertinet, & ad contubernium amoris. male Paſſeratius per *pedem figere* interpretatur. Livius L. 1. C. 58, ubi Lucretiae hiſtoria: *quaerenti viro, Satin ſalvae? minime, inquit. quid enim ſalvi mulieri amiſſa pudicitia? Veſtigia viri alieni, Collatine, in lecto ſunt tuo.* Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ille viri toto videat veſtigia lecto.

Cicero Accuſat. 1. in Verr. C. 24. *ecquo in oppido pedem poſuit, ubi non plura ſtuprorum flagitiorumque ſuorum, quam adventus ſui veſtigia*

ſtigia

Nec domina ulla meo ponet veſtigia lecto.
Solus ero, quoniam non licet eſſe tuo.
Atque utinam, ſi forte pios eduximus annos.
Ille vir in medio fiat amore lapis.

ſtigia reliquerit? Accuſ. 3. C. 34. *Quid facerent miſeri? aut quid recuſarent? praeſertim cum in lectulo decumanae mulieris veſtigia viderent recentia, quibus illum inflammari ad perſeverandum intelligebant.* Plinius Caecilius L. 6. Epiſt. 7. ad Calpurniam uxorem: *Scribis te abſentia mea non mediocriter adfici: unumque habere ſolatium, quod pro me libellos meos teneas, ſaepe etiam in veſtigio meo colloces.* Petronius: *Ego, ne ſuſpicioni relinquerem locum, lectulum veſtimentis implevi, uniuſque hominis veſtigium ad corporis mei menſuram figuravi.* noſter infra Eleg. 21.

Apparent non ulla toro veſtigia preſſo.

Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Semper ſint externa tuo veſtigia lecto.

96. NON LICET ESSE TUUM.] optima & certiſſima eſt reſtitutio Nic. Heinſii Not. ad Heroid. Epiſt. 14. ỷ. 64; *non licet eſſe tuo.* quem omnino videre debes, uti & iſtuc Addenda. Cicero L. 1. Tuſc. Quaeſt. C. 15. *Licuit eſſe otioſo Themiſtocli, licuit Epaminondae; licuit, ne & vetera, & externa quaeram, mihi.* Quintilianus L. 4. Inſtit. C. 4. *Recuſatio quoque plures interim propoſitiones habet: ut contra petitionem pecuniae, Male petis: procuratori enim tibi eſſe non licuit*, ſic & L. 3. Eleg. 16. ipſe Scaliger correxit, ex veſtigiis priſcae ſcripturae,

Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexo Caeſaris eſſe focos?

98. ILLE VIR IN MEDIO FIAT AMORE LAPIS.] ſi quis in ipſa Venere obdureſceret in ſaxum, id addendum foret Mutationibus Ovidianis. ceterum multos ita in mortem obriguiſſe, nullis evidentibus cauſſis, a multis proditum eſt. Plinius L. 7. C. 53. *Cornelius Gallus Praetorius, & Q. Haterius eques Rom. in Venere obiere.* utriuſque etiam Valerius Maximus meminit L. 9. C. 12. & ſua aetate, Barcinone in Hiſpania, Beltrandum cognomento Ferrerium in Venere exſpiraſſe, auctor eſt Jovian. Pontanus L. 1. de Obed. C. 10. nec non Joannem Manardum, inſignem medicum, in Elogiis ſuis Paullus Jovius. de quo hoc eſt diſtichon Jo. Latomi:

In fovea qui te periturum dixit haruſpex,
Non eſt mentitus: conjugis illa fuit.

talem & Menelaum quemdam memorat Jo. Secundus noſter: alios alii. eſt & in recente memoria Comitis Boccabellae mors, quae narratur in Hiſtoria commorationis Romanae Chriſtinae Reginae p. 120. ſi quidem haec Hiſtoria eſt, ac non potius commentum Mileſium. ſed ante omnia ejus mortis exempla notabile eſt, quod de Giacheti Genevae exitu refert Bapt. Fulgoſius L. 9. Exempl. C. 12. is enim pariter cum ea ipſa puella, quam comprimebat, ſpiritum efflavit. quam rem ſi credidiſſet poſſe fieri amorum magiſter, non fuiſſet contentus ſimplici voto, L. 2. Am. Eleg. 10. melius ac ſanius eo Valerius, loco laudato: *quamquam quorſum attinet eorum cavillari fata, quos non libido ſua, ſed fragilitatis humanae ratio abſtulit? Fine namque vitae noſtrae variis & occultis cauſſis expoſito, interdum quaedam immerentia ſupremi fati titulum occupant: cum magis in tempus mortis incidant, quam ipſam mortem accerſant.*

VIII.

NOn ob regna magis diris cecidere ſub armis
Thebani, media non ſine matre, duces:
Quam,

2. MEDIA NON SINE MATRE] elegante prudentia Lucanus L. 1.

pignora juncti
Sanguinis, & diro ferales omine taedas,
Abſtulit ad manes Parcarum Julia ſaeva
Intercepta manu. quod ſi tibi fata dediſſent
Majores in luce moras, tu ſola furentem
Inde virum poteras, atque hinc retinere parentem;
Armataſque manus excuſſo jungere ferro, Ut

Quam, mihi ſi media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam morte ſubire tua.
Sed tempus luſtrare aliis Helicona choreis,
Et campum Aemonio jam dare tempus equo.

Jam

Ut generos ſoceris mediae junxere Sabinae.
ad rem, de qua noſter, Polynices Papinianus L. II. Thebaid.

*fratrum ſuprema in bella, (quid horres?
Decretum eſt fixumque) voco. deſiſte morari:
Nec poteris. non ſi atra parens, miſeraeque ſorores
In media arma cadant: non ſi ipſe ad bella ruenti
Obſtet, & exſtinctas galeae pater ingerat orbes,
Deficiam.*

& mox, jam caeſo mutuis vulneribus fratre utroque, pater Oedipus:

*Hei mihi, quos nexus fratrum, quae vulnera tracto?
Solvite quaeſo manus, infeſtaque vincula tandem
Dividite, & medium nunc ſaltem admittite patrem.*

4. Mortem ego non fugiam morte subire tua.] pariter Statius L. II. Theb.

*cum vero Acherontis aperti
Diva ter admoto tetigit thoraca flagello;
Ardet inops animi, nec tam confidere regno,
Quam ſcelus, & caedem, & perfoſſi in ſanguine fratris
Exſpirare cupit:*

5. Sed tempus] vulgatae, *Jam tempus*: nimirum ut commode inciperet nova elegia. quod merito correxit Scaliger: cui favent omnes membranae. male hic Scaligerum carpit Paſſeratius, tantum ut morem gerat libidini ſuae obloquendi, ipſe nihil adferens vel novi vel boni. *Sed tempus* jam olim habuerunt primae editiones: quinimo & ipſe Volſcus. primus opinor corrupit Beroaldus.

6. Et campum Aemonio jam dare tempus equo.] Beroaldus & Volſcus putant adludi ad equos Theſſalos, qui laudatiſſimi fuerunt; vel ad equos Achillis, quos laudat Homerus; vel ad bellum Philippenſe, quod Auguſtus geſſit in Theſſalia adverſus Brutum & Caſſium. Paſſeratius nihil dicit. itaque graculus ille Pariſinus, qui nobis nuper Propertium concacavit, coactus fuit Beroaldum exſcribere. quid enim faceret aliud? ſed pro ſui ingenii felicitate, conſilium nobis poëtae retegit, de quo ne ipſe quidem poëta cogitaverat: nimirum ſtatuiſſe ſcribere illud ipſum civile bellum contra Caſſium & Brutum. oportet hunc hominem longo tempore capillum promiſiſſe; adeo perite ac docte hariolatur. Ego, pro ſtupore coeli patrii, in alia ibo, & ipſe quoque divinare occipiam. puto igitur poëtam dicere; fixum ſibi eſſe, grave epos condere, ad exemplum Iliados Homericae, in qua primas partes ſuſtinet Achilles Theſſalus, acerrimus bellator, & dominus equorum longe omnium praeſtantiſſimorum. Hoc adeo mihi in mentem venit, quod viderem veteres illos quum laudare vellent principum poëtarum immortales labores, id feciſſe deſignata parte aliqua operis praecipua. Juvenalis Sat. 7.

*neque enim cantare ſub antro
Pierio, thyrſumve poteſt contingere ſana
Paupertas, atque aeris inops, quo nocte dieque
Corpus eget. Satur eſt, cum dicit Horatius, Evoë.*

vides, puto, iſtic adludi odam illam admirabilem, quae eſt nona decima libri ſecundi, *Bacchum in remotis carmina rupibus Vidi docentem.* pergit poëta Aquinas:

*Magnae mentis opus, nec de lodice paranda
Attonitae, currus, & equos, faciesque Deorum
Adſpicere, & qualis Rutulum confundat Erynnis.*

neque hic dubitas reſpici ad locum plane divinum medio libro Aeneidos ſeptimo. ut alios omittam. ſequitur paullo poſt:

Conſedere Duces: ſurgis tu pallidus Ajax.

agnoſcis Naſonem initio L. 13. Metam. ubi duo illa celeberrima eloquentiae poëticae ſpecimina, quae tantopere admiratus eſt uti quiſque fuit eruditiſſimus. adde huc initium libri de Senectute Ciceronis. neque enim opus eſt longioribus logis. haec de conſilio condendi carminis epici: nunc de materia paucis

Digitized by Google

Jam libet & fortes memorare ad praelia turmas,
Et Romana mei dicere caſtra ducis.

Quod

paucis diſpiciamus. Ain' vero belli Philippenſis exſecrabilem furorem ſcribere voluiſſe Propertium ? anne ut invidiam Auguſto conflaret apud populum Rom. memorem adhuc oppreſſae libertatis, exhauſtaeque cladibus ac delectibus Italiae ? non ea mens Horatio L. 1. Od. 2.

Audiet cives acuiſſe ferrum,
Quo graves Perſae melius perirent:
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.

& Od. 35.

Eheu, cicatricum, & ſceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus?

& L. 2. Od. 1.

Quis non Latino ſanguine pinguior
Campus ſepulcris impia praelia
Teſtatur, auditumque Medis
Heſperiae ſonitum ruinae?
Qui gurges, aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore noſtro?

& Epod. 7.

Quo, quo ſcelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enſes conditi?
Parumne campis, atque Neptuno ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non, ut ſuperbas invidae Carthaginis
Romanus arces ureret:
Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via:
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
Urbs haec periret dextera.

audi & poetarum omnium judicioſiſſimum, & ſuorum temporum prudentiſſimum, Maronem fine L. 1. Geor. ut deteſtetur illam civilium furiarum immanitatem:

Ergo inter ſeſe paribus concurrere telis
Romanas acies iterum videre Philippi:
Nec fuit indignum ſuperis, bis ſanguine noſtro
Emathiam, & latos Haemi pingueſcere campos.

tum paullo poſt:

Dii patrii Indigetes, & Romule, Veſtaque mater,
Quae Tuſcum Tiberim, & Romana palatia ſervas,
Hunc ſaltem everſo juvenem ſuccurrere ſaeclo
Ne prohibete. ſatis jam pridem ſanguine noſtro
Laomedonteae luimus perjuria Trojae.

ecce, quam tu laetabilem materiam excogitaſti demerendae Auguſti Caeſaris gratiae! quid igitur ? non vides ipſum Propertium dicere, velle ſe ſcribere res contra Parthos gerendas, contra Indos, contraque Arabas? nam haec omnia moliebatur Auguſtus. Parthi quidem Armeniam vindicanti ultro ceſſerunt; & ſigna militaria, M. Craſſo & M. Antonio ademta, poſcenti reddiderunt. Indi vero, ac Scythae, incogitati belli gratiam ſibi fieri per legatos ſupplices rogaverunt. Arabicam expeditionem ſuſcepit Aelius Largus Aegypti praefectus, Auguſto Caeſare X. C. Norbano Coſſ. auctores Dio, Livius, Strabo, Suetonius, Florus, Oroſius. viſne & noſtrum? Lege hujus libri elegiam 11. & L. 3. Eleg. 3. deinde & 10. ac L. 4. Eleg. 3. Virgilius L. 7. Aen.

cum prima movent in praelia Martem,
Sive Getis inferre manu lacrimabile bellum,
Hyrcaniſve Arabiſve parant, ſeu tendere ad Indos,
Auroramque ſequi, Parthoſque repoſcere ſigna.

Horat. L. 2. Od. 9:

nova
Cantemus Auguſti tropaea
Caeſaris, & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices:
Intraque praeſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

videtur autem haec Elegia ſcripta paullo poſt A.U. ↃCCLII. quo tempore Ovidius Artem ſuam condebat, oſtendente id libro primo,

Ecce parat Caeſar domito quod deſuit orbi
Addere: nunc Oriens ultime noſter eris.
Parthe dabis poenas: Craſſi gaudete ſepulti,
Signaque barbaricas non bene paſſa manus.

noſter vero non obſcure loquitur de ſignis receptis. ne te pigeat eminentiſſimum Noriſium evolvere Cenot. Piſan. Diſſert. 2. cap. 9. quo viro non facile alium doctiorem hodie videt orbis hic Europaeus, ringentibus minorum gentium magiſtris.

7. Jam libet et fortes memorare ad prae-

Quod ſi deficiant vires, audacia certe
  Laus erit. in magnis & voluiſſe, ſat eſt.
Aetas prima canat veneres, extrema tumultus.
  Bella canam, quando ſcripta puella mea eſt.
Nunc volo ſubducto gravior procedere vultu:
  Nunc aliam citharam me mea Muſa docet.
Surge anima ex humili jam carmine. ſumite vires
  Pierides. magni nunc erat oris opus.

Jam

PRAELIA TURMAS] peculiari elegantia gaudet praepoſitio *ad* apud noſtrum poëtam, obſervante pridem Gul. Cantero L. 3. Nov. Lect. C. 20. cujus induſtriae haec adjicere potes. L. 2. El. 2.

Mox venit adſueto mollis ad arva jugo.

L. 4. El. 2.

Paſtorem ad baculum poſſum curare.

ibid. El. 1.

Pergameae ſero rata carmina vatis
Longaevum ad Priami vera fuere caput.

L. 3. El. 15.

Dea magna Cybebe
Tundet ad Idaeos cymbala rauca choros.

L. 4. El. 5.

Janitor ad dantes vigilet.

ibid. El. 10.

Et numquam ad notas irrita tela feras.

L. 2. El. 13.

Numquam venales eſſent ad munus amicae.

L. 2. El. 19.

Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad Hydras.

L. 2. El. 17.

Numquam ad formoſas, invide, caecus ero.

---- El. 24.

Triſtis ad Archemori funera victor equus.

L. 2. El. 24.

Jactu certus ad oſſa Deus.

& plura, quae inter legendum facile obſervantur, collatione neque injucunda, neque inutili. ſed nec ſoli poëtae ita locuti. Cicero L. 8. ad Attic. epiſt. 3. *deferet triumphum. non acciperéne periculoſum ſit, an accipere invidioſum ad bonos?* L. Septimius L. 3. Ephem. C. 15. *gens bellatrix, & ob id ad finitimos indomita.* Cicero l. c. epiſt. 4. *cui qui noſter honos, quod obſequium, quae etiam ad ceteros contemti cujuſdam hominis commendatio defuit?*

13. NUNC VOLO SUBDUCTO GRAVIOR PROCEDERE VULTU] *ſuccedere* eſt in quibuſdam libb. uti & *cultu.* perperam utrumque. *τὸ volo* energiam quamdam habet alacritatis & lubentiae. Catullus Carm. 6.

Quare quidquid habes boni, malique,
Dic nobis. volo te ac tuos amores
Ad coelum lepido vocare verſu.

& Carm. 32.

Nam quaſdam volo cogitationes
Amici accipiat ſui, meique.
Quare, ſi ſapiet, viam vorabit.

Plautus Moſtell. Act. 1. Sc. 1.

ego ire in Piraeum volo,
In veſperum parare piſcatum mihi.

ibidem Act. 1. Sc. 3.

Contempla, amabo, mea Scapha, ſatin' haec me veſtis deceat.
Volo meo placere Philolachi, meo ocello, meo Patrono.

Vibius Rufus apud M. Senecam L. 1. Controv. 5. *Volo tibi malam gratiam cum ſponſo tuo facere. habet amicam.* Cicero L. 15. Epiſt. 7. Marcello Coſ. deſign. *Maxima ſum laetitia affectus, cum audivi te conſulem factum eſſe: eumque honorem tibi Deus fortunare volo, atque a te pro tua parentiſque tui dignitate adminiſtrari.* Seneca Apocolocynth. *Quid actum ſit in coelo ante diem tertium idus Octobris, Aſinio Marcello, Acilio Aviola Coſſ. anno novo, initio ſaeculi felicitiſſimi, volo memoriae tradere.* Papinius L. 1. Silv. 5.

paullum arma nocentia, Thebae,
Ponite: dilecto volo laſcivire ſodali.

16. MAGNI NUNC ERIT ORIS OPUS] *erat* ſcriptum eſt in Groningano. optime. Horatius L. 1. Od. 37.

Nunc eſt bibendum, nunc pede libero
Pulſanda tellus: nunc ſaliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus ſodales.

quod & iſtic bene reſtituit Lambinus, & agnoſcunt veteres membranae jam plus ſemel laudatae. Seneca Hercule Oet. ỷ. 1135.

nunc, pater, caecum chaos
Reddi decebat: hinc & hinc compagibus

 Ruptis

Digitized by Google

Jam negat Euphrates equitem poſt terga tueri
  Parthorum, & Craſſos ſe tenuiſſe dolet.
India quin, Auguſte, tuo dat colla triumpho.
  Et domus intactae te tremit Arabiae.
Et, ſi qua extremis tellus ſe ſubtrahit oris,
  Sentiet illa tuas poſtmodo capta manus.
Haec ego caſtra ſequar vates: tua caſtra canendo
  Magnus ero: ſervent hunc mihi fata diem.
Ut caput in magnis ubi non eſt tangere ſignis,
  Ponitur hic imos ante corona pedes:
Sic nos, nunc inopes laudis conſcendere carmen,
  Pauperibus ſacris vilia tura damus.
Nondum etiam Aſcraeos norunt mea carmina fontes,
  Sed modo Permeſſi flumine lavit Amor.
Scribant de te alii, vel ſis ignota licebit:
  Laudet, qui ſterili ſemina ponit humo.

Omnia,

Ruptis uterque debuit frangi polus.
plane hic delirat Phil. Silvius T.E.C.P.

17. EQUITES POST TERGA TUERI PARTHORUM] *equitem* habent octo libri, figura tam poetis quam hiſtoricis valde familiari. Tacitus L. I. Ann. C. 60. *equitem Pedo praefectus finibus Friſiorum ducit.* & L. 3. C. 21. *miſſu patris Apronius Caeſianus cum equite & cohortibus auxiliariis, quis velociſſimos legionum addiderat, proſperam adverſum Numidas pugnam facit, pellitque in deſerta.*

22. SENTIET ILLA TUAS POSTMODO CAPTA MANUS] Palmerius reponit ex libro ſcripto, *poſt mihi victa manus*, ut τὸ *mihi* redundet. ſed is liber ſcriptus (nam & ego inſpexi) habet *poſt mihi capta.* non libet quidquam mutare. in noſtris duobus eſt *ſentiat*: quod nec ipſum admittendum.

27. INOPES LAUDIS CONSCENDERE CARMEN] quid eſt *conſcendere carmen laudis?* Philippus Silvius, qui nuſquam ſolet obhaerere, interpretatur *arduum & ſublimem gloriae verſum attingere.* liceat mihi iterum quaerere; quid eſt *verſus gloriae?* Memmianus codex, teſte Paſſeratio, habebat *conſcendere culmen.* quod neque ipſum ſatis intelligo. aut haec ſunt egregie corrupta, aut verſus eſt nothus. quod quo facilius credam, facit iſtud proxime inſequens *vilia tura.* ſane turis mentio aperte clamat, aliud aliquid, cui reſponderit, deſiderari.

28. VILIA THURA DAMUS] *tura* habent quidam libri, ſine adſpiratione. Fl. Chariſius L. I. *Tus a tundendo ſine adſpiratione dicitur. quamvis Julius Modeſtus* ἀπὸ τοῦ θύειν *tractum dicat.* ſcribi quoque ſine adſpiratione in veteribus libris, ac praeſertim Virgilio Carpenſi, teſtantur Pierius & Aldus nepos. & ſequitur in illa ſua praeclara Virgilii editione Vir laudatiſſimus Nic. Heinſius. neque optimus ille Horatii codex umquam aliter. contra ſtant Jo. Jovianus Pontanus L. 2. de Aſpirat. Erythraeus Ind. Virgil. in *Thuriferis*, & magnus Voſſius in Etymolog. ceterum hunc noſtri locum expreſſit Sidonius Apollinaris praefatione in Panegyricum Anthemio Auguſto dictum:

Ergo ſacrum dives & pauper lingua litabat,
  Summaque tunc voti victima cantus erat.
Sic nos, o Caeſar noſtri ſpes maxima ſaecli,
  Poſt magnos proceres parvula thura damus.

& apertius etiam diſertiſſimus Baudius, ad Achil. Harlaeum:

Sicut ante ſigna divûm, cum nequit tangi caput,
Ponitur pedes ad imos plectilis corollula:
Non ſecus nos imparati digna ſenſibus tuis
Nuncupare, vili adimus thure pulvinar tuum.

32. LAUDET, QUI STERILI] Paſſeratius,

ne

Digitized by Google

Omnia, crede mihi, ſecum uno munera lecto
  Auferet extremi funeris atra dies.
Et tua tranſibit contemnens oſſa viator,
  Nec dicet, Cinis hic, docta puella fuit.

ne occaſionem vellicandi Scaligeri ullam praetermittat, defendere conatur vulgatum *Ludet*. tamen ſi τὸ *Ludet* probum eſt, non debebat id exponere per ſuum *nugas de te ſcribet*; quum ſignificet potius, inanem ſumet operam. *Laudet* jam olim ediderat Beroaldus, & agnoſcunt alter Regius, alterque Colbertinus. in uno noſtro eſt *Audet*; ab eodem fonte, omiſſa, ut ſaepe fit, litera initiali. etiam in Borrichiano *Audet* legitur.

33. Tecum uno munera lecto] *ſecum*, Groninganus, & Vaticanus Livinejo inſpectus. quam argutam lectionem non inſuper habendam puto. dies ille tuus funebris, o Cynthia, omnem tui memoriam ſecum auferet, numquam rediturus.

36. Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.] fuiſſe a poëtae manu arbitror,

Nec, Cinis hic, dicet, docta puella fuit.

quales apud Naſonem complures locos reſtituit illuſtris Heinſius. comtius id erat, quam ut placeret inficetis librariis.

I X.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
  Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum vidit ſine ſenſu vivere amantes,
  Et levibus curis magna perire bona.
Idem non fruſtra ventoſas addidit alas,
  Fecit & humano corde volare Deum.
Scilicet alterna quoniam jactamur in unda,
  Noſtraque non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis,
  Et pharetra ex humero Gnoſia utroque jacet.
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hoſtem;
  Nec quiſquam ex illo vulnere ſanus abit.

In

1. Puerum qui pinxit Amorem] Joannes Pricaeus in notis ad L. 5. Metam. Apuleji, ita citat hunc verſum, errore memoriae Propertio Tibullum commiſcens:

Quicumque ille fuit primus qui protulit enſes.

3. Hic primum vidit] *is primum*, alter Colbertinus.

10. Et pharetra ex humero Gnosia utroque jacet] *Cnoſia*, habet Groninganus. vicinae ſunt literae; & mutant viciſſim. *ſonat* eſt in Aldina, & quibuſdam aliis, pro *jacet*. quod defendi poſſe non nego. Virgilius L. 9. Aen.

Agnovere Deum proceres divinaque tela
Dardanidae, pharetramque fuga ſenſere ſonantem.

Ovidius Remed. Amor.

Phoebus adeſt: ſonuere lyrae, ſonuere pharetrae.

ſed quum hic Cupido inſidiator pingatur, prodendus utique ſonante pharetra; ſatius eſt τὸ *jacet*, quod agnoſcunt omnes libri nobis inſpecti. opinor Cupidinem fere ad eum modum fuiſſe effictum, niſi quod nudus eſt, quo Dianam illam Segeſtanam deſcribit Cicero, teſtis oculatus, Accuſ. 4. in Verr. C.

In me tela manent, manet & puerilis imago.
Sed certe pennas perdidit ille ſuas.
Evolat heu noſtro quoniam de pectore nuſquam,
Aſſiduuſque meo ſanguine bella gerit.
Quid tibi jucundum ſiccis habitare medullis?
Si pudor eſt, alio trajice tela tua.
Intactos iſto ſatius tentare veneno:
Non ego, ſed tenuis vapulat umbra mei.
Quam ſi perdideris, quis erit qui talia cantet?
Haec mea Muſa levis gloria magna tua eſt,
Quae caput, & digitos, & lumina nigra puellae,
Et canit, ut ſoleant molliter ire pedes.

34. *Erat admodum amplum & excelſum ſignum cum ſtola: verumtamen inerat in illa magnitudine aetas atque habitus virginalis. ſagittae pendebant ab humero.: ſiniſtra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem praeferebat.*

15. Evolat e nostro quoniam de pectore nusquam] quid eſt *e de pectore?* διὰ τὸ αὐτὸ, reſpondet Paſſeratius. nugae. neque enim me movet vel hic, vel ille, longo annorum tractu ſecluſus a nitore ſaeculi Auguſtaei. ſcriptum fuit *eu*, aut *ei*, id eſt, *heu*, vel *hei*. alterum Mureto placuit, alterum Lipſio. noli audire Palmerii, nec Gebhardi, rancidas Veneres. hae quidem faetutinae ſunt olidorum verborum.

18. Si pudor est, alio trajice tela tua] piget referre ineptias & librorum, & correctorum. ſolus ille codex Groninganus ſapit: in quo eſt, ne apice quidem mutato,

Si pudor eſt, alio trahice tela tua.

pro *tua*, ſubſtituit Pierius *puer*, ad L. 10. Aen. ỳ 870. lectione nec bona, nec neceſſaria. codici Groningano accedit Borrichianus, in quo

Si pudor eſt, alio traiçe tela tua.

20. Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea.] legendum *umbra mei*, ex oppoſitione τοῦ *ego*. Propertius non caeditur, ſed tantum tenuis umbra Propertii. Livius L. 5. C. 18. *me jam non eundem, ſed umbram nomenque P. Licinii relictum videtis.* apud Naſonem Veſta L. 3. Faſtor.

Ipſa virum rapui, ſimulacraque nuda reliqui.
Quae cecidit ferro, Caeſaris umbra fuit.

Seneca Herc. Oet. ỳ. 1345.

Herculem ſpectas quidem,
Mater; ſed umbras ſimile neſcio quid mei
Agnoſce, mater.

Minucius Felix, ipſo fine dialogi aurei, *ut ille mei victor eſt, ita ego triumphator erroris.* elegantiſſimum eſt hoc carmen, & veteris doctrinae plenum, cui multum lucis adfundi poteſt ex Alexandro, quem Aphrodiſienſem vocant, L. 1. Probl. 87. itemque ex eruditiſſimo grammaticorum Servio ad L. 1. Aen. ỳ. 667. multa tum veterum tum recentiorum loca paris argumenti inter ſe contendere poteramus: quae res quamquam eſt ingenuae voluptatis plena, tamen ne odio ſimus, non niſi unicum Marulli epigramma ponemus, doctum, venuſtum, & a bona mente.

Quis puer hic? Veneris. plenae quae cauſſa pharetrae?
Non bene proviſus certa quod arma movet.
Cur ſine veſte Deus? ſimplex puer odit opertum.
Unde puer? pueros quod facit ipſe ſenes.
Quis pennas humeris dedit? inconſtantia. quare
Nulla deo frons eſt? ſigna inimica fugit.
Quae ſors eripuit lucem? immoderata libido,
Cur macies? vigilis cura, dolorque facit.
Quis caecum praeit? Ebrietas, Sopor, Otia, Luxus.
Qui comites? Rixae, Bella, Odia, Opprobrium.
Qui coelo dignati? homines. quae cauſſa coëgit?
Mitior auctore eſt credita culpa deo.
Heu curvum genus, & veri corda inſcia: quo jus.
Faſque, ſcelus miſeri ſi ſcelere abluimus?

X. Non

X.

NOn tot Achaemeniis armantur Suſa ſagittis,
Spicula quot noſtro pectore fixit Amor.
Hic me tam graciles vetuit contemnere Muſas,
Juſſit & Aſcraeum ſic habitare nemus,
Non ut Pieriae quercus mea verba ſequantur,
Aut poſſim Iſmaria ducere valle feras:
Sed magis ut noſtro ſtupefiat Cynthia verſu.
Tunc ego ſim Inachio notior arte Lino.
Non ego ſum formae tantum mirator honeſtae:
Nec ſiqua illuſtres femina jactat avos.
Me juvat in gremio doctae legiſſe puellae,
Auribus & puris ſcripta probaſſe mea.

Haec

1. NON TOT ACHAEMENIIS ARMANTUR SUSA SAGITTIS] hanc palmariam correctionem debemus Antonio Volſco, laude ſua nequaquam defraudando, quum ſcripti codices habeant *Etruſca ſagittis.* eam deinde ex libro vetere ſummi viri Joannis Pici, Mirandulani principis, ſtabilivit Philippus Beroaldus. & merito Joſ. Scaliger comprobavit. Lucanus L. 2.

conjuret in arma
Mundus: Achaemeniis decurrant Medica Suſis
Agmina: Maſſagetas Scythicus non alliget Iſter.

Claudianus lib. de bello Gildonico, prope initium:

non ut proculcet Araxen
Conſul ovans, noſtraeve premant pharetrata ſecures
Suſa, nec ut rubris aquilas figamus arenis.

quae loca firmando huic noſtro jam alii adduxerunt. conſtat ſane Medos & Parthos arte ſagittandi omnium gentium nobiliſſimos fuiſſe. eos noſter venuſtiſſime componit cum Cupidine, ſagittario his etiam ipſis ſtrenuiore. Salmaſius Exerc. Plin. p. 371, ex Gloſſis veteribus, & Feſto interpolato, reddit Propertio ſuam (ut ait) vocem,

Non tot Achaemeniis armantur ſcrauta ſagittis.

ut *ſcrauta* ſint thecae calamorum. portentum vero vocabuli, *ſcrauta!* deinde, cujus gentis *ſcrauta* armantur Achaemeniis ſagittis? nam, ni fallor, hoc adjectum oportuit. ego iſta *ſcrauta* libens redonavero magiſtris *ſcrautariis*; iis videlicet quos Lucilius *ſcrutarios* appellabat; neque in carmine ſcribendo umquam uſurpavero, donec quidem *pharetrae* vox vel *coryti* in mundo erit.

8. NOTIOR ARTE LINO] Palmerius ait ſe in vetere libro offendiſſe ſcriptum *ante Lino*; idque probat; ut *ante Linus* ſit antiquus Linus. apage tam fatuas delicias. *arte* eſt in omnibus membranis. ars Lini erat muſica ac poëtica. Virgilius Eclog. 4.

Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus,
Nec Linus.

12. AURIBUS ET PURIS SCRIPTA PROBASSE MEA] in uno noſtro eſt *dicta probaſſe*, quod & in Comelini membranis Gebhardus invenerat. Ennius:

Quom neque Muſarum quiſquam ſcopulos ſuperarat,
Nec dicti ſtudioſus erat.

& *dicere* peculiariter poëtarum eſt. Horatius L. 1. Od. 12.

Dicam & Alciden, puerosque Ledae,
Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem.

Haec ubi contigerint, populi confuſa valeto
  Fabula. nam domina judice tutus ero.
Quae ſi forte bonas ad pacem verterit aures,
  Poſſum inimicitias tunc ego ferre Jovis.
Quandocumque igitur noſtros nox claudet ocellos,
  Accipe quae ſerves funeris acta mei.
Nec mea tunc longa ſpatietur imagine pompa,
  Nec tuba ſit fati vana querela mei.
Nec mihi tum fulcro ſternatur lectus eburno;
  Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro.
Deſit odoriferis ordo mihi lancibus: adſint
  Plebei parvae funeris exſequiae.
Sat mea ſat magna eſt ſi tres ſint pompa libelli:
  Quos ego Perſephonae maxima dona feram.

Tu

Ovidius L. 1. Metam.
In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora.
Horatius L. 3. Od. 25.
Dicam inſigne, recens, adhuc
Indictum ore alio.
hinc & ſcripta ſua appellat *verba*, L. 2. Sat. 1.
niſi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caeſaris aurem.
L. 2. Epiſt. 2.
hic ego rerum
Fluctibus in mediis, & tempeſtatibus urbis,
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?

15. QUAE SI FORTE BONAS AD PACEM VERTERIT AURES] Groninganus, *Quod ſ. f. b. a. p. verteris a.* ut ad Cynthiam dirigatur ſermo. neque aliter Regii; & unus Colbertinus. ſed praeplacet vulgata.

16. POSSUM INIMICITIAS] Groning. *Poſſim.* ceterum quae hinc ſequuntur ſatis incommode cohaerent cum ſuperioribus. & videri poſſunt huc eſſe tracta ex libro tertio. nam qua ratione de tribus libris loquitur, ſecundo dimidio nondum confecto? haec elegia e duabus non unius argumenti infeliciter coaluit. nihil certius.

17. NOSTROS MORS CLAUDET OCELLOS] Nic. Heinſius reponendum ſuadet *nox claudet*, Not. ad L. 3. Metam. ℣. 502. quem locum videre debes. Virgilius L. 12.
Olli dura quies oculos & ferreus urguet
Somnus: in aeternam clauduntur lumina noctem.
noſter infra Eleg. 12.
Nox tibi longa venit, nec reditura dies.
Catullus Carm. 5.
Nobis quum ſemel occidit brevis lux,
Nox eſt perpetua una dormienda.
Horatius L. 1. Od. 4.
Vitae ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam.
Jam te premet nox, fabulaeque manes.
L. 1. Od. 28.
omnes una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
etiam *tenebras* vocabant. Catullus Carm. 3.
At vobis male ſit malae tenebrae
Orci, quae omnia bella devoratis.
quod eſt ductum ab oculorum ſenſu in morientibus. Camilla apud Maronem L. 11. Aen.
Hactenus, Acca ſoror, potui: nunc vulnus acerbum
Conficit, & tenebris nigreſcunt omnia circum.
ſequitur ſtatim apud noſtrum,
Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro.
unde liquet probam & veram eſſe Heinſii correctionem.

24. FUNERIS EXSEQUIAE] *obſequiae* eſt in Groningano; quod calide arripit Palmerius. ego alium ſponſorem requiro.

25. SAT SIT MAGNA MEI] haec lectio a Beroaldo eſt. in omnibus libris legitur,

Sat

Tu vero nudum pectus lacerata ſequare,
Nec fueris nomen laſſa vocare meum.
Oſculaque in gelidis ponas ſuprema labellis,
Quum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde ubi ſuppoſitus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula teſta meos.
Et ſit in exiguo laurus ſuperaddita buſto,
Quae tegat exſtincti funeris umbra locum.
Et duo ſint verſus, *Qui nunc jacet horrida pulvis*,
Unius hic quondam ſervus Amoris erat.
Nec minus haec noſtri noteſcet fama ſepulcri,
Quam fuerant Phthii buſta cruenta viri.
Tu quoque, ſi quando venies ad fata, memento
Hoc itere ad lapides cana venire meos.

In-

Sat mea ſit magna. unde alii fecerunt, *Sat mea ſat magna eſt.* recte. ſic L. 1. Eleg. 17.

Sat tibi ſat poenae nox, & iniqua vada.

Beroaldus hic de perfectione myſtica numeri ternarii philoſophatur. gerrae. mihi certum eſt, avulſa haec eſſe & truncata ex libro tertio. quod vero libellos ſuos donum parat Proſerpinae, id non fiebat nauli loco, ſed quia nefas habebatur vacuis manibus ad Junonem Infernam venire. Virgilius L. 6. Aen.

Hoc ſibi pulcra ſuum ferri Proſerpina munus
Inſtituit.

27. PECTUS LACERATA SEQUARE] *ſequeris*, ſex libri. *ſequaris*, unus.

29. OSCULAQUE IN GELIDIS PONES SUPREMA LABELLIS] ex filo ſermonis apparet legi debere *ponas*. eſt autem blandiſſime dictum, ac dulciſſime, *ponere oſcula*. quod bono judicio arripuit Papinius L. 2. Thebaid.

oſcula moeſtis
Tempeſtiva genis poſuit, lacrimasque repreſſit.

30. PLENUS ONYX] omnes ſcriptores efferunt τὸ *onyx* genere maſculino. ſolus Martialis feminino extulit L. 7. Epigr. 94.

Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce, garum eſt.

& notavit iſtic literatiſſimus Scriverius. malebat autem J. F. Gronovius, *quod onyx modo parve gerebas.* de qua correctione non eſt cur dubitemus.

35. QUI NUNC JACET HORRIDA PULVIS] *horrida* eſt in omnibus noſtris libris, inque iis quos Lipſius, Paſſeratius, Livinejus, ac Gebhardus inſpexerunt. neque aliter editiones principes. & ſic quoque Chariſius, quem Georgius Fabricius edidit, L. 1. PULVIS *maſculini generis eſt, quamvis Propertius dixerit, Qui nunc jacet horrida pulvis.* in Putſchii editione legitur eo loci *arida pulvis*: quod & in poëta noſtro habent excerpta codicis Borrichiani. ſed vincat numerus aliter ſcribentium: nam *arida* videtur factum ex *orrida*, abjecta adſpiratione.

36. UNIUS HIC QUONDAM SERVUS AMORIS ERAT] quod hic ſibi noſter epitaphium ponit, tantopere placuit diſertiſſimo viro Joanni Caſae, ut & ſuo inſcribi velit ſepulcro, Carm. 10, eorum quae a multiplicato ſono in verſuum numero certo ac praefinito Italis *Sonetti* appellantur:

Come doglia fin qui fu meco e pianto,
Se non quando diletto Amor mi perſe;
E ſol fu dolce amando il viver mio;
Coſi ſia ſempre; e loda baronne e vanto,
Che ſcriveraſſi al mio ſepolcro forſe,
QUESTI SERVO D'AMOR VISSE E MORIO.

40. MEMENTO HOC ITERE AD LAPIDES CANA VENIRE MEOS] haec eſt Scaligeri lectio. membranae habent, *Hoc iter ad lapides cana veni memores.* quod non ſatis dilucide exponunt, qui ſequuntur,

Paſ-

Interea cave ſis nos aſpernata ſepultos.
Non nihil ad verum conſcia terra ſapit.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Juſſiſſet quaevis de tribus una ſoror.
Nam quo tam dubiae ſervetur ſpiritus horae?
Neſtoris eſt viſus poſt tria ſaecla cinis.
Quis tam longaevae meminiſſet fata ſenectae
Gallicus Iliacis miles in aggeribus?

Tu

Paſſeratius, & Adr. Behotius L. 3. Apoph. C. 4. antiqui dicebant *itiner itineris*, *iter iteris*. Naevius Lycurgo: *ignotae iteris ſumus, tute ſcis*. L. Attius Oenomao: *Praeſto etiam adſum, exprome quid fers: nam te longo itere cerno vadere*. vide Nonium.

46. Nestoris est visus post tria saecla cinis] de aetate Neſtoris eleganter diſputat Franc. Floridus L. 2. Subſec. Lect. C. 3.

47. Quis tam longaevae meminisset fata senectae
Gallicus iliacis miles in aggeribus?

haec eſt lectio meliorum librorum, quam jure contra Beroaldum, qui primus corrupit, vindicat Scaligeri perſpicacia. *Quis* valet *quibus*. quibus debuiſſet Neſtor commemorare aerumnas ſenectae ſuae nimium vivacis, dum decrepitus etiamnum militat apud Trojam, ſi ipſi contigiſſet feliciter ante Antilochum mori? certe querelam de ſera morte potuiſſet compendii facere. unice huc facit inſignis locus poëtae Aquinatis Sat. 10.

Rex Pylius, magno ſi quidquam credis Homero,
Exemplum vitae fuit a cornice ſecundae.
Felix nimirum, qui tot per ſaecula mortem
Diſtulit, atque ſuos jam dextra computat annos,
Quique novum toties muſtum bibit: oro, parumper
Attendas, quantum de legibus ipſe queratur
Fatorum, & nimio de ſtamine, cum videt acris
Antilochi barbam ardentem: nam quaerit ab omni,
Quisquis adeſt, ſocio, Cur haec in tempora duret?
Quod facinus dignum tam longo admiſerit aevo?

quae poſtrema pulcre illuſtrant mentem Propertii. ſcribebant autem veteres *quis*, non, quod nunc fit nullo more, *queis*. (quamvis hoc defendere videatur vir doctiſſimus Joannes Pierius Valerianus in L. 1. Aen. ℣. 95.) Soſipater Chariſius L. 1. inſtit. gram. *Sed & plurali numero nominativo variaverunt*, qui *proferentes*, *vel* ques. *unde & dativus duplex in uſu novi ſermonis eſt*, quis *enim &* quibus *dicimus*, *in alio* qui *in alio* ques *declinantes. Nam nominativus pluralis* I *litera terminatus accipit ſemper* S, *& facit dativum*, *ut* coloni colonis. *ita &* qui quis. *Si vero* S *terminetur nominativus*, bus *ſyllaba terminari debet dativus*, *ut* duces ducibus, mores moribus, *&* ques quibus. Ques *autem dixiſſe veteres teſtimonio eſt Cato*, *qui ait Originum ſecundo*, Queſcumque Romae regnaviſſent: *& Pacuvius*, Ques ſunt ii ignoti, neſcio ques ignobiles. *quam vocem tametſi novitas abdicavit, declinatio ejuſdem tamen manet. Nam* quibus *crebro dicimus*. videſis Leonardum Malaeſpinam in L. 10. Cicer. ad Attic. Epiſt. 9. & Ger. Jo. Voſſium L. 4. de Analog. C. 6. nunc pergamus. *Gallicus miles* dicitur Neſtor, quia tendebat juxta Phrygiae fluvium Gallum. ita paſſim apud hiſtoricos exercitus ac legiones denominantur a provinciis, in quibus militabant. Tacitus L. 1. Hiſt. C. 76. *Judaicum exercitum Veſpaſianus, Syriae legiones Mucianus ſacramento Othonis adegere*. & mox C. 77. *Conſul* [Otho] *cum Titiano fratre in Kalen. Martias ipſe, proximos menſes Verginio deſtinat, ut aliquod exercitui Germanico delinimentum*. mirifice hunc noſtri locum expoſuerunt multi. Behotius quum in iis nullum ſenſum videret, ſubſtitutum ivit, *Bellicus Iliacis*, L. 3. Apophor. C. 4. fruſtra, & pravo more. aliquid viderat Douza F. nec tamen primus, nec ſatis explicate.

49.

Digitized by Google

Non ille Antilochi vidiſſet corpus humati:
Diceret aut, O mors, cur mihi ſera venis?
Tu tamen amiſſo nonnumquam flebis amico.
Fas eſt praeteritos ſemper amare viros.
Teſtis, qui niveum quondam percuſſit Adonem
Venantem Idalio vertice durus aper.
Illis formoſum jacuiſſe paludibus, illuc
Diceris effuſa tu, Venus, iſſe coma.
Sed fruſtra mutos revocabis, Cynthia, manes.
Nam mea quid poterunt oſſa minuta loqui.

49. ANTILOCHI VIDISSET CORPUS HUMATI] aliquot libri habent *humari*. Paſſeratius *amati* conjiciebat. ſed nihil eſt mutandum. *humati* valet hoc loco *humandi*: nam talia participia praeteriti temporis ponuntur pro futuris. Virgilius L. 2. Aen.

ſubiit deſerta Creüſa,
Et direpta domus, & parvi caſus Iuli.

Direpta (inquit Servius) *pro diripienda. participium pro participio.* clariſſime Lucanus L. 5.

ſuprema ruentis
Imperii, caeſosque duces, & funera regum,
Et tot in Heſperio collapſas ſanguine gentes
Cur aperire times? an nondum numina tantum
Decrevere nefas? & adhuc dubitantibus aſtris
Pompeji damnare caput, tot fata tenentur?

vides hic *caedendos duces* & *gentes collapſuras* impio illo bello civili. Horatius L. 3. Od. 8.

Voveram dulces epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.

L. 4. Od. 11.

Ridet argento domus: ara caſtis
Vincta verbenis avet immolato
Spargier agno.

54. VENANTEM IDALIO VERTICE] fuit igitur & mons eo nomine, ut & oppidum, & nemus. videſis Barthium in L. 5. Thebaid. Statii ℣. 63. tetigit & Beroaldus, ſed jejune, & tantummodo tetigit.

55. ILLIS FORMOSUM LAVISSE PALUDIBUS] *jacuiſſe* eſt in omnibus noſtris ſcriptis: in tribus Lipſio viſis: in tribus itidem Gebhardo: in duabus editionibus primis. *laviſſe*, defendunt Lipſius L. 1. Ant. Lect. C. 20. & Scaliger h. l. & ſic in ſuo inveniſſe teſtatur Paſſeratius. audio: ſed ita, ut ex *flaviſſe*, quod *fleviſſe* fuerat, corruptum arbitrer. ſic L. 3. Eleg. 2, *praetoria claſſica flere* habebimus; pro quo reponendum *flare*, iſtic docebitur. provocant ad morem antiquum lavandi. ſed an ſatis decore Adonis lavatur aqua coenoſa, & ulva paluſtri? id in ſuo Ibide pro diriſſimo omine habet Naſo:

Protinus Eumenides lavere paluſtribus ulvis.

quid, quod apud Bionem Adonis in lecto jacens auro ac purpura ſtrato lavatur ab Amoribus, qui aquam ferunt aureis lebetibus? pro fletu Veneris ſtant omnes poëtae. venuſtiſſime Ovidius, ut in facto recenti, L. 10. Metam.

utque aethere vidit ab alto
Exanimem, inque ſuo jactantem ſanguine corpus;
Deſiluit, pariterque ſinus pariterque capillos
Rupit, & indignis percuſſit pectora palmis.
Queſtaque cum Fatis, At non tamen omnia veſtri
Juris erunt, inquit. luctus monumenta manebunt
Semper, Adoni, mei: repetitaque mortis imago
Annua plangoris peraget ſimulamina noſtri.

tamen non eſt mihi animus deſerere lectionem, in qua conſpirant tot codices antiqui, facilem praeterea ac planam, atque ex ipſa re enatam.

58. QUID POTERUNT OSSA MINUTA LOQUI?] Palatinus Gebhardi, *qui poterunt?* non male. Cicero L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C. 16. *inde in vicinia noſtra Averni lacus,*

Unde animae excitantur obſcura umbra, aperto oſtio
Alti Acherontis, falſo ſanguine, imagines mortuorum.

has tamen imagines loqui volunt: quod fieri nec ſine lingua, nec ſine ſaucium laterumve & pulmonum vi, & figura poteſt. Vulgi ſententiam ſequitur Lucius Septimius L. 6. C. 14. ubi Ulyxes narrat conjectatoribus, *Viſum ſibi ſaepius ſimulacrum quoddam, inter humanum divinumque vultum formae perlaudabilis, ex eodem loco repente edi: quod complecti ſummo deſiderio cupienti ſibi, porrigentique manus, reſponſum ab eo humana voce, Sceleratam hujuſmodi conjunctionem, quippe ejusdem ſanguinis atque originis: namque ex eo alterum alterius opera interiturum.* non erat haec quidem umbra hominis defuncti: ſed tamen parum prudenter ad machinam tam puerilem confugere videtur Septimius.

X I.

NOn ita Dardanio gaviſus Atrida triumpho eſt,
Quum caderent magnae Laomedontis opes:
Nec ſic errore exacto laetatus Ulyxes,
Quum tetigit carae litora Dulichiae:
Nec ſic Electre, ſalvum quum aſpexit Oreſten,
Cujus falſa tenens fleverat oſſa ſoror:
Nec ſic incolumen Minois Theſea vidit,
Daedaleum lino quum duce rexit iter:
Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte.
Immortalis ero, ſi altera talis erit.

At

1. GAVISUS ATRIDA TRIUMPHO EST] τὸ *eſt* non comparet in Regiis, neque in Colbertinis. in noſtris hoc modo exprimitur, *triũpho ẽ:* Nicol. Heinſius legebat, *gaviſus Atrida triumpho es*, ut ſit vocativus, exemplo Horatii L. 2. Sat. 3.

Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas cur?

Not. in L. 8. Metam. Ovidii ỳ. 550. ego vero nullam video rationem mutandi: nam veteres illa nomina quae Graeci in AS vel in ES efferunt, per A ſolebant efferre. in quibus hoc ipſum *Atrida* memorat Servius in L. 3. Aen. ỳ. 475. *Jane apud Latinos horum nominum cauſſa manifeſta eſt: nam nominativus ipſe in A mutatur, & recipit Latinam declinationem: ut, Atrides Atrida, Scythes Scytha.* Quintiliani & Priſciani loca, egregie huc facientia, potes videre apud ſummum in his literis virum Ger. Jo. Voſſium L. 2. de Analog. C. 2. qui & hic *Atrida* pro recto caſu agnoſcit.

2. LAOMEDONTIS] noſtri *Laumedontis*, more priſco. vide notam Jo. Fred. Gronovii in L. 21. Plinii C. 5. item Jo. Geor. Graevii in Ciceron. L. 12. ad famil. Epiſt. 13. ita etiam habet Veneta antiqua.

4. QUUM TETIGIT CARAE LITORA DULICHIAE] imo Ithacae. vide Homerum L. 13. Odyſſ. ſed noſter res Ithacae cum rebus Dulichiae fere confundit. ſic ſupra habuimus, Eleg. 2.

Aut quam Dulichias Pallas ſpatiatur ad aras.

L. 3. Eleg. 3.

Lydus Dulichio non diſtat Croeſus ab Iro.

confudit & Virgilius Eclog. 6.

Quid loquar aut Scyllam Niſi, quam fama ſecuta eſt,
Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris
Dulichias vexaſſe rates.

tamen Homerus Dulichiae atque Echinadum inſularum navibus quadriginta praefuiſſe Megen Phylei filium, Ulyxen vero duxiſſe alias duodecim ex Ithaca, Nerito, Zacyntho, Samo, tradit L. 2. Iliad.

5. NEC SIC ELECTRA, SALVUM QUUM ASPEXIT ORESTEM] ita noſter ſecundus, & uterque Colbertinus. Groninganus, & Vaticanus Livineji, cum Borrichiano, *Non*

Ele-

Digitized by Google

At dum demiſſis ſupplex cervicibus ibam,
 Dicebar ſicco vilior eſſe lacu.
Nec mihi jam faſtus opponere quaerit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta ſedere poteſt.
Atque utinam non tam ſero mihi nota fuiſſet
 Conditio. cineri nunc medicina datur.
Ante pedes caecis lucebat ſemita nobis.
 Scilicet inſano nemo in amore videt.
Hoc ſenſi prodeſſe magis. contendite amantes.
 Sic hodie veniet, ſiqua negavit heri.
Pulſabant alii fruſtra, dominamque vocabant.
 Mecum habuit poſitum lenta puella caput.
Haec mihi devictis potior victoria Parthis.
 Haec ſpolia, haec reges, haec mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
 Taleque ſub noſtro munere carmen erit:

Has

Electra ſuum ſalvum cum vidit Oreſtem. illud *ſuum* infarſerunt, qui verſui metuebant. ſed ſcribendum eſt *Electre.*

14. NEC MIHI PLORANTI LENTA SEDERE POTEST] *lenta* eſt, quae ad lacrimas amantis tarde movetur; aut non moveri ſimulat. appoſite Tibullus L. 1. Eleg. 11.

At laſcivus Amor rixae mala verba miniſtrat,
Inter & iratum lentus utrumque ſedet.

Seneca Troad. ỳ. 253.

ſpiritus quondam truces
Minaſque tumidi lentus Aeacidae tuli.

Suetonius Neron. C. 40. *Neapoli de motu Galliarum cognovit die ipſo quo matrem occiderat, adeoque lente ac ſecure tulit, ut gaudentis etiam ſuſpicionem praeberet.* Cicero L. 2. ad Attic. Epiſt. 13. *Credas mihi velim; neminem adhuc offendi, qui haec tam lente, quam ego fero, ferret.* elegans eſt hujus voculae uſus. quem compluribus exemplis oſtendit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epiſt. Sapphus ỳ. 169. & ad Herus, ỳ. 81.

16. EMERITIS NUNC MEDICINA DATUR] *cineri*, quod olim legebatur, ejecit Scaliger tamquam commentum Beroaldi, repoſito *emeritis*, antiqua, ut ait, lectione. atqui *cineri* exhibent octo codices ſcripti: tantum abeſt ut id Beroaldus fuerit commentus. *cineri* etiam legitur in editionibus primis. vetus poëta, non Virgilius, ſed tamen vetus & bene elegans beneque Latinus, in Copa:

Quid cineri ingrato ſervas beneolentia ſerta?

cineri medicinam dare, proverbium eſt de ope ſera, bene expoſitum Paſſeratio. ad eamdem formam dicebant *mortuo verba facere*, *mortuo mederi.* hoc autem loco *cinerem* ſe vocat, quo modo *umbram* dixerat ſupra Eleg. 9.

Non ego, ſed tenuis vapulat umbra mei.

Scaligeri lectio ingenioſa eſt: ſed non ideo antiqua & vera ſedibus ſuis ejicienda erat. neque etiam *emeritis* omnino inutilis medicina, quum poſſint denuo evocari.

19. CONTENDITE AMANTES] enitimini, & durate: ſic hodie dabitur, quod heri negabatur. Ovidius L. 1. Art. Amat.

Prima tuae menti veniat fiducia, cunctas
Poſſe capi; capies. tu modo tende plagas.

alii legunt *contemnite:* quod minus placet. ſic verſa vice *contendas*, pro *contemnas*, in libro vetere habuimus ſupra L. 1. Eleg. 7. ỳ. 25.

25. MAGNA EGO DONA TUA FIGAM, CYTHEREA, COLUMNA] noſter prior cum Borrichiano habet *tuae columnae.* Virgilius L. 3. Aen.

Aere cavo clipeum, magni geſtamen Abantis,
Poſtibus adverſis figo.

26. TALEQUE SUB NOSTRO MUNERE CAR-

Has pono ante tuam tibi, diva, Propertius aedem
Exuvias, tota nocte receptus amans.
Nunc ad te, mea lux, veniat mea litore navis
Servata, an mediis ſidat onuſta vadis,
(Quod, ſi forte aliqua nobis mutabere culpa)
Veſtibulum jaceam mortuus ante tuum.

MEN ERIT] libri plures habent *nomine*: ſed perperam. exprimit enim nomen ſuum in ipſo carmine *muneri* ſubſcribendo. monuit & Scaliger curis ſecundis.

27. HAS PONO ANTE TUAM TIBI, DIVA, PROPERTIUS AEDEM] *Haec* legebat Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epiſt. Sapphus. recte. nam τὸ *exuvias*, quod ſequitur, per appoſitionem jungitur. & *haec* pertinet ad *dona*, quod praecedit. *tuas aedes* habent omnes libri, etiam Gebhardo inſpecti. *tuam aedem* nunc vulgo editur, nec male. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 11.

Non ego victrices lauro redimire tabellas,
Nec Veneris media ponere in aede morer.

non tamen ut putes perpetuum: nam & *aedem* & *aedes* de locis ſacris uſurparunt antiqui. Apulejus Metam. L. 6. Cererem ita inducit loquentem ad ſupplicem Pſychen: *decede itaque iſtis aedibus protinus: &, quod a me retenta cuſtoditaque non fueris, optimi conſule.* eſt autem *ponere* proprium dedicationis verbum ac conſecrationis. Ovidius Epiſt. Sapphus:

Inde chelyn Phoebo communia munera ponam:
Et ſub ea verſus unus & alter erunt.

GRATA LYRAM POSUI TIBI, PHOEBE, POETRIA SAPPHO:
CONVENIT ILLA MIHI, CONVENIT ILLA TIBI.

Corn. Nepos Pauſan. C. 1. *primum in eo eſt reprehenſus, quod ex praeda tripodem aureum Delphis poſuiſſet, epigrammate ſcripto, in quo erat haec ſententia*: SUO DUCTU BARBAROS APUD PLATAEEAS ESSE DELETOS, EJUSQUE VICTORIAE ERGO APOLLINI DONUM DEDISSE. Cicero Accuſ. 4. in Verr. C. 28. *Candelabrum e gemmis clariſſimis, opere mirabili perfectum, reges hi, quos dico, Romam cum attuliſſent, ut in Capitolio ponerent: quod nondum etiam perfectum templum offenderant, neque ponere potuerunt, neque vulgo oſtendere ac proferre voluerunt: ut & magnificentius videretur, cum ſuo tempore in cella Jovis Opt. Max. poneretur, & clarius, cum pulcritudo ejus recens ad oculos hominum atque integra perveniret.* ibidem C. 36. *adſunt Segeſtani, clientes tui, ſocii populi Romani atque amici: certiorem te faciunt, P. Africanum, Karthagine deleta, ſimulacrum Dianae majoribus ſuis reſtituiſſe: idque apud Segeſtanos ejus imperatoris nomine poſitum ac dedicatum fuiſſe.* atque ita frequenter in vetuſtis inſcriptionibus.

28. EXUVIAS] dubitat Paſſeratius, quas *exuvias* poëta intelligat, an veſtes ſuas? &c. Livinejo pejus ſucceſſit; qui, *veſtes appellat*, inquit, *quibus intectus eſſet, & cum Cynthia nequam feciſſet, ut naufragi veſtimenta ſua, quibus naufragium evaſerunt, Neptuno ſuſpenderunt.* nollem dictum. tu ita habe: praeponit Propertius victoriam ſuam triumpho Auguſti de Parthis ducendo; inde *ſpolia* memorat, & *reges*, & *currum.* triumphantes autem quum ſolerent dedicare *exuvias* hoſtiles; ipſe, perſiſtens in ſimilitudine triumphi, donarium ponit Veneri, *exuviarum* hoſtilium loco. ut ſit mens hujus loci, Hoc tibi ego donum, o Venus, pono, exuviarum & ſpoliorum vicem lectorum tota iſta nocte, quam in Cynthiae meae amplexibus produxi. non eſt abſimilis Catulli locus Carm. 63.

Dulcia nocturnae portans veſtigia rixae,
Quam de virgineis geſſerat exuviis.

apparet & hanc elegiam ſcriptam eſſe ſub tempus expeditionis quam Auguſtus in Parthos moliebatur.

XII.

XII.

O Me felicem, o nox mihi candida, & o tu
  Lectule deliciis facte beate meis.
Nam modo nudatis mecum eſt luctata papillis.
  Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos ſomno lapſos patefecit ocellos
  Ore ſuo, & dixit, Siccine lente jaces?
Quam vario amplexu mutamus brachia? quantum
  Oſcula ſunt labris noſtra morata tuis?
Quam multa appoſita narramus verba lucerna?
  Quantaque ſublato lumine rixa fuit?
Non juvat in caeco venerem corrumpere motu.
  Si neſcis, oculi ſunt in amore duces.

1. O ME FELICEM, NOX O MIHI CANDIDA] lege cum omnibus membranis, *o nox mihi candida.* non conſulunt naſum ſuum, qui veteres poëtas tam religioſos faciunt circa hiatus; neque cogitant literam M ſaepiſſime non elidi.

5. ILLA MEOS SOMNO LASSOS PATEFECIT OCELLOS] in uno Regio eſt *lapſos*, in altero *lapſo*. Paſſeratius quoque & Gebhardus in ſuis *lapſos* invenerunt, ac probarunt. uti & Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 5. ỳ. 1. & ad L. 3. Triſt. Eleg. 3. ỳ. 44. omnino recte. noſter L. 1. Eleg. 10.

Quamvis labentes premeret mihi ſomnus ocellos.

6. SICCINE, LENTE, JACES?] in noſtro ſecundo eſt *vaces*: quod fortaſſe fuerit *vacas*, non inſubido ſenſu. ſed tamen nihil mutandum. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

Hanc tamen in nullos tenui male languidus uſus,
Sed jacui pigro crimen onuſque toro.

& paullo poſt:

Truncus iners jacui, ſpecies, & inutile ſignum.

L. 3. Art. Amat.

Turpe jacens mulier multo madefacta Lyaeo.

9. QUAM MULTA APPOSITA, &c.] hoc diſtichon loco non ſuo legebatur: ego autem huc revocavi, praeeunte Douza P. nec mutabit factum, qui cum *ſublato lumine* compoſuerit *caecum* illum *motum*.

11. IN CAECO VENEREM COMMITTERE MOTU] *corrumpere* praeferunt octo libri ſcripti, cum primitus cuſis. quod cur poſthaberi debeat τῷ *committere*, nullo modo adſequor. *venerem corrumpere*, eſt deteriorem facere atque inſuaviorem. noſter infra Eleg. 23.

Corrūpitque bonas nectare primus aquas.

& Eleg. 13.

------ corrumpit dura catena manus.

ſupra Eleg. 3.

Et ſaepe immeritos corrumpas dentibus ungues.

quare autem venus in tenebris ſit minus jucunda, ipſe reddit rationem: nempe quoniam *oculi ſunt in amore duces.* ab ea mente Martialis L. 11. Epigr. 105.

Tu tenebris gaudes; me ludere teſte lucerna,
Et juvat admiſſa rumpere luce latus.

& Galienus imperator:

Ludite: ſed vigiles nolite exſtinguere lychnos.
Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae.

quod non eſt pejus, quam illud Bilbilici poëtae L. 14. Epigr. 39.

Dulcis conſcia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias, licet, tacebo.

caecam noſter venerem vocat, ut Virgilius *caecum Martem* L. 9. Aen.

nec curant caeco contendere Marte

Ipſe Paris nuda fertur periiſſe Lacaena,
 Quum Menelaeo ſurgeret e thalamo.
Nudus & Endymion Phoebi cepiſſe ſororem
 Dicitur, & nudae concubuiſſe deae.
Quod ſi pertendens animo veſtita cubaris,
 Sciſſa veſte meas experiere manus.
Quin etiam ſi me ulterius provexerit ira,
 Oſtendes matri brachia laeſa tuae.
Necdum inclinatae prohibent te ludere mammae.
 Viderit hoc, ſi quam jam peperiſſe pudet.
Dum nos fata ſinunt, oculos ſatiemus amore.
 Nox tibi longa venit, nec reditura dies.
Atque utinam haerentes ſic nos vincire catena
 Velles, ut numquam ſolveret ulla dies.
Exemplo junctae tibi ſint in amore columbae,
 Maſculus & totum femina conjugium.

Errat,

Amplius audaces Rutuli: ſed pellere vallo
Miſſilibus certant.

18. MEAS EXPERIERE MANUS] in Groningano eſt, *manus experiere meas.* hexametrum Joannes Rivius in Caſtigationibus Terentianis ita laudat:

Quod ſi pertendes animo, veſtita cubare.

neſcio an memoriae vitio: certe aliter eſt in libris qua ſcriptis qua cuſis.

21. NECDUM INCLINATAE PROHIBENT TE LUDERE MAMMAE] Nonius: *Sumen proprie a ſugendo dictum: nam & mulieris mammam ſumen veteres dici volunt. Lucilius Sat. lib. quarto:*

Quod ſi nulla poteſt mulier tam corpore duro
Eſſe, tamen tenerum moveat ſuccuſſa lacertum,
Et manus uberior lactanti in ſumine ſidat.

tales Martialis *pannoſas* vocat L. 3. Epigr. 72.

Aut tibi pannoſae pendent a pectore mammae.

contrarium eſt *ſtare.* Lucilius idem apud Nonium in *Stare:*

Hic corpus ſolidum invenies, hic ſtare papillas
Pectore marmoreo.

eum poëtae Aurunci locum in animo habuit neſcio quis Maximianus, quem inficeti quidam mortales pro Corn. Gallo venditant, Eleg. 5.

Urebant oculos durae ſtanteſque papillae,
Et quas aſtringens clauderet una manus.

pentametri lepórem ſublegit Martiali L. 14. Epigr. 134.

Faſcia, creſcentes dominae compeſce papillas;
Ut ſit quod capiat noſtra, tegatque manus.

velles hunc nebulonem tam recto ſemper judicio ſcripſiſſe.

22. VIDERIT HOC, SI QUIS JAM PEPERISSE PUTET] omnes libri, *ſi quam jam peperiſſe pudet*, ſenſu perſpicuo. de mammis tegendis ſollicita ſit, quae jam mater facta flaccidas habet ac turpiter propendentes, neque aptas luſibus delicatis. tuae ſtant & turgent: ideo nudam volo. veriſſimum eſt *pudet.* Seneca Conſol. ad Helv. C. 16. *Numquam te foecunditatis tuae, quaſi exprobraret aetatem, puduit: numquam more aliarum, quibus omnis commendatio ex forma petitur, tumeſcentem uterum abſcondiſti, quaſi indecens onus, nec intra viſcera tua conceptas ſpes liberorum eliſiſti.*

27. EXEMPLO JUNCTAE SIC SINT IN AMORE COLUMBAE] *ſic ſint* videtur a Scaligeri mente, aut manu. *tibi ſunt* legitur in libris quinque vetuſtis; *tibi ſint*, in Groningano, & utroque Colbertino. quae vera lectio. pulcra eſt haec imago a columbis deſumta. tales duae conſertis roſtris conſpiciuntur in

tym-

Errat, qui finem veſani quaerit amoris.
Verus amor nullum novit habere modum.
Terra prius falſo partu deludet arantes,
Et citius nigros Sol agitabit equos:
Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
Aridus & ſicco gurgite piſcis erit:
Quam poſſim noſtros alio transferre calores.
Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.
Quod mihi ſi ſecum tales concedere noctes
Illa velit, vitae longus & annus erit.
Si dabit haec multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quivis vel Deus eſſe poteſt.
Qualem ſi cuncti vellent decurrere vitam,
Et preſſi multo membra jacere mero:
Non ferrum crudele, neque eſſet bellica navis,
Nec noſtra Actiacum verreret oſſa mare.

Nec

tympano elegantis monumenti neſcio cujus Claudiae Lepidillae, apud Boiſſardum P. 6. Antiq. p. 52. itemque in monumento A. Poſtumii Euariſti, p. 77.

28. MASCULUS ET TOTUM FEMINA CONJUGIUM] unus columbus non niſi unam columbam in conjugio habet; viciſſim una columba contenta eſt uno columbo. hoc eſt *totum* eorum conjugium; ſecus atque inter gallos & gallinas, aut coturnices, quarum amor multivolus eſt. *totum* exhibent omnes libri, nullo diſſentiente. tamen Livinejus eam vocem ut ineptam traducit, reponitque *tutum*: quod Paſſeratius exponit, *ubi adulterii nulla ſuſpicio.* non perviderunt iſti mentem poëtae. Plinius L. 10. C. 34. *pudicitia illis* (columbis) *prima*, & *neutri nota adulteria. conjugii fidem non violant, communemque ſervant domum.* itaque unus mas unaque femina *totum* componunt matrimonium: quod contra eſt in reliquarum avium venere vulgivaga. ideo Horatius inter ἀδύνατα poſuit corruptam columbae fidem Epod. 16.

Adulteretur & columba miluo.

Porphyrio: *jucunde* adulteretur: *quia dicitur columba nulli alii ſuccumbere quam cui ſe ſemel junxit.* vide Aelianum L. 3. Hiſt. Anim. C. 44.

32. NIGROS SOL AGITABIT EQUOS] Rob. Titius mirifico acumine nobis repoſuit *pigros*, pro *nigros*, L. 8. Loc. contr. C. 11. probe eo nomine depexus a Scaligero. Paſſeratius, dum Titium ridet, ipſe non perſpexit poëtae ſenſum, trahens hunc verſum ad defectum ſolis. omnia, inquit Propertius, prius fient, quae nullo modo fieri poſſunt, quam ego deſinam amare Cynthiam meam. ipſe ille ſol, cujus proprium eſt lucere, prius lucere deſinet, & aeternis tenebris involvet hunc orbem. paria fere Ovidius L. 1. Triſt. Eleg. 7. niſi quod ibi de ſole paullo aliter.

35. ALIO TRANSFERRE CALORES] libri, *dolores.* male. ſed ſolent hae voces fere confundi. *colores* erat in nonnullo.

37. QUOD MIHI SI TECUM] lege *ſecum*, ex codice Groningano. Gebhardus, qui τὸ *tecum* probat, cur non expoſuit?

43. NON FERRUM CRUDELE, NEQUE ESSET BELLICA NAVIS] ita nos in quinque libris exaratum reperimus. alii habent, *Non ferrum crudele eſſet, neque b. n.* numero laxiore, nec ſatis ad gravitatem Propertianam. rident haec, qui non intelligunt. rideant ſane: at tu Horatio crede, homini haud quaquam inepto,

Non quivis videt inmodulata poëmata judex.

44. ACTIACUM VERRERET OSSA MARE] *verreret* eſt in utroque Colbertino: reliqui omnes habent *verteret.* illud Scaligero placuit,

Nec toties propriis circum oppugnata triumphis,
  Laſſa foret crines ſolvere Roma ſuos.
Haec certe merito poterunt laudare minores.
  Laeſerunt nullos pocula noſtra Deos.
Tu modo, dum licet, hunc fructum ne deſere vitae.
  Omnia ſi dederis oſcula, pauca dabis.
Ac veluti folia arentes liquere corollas,
  Quae paſſim calathis ſtrata natare vides:
Sic nobis, qui nunc magnum ſpiramus amantes,
  Forſitan includet craſtina fata dies.

cuit; cujus ductum hic ſequi libet. & ſane ita loquitur optima antiquitas. Lucretius L. 1.

Sunt igitur venti nimirum corpora caeca,
Quae mare, quae terras, quae denique nubila coeli
Verrunt, ac ſubito vexantia turbine raptant.

& L. 5.

Partim quod validi verrentes aequora venti
Diminuunt.

quem verſum paullo poſt iterum ponit. idem L. 6.

Tum porro venti magnam quoque tollere partem
Humoris poſſunt verrentes aequora ponti.

Virgilius L. 1. Aen.

maria, ac terras, coelumque profundum
Quippe ferant rapidi ſecum, verrantque per auras.

& L. 8.

Et circum argento clari delphines in orbem
Aequora verrebant caudis, aeſtumque ſecabant.

Catullus Epithal. Pelei & Thetidis.

Auſi ſunt vada ſalſa cita decurrere puppi,
Caerula verrentes abiegnis aequora palmis.

Papinius L. 4. Theb.

Aret Lerna nocens, aret Lyrcius, & ingens
Inachus, adverrenſque natantia ſaxa Charadrus.

qui locus unice noſtrum illuſtrat: nam ut ibi fluvius ſaxa, ita hic mare verrere oſſa dicitur. vide ſis Nonium in *verrere.* alioqui facilis eſt tranſitus inter *verrere* ac *vertere.* ſic apud Virgilium L. 6. Aen. legitur, *remus freta livida verrunt*, locutione poëtis uſitatiſſima: tamen multos libros veteres ibi habere *vertunt* obſervavit diligentiſſimus Pierius. paene oblitus eram monere, *Adriacum* legi in codice Groningano, ac Borrichiano, pro vulgato ac probo *Actiacum.* nec tamen monerem, utpote leviculum, niſi crederem rationem habendam prioris libri, quem mihi certis argumentis liquet tranſcriptum fuiſſe de bono exemplari.

49. TU MODO, DUM LICET, HUNC FRUCTUM NE DESERE VITAE] haec eſt lectio primarum editionum, quum nondum illa pernicioſa libido novandi animos eruditorum afflaſſet. neque cauſſa erat cur quis dubitaret de ſinceritate, niſi moviſſet litem nimis ſubtile quorundam hominum acumen. in uno noſtro eſt, *Tu modo dum liceat fr.* & ſic unus Gebhardi, & Groninganus. in noſtro altero, *Tu modo dum licet fr.* quomodo unus Colbertinus, & duo Regii, cum Borrichiano. in altero Colbertino legitur, *Tu modo dum lucet fr.* iſtud *lucet* quum in neſcio quibus membranis inveniſſet Palmerius, non dubitavit calide amplexari: erat enim inuſitatum. & invenit, qui ſequeretur, Paſſeratium. *dum lucet*, dum vita ſuppetit: dum vita haec cernitur. nam lucet nobis integris ſenſibus: poſt mortem tenebrae. haec illi. nec neget quiſquam *lucem* ſaepe pro vita poni: ſed probandum erat, *lucere* ad eumdem modum poni pro *vivere.* nugae hae ſunt & aſlaniae, a quibus cavere diſcat erectior juventus. receptam lectionem bene expoſuit Gebhardus. aliquanto pudentius poterant refinxiſſe,

Tu modo, quum liceat, fructum hunc ne deſere vitae.

ſed, ut dixi, nihil hic debet refingi.

53. QUI NUNC MAGNUM SPIRAMUS AMANTES] *ſperamus*, quod fere libri praeferunt, magno conatu defendit Paſſeratius, & cum eo Gebhardus. *ſpiramus* aliis adriſit magis, & in

in iis Scaligero ac Lipſio. Horatius Art. Poët.

Nam ſpirat tragicum ſatis, & feliciter audet.

Statius L. 5. Silv. 3.

Certe ego, magnanimûm qui facta attollere regum

Ibam altum ſpirans, Martemque aequare canendo.

Cicero L. 9. ad Attic. Epiſt. 5. *venit ad me etiam Q. Fuſius, quo vultu! quo ſpiritu?* Apulejus L. 5. Metam. *Jam jam ſurſum reſpicit, & Deam ſpirat mulier, quae voces ancillas habet, & ventis ipſis imperat.* Seneca Thyeſt. ℣. 504.

Cum ſpirat ira ſanguinem, neſcit tegi.

plura Nic. Heinſius dabit ad Ovid. L. 5. Metam. ℣. 348. quem operae erit vidiſſe.

XIII.

PRaetor ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
Maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit ſaxo vitam poſuiſſe Ceruno?
Ah, Neptune, tibi qualia dona darem.
Nunc ſine me plena fiunt convivia menſa.
Nunc ſine me tota janua nocte patet.
Quare ſi ſapis, oblatas ne deſere meſſes:
Et ſtolidum pleno vellere carpe pecus.
Deinde ubi conſumto reſtabit munere pauper,
Dic alias iterum naviget Illyrias.

Cyn-

4. AH NEPTUNE, TIBI] de Cerauniis, ſive Acrocerauniis, bona ſunt quae obſervat Barthius L. 57. Adv. C. 14. ſed cur ibidem in hoc noſtri loco, *Vah Neptune*, legi jubeat, non ſatis capio. *Ah* particula eſt indignantis, increpantis, valde dolentis. Terentius Andr. Act. 1. Sc. 5.

Nam quid ego nunc dicam de patre? ah
Tantamne rem tam negligenter agere!

vide ſis eum locum ab initio ſcenae. Tibullus L. 3. Eleg. 4.

Ah crudele genus, nec fidum femina nomen;
Ah pereat, didicit fallere ſi qua virum!

alia notio eſt particulae *vah*. Plautus Curcul. Act. 2. Sc. 1.

Potin conjecturam facere, ſi narrem tibi,
Hac nocte quod ego ſomniavi dormiens?
PA. *Vah! ſolus hic homo'ſt, qui ſciat divinitus.*

Poenul. Act. 1. Sc. 3.

AG. *Egóne? egóne, ſi iſtuc lepide effexis!* MI. *i modo.*
AG. *Ut non ego te hodie!* MI. *abi modo.* AG. *emittam manu!*
MI. *I modo.* AG. *non hercle meream. ah!*
MI. *vah, abi modo.*

Terentius Eunuch. Act. 4. Sc. 5.

P. *Chremes!* C. *quis eſt? ehem Pythias; vah quanto nunc formoſior*
Vidêre mihi, quam dudum! P. *certè tu quidem pol multo hilarior.*

quamquam non nego multimodis poni. ſed vocula eſt ſcenae magis quam elegiae accommoda. vide M. Valerium Probum L. 1. Gram. inſtit. quo loco de interjectione agit.

10. DIC ALIAS ITERUM NAVIGET ILLYRIAS] ut nova praeda explere poſſit novam cupiditatem. ſane id jam tum vetus erat, & quotannis pecunia publica pauci quidam locupletabantur. audi Ciceronem in oratione pro Lege Manilia graviſſime conquerentem, C. 22. *Difficile eſt dictu, Quirites, quanto in odio ſimus apud exteras nationes, propter eorum, quos ad eas per hos annos cum imperio miſimus, injurias ac libidines. Quod enim fanum putatis in illis terris noſtris magiſtratibus religioſum, quam civitatem ſanctam, quam domum ſatis clauſam ac munitam fuiſſe? urbes jam locuple-*

Digitized by Google

Cynthia non ſequitur faſces, non quaerit honores:
  Semper amatorum ponderat illa ſinus.
At tu nunc noſtro, Venus o, ſuccurre dolori,
  Rumpat ut aſſiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus, quivis mercatur amorem?
  Jupiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,
  Et jubet ex ipſa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romae nemo eſſet dives, & ipſe
  Straminea poſſet dux habitare caſa.
Numquam venales eſſent ad munus amicae,
  Atque una fieret cana puella domo.

Non

tes ac copioſae requiruntur, quibus cauſa belli propter diripiendi cupiditatem inferatur. Libenter haec coram cum Q. Catulo & Q. Hortenſio diſputarem, ſummis & clariſſimis viris. Noverunt enim ſociorum vulnera, vident eorum calamitates, querimonias audiunt. Pro ſociis vos contra hoſtes exercitum mittere putatis, an hoſtium ſimulatione contra ſocios atque amicos? Quae civitas eſt in Aſia, quae non modo imperatoris, aut legati, ſed unius tribuni militum animos ac ſpiritus capere poſſit? &c. par erat ratio in ceteris provinciis. itaque noſter iſti ſuo practori non poterat viam diteſcendi magis compendioſam commonſtrare.

11. NEC CURAT HONORES] in Groningano, & uno noſtro eſt, *non quaerit honores.* quod mihi priore iſto rectius videtur.

17. MITTIT ME QUAERERE] elegans locutio, ae bene illuſtrata Nic. Heinſio Not. ad Ovid. L. 5. Metam. ỷ. 660. nihil huc adtulerant interpretes.

20. GRAMINEA POSSET DUX HABITARE CASA] *Straminea* invenimus in ſeptem libris. Ovidius L. 3. Faſtor. ex perſona Martis:

Quae fuerit noſtri ſi quaeris regia nati:
  Aſpice de ſtipula ſtraminibuſque domum.

& L. 2. Amor. Eleg. 9.

Roma, niſi immenſum vires promoſſet in orbem,
  Stramineis eſſet nunc quoque tecta caſis.

Virgilius L. 8. Aen.

Romuleoque recens horrebat regia culmo.

Vitruvius L. 2. C. 1. *item in Capitolio commonefacere poteſt & ſignificare mores vetuſtatis Romuli caſa in arce ſacrorum, ſtramentis tecta.* alia Gebhardus attulit, quibus convelleret Scaligeri mutationem.

21. NUMQUAM VENALES] Paſſeratius e libb. *Non tam venales.* noſtri nihil mutant.

22. ATQUE UNA FIERET CANA PUELLA DOMO] alter Colbertinus, & Borrichianus, *Atque uno fieret cana puella viro.* ubi fortaſſe malles, *uno toro.* nam *viro* & *toro* ſaepe confunduntur. pro vulgata ſtent iſta Claudiani:

Felix, qui patriis aevum tranſegit in agris,
  Ipſa domus puerum quem videt, ipſa ſenem:
Qui baculo nitens, in qua reptavit arena,
  Unius numerat ſaecula longa caſae.

noſter infra Eleg. 19.

In primis una diſcat amare domo.

& Juvenalis Sat. 6.

mox haec regna relinquit,
Permutatque domos, & flammea conterit.

vix tamen eripi mihi patiar, quin τὸ *domo* ſit interpretamentum τοῦ *toro*, & fuerit a manu poëtae

Atque uno fieret cana puella toro.

ſic ſupra habuimus, Eleg. 5.

Felix Admeti conjux, & lectus Ulyxis.

infra Eleg. 25.

Te ſocium vitae, te corporis eſſe licebit,
  Te dominum admitto rebus, amice, meis.
Lecto te ſolum, lecto te deprecor uno.

ſic & aliis locis quamplurimis. ſignanter vero L. 4. Eleg. 8.

Quum fieret noſtro toties injuria lecto,
  Mutato volui caſtra movere toro.

L. 3.

Non quia ſeptenas noctes ſejuncta cubaris,
  Candida tam foedo brachia fuſa viro:
Non quia peccaris teſtor te: ſed quia vulgo
  Formoſis levitas ſemper amica fuit.
Barbarus excuſſis agitat veſtigia lumbis,
  Et ſubito felix nunc mea regna tenet.
Aſpice quid donis Eriphyla invenit amaris,
  Arſerit & quantis nupta Creuſa malis.
Nullane ſedabit noſtros injuria fletus?
  An dolor hic vitiis neſcit abeſſe ſuis?
Tot jam abiere dies, quum me nec cura theatri,
  Nec tetigit campi, nec mea Muſa juvat.
Ah pudeat certe, pudeat: niſi forte, quod ajunt,
  Turpis amor ſurdis auribus eſſe ſolet.

Cerne

L. 3. Eleg. 10.

Si fas eſt, omnes pariter pereatis avari,
Et quiſquis fido praetulit arma toro.

Ovidius Epiſt. Hermionae:

Sic quoque eram repetenda tamen: nec turpe marito,
Aſpera pro caro bella tuliſſe toro.

has autem voculas, *viro* & *toro*, in veteribus membranis ſaepiſſime confundi, prolatis in hanc rem plurimis exemplis, ſagaciter oſtendit ille veterum poëtarum felix reſtitutor Nic. Heinſius in Naſonianis.

27. Barbarus excussis agitat vestigia lumbis] *agitare veſtigia* Paſſeratio eſt, movere pedes in veneris certamine: Turnebo, magnifice incedere, L. 17. Adv. C. 11. nec non Adr. Behotio L. 2. Apoph. C. 19. qui & Turnebum defendit contra non neminem aliter ſentientem. iſte non nemo Gaſpar Schoppius eſt, L. 3. Veriſ. C. 16. videndus, uti & ſacerrimo commentario in Priap. Carm. 18. ego expono: Barbarus iſte, me excluſo, agitat & calcat mea veſtigia, quae in tuo lecto reſtant, inque iis volutat ſeſe interea, dum lumbos excutit, & clunem movet. τὸ *veſtigia* explicatum eſt ſupra ad Eleg. 7. ℣. 95. *agitare* hic valet, premere, calcare: nec tamen ſine metaphora paullo liberiore. τὸ *mea* tam ad *veſtigia* referri debet, quam ad *regna*, quod proxime ſequitur. nam ita ſolent poetae. Virgilius L. 11. Aen.

Unam ex virginibus ſociis, ſacraque caterva
Compellabat, & has triſtis Latonia voces
Ore dabat.

ſignanter ibi Donatus: *Triſtis poſitum eſt, & remanſiſſe putatur incertum, an triſtis Latonia virgo voces daret, an triſtes voces. Dictum hoc melius adverti non potuit, niſi morem poëtae retinentes, quem ubique ſervavit, bis intelligamus triſtis: ut, qualis anima fuit, talia habuiſſe videatur & verba. proinde, triſtis Latonia voces triſtes emittebat.*

29. Aspice quid donis] recte *Aſpice*, tamquam in re praeſenti. minus bene in altero Colbertino legitur *Accipe.* nam ejus verbi alia eſt notio. videndus Virgilius L. 2. Aen. ℣. 65.

34. Nec mea musa juvat] *menſa juvat*, habent Colbertini, & Borrichianus cum noſtris. quod ſuſpiceris e clauſtro eſſe, ubi *menſae* quam *Muſae* cura prior. Gebhardus lectorem ablegat ad Crepundior. ſuorum L. 3. C. 20. ubi ſtabilit *menſam.* habeat ſibi.

35. Ah pudeat certe] noſtri libri, *At pudeat.* nihil muto. vide quae ad initium hujus Elegiae.

35. Nisi forte, quod ajunt, &c.] ſimiliter infra Eleg. 21.

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,
Corrupit torvi candida forma bovis.

vidi quibus haec locutio plebejum ſaperet. tamen aliter viſum antiquis. Cicero pro L. Flacco C. 12. *Quod quidem ego non modo non*

poſtu-

Cerne ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis aequora militibus.
Hunc infamis amor verſis dare terga carinis
Juſſit, & extremo quaerere in orbe fugam.
Caeſaris haec virtus, & gloria Caeſaris haec eſt:
Illa qua vicit, condidit arma manu.

Sed

poſtulo, ſed contra, Judices, vos oro, & obteſtor, ut totam cauſſam quam maxime intentis oculis, ut ajunt, acerrime contemplemini. apud eumdem Caeſar L. 2. de Oratore C. 57. *ſoleo ſaepe mirari eorum impudentiam, qui agunt in ſcena geſtum ſpectante Roſcio. Quis enim ſeſe commovere poteſt, cujus ille vitia non videat? Sic ego nunc, Craſſo audiente, primum loquar de facetiis, & docebo ſus, ut ajunt, oratorem eum, quem cum Catulus nuper audiſſet, faenum alios ajebat eſſe oportere.* & ipſe in L. Calp. Piſonem C. 28. *Graecus primo diſtinguere, atque dividere illa, quemadmodum dicerentur: iſte claudus (quomodo ajunt) pilam, retinere quod acceperat,* &c. Lucretius L. 3.

Illud enim falſa fertur ratione, quod ajunt,
Immortalem animam mutato corpore flecti.

Terentius Andr. Act. 1. Sc. 2.

S. *omnes, qui amant, graviter ſibi dari uxorem ferunt.*
D. *Ita ajunt.*

Donatus: ITA AJUNT. *Haec credunt & loquuntur univerſi. & eſt trepida confeſſio, & quaſi inviti reſponſio.* iterum Phorm. Act. 2. Sc. 3.

Actum, ajunt, ne agas.

Donatus: AJUNT *dicimus, cum proverbium ſignificamus.* quod proprie facit ad priorem noſtri locum.

38. DAMNATIS MILITIBUS] quos Senatus cum duce Antonio hoſtes judicaverat: noſter modeſte vocat *milites*: Cicero vero & Plancus & Caſſius *latrones* appellant *ferventes, perditos, foediſſimos, importuniſſimos, parricidas,* &c. ipſumque illud bellum pro *latrocinio* habent. vide L. 10. ad famil. Ep. 5. 6. 14. 15. 23. 24. 27. L. 12. Ep. 12. 25. Floro quoque *fax & turbo ſaeculi* Antonius dicitur, & *ſcopulus, & nodus, & mora publicae ſecuritatis,* L. 4. capp. 3. 9.

39. HUNC INFAMIS AMOR] noſter unus, itemque Borrichianus, *Hunc inſanus amor*: alter, *Nunc inſanus amor.* erat profecto iſte Antonii amor non tantum inſanus, ſed plane etiam furioſus. tamen non eſt diſcedendum a lectione vulgo recepta. ſic noſtro Cleopatra dicitur *inceſti meretrix regina Canopi, Et famulos inter femina trita ſuos,* L. 3. Eleg. 9. qui poterat infamius? Virgilius L. 8. Aen.

Aegyptum, vireſque Orientis, & ultima ſecum
Bactra vehit; ſequiturque (nefas) Aegyptia conjunx.

Florus L. 4. C. 11. *patriae, nominis, togae, faſcium oblitus, totus in monſtrum illud ut mente, ita amictu quoque & cultu, deſciverat.* Horatius quoque Cleopatram *fatale monſtrum* dixerat L. 1. Od. 37. proinde merito infamiae notat noſter turpem ac foedum Antonii amorem.

40. EXTERNO QUAERERE IN ORBE FUGAM] eleganter Groninganus, cum utroque Colbertino, & noſtris duobus, *extremo.* quomodo Livinejus in Vaticano, in Memmii membranis Paſſeratius, & in Palatinis Gebhardus invenerant. *extremum orbem* vocat Aegyptum, ex veterum ſententia. Ovidius L. 2. Metam.

Nilus in extremum fugit perterritus orbem,
Occuluitque caput, quod adhuc latet.

& Epiſt. Hyperm.

Bella pater patruuſque gerunt; regnoque domoque
Pellimur. ejectos ultimus orbis habet.

Corn. Nepos Attic. C. 20. *Neque vero ab M. Antonio minus literis abſens colebatur; adeo, ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, quid curae ſibi haberet, certiorem faceret Atticum.* Plinius L. 3. initio: *Terrarum orbis univerſus in tres dividitur partes, Europam, Aſiam, Africam. Origo ab occaſu Solis & Gaditano freto, qua irrumpens Oceanus Atlanticus in maria interiora diffunditur. Hinc intranti dextra Africa eſt, laeva Europa: inter has Aſia. Termini amnes, Tanais, & Nilus.*

43. Quos

Sed quaſcumque tibi veſtes, quoſcumque zmaragdos,
Quoſve dedit flavo lumine chryſolithos:
Haec videam rapidas in vanum ferre procellas,
Qua tibi terra, velim, qua tibi fiat aqua.
Non ſemper placidus perjuros ridet amantes
Jupiter; & ſurda negligit aure preces.

Vidi-

43. Quoscumque smaragdos] veteres ſemper *Zmaragdos* ſcribebant: neque umquam aliter in vocabulis Graecae originis, quae a duabus conſonis *ſm* incipiebant. lapis Romanus apud Gruterum dlxxvi. 5.

D M
ZMARAGDI
L. DOMITIA: POLLIN
CVBICVLAR
EX. COLLEG
CVRANTE. NICOSTRATO
AMICO
B M

non ſunt negligenda quae ſuper hac ratione ſcribendi notarunt viri doctiſſimi Jo. Pierius Valerianuus in L. 7. Aen. Virg. ℣. 648. Achilles Statius in Tibull. L. 2. Eleg. 4. Cl. Dauſquius Orthogr. Volum. 2. tract. 21. Iſ. Voſſius Obſ. ad Catull. p. 321. Marq. Gudius in Phaedr. L. 3. fab. 18.

46. Qua tibi terra, velim, qua tibi fiat aqua] omnes libri habent *Quae*, bis repetitum. tamen illud videtur convenientius. *velim* quoque eſt in omnibus, nullo diſſentiente. quare vix admiſerim Scaligeri *precor*. Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Illa velim rapida Volcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.

quae irrita vovebant antiqui, in cinerem, pulverem, aquam, verti optabant. vide Ach. Statium, & Jan. Gebhardum, ad laudatam Tibulli Elegiam: & Paſſeratium hoc loco. Homeri verba, Paſſeratio adducta, interpretatur Macrobius L. 1. in Somn. Scip. C. 6.

49. Vidistin' toto sonitus percurrere coelo] *Vidiſtis* eſt in libris; lapſu prono. loquitur autem poëta ad ſolam Cynthiam. inde ſupra *aſpice*, *cerne*. pro *toto* reponit Nic. Heinſius *moto*; & *procurrere* ubi nunc eſt *percurrere*. Not. ad Ovid. L. 3. Faſt. ℣. 347. nihil verius puto. ſane *procurrere* verbum eſt militare, & plus aliquid notat quam *percurrere*. tonitrua autem ipſa ſunt tela armati Jovis. Caeſar L. 1. Bell. Gall. C. 52. *ita noſtri acriter in hoſtes, ſigno dato, impetum fecerunt. Itaque hoſtes repente celeriterque procurrerunt; ut ſpatium pila in hoſtes conjiciendi non daretur.* ibidem L. 5. C. 34. *quoties quaeque cohors procurrerat, ab ea parte magnus hoſtium numerus cadebat.* & L. 3. Bel. Civil. C. 91. *Haec cum* [Craſtinus] *dixiſſet, primus ex dextro cornu procurrit.* initium eſt ibi decretoriae illius pugnae Pharſalicae. Virgilius L. 12. Aen.

Pars gladios ſtringunt, manibus pars miſſile ferrum
Corripiunt, caecique ruunt. quos agmina contra
Procurrunt Laurentum.

Juſtinus L. 9. C. 8. *Pater* [Philippus] *de convivio in hoſtem procurrere, manum conſerere, periculis ſe temere offerre: Alexander non in hoſtem, ſed in ſuos ſaevire.* haec adſtruunt Heinſii lectionem: tamen vulgatam tueri videtur Lucretius L. 5.

Fulminis horribili quom plaga torrida tellus
Contremit, & magnum percurrunt murmura coelum.

itemque Virgilius L. 8. Aen.

Non ſecus atque olim, tonitru cum rupta coruſco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

iſtud autem noſtri *ſonitus* haud quaquam eſt mutandum in *tonitrus*, quod volebat aliquando amicus quidam meus, vir doctus ac diſertus. nihil mutant membranae; & amabant eam vocem Romani ſcriptores. Ennius, apud Servium in L. 1. Aen. ℣. 35.

qui fulmine claro
Omnia per ſonitus arcet.

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

At quem deum? qui templa coeli ſumma ſonitu concutit.

Virgilius L. 6. Aen.

Vidi & crudelis dantem Salmonea poenas,
Dum flammas Jovis & ſonitus imitatur Olympi.

Vidiſtin' moto ſonitus procurrere caelo?
 Fulminaque aetherea diſſiluiſſe domo?
Non haec Pleïades faciunt, neque aquoſus Orion;
 Nec ſic de nihilo fulminis ira cadit.
Perjuras tunc ille ſolet punire puellas,
 Deceptus quoniam flevit & ipſe Deus.

Qua-

& L. 8.

Namque inproviſo vibratus ab aethere fulgor
Cum ſonitu venit, & ruere omnia viſa repente,
Tyrrhenuſque tubae mugire per aethera clangor.

atque ita paſſim nativi lepôris artifex Lucretius.

50. FULMINAQUE AETHERIA DESILUISSE DOMO] lege *diſſiluiſſe*, auctoribus noſtris membranis, & codice Groningano. Paſſeratius quoque ita conjecerat. Lucretius L. 6.

Hoc etiam pacto tonitru concuſſa videntur
Omnia ſaepe gravi tremere, & divolſa repente
Maxima diſſiluiſſe capacis moenia mundi.

Virgilius L. 8. Aen. longe pulcerrime:

Non ſecus atque olim, tonitru cum rupta coruſco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

apud Ovidium Boreas L. 6. Metam.

Idem ego, cum fratres coelo ſum nactus aperto,
(Nam mihi campus is eſt) tanto molimine luctor;
Ut medius noſtris concurſibus intonet aether;
Exſiliantque cavis eliſi nubibus ignes.

& L. 11. Halcyone:

Cum ſemel emiſſi tenuerunt aequora venti;
Nil illis vetitum eſt; incommendataque tellus
Omnis, & omne fretum. coeli quoque nubila vexant;
Excutiuntque feris rutilos concurſibus ignes.

tum L. 15. Pythagoras docet,

Quid Deus: unde nives: quae fulminis eſſet origo;
Jupiter, an venti, diſcuſſa nube tonarent. &c.

quem locum ante oculos habuiſſe videtur Dracontius Toletanus, poëta Chriſtianus:

Grandinis atque nivis, qui novit, quae ſit origo,
Qui dat fulmineos colliſis nubibus ignes.

ſed de generatione fulgurum ac fulminum plura Diogenes Laërtius in Epicuro; Lucretius libro modo laudato; Seneca Natural. Quaeſt. L. 2. Plutarchus L. 3. de Placitis Philoſ. C. 3. Stobaeus in Eclogis phyſicis; Jo. Jovianus Pontanus, non antiquis minor poëta, libro Meteororum. unde conſtabit de veritate hujus lectionis.

54. DECEPTUS QUONIAM FLEVIT ET IPSE DEUS] an *flevit* hic valet, indoluit, conqueſtus eſt? an vero flevit magnanimus Jupiter effuſis lacrimis? ſunt qui negent Deos flere. Ovidius L. 2. Metam.

Tum vero gemitus (neque enim coeleſtia tingui
Ora licet lacrimis) imo de corde petitos
Edidit.

ſcio Nic. Heinſium ibi legiſſe, *Ora decet lacrimis*, ex antiquo Papinii Scholiaſte, ad L. 6. Theb. ℣. 384. ſed is ipſe Scholiaſtes auctor eſt, aliter ſentire poëtas, ad haec verba Statii, *os fletu paene inviolabile tinctus: Noluit*, inquiens, *dare pathos mortale numini. philoſophice potius, quam poëtice.* iterum Ovidius L. 4. Faſtor.

Dixit; & ut lacrimae (neque enim lacrimare Deorum eſt)
Decidit in tepidos lucida gutta ſinus.

& ſubdubitanter L. 3. Amor. Eleg. 9.

Avertit vultus Erycis quae poſſidet arces:
Sunt quoque, qui lacrimas continuiſſe negent.

ipſo etiam initio ejus Elegiae:

Memnona ſi mater, mater ploravit Achillem.

alii, nec proletarii neque infrequentes, ſtant contra. Virgilius L. 1. Aen.

Atque illum talis jactantem pectore curas
Triſtior, & lacrimis oculos ſuffuſa nitentis,
Adloquitur Venus.

& L. 10.

Audiit Alcides juvenem, magnumque ſub imo
Corde premit gemitum, lacrimaſque effudit inanes.

ibi

Digitized by Google

Quare ne tibi ſit tanti Sidonia veſtis,
Ut timeas, quoties nubilus auſter erit.
Mentiri noctem, promiſſis ducere amantem,
Hoc erit infectas ſanguine habere manus.

Ho-

ibi Donatus: *audivit Alcides rogantem, & in quo fatis obſtantibus prodeſſe perituro non poſſet, ingemuit & flevit. effudit inanes lacrimas, ait, quae periturum juvare non poſſent.* haec erant addenda, ne *lacrimas inanes* referres ad illam *lucidam* Naſonis *guttam*: qui tamen ipſe ſcenae ſervit L. 13. Metam. ubi Memnonis caedes deſcribitur:

At non impoſitos ſupremis ignibus artus
Suſtinuit ſpectare parens: ſed crine ſoluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non eſt
Dedignata Jovis, lacrimiſque has addere voces.

apud Valerium Flaccum Jupiter, Junoni ſuae iratus, L. 4.

Tum precibus, tum me lacrimis, & ſupplice dextra
Attentare veto.

& L. 5. ejuſdem praeclari operis, Mars ad Jovem:

anne ego clara Mycenes
Culmina, virgineas praeder ſi Cecropis arces,
Jam conjunx, jam te gemitu lacrimiſque tenebit
Nata querens?

Junonis lacrimas hauſit ex Marone L. 10. Aen.

Et Juno adlacrumans: Quid ſi, quod voce gravaris,
Mente dares? atque haec Turno rata vita maneret.

Pallada lacrimantem mox videbimus. apud Papinium Bacchus, L. 5. Thebaid. filium Thoanta

Nubilus, indignumque oculis liquentibus imbrem
Alloquitur.

idem Deus L. 7.

---- ut erat, lacrimis lapſoque inhonorus amictu
Ante Jovem (tunc forte polum ſecretus habebat)
Conſtitit, haud umquam facie conſpectus in illa.

& in fine ejuſdem libri, ubi Amphiarai deſcenſus ad inferos tam magnifice tamque miſerabiliter praepingitur,

Deſiluit moerens, lacrimaſque avertit, Apollo.

mox L. 8. Tydeus, immenſo hoſtium numero undique oppreſſus,

Reſpicit hortantes ſocios, & Pallada fidam;
Longius oppoſita celantem lumina parma:
Ibat enim magnum lacrimis inflectere patrem.

& L. 9. in caede Parthenopaei:

Talia cernenti mitis ſubit alta Dianae
Corda dolor, fletuque genas violata, Quod, inquit,
Nunc tibi, quod leti quaeram Dea fida propinqui
Effugium?

& paullo poſt:

Audiit, & mixto riſit Latonia fletu.

libro quoque 2. Silv. 7. Calliope

Sic fata eſt, leviterque decidentes
Abraſit lacrimas niſente plectro.

Claudianus lib. de bello Gildonico:

ſic fata, refuſis
Obticuit lacrimis. mater Cytherea parenſque
Flet Mavors, ſanctaeque memor Tritonia Veſtae.

ipſe rex Deorum cruentas lacrimas defudit in terram propter filium Sarpedonem, quem Patroclus jam jam erat interemturus, referente Homero L. 16. Iliad. ý. 464. apud quem & Nereides plorant, & ipſa plorat Thetis, ejuſdem operis L. 18. Latonae & Dianae lacrimis pro miſero Prometheo inflectitur Jupiter apud Valerium Flaccum, L. 4.

ille, dearum
Fletibus & magno Phoebi commotus honore,
Velocem roſeis demittit nubibus Irim.

ploravit itaque Jupiter Propertianus, & veras lacrimas effudit. nam ne hanc quidem partem imbecillitatis humanae alienam ab ſe putabant Dii poëtici. imo, quod inſanum mirum, ipſas Furias ploraſſe apud Papinium lego L. 8. Thebaid. ſic enim loquitur ibi terribilis Pluto, cui nefas ſit non credere:

Odryſiis etiam pudet, heu, patuiſſe querelis
Tartara. vidi egomet blanda inter carmina turpes
Eumenidum lacrimas, iterataque penſa ſororum.

non

Digitized by Google

Horum ego ſum vates, quoties deſertus amaras
Explevi noctes, fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moveare ad flumina ſorte,
Ut liquor arenti fallat ab ore ſitim:
Vel tu Siſyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte volutet onus:
Durius in terris nihil eſt quod vivat amante,
Nec, modo ſi ſapias, quod minus eſſe velis.
Quem modo felicem invidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor vix ego quoque die.

Nunc

non tantum ſibi indulſerat magnus magiſter L. 4. Georg. in eadem fabula:

Quin ipſae ſtupuere domus, atque intima Lethi
Tartara, caeruleoſque implexae crinibus anguis
Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora.

nec tantum ſibi Romanae fidicen lyrae L. 2. Od. 13.

illis carminibus ſtupens
Demiſit atras bellua centiceps
Aures, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.

quamquam non ignoro aliquanto liberalius hic egiſſe Naſonem L. 10. Metam.

Tum primum lacrimis victarum carmine fama eſt
Eumenidum maduiſſe genas.

imo ipſum Plutonem, tam ſevere Furias ore Statii increpantem, tum temporis ubertim fleviſſe credamus oportet Manilio L. 5, non dicturo, opinor, ni pro compertiſſimo haberet:

Qua quondam ſonitum referens Oeagrius Orpheus
Et ſenſus ſcopulis, & ſilvis addidit aures,
Et Diti lacrimas.

neſcio cur iſtorum ambitionem praetulerint caſtigato meliorum judicio duo poëtae Itali, nec ſane illi de vulgo, ſed qui in orcheſtra ſpectant. ita enim hos ille ſui aevi M. Ant. Flaminius L. 4. Carm.

Sed citharae ſi nil prodeſſent fila canorae:
Moviſſem fletu numina dura pio.
Vidiſſent umbrae tenues, regemque ſuperbum
Tiſiphonemque malis illacrimare meis.

& Jo. Bapt. Amaltheus:

Exſangues ſtupuere animae, nec Cerberus ora
Exſulit, & Stygii contremuere lacus.
Flerunt Eumenides, laceroſque Ixionis artus
Suſtinuit ſtabilis vate canente rota.

fidelius Maroni adhaeſit vir perfectiſſimus Hieronymus Amaltheus, Joannis Baptiſtae frater major:

Qui poſtquam Averni conſtitit ad fores,
Et cor ahenum leniit Aeaci,
Flexitque ſuſpenſis bibentes
Auribus Eumenides querelam.

& ſatius erat intra cancellos veteris modeſtiae continere tam horribile arcanum. Sane Servius, ubi haec enarrat ex quinta Eclog.

Exſtinctum Nymphae crudeli funere Daphnim
Flebant: vos coruli teſtes, & flumina Nymphis.

bono judicio ſcribit: *Bene teſtimoniis utitur in rebus incredibilibus. nam fletum facile dearum perſona non recipit. & bonis uſus eſt gradibus: fleverunt nymphae, quibus inſita eſt naturaliter pietas: homines, ad quos mortis pervenit dolor: pecudes, quae licet ratione careant, tamen non carent ſenſu: ferae, crudelitate gaudentes. Quam rem rurſus, quia incredibilis eſt, teſtimonio comprobat, dicens, Hoc & montes loquuntur, & ſilvae.* ſed jam ſatis dulcium nugarum, quas utinam de muſteis ſapientibus exaudiat nemo. redeamus in viam.

61. TANTALEA MOVEARE AD FLUMINA SORTE] Scaliger in ſuo invenerat, *movearis flumina*; & Graecanicam, ut ait, locutionem multis ibi explicat. quae in iterata editione bene omiſit. pace Viri ſummi, *Tantalea ſors ad flumina* eſt Propertiana locutio, & valet idem quod *infelix Tantalus ſtans in aquis.* ſic *virtus Catonis*, *ſapientia Laeli*, *robur Herculis*, & id genus ſexcenta.

70. Su-

Nunc jacere e duro corpus juvat, impia, ſaxo,
Sumere & in noſtras tetra venena manus.
Nunc licet in triviis ſicca requieſcere Luna,
Aut per rimoſas mittere verba fores.
Quod quamvis ita ſit, dominam mutare cavebo.
Tum flebit, quum in me ſenſerit eſſe fidem.

70. Sumere et in nostras trita venena manus] venena teri non eſt ignotum. ſed & colores teruntur, & medicamenta; quae etiam utraque dicuntur *venena*. quare magis mihi placet lectio unius codicis Regii, *tetra venena*, quod & alii jam e ſuis protulerunt: & habebant primitus cuſi. τὸ *trita* valde eſt languidum: *tetrum* vero dicitur quodcumque eſt fœdum, pollutum, ac nocens, & crudele. Cicero L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C.45. ubi de variis nationum erroribus circa condenda cadavera: *permulta alia colligit Chryſippus, ut eſt in omni hiſtoria curioſus. ſed ita tetra ſunt quaedam, ut ea fugiat, & reformidet oratio.* proprie vero de venenis dicitur, propter cruciabiles dolores in miſeris illis quibus venena data ſunt. L. Attius Philoctete, apud Nonium in *imbuere*, & apud Tullium L. 2. Quaeſt. Tuſcul. C. 7.

Cui viperino morſu venae viſcerum
Veneno imbutae tetros cruciatus cient.

Lucretius L. 4.

Sic aliis alius nidor datus, ad ſua quemque
Pabula ducit, & a tetro reſilire veneno
Cogit.

& L. 6.

Eſt etiam in magnis Heliconis montibus arbos
Floris odore hominem tetro conſueta necare.

Valerius Cato in Diris:

Hinc aurae dulces, hinc ſuavis ſpiritus agri
Mittant peſtiferos aeſtus, & tetra venena.

noſter infra Eleg. 19.

Tetra venena libens, & naufragus ebibat undas.

Tibullus L. 3. Eleg. 5.

Nec mea mortiferis infecit pocula ſuccis
Dextera, nec cuiquam tetra venena dedit.

Joannes Jovianus Pontanus, primus ille renatae in Italia poëſios myſtagogus, lib. Meteor. de mephite Anſancti in Hirpinis:

Spiramenta ſoli quondam tremor ille recluſit,
Exhalat vis unde nocens per viſcera terrae
Conflictata diu, tetroque infecta veneno.

73. Dominam mutare cavebo] ita omnes libri, & rectè. Scaliger ſuſpicabatur, *dominae mutire*: ſed in editione altera ſprevit. mirificum vero acumen Jo. Iſacii Pontani, *dominam futare* hic nobis concinnantis L. 2. Analect. C. 2. vulgatam ex ipſo Propertio recte ſtabiliverunt Paſſeratius, & Gebhardus; nec repeto. Bene ad rem Lucretius L. 5.

Nam gaudere novis rebus debere videtur,
Quoi veteres obſunt.

id noſter quo minus faciat, dicit in cauſſa eſſe conſtantiam ſui amoris: atque adeo inde frugem ſibi uberem pollicetur.

74. Quum in me senserit esse fidem] vulgatae, *quum mi*; quod quare Gebhardus melius putet, non video. omnes libri conſentiunt, *quum in me*, etiam ii quibus ille uſus. Virgilius Ecl. 3.

Quin age, ſi quid habes; in me mora non erit ulla.

Ovidius Epiſt. Oen.

Et minus eſt in te, quam ſumma pondus ariſta.

Corn. Nepos Eumen. C. 2. *Hunc ſibi Perdiccas adjunxerat magno ſtudio, quod in homine fidem & induſtriam magnam videbat.* idem puriſſimus ſcriptor Alcib. C. 1. *ut omnes admirarentur, in uno homine tantam ineſſe diſſimilitudinem.*

XIV.

ASſiduae multis odium peperere querelae.
  Frangitur in tacito femina ſaepe viro.
Si quid vidiſti, ſemper vidiſſe negato:
  Aut ſi quid doluit forte, dolere nega.
Quin ego deminuo curam, quod ſaepe Cupido
  Huic malus eſſe ſolet, cui bonus ante fuit.
Quid ſi jam canis aetas mea caneret annis?
  Et faceret ſciſſas languida ruga genas?
At non Tithoni ſpernens Aurora ſenectam
  Deſertum Eoa paſſa jacere domo eſt.
Illum ſaepe ſuis decedens fovit in ulnis,
  Quam prius abjunctos ſedula lavit equos.
Illum ad vicinos quum amplexa quieſceret Indos,
  Maturos iterum eſt queſta redire dies.
Illa Deos, currum conſcendens, dixit iniquos:
  Invitum & terris praeſtitit officium:
Cui majora ſenis Tithoni gaudia vivi,
  Quam gravis amiſſo Memnone luctus erat.

Cum

7. AETAS MEA CANERET ANNIS ET FACERET SCISSAS] *caneret* habent noſtri libri, & Colbertini, cum Borrichiano. recte. *faceret* eſt in iiſdem, nec non in Regiis. *candeat*, & *faciat*, praefert Groninganus: illud etiam Regii. *canere* autem, ut Scaliger monuit, utraque conjugatione uſurpabant antiqui. ſic & *cavere*, & *fervere*, & innumera alia.

11. ILLUM SAEPE SUIS DECEDENS FOVIT IN ULNIS] *decedere* proprie dicitur de praeſidibus provinciarum, poſt expletum tempus munere ſuo abeuntibus. id perquam venuſte tranſtulit noſter ad Auroram, quae de coelo decedit ſuccedente Sole. Virgilius L. 1. Geor.

Gnoſiaque ardentis decedat ſtella Coronae.

Servius: *cum Coronae pars oritur, occidit Taurus, in quo Vergiliae ſunt.* DECEDAT *autem non pro occaſu dixit, ſed Soli cedat, quo in Scorpione poſito cum ortu ipſius oritur.* Aurora, puella formoſiſſima, tanto deſiderio tenetur veteris ſui Tithoni, ut confecto itinere matutino prius ad eum feſtinet complectendum, quam pulverem ac ſudorem abluat equis ſuis abjunctis. accipe nunc interpretationem novi Commentatoris Galli: *Haec ipſum frequenter, abire parata, inter brachia ſua calefecit, antequam feſtinans equos ſuos dejunctos ablueret.* Marollius verterat: *elle le rechauffe entre ſes bras, avant que ſes ſoins l'obligent de laver ſes chevaux, qui ne ſont pas encore attelez.* & quiſquam negabit iſtis hominibus acetum eſſe acre in pectore?

17. CUM MAJORA SENIS] Paſſeratius *cum* accipit pro *quandoquidem.* atqui Scaliger jam tunc ediderat *cui*; quod verum eſt, & ego etiam in quinque libris inveni. noſter primus habet *qui*, & Borrichianus item: quod tantumdem valet juxta labentium temporum ſcripturam; interdum quoque pro *quoi* ponitur. *Cui*, codices Gebhardi.

20. Et

Cum ſene non puduit talem dormire puellam,
Et canae toties oſcula ferre comae.
At tu etiam juvenem odiſti me perfida, quum ſis
Ipſa anus haud longa curva futura die:
Quum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus:
Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.
Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
Ludis & externo tincta nitore caput.

An

20. ET CANAE TOTIES OSCULA FERRE COMAE] *ferre genae*, eſt in Groningano. id Palmerius calide probavit, credo quia abibat a recepta lectione. ſed *comae* eſt in omnibus reliquis membranis: itaque minime mutandum, utpote quod affectum exprimat multo ardentiorem quam iſtud *genae*, & jam a Paſſeratio firmatum ſit ex Apulejo L. 2. Metam. cujus ecce verba: *Nec diutius quivi tantum cruciatum voluptatis eximiae ſuſtinere: ſed protinus in eam qua fine ſummum cacumen capillus aſcendit, mellitiſſimum illud ſavium impreſſi.* plura ſunt in eodem libro: *Veſperi quoque cum ſomno concederes, & in cubiculum te deduxit comiter, & blande lectulo collocavit, & ſatis amanter cooperuit: &, oſculato tuo capite, quam invita diſcederet, vultu prodidit. --- --- Sed quid ego de ceteris ajo? cum ſemper mihi unica cura fuerit caput capillumque ſedulo publice & prius intueri, & domi poſtea perfrui. --- --- ut mihi morem plenius geſſeris, ineffuſum laxa crinem, & capillo fluenter undante, ede complexus amabiles.* ac L. 3. *Adjuro per dulcem iſtum capilli tui nodulum, quo meum vinxiſti ſpiritum.* expreſſit Titinnium, veterem comicum: *Laudor, quod oſculavi privignae caput.* Haec ſunt ſaniora quam iſtaec Theophili, exprimere opinor volentis, Apuleji *capillum fluenter undantem*:

Je baigneray mes mains folatres
Dans les ondes de tes cheveux:
Et ta beauté prendra les voeux
De mes oeillades idolatres.

quem tamen longe poſt ſe reliquit Minozzi, poëtae Itali, horribilis elegantia, ex undis comarum diluviem facientis:

Verſa dal biondo crin diluvi d'oro,
In cui veggio nuotar ſu l'aria alteri
I faretrati arcieri,
E bearſi in quel pendolo teſoro.

aliquanto modeſtius Franciſcus Malherba L. 3.

Si vos yeux ſont toute ſa braiſe,
Et vous la fin de tous ſes voeux;
Peut-il pas languir à ſon aiſe
En la priſon de vos cheveux?

22. CUM SIS IPSA ANUS HAUD LONGA CURVA FUTURA DIE] pariter infra Eleg. 23.

Appia cur toties te via ducis anum?

lib autem 3. Eleg. 23, ominatur ei atque imprecatur imminens brevi ſenium & diſpendium formae. itaque tum nondum erat anus. neque colligi poteſt ex lib. 4. Eleg. 7, Cynthiam fuiſſe tam provectae aetatis, quum moreretur. eſt autem valde inurbana ferocia, ſenium exprobrare puellae amatae. prudentius amorum magiſter Art. L. 2.

Nec quotus annus eat, nec quo ſit nata require
Conſule: quae rigidus munera Cenſor habet.
Praecipue, ſi flore caret, meliuſque peractum
Tempus, & albentes jam legit illa comas.

quam ſit hoc amarum mulierculis detriti floris, ſaepe videas apud Horatium. inprimis vero L. 1. Od. 25. & L. 4. Od. 13. quae eſt tota aurea.

25. INFECTOS DEMENS IMITARE BRITANNOS] invidioſe in Britannos transfert fucum Romanis matronis domeſticum, multo ante quam de Britannis inaudiſſent earum viri. Chariſius L. 1. *muliebre miniſterium cinerarius dicitur. nam Cato in Originibus, Mulieres, inquit, noſtrae capillum cinere ungitabant, ut rutilus eſſet crinis.* Valerius Maximus L. 2. C. 1. *Ceterum ut non triſtis earum & horrida pudicitia, ſed honeſto comitatis genere temperata eſſet, indulgentibus maritis, & auro abundanti & multa purpura uſae ſunt: & quo formam ſuam concinniorem efficerent, ſumma cum diligentia capillos cinere rutilarunt.* ſed noſter

An ſi caeruleo quaedam ſua tempora fuco
  Tinxerit, idcirco caerula forma bona eſt?
Ut natura dedit, ſic omnis recta figura.
  Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi ſub terris fiant mala multa puellae,
  Quae mentita ſuas vertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formoſa videri,
  Mi formoſa ſat es, ſi modo ſaepe venis.
Ipſe tuus ſemper tibi ſit cuſtodia lectus,
  Nec nimis ornata fronte ſedere velis.

Cre-

opinor ad glaſtum reſpexit, cujus uſum illae veteres ignorabant. vide Caeſarem L. 5. Bel. Gall. C. 14. Plinium L. 22. C. 1.

30. Turpis Romano Belgicus ore color] modo habuimus *infectos Britannos*. Itaque *Belgicus* color idem eſt qui *Britannicus*: non propter viciniam, ut Paſſeratius putabat, ſed propter originem. Caeſar L. 5. Bel. Gall. C. 12. *Britanniae pars interior ab iis incolitur, quos natos in inſula ipſa memoria proditum dicunt. maritima pars ab iis, qui praedae ac belli inferendi cauſſa ex Belgio tranſierant, qui omnes fere iis nominibus civitatum appellantur, quibus orti ex civitatibus eo pervenerunt, & bello illato ibi remanſerunt, atque agros colere coeperunt.* ſic noſter ſupra Eleg. 1. eſſeda *Britanna* vocat, quae Virgilius *Belgica* vocaverat L. 3. Geor. Junius Philargyrius *Gallica* exponit. quae tamen omnia eodem redeunt.

31. Illi sub terris fiant mala multa puellae] apud inferos. eos autem ſtatuebant intra globum telluris, ſive in medio terrarum, ut Servius loquitur ad L. 6. Aen. ubi exponit Virgilii TELLURIS OPERTA, adducto illo Juvenalis loco ex Sat. 2.

Eſſe aliquos manes, & ſubterranea regna.

ſic & Lucanus opinabatur L. 6.

Haud procul a Ditis caecis depreſſa cavernis
In praeceps ſubſedit humus.
. . . .
moeſtum mundi confine latentis,
Ac noſtri: quo non metuunt emittere manes
Tartarei reges.

oſtendit deinde re ipſa non magnum eſſe intervallum:

Perque cavas terrae, quas egit carmine, rimas
Manibus illatrat, regnique ſilentia rumpit.

infra inferos erant Tartara, ipſis etiam Stygiis Deis horrenda. aliquanto ſapientius Cicero L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C. 16. *Sed ut deos eſſe natura opinamur, qualeſque ſint, ratione cognoſcimus; ſic permanere animos arbitramur conſenſu nationum omnium: qua in ſede maneant, qualeſque ſint, ratione diſcendum eſt. cujus ignoratio finxit inferos, eaſque formidines, quas tu contemnere non ſine cauſa videbare. in terram enim cadentibus corporibus, hiſque humo tectis, e quo dictum eſt humari, ſub terra cenſebant reliquam vitam agi mortuorum. quam eorum opinionem magni errores conſecuti ſunt: quos auxerunt poëtae.*

34. Mi formosa satis] Nic. Heinſius legebat, *Mi formoſa ſat es*, Notis ad Ovid. L. 2. Art. Amat. ℣. 11. laudo, & ſequor. deinde, *ſi modo ſaepe venis*, perperam a Scaligero expoſitum, rectius interpretatur: eſt enim *venire* honeſtum verbum in re ſtupri, Propertio admodum familiare. viderat & Paſſeratius. τὸ *venire* ad faventes ac praeſentes Deos tranſtulit Papinius L. 5. Silv. 1.

Nos tibi, laudati juvenis rariſſima conjux,
Longa, nec obſcurum finem latura, perenni
Tentamus dare juſta lyra: modo dexter Apollo,
Quique venis juncto mihi ſemper Apolline Caeſar,
Annuat.

& Martialis L. 8. Epigr. 1.

Laurigeros domini liber intrature penates,
  Diſce verecundo ſanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
  Tu mihi, tu, Pallas Caeſariana, veni.

36. Nec nimis ornata fronte sedere velis] valde abſurda comminiſcitur Paſſe-

ratius

Credam ego narranti, noli committere, famae.
Et terram rumor tranſilit, & maria.

ratius in ſenſu *τοῦ ſedere.* ego puto ſimpliciter accipiendum, ſedere in thalamo, ut mulieres ſolent. Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

dum apparatur, virgo in conclavi ſedet,
Suſpectans tabulam quamdam pictam.

Corn. Nepos praefat. *neque in convivium adhibetur, niſi propinquorum: neque ſedet niſi in interiore parte aedium.* Ovidius L. 6. Faſtor.

Sic ſedit, ſic culta fuit, ſic ſtamina nevit.

noſter L. 4. Eleg. ult.

Seu tamen adverſum mutarit janua lectum;
Sederit & noſtro cauta noverca toro.

Catullus Carm. 48.

Ille mi par eſſe deo videtur;
Ille, ſi fas eſt, ſuperare divos;
Qui ſedens adverſus idemtidem te
Spectat, & audit
Dulce ridentem.

vides hic Lesbiam in thalamo ſedentem, & cum ſuo ſibi amatore ſuaviter garrientem.

X V.

ETſi me invito diſcedis, Cynthia, Roma,
Laetor, quod ſine me devia rura colis.
Nullus erit caſtis juvenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non ſinat eſſe probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa feneſtras,
Nec tibi clamatae ſomnus amarus erit.
Sola eris, & ſolos ſpectabis, Cynthia, montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolae.

Illic

4. NON SINIT ESSE PROBAM] *ſinit ἀρχαϊκῶς* pro *ſinat*; Scaliger, Paſſeratius, & Gebhardus, e ſuis membranis. ſic *edit* eſt, pro *edat*, apud Horatium Epod. 3. ✝. 3. ubi videndi Lambinus ac Torrentius. in noſtris omnibus eſt *ſinat.* quod ego ſequendum duxi prae archaiſmo non neceſſario, & quem Ovidius in hoc ipſo verbo ſemper evitavit. quid, quod vero ſimile eſt, fuiſſe aberrationem librarii: nam in aliis libris *ſinet* legebatur. etiam primitus cuſi *ſinat* habent.

5. NULLA NEQUE ANTE TUAS ORIETUR RIXA FENESTRAS] gemina negatio pro una. ſic & Minucius Felix: *Haec & hujuſmodi propudia nobis non licet nec audire: etiam pluribus turpe defendere eſt.* Lucretius L. 5.

Ne forte ex homine & veterino ſemine equorum
Confieri credas centauros poſſe, neque eſſe.

Virgilius Eclog. 5.

Non ulli paſtos illis egere diebus
Frigida, Daphni, boves ad flumina: nulla neque amnem
Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam.

ita & Vir ſummus Hieronymus Fracaſtorius Syphil. L. 3.

Et juvet haud unquam noſtrorum aetate parentum
Viſa prius, nullive unquam memorata referre.

non eſt hoc valde rarum: ſed monendum erat, ne quis crederet meliorem eſſe lectionem codicis Comeliniani apud Gebhardum, *Ulla neque ante tuas.*

7. SOLOS SPECTABIS, CYNTHIA, MONTES] *ſoli* montes, ſunt ſolitarii, ubi nulla hominum frequentia. noſter paullo poſt:

Sic me nec ſolae poterunt avertere ſilvae.

Tibullus L. 1. El. 1.

Ipſe boves, mea ſim tecum modo Delia, poſſim

Illic te nulli poterunt corrumpere ludi:
  Fanaque peccatis plurima cauſſa tuis.
Illic aſſidue tauros ſpectabis arantes,
  Et vitem docta ponere falce comas.
Atque ibi rara feres inculto tura ſacello,
  Haedus ubi agreſtes conruet ante focoſ.
Protinus & nuda choreas imitabere ſura,
  Omnia ab externo ſint modo tuta viro.

Ipſe

Jungere, & in ſolo paſcere monte pecus.
Terentius Phorm. Act. 5. Sc. 7.
Nonne hoc publicitus ſcelus hinc deportarier
In ſolas terras?
contra *ſolitarius* Apulejo notat ſolum, ſive unum, nullo alio homine comitatum. L. 3. Metam. *Nec enim veriſimile eſt hominem ſolitarium tres tam validos evitaſſe juvenes. prohinc tormentis veritas eruenda.*

12. ET VITEM DOCTAM PONERE FALCE COMAS] Scaliger nos jubet *doctam* legere: quod defendi poteſt, junctum cum verbo *ponere*. Juvenalis Sat. 1.
doctus ſpectare lacunar,
Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.
ſed noſtri libri omnes habent *docta*, & editiones primae. *docta falx* eſt falx docti & periti putatoris. Ovidius L. 1. Art. Amat. *doctam manum* dixit ad eumdem modum:
Sit coma, ſit docta barba reſecta manu.
Tibullus L. 2. Eleg. 1.
Illic indocto primum ſe exercuit arcu.
Hei mihi, quam doctas nunc habet ille manus!

14. HOEDUS UBI AGRESTES CONRUET ANTE FOCOS] *Hoedus* per *oe* ut ſcribatur, uſum ajunt obtinuiſſe: & vero ita ſcribi debere contendit Claudius Dauſquius, volumine ſecundo Orthographicorum, tractatu octavo. contra ſtant libri veteres; & Varronis locus, Aldo Manutio ac Voſſio in Etymologico adductus, lib. 4. de L. L. *Hircus, quod Sabini fircus, & quod illic fedus, in Latio rure hedus, quod in urbe, ut in multis, a addito haedus.* Illam ruris Latii ſcripturam ſervant membranae Horatii, plus ſemel laudatae: in quibus ſemper *hedus* ſine diphthongo. ſed praeſtat ſequi Varronis doctrinam. Haedum hic Fauno immolari ait Paſſeratius, idque ex Horatio probat, L. 1. Od. 4.
Nunc & in umbroſis Fauno decet immolare lucis,
Seu poſcat agna, ſive malit haedo.
& L. 3. Od. 18. quae eſt ad Faunum:
Si tener pleno cadit haedus anno.
bina erant Faunalia: priora ſub initium veris, idibus Februariis, de quibus Horatii locus prior intelligendus. Ovidius L. 2. Faſt.
Idibus agreſtis fumant altaria Fauni,
Hic ubi diſcretas inſula rumpit aquas.
Id eſt, in inſula Tiberina. altera brumae initio, nonis Decembribus. Horatius L. 3. Od. 18.
Ludit herboſo pecus omne campo,
Cum tibi nonae redeunt Decembres:
Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus.
harum tempeſtatum neutrâ, credibile eſt, Cynthiam voluiſſe ruſticari. itaque ſatius videtur ut Fontinalia intelligamus; quae erant tertia decima die Octobris; uti videre eſt in inſigni illa tabula faſtorum Kalendarium apud Gruterum Inſcript. p. CXXXIII. quam ego contuli cum emendatiſſimo autographo eruditiſſimi Viri Stephani Vinandi Pighii noſtratis. Fontibus autem fiebat haedo. Horatius L. 3. Od. 13.
O Fons Blanduſiae, ſplendidior vitro,
Dulci digne mero, non ſine floribus,
Cras donaberis haedo,
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem, & praelia deſtinat.
huc facit ara marmorea, Romae olim ad portam Capenam, cujus epigramma Gruterus habet, XCIII. 11. in ejus arae dorſo haedi caput inſculptum erat, eo quod eſſet Nymphis Fontanis ſacra. obſervavit idem ille inſignis Pighius praefatione in L. 7. Annal. Roman.

15. NUDA CHOREAS IMITABERE SURA]
cho-

Digitized by Google

Ipſe ego venabor. jam nunc me ſacra Dianae
Suſcipere, & Veneri ponere vota juvat.
Incipiam captare feras, & reddere pinu
Cornua, & audaces ipſe monere canes.
Non tamen ut vaſtos auſim temerare leones,
Aut celer agreſtes cominus ire ſues.
Haec igitur mihi ſit lepores audacia molles
Excipere, & ſtructo figere avem calamo:

Qua

choreae ſunt Nymphae choreas ducentes. Guyetus audacter reponit *choreas meditabere*, immemor Virgiliani iſtius Ecl. 5.

Saltantis Satyros imitabitur Alpheſiboeus.

Ecl. 2.

Mecum una in ſilvis imitabere Pana canendo.

20. AUDACES IPSE MONERE CANES] *movere* quidam libri. male. *monere* eſt in Groningano, quod valet *hortari*. ut bene obſervat & exponit Gebhardus. agnoſcunt etiam primae editiones. eruditiſſimus Andr. Schottus L. 1. Obſ. Human. C. 12, ubi priorem hujus diſtichi partem docte interpretatur, ita laudat pentametrum,

Audaces ipſe movebo feras.

decepit optimum virum ſua memoria: quod ſaepe accidit, non inſpecto libro.

21. VASTOS AUSIM TENTARE LEONES] multo elegantior lectio eſt libri Groningani, *temerare leones*. *temerare*, periculoſa & temeraria audacia aggredi, violare, & quaſi ſuperbe contemnere. Ovidius Epiſt. Helenae,

Auſus es, hoſpitii temeratis advena ſacris,
Legitimam nuptae ſollicitare fidem.

& L. 2. Metam.

An, quae per totam res eſt notiſſima Lesbon,
Non audita tibi eſt? patrium temeraſſe cubile
Nyctimenen?

& L. 7.

Conſtat & in fontes vitium veniſſe, lacusque;
Miliaque incultos ſerpentum multa per agros
Erraſſe; atque ſuis fluvios temeraſſe venenis.

& L. 2. Amor. Eleg. 14.

Si Venus Aenean gravida temeraſſet in alvo;
Caeſaribus tellus orba futura fuit.

& Faſtor. L. 6.

Nullaque dicetur vittas temeraſſe ſacerdos
Hoc Duce: nec viva defodietur humo.

Papinius L. 3. Thebaid. loco nimis quam eleganti:

Mons erat, audaci ſeductus in aethera dorſo,
(Nomine Lernaei memorant Aphesanta coloni)
Gentibus Argolicis olim ſacer: inde ferebant
Nubila ſuſpenſo celerem temeraſſe volatu
Perſea, cum raptos pueri perterrita mater
Proſpexit de rupe gradus, ac paene ſecuta eſt.

τὸ *temerare* etiam Palmerius probaverat in Spicilegiis.

24. STRICTO FIGERE AVEM CALAMO] Beroaldus monet, calamum aucupatorium viſcatum intelligi, quem vocabant *creſcentem arundinem*. quo etiam videtur ſpectare τὸ *ſtructo*, quod in ſuis membranis invenit Paſſeratius. *Figere avem ſtructo calamo*, (ita enim legit) Salmaſius exponit de calamo aucupatorio, vel creſcente arundine, quae aves tangebat ac veluti fixas vinctaſque capiendas dabat, Exercit. Plinian. p. 83. 765. editionis recuntatae: ut *figere* hic ſit *defigere*, & illigatam viſco reddere immobilem. Valerius Flaccus L. 6. admodum belle deſcribit hoc aucupii genus:

Qualem populeae fidentem nexibus umbrae,
Si quis avem ſummi deducat ab aëre rami,
Ante manu tacita cui plurima crevit harundo;
Illa dolis viſcoque ſuper correpta ſequaci
Implorat ramos, atque irrita concitat alas.

quae poſtrema verba habent aliquid Senecae, L. 3. de ira C. 16. *Sic laqueos fera dum jactat, adſtringit: ſic aves viſcum, dum trepidantes excutiunt, plumis omnibus illinunt.* videndus & Gonſalius de Salas ad Petron. p. 264. qui tamen hunc locum capit de venatione quae aves arundine transfixas dejicit. miror. fere enim quaecumque adfert, ſpectant ad arundines viſcatas.

25. Cli-

Qua formoſa ſuo Clitumnus flumina luco
Integit, & niveos abluit unda boves.
Tu quoties aliquid conabere, vita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec ſolae poterunt avertere ſilvae,
Nec vaga muſcoſis flumina fuſa jugis:
Quin ego in aſſidua mutem tua nomina lingua,
Abſenti nemo ne nocuiſſe velit.

25. CLITUMNUS FLUMINA LUCO INTEGIT] Junius Philargyrius in Virgil. L. 2. Geor. *Clitumnus & deus & lacus in finibus Spoletinorum, ex quo bibentia pecora alba fiunt.* dicebatur & *Jupiter Clitumnus*, ut ex Vibio Sequeſtro docet Turnebus L. 29. Adv. C. 26. mihi autem Vibius dicere videtur, (quod cum pace Turnebi fiat) apud Clitumnum eſſe templum Jovis, qui a loco nominetur *Jupiter Clitumnus.* ſic enim loquitur: *Clitumnus Umbriae, ubi Jupiter eodem nomine eſt.* qua ratione τὸ *Clitumnus* fuerit adjectivum, ut *Clitumna novalia* apud Papinium L. 1. Silv. 4. Clitumni aedem ſacram, marmoream, & antiquiſſimam, more Corinthio pulcerrime conſtructam, memorat ac deſcribit Steph. Vinandus Pighius in Hercule Prodicio, p. 272. quae an eadem ſit cum exiguo templo e marmore candido, ſtructurae Corinthiae, quod deſcripſit nuper Maxim. Miſſon, Itineris Italici parte 1. Epiſt. 20, lectori expendendum relinquo. certe non poteſt eſſe *templum* illud *priſcum & religioſum* cujus meminit Plinius Caecilius L. 8. Epiſt. 8. quem locum noli committere quin conſulas. unice enim huc facit.

26. NIVEOS ABLUIT UNDA BOVES] Philargyrius, loco laudato: *Clitumnus amnis eſt Umbriam a Tuſcia dividens. ſignificat autem boves Mevanienſes, qui ſunt albi.* de Clitumni aqua multi multa. Tu Paſſeratium hic vide; & Barthium ad Papin. L. 1. Silv. 4. ỳ. 129. alii fluvii alio colore armenta tinguebant. videndus Vitruvius L. 8. C. 3. Seneca L. 3. Nat. Quaeſt. C. 25.

27. TU QUOTIES ALIQUID CONABERE] τὸ *aliquid*, & *conabere*, verba eſſe ſtupri dicit Paſſeratius. nec poterat pejus. Silvius: *o mea lux, quotieſcumque rem aliquam aggredieris.* nimirum Marollius verterat: *pour toy, ma chere vie, toutes les fois que tu auras le deſſein de faire quelque choſe.* dicendum erat; Quotieſcumque parabis inclementer mihi dicere, quia videar tibi Romae inutiles moras nectere, memento, &c. *aliquid conari* dixit; pro *male precari*, more & ſermone Romano, abſtinente verborum inominatorum.

32. ABSENTI NEMO NON NOCUISSE VELIT] *ne nocuiſſe* eſt in ſex libris; uno Livineji; unoque Gebhardi. id eſſet, verbis Catulli, *ne quis malus invidere poſſit*; ne qua lingua faſcinatrix poſſit nocere tibi abſenti.

X V I.

Quid fles abducta gravius Briſeide? quid fles
Anxia captiva triſtius Andromacha?
Quidve mea de fraude Deos, inſana, fatigas?
Quid quereris noſtram ſic cecidiſſe fidem?

Non

3. QUIDVE MEA DE FRAUDE DEOS, VESANA, FATIGAS] *inſana* eſt in omnibus libris. parum intereſt. *fatigas*, moleſta es, obtundis, enecas. Valerius Flaccus L. 4.

Exit ubi e ſcopulis, media inter pabula diri
Vulturis, ipſe etiam gemitu moeſtaque fatigat
Voce Jovem.

Papin.

Digitized by Google

Non tam nocturna volucris funeſta querela
Attica Cecropiis obſtrepit in foliis:
Nec tantum Niobe bis ſex ad buſta ſuperba
Sollicito lacrimas depluit e Sipylo.

Me

Papinius Thebaid. L. 2.

Certant laetitia, ſuperoſque in vota fatigant
Inachidae.

Lutatius : FATIGANT. *diu invocant. unde Horatius*,

prece qua fatigent
Virgines ſanctae minus audientem
Carmina Veſtam?

iterum Papinius L. 9.

Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras
Invidiam, ſurdaſque fores & limina laſſat.

Lutatius : *rogando fatigat. ut Horatius : prece qua fatigent*, &c. creber eſt in hoc verbo Juſtinus. cujus ſingulos locos coacervare nihil eſt neceſſe.

7. Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrimas depluit a Sipylo.

locus varie adfectus, & multorum manus expertus. videamus ſingula. *tantum* agnoſcunt omnes libri; uti & *lacrimas*; nec minus *defluit*. quomodo & primae editiones. Nimis audacter Palmerius : *e libro Poſthii repono : lacrimas depluis a Sipylo.* quod Nic. Heinſium in fraudem induxit, quaſi in eo libro exſtaret τὸ *depluit*. non. ille nihil diſcrepat a reliquis, & *defluit* palam praefert, quod mihi, qui plus ſemel omnes literarum ductus examinavi, tuto credere potes. quin tamen verum ſit *depluit*, nihil ambigo. pro *a* legit Heinſius *e*. recte. pro *lacrimas*, *lacrimae* reponit, exemplo Maroniano, L. 4. Geor.

Nec de concuſſa tantum pluit ilice glandis.

& bene corrigit errorem Paſſeratii, *depluere* ſignificare credentis finem pluviae, ut *detonare*, *degrandinare*, Notis ad L. 1. Metam. ℣. 572. ita ut totum diſtichon ſcribatur hoc modo :

Nec tantum Niobe *bis ſex ad buſta ſuperba*
Sollicito lacrimae depluit e Sipylo.

depluere etiam Scaliger edidit, quamquam omiſit monere. *De* autem particula auget ſaepe atque intendit vim verborum, quibus praeponitur. Statius L. 3. Thebaid.

Tunc me ſanguineo late defervere campo,
Res ſuper Argolicas haud ſic dejecta, videbis.

& L. 9.

Nota per Arcadias felici robore ſilvas
Quercus erat, Triviae quam deſacraverat ipſa.

Horatius L. 1. Od. 9.

Permitte Divis cetera: qui ſimul
Stravere ventos aequore fervido
Depraeliantes, nec cupreſſi,
Nec veteres agitantur orni.

& L. 1. Epiſt. 3.

An tragica deſaevit & ampullatur in arte?

& Art. Poet.

Interdum tamen & vocem Comoedia tollit;
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore.

verum iſtud, *tantum lacrimae*, neſcio quomodo non placet. quamquam *cum magna lacrima* legitur in lapide Hiſpanienſi apud Gruterum, DCC. 13.

T. PLAVTIO. P. F. DE. MVNICI
PIO. ATTACEN. OPTIME. ME
RITO. ET. XXXVIII. AET. ANN.
E. VITA. SVBLATO. TOTO. POP
CVM. MAGNA. LACRI. FVNVS
PROSEQ.
QVINTIA. PAVLINA. MATER

de qua locutione viderint doctiores. & poteſt ut hunc lapidem ſua excuſet aetas. mihi ſic videbatur :

Nec tantas Niobe bis ſex ad buſta ſuperba
Sollicito lacrimas depluit e Sipylo.

tantas, id eſt, *tot*; idque ex imitatione Graeci ſermonis. in qua noſter plurimus eſt. Seneca Oedip. ℣. 604.

Non tot caducas educat frondes Eryx,
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cum examen alto nectitur denſum globo:
Fluctuſque non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi fugiens Strymonis minas
Permutat hiemes ales, & coelum ſecans
Tepente Nilo penſat Arctoas nives:
Quot ille populos vatis eduxit ſonus.

Lucanus L. 9.

numquam ſe tanto vulture coelum
Induit,

Digitized by Google

Me licet aeratis adſtringant brachia nodis,
Sint mea vel Danaës condita membra domo:
In te ego & aeratas rumpam, mea vita, catenas,
  Ferratam Danaës tranſiliamque domum.
De te quodcumque, ad ſurdas mihi dicitur aures:
  Tu modo ne dubita de gravitate mea.
Oſſa tibi juro per matris, & oſſa parentis:
  (Si fallo, cinis heu ſit mihi uterque gravis)
Me tibi ad extremas manſurum, vita, tenebras.
  Ambos una fides auferet, una dies.
Quod ſi nec nomen, nec me tua forma teneret,
  Poſſet ſervitium mite tenere tuum.
Septima jam plenae deducitur orbita Lunae:
  Quum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis non numquam janua mollis,
  Non numquam lecti copia facta tui.
Nec mihi muneribus nox ulla eſt emta beatis.
  Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.

Quum

Induit, aut plures preſſerunt aëra pennae.

Valerius Flaccus L. 5.

Quin age; quid tantae coëunt in foedera gentes?

Quid tuus Aeſonides?

Plautus Amphitr. Act. 5. Sc. 1.

quid agam neſcio.

Ita tanta mira in aedibus ſunt facta.

& Caſin. Act. 3. Sc. 5.

Tanta facta modo mira veris modis intus vidi

Lucius Septimius L. 3. C. 25. *Nonne adhuc perſenſerunt, eamdem cauſſam exſtitiſſe tantorum funerum?* videndus Ant. Auguſtinus L. 2. Emend. C. 1. & Stewechius Com. ad L. 3. Vegetii C. 5. ubi memineris perperam laudari Ant. Auguſt. C. 5: etiam in luculenta illa editione P. Scriverii. ſequitur, *bis ſex ad buſta*; quomodo omnes noſtri. in quibuſdam libris lectum fuiſſe, *bis ſeptem ad buſta*, teſtatur Beroaldus. quem ſuper numero liberorum Niobes conſulere potes, (mire enim variant poëtae, & mythologici, ac grammatici veteres) uti & Paſſeratium. quibus adde, ſi tanti putabis has nugas, Lutatium, antiquum interpretem Statii, ad L. 3. Theb. ℣. 191. ad L. 6. ℣. 125. ad L. 7. ℣. 352. ac Jo. Bernartium Scholiis ad L. 3. Theb. ℣. 198. iſtud *lacrimans* quod vulgatas inſedit, primum comparuit in editione Beroaldi, neſcio an ipſius culpa. in omnibus ſcriptis, ut monui, *lacrimas* legitur liquidis literis exaratum. dixi quid mihi viſum fuerit ſuper hoc loco tam varie vexato: nunc autem ſubit, poſſe ſervari lectionem receptam, ſi τὸ *tantum* ſumatur adverbialiter pro *tam ubertim*. Certe quidem ad eam faciem *multum* dixit Virgilius, pro *ubertim*, L. 3. Aen.

Agnoſcitque ſuos, laetuſque ad moenia ducit,
Et multum lacrimas verba inter ſingula fundit.

Servius: *ordo eſt, Lacrimas multum fundit inter verba ſingula. nam ſi* LACRIMANS *dixeris, quid fundit?* Sed & *tantum* apud eumdem poëtam ſic erit capiendum L. 4. Geor. in verſu jam laudato,

Nec de concuſſa tantum cadit ilice glandis,

ſiquidem vera eſt Probi grammatici obſervatio in Catholicis: *quidam addunt* glans glandis: *ſed & haec glandis nominativo poſuit Virgilius.* cogitabunt doctiores, quorum haec ego judiciis vel cadere volo vel ſtare.

18. Na-

Digitized by Google

Quum te tam multi peterent, tu me una petiſti.
Poſſum ego naturae non meminiſſe tuae?
Tunc me vel tragicae vexetis Erynnies, & me
Inferno damnes, Aeace, judicio.
Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur:
Tumque ego Siſyphio ſaxa labore geram.
Nec tu ſupplicibus me ſis venerata tabellis.
Ultima talis erit, quae mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo jus eſt, quod ſolus amator
Nec cito deſiſto, nec temere incipio.

28. NATURAE NON MEMINISSE TUAE] tam facilis, tam benignae. *natura* hic eſt indoles, ingenium. Corn. Nepos Alcib. C. 1. *ut omnes admirarentur, in uno homine tantam ineſſe diſſimilitudinem, tamque diverſam naturam.* idem Attic. C. 5. *habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Rom. familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura.* Cicero L. 3. Epiſt. 8. ad Appium: *etſi de tua prolixa beneficaque natura limavit aliquid poſterior annus, propter quamdam triſtitiam temporum.*

31. INTER TITYI VOLUCRES] & hic multum diſcrepant fabulatores; aliis unum, aliis binos vultures ponentibus. immanis eſt hyperbole Papinii L. 11. Thebaid. ipſo initio:

Quantus Apollineae temerator matris Averno
Tenditur: ipſae horrent, ſi quando pectore ab alto
Emergunt volucres, immenſaque membra jacentis
Spectant, dum miſerae creſcunt in pabula fibrae.

Lutatius: VOLUCRES. *ſecundum Homerum, qui dicit, viſcera Tityonis gemino vulture exedi; non uno, ut Virgilius dicit.* admodum bona ſunt quae huc facientia Lucretius habet L. 3. ✠. 999.

35. HOC MIHI PERPETUO JUS EST] Lipſius legebat *perpetuum*, L. 2. Var. Lect. C. 12. quod quamvis Paſſeratio non perſuaſit, mihi facile probatur. neque tamen ignoro ſcripſiſſe ad iſtum modum Corn. Nepotem in Miltiade: *Quibus rebus fiebat, ut non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineret, qui miſerant; quam illorum, cum quibus erat profectus.* ſed is ipſe paullo poſt dicit: *Ejus pontis, dum ipſe abeſſet, cuſtodes reliquit principes, quos ſecum ex Ionia & Aeolide duxerat. quibus ſingulis ipſarum urbium perpetua dederat imperia.* tale eſt noſtri *jus perpetuum* in animi ſui motus. atque ita Cicero locutus eſt Accuſ. 3. in Verr. C. 91. *Quae eſt iſta conditio Siciliae? cur, quae optimo jure propter vetuſtatem, fidelitatem, propinquitatem eſſe debet, huic praecipua lex injuriae definitur?* quamquam apertius fore *huic praecipue* putabat Franc. Hotomannus. vide Servium in L. 11. Aen. ✠. 583. hi autem duo verſus (quod miror) abſunt a codice Groningano. minorem eleganter extulit Paullus Manutius, homo omnium Italorum diſertiſſimus, L. 7. Epiſt. 1. *Noli vereri, ne illi ex animo effluas. non enim is eſt, qui vel temere amet, vel temere amare deſinat. novi judicium in deligendis hominibus: novi conſtantiam in tuendis.* eam in Auguſto virtutem Suetonius memorat cap. 66. *Amicitias neque facile admiſit, & conſtantiſſime retinuit.* venuſtiſſime ad ſuam in amando conſtantiam traduxit, petitis de noſtro poëta coloribus, Franciſcus Malherba Poëmat. L. 5.

Je ne reſſemble point à ces foibles eſprits,
Qui bien-toſt délivrez, comme ils ſont bien-toſt pris,
En leur fidélité n'ont rien que du langage;
Toute ſorte d'objets les touche égalément;
Quant à moy, je diſpute avant que je m'engage,
Mais quand je l'ay promis j'aime eternellement.

quos verſiculos eo adſcripſi lubentius, quod ſciebam vix ullos alios aeque ſe probaſſe ſuo auctori: quamquam in eo non habuit ſibi adſentientem interpretem ſuum Aegidium Menagium.

XVII.

AT quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho ne ſit amica Venus.
Sed tibi jam videor Dodona verior augur?
Uxorem ille tuus pulcer amator habet.
Tot noctes periere. nihil pudet? adſpice, cantat
Liber: tu nimium credula ſola jaces.
Et nunc inter eos tu ſermo es: te ille ſuperbus
Dicit ſe invito ſaepe fuiſſe domi.
Diſpeream, ſi quidquam aliud, quam gloria de te
Quaeritur. has laudes ille maritus habet.
Colchida ſic hoſpes quondam decepit Iaſon:
Electa eſt tenui namque Creüſa domo.

Sic

1. Ah quantum de me] Scaliger mallet, *At quantum.* nihil verius: & idoneis exemplis quam plurimis firmavit Nic. Heinſius Not. ad Epiſt. 12. Naſonis, quae eſt Medeae, ℣. 1. *At tibi Colchorum, memini, regina vacavi.* quem verſum, ut hoc obiter moneam, pariter laudat, explicata vocula *at*, Antonius Volſcus, ad Propertii L. 1. Eleg. 17. adeo nonnumquam olitor oportuna loquitur.

12. Ejecta est: tenuit namque Creüsa domum.] hanc nobis lectionem Beroaldus concinnavit, inque ea ultro gloriatur. membranae habent,

Ejecta eſt tenuis namque Creüſa domo.

neque aliter editiones primae. Paſſeratius e ſuo MS. *Excepta eſt tenui namque Creüſa domo.* id eſt, inquit, venit, & admiſſa eſt in exilem ac pauperem Iaſonis domum Creüſa. non tetigit ſcopum, ut ſtatim dicam. Gebhardo placuit, *Evecta eſt tenui n. C. domo.* quod multo pejus eſt. denique Nic. Heinſius reſtitutum ivit, *Lecta Creontea eſt namque Creüſa domo:* eamque caſtigationem, in ſuis ad Propertium notis, pluribus adſtructurum promittit. Iis autem notis donec nobis frui licebit, interea fas ſit & mihi proponere quod verum puto. legendum arbitror, ex veſtigiis veteris ſcripturae,

Electa eſt tenui namque Creüſa domo.

Creüſa tenui domo orta, & quidem Siſyphii ſanguinis, placuit Iaſoni prae Medea, quae erat Solis genus, & filia regis multo opulentiſſimi. *Ejecta* ſcriptum fuit, pro *electa*, prono & crebro errore. locus eſt illuſtris L. 9. Thebaid. Papinii, modo ex parte productus:

Nota per Arcadias felici robore ſilvas
Quercus erat, Triviae quam deſacraverat ipſa,
Electam turba nemorum, numenque colendo
Fecerat.

ibi omnes editiones habebant *Ejectam turba nemorum:* donec tandem optimus Schottus veram lectionem oſtendit L. 1. Obſ. C. 12. apud Ciceronem L. 2. ad Attic. epiſt. 24. legitur: *eoque magis id ejectum eſt.* & recte quidem. quamquam eſſe membranas, in quibus ſit *electum eſt*, ibi notare non neglexit incomparabilis Graevius. ita haec invicem commutabant. rurſus L. 4. epiſt. 3. *Clodius cum haberet fugitivorum delectas copias.* ibi quoque *dejectas* alii legebant, contra Ciceronis mentem. *tenui domo* valet, exili, obſcura, ignobili. qua notione ea vox crebro occurrit apud Ciceronem, Livium, Nepotem, Caeſarem, Horatium. Siſyphi autem domus valde deſpecta erat apud Graecos. Ovidius L. 13. Metam.

Aeacus huic pater eſt: qui jura ſilentibus illic
Reddit, ubi Aeoliden ſaxum grave Siſyphon urget.

&

Digitized by Google

Sic a Dulichio juvene eſt eluſa Calypſo.
  Vidit amatorem pandere vela ſuum.
Ah nimium faciles aurem praebere puellae,
  Diſcite deſertae non temere eſſe bonae.
Nunc quoque, qui reſtet, jam pridem quaeritur alter.
  Experta in primo ſtulta cavere potes.
Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum
  Sive aegra pariter, ſive valente ſumus.

& paullo poſt:

quid ſanguine cretus
Siſyphio, furtiſque, & fraude ſimillimus illi,
Inſeris Aeacidis alienae nomina gentis?

Seneca Med. ℣. 508.

Meis Creüſa liberis fratres dabit?
Non veniat umquam tam malus miſeris dies,
Qui prole foeda miſceat prolem inclitam;
Phoebi nepotes Siſyphi nepotibus.

Cicero L. 3. de Nat. Deor. *Quid Medeae reſpondebis? quae duobus avis Sole & Oceano, Aeëta patre, matre Idyia procreata eſt.* de Siſypho, Creontis patre, omnia alia narrant antiqui. imo ſunt qui ignotis parentibus ortum aſſerant. recte igitur *tenui domo*; in quo conſpirantes habemus membranas. Haec autem Creuſa vero nomine *Glauce* vocabatur. Lutatius ad L. 5. Theb. Papinii ℣. 403. *At levis, & miſerae nondum mihi notus Iaſon*] *levis. utrum hoc epitheton ad diſcretionem Herculis dicitur, quia ille gravis? an ad animi mobilitatem, quia nullam Iaſon firmo amore poſſedit uxorem? deſerta enim Hypſipyle Medeam duxit: relicta Medea Glaucen ſortitus eſt uxorem.* & mox ad ℣. 466. *tertio Glaucen vel uxorem habuit, vel dimiſit.* non eſt ſanus hic locus. nam quomodo Iaſon dimiſit Glaucen, quae viva deflagravit ipſo nuptiarum die? legendum puto: *vel uxorem habuit, vel amiſit*; acumine non fatuo. poterat uxor Iaſonis dici, quia nupſerat; non poterat, quia periit ante primum thalamum.

13. Elusa Calypso] Groninganus, *deluſa.* utrumque probum eſt, & elegans.

17. Huic quoque, qui restat, jam pridem quaeritur alter] locus valde obſcurus. Paſſeratius in quibuſdam libris invenerat, *Nunc quoque*; in quibuſdam aliis, *Hic quoque.* deinde mirifice argutatur, nec quidquam extricat. Groninganus habet, *Hinc quoque.* in eo autem libro initiales H & N fere confunduntur. unde mihi non vana conjectura legendum videtur,

Nunc quoque, qui reſtet, jam pridem quaeritur alter.

Hoc ſenſu: Quamvis, o Cynthia, deberes iſta ſapere, nihilominus poſt hunc deſultorem, etiam novum neſcio quem quaeris, qui reſtet apud te, qui te conſtanter amet. id vero quam non ſit tutum quum in primo experta fueris, malo tuo cavere potes. *Reſtare*, eſt manere in veſtigio, nec quoquam progredi. Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

Ut illum Dii Deaeque ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt:
Meque adeo qui reſtiterim: tum autem, qui illum flocciſecerim.

& Andr. Act. 2. Sc. 6.

Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam
Portare, & ea me hic reſtitiſſe gratia.

videtur autem haec Elegia tempore praecedere ſeptimam hujus ipſius libri. occurrit iſtic,

Hic etiam petitur, qui te prius ipſe reliquit.

quod ſatis bene huc facit. tu, Lector, tecum expende.

18. Stulta cavere potes] *tuta* eſt in noſtro primo, itemque in Borrichiano. ſic & unus Gebhardi. tale propemodum eſt illud L. 1. Eleg. 20.

Formoſum Nymphis credere tutus Hylan.

Digitized by Google

XVIII.

SCis here mi multas pariter placuiſſe puellas,
Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
Nulla meis fruſtra luſtrantur compita plantis.
Omnia in exitium nata theatra meum.
Sive aliquis molli deducit candida geſtu
Brachia, ſeu varios incinit ore modos.
Interea noſtri quaerunt ſibi vulnus ocelli,
Candida non tecto pectore ſiqua ſedet.
Sive vagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio vertice gemma tenet.

Quae

2. SCIS MIHI, DEMOPHOON, MULTA VENIRE MALA] nempe quia multas puellas viderat ſimul, quarum nulla diſplicebat. multarum autem amorem eſſe pejorem quam unius, ipſe infra teſtatur, Eleg. 19. ipſo fine:

At vos, qui officia in multos revocatis amores,
Quantum ſic cruciat lumina veſtra dolor!
&c.
Quum ſatis una tuis inſomnia portet ocellis,
Una ſit & cuivis femina multa mala.

Plautus Curcul. Act. 5. Sc. 1.

Antiquom poëtam audivi ſcripſiſſe in Tragoedia:
Mulieres duas pejores eſſe, quam unam. res ita eſt.

non bene ceperant hunc locum Marollius, & Marollii infelix exſcriptor Silvius.

4. O NIMIS EXITIO NATA THEATRA MEO] meliorem lectionem e ſuis promit Paſſeratius,

Omnia in exitium nata theatra meum.

τὸ *omnia theatra* reſpondet τῷ *nulla compita*.

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA] Paſſeratius conjicit; *diducit*. contra ſtant omnes libri. *ducere brachia*, & *deducere*, in re ſaltatoria proprie dicebant, notante Nic. Heinſio ad Ovid. Remed. Amor. ℣. 334. tamen apud Papinium aliter voluerunt Gronovius & Barthius, L. 3. Silv. 5, loco hunc noſtrum exprimente:

Candida ſeu molli diducit brachia motu.

minus recte, ut arbitror: nam *deducere* eſt, de loco in alium locum ducere. inde *jactare*, *mittere*, *movere brachia*, idem quod *deducere*.

6. VARIOS INCINIT ORE MODOS] unus noſter cum Borrichiano *injicit*; alter *inicit*. Gebhardus quoque *injicit* invenerat in membranis Comelini. itaque *injicere modos* idem eſſet, quod *jacere modos*; compoſitum pro ſimplici. ſic *jactare cantica* infra eſt L. 4.

In mores te verto viri. ſi cantica jactas,
I comes; & voces ebria junge tuas.

& L. 4. Eleg. ultima:

Ut reſponſurae ſingula verba jace.

& L. 2. Eleg. 7.

an uſque
In noſtrum jacies verba ſuperba caput?

Lucretius L. 4.

Sex etiam, aut ſeptem, loca vidi reddere voces,
Unam cum jaceres.

Cicero L. 1. de Divin. ex Arato:

Et matutinis acredula vocibus inſtat,
Vocibus inſtat, & aſſiduas jacit ore querelas.

crebor in hoc verbo Tacitus. ſed tamen praeplacet vulgata, quam adductis e Gellio exemplis bene firmavit Paſſeratius, olim etiam Beroaldus.

9. SIVE VAGI CRINES PURIS IN FRONTIBUS ERRANT] iſtos prominulos cincinnos *antias* vocabant veteres, & *capronas*. Apulejus Florid. L. 1. *Jam primum, inquit, crines ejus praemulſis antiis, & promulſis capronєis anteventuli, & propenduli.* & L. 5. Metam. *Videt capitis aurei genialem caeſariem ambroſia*

Digitized by Google

Quae ſi forte aliquid vultu mihi dura negarat,
Frigida de toto fronte cadebat aqua.
Quaeris, Demophoon, cur ſim tam mollis in omnes?
Quod quaeris, quare non habet ullus amor?
Cur aliquis ſacris laniat ſua brachia cultris?
Et Phrygis inſanos caeditur ad numeros?
Unicuique dedit vitium natura creato.
Mi natura aliquid ſemper amare dedit.

Me

broſia temulentam, cervices lacteas genaſque purpureas pererrantes crinium globos, decoriter impeditos, alios antependulos, alios retropendulos: quorum ſplendore nimio fulgurante, & ipſum lumen lucernae vacillabat. Feſtus: *Capronae, equorum jubae in frontem devexae, dictae quaſi a capite pronae.* ſed & hominum comae ita dictae. Nonius: *Capronae dicuntur comae, quae ante frontem ſunt, quaſi a capite pronae.* Lucilius Sat. L. 15.

Aptari caput, atque comas fluitare capronas;
Altas, frontibus immiſſas, ut mos fuit illis.

at vero hoc totum diſtichon abeſt a libro Groningano: neque tamen ego pro ſpurio rejecero. ſed loco non ſuo hic legi clamat hiatus ſententiae, melius habiturne ſi omittatur.

10. INDICA QUAS MEDIO VERTICE GEMMA TENET] pulcre illuſtrat hunc locum Lucillae Auguſtae ſtatua apud Boiſſardum T. 3. Antiq. p. 150.

11. ALIQUID VULTU MIHI DURA NEGAVIT] libri, *negarat*, quod rectius videtur.

12. FRIGIDA DE TOTA FRONTE CADEBAT AQUA] talem de fronte ſudorem auſtralibus pruinis comparat Theocritus Pharmac. eleganter Papinius L. 1. Achill. atque ex ipſa rei ipſius natura:

Hanc ubi ducentem longe focis agmina vidit
Trux puer; & nullo temeratus pectora motu,
Diriguit, totiſque novum bibit oſſibus ignem.
Nec latet hauſtus amor: ſed fax vibrata medullis
In vultus atque ora redit, lucemque genarum
Tinguit, & impulſum tenui ſudore pererrat.

Apulejus L. 1. Metam. *haec ut ego accepi, ſudore frigido miſer perfluo.* & L. 2. *frigido ſudore defluens evado.* Lucretius L. 3.

Conſentire animam totam per membra videmus:
Sudores itaque, & pallorem exſiſtere toto
Corpore, & infringi linguam, vocemque aboriri,
Caligare oculos, ſonere aureis, ſuccidere artus.

lege his nobiliſſimam illam Catulli odam, *Ille mi par eſſe Deo videtur*, &c. & Valerii Aeditui delicatum epigrammation, *Dicere quum conor curam tibi, Pamphila, cordis.* quod nobis ſervavit Atticarum Noctium luculentiſſimus ſcriptor L. 19. C. 9. in codice Groningano eſt, *calebat aqua.* quod calide amplexus Palmerius, neſcio quid de calore frigido argutatur. debuiſſet cogitare *l* & *d* in membranis ſaepe confundi; & poterat lucrifacere ſuum iſtud Samii Lucumonis acumen. in rationem ſudoris frigidi inquirit doctiſſimus Lud. Caelius L. 6. Ant. Lect. C. 4. & 5. quem ſatius erit vidiſſe.

5. LANIAT SUA BRACHIA CULTRIS] unus noſter unuſque Colbertinus *laniat ſibi brachia.* de his fanaticis multas res bonas habet Janus Parrhaſius ad Claudian. L. 1. de R. P. eo loco,

Conticuere chori: Corybas non impulit enſem:
Non buxus, non aera ſonant.

ceterum hunc verſum cum pentametro ſequente artificioſe expreſſit Martialis L. 11. Epigr. 84.

Alba minus ſaevis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.

quos *ſaevos* cultros Martialis, eos noſter *ſacros* vocat, diverſo uterque reſpectu. nullo modo excuſari poteſt Philippi Silvii craſſiſſima barbaries, interpretantis hic, *Quare nonnulli ſibi brachia diris cultellis lacerant?* & tamen Paſſeratium exſcripſerat, ſed non intellectum.

17. UNICUIQUE DEDIT VITIUM NATURA CREATO.
MI FORTUNA ALIQUID SEMPER AMARE DEDIT.

ait,

Me licet & Thamyrae cantoris fata ſequantur,
Numquam ad formoſas, invide, caecus ero.
Sed, tibi ſi exiles videor tenuatus in artus,
Falleris. haud umquam eſt culta labore Venus.
Percontere licet. ſaepe eſt experta puella
Officium tota nocte valere meum.
Jupiter Alcmenae geminas requieverat arctos,
Et caelum noctu bis ſine rege fuit.
Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.
Nullus amor vires eripit ipſe ſuas.
Quid? quum e complexu Briſeidos iret Achilles,
Num fugere minus Theſſala tela Phryges?
Quid? ferus Andromachae lecto quum ſurgeret Hector,
Bella Mycenaeae non timuere rates?

Ille

ait, nullum hominem naſci ſine aliquo naevo, ſeu vitio; idque a natura eſſe; ne putes fieri caeca aliqua ſorte. ſuum vero vitium eſſe, quod ſemper aliquid amet, nec poſſit vivere ſine amore. qua igitur ratione fortunae transſcribit, quod modo dedit naturae? Gebhardus invenerat veram lectionem in membranis Comelini,

Mi natura aliquid ſemper amare dedit.

nihil certius. & ſane mirum eſt quantopere ſibi placuerint librarii in commutandis vocibus *naturae* ac *fortunae*. vide ſis notam eruditiſſimi Victorii ad haec verba Ciceronis L. 4. ad famil. epiſt. 12. *tamen quoniam caſus & natura in nobis dominantur.* Ovidius L. 9. Metam.

Quae voveam duo ſunt: minimo ut relevere labore;
Utque marem parias. oneroſior altera ſors eſt:
Et vires Natura negas.

ita ex praeſtantioribus libris reſtituit Nic. Heinſius, quum vulgo *Fortuna* legeretur. Silvius hic, more illo ſuo perpetuo, ſcribit quae ipſemet numquam intellexit. quae de Fortunae & Amoris aede communi ex Pauſania adfert Paſſeratius, alio ſpectant. hic erat dicendum de Natura & Fortuna, ſi recta eſt vulgata lectio. mentem noſtri extulit Petronius: *nemo noſtrum non peccat: homines ſumus, non dii.* iſtud *unicuique creato* Graeca forma procuſum eſt, ut recte obſervavit poſt Caſaubonum praeſtantiſſimus Gentilis in illud Apulcji Apol. *nihil eſſe aſpectabilius homini nato, quam formam ſuam.*

19. Thamyrae cantoris fata] Thamyrae hiſtoriam ex ſcriptoribus Graecis laudabili opera congeſſit Barthius Animad. ad Papin. L. 4. Thebaid. ℣. 181. ſqq. & quidem aliquanto diſtinctius quam olim Natalis Comes L. 6. Mytholog. C. 14. Theſſalum fuiſſe ex urbe Oechalia, non Thracem, ut alii volunt, oſtendit vir ſummus Iſaacus Voſſius obſ. ad L. 2. Pomponii Melae C. 3.

24. Officium tota nocte valere meum.] eodem verbo in eadem re utitur Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

At nuper bis flava Chlide, ter candida Pitho,
Ter Libas officio continuata meo.

idem Amor. L. 1. Eleg. 10.

Omnia conductor ſolvit: mercede ſoluta,
Non manet officio debitor ille tuo.

Petronius in illa ridicula Eumolpi palaeſtra: *Ille lento parebat imperio, puellaeque artificium pari motu remunerabat. Quum ergo res ad effectum ſpectaret, clara Eumolpus voce exhortabatur Coraca, ut ſpiſſaret officium.* paullo aliud ſonat apud Naſonem L. 2. Art. Amat.

Quae datur officio, non eſt mihi grata voluptas.
Officium faciat nulla puella mihi.

ibi valet *civilitè*. Gonſalius de Salas, vir & ſanguine illuſtris & literis, jam pridem eſt quum promiſit Commentationem de *variis Officiorum generibus*. an & dedit? vix putem.

50. Quem;

Digitized by Google

Ille vel hic claſſes poterat, vel perdere muros.
  Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aſpice uti caelo modo Sol, modo Luna miniſtret:
  Sic etiam nobis una puella parum eſt.
Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,
  Altera ſi quando non ſinit eſſe locum.
Aut ſi forte irata meo ſit facta miniſtro,
  Ut ſciat eſſe aliam, quae velit eſſe mea.
Nam melius duo defendunt retinacula navem,
  Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut ſi es dura, nega: ſin es non dura, venito.
  Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
Hic unus dolor eſt ex omnibus acer amanti,
  Speranti ſubito ſi qua venire negat.
Quanta illum toto verſant ſuſpiria lecto,
  Quum recipi, quem non noverit illa, vetat?
Et rurſum puerum quaerendo audita fatigat.
  Quem quae ſcire timet, dicere plura jubet.
Cui fuit indocto fugienda haec ſemita vulgi,
  Ipſa petita lacu nunc mihi dulcis aqua eſt.
Ingenuus quiſquam alterius dat munera ſervo,
  Ut promiſſa ſuae verba ferat dominae?

Et

50. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, QUAERERE PLURA JUBET] in noſtro uno eſt, itemque in Borrichiano, *Quem quae ſcire pudet*; minus recte. deinde, *dicere plura* eſt in editt. Beroaldi, Mureti, & Canteri. optime. nam verſu proxime praecedente habuimus *quaerendo*, quod quo ſenſu hic repetatur? pulcre hunc locum illuſtrant iſta Darii apud Curtium L. 4. C. 10. *Num, quod maxime ſuſpicor, & loqui timeo, ludibria meorum nuntiaturus es?* & paullo poſt: *num, quod & ſcire expeto, & quaerere pudet; auſus eſt & dominus, & juvenis?*

52. IPSA PETITA LACU NUNC MIHI DULCIS AQUA EST] *τὸ eſt* non comparet in noſtro primo, neque in Borrichiano. ceterum *lacum* recte exponit Torrentius, cum Scaligero, ac Beroaldo, de venere vulgivaga. erant enim lacus communes: quo ſenſu eos a fontibus ſegregat Horatius L. 1. Epiſt. 3.

Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus & rivos auſus apertos.

54. UT COMMISSA SUAE VERBA FERAT DOMINAE] omnes membranae, & primae editiones, habent *Ut promiſſa*: quae ſcriptura debet eſſe vera, modo intelligas inter amatorem & mulierem dilectam conveniſſe de commercio epiſtolari; hujus autem ſervuli fidem ſollicitari munuſculis, ut tabellas ultro citroque portare velit. quod facillime praeſtabant ii, quibus officium erat ſalutis portandae. Plautus Aulul. Act. 3. Sc. 5.

Enim mihi quidem aequum eſt purpuram atque aurum dari;
Ancillas, mulos, muliones, pediſequos,
Salutigerulos pueros.

 Tri-

Et quaerit toties, Quaenam nunc porticus illam
Integit? &, Campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut ſcribat, Muneris ecquid habes?

Et

Trinum. Act. 2. Sc. 1.

ducitur familia tota;
Veſtiſpicae, unctor, auri cuſtos, flabelliferae,
ſandaligerulae,
Cantrices, ciſtellatrices, nuntii, renuntii.

ſic Apulejus anum quamdam *ſtupri ſequeſtram* vocat; & *adulterorum internuntiam*, L. 9. Metam. ubi lepidam fabellam Myrmecis ſervuli itidem internuntii, pretio ab amatore corrupti, videre potes. ſunt igitur *promiſſa verba*, literae mutuae, quas alter alteri promiſerant. Plinius L. 1. Epiſt. 2. *Quia tardiorem adventum tuum proſpicio, Librum, quem prioribus epiſtolis promiſeram, exhibeo.* Horatius Epod.

Inceptos, olim promiſſum carmen, Iambos
Ad umbilicum ducere.

τὸ *commiſſa* flagitium eſt illiberale audacis Beroaldi, haec notantis: PROMISSA. *legendum eſt* COMMISSA. *nam commiſſa verba vocat, quae amator ſervo commiſit ad dominam perferenda.* redeat itaque in ſedem ſuam vetus lectio, nec jure ejecta, quam & Scaligeri & Gebhardi codices habebant.

58. UT SCRIBAT, MUNERIS ECQUID HABES?] omnes libri, *ut ſcribat.* tamen Guyetus refingit, *haec ſtridat.* *haec*, puella, domina. *ſtridat*, ſtridula voce dicat. Horat. *Stridere ſecreta diverſos aure ſuſurros.* egregie vero. Nic. Heinſii correctio valde eſt acuta, Not. in Epiſt. Hermion. ℣. 104. *huic quod des muneris ecquid habes?* verum quum dicat, adſtructurum ſe eam in notis ad ipſum Propertium; ſuſtinebimus paulliſper adſenſum, donec frui licebit theſauris, quos Vir maximus utinam ipſe impartire potuiſſet publico rei literariae bono! mihi neutiquam diſplicet vulgata; tum propter factam modo mentionem mutuitationis literariae, tum quia iſtae Veneres pretium ſuis noctibus dicebant ipſae. Petronius: *quia noſti Venerem tuam, ſuperbiam captas, vendiſque amplexus, non commodas.* ſed melior huic loco Commentarius dari non poteſt quam decima Elegia L. 1. Amor. Ovidii. quam te totam legere volo: nec poenitebit.

59. PAVONIS CAUDAE FLABELLA SUPERBAE] legendum eſt *ſuperbi*, quia pavo mas ſtellata eſt ac gemmante cauda, non item femina. Auſonius Epiſt. 20.

Nec quia mille annos vivit Gangeticus ales,
Vincit centum oculos, regie pave, tuos.

Plinius L. 10. C. 20. *in his pavonum genus, cum forma, tum intellectu ejus & gloria. Gemmantes laudatus expandit colores, adverſo maxime ſole, quia ſic fulgentius radiant.* Ovidius L. 13. Metam.

Laudato pavone ſuperbior.

Martialis L. 5. Epigr. 38.

Cui comparatus indecens erat pavo.

& L. 13. Epigr. 70.

Miraris, quoties gemmantes explicat alas:
Et potes hunc ſaevo tradere, dure, coco?

Phaedrus L. 3. Fab. 18.

At forma vincis, vincis magnitudine;
Nitor zmaragdi collo praefulget tuo,
Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas.

ſermo eſt iſtic Junonis ad pavum marem. pulcre Lucretius L. 2.

Jam tibi barbaricae veſtes, Meliboeaque fulgens
Purpura, Theſſalico concharum tincta colore, &
Aurea pavonum ridenti imbuta lepôre
Saecla, novo rerum ſuperata colore jacerent.

his flabellis gerendis ac cuſtodiendis peculiares habebant ancillas; quas *flabelliferas* a munere vocari, modo ex Plauto oſtenſum eſt, cui Terentium jungas licet in Eunucho. atque haec tam pretioſa tamque delicata flabella non multo poſt ad viles menſarum uſus tranſierunt, creſcente in immenſum luxuria. Martialis L. 14. Epigr. 67.

Lambere quae turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiae cauda ſuperba fuit.

quamquam id non fuit diuturnum; ſed habitus deinceps ſuus pavonibus honos prior. Claudianus L. 1. in Eutrop.

Et cum ſe rapido feſſam projecerat aeſtu,
Patricius roſeis pavonum ventilat alis.

60. Et

Et modo pavonis caudae flabella ſuperbi,
Et manibus dura frigus habere pila:
Et cupit iratum talos me poſcere eburnos,
Quaeque nitent Sacra vilia dona via.
Ah peream, ſi me iſta movent diſpendia: verum
Fallaci dominae jam pudet eſſe jocum.
Cernere uti poſſis vultum cuſtodis avari,
Captus & immunda ſaepe latere caſa,
Quam care ſemel in toto nox vertitur anno?
Ah pereant, ſi quos janua clauſa juvat.
Contra rejecto quae libera vadit amictu,
Cuſtodum & nullo ſepta tumore, placet.

Cui

60. Et manibus dura frigus habere pila] male haec refert ad pilam luſoriam Paſſeratius. quid enim ille luſus facit ad refrigerandas manus? Beroaldus expoſuerat de pila cryſtallina, quam feminae manibus terebant aeſtivo tempore. recte. Plinius L. 37. C. 2. *Invenio medicos, quae ſunt urenda corporum, non aliter utilius id fieri putare, quam cryſtallina pila adverſis poſita Solis radiis.* vides hic pilas cryſtallinas: de rigore autem cryſtalli ſupra egerat. addit mox: *Proximum locum in deliciis, feminarum tamen adhuc tantum, ſuccini obtinent.* eranr & haec refrigerandis manibus, ſimul quoque odore commendabilia. Martialis L. 5. Epigr. 37.

Fragravit ore, quod roſarium Paeſti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba.

& L. 11. Epigr. 8.

Succina virginea quod regelata manu.

ita priores delicias mutabant mulieres ſubeuntibus aliis, uti nunc quoque fieri amat.

65. Vultum custodis avari] potior pars librorum praefert *amari.* ſed *avari* e ſuis exhibuit Beroaldus. recte. Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Sed pretium ſi grande feras, cuſtodia victa eſt:
Nec prohibent claves, & canis ipſe tacet.

bene ac feſtive canem junxit cum oſtiario clavigero: nam ii in eadem cella aetatem agebant, quam noſter *immundam caſam* vocat hoc ipſo loco. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 2. quae eſt ad ſervum cuſtodem:

Sic tibi ſemper honos, ſic curta peculia creſcent:
Haec face, & exiguo tempore liber eris.

rurſus ejuſdem operis L. 3. Eleg. 8.

Me prohibet cuſtos: in me timet illa maritum.
Si dederim, tota cedet uterque domo.

& L. 2. Art. Amat.

Fac plebem (mihi crede) tuam: ſit ſemper in illa
Janitor, & thalami qui jacet ante fores.

& alibi:

Sed ſemel eſt cuſtos longum redimendus in aevum:
Saepe dabit, dederit quas ſemel, ille manus.

lepidam talis avari cuſtodis hiſtoriam narrat Apulejus L. 9. Metam. quam, quia longiuſcula eſt, iſtic legere potes.

67. Quam care semel in toto nox vertitur anno] liber Groninganus, *nox verterit anno.* quod non videtur de nihilo. *vertere* pro *verti* frequens apud bonos auctores. ſic *annum vertentem* dicimus, & *menſem vertentem.* ſed melius opinor refinges, *nox perditur*, argutia non quaeſita. loquitur enim de ingrata profuſione, quae neceſſario fieri debet in ſectatione matronarum; quas quum colas quotidie, & *ſaepe* manifeſto te periculo exponas, vix tamen *ſemel* in anno unam noctem dabunt. quae ſane magna mercede *perditur.* non fuit poëtae mens alia, niſi me omnia fallunt. vide ſis Scaligeri notam.

69. Rejecto quae libera vadit amictu] audebone tentare *neglecto*? Suetonius Aug. C. 79. *quamquam & omnis lenocinii negligens,*

Cui ſaepe immundo Sacra conteritur via ſocco,
Nec ſinit eſſe moram, ſi quis adire velit,
Differet haec numquam, nec poſcet garrula, quae te
Adſtrictus ploret ſaepe dediſſe pater.
Nec dicet, Timeo, propera jam ſurgere, quaeſo:
Infelix, hodie vir mihi rure venit.
Et quas Euphrates, & quas mihi miſit Orontes
Me capiant: nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli jam reſtat amanti,
Nullus liber erit, ſi quis amare volet.
Tu loqueris, quum ſis jam noto fabula libro:
Et tua ſit toto CYNTHIA lecta foro?
Cui non his verbis aſpergat tempora ſurdo
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod ſi tam facilis ſpiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiae dicerer eſſe caput.
Nec ſic per totam infamis traducerer urbem:
Urerer & quamvis nomine, verba darem.
Quare ne tibi ſit mirum me quaerere viles.
Parcius infamant. num tibi cauſſa levis?

gligens, & in capite comendo tam incurioſus, &c. Hieronymus Epiſt. ad Paullam ſuper obitu Blaeſillae: *Humilitas veſtium non (ut in plerisque ſolet) tumentes animos arguebat: ſed cum interiori ſe mente dejecerat, inter ancillarum virginum cultum dominamque nihil medium, niſi quod in eo facilius dignoſcebatur, quod neglectius incedebat*. ſed nihil eſt neceſſe. utramque vocem conjunxit Terentius Heaut. Act. 2. Sc. 3.

Capillus paſſus, prolixus, circum caput
Rejectus neglegenter.

70. CUSTODUM ET NULLO SEPTA TUMORE] in omnibus libris inveni *timore*. ſed melior videtur vulgata: quam & Aldina expreſſit cum Colinaeana, & roborarunt jam alii. ſic *tumidum honorem* habemus Elegia proxime inſequente. vide magni viri Ger. Jo. Voſſii Etymologicum L. L. in voce *tumultus*.

71. CUI SAEPE IMMUNDO SACRA CONTERITUR VIA SOCCO] uti Sacra Via erat omnium celeberrima; ita non mirum, iſtic ſcortilla crebro quaeſiviſſe conditiones. quod notavit ex hoc loco eruditiſſimus Torrentius ad Horat. Epod. 4. ℣. 7.

73. QUAE TE] *quod te*, Groninganus cum aliis duobus.

88. URERET] *Urerer*; noſtri duo cum Groningano; & duo item Gebhardi. quod non deterius videtur. quamvis dicerer Cynthiam ſectari, tamen id facile eluderem alium aliquem amorem praetexens.

XIX.

XIX.

HOc erat in primis quod me gaudere jubebas?
  Tam te formoſam non pudet eſſe levem?
Una aut altera nox nondum eſt in amore peracta,
  Et dicor lecto jam gravis eſſe tuo.
Me modo laudabas, & carmina noſtra legebas.
  Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat & arte;
  In primis una diſcat amare domo.
Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
  Et tibi ab Heſperio mala dracone ferat.
Tetra venena libens, & naufragus ebibat undas,
  Et numquam pro te deneget eſſe miſer.
(Quos utinam in nobis, vita, experiare labores)
  Jam tibi de timidis iſte protervus erit,
Qui nunc ſe in tumidum jactando venit honorem.
  Diſſidium vobis proximus annus erit.

7. CONTENDAT MECUM INGENIO, CONTENDAT ET ARTE] expreſſit hic, ut alibi ſaepe, Ciceronem ſuum, Accuſ. 5. in Verr. C. 68. *neque de illo quidquam tibi praefinio, quo minus ingenio mecum atque omni dicendi facultate contendas.*

9. LERNAEAS PUGNET AD HYDRAS] dixit opinor *hydras*, reſpectu tot capitum quibus belluam illam Lernaeam terribilem finxit antiquitas. Virgilius L. 8. Aen. in hymno Herculis Saliari:

Nec te ullae facies, non terruit ipſe Typhoëus,
Arduus, arma tenens: non te rationis egentem
Lernaeus turba capitum circumſtetit anguis.

Pauſanias in Corinthiacis unicum tantum ei caput fuiſſe credit. qui & hoc addit, Piſandrum Camirenſem pro uno illi plura dediſſe, quo & fera monſtroſior, & carmina ſua plus dignitatis habere viderentur. Hyginus Fab. 30. *Hydram Lernaeam Typhonis filiam cum capitibus novem ad fontem Lernaeum interfecit.* ſed mire variant ſcriptores antiqui. videndus tibi N. Heinſius Not. ad Ovid. L. 9. Metam. ℣. 71. & M. A. Delrius Comm. in Senecae Hercul. Fur. ℣. 240.

15. QUI NUNC SE IN TUMIDUM JACTANDO VENIT HONOREM] τὸ *ſe* abeſt a Groningano, & ab uno Colbertino. Gebhardus etiam pro inepto habebat. miror, & ſcio veteribus aliter viſum. Cicero L. 2. ad Attic. Epiſt. 21. *non tenui lacrimas, cum illum ante* IIX. *Kal. Sext. vidi de edictis Bibuli concionantem, qui antea ſolitus eſſet jactare ſe magnificentiſſime illo in loco, ſummo cum amore populi, cunctis faventibus.* pro Roſcio Amerino C. 32. *Haec tu, Eruci, tot & tanta ſi nactus eſſes in reo, quam diu diceres? quo te modo jactares?* Accuſ. 4. in Verr. C. 20. *nollem dixiſſe. jactabit ſe, & in his equitabit equuleis.* ibid. C. 21. *Jactat ſe jam dudum de Calidio: narrat omnibus, ſe emiſſe.* Accuſ. 5. C. 1. *novi locum: video, ubi ſe jactaturus ſit Hortenſius.* Coelius L. 8. ad famil. Epiſt. 10. *Curionem video ſe dupliciter jactaturum, primum, ut aliquid Caeſari adimat: inde, ut aliquid Pompejo tribuat, quidvis, quamlibet tenue munuſculum.* Juvenalis Sat. 1.

Digitized by Google

XVIII.

Scis here mi multas pariter placuiſſe puellas,
Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
Nulla meis fruſtra luſtrantur compita plantis.
Omnia in exitium nata theatra meum.
Sive aliquis molli deducit candida geſtu
Brachia, ſeu varios incinit ore modos.
Interea noſtri quaerunt ſibi vulnus ocelli,
Candida non tecto pectore ſiqua ſedet.
Sive vagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio vertice gemma tenet.

Quae

2. SCIS MIHI, DEMOPHOON, MULTA VENIRE MALA] nempe quia multas puellas viderat ſimul, quarum nulla diſplicebat. multarum autem amorem eſſe pejorem quam unius, ipſe infra teſtatur, Eleg. 19. ipſo fine:

At vos, qui officia in multos revocatis amores,
Quantum ſit cruciat lumina veſtra dolor! &c.
Quem ſatis una tuis inſomnia portet ocellis,
Una ſit & cuivis femina multa mala.

Plautus Curcul. Act. 5. Sc. 1.

Antiquom poëtam audivi ſcripſiſſe in Tragoedia:
Mulieres duas pejores eſſe, quam unam. res ita eſt.

non bene ceperant hunc locum Marollius, & Marollii infelix exſcriptor Silvius.

4. O NIMIS EXITIO NATA THEATRA MEO] meliorem lectionem e ſuis promit Paſſeratius,

Omnia in exitium nata theatra meum.

τὸ *omnia theatra* reſpondet τῷ *nulla compita.*

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA] Paſſeratius conjicit; *diducit.* contra ſtant omnes libri. *ducere brachia*, & *deducere*, in re ſaltatoria proprie dicebant, notante Nic. Heinſio ad Ovid. Remed. Amor. ℣. 334. tamen apud Papinium aliter voluerunt Gronovius & Barthius, L. 3. Silv. 5, loco hunc noſtrum exprimente:

Candida ſeu molli diducit brachia motu.

minus recte, ut arbitror: nam *deducere* eſt, de loco in alium locum ducere. inde *jactare*, *mittere*, *movere brachia*, idem quod *deducere.*

6. VARIOS INCINIT ORE MODOS] unus noſter cum Borrichiano *injicit*; alter *inicit.* Gebhardus quoque *injicit* invenerat in membranis Comelini. itaque *injicere modos* idem eſſet, quod *jacere modos*; compoſitum pro ſimplici. ſic *jactare cantica* infra eſt L. 4.

In mores te verte viri, ſi cantica jactas,
I comes; & votis ebria junge tuas.

& L. 4. Eleg. ultima:

Ut reſponſurae ſingula verba jace.

& L. 2. Eleg. 7.

an uſque
In noſtrum jacies verba ſuperba caput?

Lucretius L. 4.

Sex etiam, aut ſeptem, loca vidi reddere voces,
Unam cum jaceres.

Cicero L. 1. de Divin. ex Arato:

Et matutinis acredula vocibus inſtat,
Vocibus inſtat, & aſſiduas jacit ore querelas.

creber in hoc verbo Tacitus. ſed tamen praeplacet vulgata, quam adductis e Gellio exemplis bene firmavit Paſſeratius, olim etiam Beroaldus.

9. SIVE VAGI CRINES PURIS IN FRONTIBUS ERRANT] iſtos prominulos cincinnos *antias* vocabant veteres, & *capronas.* Apulejus Florid. L. 1. *Jam primum*, inquit, *crines ejus praemulſis antiis, & promulſis caproneis anteventuli, & propenduli.* & L. 5. Metam. *Videt capitis aurei genialem caeſariem ambroſia*

Quae ſi forte aliquid vultu mihi dura negarat,
Frigida de toto fronte cadebat aqua.
Quaeris, Demophoon, cur ſim tam mollis in omnes?
Quod quaeris, quare non habet ullus amor?
Cur aliquis ſacris laniat ſua brachia cultris?
Et Phrygis inſanos caeditur ad numeros?
Unicuique dedit vitium natura creato.
Mi natura aliquid ſemper amare dedit.

Me

broſia temulentam, cervices lacteas genaſque purpureas pererrantes crinium globos, decoriter impeditos, alios antependulos, alios retropendulos: quorum ſplendore nimio fulgurante, & ipſum lumen lucernae vacillabat. Feſtus: *Capronae, equorum jubae in frontem devexae, dictae quaſi a capite pronae.* ſed & hominum comae ita dictae. Nonius: *Capronae dicuntur comae, quae ante frontem ſunt, quaſi a capite pronae.* Lucilius Sat. L. 15.

Aptari caput, atque comas fluitare capronas;
Altas, frontibus immiſſas, ut mos fuit illis.

at vero hoc totum diſtichon abeſt a libro Groningano: neque tamen ego pro ſpurio rejecero. ſed loco non ſuo hic legi clamat hiatus ſententiae, melius habiturae ſi omittatur.

10. INDICA QUAS MEDIO VERTICE GEMMA TENET] pulcre illuſtrat hunc locum Lucillae Auguſtae ſtatua apud Boiſſardum T. 3. Antiq. p. 150.

11. ALIQUID VULTU MIHI DURA NEGAVIT] libri, *negarat*, quod rectius videtur.

12. FRIGIDA DE TOTA FRONTE CADEBAT AQUA] talem de fronte ſudorem auſtralibus pruinis comparat Theocritus Pharmac. eleganter Papinius L. 1. Achill. atque ex ipſa rei ipſius natura:

Hanc ubi ducentem longe ſocia agmina vidit
Trux puer; & nullo temeratus pectora motu;
Diriguit, totiſque novum bibit oſſibus ignem.
Nec latet hauſtus amor: ſed fax vibrata medullis
In vultus atque ora redit, lucemque genarum
Tinguit, & impulſum tenui ſudore pererrat.

Apulejus L. 1. Metam. *haec ut ego accepi, ſudore frigido miſer perfluo.* & L. 2. *frigido ſudore defluens evado.* Lucretius L. 3.

Conſentire animam totam per membra videmus:
Sudores itaque, & pallorem exſiſtere toto
Corpore, & infringi linguam, vocemque aboriri,
Caligare oculos, ſonere aureis, ſuccidere artus.

lege ſis nobiliſſimam illam Catulli odam, *Ille mi par eſſe Deo videtur*, &c. & Valerii Aeditui delicatum epigrammation, *Dicere quum conor curam tibi, Pamphila, cordis.* quod nobis ſervavit Atticarum Noctium luculentiſſimus ſcriptor L. 19. C. 9. in codice Groningano eſt, *calebat aqua.* quod calide amplexus Palmerius, neſcio quid de calore frigidó argutatur. debuiſſet cogitare *l* e *d* in membranis ſaepe confundi; & poterat lucrifacere ſuum iſtud Samii Lucumonis acumen. In rationem ſudoris frigidi inquirit doctiſſimus Lud. Caelius L. 6. Ant. Lect. C. 4. & 5. quem ſatius erit vidiſſe.

5. LANIAT SUA BRACHIA CULTRIS] unus noſter unuſque Colbertinus *laniat ſibi brachia.* de his fanaticis multas res bonas habet Janus Parrhaſius ad Claudian. L. 1. de R. P. eo loco,

Conticuere chori: Corybas non impulit enſem:
Non buxus, non aera ſonant.

ceterum hunc verſum cum pentametro ſequente artificioſe expreſſit Martialis L. 11. Epigr. 84.

Alba minus ſaevis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.

quos *ſaevos* cultros Martialis, eos noſter *ſacros* vocat, diverſo uterque reſpectu. nullo modo excuſari poteſt Philippi Silvii craſſiſſima barbaries, interpretantis hic, *Quare nonnulli ſibi brachia diris cultellis lacerant?* & tamen Paſſeratium exſcripſerat, ſed non intellectum.

17. UNICUIQUE DEDIT VITIUM NATURA CREATO.
MI FORTUNA ALIQUID SEMPER AMARE DEDIT.

ait,

Digitized by Google

Me licet & Thamyrae cantoris fata ſequantur,
Numquam ad formoſas, invide, caecus ero.
Sed, tibi ſi exiles videor tenuatus in artus,
Falleris. haud umquam eſt culta labore Venus.
Percontere licet. ſaepe eſt experta puella
Officium tota nocte valere meum.
Jupiter Alcmenae geminas requieverat arctos,
Et caelum noctu bis ſine rege fuit.
Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.
Nullus amor vires eripit ipſe ſuas.
Quid? quum e complexu Briſeidos iret Achilles,
Num fugere minus Theſſala tela Phryges?
Quid? ferus Andromachae lecto quum ſurgeret Hector,
Bella Mycenaeae non timuere rates?

Ille

ait, nullum hominem naſci ſine aliquo naevo, ſeu vitio; idque a natura eſſe; ne putes fieri caeca aliqua ſorte. ſuum vero vitium eſſe, quod ſemper aliquid amet, nec poſſit vivere ſine amore. qua igitur ratione fortunae transſcribit, quod modo dedit naturae? Gebhardus invenerat veram lectionem in membranis Comelini,

Mi natura aliquid ſemper amare dedit.

nihil certius. & ſane mirum eſt quantopere ſibi placuerint librarii in commutandis vocibus *naturae* ac *fortunae*. vide ſis notam eruditiſſimi Victorii ad haec verba Ciceronis L. 4. ad famil. epiſt. 12. *tamen quoniam caſus & natura in nobis dominantur.* Ovidius L. 9. Metam.

Quae voveam duo ſunt: minimo ut relevere labore;
Utque marem parias. oneroſior altera ſors eſt:
Et vires Natura negat.

ita ex praeſtantioribus libris reſtituit Nic. Heinſius, quum vulgo *Fortuna* legeretur. Silvius hic, more illo ſuo perpetuo, ſcribit quae ipſemet numquam intellexit. quae de Fortunae & Amoris aede communi ex Pauſania adfert Paſſeratius, alio ſpectant. hic erat dicendum de Natura & Fortuna, ſi recta eſt vulgata lectio. mentem noſtri extulit Petronius: *nemo noſtrum non peccat: homines ſumus, non dii.* iſtud *unicuique creato* Graeca forma procuſum eſt, ut recte obſervavit poſt Caſaubonum praeſtantiſſimus Gentilis in illud Apuleji Apol. *nihil eſſe aſpectabilius homini nato, quam formam ſuam.*

19. Thamyrae cantoris fata] Thamyrae hiſtoriam ex ſcriptoribus Graecis laudabili opera congeſſit Barthius Animad. ad Papin. L. 4. Thebaid. ℣. 181. ſqq. & quidem aliquanto diſtinctius quam olim Natalis Comes L. 6. Mytholog. C. 14. Theſſalum fuiſſe ex urbe Oechalia, non Thracem, ut alii volunt, oſtendit vir ſummus Iſaacus Voſſius obſ. ad L. 2. Pomponii Melae C. 3.

24. Officium tota nocte valere meum] eodem verbo in eadem re utitur Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

At nuper bis flava Chlide, ter candida Pitho,
Ter Libas officio continuata meo.

idem Amor. L. 1. Eleg. 10.

Omnia conductor ſolvit: mercede ſoluta,
Non manet officio debitor ille tuo.

Petronius in illa ridicula Eumolpi palaeſtra: *Ille lento parebat imperio, puellaeque artificium pari motu remunerabat. Quum ergo res ad effectum ſpectaret, clara Eumolpus voce exhortabatur Coraca, ut ſpiſſaret officium.* paullo aliud ſonat apud Naſonem L. 2. Art. Amat.

Quae datur officio, non eſt mihi grata voluptas.
Officium faciat nulla puella mihi.

ibi valet *civiliter.* Gonſalius de Salas, vir & ſanguine illuſtris & literis, jam pridem eſt quum promiſit Commentationem de *variis Officiorum generibus.* an & dedit? vix putem.

50. Quem;

Digitized by Google

Ille vel hic claſſes poterat, vel perdere muros.
  Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aſpice uti caelo modo Sol, modo Luna miniſtret:
  Sic etiam nobis una puella parum eſt.
Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,
  Altera ſi quando non ſinit eſſe locum.
Aut ſi forte irata meo ſit facta miniſtro,
  Ut ſciat eſſe aliam, quae velit eſſe mea.
Nam melius duo defendunt retinacula navem,
  Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut ſi es dura, nega: ſin es non dura, venito.
  Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
Hic unus dolor eſt ex omnibus acer amanti,
  Speranti ſubito ſi qua venire negat.
Quanta illum toto verſant ſuſpiria lecto,
  Quum recipi, quem non noverit illa, vetat?
Et rurſum puerum quaerendo audita fatigat.
  Quem quae ſcire timet, dicere plura jubet.
Cui fuit indocto fugienda haec ſemita vulgi,
  Ipſa petita lacu nunc mihi dulcis aqua eſt.
Ingenuus quiſquam alterius dat munera ſervo,
  Ut promiſſa ſuae verba ferat dominae?

Et

50. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, QUAERERE PLURA JUBET] in noſtro uno eſt, itemque in Borrichiano, *Quem quae ſcire pudet*; minus recte. deinde, *dicere plura* eſt in editt. Beroaldi, Mureti, & Canteri. optime. nam verſu proxime praecedente habuimus *quaerendo*, quod quo ſenſu hic repetatur? pulcre hunc locum illuſtrant iſta Darii apud Curtium L. 4. C. 10. *Num, quod maxime ſuſpicor, & loqui timeo, ludibria meorum nuntiaturus es?* & paullo poſt: *num, quod & ſcire expeto, & quaerere pudet; auſus eſt & dominus, & juvenis?*

52. IPSA PETITA LACU NUNC MIHI DULCIS AQUA EST] *τὸ eſt* non comparet in noſtro primo, neque in Borrichiano. ceterum *lacum* recte exponit Torrentius, cum Scaligero, ac Beroaldo, de venere vulgivaga. erant enim lacus communes: quo ſenſu eos a fontibus ſegregat Horatius L. 1. Epiſt. 3.

Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus & rivos auſus apertos.

54. UT COMMISSA SUAE VERBA FERAT DOMINAE] omnes membranae, & primae editiones, habent *Ut promiſſa*: quae ſcriptura debet eſſe vera, modo intelligas inter amatorem & mulierem dilectam conveniſſe de commercio epiſtolari; hujus autem ſervuli fidem ſollicitari munuſculis, ut tabellas ultro citroque portare velit. quod facillime praeſtabant ii, quibus officium erat ſalutis portandae. Plautus Aulul. Act. 3. Sc. 5.

Enim mihi quidem aequum eſt purpuram atque aurum dari;
Ancillas, mulos, muliones, pediſequos,
Salutigerulos pueros.

X Tri-

Et quaerit toties, Quaenam nunc porticus illam
Integit? &, Campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut ſcribat, Muneris ecquid habes?

Et

Trinum. Act. 2. Sc. 1.

ducitur familia tota;
Veſtiſpicae, unctor, auri cuſtos, flabelliferae, ſandaligerulae,
Cantrices, ciſtellatrices, nuntii, renuntii.

ſic Apulejus anum quamdam *ſtupri ſequeſtram* vocat; *& adulterorum internuntiam*, L. 9. Metam. ubi lepidam fabellam Myrmecis ſervuli itidem internuntii, pretio ab amatore corrupti, videre potes. ſunt igitur *promiſſa verba*, literae mutuae, quas alter alteri promiſerant. Plinius L. 1. Epiſt. 2. *Quia tardiorem adventum tuum proſpicio, Librum, quem prioribus epiſtolis promiſeram, exhibeo.* Horatius Epod.

Inceptos, olim promiſſum carmen, Iambos
Ad umbilicum ducere.

τὸ *commiſſa* flagitium eſt illiberale audacis Beroaldi, haec notantis: PROMISSA. *legendum eſt* COMMISSA. *nam commiſſa verba vocat, quae amator ſervo commiſit ad dominam perferenda.* redeat itaque in ſedem ſuam vetus lectio, nec jure ejecta, quam & Scaligeri & Gebhardi codices habebant.

58. Ut scribat, Muneris ecquid habes?] omnes libri, *ut ſcribat.* tamen Guyetus refingit, *haec ſtridat. haec*, puella, domina. *ſtridat*, ſtridula voce dicat. Horat. *Stridere ſecreta diverſos aure ſuſurros.* egregie vero. Nic. Heinſii correctio valde eſt acuta, Not. in Epiſt. Hermion. ℣. 104. *huic quod des muneris ecquid habes?* verum quum dicat, adſtructurum ſe eam in notis ad ipſum Propertium; ſuſtinebimus paulliſper adſenſum, donec frui licebit theſauris, quos Vir maximus utinam ipſe impartire potuiſſet publico rei literariae bono! mihi neutiquam diſplicet vulgata; tum propter factam modo mentionem mutuitationis literariae, tum quia iſtae Veneres pretium ſuis noctibus dicebant ipſae. Petronius: *quia noſti Venerem tuam, ſuperbiam captas, vendiſque amplexus, non commodas.* ſed melior huic loco Commentarius dari non poteſt quam decima Elegia L. 1. Amor. Ovidii. quam te totam legere volo: nec poenitebit.

59. Pavonis caudae flabella superbae] legendum eſt *ſuperbi*, quia pavo mas ſtellata eſt ac gemmante cauda, non item femina. Auſonius Epiſt. 20.

Nec quia mille annos vivis Gangeticus ales,
Vincit centum oculos, regie pave, tuos.

Plinius L. 10. C. 20. *in his pavonum genus, cum forma, tum intellectu ejus & gloria. Gemmantes laudatus expandit colores, adverſo maxime ſole, quia ſic fulgentius radiant.* Ovidius L. 13. Metam.

Laudato pavone ſuperbior.

Martialis L. 5. Epigr. 38.

Cui comparatus indecens erat pavo.

& L. 13. Epigr. 70.

Miraris, quoties gemmantes explicat alas:
Et potes hunc ſaevo tradere, dure, coco?

Phaedrus L. 3. Fab. 18.

At forma vincis, vincis magnitudine;
Nitor zmaragdi collo praefulget tuo,
Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas.

ſermo eſt iſtic Junonis ad pavum marem. pulcre Lucretius L. 2.

Jam ſibi barbaricae veſtes, Meliboeaque fulgens
Purpura, Theſſalico concharum tincta colore, &
Aurea pavonum ridenti imbuta lepôre
Saecla, novo rerum ſuperata colore jacerent.

his flabellis gerendis ac cuſtodiendis peculiares habebant ancillas; quas *flabelliferas* a munere vocari, modo ex Plauto oſtenſum eſt, cui Terentium jungas licet in Eunucho. atque haec tam pretioſa tamque delicata flabella non multo poſt ad viles menſarum uſus tranſierunt, creſcente in immenſum luxuria. Martialis L. 14. Epigr. 67.

Lambere quae turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiae cauda ſuperba fuit.

quamquam id non fuit diuturnum; ſed habitus deinceps ſuus pavonibus honos prior. Claudianus L. 1. in Eutrop.

Et cum ſe rapido feſſam projecerat aeſtu,
Patricius roſeis pavonum ventilat alis.

60. Et

Et modo pavonis caudae flabella ſuperbi,
Et manibus dura frigus habere pila:
Et cupit iratum talos me poſcere eburnos,
Quaeque nitent Sacra vilia dona via.
Ah peream, ſi me iſta movent diſpendia: verum
Fallaci dominae jam pudet eſſe jocum.
Cernere uti poſſis vultum cuſtodis avari,
Captus & immunda ſaepe latere caſa,
Quam care ſemel in toto nox vertitur anno?
Ah pereant, ſi quos janua clauſa juvat.
Contra rejecto quae libera vadit amictu,
Cuſtodum & nullo ſepta tumore, placet.

60. Et manibus dura frigus habere pila] male haec refert ad pilam luſoriam Paſſeratius. quid enim ille luſus facit ad refrigerandas manus? Beroaldus expoſuerat de pila cryſtallina, quam feminae manibus terebant aeſtivo tempore. recte. Plinius L. 37. C. 2. *Invenio medicos, quae ſunt urenda corporum, non aliter utilius id fieri putare, quam cryſtallina pila adverſis poſita Solis radiis.* vides hic pilas cryſtallinas: de rigore autem cryſtalli ſupra egerat. addit mox: *Proximum locum in deliciis, feminarum tamen adhuc tantum, ſuccini obtinent.* erant & haec refrigerandis manibus, ſimul quoque odore commendabilia. Martialis L. 5. Epigr. 37.

Fragravit ore, quod roſarium Paeſti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba.

& L. 11. Epigr. 8.

Succina virginea quod regelata manu.

ita priores delicias mutabant mulieres ſubeuntibus aliis, uti nunc quoque fieri amat.

65. Vultum custodis avari] potior pars librorum praefert *amari.* ſed *avari* e ſuis exhibuit Beroaldus. recte. Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Sed pretium ſi grande feras, cuſtodia victa eſt:
Nec prohibent claves, & canis ipſe tacet.

bene ac feſtive canem junxit cum oſtiario clavigero: nam ii in eadem cella aetatem agebant, quam noſter *immundam caſam* vocat hoc ipſo loco. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 2. quae eſt ad ſervum cuſtodem:

Sic tibi ſemper honos, ſic curta peculia creſcent:
Haec fac, & exiguo tempore liber eris.

rurſus ejuſdem operis L. 3. Eleg. 8.

Me prohibet cuſtos: in me timet illa maritum.
Si dederim, tota cedet uterque domo.

& L. 2. Art. Amat.

Fac plebem (mihi crede) tuam: ſit ſemper in illa
Janitor, & thalami qui jacet ante fores.

& alibi:

Sed ſemel eſt cuſtos longum redimendus in aevum:
Saepe dabit, dederit quas ſemel, ille manus.

lepidam talis avari cuſtodis hiſtoriam narrat Apulejus L. 9. Metam. quam, quia longiuſcula eſt, iſtic legere potes.

67. Quam care semel in toto nox vertitur anno] liber Groninganus, *nox verterit anno.* quod non videtur de nihilo. *vertere* pro *verti* frequens apud bonos auctores. ſic *annum vertentem* dicimus, & *menſem vertentem.* ſed melius opinor refinges, *nox perditur*, argutia non quaeſita. loquitur enim de ingrata profuſione, quae neceſſario fieri debet in ſectatione matronarum; quas quum colas quotidie, & *ſaepe* manifeſto te periculo exponas, vix tamen *ſemel* in anno unam noctem dabunt. quae ſane magna mercede *perditur.* non fuit poëtae mens alia, niſi me omnia fallunt. vide ſis Scaligeri notam.

69. Rejecto quae libera vadit amictu] audebone tentare *neglecto*? Suetonius Aug. C. 79. *quamquam & omnis lenocinii ne-*

Cui ſaepe immundo Sacra conteritur via ſocco,
Nec ſinit eſſe moram, ſi quis adire velit,
Differet haec numquam, nec poſcet garrula, quae te
Adſtrictus ploret ſaepe dediſſe pater.
Nec dicet, Timeo, propera jam ſurgere, quaeſo:
Infelix, hodie vir mihi rure venit.
Et quas Euphrates, & quas mihi miſit Orontes
Me capiant: nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli jam reſtat amanti,
Nullus liber erit, ſi quis amare volet.
Tu loqueris, quum ſis jam noto fabula libro:
Et tua ſit toto CYNTHIA lecta foro?
Cui non his verbis aſpergat tempora ſurdo
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod ſi tam facilis ſpiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiae dicerer eſſe caput.
Nec ſic per totam infamis traducerer urbem:
Urerer & quamvis nomine, verba darem.
Quare ne tibi ſit mirum me quaerere viles.
Parcius infamant. num tibi cauſſa levis?

gligens, *& in capite comendo tam incurioſus*, &c. Hieronymus Epiſt. ad Paullam ſuper obitu Blaeſillae: *Humilitas veſtium non (ut in pleriſque ſolet) tumentes animos arguebat: ſed cum interiori ſe mente dejecerat, inter ancillarum virginum cultum dominamque nihil medium, niſi quod in eo facilius dignoſcebatur, quod neglectius incedebat*. ſed nihil eſt neceſſe. utramque vocem conjunxit Terentius Heaut. Act. 2. Sc. 3.

Capillus paſſus, prolixus, circum caput
Rejectus neglegenter.

70. Custodum et nullo septa tumore] in omnibus libris inveni *timore*. ſed melior videtur vulgata: quam & Aldina expreſſit cum Colinaeana, & roborarunt jam alii. ſic *tumidum honorem* habemus Elegia proxime inſequente. vide magni viri Ger. Jo. Voſſii Etymologicum L. L. in voce *tumultus*.

71. Cui saepe immundo sacra conteritur via socco] uti Sacra Via erat omnium celeberrima; ita non mirum, iſtic ſcortilla crebro quaeſiviſſe conditiones. quod notavit ex hoc loco eruditiſſimus Torrentius ad Horat. Epod. 4. ℣. 7.

73. Quae te] *quod te*, Groninganus cum aliis duobus.

88. Ureret] *Urerer*; noſtri duo cum Groningano; & duo item Gebhardi. quod non deterius videtur. quamvis dicerer Cynthiam ſectari, tamen id facile eluderem alium aliquem amorem praetexens.

XIX.

XIX.

HOc erat in primis quod me gaudere jubebas?
  Tam te formoſam non pudet eſſe levem?
Una aut altera nox nondum eſt in amore peracta,
  Et dicor lecto jam gravis eſſe tuo.
Me modo laudabas, & carmina noſtra legebas.
  Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat & arte;
  In primis una diſcat amare domo.
Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
  Et tibi ab Heſperio mala dracone ferat.
Tetra venena libens, & naufragus ebibat undas,
  Et numquam pro te deneget eſſe miſer.
(Quos utinam in nobis, vita, experiare labores)
  Jam tibi de timidis iſte protervus erit,
Qui nunc ſe in tumidum jactando venit honorem.
  Diſſidium vobis proximus annus erit.

Dura

7. CONTENDAT MECUM INGENIO, CONTENDAT ET ARTE] expreſſit hic, ut alibi ſaepe, Ciceronem ſuum, Accuſ. 5. in Verr. C. 68. *neque de illo quidquam tibi praeſinio, quo minus ingenio mecum atque omni dicendi facultate contendas.*

9. LERNAEAS PUGNET AD HYDRAS] dixit opinor *hydras*, reſpectu tot capitum quibus belluam illam Lernaeam terribilem finxit antiquitas. Virgilius L. 8. Aen. in hymno Herculis Saliari:

Nec te ullae facies, non terruit ipſe Typhoëus,
Arduus, arma tenens: non te rationis egentem
Lernaeus turba capitum circumſtetit anguis.

Pauſanias in Corinthiacis unicum tantum ei caput fuiſſe credit. qui & hoc addit, Piſandrum Camirenſem pro uno illi plura dediſſe, quo & fera monſtroſior, & carmina ſua plus dignitatis habere viderentur. Hyginus Fab. 30. *Hydram Lernaeam Typhonis filiam cum capitibus novem ad fontem Lernaeum interfecit.* ſed mire variant ſcriptores antiqui. videndus tibi N. Heinſius Not. ad Ovid. L. 9. Metam. ℣. 71. & M. A. Delrius Comm. in Senecae Hercul. Fur. ℣. 240.

15. QUI NUNC SE IN TUMIDUM JACTANDO VENIT HONOREM] τὸ *ſe* abeſt a Groningano, & ab uno Colbertino. Gebhardus etiam pro inepto habebat. miror, & ſcio veteribus aliter viſum. Cicero L. 2. ad Attic. Epiſt. 21. *non tenui lacrimas, cum illum ante IIX. Kal. Sext. vidi de edictis Bibuli concionantem, qui antea ſolitus eſſet jactare ſe magnificentiſſime illo in loco, ſummo cum amore populi, cunctis faventibus.* pro Roſcio Amerino C. 32. *Haec tu, Eruci, tot & tanta ſi nactus eſſes in reo, quam diu diceres? quo te modo jactares?* Accuſ. 4. in Verr. C. 20. *nollem dixiſſe. jactabit ſe, & in his equitabit equuleis.* ibid. C. 21. *Jactat ſe jam dudum de Calidio: narrat omnibus, ſe emiſſe.* Accuſ. 5. C. 1. *novi locum: video, ubi ſe jactaturus ſit Hortenſius.* Coelius L. 8. ad famil. Epiſt. 10. *Curionem video ſe dupliciter jactaturum, primum, ut aliquid Caeſari adimat: inde, ut aliquid Pompejo tribuat, quidvis, quamlibet tenue munuſculum.* Juvenalis Sat. 1.

Dura eſt, quae multis ſimulatum fingit amorem,
  Et ſe plus uni ſiqua parare poteſt.
At me non aetas mutabit tota Sibyllae,
  Non labor Alcidae, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices, Oſſa, Properti,
  Haec tua ſunt: eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu, quamvis nec ſanguine avito
  Nobilis, & quamvis non ita dives eras.

Nil

puer Automedon nam lora tenebat,
Ipſe lacernatae cum ſe jactaret amicae.
Virgilius L. 1. Aen.
illa ſe jactet in aula
Aeolus, & clauſo ventorum carcere regnet.
tantum abeſt, ut *jactare ſe*, inepte dicatur. quamquam non ignoro, etiam omiſſo praenomine Ciceronem extuliſſe, orat. pro Roſcio Amerino C. 9. *nemo erat, qui non ardere omnia mallet, quam videre in Sex. Roſcii, viri optimi, atque honeſtiſſimi bonis jactantem ac dominantem T. Roſcium.* ſed alterum iſtud multo eſt frequentiſſimum.

16. Dissidium vobis] editio Veneta A. 1475. & Colinaeana habent *Diſcidium*: quod e duobus codicibus probat Gebhardus. ſane *diſcidium* fere confunditur cum *diſſidium* in libris veteribus: quum tamen illud notet violentam disjunctionem duorum inter ſe conjunctorum, hoc vero pro diſcordia ponatur, ex origine utriuſque verbi *diſcindere* & *diſſidere*. itaque *diſcidium* corporum eſt, *diſſidium* animorum. neque nos Gebhardum hic audiemus. Cicero L. 1. ad Attic. Epiſt. 17. *& mihi & ceteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando teſtificata tua voluntas omittendae provinciae; ut, quod una non eſtis, non diſſenſione ac diſſidio veſtro, ſed voluntate ac judicio tuo factum eſſe videatur.* Suetonius Tib. C. 7. *cum Julia primo concorditer, & amore mutuo vixit: mox diſſedit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo ſecubaret.* de tali diſſidio capiendus Catullus:
Anxia nec mater, diſcordis moeſta puellae
Secubitu, caros mittet ſperare nepotes.
& Hymenaeo Juliae:
Non tuus levis in mala
Deditus vir adultera
A tuis teneris volet
Secubare papillis.

17. Quae multis simulatum ducit amorem] in omnibus membranis eſt, *ſimulatum fingit amorem*: qui elegans pleonaſmus cur diſpliceat? alioqui *ducere* eſt protrahere, moras nectere; & ſic eludere. Caeſar L. 1. de Bello Gall. C. 16. *Diem ex die ducere Aedui; conferri, comportari, adeſſe, dicere. Ubi ſe diutius duci intellexit, & diem inſtare, quo die frumentum militibus metiri oporteret,* &c. Corn. Nepos Themiſt. C. 7. *Themiſtocles autem, ut Lacedaemonem venit, adire ad magiſtratus noluit, & dedit operam, ut quam longiſſime tempus duceret:* non poſſum exputare, unde ortum ſit iſtud *ducit*, quum videam omnes omnium editiones nihil abire a ſcriptura membranarum.

18. Et se plus uni siqua parare potest] id eſt, plus quam uni. illuſtravit ellipſin elegantem, adducto in teſtimonium hoc ipſo verſiculo, Joſ. Scaliger Not. ad L. 1. Varronis de R. R.

22. Eheu, tu mihi certus eras] omnes membranae, *heu heu.* quo modo ſemper & ubique ſcribendum eſſe, contendit alicubi Schoppius. & ſane ſic ſolent libri non valde veteres; contra atque illi quos commendat longior aetas. praeſtantiſſimus ille Horatii codex, jam ſaepius laudatus, numquam habet *heu heu*; ſemper *eheu.* cui ſcripturae favet Valerius Probus L. 1. Inſtit. Grammat. capite de Interjectione.

24. Quamvis non ita dives eras] ita liber Borrichianus. in aliis eſt, *navita dives eras.* quem puerilem errorem bene ſuſtulit Beroaldus. eſt tamen ſic ſatis vetus: vix enim puto exſtare hodie ullum codicem manu exaratum, qui non oſtentet, PROPERTII AURELII NAUTAE. Antonius Volſcus rationem reddit in Vita poëtae, quae ſane mirifice ſcripta eſt: *Nautae cognomen in familiam tranſiit, quoniam ejus majores mercaturam*

Nil ego non patiar. numquam me injuria mutat.
  Ferre ego formoſam nullum onus eſſe puto.
Credo ego, non paucos iſta periiſſe figura.
  Credo ego, ſed multos non habuiſſe fidem.
Parvo dilexit ſpatio Minoida Theſeus,
  Phyllida Demophoon: hoſpes uterque malus.
Jam tibi Iaſonia nota eſt Medea carina,
  Et modo ſervato ſola relicta viro.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.
  Vix venit, extremo qui legat oſſa die.

Ii

turam feciſſe traduntur. credas hunc nebulonem ex inferis evocaſſe manes Propertii; quod in Homero feciſſe dicitur Apollonius; adeo confidenter nobis obtrudit ſua ſomnia. poterat aliquanto doctius nugari, ſi credebat eſſe aliquod pretium nugarum. fuit enim Romae non incelebris familia Nautarum, ſive Nautiorum. Servius ad L. 2. Aen. ℣. 165. quo loco hiſtoriam capti Palladii denarrat: *Hoc quum poſtea Diomedes haberet (quod & Virgilius ex parte tangit, & Varro pleniſſime dicit) credens ſibi non eſſe aptum, propter ſua pericula, tranſeunti Aeneae offerre conatus eſt. Sed cum ſe ille velato capite ſacrificans convertiſſet, Nautes quidam accepit ſimulacrum. Unde Minervae ſacra non Julia gens habuit, ſed Nautarum.* plura videre eſt apud eumdem doctiſſimum grammaticum ad L. 3. ℣. 407. ad L. 5. ℣. 704. & apud Feſtum in *Nautiorum familia*; apudque Dionyſium Halicarnaſſ. L. 4. Ant. Rom. C. 60. ſed non eſt poëta conſummatiſſimus in alienam gentem inſerendus; neque fatuum Volſci caput ſeriam reprehenſionem meretur. qui in hoc uno nobis profuit, quod multorum mendorum origines, ab ipſo Volſco conditas, nonnullo labore noſtro in iſtis ejus ſenticetis licuerit indagare. agnomina iſta, quibus omne genus ſcriptores condecoravit ſiniſtra grammatiſtarum liberalitas, varie ſunt nata, variis quoque de cauſſis. videndus Barthius L. 6. Adverſ. C. 1.

26. Ferre ego formosam nullum onus esse puto] belle noſter Secundus:

Non oneroſa mihi, non eſt formoſa pudori.
Formoſas dominas Jupiter ipſe tulit.

30. Hospes uterque malus] *hoſtis*, unus noſter, & Borrichianus, cum uno Gebhardi. male. tum temporis eae voces mutaverant. quod Ovidius ſignanter oſtendit, Epiſt. Helen.

Qui ſic intrabas, hoſpes, an hoſtis, eras?

31. Iasonia carina] Ovidius:

Aequor Iaſonio pulſatum remige primum.

32. Et modo servato sola relicta viro] τὸ & ſingularem emphaſin hic habet, ac plus aliquid dicit quam *etiam*. noſter L. 3. Eleg. 9.

Quid, modo quae noſtris opprobria vexerat armis
Et famulos inter femina trita ſuos?

loquitur de Cleopatra, omnium mulierum proſtitutiſſima. Papinius L. 10. Theb.

comites tribus ordine deni;
Horrendum Aoniis & contra ſtantibus agmen.

Vellejus L. 2. C. 128. *intereſt reip. quod uſu neceſſarium, & dignitate eminere.* Minucius Felix: *tu perire & Deo credis, ſi quid oculis noſtris hebetibus ſubtrahitur?* Gallus Confeſſor Serm. C. 18. *interea gens impia unum de diſcipulis jam dudum avaritiae morbo corruptum promiſſa pecunia ad proditionem magiſtri & domini ſui protrahere curaverat; dum ille diabolo plenus & ultro inimicis eum tradere paratus eſſet.*

33. Noli conferre beatis.] nihil mutant membranae. ſed Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 1. Amor. Eleg. 15. ℣. 34. legit, *noli te offerre beatis.* argute, ita vivam, & quò ducere videntur ipſae literae. interim dum Notas ejus in poëtam noſtrum exſpectamus, contenti ſimus hoc Catone. noli fidem meam, hominis nec nimis generoſi nec valde opulenti, conferre cum iſtis nobilibus ac divitibus. favere

Digitized by Google

Ii tibi nos erimus: ſed tu potius, precor, ut me
Demiſſis plangas pectore nuda comis.
Unica nata meo pulcerrima cura dolori,
Excludi quoniam ſors mea, ſaepe venis.
Iſta meis fiet notiſſima forma libellis:
Calve, tua venia; pace, Catulle, tua.
Miles depoſitis annoſus ſecubat armis,
Grandaevique negant ducere aratra boves.
Putris & in vacua requieſcit navis arena,
Et vetus in templo bellica parma vacat.
At me ab amore tuo deducet nulla ſenectus,
Sive ego Tithonus, ſive ego Neſtor ero.

Et

vere videtur Tibullus L. 1. Eleg. 6. ſub finem: *Pauper erit praeſto tibi*, &c.

36. Ut me Demissis plangas pectora nuda comis] Scaliger edidit *pectore nuda*, quod praeplacet, ad evitandam dilogiam. Papinius L. 11. Theb.

At genetrix primam funeſtae ſortis ut amens
Expavit famam, (nec tarde credidit) ibat
Sciſſa comas, vultuque & pectore nuda cruento.

& paullo poſt:

Prominet excelſis vulgus miſerabile tectis.
Cuncta madent lacrimis, & ab omni plangitur arce.
Hinc queſti vixiſſe ſenes, hinc pectore nudo
Stant matres, parvoſque vetant aſcendere natos.

41. Miles depositis annosus secubat armis] non ſatis capio Scaligeri mentem legentis, *ſepoſitis annoſus decubat annis*; niſi τὸ *annis* ſit mendum typorum. fuit quum mallem *compoſitis armis*, quomodo ſupra L. 1. El. 9. ſed nihil eſt opus. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 9.

Tutaque depoſito poſcitur enſe rudis.

ſecubat, ſolus tendit; non in contubernio, ſub papilione. Horatius L. 1. Epiſt. 1.

Vejanius armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro.

ibi *abditus latet* valet noſtri τὸ *ſecubat*.

42. Grandaevique negant ducere aratra boves] Oratio grandis in re exili. quo artificio uſus Maro toto libro quarto Georgicôn.

innatus apes amor urget habendi,
Munere quamque ſuo. grandaevis oppida curae,
Et munire favos, & daedala fingere tecta.
At feſſae multa referunt ſe nocte minores.

contra Juvenalis, & ipſe ſcenae ſuae ſerviens, rem longe atrociſſimam extenuat comparatione valde humili, Sat. 10. ubi de Priami exitu:

Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
Everſa, & flammis Aſiam ferroque cadentem.
Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara,
Et ruit ante aram ſummi Jovis, ut vetulus bos,
Qui domini cultris tenue & miſerabile collum
Praebet, ab ingrato jam faſtiditus aratro.

illud *grandaevus*, niſi de homine, haud temere reperire eſt.

43. Putris et in vacua requiescit navis arena] emeritas enim naves Diis marinis ſacrabat antiquitas. Valerius Flaccus L. 2.

Viſa ratis, ſaevae defecta laboribus undae;
Quam Thetidi longinqua dies Glaucoque repoſtam,
Solibus, & canis urebat luna pruinis.

45. Ab amore tuo deducet nulla senectus] Gebhardus invenerat in Comelini membranis *diducet*; quod probat. perperam quidem & prave. Paſſeratius *deducet* legit, & pro verbo ſtupri interpretatur. id vero multis etiam modis deterius eſt. *Deducere* eſt verbum militiae, quod de copiis ac praeſidiis ab loco inſeſſo demotis aut revocatis uſurpatur. Plautus Amphitr. Act. 1. Sc. 1.

Reſpon-

Digitized by Google

Et ſi ſaecla forent antiquis grata puellis,
  Eſſem ego, quod nunc tu: tempore vincor ego.
Non tamen iſta meos mutabunt ſaccula mores.
  Unuſquiſque ſua noverit ire via.
Nonne fuit ſatius duro ſervire tyranno?
  Et gemere in tauro, ſaeve Perille, tuo?
Gorgonis & ſatius fuit obdureſcere vultu?
  Caucaſias etiam ſi pateremur aves?
Sed tamen & ſcabra teritur robigine mucro
  Ferreus, & parvo ſaepe liquore ſilex.

At

Reſpondent, bello ſe & ſuos tutari poſſe: proinde uti
Propere de ſuis finibus exercitus deducerent.

Cicero L. 7. ad Attic. Epiſt. 14. *probata conditio eſt, ſed ita, ut ille de iis oppidis, quae extra ſuam provinciam occupaviſſet, praeſidia deduceret.* Epiſt. 15. *ſed tamen ait, in Senatu ſe adeſſe velle, cum de conditionibus agatur, ſi Caeſar adductus ſit ut praeſidia deducat.* Accuſ. 5. in Verr. C. 34. *Cleomenes autem, quod erat terreſtre praeſidium non re, ſed nomine, ſperabat, iis militibus, quos ex eo loco deduxiſſet, explere ſe numerum nautarum & remigum poſſe.* ibidem C. 51. *proditum te eſſe a Cleomene, qui ſe dixerit exiſſe in terram, ut Pachyno deduceret milites.* Caeſar L. 1. Bel. Civ. C. 12. *quibus rebus cognitis, confiſus municipiorum voluntatibus Caeſar, cohortes legionis* XIII. *ex praeſidiis deducit.* vides hos homines belliſſimam tralationem non intellexiſſe.

47. ET SI SAECLA FORENT ANTIQUIS GRATA PUELLIS] id eſt, ſi hodie forent talia tempora, qualia fuerunt quum viverent antiquae iſtae Heroinae, quibus gratum erat & jucundum tunc vivere. male haec ceperant magni interpretes, quod eorum pace dictum eſto. alia ac plane diverſa mens Naſoni L. 3. Art. Amat.

Priſca juvent alios: ego nunc me denique natum
Gratulor. haec aetas moribus apta meis.

ſtatueram ſemel defungi, & abſtinere porro a commictili merce Marollii: ſed non poſſum quin addam verſionem hujus loci: adeo eſt lepida atque luculenta. *Que ſi avec pluſieurs ſiecles ſur la teſte j'eſtois agreable aux vieilles filles.*

48. ESSEM EGO QUOD NUNC TU] ego ipſe tibi rogandus eſſem. nimirum quia iſtis temporibus in pretio fides. ſic ſupra Eleg. 7.

Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis.

ab iſto, *Eſſem ego quod nunc tu*, non longe abludit lena Dipſas apud Ovidium L. 1. Amor. Eleg. 8.

Si te non emtam vellet, emendus erat.

& hic vibia varam ſequebatur.

55. SED TAMEN OBSCURA TERITUR RUBIGINE MUCRO] valde hic turbant libri. tres habent, *Sed tamen obſiſtam*; quod & in ſuis Gebhardus invenerat. tres alii *obſitam*; & ſic veteres editiones. duo *obſita.* tres *tegitur*, pro *teritur*. vulgatum *obſcura* unde ortum ſit, nondum potui reperire. ſed ab Avantio eſſe ſuſpicor, quum legatur in Aldina editione, neque habeant ullae anteriores. nihil melius, neque ut puto verius, Nic. Heinſii correctione, Not. ad Claudian. L. 2. de laudibus Stilich. ÿ. 194: *Sed tamen & ſcabra teritur rubigine mucro.* quam non video cur ipſe deſerat. Virgilius L. 1. Georg.

finibus illis
Agricola, incurvo terram molitus aratro,
Exeſa inveniet ſcabra robigine pila.

Servius: SCABRA. *aſpera. unde & ſcabies dicitur, a corporis aſperitate.* qui τὸ *obſcura* defendunt, adducere ſolent hunc ejuſdem libri verſum,

Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit.

ferrugo autem iſtic non notat rubiginem, ſed vero atrum lurorem quo Solis orbis inficiebatur toto anno poſt caeſum C. J. Caeſarem. Ovidius L. 15. Metam.

Solis quoque triſtis imago
Lurida ſollicitis praebebat lumina terris.

ceterum ſcribendum eſſe *robigo*, non *rubigo*, favente quoque etymologia, ex antiquiſſimis

Y libris

At nullo dominae teritur ſublimine amor, qui
Reſtat & immerita ſuſtinet aure minas.
Ultro contemtus rogat, & peccaſſe fatetur
Laeſus, & invitis ipſe redit pedibus.
Tu quoque qui pleno faſtus aſſumis amore,
Credule, nulla diu femina pondus habet.
An quiſquam in mediis perſolvit vota procellis,
Quum ſaepe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto depoſcit praemia curſu,
Septima quam metam triverit ante rota?

Men-

libris oſtendunt illuſtriſſimus Neapolis ad L. 4. Faſtor. Pierius Valerianus Caſt. ad L. 1. Georg. ℣. 151. Ach. Starius ad Catull. p. 257. & Nic. Heinſius Not. ad L. 4. Faſtor. ℣. 907. quem omnino videre debes. *robigo* quoque ſemper habebant optimae illae Virgilii membranae Palatinae, e quibus correctiſſimam ſuam editionem procuravit Comelinus A. 1603. *Robigus* Deus legitur in lapide antiquo apud Reineſium p. 218. de eo omnia ſunt nota ex Varrone, Naſone, Plinio, Gellio, Feſto, Servio.

57. AT NULLO DE ME TERITUR SUBLIMINE AMOR, QUI RESTAT,] verum fatebor; non capio hunc verſum, nec ſatis intelligo quid ſit *amor qui de me reſtat*. in Groningano & Borrichiano legitur *de me*: omnes ceteri, cum editionibus primis, habenr, *At nullo dominae teritur ſublimine amor*, ſenſu perſpicuo, & minime moleſto. ferrum robigine exeditur; guttae ſenſim lapides cavant. ego & ferro & lapide patientior ſum. neque ullum dominae meae limen tam eſt durum, ut deterere poſſit meum amorem, qui reſiſtit nec cedit minis aut contumeliis. hoc enim eſt *reſtat*. ſic alibi,

Dum pugnant Danai, dum reſtat barbarus Hector.

ipſe Scaliger *dominae* legebat, quum ſcriberet Notas in Varronis libros de R. R. quod vero ibi vult *ſublimen*, una voce, notare inferius limen; quum ſit valde veroſimile; non parum juvat meam expoſitionem. Beroaldus *ſublimen* (nam & ipſe conjungit) pro ſuperbia capit, & a *ſublimando* derivat. ſaniora ſunt, quae apud Turnebum leguntur L. 17. Adverſ. C. 11.

60. INVITIS IPSE REDIT PEDIBUS] Theod. Marcilius ad Horat. Epod. 11, refingit nobis *invitus*. *Videlicet*, inquit, *ipſe redire non vult, ſive invitus redit, ſed pedes eum referunt.* non eo haec adſcribo, ut refellam, (ſunt enim nimis quam puerilia) ſed ut videat juventus in quae praecipitia abripiat viros cetera eruditos inconſultus mutandi pruritus. pro *ipſe* habet Groninganus *ſepe*. quod non attendendum.

61. TU QUOQUE, QUI PLENO FASTUS ASSUMIS AMORE] Nic. Heinſius legebat, *quod pleno f. a. a.* ut τὸ *quod* ſit pro quamvis. & ſic ante Heinſium Palmerius. non male: ſed nec vulgata male habet. Tibullus L. 1. Eleg. 6.

At tu, qui potior nunc es, mea furta caveto.

noſter L. 1. Eleg. 21.

Tu, qui conſortem properas evadere caſum.

64. QUUM SAEPE IN PORTU FRACTA CARINA NATET?] ſic libro 3. Eleg. 5, *fallit portus & ipſe fidem.* Schoppius L. 3. Veriſ. C. 10, magno ambitu reponit *quam*, id eſt, antequam: & in eo mirifice ſibi placet. quod ſi ei largiamur, jam dicet Propertius: an quiſquam vota perſolvit in mediis procellis, antequam in portu naufragium fecerit? ſatius fuerat tacere.

66. SEPTIMA QUAM METAM TRIVERIT ANTE ROTA] idem ille Heros ibidem loci reponit *arte*, pro *ante*. quod jam ante duo ſaecula tribulibus ſuis perſuaſerat Ant. Volſci funginum caput. tu cave credas. loquitur Propertius eodem quo Virgilius modo, Aen. L. 4.

Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiſcat,
Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
Pallentis umbras Erebi noctemque profundam,

Ante

Mendaces ludunt flatus in amore ſecundo.
Si qua venit ſero, magna ruina venit.
Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu.
Namque in amore ſuo ſemper ſua maxima cuique
Neſcio quo pacto verba nocere ſolent.
Quamvis te perſaepe vocet, ſemel ire memento.
Invidiam quod habet, non ſolet eſſe diu.

At

Ante pudor quam te violo, aut tua jura reſolve.

hunc quoque locum adducit Schoppius. quid ni? nam & Turnebus obſervaverat L. 26. Adv. C. 5. de ipſa re videre debes On. Panvinium L. 1. de Ludis Circenſibus C. 14. ubi peſſime legitur,

Septima quam meta triverit arte rotam.

67. Mendaces ludunt flatus in amore secundi] bene Nic. Heinſius reſtituit, *ſecundo*, Not. ad Ovid. L. 1. Art. Amat. ℣. 715. hoc eſt, quod paullo ſuperius habuimus, *pleno amore*.

74. Invidiam quod habet, non solet esse diu.] egregie Papinius, in re minus ludicra, L. 5. Silv. 1.

Quiſnam impacata conſanguinitate ligavit
Fortunam Invidiamque Deus? quis juſſit iniquas
Aeternum bellare Deas? nullamne notabit
Illa domum, torvo quam non haec lumine figat
Protinus, & ſaeva perturbet gaudia dextra?

nec minus pulcre Seneca Her. Oet.

Tu quicumque es, qui ſceptra tenes,
Licet omne tua vulgus in aula
Centum pariter limina pulſet:
Cum tot populis ſtipatus eas,
In tot populis vix una fides.
Tenet auratum limen Erynnis,
Et cum magnae patuere fores,
Intrant fraudes, cautique doli,
Ferrumque latens, cumque in populos
Prodire parant, comes Invidia eſt.
Noctem quoties ſummovet Eos,
Regem toties credite naſci.

ſed propius ad noſtrum poëtam Marcellus Palingenius in Cancro, ſive Zodiaci libro quarto:

Invidia eſt etiam multum metuenda, ſecundis
Quae ſemper rebus dirum miſcere venenum
Nititur: invidiam moneo timeatis amantes.

plura iſtic ſequuntur, ſed ſuffecerit indicaſſe. Palingenium quum nomino, non poſſum non mirari judicia hominum doctorum tam benigna de poëmate tam non bono. Verſus ſunt incomti; dictio nihil minus quam nitida; crebri contra artem metricam lapſus; inventio inepta ac puerilis, ſaepe etiam impia, ubi Chriſtianae rei myſteria cum fabulis antiquorum turpiter commiſcet. ut jam nihil de moribus dicam, quos ſimiles habet pullipremonis Faventii. ejus rei fidem faciet cantilena paſtoralis, quae legitur ſub initium libri 4.

O flos Dardaniae, puer e dilecte Tonanti,
Pocula qui ſuperis ſpumantia nectare miſces,
Cede polo &c.

ſed quis patienter ferat hominem tam putide nugantem de ſuis ſpiritibus circa orbem Lunae habitantibus, Sarracilo, & Sathiele, & Jana, & Remiſſe? qui miſeri, quamvis Dii ſint, coguntur hominibus ſervire, annulo, aut vitro incluſi. hinc tamen noſter ille ſeſquipoëta elicit mirificum argumentum, quo tueatur animae humanae immortalitatem. audi Sarracilum philoſophantem:

Eſt nobis ſocius illic qui dicitur AMMON;
Hunc ſibi ſervitio adſtrictum, magicaque coactum
Arte tenet juvenis quidam, cui Narnia tellus
Eſt patria, Urſinique colit qui Praeſulis aulam.
O quanta eſt hominum generi conceſſa poteſtas:
Coguntur divi. Vobis hinc ſcire licebit
Divinas animas veſtras, & morte carere.
Nam ſi nil veſtri ſupereſſet, ſi moreretur
Veſtra anima, ut corpus moritur: quid juris haberet

In

At vos, qui officia in multos revocatis amores,
Quantum ſic cruciat lumina veſtra dolor?
Vidiſtis pleno teneram candore puellam:
Vidiſtis fuſco. dulcis uterque color.
Vidiſtis quamdam Argiva prodire figura:
Vidiſtis noſtras. utraque forma rapit.
Illaque plebeio, vel ſit ſandicis amictu:
Haec atque illa mali vulneris una via eſt.
Quum ſatis una tuis inſomnia portet ocellis,
Una ſit & cuivis femina multa mala.

In ſuperos tam vile animal, tam frivola imago?
Si foret in vobis nil ſanctum, quomodo divi
Tanti hominem facere, aut homini ſuccumbere poſſent?
Ipſe etiam quandoque fui ſervire coactus
Germano cuidam, cryſtalli in corpore clauſus:
Sed me barbatus tandem fraterculus illis
Exemit vinclis, & fracto carcere fugi.

deinde Remiſſes aliquid diſſerit ſuper contentionibus papae Clementis ac Martini Lutheri, poſtquam dixiſſet Sathiel, hae ipſa nocte eſſe ſibi quoſdam Romanos proceres ad orcum trahendos. quibus rebus diligenter perpenſis, ſapientiſſime, ut omnia, pronuntiat Vir Clariſſimus Petrus Baelius: *Ses penſées ne ſont pas toutes d'une nature à pouvoir plaire aux Proteſtans: il pouſſe trop loin quelquefois les objections des libertins, & les etale d'une maniere qu'il temoigne qu'il ne les condamnoit pas. A cela près ſon Zodiaque eſt rempli de bonnes choſes, & d'une ſatire bien philoſophique contre les mauvaiſes meurs, & contre les faux prejugez.* exſpecto ut aliquis tantumdem dicat ſuper Comite *de Gabali.*

77. VIDISTIS PLENO TENERAM CANDORE PUELLAM] noſter primus, cum Borrichiano, *plenam tenero candore.* quod non ita placet. tales puellas ſignantiſſima voce *niveas* vocat Naſo.

78. DUCIT UTERQUE COLOR] Scaliger ſic edidit, & probavit Lipſius. ſed potior pars librorum habet, *dulcis uterque color.* quidam etiam, *gratus:* quod eſt gloſſema *τοῦ dulcis.* non debebat ea vox mutari: neque enim temere aliam reperies ſignantiorem in re blanditiarum.

81. ILLAQUE PLEBEJO, VEL SIT SANDICIS AMICTU] *id eſt,* inquit Paſſeratius, *togata, vel palliolata, non inſtitam geſtans.* minus recte. dicit poëta, Sive ſit vilis & plebeja, ſive nobilis & ſumtuoſa. plebejus amictus erat pullus, quod notiſſimum: eum opponit purpurae, cocco, ſandici. de inſtita nihil erat opus monere, quam licet non geſtarent profeſſae licentiae ſcorta, tamen non abſtinebant pretioſis iſtis coloribus. Seneca L. 7. Nat. Quaeſt. C. 31. *colores meretricios, matronis quidem non induendos, viri ſumimus.* eos colores, & ſua & poëtica venuſtate efflorescentes, non ſine multa voluptate conſpicies apud Naſonem L. 3. Art. Amat. ỿ. 170. ſqq.

Digitized by Google

XX.

VIdi te in ſomnis fracta, mea vita, carina
Ionio laſſas ducere rore manus,
Et quaecumque in me fueras mentita, fateri:
Nec jam humore graves tollere poſſe comas.
Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore vexit ovis.

Quam

1. VIDI TE IN SOMNIS] unus liber, *Vidi ego te in ſomnis*, numero minus molli, minuſque venuſto. pari modo Tibullus affectus eſt L. 3. Eleg. *6*.

Ergo ego qui toties fallacis verba puellae
Conqueror.

& lib. eodem Eleg. 2.

Ergo ego quum tenuem fuere mutatus in umbram.

utrobique iſtud *ego* abeſt a membranis caſtigatioribus. quantum ſomniorum fidei tribuerint veteres illi, non attinet dicere. ſed & viros graves, ſapientes, longo magnarum rerum uſu detritos, eadem inſania teneri quis non indignetur? vide mihi Plinium juniorem L. 1. Epiſt. 18, & ſimul Suetonii Tranquilli ſuperſtitionem ridiculam. Lactantius de mortibus perſecut. C. 30. ubi de Maximiani ſcelere in generum Conſtantinum cogitato: *Surgit ille nocte intempeſta, videt omnia inſidiis oportuna. Rari excubitores erant, & ii quidem longius; quibus tamen dicit, vidiſſe ſomnium, quod filio ſuo narrare vellet.* ſed fidem omnem excedit Claudii imperatoris ſuperſtitio crudelis, quam videre potes apud Suetonium in ejus Vita C. 37.

2. IONIO LASSAS DUCERE RORE MANUS] elegantia antiqua, *Ionio rore.* pro ſumma maris aqua recte hic capit Paſſeratius. Apulejus L. 1. Metam. *necdum ſatis extremis labiis ſummum aquae rorem attigerat, & jugulo ejus vulnus dehiſcit in profundum patorem.* L. 4. *proximas oras reflui litoris petit, plantiſque roſeis vibrantium fluctuum ſummum rorem calcavit.* L. 11. *miratus deae potentis tam claram praeſentiam, marino rore reſperſus, magniſque imperiis ejus intentus, monitionis ordinem recolebam.* L. 4. *Dea, quam caerulum profundum peperit, & ros ſpumantium fluctuum educavit.* eſt alioqui *ros* ſimpliciter aqua, etiam illa quae fundum radit. Petronius:

Has inter ludebat aquis errantibus amnis
Spumeus, & querulo verſabat rore lapilles.

Lucretius L. 1.

Sin ita forte putas, ignis terraeque coire
Corpus, & aërias auras, roremque liquorum.

5. PURPUREIS AGITATAM FLUCTIBUS HELLEN] *agitatam* habent Colbertini duo; duo noſtri; Borrichianus; & Groninganus. ut jam nihil ſit opus inſulſo iſto *agitavit.* fluctus autem pulcerrime dixit *purpureos.* nam hic eſt color maris agitati. Cicero L. 1. Quaeſt. Academ. *Quid mare, nonne caerulеum?, at ejus unda, quum eſt pulſa remis, purpuraſcit.* notat alioquin ea vox pulcrum, nitidum, ſplendidum. Albinovanus:

Brachia purpurea candidiora nive.

Papinius L. 7. Thebaid.

Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes
Bacchus iter: gemuit Tyriam converſus ad urbem,
Purpureum triſti turbatus pectore vultum.

Lutatius: PURPUREUM. *pulcrum.* multa hic comminiſcitur Paſſeratius, quae non ſunt magnae rei. tu potius vide Torrentium ad Horat. L. 4. Od. 1. ℣. 10. & ſtupendae eruditionis opus Ger. Jo. Voſſii Inſtit. Orat. L. 4. p. 245. tum quae nuper prodiere Urbani Chevraei opuſcula miſcellanea p. 250.

6. MOLLI TERGORE VEXIT OVIS] *molli vellere*, unus Colbertinus. ita & Naſo L. 2. Amor. Eleg. 11.

Prima malas docuit, mirantibus aequoris undis,
Peliaco pinus vertice caeſa vias:
Quae concurrentes inter temeraria cautes,
Conſpicuam fulvo vellere vexit ovem.

Digitized by Google

Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
  Atque tua labens navita fleret aqua?
Quae tum ego Neptuno, quae tum cum Caſtore fratri,
  Quaeque tibi excepi tum Dea Leucotheë?
At tu vix primas extollens gurgite palmas
  Saepe meum nomen jam peritura vocas.
Quod ſi forte tuos vidiſſet Glaucus ocellos,
  Eſſes Ionii facta puella maris.
Et tibi prae invidia Nereides increpitarent,
  Candida Neſee, caerula Cymothoe.
Sed tibi ſubſidium delphinum currere vidi,
  Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.

Jam-

ſonum ſi ſpectes, ſuavius hoc eſt quam illud, propter geminatam liquidam, tum & propter alliterationem ex modico intervallo. ſed *tergore* hic poſitum pro *tergo* videtur. quas voces fere confundi docent veteres magiſtri, Servius, Fl. Chariſius, & Fl. Caper.

8. TUA LABENS NAVITA FLERET AQUA] Groninganus, *moerens navita.* praeplacet mihi vulgata. *labi* noſtro eſt navigare. ridicule Paſſeratius, excidentem aut excuſſum navi, hic ſomniabat: quamquam & alteram notionem agnoſcit. noſter L. 1. Eleg. 17.

Si quando veſtras labens amor attigit undas.

ſic & Cicero in Arateis, quod obſervavit Turnebus L. 8. Adverſ. C. 17. hinc eſt *adlabi*, adpellere: quo verbo Virgilius creber eſt, quodque Servius recte refert ad celeritatem.

10. TUM DEA LEUCOTHÖE] libri fere, *jam Dea.* quod Lipſius probabat L. 5. Ant. Lect. C. 20. & Gebhardus, atque alii. perperam. omnis elegantia conſiſtit in trina illa repetitione voculae *tum*, quam corruperant fatui librarii. accedit quod neque ipſi Caſtores ſemper fuerunt Dei, non magis quam *Leucothee*: ita enim ſcribendum eſſe jam alii docuerunt, non *Leucothoë*

15. ET TIBI PRAE INVIDIA NEREIDES INCREPITARENT] quia nonnullae membranae habent *ob invidiam*, non dubitavit Gebhardus vulgatam lectionem pro ſuppoſititia habere. ſi Cajo idem juris quod Sejo, ego de integritate iſtius Gebhardinae valde dubito: video enim vulgatam a melioribus libris firmari, & ſic loqui ſolere Romanos illos veteres. Terentius Eun. Act. 1. Sc. 2. *Credo, ut fit, miſera prae amore excluſti hunc foras.* Cicero pro Milone: *Sed finis ſit. neque enim prae lacrimis jam loqui poſſum: & hic ſe lacrimis defendi vetat.* Livius L. 31. C. 24. *Sed Cynoſarges & Lyceum, & quidquid ſancti amoenive circa urbem erat, incenſum eſt, dirutaque non tecta ſolum, ſed etiam ſepulcra: nec divini humanive juris quidquam prae impotenti ira eſt ſervatum.* Soſip. Chariſius L. 2. Inſtit. Grammat. *Prae, praepoſitio diverſas habet ſignificationes. ----- ſignificat & propter: prae illo, hoc eſt, propter ipſius virtutem.* quamquam ibi videtur excidiſſe locus alicujus veteris ſcriptoris.

16. CANDIDA NISEE] ſcribe *Neſee*, praeeunte ex Graecis Paſſeratio. atque ita recte ſcribitur apud Virgilium L. 4. Geor. ℣. 338.

17. SED TIBI SUBSIDIO DELPHINUM CURRERE VIDI] unus noſter, Borrichianus, & membranae Comelini, *Sed tibi ſubſidium d. c. v.* eleganter & vere. ſic L. 3. Eleg. 5.

Natura inſidias pontum ſubſtravit avaris.

18. QUI PUTO ARIONIAM VEXERAT ANTE LYRAM] Nobilitatis eruditae gloria J. Douza ad marginem ſui libri notavit, Joan. Auratum maluiſſe, *Qualis Arioniam*: non inepte. ſed fuerunt inter veteres, qui totum hoc miraculum ad veram hiſtoriam traherent, minime ad fabulam. inter eos videtur eſſe & noſter, propter hoc ipſum *puto.* videndus diligentiſſimus de la Cerda ad Virgil. Eclog. 8. ℣. 56. imo daemonium illud

homi-

Digitized by Google

Jamque ego conabar ſummo me mittere ſaxo,
Quum mihi diſcuſſit talia viſa metus.
Nunc admirentur, quod tam mihi pulcra puella
Serviat, & tota dicar in urbe potens.
Non, ſi Cambyſae redeant, & flumina Croeſi,
Dicat: De noſtro ſurge poëta toro.
Nam mea quum recitat, dicit ſe odiſſe beatos.
Carmina tam ſancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum conſtantia prodeſt.
[Qui dare multa poteſt, multa & amare poteſt.]
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc ſequar, & fidos una aget aura duos.
Unum litus erit ſopitis, unaque tecto
Arbor, & ex una ſaepe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, ſeu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, ſaevus licet urgeat Eurus,
Velaque in incertum frigidus Auſter agat.
Quicumque & venti miſerum vexaſtis Ulyxen,
Et Danaum Euboico litore mille rates.

Et

hominis Joſ. Scaliger veram fuiſſe hiſtoriam, non fabulam, aſſerit ad Euſebium p. 84. edit. noviſſ. ſed in temporis exputatione adverſantem ſibi habet Salmaſium Exercit. Plin. p. 98. de Icadio, Apollinis & Nymphae Lyciae filio ſimilem fabellam narrat Servius ad L. 3. Aen. ỳ. 332.

21. NUNC ADMIRENTUR] videtur hic aliquid excidiſſe: certe ſequentia non ſatis commode cohaerent cum praecedentibus. an ideo de Cynthiae amore tam ſuperbe gloriatur, ut dicat eam ſibi *ſervire*, quia per ſomnium voluit ſe praecipitem in mare mittere ex deſperatione? eſt omnino lacuna.

22. TOTA DICAR IN URBE POTENS] elegantiſſime. *amant aimé.* Catullus: *Sis felix, Caeli, ſis in amore potens.* ſelectiſſimis exemplis hanc locutionem illuſtrat feliciſſimus ille Muſarum pullus Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 2. Amor. Eleg. 2. ỳ. 30. & ad L. 4. Metam. ỳ. 325.

23. SI CAMBYSAE REDEANT] loquitur de Pactolo, quondam aurum vehente, ſed tunc exhauſto. ideo recte dicit *redeant.* Strabo L. 13. *Ex Tmolo Pactolus defluit, qui antiquitus ramenta auri ſecum deferebat copioſe: unde Croeſi & ejus majorum divitias nomen celebre habuiſſe tradunt: nunc defecerunt ramenta.* id & noſtra, & patrum, atque avorum memoria factum ſcimus in multis Americae fluminibus, olim opulentiſſimis.

28. QUI DARE MULTA POTEST, MULTA ET AMARE POTEST] verſus plane alienus a mente poetae, quique ſubruit & evertit ſententiam priorem, tum & totum illud quod deinceps ſequitur. ſolebant iſti nebulones barbarorum temporum, ſi lacunam hic illic offenderent, eam explere; idque vel de ſuo, quod multoties factum, vel conſutis ex aliquo antiquiore laciniis. hic ipſe verſiculus effictus eſt ex Ovidio L. 3. Amor. Eleg. 8.

Imperat ut captae, qui dare multa poteſt.

36. FRIGIDUS AUSTER] Paſſeratius e ſuis libb. *turbidus.* noſtri nihil mutant: neque adeo multum refert, quum utrumque epithetum

Digitized by Google

Et qui moviſtis duo litora, quum rudis Argus
Dux erat ignoto miſſa columba mari.
Illa meis tantum non uſquam deſit ocellis,
Incendat navem Jupiter ipſe licet.

Certe

tum habeat ſuos patronos. Virgilius L. 4. Georg.

Frigidus ut quondam ſilvis immurmurat Auſter.

Horatius L. 3. Od. 3.

Auſter
Dux inquieti turbidus Hadriae.

39. Et qui movistis duo litora] neſcio unde rancidum iſtud *dua* eruerit Paſſeratius. in omnibus noſtris eſt *duo*. videndus eruditiſſimus Voſſius L. 2. de Analog. C. 6. plurimi enim ſyllabae modulo timuerunt, quamquam fruſtra. obſervaverat & Marius Corradus lib. 3. de L. L. ſed paucula quaedam prae Voſſii autumnitate. *dua* quo tempore ſcripſerint aut dixerint mortales, nec inquirendum arbitror.

39. Quum rudis Argûs Dux erat, ignoto missa columba mari] omnes membranae habent, *cum ratis Argo*: quem errorem Volſcus feliciter emendavit. *rudis* dicitur, quia numquam navigaverat. Lucanus L. 3.

quorumque labore
Theſſalus Aemoniam vomer proſcindit Iolcon.
Inde laceſſitum primo mare, cum rudis Argo
Miſcuit ignotas temerato litore gentes,
Primaque cum ventis pelagique furentibus undis
Compoſuit mortale genus.

noſter L. 3. Eleg. 21.

Qua rudis Argoa natat inter ſaxa columba
In faciem prorae pinus adacta novae.

ſic Catullus mare dixit *rude*, quod nondum navigia eſſet paſſum:

Illa rudem curſu prima imbuit Amphitriten.

Columbae Argonautarum ducis meminit etiam Ovidius Diris in Ibin, ℣. 267.

Qualis & ipſe fuit, quo praecipiente columba
Eſt data Palladiae praevia duxque rati.

de Phineo loquitur, Paphlagonum rege; qui Iaſonem edocuit, ne navis inter concurrentes Symplegadas eliderețur, ut columbam praemitteret, atque ejus volatum ſequeretur. auctor Apollonius Rhodius L. 2. Argonaut. ℣. 328. quem certo quodam conſilio ſequi noluit Valerius Flaccus L. 4. ſic enim ibi Phineus, jam non caecus:

Di tibi progreſſo propius, Di forſitan ipſi
Auxilium, mentemque dabunt. aſt ipſe juvare
Auſa quibus monitis poſſim tua? quippe per altum
Tenditis, unde procul venti, procul unde volucres,
Et pater ipſe maris pavidas detorquet habenas.

dixi, certo conſilio: nimirum quo locum faceret miraculo majori. de columbis itinerum ducibus ſaepe veteres ſcriptores; etiam qui Hiſtorias condiderunt. Vellejus L. 1. C. 4. *Nec multo poſt Chalcidenſes, orti, ut praediximus, Atticis, Hippocle & Megaſthene ducibus Cumas in Italia condiderunt. Hujus claſſis curſum eſſe directum alii columbae antecedentis volatu ferunt; alii nocturno aeris ſono, qualis Cerealibus ſacris cieri ſolet. Pars horum civium magno poſt intervallo Neapolim condidit.* Papinius L. 3. Silv. 5, hinc ſcenam ſuam opportune inſtruxit:

Noſtra quoque haud propriis tenuis, nec rara colonis
Parthenope, cui mite ſolum trans aequora vectae
Ipſe Dionea monſtravit Apollo columba.

Auctor Panegyrici ad Piſonem, quem Lucanum faciunt:

Teſtis Acidalia quae condidit alite muros
Euboicam referens foecunda Neapolis arcem.

& liquidiſſimus ille Muſarum cycnus, ſolo tempore veteribus minor, Actius Sincerus Sannaſarius L. 2. Eleg. 9.

Nec tamen hoc Grajis cecinit Deus ipſe carinis,
Praevia nec lato miſſa columba mari.

41. Non umquam desit ocellis] puto fuiſſe a poetae manu *non uſquam*. ita certe requirere videntur ſuperiora. Virgilius L. 2. Aen.

Nuſquam abero, & tutum patrio te limine ſiſtam.

Teren-

Digitized by Google

Certe iiſdem nudi pariter jactabimur oris,
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Jovi.
Teſtis Amymone, latices quum ferret in arvis
Compreſſa, & Lerne pulſa tridente palus.
Jam Deus amplexu votum perſolvit: at illi
Aurea divinas urna profudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negabit.
Hic Deus & terras & maria alta domat.
Crede mihi, nobis miteſcet Scylla, nec umquam
Alternas revomet vaſta Charybdis aquas.
Ipſaque ſidera erunt nullis obſcura tenebris.
Purus & Orion, purus & Haedus erit.

Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

---- occidi.
Neque virgo eſt uſquam: neque ego, qui illam e conſpectu amiſi meo.

Tibullus L. 1. Eleg. 3.

----- non hic mihi mater,
Quae legat in maeſtos oſſa peruſta ſinus.
Non ſoror, Aſſyrios cineri quae dedat odores,
Et fleat effuſis ante ſepulcra comis:
Delia non uſquam.

50. AUREA DIVINAS URNA PROFUDIT AQUAS] liber Groninganus, Borrichianus, & noſtri duo, ac Vaticanus Livinejo inſpectus, habent *profudit*. neque aliter Scaligeri codex. illud *refudit* eſt ab iis qui credebant *pro* in compoſitis non poſſe corripi. Paſſeratius malebat *Aerea*, pro *Aurea*: eo quod aurum non bene videatur convenire ſimplicitati eorum temporum. ſed hoc dandum erat magnificentiae poëticae, praeſertim in virgine regia. Ovidius fecit in Hypermneſtra, ejuſdem fere aetatis heroina:

Undique collucent praecinctae lampades auro.

imo & purpuram addidit:

Purpureos laniata ſinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba ſono.

mox etiam, quanta fuerit opulentia Inachi, oſtendit in filia Io:

Quaeque modo, ut poſſis etiam Jove digna videri,
Dives eras; nuda nuda recumbis humo.

51. ORITHYIA NEGAVIT] Livinejus reponit *negabit*. quod aptius videbitur preſſius examinanti.

53. CREDE MIHI, NOBIS MITESCET SCYLLA] Gebhardus e codice Palat. *& nobis*, quod non diſplicet.

54. ALTERNANTE VORANS VASTA CHARYBDIS AQUA] meliorem & concinniorem lectionem profert Paſſeratius, *Alternas revomet vaſta Charybdis aquas*. librum ipſe non nominat: ſed quamvis in nullo exſtaret libro, eſſet tamen ita formanda ex ipſis ductibus literarum. vulgata nihil ſani habet: nec puto facile quis explicaverit. noſter L. 3. Eleg. 10.

Scyllaque, & alternas ſciſſa Charybdis aquas.

Ovidius Epiſt. Medeae:

Quaeque vomit fluctus totidem, totidemque reſorbet,
Nos quoque Trinacriae ſuppoſuiſſet aquae.

Virgilius L. 3. Aen.

Dextrum Scylla latus, laevum implacata Charybdis
Obſidet, atque imo barathri ter gurgite vaſtos
Sorbet in abruptum fluctus, rurſuſque ſub auras
Erigit alternos.

vide Homerum L. 12. Odyſſ. ỳ. 235. quem locum tantopere admiratus eſt Horatius in Arte Poëtica, optimus cenſor in libro optimo.

Quod mihi ſi ponenda tuo ſit corpore vita,
  Exitus hic nobis non inhoneſtus erit.
At vos incertam, mortales, funeris horam
  Quaeritis, & qua ſit mors aditura via:
Quaeritis & caelo Phoenicum inventa ſereno,
  Quae ſit ſtella homini commoda, quaeque mala:
Seu pedibus Parthos ſequimur, ſeu claſſe Britannos:
  Et maris & terrae caeca pericla viae.
Rurſus & objectum fletis capiti eſſe tumultum,
  Quum Mavors dubias miſcet utrimque manus.
Praeterea domibus flammam, domibuſque ruinam:
  Neu ſubeant labris pocula nigra ſuis.
Solus amans novit, quando periturus, & a qua
  Morte: neque hic Boreae flabra, neque arma timet.
Jam licet & Stygia ſedeat ſub arundine remex,
  Cernat & infernae triſtia vela ratis:
Si modo clamantis revocaverit aura puellae,
  Conceſſum nulla lege redibit iter.

57. Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita] Paſſeratius & Livinejus exponunt, Quod ſi pro te mihi ſit moriendum. male. vide quae jam notavi ad L. 1. Eleg. *6.* ℣. 26. & ad hujus libri Eleg. 7. ℣. 98. iis adde locum unice huc facientem puriſſimi nequam Petronii, ab hiſce verbis, *Ecce jam ratem fluctus everiet: ecce jam amplexus amantium iratum dividet mare.* &c. nam ſat eſt indicaſſe. talem vero exitum aſtris imputat J. Firmicus L. 8. C. 7. *quod ſi benevolae* (Pleiades) *ſimul cum malevolis hunc eundem locum aequata radicatione reſpexerint; aut ex venerea voluptate, aut ex nimio cibo, inter epulas & pocula, ſine aliqua lamentatione, mors illis amoena proveniet.*

67. Domibus flammam, domibusque ruinam] *flammas, ruinas*, Groninganus. Petronius: *illum Diis vota reddentem Penatum ſuorum ruina ſepelit.*

68. Neu subeant labris pocula nigra tuis] quomodo *tuis*, quum dixerit, *At vos mortales?* repone *ſuis.* cujus elegantiſſimae locutionis uſum optime oſtendit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epiſt. Hel. ℣. 251. Caſp. quoque Barthius aliquid attulit ad Papin. L. 4. Thebaid. ℣. 836.

73. Si modo clamantis] Groninganus, *Si modo damnatum.* perperam. pulcre ad rem Statius L. 3. Silv. 5. ad Claudiam uxorem:

Qualem te nuper Stygias modo raptus ad undas,
Cum jam Letheos audirem cominus amnes,
Adſpexi, tenuique oculos jam morte natantes.
Scilicet exhauſti Lacheſis mihi tempora fati
Te tantum miſerata dedit, Superique potentes
Invidiam timuere tuam.

73. Revocaverit aura puellae] *aura* eſt favor, metaphora ab vento ſecundo deſumta. inde *popularis aura.* Horatius L. 1. Od. 5.

Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem
Sperat, neſcius aurae
Fallacis.

Commentator: AURAE. *mutabilitatis femineae.* Pariſinus Oedipus exponit *flatum vocis puellae.* pejus etiam alii ad odorem retulerunt. Cur non potius ad halitum & anhelitum Cynthiae, ore legentis ſupremam poëtae ſui animam? Certe huc trahere potuiſſent

Digitized by Google

ſent inſcriptionem, quae apud Reineſium exſtat Claſſe I. 118.

AESCVLAPIO. ET. SA
NITATI.
L. CLODIVS. HERMIPPVS
QVI. VIXIT. ANN. CXV. D. V.
PVELLARVM. ANHELITV
QVOD. ETIAM. POST. MORTEM. EIVS
NON. PARVM. MIRANTVR. PHYSICI
IAM. POSTERI. SIC. VITAM
DVCITE.

quamquam jocularis ea eſt, neque magnam praeferre videtur vetuſtatem. Componere tamen potes cum Secundi noſtri Baſio 13. cujus initium,

Languidus e dulci certamine, Vita, jacebam. quodque magno ſe vindice tuetur, Caeſare Rudolpho Habſpurgico. *is* (Cuſpinianum audis) *ſenio confectus hectica ſebre corripiebatur: ob id ſolebat Baronum ac nobilium principumque uxores, filias, & puellulas, ſaepe ad convivium vocare, & maritis etiam praeſentibus eas exoſculari, dicens, ſe non poſſe praeſentius invenire remedium, quo corpus ſuum vegetius redderet, quam animas virginum dulces, & ſuaveolentes ſpiritus ex ore puellarum haurire.*

74. Concessum nulla lege redibit iter] *τὸ nulla lege* exponit Paſſeratius, *ſine edicto.* peſſime. redibit iter quod nulla lex redire concedit. *irremeabile* vocant poëtae.

XXI.

JUpiter affectae tandem miſerere puellae:
 Tam formoſa tuum mortua crimen erit.
Hoc tibi vel poterit conjux ignoſcere Juno.
 Frangitur & Juno, ſi qua puella perit.
Venit enim tempus, quo torridus aeſtuat aër,
 Incipit & ſicco fervere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa eſt, neque crimina caeli:
 Quam toties ſanctos non habuiſſe Deos.

Hoc

3. Hoc tibi vel poterit conjux ignoscere Juno] huc revocavi duos verſiculos, loco ſuo motos, praeeunte Paſſeratio. Gebhardus legit ex cod. Palat. *poterit commune ignoſcere.* i. e. vetus ac ſolenne iſtud tuum. male. rem adeo aequam ſe orare credit poëta, ut ipſa quoque Juno, quamvis Jovis uxor, & formoſis omnibus valde infeſta, non poſſit in ea offendi. neque enim otioſum eſt illud *conjux:* quo ſe titulo exutam indignatur apud Senecam ac fremit Deorum regina, Herc. Fur.

Soror Tonantis (hoc enim ſolum mihi
Nomen relictum eſt) ſemper alienum Jovem,
Ac templa ſummi vidua deſerui aetheris.

6. Incipit et sicco fervere terra cane] Groninganus, *Incipiunt ſicca fervere rura cane.*

7. Sed non tam ardoris culpa est] bona pars librorum, *Sed nec tam ardoris.* credo ne bis geminarent *τὸ non.* quod tamen legitur geminatum in editionibus primis.

8. Quam toties sanctos non habuisse Deos] elegans uſus verbi *habere.* Plautus Caſin. Act. 2. Sc. 2.

Vir me habet peſſumis deſpicatam modis.

Terentius Eun. Act. 2. Sc. 3.

illis crucibus, quae nos noſtramque adoleſcentiam
Habent deſpicatam, & quae nos ſemper omnibus cruciant modis,
Nunc referam gratiam.

Hoc perdit miſeras, hoc perdidit ante puellas.
Quicquid jurarunt, ventus, & unda rapit.
Num ſibi collatam doluit Venus? illa peraeque
Prae ſe formoſis invidioſa Dea eſt.
An contemta tibi Junonis templa Pelaſgae?
Palladis aut oculos auſa negare bonos?
Semper, formoſae, non noſtis parcere verbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi vexatae per multa pericula vitae,
Extremo veniet mollior hora die.

Io

10. QUIDQUID JURARUNT] Groninganus, *jurantur*. quidam alii, *juratur*. iſtud prius quum inveniſſet Palmerius; inſolentium, antiquatarum, ac plebejarum vocum magnus amator; ſtatim ſuo probavit calculo, ac firmatum ivit auctoritate Papinii L. 7. Theb.

Numina captivis etiam jurabere Thebis.

nec Gebhardus videtur diſſentire. ceterum ut ſcias quam commode Palmerius ceperit mentem Papinii, & quam turpiter abuti ſuſtinuerit credulitate lectoris ſui, paullo plenius adducam eum locum. Sermo eſt Adraſti ad Archemori manes finitis ludis funebribus:

Nos te lugenti, puer, inficiamur Averno,
Moeſtaque perpetuis ſolennia jungimus aſtris
Nunc feſtina cohors. At ſi Boeotia ferro
Vertere tecta dabis, magnis tunc dignior aris,
Tunc Deus. Inachias nec tantum culta per urbes
Numina; captivis etiam jurabere Thebis.

poterat homo iſte tam praefidenter ſecurus Hyginum advocare, ita loquentem L. 2. Poet. Aſtron. C. 15. *Prometheo* [Jupiter] *pro beneficio meritam retulit gratiam, eumque vinculis liberavit: neque id quod fuerat juratus, remiſit, vacuum omni alligatione futurum.* ſed & hoc inter plebeja Hygini merito relatum eſt a viris eleganter eruditis.

10. VENTUS ET UNDA RAPIT] ſolennis formula. Horatius L. 1. Od. 26.

Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis.

Tibullus L. 1. Eleg. 5.

Haec mihi fingebam: quae nunc Eurusque Notusque
Jactat odoratos vota per Armenios.

Lucretius L. 4.

Sed quibus haec rebus novitas confletur, & unde,
Expediam: tu fac ne ventis verba profundam.

Ovidius Epiſt. Phyllidis:

Demophoon, ventis & verba & vela dediſti:
Vela queror reditu, verba carere fide.

Catullus Carm. 27.

Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia factaque
Ventos irrita ferre & nebulas aërias ſinis.

Carm. 67.

Dicit: ſed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento, & rapida ſcribere oportet aqua.

ubi quod Giſanius mavult *in vino*, nihil me movet proverbium Graecum.

14. PALLADIS AUT OCULOS AUSA NEGARE BONOS] optime hunc locum illuſtratum dedit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 2. Art. Amat. ℣. 659. Albricus dicit oculos habuiſſe *ſplendidos*, imag. Deor. C. 8. ſed inde non eſt judicare, quo fuerint colore. Heinſium juvat Minucius Felix: *Neptunus glaucis oculis, Minerva caeſiis, bubulis Juno. caeſii* autem ad *ravos* proxime accedunt: qui color pro peſſimo habetur. aliquid etiam attulerat Paſſeratius.

15. NON NOSTIS PARCERE VERBIS] Gebhardus, non ſine ridiculo faſtu, *poſtis*, pro *poteſtis*. quod bono jure ei redonavit doctiſſimus Gronovius L. 4. Obſerv. C. 22. oſtenſo ſimul elegante uſu τοῦ *noſtis*.

18. EXTREMO VENIET MOLLIOR HORA DIE] Paſſeratius mallet *aura*, pro *hora*. fruſtra. Horatius L. 2. Od. 16.

Et

Io verſa caput primos mugiverat annos:
  Nunc Dea, quae Nili flumina vacca bibit.
Ino etiam prima terras aetate vagata eſt:
  Hanc miſer implorat navita Leucotheën.
Andromede monſtris fuerat devota marinis:
  Haec eadem Perſei nobilis uxor erat.
Calliſto Arcadios erraverat urſa per agros:
  Haec nocturna ſuo ſidere vela regit.
Quod ſi forte tibi properarint fata quietem,
  Illa ſepulturae fata beata tuae;
Narrabis Semelae quo ſis formoſa periclo,
  Credet & illa ſuo docta puella malo.
Et tibi Maeonias inter Heroidas omnes
  Primus erit, nulla non tribuente, locus.
Nunc, utcumque potes, fato gere ſaucia morem.
  Et Deus, & durus vertitur ipſe dies.
Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi;
  Et tacet exſtincto laurus aduſta foco.

Et

Et mihi forſan, tibi quod negarit,
  Porriget hora.

& L. 1. Epiſt. 4.

Grata ſuperveniet, quae non ſperabitur, hora.

atque ita compluribus locis.

20. QUAE NILI FLUMINE VACCA BIBIT] *flumina*, duo Regii, unus noſter, cum Groningano, & editionibus primis. recte. Ovidius, in eadem fabula, L. 1. Metam.

Proque toro, terrae non ſemper gramen habenti
Incubat infelix, limoſaque flumina potat.

Virgilius Eclog. 1.

Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim.

21. INO ETIAM PRIMA TERRAS AETATE VAGATA EST] in tribus libris legitur *terris*. ſed nihil debet mutari. quod oſtendit imitatione ſua Jo. Jovianus Pontanus, antiquis par poëta, L. 1. de Stellis:

Et jam intacta mei ſuperat pars maxima coepti,
Ac mentem calor inſtigat: juvat alta vagari
Sidera, & immenſo propius ſuccedere coelo.

etiam primae editiones *terras* hoc loco praeferunt. ſic *maria ambulare, terras navigare,* Cicero dixit L. 2. de finib. C. 34. *Ut ſi Xerxes, cum tantis claſſibus, tantiſque equeſtribus & pedeſtribus copiis, Helleſponto juncto, Athone perfoſſo, maria ambulaviſſet, terramque navigaſſet.*

29. QUO SIT FORMOSA PERICLO] elegantius noſter ſecundus, *quo ſis*. & ſic ex ingenio correxerat Adr. Behotius L. 2. Apophor. C. 19, addita explicatione non incommoda.

36. ET JACET EXTINCTO LAURUS ADUSTA FOCO.] revocanda eſt priſcarum editionum ſcriptura, in quibus *tacet*. neque aliter laudant Lud. Caelius L. 3. C. 7. & Gabr. Humelbergius Comment. ad Q. Serenum Sammonicum, C. 12. erat autem mali ominis ſi laurus deflagraret tacita, nec clare creparet. Ovidius L. 1. Faſtor.

Ara dabat fumos herbis contenta Sabinis,
  Et non exiguo laurus aduſta ſono.

Tibullus L. 2. Eleg. 5.

Haec fuerunt olim. ſed tu, jam mitis, Apollo,
  Prodigia indomitis merge ſub aequoribus.
Ut ſuccenſa ſacris crepitet bene laurea flammis,
  Omine quo felix & ſacer annus eat.

As

Et jam Luna negat toties deſcendere caelo;
  Nigraque funeſtum concinit omen avis.
Una ratis fati noſtros portabit amores
  Caerula ad infernos velificata lacus.
Si non unius, quaeſo miſerere duorum:
  Vivam, ſi vivet: ſi cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis ſacro me carmine damno:
  Scribam ego, *Per magnum ſalva puella Jovem.*
Ante tuoſque pedes illa ipſa adoperta ſedebit,
  Narrabitque ſedens longa pericla ſua.
Haec tua, Perſephone, maneat clementia, nec tu
  Perſephones conjux ſaevior eſſe velis.

Sunt

At laurus bona ſigna dedit. gaudete coloni.
Diſtendet ſpicis horrea plena Ceres.

cur autem pro infauſto omine haberent laurum tacitam in igne, in cauſſa erat quod id fieret praeter naturam ipſius arboris. Lucretius L. *6.*

Nec res ulla magis, quam Phoebi Delphica laurus
Terribili ſonitu flamma crepitante crematur.

Plinius L. 15. C. 30. *Laurus quidem manifeſto abdicat ignes crepitu, & quadam deteſtatione.* inde adagium, quod ex Diogeniano refert Eraſmus noſter, *Μείζονα βοᾷ δάφνης χλωρᾶς καιομένης.*

38. NIGRAQUE FUNESTUM CONDIDIT OMEN AVIS.] *concinit* eſt in Groningano, unoque noſtro, & in excerptis codicis Borrichiani. vere. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 12.

Quis fuit ille dies, quo triſtia ſemper amanti
Omina non albae concinuiſtis aves?

Tibullus L. 1. Eleg. *6.*

Hanc volitent animae circum ſua fata querentes,
Semper & e tectis ſtrix violenta canat.

Apulejus L. 2. Metam. *cum haec etiam loca provinciae famigerabilis adire cuperem, peragrata cuncta Theſſalia, fuſcis avibus Lariſſam acceſſi.* nigrae autem aves fere inauſpicatae. vid. Plinius L. 10. C. 12. in Regiis eſt, *condidit omen anus.* quam veram eſſe lectionem contendit Barthius Animad. Claudian. L. 1. in Eutrop. ỳ. *9.* vellem etiam oſtendiſſet. an & anus dicitur *omen condere*, quo modo Cenſor *luſtrum?* puto de bubone loqui noſtrum. ejus enim gemitum tamquam propinquae mortis dirum nuntium maxime abominabantur. addit tamen Plinius, loco laudato, tamquam grande aliquod arcanum, *Privatorum domibus inſidentem plurimis ſcio non fuiſſe feralem.*

42. VIVAM, SI VIVET: SI CADET ILLA, CADAM.] blanditiae vulgares. efficacius multo, magiſque ad verum amorem, Pamphilus ille Terentianus Hecyr. Act. 3. Sc. 1.

Quonam modo, Philumena mea, nunc te offendam affectam?
Nam ſi periculum ullum in te ineſt, periiſſe me una haut dubium eſt.

44. PER MAGNUM EST SALVA PUELLA JOVEM] apage illepidum illud *eſt.* nec vero comparet in melioribus libris. ſic L. 4. Eleg. 3.

Salvo grata puella viro.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 13.

Servata Naſo Corinna.

Virgilius L. 3. Aen.

Aeneas haec de Danais victoribus arma.

& Eclog. 7.

Setoſi caput hoc apri tibi, Delia, parvus,
Et ramoſa Mycon vivacis cornua cervi.

quod ſi noſter plena oratione voluiſſet uti, numquam dixiſſet *eſt*; ſed *ponit, dedicat*, aut tale quid.

50. Pul-

Digitized by Google

Sunt apud infernos tot milia formoſarum:
Pulchra ſit in ſuperis, ſi licet, una locis.
Vobiſcum eſt Iole, vobiſcum candida Tyro,
Vobiſcum Europe, nec proba Paſiphaë.
Et quot Iona tulit, vetus & quod Achaïa formas,
Et Thebae, & Priami diruta regna ſenis.
Et quaecumque erat in numero Romana puella,
Occidit. has omnes ignis avarus habet.
Nec forma aeternum, aut cuiquam eſt fortuna perennis.
Longius, aut propius, mors ſua quemque manet.
Tu quoniam es, mea lux, magno dimiſſa periclo,
Munera Dianae debita redde choros.
Redde etiam excubias divae nunc, ante juvencae:
Votivas noctes & mihi redde decem.

50. PULCRA SIT IN SUPERIS SCILICET ILLA LOCIS] legendum *ſi licet*, quod jam alii monuerunt: deinde *una*, pro *illa*, omnibus libris auctoribus. neque aliter procedit oppoſitio *tot milia.*

51. VOBISCUM EST IOPE] de hac *Iope* nulla apud veteres memoria eſt. Iſ. Voſſius legit, *Vobiſcum Antiope*, ad Catull. p. 237. id quod jam monuerat Paſſeratius, qui quum profiteatur eſſe in nonnullis libris, *Vobiſcum eſt Iole*, cur id non admittamus? & ſane admittemus, bono illo codice Groningano ſponſore, in quo liquidis literis *Iole* exaratum eſt. quod & Livinejus obſervavit. intelliges autem Euryti Oechaliae regis filiam, Herculi adamatam. Beroaldus de *Andromeda* ſomniabat, quae tamen Minervae beneficio in ſidera eſt collocata. at hic ſermo erat de inferis.

60. REDDE CHOROS] ita feliciter reſtituit Scaliger. & Lipſius monuerat L. 5. Ant. Lect. C. 20. ego quoque in octo libris *choros* reperi. Volſcus dicit, abortivo ſolutam Cynthiam, atque ideo Dianae ſacrificaſſe. unde didicit hunc ritum vervecini generis tenebrio?

XXII.

HEſterna, mea lux, quum potus nocte vagarer.
Nec me ſervorum duceret ulla manus,
Obvia neſcio quot pueri mihi turba minuta
Venerat: hos vetuit me numerare timor.
Quorum alii faculas, alii retinere ſagittas,
Pars etiam viſa eſt vincla parare mihi.

Sed

1. NOCTE VAGARER] in Groningano eſt *vagarem*. videndus Nonius in *Vagas*. ego tamen nihil muto, quum non ſoleat noſter aucupari voces vetuſtas, ac jam ſuis temporibus defunctas.

5. ALII RETINERE SAGITTAS] cogitabam ali-

Sed nudi fuerant. quorum laſcivior unus,
  Arripite hunc, inquit: nam bene noſtis eum.
Hic erat: hunc mulier nobis irata locavit.
  Dixit, & in collo jam mihi nodus erat.
Hic alter jubet in medium propellere: & alter,
  Intereat, qui nos non putat eſſe Deos.
Haec te non meritum totas exſpectat in horas:
  At tu neſcio quas quaeris, inepte, foris.
Quae quum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
  Solverit, atque oculos moverit illa graves:
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
  Sed quos ipſe ſuis fecit Amor manibus.

Par-

aliquando *tenuere*. ſed obſtant libri, ſenſu quoque non incommodo.

7. QUORUM LASCIVIOR UNUS] ſcribendum videtur *horum*. nam altero abhinc verſu *quorum* habuimus. quae compoſitio dura eſt, & inſuavis.

9. HUNC MULIER NOBIS IRATA LOCAVIT] in uno noſtro itemque in Borrichiano eſt *reliquit*; quomodo fere vulgatae. atqui nihil illo *locavit* erat elegantius, ut certo quaſi pretio vexandum Propertium redemerint conducti Cupidines, tralatione admodum amoena. & bene exponit Paſſeratius. Plautus Aul. Act. 1. Sc. 2.

Si Hercle ego te non elinguandam dedero uſque ab radicibus,
Impero auctorque ſum, ut tu me cuivis caſtrandum loces.

11. AT ALTER, INTEREAT] lege cum MSS. *& alter.* nihil enim disjungitur. tamen horum utrumvis ferri poteſt.

13. TOTAS EXSPECTAT IN HORAS] i. e. in omnes & ſingulas horas, tota nocte. Plautus Mil. glor. Act. 2. Sc. 2.

Nam os columnatum poëtae eſſe inaudivi barbaro,
Cui bini cuſtodes ſemper totis horis accubant.

Lactantius ipſo initio libri de mortibus perſecutorum: *Audivit Dominus orationes tuas, Donate cariſſime, quas in conſpectu ejus per omnes horas tota die fundis.*

14. NESCIO QUAS QUAERIS, INEPTE, FORES] acute Douza P. *foris.* tu neſcio quas nugas meretricularum foris quaeris, quum formoſiſſimam Cynthiam languere ſinas domi. Cicero Accuſ. 3. in Verr. C. 90. *non circumſpiciam, non quaeram foris, cum habeas judices principes civitatis.* elementa I. & E. facillime commutant.

15. SIDONIAE NOCTURNA LIGAMINA MITRAE] Paſſeratius malebat *Mygdoniae*, contra omnes libros. *Sidonia mitra* eſt purpurea, ut *Sidonia veſtis* ſupra Eleg. 13. atque id jam ipſe monuerat. elegantiſſimus eſt Senecae locus Oedip. ✱. 412. & bene huc faciens:

Te decet vernis comam floribus cingi,
Te caput Tyria cohibere mitra;
Hederave mollem baccifera
Religare frontem:
Spargere effuſos ſine lege crines,
Rurſus adducto revocare nodo.

Turpilius ad Nonium in *Rica*: (non quo *ricam* cum *mitra* eamdem arbitrer)

Ducit me ſecum; poſtquam ad aedem venimus,
Veneratur Deos; interea aſpexit virginem
Injectam in capite ricidam indutam oſtrinam.

cujus loci partem poſteriorem iterum laudat in *Oſtrinam*, idem grammaticus.

17. ARABUM DE GRAMINE ODORES] venuſtiſſimus Sannaſarius invertit L. 1. Epigr. 63.

unde prodeunt aurae,
Quae de Sabaeis meſſibus nihil ſpirant.

20. Ex

Parcite jam, fratres: jam certos ſpondet amores:
Et jam ad mandatam venimus ecce domum.
Atque ita mi injecto dixerunt rurſus amictu,
I nunc, & noctu diſce manere domi.
Mane erat, & volui, ſi ſola quieſceret illa,
Viſere: at in lecto Cynthia ſola fuit.
Obſtupui. non illa mihi formoſior umquam
Viſa, neque oſtrina quum fluit in tunica.
Ibat & hinc caſtae narratum ſomnia Veſtae,
Neu ſibi, neve mihi quae nocitura forent.

Talis

20. Et jam ad mandatam venimus ecce domum] *ecce*, quaſi opinione citius. Servius ad L. 2. Aen. *in ſomnis ecce ante oculos moeſtiſſimus Hector*] *hac particula utimur quotiens aliquid repentinum volumus indicare. ut: Ecce manus juvenem interea poſt terga revinctum.* Aſconius Pedianus in 2. Verrin. *Ecce autem*] *Proprium hoc Ciceronis eſt in rebus improviſis, quod cum cura Virgilius & legit, & tranſtulit: ut. Ecce autem gemini a Tenedo.*

21. Atque ita me injecto duxerunt rursus amictu] in Groningano eſt *direxit rurſus amictu*, non, ut falſo producit Palmerius, *diretit*. unde tamen ipſe valde capitales nugas nugatus eſt, quas nec referam, nec refellam. Palatinus prior Gebhardi habebat *dixerunt*. lege cum ingenioſiſſimo pariter ac feliciſſimo Nic. Heinſio, ad L. 5. Metam. ỷ. 114.

Atque ita mi injecto dixerunt rurſus amictu. veſte rurſus mihi injecta, ita dixerunt:

I nunc, & noctu diſce manere domi.

& hoc quoque ſanius, quam *noctes*. Plautus Trinum. Act. 2. Sc. 2.

Nec penetrarem me uſquam ubi eſſet damni conciliabulum:
Ne noctu irem obambulatum, neu ſuum adimerem alteri.

ſed videre debes ipſas magni illius Aeſculapii poëtarum Notas. Marollius vertit: *Ce fut de la ſorte qu'ils m'emmenerent apres qu'ils eurent retrouſſe mon manteau.* haud facile alibi diſcas Propertium pallio uſum. ideo notari debuit. ſed ſunt iſtic plura: inprimis illud mirificiſſimum *intereat*.

26. Neque ostrina quum fuit in tunica] bene reſtituit Frurerius *fluit*, L. 1. Veriſim. C. 14. quem idcirco Gebhardus, ut non neceſſario ingenioſum, carpere non debebat. noſter L. 3. Eleg. 15.

Et feries nudos veſte fluente pedes.

Petronius:

quem Lydus adorat
Veſtifluus.

ſic *fluxos veſtium Arſacidas* vocat Apulejus Florid. L. 1. Auſonius Technop.

Vellera depectit nemoralia veſtifluus Ser.

ubi vide Jacobi Tollii notam. Tertullianus lib. de Pallio C. 4. *Prorſus ſi quis Menandrico fluxu delicatam veſtem humi protrahat, audiat pone ſe quod & Comicus.* Phaedrus L. 5. Carm. 2: ad quem reſpexiſſe poteſt Tertulliani mens & manus:

Menander nobilis comoediis,
Unguento delibutus, veſtitu adfluens,
Veniebat greſſu delicato & languido.

Tibullus L. 1. Eleg. 7.

Tunc procul abſitis, quiſquis colit arte capillos,
Effluit effuſo cui toga laxa ſinu.

Auctor Elegiae in obitum Maecenatis:

Lydia te tunica juſſit laſciva fluente
Inter lanificas ducere penſa ſuas.

Ovidius L. 3. Art. Amat.

Haec movet arte latus, tunicisque fluentibus auras
Excipit.

fluit etiam apud alios in *fuit* mutatum eſt. Cicero L. 4. ad Attic. epiſt. 16. *res fluit ad interregnum; & eſt nonnullus odor dictaturae.* ibi quoque *fuit* legebatur ante Paullum Manutium.

27. Ibat et hinc castae narratum somnia Vestae] *caſtae Veſtae* habent omnes libri, quod bene exponit plurimarum Vir literarum Adr. Turnebus L. 7. Adverſ. C. 26. quare cauſſa non erat, cur illud Beroaldi ac Volſci *in caſta veſte* tam calide defenderet Paſ-

Talis viſa mihi ſomno demiſſa recenti.
Heu quantum per ſe candida forma valet.
Quo tu matutinus, ait, ſpeculator amicae?
Me ſimilem veſtris moribus eſſe putas?
Non ego tam facilis: ſat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, vel ſi quis verior eſſe poteſt.
Apparent non ulla toro veſtigia preſſo,
Signa voluptatis nec jacuiſſe duos.
Adſpice ut in toto nullus mihi corpore ſurgat
Spiritus, admiſſo notus adulterio.
Dixit, & oppoſita propellens ſuavia dextra,
Proſilit in laxa nixa pedem ſolea.
Sic ego tam ſancti cuſtos excludor amoris.
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

ſeratius, contra Turnebum. vide ſis Gebhardi notam.

29. TALIS VISA MIHI] haec non cohaerent; neque alterum membrum comparationis uſquam comparet. quocirca videndum, ſi levicula, vel nulla potius, immutatione fulciri poteſt locus labaſcens:

Qualis viſa mihi ſomno demiſſa recenti,
Et quantum per ſe candida forma valet!

cogitabunt homines elegantes, quibus aures ſunt poëticae. nam hos tabernarios verſificcs nihil moramur, non ſi vel Delphis Boeotiis regnum habuerint,

Sceptrumque docta geſſerint tumidi manu.

31. QUID TU MATUTINUS] *Quo tu*, Vaticanus Livineji; Borrichianus; Comelini membranae; Groninganus; unus Colbertinus; unus noſter. eleganter. Virgilius Eclog. 3.

quo nunc ſe proripit ille?

adludunt ceteri; ubi *quae*; cum editionibus primis.

33. SAT ERIT MIHI COGNITUS UNUS] *ſat erit*, ſufficiet. Papinius L. 7. Thebaid.

adſpiciam terras, pacemque jubebo
Omnibus: Ogygio ſat erit Tritonia bello.

Tibullus L. 4. ſi tamen is liber Tibullum auctorem habet:

Non ego ſum ſatis ad tantae praeconia laudis.

Gellius L. 5. C. 5. *atque ibi Rex contemplatione tanti ac tam ornati exercitus gloriabundus Hannibalem adſpicit: &, Putaſne, inquit, conferri poſſe, ac ſatis eſſe credis Romanis haec omnia? tum Poenus, eludens ignaviam imbelliamque militum ejus pretioſe armatorum; Satis plane, inquit, ſatis eſſe credo Romanis haec omnia, etiamſi avariſſimi ſunt.* illuſtrat etiam noſtrum inſignis ille Barthius ad L. 1. Theb. Statii ỳ. 270. *τὸ cognitus*, vocabulum nequam, Taubmannus explicatum dedit ad Moſtellariam Plauti Act. 4. Sc. 2. ỳ. 13. nam Paſſeratius non bene ceperat.

35. APPARENT NON ULLA TORO VESTIGIA PRESSO] confer lepidam fabulam apud Ariſtaenetum L. 2. Epiſt. 22.

38. SPIRITUS ADMISSO NOTUS ADULTERIO] notaverat Douza P. in libri ſui margine, *natus.* an males, *admiſſi notus adulterii?* Horatius L. 2. Od. 2.

Notus in fratres animi paterni.

41. SIC EGO TAM SANCTI CUSTODE RECLUDOR AMORIS] ita liquide noſter ſecundus, cum Groningano. ego, ut verum fatear, non capio illud *cuſtode*; neque, quo referendum ſit, ſatis perſpicio. *cuſtos recludor amoris*, primus noſter; Borrichianus; membranae Comelini. *cuſtodis rector*, duo Regii; unus Colbertinus; Palatini Gebhardi; editt. principes. Paſſeratius refingit, *cuſtos ſecludor*; aut, *cuſtos ejector*, quia legerat in membranis *rejector*. Gebhardus conjicit, *cuſtos rejector.* in *τῷ recludor* latet opinor vera lectio. dele primam literam, habebimus *ecludor*; quod fuerat *excludor*. *cuſtos*, obſervator, ſpeculator, curioſulus cum oculis emiſſitiis.

XXIII.

XXIII.

Quaeris, cur veniam tibi tardior? aurea Phoebi
Porticus a magno Caeſare aperta fuit.
Tota erat in ſpatium Poenis digeſta columnis:
Inter quas Danai femina turba ſenis.

Hic

3. Tota erat in species Poenis digesta columnis] *Tota* habet Groninganus. quod firmat Scaligeri liber. deinde omnes membranae, *in ſpeciem*: unde Nic. Heinſius ingenioſiſſime, ut ſolebat, formavit, Not. ad Ovid. L. 3. Faſtor. ỳ. 529,

Tota erat in ſpatium Poenis digeſta columnis.

tota in ſpatium, pro in totum ſpatium, per omne ſpatium. *Spatiari* proprie de ambulationibus in porticu. de hac ipſa Naſo L. 2. Amor. Eleg. 2.

Heſterna vidi ſpatiantem luce puellam,
Illa, quae Danai porticus agmen habet.

& L. 3. Eleg. 11.

Quando ego non fixus lateri ſpatiantis adhaeſi,
Ipſe tuus cuſtos, ipſe vir, ipſe comes?

L. 1. Art. Amat.

Tu modo Pompeia lentus ſpatiare ſub umbra.

ibidem:

Seu pedibus vacuis illi ſpatioſa teretur
Porticus.

L. 2. Triſtium:

Cum quaedam ſpatientur in hac, ut amator eodem
Conveniat, quare porticus ulla patet?

L. 11. Metam.

quaerenſque per arva piorum
Invenit Eurydicen, cupidiſque amplectitur ulnis.
Hic modo conjunctis ſpatiantur paſſibus ambo.

noſter hac ipſa elegia:

Hoc utinam ſpatiere loco, quodcumque vacabis.

& L. 4. Eleg. 8.

Tu neque Pompeja ſpatiabere cultus in umbra.

4. Inter quas Danai femina turba senis] *inter quas*, inter quas columnas. nam ita diſpoſitae erant Danaidum imagines, ut ſingulae columnae unam haberent in intercolumniis. auctor Ovidius L. 3. Triſt. Eleg. 1. loco mox producendo. Groninganus habet *inter aquas*, uti & noſter primus. quod avide, more ſuo, arripiens Palmerius, *Continuo*, inquit, *orditur numerum picturarum. Tota illa turba Danaidum erat in ſpeciem digeſta inter aquas. Namqui ut illis aquam in dolium pertuſum ingerentibus identidem in orbem labor redeat.* quaero, quid eſt *in ſpeciem digerere?* deinde ſtatuae erant, non picturae, iſtae Danaides. neque aquam in illud pertuſum dolium ingerebant, (non enim tangitur ea pars fabulae) ſed ſtabant habitu novarum nuptarum, uti colligere eſt ex antiquo Scholiaſte Perſii Annaeo Cornuto ad Sat. 2. ỳ. 56. *Acron tradit quod in Porticu Apollinis Palatini fuerint quinquaginta Danaidum effigies, & contra eas ſub divo totidem equeſtres filiorum Aegypti.* quam notam, veluti ex ipſo Acrone hauſtam, exſcripſit Joannes Britannicus, tacito Cornuto. ingenioſiſſimns poëta Propertii ſui mentem candidiſſimis aperit verſibus, eo quem modo laudavi loco:

Inde tenore pari gradibus ſublimia celſis
Ducor ad intonſi candida templa Dei.
Signa peregrinis ubi ſunt alterna columnis
Belides, & ſtricto barbarus enſe pater.

tetigerat etiam initio L. 1. Art. Amat.

Quaque parare necem miſeris patruelibus auſae
Belides, & ſtricto ſtat ferus enſe pater.

quo loco verbum *ſtare* omnino de ſtatuis intelligi debet. ſed praeceſſerat proxime,

Nec tibi vitetur quae priſcis ſparſa tabellis
Porticus auctoris Livia nomen habet.

iſtae tabellae in porticu Liviae ſuum Palmerio ſomnium pepererunt. ponebantur autem ſigna & ſtatuae in intercolumniis. Plinius L. 36. C. 15. de M. Scauri theatro: *columnae, ut diximus, imae duodequadragenûm pedum. Signa aerea inter columnas fuerunt tria millia numero.*

Hic equidem Phoebo viſus mihi pulcrior ipſo
  Marmoreus tacita carmen hiare lyra.
Atque aram circum ſteterant armenta Myronis
  Quatuor artifices vivida ſigna boves.
Tum medium Clario ſurgebat marmore templum,
  Et patria Phoebo carius Ortygia.
Auro Solis erat ſupra faſtigia currus,
  Et valvae Libyci nobile dentis opus.
Altera dejectos Parnaſi vertice Gallos,
  Altera moerebat funera Tantalidos.

Deinde

5. PHOEBO VISUS MIHI PULCRIOR IPSO] Apollo Palatinus, Scopae opus. Plinius L. 36. C. 5. *Scopae laus cum his certat. is fecit Venerem, & Pothon, & Phaëthontem, qui Samothrace ſanctiſſimis caerimoniis coluntur. item Apollinem Palatinum.* diverſus ab eo alter Apollo in bibliotheca Palatina; cujus nobis memoriam ſervavit antiquus Horatii interpres Helenius Acro, in L. 1. Epiſt. 3. *Caeſar ſibi in bibliotheca ſtatuam poſuerat ad habitum ac ſtaturam Apollinis.*

6. MARMOREUS TACITA CARMEN HIARE LYRA] nobilem colorem hinc duxit L. Apulejus L. 2. Florid. in illa belliſſima deſcriptione ſtatuae Bathylli, quam tyrannus Polycrates Junoni Samiae dicaverat: *Laeva diſtantibus digitis nervos molitur; dextera pſallentis geſtu ſuo pulſabulum citharae admovet, ceu parata percutere. Cum vox in cantico interquievit; interim canticum videtur ore tereti ſemihiantibus in conatu labellis eliquare.*

8. MYRONIS QUATUOR ARTIFICIS VIVIDA SIGNA BOVES] legendum *artifices*, h. e. artificioſe elaboratae, ita ut vivere viderentur ac ſpirare. Juvenalis Sat. 8.

Et cum Parrhaſii tabulis, ſigniſque Myronis,
Phidiacum vivebat ebur.

Petronius: *Myron, qui paene hominum animas ferarumque aere comprehenderat.* dicuntur autem hic *artifices boves*, ut Perſio *vultus artifex*, Sat. 5.

Et premitur ratione animus, vincique laborat,
Artificemque tuo ducit ſub pollice vultum.

Cornutus: *Artificem vult.] per artem factum, ſecundum intellectum ſimulacrorum, quae ab artificibus finguntur.* Plinius, pulcro illo de luſciniis loco, L. 10. C. 29. *eae tantae tamque artifices argutiae a* XV. *diebus paullatim deſinunt, nec ut fatigatas poſſis dicere aut ſatiatas.* Quintilianus L. 9. C. 4. *jam in certamine armorum, atque in omni palaeſtra, quid ſatis recte cavetur ac petitur, cui non artifex motus & certi quidam pedes adſint?*

9. CLARIO SURGEBAT MARMORE TEMPLUM] in membranis Comelini fuiſſe *Claria* teſtatur Gebhardus. optime hunc locum & reſtituit Scaliger, & interpretatur.

12. LYBICI NOBILE DENTIS OPUS] ex ebore. quod noſter *dentem*, id Martialis modo *cornu* vocat, modo *dentem*. Virgilius ab utroque abſtinuit, ſemper aut *ebur* ponens, aut *elephantum*. eſt autem magnum certamen inter doctos, utrum pars illa oſſea, quae ex ore elephanti utrimque prominet, debeat *cornu* dici, an vero *dens*. ſententias collegit Lud. de la Cerda ad L. 6. Aen. ℣. 895. cui jungere potes P. Camerarium Medit. Hiſt. Cent. 2. cap. 96. Ger. Jo. Voſſium L. 3. de Idololatr. C. 51. & Wilh. Ern. Tentzelium in Colloquiis Menſtruis A. 1696. menſe Aprili. quo opere in toto iſto ephemeridum genere nihil eſt neque eruditius neque etiam jucundius.

13. PARNASSI VERTICE] noſtri, cum Groningano, *Parnaſi*. recte. nam quamvis Graece ſcribatur per *ſſ*, tamen ita numquam Latini. videndus Pierius Valerianus ad Virgilii Eclogam 10. ℣. 11. atque unico tantum *ſ* ſemper ſcribitur in membraneo codice Virgilii ſic ſatis antiquo, quem adſervat Athenaei patrii non leve decus P. Francius.

16. Pr-

Deinde inter matrem Deus ipſe, interque ſororem,
Pythius in longa carmina veſte ſonat.
Illic adſpicias ſcopulis haerere ſorores,
Et canere antiqui dulcia furta Jovis:
Ut Semela eſt combuſtus, ut eſt deperditus Io:
Denique ut ad Trojae tecta volarit avis.
Qui videt, is peccat: qui non & viderit, ergo
Non cupiet: facti crimina lumen habet.
Quod ſi nemo exſtat, qui vicerit alitis arma,
Communis culpae cur reus unus agor?
Una contentum pudeat me vivere amica?
Hoc ſi crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo objiciat. libeat tibi, Cynthia, mecum
Roſcida muſcoſis antra tenere jugis.
Nec tu Virginibus reverentia moveris ora:
Hic quoque non neſcit, quid ſit amare, chorus.

16. PYTHIUS IN LONGA CARMINA VESTE SONAT] in palla talari citharoedica. vide Paſſeratium: Lud. Cerdam in L. 6. Aen. ℣. 645. illuſtrem Spanhemium Obſerv. in Callimach. p. 63, ubi hunc verſiculum perperam expreſſerunt operae, hoc modo,

Actius in longa carmina veſte canit.

19. UT SEMELE EST COMBUSTUS] Groninganus *Semela*, flexione Latina. jam monitum opinor alibi. certe Probus monuit in Catholicis.

19. UT EST DEPERDITUS IO] elegans locutio, nec protrita. Suetonius Domit. C. 3. *Deinde uxorem ſuam Domitiam, ex qua in ſecundo ſuo conſulatu filium tulerat, alteroque anno conſalutaverat Auguſtam, Paridis hiſtrionis amore deperditam repudiavit.*

20. AD TROJAE TECTA VOLARIT AVIS] noſter primus cum Borrichiano *volavit.* ſupra bis habuimus *eſt.* poſtulat tamen euphonia *volarit.*

27. LIBEAT TIBI, CYNTHIA, MECUM ROSCIDA MUSCOSIS ANTRA TENERE JUGIS:] noſter ſecundus,

— liceat modo, Cynthia; mecum
Rorida muſcoſis antra ſubire jugis.

primus:

liceat modo Cynthia, tecum
Rorida.

& ſic Borrichianus. ambo quoque Colbertini habent *Rorida.* Groninganus & Regii nihil mutant. exponit autem noſter Virgilium ſuum, Eclog. 2.

O tantum libeat mecum tibi ſordida rura,
Atque humiles habitare caſas.

M. Ant. Flaminius, molliſſimus ille & mellitiſſimus ſuae tempeſtatis Catullus, videtur legiſſe *Roſida*, idque imitatione probaſſe, L. 1. Carm. 15.

Umbrae frigidulae, arborum ſuſurri,
Antra roſida, diſcolore picta
Tellus gramine, fontium loquaces
Lymphae, garrulae aves, amica Muſis
Otia.

proba ſunt, *roſcidus, roſidus, roridus*, pro diverſa ratione ſcribendi, origine eadem.

29. NEC TU VIRGINIBUS REVERENTIA MOVERIS ORA] nec tu in ruborem dabis Muſas virgines. *reverentia ora*, pudibunda. videndus hic Paſſeratius. tentatum olim Lipſio, L. 2. Ant. Lect. C. 10.

Nec te virginei reverentia moverit oris.

quod tamen nemini perſuaſit. & ſane obſtant omnes omnium libri.

30. HIC QUOQUE NON NESCIT, QUID SIT AMARE, CHORUS.]

Barthius, exponens verſum ſuperiorem, Animad. ad L. 5. Theb. Statii ℣. 27. hunc ita legit,

Digitized by Google

Si tamen Oeagri quaedam compreſſa figura
Biſtoniis olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima ſtatuent in parte choreae,
Et medius tecta cuſpide Bacchus erit.
Tum capiti ſacros patiar pendere corymbos:
Nam ſine te noſtrum non valet ingenium.
Hoc utinam ſpatiere loco, quodcumque vacabis,
Cynthia: ſed tibi me credere turba vetat.
Quum videt accenſis devotam currere taedis
In nemus, & Triviae lumina ferre Deae.

Nam

Hic quoque num neſcit, quid ſit amare, chorus?
Sane Aldus & Gryphius ſic ediderunt: ſed contra fidem membranarum, & primarum editionum. eſt etiam major aculeus, quamquam modeſte tectus, in oratione recta.

31. OEAGRI QUAEDAM COMPRESSA FIGURÁ] Orpheum fere Calliopes & Oeagri filium faciunt: itaque *figura Oeagri* hic idem fuerit quod *Oeagrus.* quae ſane locutio valde eſt coacta, ne dicam dura, nec tolerabilis. videtur ſubeſſe fabula occultior, quae potuit periiſſe in tanta ſtrage ſcriptorum veterum. Poëtarum Graecorum plures, quidam etiam Latini, & in iis Naſo initio L. 11. Metam. & in epicedio Tibulli, Orphei patrem faciunt Apollinem. Is, puto, quum ſciret ſe fratrem admiſſum non iri a ſorore Calliope, adſumta figura fluvii Oeagri, quem amabat innocens virguncula, ipſam compreſſit. Ejus fabulae ſcio nullum exſtare veſtigium: ſed exſtant compluſculae non abſimiles. Sic Calliſtone potitus eſt Jupiter ſub forma Dianae. Sic Pomonam deluſit Vertumnus: ſic Antiopen Satyrus. & quis omnes enumeret? geminam germanam fabellam ſupra habuimus L. 1. El. 13. ubi Tyronem imminuit Neptunus, Enipei fluminis indutus faciem:

Non ſic Aemonio Salmonida mixtus Enipeo
Taenarius facili preſſit amore Deus.

ego hoc meum ſomnium pro mero ſomnio haberi volo, dum modo docear quidnam hic loci ſit *figura Oeagri.* interea videre te velim Jani Parrhaſii Commentarium in Claudiani Praefationem L. 2. de Raptu Proſerpinae, ubi de patre Orphei Apolline erudite diſſertat.

34. ET MEDIUS TECTA CUSPIDE BACCHUS ERIT] libri, *docta cuſpide*; quod retinet Paſſeratius, contentus damnare certiſſimam Scaligeri emendationem. Catullus Carm. 61.

Quorum pars tecta quatiebat cuſpide thyrſos.

Virgilius Eclog. 5.

Daphnis & Armenias curru ſubjungere tigris
Inſtituit, Daphnis thiaſos inducere Baccho,
Et foliis lentas intexere mollibus haſtas.

Ovidius Epiſt. Laodamiae:

Ut quas pampinea tetigiſſe bicorniger haſta
Creditur.

& L. 3. Metam.

Ipſe racemiferis frontem circumdatus uvis
Pampineis agitat velatam frondibus haſtam.

& L. 11. Metam.

------ haſtam
Vatis Apollinei vocalia miſit in ora,
Quae foliis praeſuta notam ſine vulnere fecit.

Seneca Herc. Fur. Act. 4. ℣. 904.

Adſit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuſpidem thyrſo gerens.

Macrobius L. 1. Saturn. C. 19. *Colitur apud Lacedaemonios ſimulacrum Liberi patris haſta inſigne, non thyrſo. ſed & cum thyrſum tenet, quid aliud quam latens telum gerit, cujus mucro hedera lambente protegitur?*

37. HOC UTINAM SPATIERE LOCO, QUODCUMQUE VACABIS,] utinam in hac porticu ſpatiari velis, quandocumque eris otioſa. Lipſius ex Nonio reponebat *vagabis*, adplaudente Douza; & Gebhardo; qui tamen Lipſii non meminit. Paſſeratius mavult *vagaris.* in ſeptem libris ego *vacabis* inveni, quod cur rejiciam cauſſae nihil video. in Borrichiano eſt *vocabis.* manifeſta aberratione librarii.

41. NAM

Digitized by Google

Nam quid Praeneſtis dubias, o Cynthia, ſortes?
  Quid petis Aeaei moenia Telegoni?
Curve te in Herculeum deportant eſſeda Tibur?
  Appia cur toties te via ducit anum?
Scilicet umbroſis ſordet Pompeia columnis
  Porticus aulaeis nobilis Attalicis:
Et creber platanis pariter ſurgentibus ordo,
  Flumina ſopito quaeque Marone cadunt:
Et leviter nymphis tota crepitantibus urbe,
  Quum ſubito Triton ore recondit aquam.

Falle-

41. NAM QUID PRAENESTIS DUBIAS, O CYNTHIA, SORTES] in quinque libris eſt *Praeneſti*: duo *pernoſti* habent, quomodo & Veneta editio. Gebhardus nobis architectatus eſt lectionem auro contra non caram, ſi rancor & ſitus ſunt in pretio,

Nam quid Praeneſtis dubias, he Cynthia, ſortes.

44. APPIA CUR TOTIES TE VIA DUCIT ANUM] tam ruſtice ut inſultaverit Propertius dominae ſuae! & tamen in libris vel *anum* legas, vel *anus*. pati urbanitate (quamquam ibi ad miſerationem facit) nuntius, apud Senecam, reginam Hecubam *anum* vocat, Troad. Act. 5. ℣. 1059.

Quod tam ferum, tam triſte, bis quinis ſcelus
Mars vidit annis? quid prius referens gemam?
Tuoſne potius, an tuos luctus, anus?

vix mihi eripi poteſt, hunc locum noſtri non in menda cubare. neque opem video, niſi a melioribus libris.

47. ET CREBER PARITER PLATANIS SURGENTIBUS ORDO] non inſcite voculam unam trajecit Douza F.

Et creber platanis pariter ſurgentibus ordo.

i. e. quarum ſummi rami ad eamdem altitudinem tondentur. juvat unus liber Gebhardi, in quo, *platanis pariter urgentibus.*

48. FLUMINA SOPITO QUAEQUE MARONE CADUNT] Maronem Peloponneſi flumen, non longe ab Alpheo, intelligit Scaliger in editione ſecunda. Maronem vinitorem, comitem expeditionum Oſiridis, Turnebus L. 7. Adverſ. C. 26. cui non accedo. ſolent enim fluvii fere dormientium habitu repraeſentari. atque ita nobis Tiberim praepinxit Apollinaris Panegyr. Majoriani Aug.

pars proxima Tibrim
Exprimit: hic ſcabri fuſus ſub pumice tophi
Proſlabat madidum per guttura glauca ſoporem.
Pectus palla tegit, quam neverat Ilia conjux,
Liquenti quae juncta toro vult murmura lymphis
Tollere, & undoſi ſomnum ſervare mariti.

ſic & fontium nymphae dormientes finguntur in plurimis antiquitatis monumentis. elegantiſſime Joannes Franciſcus Saracenus, Suadae Gallicae medulla:

Tantoſt je vous diſois ce que le grand Malherbe,
Pour flechir Lycoris, Nymphe jeune & ſuperbe,
Comme un cygne mourant, chantoit au bord des eaux,
Où l'Orne pareſſeux dort parmi les roſeaux.

49. ET LEVITER NYMPHIS TOTA CREPITANTIBUS URBE] in Groningano eſt *lymphis*. hae voces millies confunduntur, nec ſemper cum periculo. ſed hic legendum eſt *Nymphis*: eſt enim ſermo de ſtatuis a M. Agrippa poſitis, ad fontes, lacus, caſtella. tales hic Maro, Nymphae, Triton. Plinius L. 36. C. 15. loco valde notabili: *Sed dicantur vera aeſtimatione invicta miracula, quae Q. Marcius Rex fecit. is juſſus a Senatu aquarum, Appiae, Anienis, Tepulae, ductus reficere, novam nomine ſuo appellatam cuniculis per montes actis intra Praeturae ſuae tempus adduxit. Agrippa vero in Aedilitate ſua, adjecta Virgine aqua, ceteris corrivatis atque emendatis, lacus ſeptingentes*

Falleris: iſta tui furtum via monſtrat amoris.
Non urbem, demens: lumina noſtra fugis.
Quo fugis, ah demens? nulla eſt fuga. tu licet uſque
Ad Tanaim fugias, uſque ſequetur Amor.
Non, ſi Pegaſeo vecteris in aëre dorſo:
Nec, tibi ſi Perſei moverit ala pedes.
Vel, ſi te ſectae rapiant talaribus aurae:
Nil tibi Mercurii proderit alta via.
Inſtat ſemper Amor ſupra caput. inſtat amanti,
Et gravis ipſe ſuper libera colla ſedet.

Excu-

nos fecit: praeterea ſalientes centum quinque: caſtella centum triginta, complura etiam cultu magnifica: operibus iis ſigna trecenta aerea aut marmorea impoſuit, columnas ex marmore quadringentas, eaque omnia annuo ſpatio. ea *ſigna* Nympharum fuere, ac Fluviorum. *Nymphae* & *lymphae*; i. e. deae fontium praeſides, & ipſe aquarum liquor; junguntur in lapide Romano apud Gruterum XCIII. 1.

NYMPHIS. LIMPHISQ. AVG.
DVLCISSIMIS
OB. REDITVM. AQVARVM
PLACIDE. PROSILIENTIVM
AB. POP. ROM. DIV. DESIDER.·:·:·.

eſt & altera ibidem inſignis, N. 8.

TI. CLAVDIVS. ASCLEPIADES
ET. CAECILIVS. ASCLEPIADES
EX. VOTO. NYMFABVS. ∅ D ∅ D

50. Quum subito Triton ore recondit aquam] *recondit*, contrarium τῷ condit. promit. notavit magnus Scaliger. pari notione *refluit* poſuit Virgilius L. 9. Aen.

Ceu ſeptem ſurgens ſedatis amnibus altus
Per tacitum Ganges, aut pingui flumine Nilus,
Cum refluit campis, & jam ſe condidit alveo.

religat Catullus Carm. 60.

Ait haec minax Cybelle, religatque juga manu.
Ferus ipſe ſeſe adhortans rapidum incitat animum:
Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.

notavit iſtic Ach. Statius. plura dabit Caſaubonus ad Sueton. Auguſt. C. 78. Joſ. Caſtalio Dec. 7. Obſerv. C. 5. Gronovius Diatr. ad Silv. Statii C. 20.

54. Tu licet usque Ad Tanaim fugias] quamvis fugere velis ad extremum mundi terminum, ubi deſinere creditur rerum natura. dictum puto ſupra.

55. Pegaseo vecteris in aë ra dorso] praefero quod in quinque libris reperi, *in aëre.* neque aliter editiones primae.

57. Vel si te sectae moveant talaribus aurae] melius Regii, Colbertini, & noſter primus, cum editt. priſcis, *rapiant talaribus.* praeceſſerat modo, *Perſei moverit ala.* Horatius L. 3. Od. 11.

I, pedes quo te rapiunt & aurae.

talaria ſic ſubſtantive etiam Virgilius uſurpat L. 4. Aen.

Ille patris magni parere parabat
Imperio: & primum pedibus talaria nectit
Aurea.

& *plantaria* Valerius Flaccus L. 1.

nunc aërii plantaria vellet
Perſeos.

aliter Papinius L. 1. Thebaid.

Paret Atlantiades dictis genitoris, & inde
Summa pedum propere plantaribus illigat alis.

58. Nil tibi Mercurii proderit alta via] utpote alis iter carpentis, inſtar vulturii alicujus, aut lari. ridet has Deorum figuras Minucii Felicis Octavius: *Quid formae ipſae & habitus? nonne arguunt ludibria & dedecora deorum veſtrorum? Vulcanus claudus, & debilis: Apollo tot aetatibus laevis: Aeſculapius bene barbatus, etſi ſemper adoleſcentis Apollinis filius: Neptunus glaucis oculis, Minerva caeſiis, bubulis Juno: pedibus Mercurius alatis, Pan ungulatis, Saturnus compeditis,* &c.

61. Tollere numquam] Groninganus, *nuſquam.* quod placet: & ſic paſſim Comici Romani.

67. Spar-

Digitized by Google

Excubat ille acer cuſtos, & tollere nuſquam
Te patietur humo lumina capta ſemel.
Et jam ſi pecces, Deus exorabilis ille eſt,
Si modo praeſentes viderit eſſe preces.
Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani litora nota maris?
Spargere & alterna communes caede penates,
Et ferre ad patrios praemia dira lares?
Nil agis: inſidias in me componis inanes:
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus eſt: famae jactura pudicae
Tanta tibi miſerae, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te noſtras me laedit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed te non debes inimicae credere linguae.
Semper formoſis fabula poena fuit.
Non tua deprenſo damnata eſt fama veneno.
Teſtis eris puras, Phoebe, videre manus.
Sin autem longo nox una, aut altera luſu
Conſumta eſt, non me crimina parva movent.
Iſta ſenes licet accuſent convivia duri.
Nos modo propoſitum, vita, teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures:
Hic locus eſt, in quo tibia docta ſones;

Quae

67. Spargereque alterna] eliſio admodum inſuavis. plures libri, *Spargere & alterna*; quod potius reor. ceterum ſpiſſae mihi tenebrae hic ſunt iter illud per Phrygium & Hyrcanum mare, caedes illa alterna, & dira caedis praemia. explicent quibus Sphynx eſt domi.

68. Praemia dira] *digna*, Groning. *longa*, noſter primus, cum Borrichiano.

70. Tendis iners docto retia nota mihi] Cicero pro Caecin. C. 29. *in iis ipſis intercludère inſidiis, quas mihi conaris opponere.*

71. Sed de me minor est famae jactura pudicae] libet revocare lectionem omnium membranarum, *minus eſt*; ellipſi poëtis non inuſitata. Nam ſi de ſua ipſius pudicitia loquitur Propertius, dixit aliquid quod ego explicare nolo. ſed tale nihil dixit. lege itaque, praeeuntibus, quas dixi, membranis:

Sed de me minus eſt: famae jactura pudicae, &c.

72. Quanta mereris] quanta tu es; quam celebris tu es, quae eam mereris, tanta erit nominis tui infamia. clarius, ſed in re minus ludicra, Juvenalis Sat. 8.

Omne animi vitium tanto conſpectius in ſe
Crimen habet, quanto qui peccat major habetur.

79. Longo luxu] in libris melioribus eſt *luſu*. quod multis modis rectius videtur.

Quae non jure vado Maeandri jacta nataſti,
Turpia quum faceret Palladis ora tumor.
Tyndaris externo patriam mutavit amore,
Et ſine decreto viva reducta domum.
Ipſa Venus quamvis corrupta libidine Martis,
Num minus in caelo ſemper honeſta fuit?
Quamvis Ida Parim paſtorem dicat amaſſe,
Atque inter pecudes adcubuiſſe Deam.

Hoc

86. TURPIA CUM FACERET PALLADIS ORA TUMOR.] membranae, *pallidus ora timor.* veram lectionem debemus Beroaldo, minime ſua laude fraudando. ſuper ipſa fabula videre potes Athenaeum L. 14. Hyginum Fab. 165. Ovidium L. 3. Art. Amat. & Faſtor. L. 6. Lil. Greg. Gyraldum Hiſt. Deor. Syntag. 11. P. Leopardum L. 2. Emend. C. 13. Delrium Comm. in Senec. Agam. ℣. 346. & in L. 2. Claudiani in Eutropium. tale quid & Alcibiaden feciſſe memorant. Gellius L. 15. C. 17. *Alcibiades Athenienſis quum apud avunculum Periclen puer artibus ac diſciplinis liberalibus erudiretur; & arceſſi Pericles Antigenidam tibicinem juſſiſſet, ut eum canere tibiis, quod honeſtiſſimum tum videbatur, doceret: traditas ſibi tibias, quum ad os adhibuiſſet, inflaſſetque; pudefactus oris deformitate abjecit infregitque.*

88. ET SINE DECRETO VIVA REDUCTA DOMUM EST] quidam libri, *Et ſine decreto eſt v. r. d.* noſter autem primus & Borrichianus non habent τὸ *eſt.* nec ego facile recepero. cave autem τὸ & ſumas pro conjunctione copulativa. elegantius aliquid ſonat: de quo dictum ad Eleg. 19. hujus libri, ℣. 32. *ſine decreto*, eum in ipſam nihil decerneretur inclementius. Virgilius L. 2. Aen.

Scilicet haec Spartam incolumis patriaſque Mycenas
Aſpiciet, partoque ibit regina triumpho?

90. NEC MINUS IN COELO] elegans eſt diſertiſſimi viri Petri Francii reſtitutio, *Num minus in coelo*, quum interrogationis nota. favet Cicero L. 2. de Divinat. *Auſpiciis Paullus paruit. num minus cecidit in Cannenſi pugna cum exercitu?* tum L. 6. ad Attic. epiſt. 1. *audio Appium προπύλαιον Eleuſine facere. num inepti fuerimus, ſi nos quoque Academiae fecerimus?* ibidem: *quis Zaleucum leges Locris ſcripſiſſe non dixit? num igitur jacet Theophraſtus, ſi id a Timaeo tuo familiari reprehenſum eſt?* Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 13.

Cur ego plectar amans, ſi vir tibi marcet ab annis?
Num me nupſiſti conciliante ſeni?

vide quae Nic. Heinſius notavit ad Heroid. Epiſt. 11. ℣. 19. ubi exempla hujus formulae complura.

92. INTER PECUDES ADCUBUISSE DEAM] abutitur noſter voce *dea.* Oenone, Crebrenis amnis filia, Nympha habebatur, non Dea. ipſa apud Naſonem, Epiſt. 5.

Nondum tantus eras, cum te contenta marito,
Edita de magno flumine Nympha, fui.
Qui nunc Priamides, (adſit reverentia vero)
Servus eras. ſervo nubere Nympha tuli.

& Nymphas quidem annos vivere innumerabiles, non tamen eſſe mortis immunes, ex antiquis poëtis tradit Pauſanias in Phocicis; atque ex Ariſtotele Servius ad L. 1. Aen. ℣. 376. Sane noſtram Oenonem, quam poenitebat negatae ſaucio Paridi medelae, laqueo ſibi vitam finiviſſe auctor eſt Apollodorus L. 3. C. 11. §. 6. Parthenius vero prae aegritudine animi exſpiraſſe ait, Erotic. C. 4. quem ſecutus videtur Q. Septimius L. 4. Ephemer. belli Trojani C. 21. *Interim Alexandri funus per partem aliam ad Oenonem, quae ei ante Helenae raptum nupſerat, neceſſarii ſui uti ſepeliretur perferunt. Sed fertur Oenonem viſo cadavere Alexandri adeo commotam, uti amiſſa mente obſtupefieret, ac paullatim per moerorem deficiente animo, concideret. Atque ita uno eodemque funere cum Alexandro contegitur.* non igitur *Dea* Oenone. prudentius diſtinxit ille omnium poëtarum ſapientiſſimus, L. 1. Aeneid.

O

Digitized by Google

Hoc & Hamadryadum ſpectavit turba ſororum,
  Silenique ſenes, & pater ipſe chori.
Cum quibus Idaeo legiſti poma ſub antro
  Subpoſita excipiens, Nai, caduca manu.
An quiſquam in tanto ſtuprorum examine quaerit,
  Cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?
O nimium noſtro felicem tempore Romam,
  Si contra mores una puella facit.
Haec eadem ante illam impune & Lesbia fecit.
  Quae ſequitur, certe eſt invidioſa minus.

Qui

O (quam te memorem?) virgo. namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem ſonat. o Dea, certe;
An Phoebi ſoror, an Nympharum ſanguinis una?
Sis felix, noſtrumque juves quaecumque laborem.

Jupiter apud Naſonem L. 1. Metam.

Sunt mihi Semidei, ſunt ruſtica numina Nymphae,
Faunique, Satyrique, & monticolae Silvani:
Quos quoniam coeli nondum dignamur honore,
Quas dedimus, certe terras habitare ſinamus.

98. Quis dedit? unde dedit?] Cicero Orat. pro Cluent. C. 44. *Doce, quam pecuniam Cluentius dederit, unde dederit, quemadmodum dederit.*

101. Haec eadem haec ante illam impune et Lesbia fecit] ignoſcant mihi Manes Scaligeri: non placet haec fultura, quatuor ſynaloephis horrens. mollius libri, quamquam cum hiatu,

Haec eadem ante illam impune & Lesbia fecit.

nihil frequentius poëtis antiquis fuiſſe, docent paſſim exempla. id vero ne tu caſu factum putes, quod illi certo fecerunt conſilio, evolvere debes quae de hiatu obſervaverunt viri eruditiſſimi, Jo. Jovianus Pontanus in Actio; Joannes Rivius in libello de Figuris Comicis; Obertus Giſanius in Indice Lucretiano; Ger. Jo. Voſſius L. 2. de Arte Grammatica C. 14. pulcerrime Probus Valerius apud Gellium L. 13. C. 20. *Si aut verſum pangis, aut orationem ſolutam ſtruis, non finitiones illas praerancidas neque foetutinas grammaticas ſpectaveris; ſed aurem tuam interroga, quo quid loco conveniat dicere. quod illa ſuaſerit, id profecto erit rectiſſimum.*

103. Qui quaerit Tatios veteres durosque Sabinos] Paſſeratius dicit in quibuſdam libris legi *Talios*; unde ipſe pro vera lectione nobis architectatur *Talos*, idque ob locum quemdam Feſti, ſcribentis, *Talus in Sabinorum nominibus praenominis loco videtur fuiſſe.* fruſtra. nec quidquam mutant noſtri libri. Ovidius, Medic. faciei, videtur expreſſiſſe hunc ipſum noſtri locum:

Forſitan antiquae Tatio ſub rege Sabinae
  Maluerint, quam ſe, rura paterna coli,

deinde ſcribendum *duraſque Sabinas*, jam monuerunt Douza P. & Nic. Heinſius. & oſtendit ipſe Naſo L. 2. Amor. Eleg. 4.

Aſpera ſi viſa eſt, rigidaſque imitata Sabinas;
  Velle, ſed ex alto diſſimulare puto.

Martialis L. 11. Epigr. 16.

Sunt chartae mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinae.

noſter & maritos & uxores ſimul tangit. praeclare ad rem faciunt quae ſuae tempeſtatis mulieribus objectat rigidus ille virtutis ſatelles L. 3. de Benef. C. 16. *Numquid jam ullus adulterii pudor eſt, poſtquam eo ventum eſt, ut nulla virum habeat, niſi ut adulterum irritet? argumentum eſt deformitatis, pudicitia. Quam invenies tam miſeram, tam ſordidam, ut illi ſatis ſit unum adulterorum par? niſi ſingulis diviſit horas? & non ſufficit dies omnibus? niſi apud alium geſtata eſt, apud alium manſit? infrunita & antiqua eſt, quae neſciat, matrimonium vocari, unum adulterium.*

Qui quaerit Tatios veteres, duraſque Sabinas,
  Hic poſuit noſtra nuper in urbe pedem.
Tu prius & fluctus poteris ſiccare marinos,
  Altaque mortali deligere aſtra manu:
Quam facere ut noſtrae nolint peccare puellae.
  Hic mos Saturno regna tenente fuit:
Et quum Deucalionis aquae fluxere per orbem,
  Et poſt antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi, quis potuit lectum ſervare pudicum?
  Quae Dea cum ſolo vivere ſola Deo?

Uxo-

104. Hic posuit nostra nuper in urbe locum] omnes libri *pedem* habent; quod verum eſt; non *locum*. Lucretius L. 3.

Te ſequor, o Grajae gentis decus, inque tuis nunc
Preſſa pedum pono fixis veſtigia ſignis.

& L. 4.

Endogredi porro pariter ſimulacra, pedemque
Ponere nobiſcum credas, geſtumque imitari.

& L. 5.

Aut hominem tanto membrorum eſſe impete natum,
Trans maria alta pedum niſus ut ponere poſſet.

Cicero Accuſ. 1. in Verr. C. 24. *ecquo in oppido pedem poſuit, in quo non plura ſtuprorum flagitiorumque ſuorum, quam adventus ſui veſtigia reliquerit?* pro Caecin. C. 11. *armatos homines oppoſui: ut intelligeres, ſi in fundo pedem poſuiſſes, ſtatim tibi eſſe pereundum.* ibid. C. 14. *pedem cum intulero, atque in poſſeſſionem veſtigium fecero, tum expellar atque dejiciar.*

108. Is mos Saturno] melius quidam libri, rejecta litera ſibila, *Hic mos.*

111. Quis potuit lectum servare pudicum] ingens vero ſolatium infelicibus eurucis, ſi neque ipſi Dei a communi labe fuere immunes. ideo, tamquam facinus rariſſimi exempli, conjugis ſuae pudicitiam ad poſteros tranſmittere voluit maritus ille apud Gruter. DLXXXIX. I.

IVLIA. FIRMA . . . .
SITA. TVMVLO . . . .
QVAE. COMMVNE . .
TORVM. SERVAVIT. CAS
TA. MARITI. ET. FIDEI
PLENA. PIETATE. NOBILIS

credibile eſt Diis hanc infelicitatem obtigiſſe, quod eorum voluptates propriae ſunt. quibus ebriae mentes facile ad laſciviam prolabuntur. nam aliter fieri apud mortales frugi, oſtendit Maro L. 8. Aen.

cum femina primum
Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva,
Impoſitum cinerem & ſopitos ſuſcitat ignes,
Noctem addens operi; famulaſque ad lumina longo
Exercet penſo; caſtum ut ſervare cubile
Conjugis, & poſſit parvos educere natos.

& Juvenalis Sat. 6.

Praeſtabat caſtas humilis fortuna Latinas
Quondam, nec vitiis contingi parva ſinebant
Tecta labor, ſomnique breves, & vellere Tuſco
Vexatae duraeque manus, ac proximus urbi
Hannibal, & ſtantes Collina turre mariti.

rebus deinde in melius mutatis, nullo negotio praevaluit exemplum coeleſte; coeperuntque ſibi mulieres certatim indulgere. neque aliunde ſibi argumenta putavit conquirenda, quibus perſuaderet puellis, aetatulae ludum ut darent, prudentiſſimus Naſo L. 3. Art. Amat.

Ite per exemplum, genus o mortale, Dearum;
Gaudia nec cupidis veſtra negate viris.

qui poëtis minus fidei habent, alias excogitarunt rationes, quibus miſerias matrimoniorum communes lenirent. videlicet ſtuprorum ac libidinum faces coelo & ſideribus, uti quemque naſcentem conſpexerant, tranſcripſerunt, quo ferrentur levius quae fato veniebant. Julius Firmicus L. 6. C. 29. *homines*

homines

Digitized by Google

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,
Corrupit torvi candida forma bovis.
Nec minus aerato Danaë circumdata muro,
Non potuit magno caſta negare Jovi.
Quod ſi tu Grajas, ſive es imitata Latinas:
Semper vive meo libera judicio.

mines facient multa ornatus diligentia compoſitos, pulcra facie & hilari, multaeque exſpectationis & fortunae. ſed tamen in ſuis conjugiis minime conſtantes. nam alienas uxores appetentes, vario adulteriorum crimine laborabunt. iis vero e diverſo plerumque ſolet accidere, ut eodem quoque modo eorum uxores alieno concubitu pares vices reddant.

113. UT AJUNT] recte: quia & fabula eſt, & turpis fabula. pariter Terentius Eun. Act. 3. Sc. 5.

virgo in conclavi ſedet,
Suſpectans tabulam quamdam pictam, ubi inerat pictura haec, Jovem
Quo pacto Danaë miſiſſe ajunt quondam in gremium imbrem aureum.

eſt & amara quandoque inſultatio refutantis famam publicam, aut certe elevantis. Dido L. 4. divini operis:

en dextra fideſque!
Quem ſecum patrios ajunt portare Penates:
Quem ſubiiſſe humeris confectum aetate parentem!

Pomponius Mela L. 1. C. 19. *Heraclea vocitatur: id famae fidem adjecit. juxta ſpecus eſt Acheruſia, ad Manes (ut ajunt) pervius, atque inde extractum Cerberum exiſtimant.* dictum aliquid ſupra ad Eleg. 13. ỳ. 35.

117. SIVE ES IMITATA LATINAS] male correctores infieeti, *ſeu ſis imitata:* ſcilicet ut ſtaret verſus. Albinovanus etiam produxit τὸ *es* in pulcerrima illa ad Liviam Elegia:

Nata quod es alte, quod foetibus aucta duabus.

& ſaepe magni poëtae ſic migrant canones grammaticorum. neque tamen voluerunt omnia ſibi promiſcue licere: quod hodie faciunt non pauci malorum verſuum ſarcinatores; etiam ii, qui, ut alios nihil ſapere doceant, magna mercede conducuntur.

XXIV.

TRiſtia jam redeunt iterum ſolennia nobis:
Cynthia jam noctes eſt operata decem.
Atque utinam Nilo pereat quae ſacra tepente
Miſit matronis Inachis Auſoniis.
Quae Dea tam cupidos toties diviſit amantes,
Quaecumque illa fuit, ſemper amara fuit.
Tu certe Jovis occultis in amoribus, Io,
Senſiſti, multas quid ſit inire vias:

Quum

3. ATQUE UTINAM NILO PEREAT QUAE SACRA TEPENTE] Groninganus, Borrichianus, Colbertini, noſter primus, *Atque utinam pereat Nilo q. ſ. t.*

10. ET PECORIS DURO PERDERE VERBA SONO] commodius videtur *pecudis.* nec tamen ſecedendum a libris, quum ſic loquantur plures. Mela, de Api, L. 1. C. 9. *raro naſcitur, nec coitu pecoris (ut ajunt) ſed divinitus & coeleſti igne conceptus.* Columella L. 6. C. *humilis & modica corporatura pecoris operarii debet eſſe, nerviſque & muſculis robuſta.* atque ita ſaepe alias.

 12. MAN-

Quum te juſſit habere puellam cornua Juno,
Et pecoris duro perdere verba ſono.
Ah quoties quernis laeſiſti frondibus ora:
Manſiſti ſtabulis abdita paſta tuis.
An quoniam agreſtem detraxit ab ore figuram
Jupiter, idcirco facta ſuperba Dea es?
An tibi non ſatis eſt fuſcis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita via?
Quid tibi quid prodeſt viduas dormire puellas?
Sed tibi, crede mihi, cornua rurſus erunt.

Aut

12. MANSISTI STABULIS ABDITA PASTA TUIS] repete tecum illud e verſu ſuperiore, *Ah quoties.* ſaepe ita optimi quique ſcriptores. Cicero L. 10. ad Attic. epiſt. 9. *dubitabat noſtrum nemo quin Caeſar itinera repreſſiſſet: volare dicitur: Petrejus cum Afranio conjunxiſſet ſe: nihil affert ejuſmodi.* L. 12. Epiſt. 41. *ſi quaeres quid optem: primum Scapulae, deinde Clodiae; poſtea, ſi Silius nolet, Druſus aget injuſte, Cuſinis & Trebonii.* apud Horatium locus eſt inſignis, & tamen ſatis obſcurus, niſi bis ſubaudias τὸ *ſic*, quod tantum ſemel ponitur. L. 4. Od. 8.

Dignum laude virum Muſa vetat mori,
Coelo Muſa beat. Sic Jovis intereſt
Optatis epulis impiger Hercules.
Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates.
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

& L. 3. Od. 24.

Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanae proficiunt; ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque ſolo nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae?
Magnum pauperies opprobrium jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduae?

ſic conſtituendus eſt hic locus, (vidit Tan. Faber) & bis a communi repetendum τὸ *ſi.* quod non animadverſum in fraudem induxerat omnes interpretes. pariter Lactantius lib. de mortib. perſecut. C. 18. *debere ipſius diſpoſitionem in perpetuum conſervari, ut duo ſint in republica Majores, qui ſummam rerum teneant, item duo Minores, qui ſint adjumento. inter duos facile poſſe concordiam ſervari; inter quatuor pares, nullo modo.* intelligendum eſt *inter duos pares:* quod non neglexit monere noviſſimus editor Paul. Bauldri, vir doctus & diligens. Minucius Felix: *Quid hoc eſt rei? cur non agnoſco, Caecili, alacritatem tuam illam? & illam oculorum etiam in feriis hilaritatem requiro?* ibi τὸ *cur* ſemel poſitum, bis capi debet. eadem ratio eſt in *ſi* apud eundem illum mundiſſimum ſcriptorem: *Ceterum ſi Dii creari poſſent, interire non poſſent; plures totis hominibus Deos haberemus.* antiquam elegantiam ſecutus eſt poëta elegans Georgius Anſelmus, quem vel ideo nomino ut juventuti liberali innoteſcat prae Faventiis atque Aminibus hodiernis, L. 1. Epigr. 6.

Cauſſa eadem ut vivam, ut peream, tua lumina: nec me
Servare, ut cupias, ſive necare potes.

h. e. ſive ſervare, ſive necare. hauſerat hoc Parmenſis ille ex Horatio ſuo L. 1. Od. 6.

Nos convivia, nos praelia virginum
Sectis in juvenes unguibus acrium
Cantamus, vacui, ſive quid urimur,
Non praeter ſolitum leves.

ſive vacui, ſive quid urimur.

13. AGRESTEM DETRAXIT AB ORE FIGURAM] Scaliger notat, nove dictum *agreſtem* pro ferina. tamen & Naſo ſic loquitur L. 9. Metam.

vultus Achelous agreſtes,
Et lacerum cornu mediis caput abdidit undis.

17. QUID TIBI QUID PRODEST] Omnes libri, *Quidve tibi prodeſt.*

19. AUT

Digitized by Google

Aut nos e noſtra te, ſaeva, fugabimus urbe.
Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuat.
At tu quae noſtro nimium placata dolori es,
Noctibus his vacui refaciamus iter.
Non audis, & verba ſinis mea ludere: quum jam
Flectant Icarii ſidera tarda boves.
Lenta bibis: mediae nequeunt te frangere noctes.
An nondum eſt talos mittere laſſa manus?
Ah pereat quicumque meracas repperit uvas,
Corrupitque bonas nectare primus aquas.
Icare Cecropiis merito jugulate colonis,
Pampineus, noſti, quam ſit amarus odor.

Tu

19. Aut nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe] ſatis minaciter; neque tamen inanibus minis. nam M. Agrippa, praefectus urbi, ſacra Aegyptia ex urbe ejecit, edicto ne quis ea in ſuburbano intra quingentos paſſus ageret. id factum eſt M. Lollio, Q. Lepido Coſſ. ut Dio refert L. 54. ſub id tempus ſcriptam hanc elegiam arbitror. noſter autem lepide ideo ejicienda Iſiaca auguratur, ne Romanae puellae dormirent ſolae. quamquam in Iſiacis non dormiſſe ſolas, admodum veroſimile eſt.

20. Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuat] Plautus Trinum. Act. 2. Sc. 1.

qui in amorem
Praecipitavit, pejus perit quam ſi Saxo ſaliat.
apage ſis Amor!
Tuas res tibi habe, Amor! mihi amicus ne
fuas umquam.

in omnibus libris *fuit* legitur. quod poſſis exponere, Nullo umquam tempore bene convenit Tibridi cum Nilo.

22. Refaciamus iter] haec eſt Scaligeri reſtitutio; quam qui tam operoſe convellunt, debebant nos docere auctoritatibus non refellendis, *iter facere ter* ſignificare, tria gaudia ſumere, ſive ter concumbere. *reficere iter* eſt, redire ad antiquum vivendi morem: peracto caſto Iſidis, reverti ad amorem & ludum. Cicero L. 1. ad Attic. epiſt. 2. *quae* [occupatio] *etſi ſumma eſt, tamen nulla eſſe poteſt tanta, ut interrumpat iter amoris noſtri & officii mei. refacere*, antique pro *reficere*. neque enim in compoſitis ſemper mutabant ſonum vocis ſimplicis. ſic *detractare* aliquoties legitur apud Lactantium lib. de Mortibus perſecutor. & notavit ibi Cl. Bauldri ad C. 38. *diſparſis* apud Minucium Felicem: *de ſpicis Iſidis ad hirundinem ſiſtrum, & diſparſis membris inanem tui Serapidis, ſive Oſiridis, tumulum.* idem ſcriptor *inſparſis* dixit, alio loco: *fama, quae ſemper inſparſis mendaciis alitur, oſtenſa veritate conſumitur.*

26. An nondum est talos mittere lassa manus?] Groninganus, & Venera, *At nondum.* quod eſſet increpantis. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

At non formoſa eſt, at non bene culta puella;
At, puto, non votis ſaepe petita meis!

28. Corrupitque bonas nectare primus aquas] Lutatius ad L. 4. Thebaid. Statii ℣. 742. *Lycurgi duo fuerunt, Thracius, & Nemeus, de quo loquitur poëta. ille iti mare praecipitatus dicitur, quia primus aquis vina permiſcuit, & rem in hauſtu ſinceram pluribus venenis infecit.* aliter Hyginus Fab. 274. ubi videre debes Munckeri notam.

29. Icare, Cecropiis merito jugulate colonis] videtur hic *jugulatus* poſitum pro *interfectus*. nam Icarum paſtores ebrii fuſtibus occiderunt, credentes datum ſibi ab eo venenum. fabulam habent Apollodorus L. 3. C. 13. §. 7. Hyginus Fab. 130. & Aſtron. Poët. in Arctophylace: Servius ad L. 2. Geor. ℣. 388. Lutatius, qui ſua debet Servio, ad L. 4. Theb. Statii ℣. 655. paullo etiam melius, ad laudatum Maronis locum, Probus grammaticus. & complexus eſt carmine longe elegantiſſimo Vir inter primos ſui temporis Scaevola Sammarthanus, numquam nominandus ſine elogio, Silvar. L. 2. ſimilem ac plane geminam fabellam legere eſt apud

Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, periſti:
  Necnon Iſmario tu, Polypheme, mero.
Vino forma perit, vino corrumpitur aetas,
  Vino ſaepe ſuum neſcit amica virum.
Me miſerum, ut multo nihil eſt mutata Lyaeo!
  Jam bibe: formoſa es: nil tibi vina nocent,
Quum tua praependent demiſſae in pocula ſertae,
  Et mea deducta carmina voce legis.

Lar-

apud Achillem Tatium initio libri ſecundi.

31. TU QUOQUE, O EURYTION, VINO CENTAURE PERISTI] in libris quibuſdam eſt, *Tuque o Eurytion*; correptum nempe & corruptum ex integro *quoque*; quod, praeter membranas, etiam veteres editiones habent. corripitur *o* ratione praecedentis ſyllabae brevis, quae abſorbetur, & ſuum ſpatium transfert in *o*. ſic & apud Virgilium corripitur, ob ſequentem vocalem brevem, Eclog. 2. *Te Corydon, o Alexi.* Servius: *Antibacchius eſt: ſed o brevis fit, quia vocalis vocalem ſequitur.* plura dabunt Erythraeus Ind. Virgil. in *Qui amant*, & Vir incomparabilis Ger. Jo. Voſſius L. 2. de Arte Grammat. C. 14. haec quum non animadverteret Gebhardus, ex depravatiſſima lectione unius libri Palatini formavit nobis verſum ſulfure & ovis luſtrandum,

Tu cur, Euricio, vino foetere periſti?

porro antiquo ac probo more dixit noſter, *periſti*: illi enim formabant *obi*, *obiſti*, *obit*; *peri*, *periſti*, *perit*. quae deinde per geminatum *i* ſcribi coeperunt. Plinius Caecilius L. 2. Epiſt. 3. *Numquamne legiſti, Gaditanum quemdam Titi Livii nomine gloriaque commotum, ad viſendum eum ab ultimo terrarum orbe veniſſe? ſtatimque ut viderat abiſſe?* ſic enim ibi membranae, & Aldus. in vulgatis eſt *abiiſſe*. neque aliter ſolet puriſſimus ſcriptor Lactantius in aureolo libello de Mortibus perſecutorum. Minucius Felix: *Vos ipſi calamitoſos viros fertis ad coelum; Mucium Scaevolam, qui cum erraſſet in regem, periſſet in hoſtibus, niſi dexteram perdidiſſet.* etiam apud noſtrum bis aut ter legitur *coiſſe*, libro ſequente. ut deſinant argutari, qui haec talia metri neceſſitate poni crediderunt. videndus eminentiſſimus omnis antiquitatis interpres Henr. Noris Diſſert. 4. Cenot. Piſan. C. 4.

35. UT MULTO NIHIL ES MUTATA LYAEO] noſtri libri, Groninganus, & Comelin: *eſt*. quod non debebat mutari: eſt enim abruptus ſermo admirabundi, & ſecum loquentis. Plautus Ciſtell. Act. 1. Sc. 1.

ſed quid tu inter iſtaec verba,
Meus oculus, mea Silenium, (numquam ego te triſtiorem
Vidi eſſe) quid, cedo, te obſecro tam abhorret hilaritudo?
Neque munda adaeque es, ut ſoles. hoc ſis vide, ut petivit
Suſpirium alte! & pallida es.

pariter Horatius Epod. 12. & Ovidius L. 3. Amor. El. 3. ubi non niſi duobus in ipſo fine verſibus recta utitur oratione. ſic & Cicero de C. Verre ad ipſummet C. Verrem, Accuſat. 1. C. 14. *Ut hoc pacto rationem referre liceret, eo Sullanus repente factus eſt, non ut honos & dignitas nobilitati reſtitueretur. Quod ſi illinc inanis profugiſſet, tamen iſta tua fuga neſaria, proditio conſulis tui, ſcelerata judicaretur.* multo haec feriunt altius, quam ſi cum viro illuſtri Antonio Auguſtino legas, *eo Sullanus repente factus es.*

37. QUUM TUA PRAEPENDENT DEMISSA IN POCULA SERTA] Chariſius L. 1. *Neutra ſemper pluralia ----- haec ſerta.* σίφανοι. & deinde, eodem libro: *Serta neutro genere dicuntur, ut Virgil. Serta procul tantum capiti delapſa jacebant. Sed Propertius feminine extulit, Cum tua praependent demiſſae in pocula ſertae. & Cornel. Severus, Huc ades Aonia crinem circumdata ſerta.* ex hoc loco, Propertii verſum bene reſtituit politiſſimi atque elegantiſſimi ingenii juvenis L. Fruterius L. 2. Veriſim. C. 10. Scaliger quoque, ac Paſſeratius; & nuper Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 4. Triſt. El. 2. ℣. 56. ego integra optimi grammatici verba adduxi, quia illi non fecerant, contenti indicaſſe.

38. ET MEA DEDUCTA CARMINA VOCE LEGIS] Nonius: *Deductum dicitur molle & ſuave*

Digitized by Google

Largius effuſo madeat tibi menſa Falerno,
Spumet & aurato mollius in calice:
Nulla tamen lecto recipit ſe ſola libenter.
Eſt quiddam, quod vos quaerere cogat Amor.
Semper in abſentes felicior aeſtus amantes.
Elevat aſſiduos copia longa viros.

ſuave. Virgil. Bucolic. Paſcere oportet ovis, deductum dicere carmen. Deductum, diminutum, ſuppreſſum. Lucil. lib. XXX. *Deducta tunc voce leo, Cur tu ipſa venire Non vis huc?*

39. Largius effuso madeat tibi mensa Falerno] Paſſeratius *affuſo* legit: Nic. Heinſius *infuſo*, Not. ad L. I. Art. Amat. ÿ. 650. Sed videtur noſter loqui de vino ſuper menſam ſparſo, & quo ipſa menſa natabat. id certe *effuſum* recte dicitur, ea ratione qua *effundere patrimonium*, *effundere cenſum*, dicimus; id eſt, proterve diſſipare.

XXV.

Cur quiſquam faciem dominae jam credat Amori?
Sic erepta mihi pene puella mea eſt.
Expertus dico. nemo eſt in amore fidelis.
Formoſam raro non ſibi quiſque petit.
Polluit ille Deus cognatos, ſolvit amicos,
Et bene concordes triſtia ad arma vocat.
Hoſpes in Hoſpitium Menelao venit adulter.
Colchis & ignotum nonne ſecuta virum eſt?
Lynceu, tune meam potuiſti tangere curam?
Perfide, nonne tuae tunc cecidere manus?

Quid

1. Cur quisquam faciem dominae jam credat amori?] Regii, & noſtri cum Groningano, *credit*, quod & in Veneta legitur. an ita dictum, ut apud Horatium Epod. 3.

Edit cicutis allium nocentius?

amori eſt in omnibus libris, etiam in excuſis ante Beroaldum. nam ab eo eſt edit. vulgatarum *amico*, quum non diffiteatur inveniſſe ſe in antiquis codicibus *amori.* non eſt cur quiſquam nimis ſit ſecurus de amore dominae erga ſe, quum illa ſit formoſa, & talem nemo non ſibi petat. Amorem, uti vides, cuſtodem ac fidejuſſorem facit pudicitiae ac fidelitatis Cynthiae ſuae. id quum non perſpiceret Beroaldus, ſuppoſuit inficetum ſuum *amico*, quaſi Propertius Lyncei cuſtodiae dominam ſuam crediſſet. atqui omnia alia hic reperies, ſi attenderis.

5. Polluit ille Deus cognatos,] noſter primus *conjunctos*.

8. Ignotum nonne secuta virum est?] τὸ *eſt* non comparet in eodem libro.

9. Lynceu] ſub hoc nomine Graeco latere Baſſum poëtam ſuſpicatur Paſſeratius: ſed nullis argumentis. mihi certum eſt, Ponticum innui, cujus Thebaida ipſe noſter invidendo elogio exornavit L. I. Eleg. 7. & 9. ejus operis hic iterum cum laude meminit, ut nulla ſit ratio quae alium aliquem poëtam adludi perſuadeat. in Groningano, & Pall. Gebhardi, erat

*Lynceu, tune meam potuiſti, perfide, curam
Tangere?*

ſed erectior eſt vulgata lectio atque efficacior.

Digitized by Google

Quid, ſi non conſtans illa & tam certa fuiſſet?
  Poſſes in tanto vivere flagitio?
Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno:
  A domina tantum te modo tolle mea.
Te ſocium vitae, te corporis eſſe licebit,
  Te dominum admitto rebus, amice, meis.
Lecto te ſolum, lecto te deprecor uno.
  Rivalem poſſum non ego ferre Jovem.
Ipſe meas ſolus, quod nil eſt, aemulor umbras,
  Stultus, quod ſtulto ſaepe timore tremo.
Una tamen cauſſa eſt, qua crimina tanta remitto,
  Errabant multo quod tua verba mero.
Sed numquam vitae fallet me ruga ſeverae.
  Omnes jam norunt, quam ſit amare bonum.
Lynceus ipſe meus ſeros inſanit amores.
  Solum te noſtros laetor adire Deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc ſapientia libris
  Proderit? aut rerum dicere poſſe vias?

Aut

12. POSSET ET IN TANTO VIVERE FLAGITIO?] ita Regii & Colbertini. *Poſſes in tanto*, alii: quod verum videtur. Lynceum monet, quanto ſe ſcelere paene polluerit ebrius. Quod ſi Cynthia fuiſſet fragilis & minus conſtans; poſſes tu, o Lynceu, diſcuſſa mox crapula agnitoque demum tam impio flagitio, manus tuas a te ipſo abſtinere? etiamne vivere ſuſtineres poſt facinus indigniſſimum?

Hiſcere nonne tibi terra roganda foret?

18. RIVALEM POSSUM NON EGO FERRE JOVEM] venuſtiſſime ille Venerum pater Secundus noſter:

Heu, quae ſunt oculis meis
Nata praelia cum labris?
Ergo ego mihi vel Jovem
Rivalem potero pati?
Rivales oculi mei
  Non ferunt mea labra.

19. IPSE MEAS SOLUS, QUOD NIL EST, AEMULOR UMBRAS] ideo *ſtultum* ſe vocat verſu proxime ſequente. eſt autem locutio proverbialis in timidos & ſuſpicaces. Cicero L. 15. ad Attic. epiſt. 20. *Etſi mihi videtur iſte, qui umbras timet, ad caedem ſpectare; tamen, niſi explicata ſolutione, non ſum diſceſſurus.*

20. SAEPE TIMORE TREMO.] Pall. duo Gebhardi, *tremore tremo.* quod ille praefert. habebat enim aures mire poëticas. mihi a vulgata & recepta lectione abire non lubet.

23. VITAE ME FALLET RUGA SEVERAE] *fallet me ruga*, Borrichianus, noſter primus, Groninganus, Vaticanus Livinejo collatus. & hoc Francius meus malebat, non peſſimus arbiter verſuum bonorum.

25. LYNCEUS IPSE MEUS SEROS INSANIT AMORES] unus Colbert. cum noſtro ſecundo, *ſacros inſanit amores.* primus, *meos ſerus inſanit*: Groninganus, *meos ſeros inſanit.* an ſcriptum fuit,

Lynceus ipſe meos inſanit ſerus amores?

non tantum amat, quamvis jam aetate provecta, ſed & amat meam puellam. tamen nihil ſollicito. ab hoc verſu novam elegiam orditur Barthius L. 25. Adv. C. 4. invitis omnibus membranis; quae, quod rarum, hic nihil turbant; invito ipſo ſenſu.

29. Aut

Aut quid Lucreti tibi proſunt carmina lecta ?
Nil juvat in magno veſter amore ſenex.
Tu ſatius Muſis meliorem imitere Philetam,
Et non inflati ſomnia Callimachi.
Non rurſus licet Aetoli referas Acheloi
Luxerit ut magno fractus amore liquor.
Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo
Errat, & ipſa ſuas decipit unda vias.

Qua-

29. Aut quid Cretaei tibi prosunt carmina lecta] *proſunt tibi*, eſt in Vaticano & Groningano, ac Borrichiano. ſed quum modo habuerimus *proderis*, videtur hic legendum *poſſunt*. quae duo ſaepiſſime confunduntur. pro *Cretaei* legendum eſſe *Lucreti*, bene evicerunt Turnebus L. 7. Adverſ. C. 26. & Scaliger ad hunc verſum. nec lubet repetere tot aliorum affanias. in noſtro primo lacuna eſt hoc loco. unde videas ſcripturam tum quoque valde fuiſſe diverſam, neque auſum pudentem librarium explere quod non intelligebat. *Senex* ille in ſequenti verſu non eſt alius ab Epicuro. quem qui dicunt ſenem ſcripſiſſe de amore, nugas agunt. dicit poëta, nihil prodeſſe amanti Lynceo ſcientiam philoſophiae moralis Socraticorum, aut naturalis Epicureorum : ſatius fore ſi redeat ad poëtas, amicos ſuos veteres, inprimis Callimachum ac Philetam. omiſeram monere, Barthium pro *Cretaei* reponere *Cittaei*, ac Zenonem intelligere, libro modo laudato. qua mutatione poteramus ſine diſpendio carere. neque enim ſi *Saxonem* dicas, magis intelligetur Barthius, quam quivis alius Saxo eruditus.

33. Non rursus licet] Groning. *curſus.* & Comelinianus Gebhardi.

34. Fluxerit ut magno factus amore liquor] igitur Achelous prae amore contabeſcens in fluvium eſt mutatus. aut latet hic aliquid, aut ea nobis fabella periit. Canterus legebat, *magno fractus amore*, L. 5. Novar. Lect. C. 16. & ad luctam cum Hercule ob amorem Deïanirae referebat. ingenioſe. ſane Comelini liber habebat *farctus*; quae potuit eſſe culpa librarii aberrantis. Beroaldus aperte *fractus* habet, neque meminit ullius mutationis. unde non vane colligas, ita in ſuis codicibus inveniſſe. Adjiciam ejus verba, ut liquido conſtet de vetuſtate hujus ſcripturae : *Licet ergo referas, quemadmodum liquor Acheloi fluminis Aetoli fractus fuerit amore Deianirae ab Hercule oppreſſus. Vel indicat amorem immodicum, utpote cujus ardor fregerit calefeceritque frigidum liquorem. Vel alludit ad hiſtoriam, quam referunt Strabo & Diodorus, ſcribentes ab Hercule aggeribus & aquarum ductibus Achelοum fuiſſe coercitum atque exſiccatum, ut ita Oeneo Deianirae patri gratificaretur.* Haec ille. quae quamvis ſcopum non feriant, abunde tamen oſtendunt germanitatem τοῦ *fractus*. addo ego, *Luxerit* videri legendum, non *Fluxerit*, auctore ipſo Acheloo L. 8. Metam. ipſo fine :

etiam mihi ſaepe novandi
Corporis, o juvenes, numero finita poteſtas.
Nam modo, quod nunc ſum, videor : modo flector in anguem :
Armenti modo dux vires in cornua ſumo.
Cornua, dum potui. nunc pars caret altera telo
Frontis, ut ipſe vides. gemitus ſua verba ſecuti.

& mox cum initio libri noni :

Quae gemitûs, truncaeque Deo Neptunius heros
Cauſſa rogat frontis : cum ſic Calydonius amnis
Coepit, inornatos redimitus arundine crines :
Triſte petis munus. quis enim ſua praelia victus
Commemorare velit ? referam tamen ordine. nec tam
Turpe fuit vinci, quam contendiſſe decorum eſt :
Magnaque dat nobis tantus ſolatia victor.

idem ille dulciſſimus Phoebi olor L. 3. Amor. Eleg. 6.

Cornua ſi tua nunc ubi ſint, Achelôe, requiram ;

Qualis & Adraſti fuerit vocalis Arion,
Triſtia ad Archemori funera victor equus.
Amphiaraëae nil proſunt fata quadrigae,
Aut Capanei magno grata ruina Jovi.

Deſi-

Herculis irata fracta querère manu.
Papinius L. 4. Theb.
Herculea turpatus gymnade vultus
Amnis, adhuc imis vix truncam attollere frontem
Auſus aquis, glaucoque caput ſubmerſus in antro,
Moeret; anhelantes aegreſcunt pulvere ripae.
Boëthius L. 4. de Conſol. Philoſ. carmine ultimo.
Fronte turpatus Achelous amnis
Ora demerſit pudibunda ripis.
vides Acheloum *gemere*, *moerere*, *triſtem* ac *pudibundum* eſſe, *queri*: unde rectum omnino videtur τὸ *luxeris*; neque minus τὸ *fractus*. nam ſingula iſta redeunt ad frontem altero cornu truncam.

37. VOCALIS ARION] recte *vocalis*: erat enim vates, & fata praecinebat. Statius L. 6. Theb. in hac ipſa re, de qua noſter:
Senſerat adductis alium praeſagus Arion
Stare ducem loris, dirumque expaverat inſons
Oedipodioniden.
& clarius L. 11. ubi Adraſtus
fugit omnia, linquens
Caſtra, viros, generum, Thebas; ac fata monentem
Converſumque jugo propellit Ariona.
Lutatius: *quia Arion filius Neptuni divinabat.* ſed de eo equo plena manu Barthius ad quartam Thebaida ꝟ. 43. & Jac. Nicolaus Loënſis L. 2. Epiphyll. C. 6. cujus viri utiliſſimos labores non magis eſſe in ore Famae, mirum, & indignum.

38. TRISTIS AD ARCHEMORI FUNERA VICTOR EQUUS] Paſſeratius dicit, (& Papinium laudat auctorem) Arionem excuſſiſſe Polynicen rectorem, quem invitus gerebat, & requiſiviſſe dominum Adraſtum: ideo hic *triſtem* etiam in victoria dici, quum tamen laetos ea reddere ſoleat. hunc tam inſignem viri magni lapſum alba linea probarunt alii. & verbum de verbo exſcripſit miſer ille Commentator Pariſinus. tamen nihil tale Papinius. quem juverit ipſum audire, L. 6. & videre Deum in machina:
At tibi promiſſos jam dudum Phoebus honores,
Amphiaräe, cupit: tandem ratus apta favori
Tempora, pulverei venit in ſpatia horrida circi.
Cum jam in fine viae, & ſummum victoria nutat;
Anguicomam monſtri effigiem ſaeviſſima viſu
Ora movet, ſive ille Erebo, ſeu finxit in aeſtu
Temporis, innumera certe formidine cultum
Tollit in aſtra nefas. non illud janitor atrae
Impavidus Lethes, non ipſae horrore ſine alto
Eumenides vidiſſe queant. turbaſſet euntes
Solis equos, Martiſque jugum. Nam flavus Arion
Ut vidit, ſaliere jubae, atque erectus in armos
Stat, ſociumque jugi, comiteſque utrimque laboris
Secum alte ſuſpendit equos. ruit ilicet exſul
Aonius, nexuſque diu per terga volutus
Exuit. abripitur longe moderamine liber
Currus.
ſed Paſſeratium ſua decepit memoria, & praeterea lectio depravata. non enim *triſtis* hic ſcripſerat poëta, ſed *triſtia*: quod corruptum fuit ob vocem proximam *ad*, creberrimo in talibus errore. Triſte illud Archemori funus, & ſuperbos in funere ludos, ampliſſimo apparatu libb. 5. & 6. deſcripſit Papinius, uſque ad reprehenſionem ambitioſus. poſſis etiam e noſtro colligere, operoſam in eadem re fuiſſe Pontici diligentiam. qua utinam hodie frui liceret, & intercidiſſent potius quorumdam poſteriorum deliciae Aphrodiſiae

39. NON NON AMPHIARAËAE TIBI FATA QUADRIGAE
PROSINT, AUT CAPANEI GRATA RUINA JOVI.]
ita Scaliger hos verſus conſtituit, ex prava lectione ſui codicis; a qua non abeunt Regii, Colbertini, Groninganus, Borrichianus, noſter primus. in ſecundo eſt,
Non Amphiarëae poſt' tibi fata quadrigae,
Aut Capanei magno grata ruina Jovi.
pentameter verſus iiſdem omnino verbis legeba-

Deſine Achilleo componere verba cothurno,
Deſine, & ad molles membra reſolve choros.
Incipe jam anguſto verſus includere torno:
Inque tuos ignes, dure poëta, veni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
Deſpicit & magnos recta puella deos.

Sed

gebatur in codice Mureti; hexameter autem ita erat conceptus,

Amphiaraëae nil proſunt tibi fata quadrigae.

unde ſi quis ſuſtulerit *tibi*, probabilem ſcripturam fecerit. neſcio unde habuerit Barthius, niſi ex illo ſuo mirifico codice, quem aliquoties laudat in Adverſariis,

Non Amphiareae proſunt tibi fata quadrigae,
Aut Capanei magno grata ruina Jovi.

ita enim exſtat in Animadv. ad L. 11. Theb. Statii ỳ. 7. Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 1. Faſt. ỳ. 287, refingit,

Amphiaraëae nil proſunt fata quadrigae,
Aut Capanei irato grata ruina Jovi.

illud *irato* non fruſtra defendi poſſit ex fine Thebaidos undecimae. Verum quum addit τὸ *magno* non apparere in vetuſtis codicibus: ſeias Virum ſagaciſſimum tum temporis nondum poſſediſſe illum bonae notae librum, quem ego *ſecundum* vocare ſoleo. fuit enim ille ipſius quondam Heinſii, & antea Jacobi Mentelii. Non video cur dubites de proba illa Mureti reſtitutione, poſtquam acceſſit noſtrarum membranarum fides. & ſic puto ſanus erit locus mire ac miſere interpolatus.

41. DESINE ACHILLEO COMPONERE VERBA COTHURNO] ita liber Scaligeri. reliqui, tamquam in Velabro olearii, *Deſine & Aeſchyleo.* fruſtra: nam epos ſcribebat Ponticus, non drama. Scaliger dicit, intelligi tragoediam Achillen. ejus tragoediae mentio eſt apud Plautum Prol. Poenuli:

Achillem Ariſtarchi mihi commentari lubet.
Inde mihi principium capiam ex ea tragoedia.

verterat Ennius, auctore S. Pom. Feſto: *Prolato aere aſtitit, Ennius in Achille Ariſtarchi cum ait, ſignificat clypeo ante ſe protento.* duos verſus nobis ſervavit A. Gellii induſtria L. 4. C. 17. *Ennius, in tragoedia quae Achilles inſcribitur,* ſubices *pro aëre alto ponit, qui coelo ſubjectus eſt, in his verſibus:*

Per ego Deûm ſublimes ſubices, humidas
Unde oritur imber ſonitu ſaevo & ſtrepitu.

ſed revera intelligitur aeternum illud Homeri opus Ilias, ubi Achilles utramque paginam facit. adde quod Ponticum noſter Homero contulerit L. 1. Eleg. 7.

Atque, ita ſim felix, primo contendis Homero.

Cothurnus etiam transfertur ad poëmata epica. Martialis 5. Epigr. 5.

Grande cothurnati pone Maronis opus.

& L. 7. Epigr. 62.

Sacra cothurnati non attigit ante Maronis.

43. ANGUSTO VERSUS COMPONERE TORNO] ita Scaliger; qui putat verſus torno *includi* recte dici non poſſe. *componere* habet noſter ſecundus: *includere* primus, Groninganus, Regii, Colbertini, cum editione Veneta. *torno includere* eſt, puto, funibus comprehendere & torno rotundare. altero abhinc verſu habuimus *componere.* quae repetitio nimis foret vicina. eſt autem tranſlatio gemina in re una. qualis & haec Horatii in Arte Poëtica:

delere jubebat
Et male tornatos incudi reddere verſus.

44. INQUE TUOS IGNES, DURE POËTA, VENI] P. Scriverius malebat *Dore poëta*, Animad. ad libr. Spectac. Epigr. 31. deceptus puto Graeco Lyncei nomine. *Dure*, inquit Paſſeratius, qui res aſperas & difficiles verſibus mandas. cave credas. *durum* vocat, eo quod averſior ab amoribus, & deditus philoſophiae ſtudiis. Vide jam plus ſemel laudatas libri primi elegias. *duri* contrarium eſt *facilis.* Tibullus L. 1. Eleg. 3.

Sed me, quod facilis tenero ſum ſemper amori,
Ipſa Venus campos ducet in Elyſios.

ridicule Marollius: *quelque Poëte dure que tu ſois, parle nous de tes feux.*

45. TU NON ANTIMACHO, NON TUTIOR IBIS HOMERO] Paſſeratius: *non Antimachus & Homerus te defendent ab Amoris telis.* pudet, & dictum nollem. alii multa de aetate Antimachi, tumore ſtyli, vaſto Thebai-

Sed non ante gravis taurus ſuccumbit aratro,
Cornua quam validis haeſerit in laqueis.
Nec tu tam duros per te patieris amores.
Trux tamen a nobis ante domandus eris.
Harum nulla ſolet rationem quaerere mundi,
Nec cur fraternis Luna laboret equis:

Nec

eorum opere congerunt; quae non magis huc faciunt, quam ſi cucurbitas pingerent. poëtae mens eſt, Tu non eris tutior ab amore, o Pontice, quam Antimachus fuit, quamve Homerus. exſtat luculentum & bene longum fragmentum Hegeſianactis apud Athenaeum L. 13. unde hic noſtri locus explicari debet. ibi diſces multa non protrita de amoribus veterum poëtarum, praeſertim vero Antimachi atque Homeri. Ovidius quoque tetigit L. 1. Triſt. Eleg. 5.

Nec tantum Clario Lyde dilecta poëtae.

& jam ante duo ſaecula ex Scholiaſte Apollonii, Herodoto, aliis, docuerat Ptolomaeus Flavius cap. 98, Conjectaneorum. quamquam is non videtur Athenaeum legiſſe.

46. DESPICIT ET MAGNOS RECTA PUELLA DEOS] ne ipſos quidem Deos defendit majeſtas ſua ab amore puellarum: nec verentur puellae venuſtate ſua Deos quoque exurere. *recta puella*, quae in nullam partem inflectitur, quae non movetur timore Deorum. *qui va ſon train.* Virgilius L. 8. Aen.

Ipſe ego te ripis & recto flumine ducam,
Adverſum remis ſuperes ſubvectus ut amnem.

Horatius L. 2. Epiſt. 1.

Securus, cadat, an recto ſtet fabula talo.

Terentius Heautont. Act. 4. Sc. 3.

Imo ut recta via rem narret ordine omnem.

hoc eſt, uti ſupra dixerat,

quin nolo mentiare.
Aperte, ita ut res ſeſe habet, narrato.

noſter L. 3.

Recta animi primum debuit eſſe via.

Plinius Caecilius L. 2. Epiſt. 19. *Et ſane quotuſquiſque tam rectus auditor, quem non potius dulcia haec, & ſonantia, quam auſtera & preſſa delectent?* aliud eſt illud Horatii L. 1. Sat. 2.

Candida, rectaque ſit; munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.

quod in errorem duxit Paſſeratium, exponentem hic, *quia recta & pulchra, ideo ſuperba.* peſſime Marollius: *une fille de belle taille a bien ſouvent la hardieſſe de mépriſer les Dieux.*

47. SED NON ANTE GRAVIS TAURUS SUCCUMBIT ARATRO] Douza P. legebat *gravi*, quia id epitheton aratro quam tauro convenientius videbatur. & ſic etiam viſum Valenti Acidalio in L. 2. Velleji C. 40. ſed *gravis* hic eſt grandis, adultus, validus. Varro L. 1. de R. R. cap. 20. *Ubi terra levis, ut in Campania, ibi non bubus gravibus, ſed vaccis aut aſinis quod arant, eo facilius ad aratrum leve adduci poſſunt, ad molas, & ad ea, ſi quae ſunt, quae in fundo convehuntur.* iſtiuſmodi boves Plinius Caecilius *ingentes* vocat L. 5. Epiſt. 6. *campi, quos non niſi ingentes boves & fortiſſima aratra perfringunt: tantis glebis tenaciſſimum ſolum, cum primum proſecatur, aſſurgit, ut nono demum ſulco perdometur.* Columella *ſublimia* Mevaniae armenta dixerat L. 3. C. 8. *Armentis ſublimibus inſignis Mevania eſt, Liguria parvis. Sed & Mevaniae bos humilis, & Liguriae nonnumquam taurus eminentis ſtaturae conſpicitur.* Pavones eadem ratione *graves* vocavit Varro Gerontodidaſcalo:

ubi graves
Paſcantur atque alantur pavonum greges.

in ſequente verſu, *τὸ haeſerit* perperam mutatum ivit in *laeſerit* Gul. Canterus L. 5. Novar. Lect. C. 16. immemor, Graeco more dici *haeſerit cornua*, pro *haeſerit cornibus.* addam obiter, videri noſtrum hanc ſimilitudinem de Lucilio ſumſiſſe, cujus haec ſunt apud Nonium in *Subigere:*

Tune jugo jungas me ante? & ſuccedere aratro
Invitum, & glebas ſubigas proſcindere ferro?

verba ſunt, opinor, tauri nondum domiti, nec volentis domari. Sane hujuſmodi apologis non indelectatum fuiſſe magnum Aurun-

Nec ſi poſt Stygias aliquid reſtabit ad undas,
Nec ſi conſulto fulmina miſſa tonent.
Adſpice me, cui parva domi fortuna relicta,
Nullus & antiquo Marte triumphus avi:
Ut regnem miſtas inter conviva puellas
Hoc, ego quo tibi nunc elevor, ingenio.
Me juvet heſternis poſitum languere corollis,
Quem tetigit jactu certus ad oſſa Deus:
Actia Virgilium cuſtodis litora Phoebi,
Caeſaris & fortes dicere poſſe rates.

Qui

runcae alumnum, fidem abunde facit de vulpe ac leone aegroto fabella, quam adludit Horatius L. 1. Epiſt. 1. & ſcripſerat Lucilius Sat. L. 30.

53. Nec si post Stygias aliquid restaverit undas] noſter ſecundus, & Palatinus Gebhardi, *reſtabit erumnas.* recta lectio eſt in editione Douzae, *reſtabit ad undas. ad* valet *apud.* Phaedrus L. 3. Carm. 5.

Pendere ad lanium quidam vidit ſimium.

& ſic frequenter Comici, Caeſar, Cicero. loquitur autem ex mente Epicureorum, quae tum philoſophia in deliciis erat. videndus Seneca Troad. illo choro,

Verum eſt, an timidos fabula decipit,
Umbras corporibus vivere conditis?

55. Cui parva domi fortuna relicta est] *τὸ eſt* non apparet in quibuſdam libris, neque hic valde requiritur.

59. Me juvet hesternis positum languere corollis] *heſternis* repoſuit Lipſius, ex Vaticano & Fulvii Urſini codice, L. 2. Ant. Lect. C. 10. quod & noſtri duo praeferunt, & unus Gebhardi. *externis* habet Groninganus, Borrichianus, & alter Colbertinus; quod eſt *eſternis.* nam *ſ* & *x* ſaepe in ſcriptis commutantur. editionum vulgatarum *τὸ aeternis* acriter tuetur Barthius Animad. ad L. 4. Theb. Statii ỳ. 831. quia *ſempiternum* & *aeternum* perhibeatur quod non interrumpitur: & ſint *aeternae corollae*, ſemper ſibi ſuccedentes. non audio, Vir Docte. *heſternas* vocat corollas, cum quibus pernoctaverat. ſic L. 4. Eleg. 6.

Blanditaeque fluant per mea colla roſae.
Sic noctem patera, ſic ducam carmine, donec
Injiciat radios in mea vina dies.

Cicero apud Aquilam Romanum: *Videbar mihi videre alios intrantes, alios autem exeuntes: partim ex vino vacillantes, partim heſterna potatione oſcitantes. Verſabatur inter hos Gallius unguentis oblitus, redimitus coronis. Humus erat immunda, lutulenta vino, coronis languidulis & ſpinis cooperta piſcium.* vide Notata ad L. 1. Eleg. 15. ỳ. 5. ubi idem error in eadem voce.

60. Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus] adi ad Eleg. 8. ỳ. 7, hujuſdem libri. nam Paſſeratius minus recte: *tetigit ad oſſa, μυελοῖς, pro vulneravit uſque ad oſſa, imo & intra medullas.* minus inquam recte. illo etiam infelicius Gebhardus:

Quem tetigit jactu (cernis) ad oſſa Deus.

61. Actia Virgilium custodis litora Phoebi] libri fere *Virgilio*; quod puto fuerat *Virgiliom.* Groninganus clare exprimit, *Virgilium.* de *Apolline Actio* videre debes Virum luculentae eruditionis Jac. Nicolaum Loënſem L. 3. Epiphyll. C. 15.

62. Caesaris et fortes dicere posse rates] Barthius L. 25. Adverſ. C. 4, refingit

Caeſare ſit fortes dicere poſſe rates.

Sit Virgilium dicere poſſe; (mox addit) Graeciſmus Propertio dignus. deinde elegans acumen, quaſi ſola fortitudo ratium in Caeſaris virtute ſita ſit. & hanc conjecturam non ſine cauſſa (ita loquitur) probaturum doctis arbitratur. ego, qui meus eſt ſtupor, non video cur a recepta lectione diſcedere debeamus. neque acuminis laudem invideo ſuo auctori. Gebhardus *ducere* reponit ex ſuo Palatino, pro *dicere*, invitis omnibus aliis. Virgilius L. 7. Aen. hoc maluit:

dicam

Qui nunc Aeneae Trojani ſuſcitat arma,
Jactaque Lavinis moenia litoribus.
Cedite Romani ſcriptores, cedite Graji.
Neſcio quid majus naſcitur Iliade.
Tu canis umbroſi ſubter pineta Galeſi
Thyrſin, & attritis Daphnin arundinibus:
Utque decem poſſint corrumpere mala puellam,
Miſſus & impreſſis haedus ab uberibus.
Felix, qui viles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratae Tityrus ipſe canat.
Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolae domini carpere delitias.
Quamvis ille ſuam laſſus requieſcat avenam,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.

Tu

dicam horrida bella,
Dicam acies, actoſque animis in funera reges.

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Tergaque Parthorum Romanaque pectora dicam,
Telaque ab averſo quae jacet hoſtis equo.

63. QUI NUNC AENEAE TROJANI SUSCITAT ARMA] alii maluerunt, *Aenean Trojanaque ſuſcitat arma:* ut adludatur, *Arma virumque cano.* ſane ejus lectionis veſtigium eſt in Groningano, *Aenee Trojanaque.* ceteri nihil mutant. habet autem neſcio quid majeſtatis τὸ *Aeneae Trojani.* ſic paſſim Virgilio dicitur *Tros Anchiſiades, Troïus Aeneas, Troïus heros, Trojugena.* in quibus ſingulis vides dignitatem peti ab ſoli natalis ſplendore & magnificentia.

64. LAVINIS MOENIA LITORIBUS] noſter primus, *Lavinio.* quamquam illud *o* neſcio quis videtur transformare voluiſſe in *s.* Conſulere debes quae Pierius Valerianus notavit ad L. 1. Aen. ℣. 2. quaeque Nic. Erythraeus indice Virg. in *Lavinaque venit Litora.* non enim defuerunt, qui *Laviniis* mallent. quo ibat noſter liber cum ſuo *Lavinio.*

69. UTQUE DECEM POSSINT CORRUMPERE MALA PUELLAM] omnes libri praeferunt, *puellas.* perperam, & inſubide.

70. MISSUS ET IMPRESSIS HAEDUS AB UBERIBUS] *impreſſa ubera,* non preſſa, non mulcta. ita Scaliger, & Paſſeratius. Papinius L. 5. Theb.

At levis, & miſerae nondum mihi notus Iaſon,
Tranſtra per, & remos, impreſſaque terga virorum
Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idam, &c.

ibi quoque valet, *non preſſa:* quod firmat epithetum *levis.* tamen Marollius aliter intellectum voluit: *un chevreau tiré des mammelles de ſa mere dont le laict ne ſe peut epuiſer.* haud vidi magis.

75. QUAMVIS ILLE SUAM LASSUS REQUIESCAT AVENAM] *ſua avena* habent libri. ſed nihil certius hac emendatione Scaligeri. Virgilius Ecl. 8.

Et mutata ſuos requierunt flumina curſus.

Servius: *curſus proprios retardaverunt, & quietos eſſe fecerunt. Sic Salluſtius: paullulum requietis militibus. Quieſco enim duplicem habet ſignificationem; & aliter dico, Quieſco ego, aliter, Quieſco ſervum, id eſt, quieſcere facio. Calvus in Io: Sol quoque perpetuos meminit requieſcere curſus.* in Ciri quoque eadem locutione uſus erat Maro:

Quae cauſſa ad patrium ſolam vigilare cubile,
Tempore quo feſſas mortalia pectora curas,
Quo rapidos etiam requieſcunt flumina curſus?

& comprobavit imitatione ſua daemonium

illud

Digitized by Google

Tu canis Aſcraei veteris praecepta poëtae,
Quo ſeges in campo, quo viret uva jugo.
Tale facis carmen docta teſtudine, quale
Cynthius impoſitis temperat articulis.
Non tamen haec ulli venient ingrata legenti,
Sive in amore rudis, ſive peritus erit.
Nec minor his animis, nec ſe minor ore canorus
Anſeris indocto carmine ceſſit olor.
Haec quoque perfecto ludebat Iaſone Varro,
Varro Leucadiae maxima flamma ſuae.
Haec quoque laſcivi cantarunt ſcripta Catulli,
Lesbia quîs ipſa notior eſt Helena.
Haec etiam docti confeſſa eſt pagina Calvi,
Quum caneret miſerae funera Quintiliae.
Et modo formoſa qui multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna vulnera lavit aqua.

Cyn-

illud hominis Daniel Heinſius L. 1. de contemtu mortis:

Ac neque praecipitem pluviam coeloque ruentem,
Nec ſuper excuſſa crepitantem grandine nimbum,
Nec Boreae horrorem immitis ſenſiſſe nec Auſtri:
Uſque adeo cunctos requierat pectore ſenſus.

itaque nulla cauſſa eſt, cur moroſi homines nodum quaerant in ſcirpo apud Senecam, ſeu quis alius auctor eſt Herculis in Oeta ỳ. 1586.

Ante naſcetur ſeges in profundo,
Vel fretum dulci reſonabit unda;
Ante deſcendet glacialis Urſae
Sidus, & ponto vetito fruetur,
Quam tuas laudes populi quieſcant.

86. VARRO LEUCADIAE MAXIMA FLAMMA SUAE] id eſt, inquit Paſſeratius, qui flagrabat amore Leucadiae. debuit dicere, Leucadiam flagraſſe amore Varronis, ſiquidem flamma incendium parit. Ovidius L. 2. Triſt.

Unde niſi indicio magni ſciremus Homeri,
Hoſpitis igne duas incaluiſſe Deas?

& Varronem fuiſſe potentem in amore Leucadiae indidem diſcimus:

Is quoque, Phaſiacas Argo qui duxit in undas,
Non potuit Veneris furta tacere ſuae.

ceterum, *maxima cura* habet noſter primus, non *flamma.* quomodo etiam legitur apud Gyraldum Dial. 4. Hiſtoriae poëtarum, itemque in codice Borrichiano.

92. MORTUUS INFERNA VULNERA LAVIT AQUA] ex Euphorione Chalcidico expreſſum notat eruditiſſimus Schottus L. 2. Obſ. Human. C. 26. cujus poëtae ſcripta omnia interciderunt, quamvis eum Latinum feciſſet hic ipſe Gallus. qui nec in ſuis quidem carminibus mitiorem habuit ſortem. adeo enim funditus perierunt omnes viri eximii lucubrationes, (nam, praeter Euphorionem Latio donatum, quatuor Amorum libros laudat Servius ad Eclog. 10.) ut ne unum quidem inde fragmentum exſtet hodie apud grammaticorum ullum. quod valde mirum videri poteſt, quum in magno pretio fuerit, etiam poſt mortem. nam ne famae ejus obfuiſſe putes indignationem Auguſti, ſatis ſuperque evincunt luculenta teſtimonia magnorum hominum, qui cum Auguſto vixerunt. itaque nihil nobis reſtat de Cornelio Gallo, praeter ſolam memoriam. nam libellus ille, qui vulgo ſub ejus nomine circumfertur, auctorem habet neſcio quem Maximianum, ſcriptorem barbarum, lutulentum, ac tantum non ſtercoreum. primus fucum ſtudioſis hominibus facere auſus eſt,

Digitized by Google

Cynthia quinetiam verſu laudata Properti,
Hos inter ſi me ponere Fama volet.

ſub nomine tam bono, Pomponius Gauricus. & ſucceſſit ei mangonium, quamquam contra ſtarent viri eruditiſſimi, applaudentibus inficeti vulgi ſuffragiis. Verum, quum lucem claram ferre non poſſet foetus hic nocturnus, prodiit paullo poſt alia elegia, auctorem ementita Aſinium Gallum, cujus hoc eſt initium:

Non fuit Arſacidum tanti expugnare Seleucen,
Italaque ultori ſigna referre Jovi.

edita autem fuit Florentiae ab Aldo Manutio P. F. de ea quid ſenſerit jam tum Joſephus Scaliger, notum eſt, & plus quam verum. Quid igitur ſibi voluit homo multi nominis Renatus Rapinus, qui, poſt compoſita neſcio quam feliciter tot paria ſummorum ex antiquitate virorum, praeferre auſus eſt Cornelium Gallum (in Elegia, ne erres) Catullo ac Maecenati? ecce ejus verba: *Il nous eſt reſté quelques Elegies de Catulle, de Mecenas, de Cornelius Gallus, qui ſont d'une grande pureté, & d'une grande délicateſſe: mais le Vers de Catulle & de Mecenas, eſt d'une trop grande molleſſe, & d'une negligence trop affectée: celui de Cornelius Gallus eſt plus rond, & il ſe ſoutient mieux.* o judicium! & tamen, haec qui libenter legunt, multum ſibi proficere videntur.

SEX.

SEX. AURELII
PROPERTII
LIBER TERTIUS.

I.

CAllimachi manes & Coi ſacra Philetae
 In veſtrum, quaeſo, me ſinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte ſacerdos
 Itala per Grajos orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuaſtis in antro,
 Quove pede ingreſſi, quamve bibiſtis aquam.

Ah

1. CALLIMACHI MANES, ET COI SACRA PHILETAE] videndus Hermeſianactis inſignis locus apud Athenaeum L. 13. *ſacra*, poëmatum communis poëtis cultus. Ovidius L. 4. Triſt. Eleg. 10.

At mihi jam puero coeleſtia ſacra placebant,
 Inque ſuum furtim Muſa trahebat opus.

& L. 2. ex Ponto Epiſt. 10.

Sunt tamen inter ſe communia ſacra poëtis;
 Diverſum quamvis quiſque ſequamur iter.

Perſius prol.

  ipſe ſemipaganus
Ad ſacra vatum carmen adſero noſtrum.

Martialis de Silio L. 7. Epigr. 62.

Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
 Implevit magni quam Ciceronis opus.

plura alii. Satius tamen eſt, ut *ſacra* ſint ipſi Manes, qui in Deorum numero habebantur. ſane Dii ipſi ſaepe *ſacrorum* nomine intelliguntur. Virgilius L. 2. Aen.

Sacra ſuoſque tibi commendat Troja Penates:
Hos cape fatorum comites.

& L. 4.

Tu modo poſce deos veniam, ſacriſque litatis
Indulge hoſpitio.

2. IN VESTRUM, QUAESO, ME SINITE IRE NEMUS] male huc vocant, etiam poſt omnes alios ille centonum ſarcinator Gallus cum ligneo nomine, Horatii verſiculum,

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

aliud multo poëta voluit. videlicet luci & nemora addebantur virorum clarorum ſepulcris, & ſacra, & ſacerdotes. quae ſingula hic habemus. Virgilius L. 5. Aen.

  tumuloque ſacerdos
Ac lucus late ſacer additur Anchiſaeo.

in iis nemoribus ipſi manes habitare credebantur. Virgilius L. 6.

  lucis habitamus opacis,
Riparumque toros & prata recentia rivis
Incolimus.

mos antiquiſſimus, qui etiam hodie viget apud populos Orientis.

3. PRIMUS EGO INGREDIOR, &c.] feſtiviſſime expreſſit Secundus noſter, dulciſſimus ille Charitum ac Veneris pullus, Eleg. 3. in Majum:

Primus ego ingredior, nullo de more, ſacerdos
 Annua nequitiae ponere ſacra meae.

5. QUO PARITER CARMEN TENUASTIS IN ANTRO] τὸ *tenuaſtis* primus ex ſuis libris feliciter emendavit Beroaldus: nam in aliis membranis fere eſt *tenuiſtis*. unde Gebhardus facit *teruiſtis*, adducto Virgilii verſu ex ſecunda Ecloga,

Nec te poeniteat calamo triviſſe labellum.

id ſi procedit, jam *deductum* Maronis carmen,

Ah valeat Phoebum quicumque moratur in armis.
  Exactus tenui pumice verſus eat.
Quo me Fama levat terra ſublimis, & a me
  Nata coronatis Muſa triumphat equis,
Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
  Scriptorumque meas turba ſecuta rotas.
Quid fruſtra miſſis in me certatis habenis?
  Non datur ad Muſas currere lata via.
Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
  Qui finem imperii Bactra futura canent.

Sed

men, ſive tenue & exile & molle & tenerum & gracile, dici poterit ſecundum Gebhardum *tritum carmen.* videamus, ſi fulciri poteſt elegans (ita ego cenſeo) Beroaldi reſtitutio. Horatius L. 3. Od. 3.

Quo, Muſa, tendis? deſine pervicax
  Referre ſermones Deorum, &
    Magna modis tenuare parvis.

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 1.

Cum bene ſurrexit verſu nova pagina primo;
  Attenuat nervos protinus ille meos.

Papinius L. 4. Silv. 7.

Fortis Heroos Erato labores
Differ: atque ingens opus in minores
  Contrahe gyros.
Maximo carmen tenuare tento.

Cicero de Clar. Orat. *Oratorum bonorum duo ſunt genera, unum attenuate preſſeque, alterum ſublate alteque dicentium.* proprie uſus eſt Lactantius de Mortib. perſecut. C. 33. ubi Galerii horribilis de vita exitus: *albeſcit ipſe, atque abſumtis viribus tenuatur.* ſed nihil eſt tricandum, quum & ante Beroaldum *tenuaſtis* ſcriptum fuerit. ecce Volſci verba, iſto prioris: TENUASTIS. *tenui dicendi ſtylo perfeciſtis. eſt elegia in extenuato dicendi charactere.*

6. QUOVE PEDE INGRESSI] referebat enim quem pedem cui praeponerent, dextrum an ſiniſtrum. Virgilius L. 8. Aen.

Salve, vera Jovis proles, decus addite divis:
Et nos & tua dexter adi pede ſacra ſecundo.

L. 10.

Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques
Augurium, Phrygibuſque adſis pede, diva, ſecundo.

Juvenalis Sat. 10.

quid tam dextro pede concipis, ut te
Conatus non poeniteat, votique peracti?

Apulejus L. 1. Metam. *Sed, ut fieri adſolet, ſiniſtro pede profectum me ſpes compendii fruſtrata eſt.* ubi vide quae Beroaldus notavit: & quae Barthius ad Papin. L. 3. Theb. ℣. 261.

6. QUAMVE BIBISTIS AQUAM] quidam libb. *quave bibiſtis aqua.* utrumque ferri poteſt.

10. A ME NATA CORONATIS MUSA TRIUMPHAT EQUIS] Paſſeratius e libro vetere *Nota* repoſitum ivit: ut ſit *nota a me*, quae per me innotuit, & nobilitata eſt. non placet. pro vulgata ſtat Caeſar bel. Gall. L. 7. C. 43. *Conſilia inibat, quemadmodum a Gergovia diſcederet, ac rurſus omnem exercitum contraheret; ne profectio nata a timore defectionis, ſimilis fugae videretur.* & noſtri omnes habent *Nata*; ut ipſe ſe quaſi auctorem ac parentem faciat Elegiae Romanae. eo ſpectare videntur illa magnifica,

Sed quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
Detulit intacta pagina noſtra via.

13. QUID FRUSTRA MISSIS IN ME CERTATIS HABENIS] Auratus malebat *immiſſis.* ſed nihil mutandum. *mittere* enim valet idem quod *immittere.* Horatius L. 4. Od. 14.

impiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
  Mittere equum medios per ignes.

16. QUI FINEM IMPERII BACTRA FUTURA CANENT] Groninganus, *canant.* *Bactra* autem ponit pro ultimo rerum naturae termino,

Sed quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
  Detulit intacta pagina noſtra via.
Mollia, Pegaſides, veſtro date ſerta poëtae:
  Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi quod vivo detraxerit invida turba,
  Poſt obitum duplici foenore reddet honos.
Omnia poſt obitum fingit majora vetuſtas;
  Majus ab exequiis nomen in ora venit.
Nam quis equo pulſas abiegno noſceret arces?
  Fluminaque Aemonio cominus iſſe viro?
Idaeum Simoënta Jovis cunabula parvi?
  Hectora ter campos, ter maculaſſe rotas?

Deipho-

mino, ultra quem non eſt progredi. neque aliter ſenſiſſe Virgilius credi poteſt L. 8. Aen.

Hinc ope barbarica variiſque Antonius armis
Victor ab Aurorae populis & litore rubro
Aegyptum, vireſque Orientis, & ultima ſecum
Bactra vehit.

non ignoro, Servium aliter exponere: ſed nullis ſe finibus continebat Romana ambitio. Hinc Jupiter L. 1. Aen.

His ego nec metas rerum, nec tempora pono:
Imperium ſine fine dedi.

& ab eadem mente Horatius L. 4. Od. 15. de Auguſto:

veteres revocavit artes,
Per quas Latinum nomen & Italae
Crevere vires, famaque & imperi
Porrecta majeſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

19. Mollia, Pegasides, vestro date serta poëtae] hunc eundem verborum ordinem habet Groninganus: reliqui, *date veſtro ſerta poëtae*, numero minus ſuavi, & magis laxo.

21. Quod vivo detraxerit invida turba] ſolus ſecundus, *detraxerat:* nam rarus lector amat ſua tempora, ut dixit Martialis. ſed potior videtur recepta lectio. Juſtinus Praefat. *Sufficit enim mihi in hoc tempore judicium tuum apud poſteros, cum obtrectationis invidia deceſſerit, induſtriae teſtimonium habituro.* tetigit etiam Gebhardus.

28. Hectora per campos ter maculasse rotas] argute Fruterius, & Livinejus, *Hectora ter campos, ter m. r.* etiam in membranis quibuſdam ita legi, Paſſeratius auctor eſt. idem mendum Ciceronem maculabat L. 16. ad Attic. epiſt. 11. *de laudibus Dolabellae deruam cumulum. attamen eſt illo loco bella, ut mihi videtur, ironia, quod eum ter contra cives in acie.* ante Petri Victorii felicem induſtriam *per contra cives* legebatur. Virgilius L. 1. Aen. rem ipſam praepingit in templo Junonis Carthagine:

Ter circum Iliacos raptaverat Hectora muros,
Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.

Auſonius Perioch. 22. Iliad. *Hector interfectus, & religatus ad currum, ter circum moenia Trojana raptatur.* ceterum Homerus narrat, Hectorem fugientem ab imminente Achille ter curſu circum urbem actum eſſe; deinde ad fontes Scamandri occiſum, & loris per pedes trajectis currui alligatum; atque ita in magno turbine pulveris raptatum ad naves, ſpectantibus de muro crudeliſſimum facinus Priamo cum Hecuba, atque Andromacha: mox vero Achillem currum cum adpenſo cadavere ter verſaſſe circum Patrocli ſepulcrum. tamen Auſonius maluit Virgilium ſequi, merito notatus à Mariangelo Accurſio, & Elia Vineto. fidelius Homero haeret L. Septimius L. 3. C. 15. *ipſe* [Achilles] *cum caede inimiciſſimi, tum memoria doloris ferox, ſpoliatum armis hoſtem, mox conſtrictis in unum pedibus, vinculo currui poſtremo adnectit. Dein ubi adſcendit ipſe, Automedonti imperat,*

dares

Deiphobumque, Helenumque, & Pulydamanta ſine armis,
Qualemcumque Parin vix ſua noſſet humus.
Exiguo ſermone fores nunc, Ilion, & tu
Troja bis Oetaei numine capta Dei.
Nec non ille tui caſus memorator Homerus
Poſteritate ſuum creſcere ſentit opus.
Meque inter ſeros laudabit Roma nepotes.
Illum poſt cineres auguror ipſe diem.

Ne

daret lora equis. Ita curru concito per campum, qua maxime viſi poterat, pervolat, hoſtem mirandum in modum circumtrahens: genus poenae novum, miſerandumque. Trojanis quidem novum: Theſſalis non item, ſuetis hoc modo poenas ſumere de hoſtibus occiſis. vide quae doctiſſimus Cerda notavit ad laudatum Virgilii locum.

29. DEÏPHOBUMQUE, HELENUMQUE, ET POLYDAMANTA SINE ARMIS] noſter primus, cum Borrichiano, *Deiphobum Helenumque*, ſine conjunctione: uti & Veneta. deinde omnes pariter libri, *Polydamantes in armis*, cum editionibus primis. Scaliger correxit, *Polydamanta ſine armis:* Paſſeratius malebat, *ſub armis.* Verum hoc longius abit a ductu literarum, τὸ *ſine* haud difficulter prae ſe ferentium. certe Deïphobus inermis eſt obtruncatus; cui nocte illa ſuprema conjux Helena

arma omnia tectis
Emovet, & fidum capiti ſubduxerat enſem.

Polydamas Antenoris F. conſilio clarus habebatur; Helenus vaticinandi arte. ideo recte omnes *ſine armis.* eſt autem hoc loco ſcribendum *Pulydamanta*, more Graeco. monuit Paſſeratius, & Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 12. Metam. ℣. 547.

31. ILION] malim *Ilios*; non quo ignorem crebro haec nomina confundi, ſed vero propter exilem ſonum literae *n.* nam id, ni fallor, obſervarunt veteres in hujus nominis diverſa ſcriptione. Horatius L. 4. Od. 9.

non ſemel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus, Sthenelusve ſolus
Dicenda Muſis praelia: &c.

Ovidius Epiſt. Penelopae:

Sed mihi quid prodeſt veſtris disjecta lacertis
Ilios, &, murus quod fuit ante, ſolum?

ſic & alii plures. neque eſt cur objiciat quiſquam ex Epiſtola Laodamiae;

Ilion, & Tenedos, Simoiſque, & Xantus, & Ide,
Nomina ſunt ipſo paene timenda ſono.

nam ibi auribus conſultum voluit poëta, acerbiſſime radendis ſono illo vaſtiſſimo *Ilios & Tenedos.* qui praeterea ingratum tinnit in duobus homoeoteleutis tam vicinis.

33. HOMERUS POSTERITATE SUUM CRESCERE SENSIT OPUS] id quidem olim fuit: nunc recondita ſenet quiete. quid illi judicent, qui ſine multa cognitione vel Graeci vel Latini ſermonis, tamen ſunt elegantes ſpectatores rerum pulcrarum, ſatis calide expoſuit nuper terribilis antiquae eruditionis exactor Perraltus in ſuis Parallelis. pro *ſenſit* habet noſter primus *ſentit*; quaſi Homerus nullo non die fruatur gloriae ſuae novo incremento, etiam apud inferos. atque haec eſt vera ſcriptura. Quam noſtro praeivit Tullius initio Agrariae 3. *Commodius feciſſent tribuni plebis, Quirites, ſi, quae apud vos de me differunt, ea coram potius me praeſente dixiſſent.* non voluit dicere *diſtulerunt*, ut acrius notaret quotidianas tribunorum criminationes, neque umquam ceſſantes.

36. ILLUM POST CINERES AUGUROR ESSE DIEM] *eſſe* capit Paſſeratius pro *fore*, ut ſit enallage temporum. ſed duo noſtri & alter Colbertinus, itemque Borrichianus, legunt *auguror ipſe*; quod & in duobus Palatinis Gebhardus invenerat. recte, ſi quid ſentio. Ego, conſcientia fretus meritorum, aeternam nominis famam mihi ipſe auguror ac polliceor. ita ferme Cicero Catilin. 3. C. 11. *eamdemque diem intelligo, quam ſpero aeternam fore, & ad ſalutem urbis, & ad memoriam conſulatus mei propagandam eſſe.* ſane noſter animoſe, & ut decebat ſpiritum excelſum

Digitized by Google

Ne mea contemto lapis indicet oſſa ſepulcro
  Proviſum eſt, Lycio vota probante Deo.
Carminis interea noſtri redeamus in orbem,
  Gaudeat ut ſolito tacta puella ſono.
Orpheu te duxiſſe feras, & concita dicunt
  Flumina Threïcia detinuiſſe lyra.

Saxa

ſum quamvis in materia tenui: tamen valde modeſte, ſi conferas cum Horatio L. 3. Od. 30. Naſone, ipſo fine Metamorph. Lucano L. 7. & 10.

38. Lycio vota probante Deo] Gebhardus quia in uno Palatino invenerat *latio*, perſuadere nobis voluit per *Latium Deum* intelligi Auguſtum, idque propter coenam illam δωδεκάθεος, in qua ipſe pro Apolline ornatus diſcubuerat. &c. videlicet tanta vecordia fuiſſe Propertium, ut Caeſari quum palpari vellet, memoriam refricuerit rei omnium infamiſſimae, & ab Antonio, atque adeo ipſa plebe famelica amariſſime proſciſſae, in tantum quidem, ut eum vocarent *Apollinem tortorem.* ita enim Suetonius Aug. C. 70. apage has naenias ſaporis tam ſcholaſtici. *Lycius Deus* eſt Apollo, poëtarum numen tutelare, cui vota ſua accepta fuiſſe decenter gloriatur.

41. Orphea detinuisse feras, et concita dicunt
Flumina Threïcia detinuisse lyra.]
haec eſt lectio libri primi, cum quo facit Borrichianus: ſecundus in pentametro habet *ſuſtinuiſſe*, quod etiam Regii, Colbertini, & Groninganus agnoſcunt. & monuerunt Lipſius L. 2. Ant. Lect. C. 10; Modius Novant. Epiſt. 18; Gebhardus; ac Paſſeratius. contendunt autem illi, *ſuſtinuiſſe* idem valere quod inhibuiſſe, compeſcuiſſe, repreſſiſſe. non nego: ſed & τὸ *detinuiſſe* idem valet. Tibullus L. 9. Eleg. 9.

Cantus & iratae detinet anguis iter.

Horatius L. 1. Od. 33.

Ipſum me melior quum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale.

Ovidius L. 1. Metam.

Sedit Atlantiades, & euntem multa loquendo
Detinuit ſermone diem.

idem L. 2. Amor. Eleg. 17.

Creditur & Nymphe mortalis amore Calypſo
Capta recuſantem detinuiſſe virum.

& clarius L. 2. Artis Amator.

Non potuit Minos hominis compeſcere pennas:
Ipſe Deum volucrem detinuiſſe paro.

ac L. 4. Ponticor. Epiſt. 10.

Detinui, dicam, tempus, curaſque feſelli.
Hunc fructum praeſens attulit hora mihi.

tum nullo veterum inferior popularis noſter Grotius:

Qualis praecipitem vates Oeagrius Ebrum
Sithonia fertur detinuiſſe lyra.

& ingenio illi ac laude ſcribendi ſuppar Jacobus Wallius, clariſſimum ſidus literatae Belgicae, L. 2. Eleg. 3.

Fertur Ariſtonides, dum talia luſit in umbra,
Iliſſum mediis detinuiſſe vadis.

itaque in verſu minore nihil mutandum videtur. in longiore Nic. Heinſius Not. ad L. 11. Metam. ℣. 2. reponit,

Orpheu, te duxiſſe feras,

ingenioſe, nec dubito quin vere. noſter L. 2. Eleg. 10.

Non ut Pïeriae quercus mea verba ſequantur:
Aut poſſim Iſmaria ducere valle feras.

Horatius L. 1. Od. 12.

Unde vocalem temere inſecutae
Orphea ſilvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus, celereſque ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.

& L. 3. Od. 11.

Tu potes tigres comiteſque ſilvas
Ducere, & rivos celeres morari.

Phaedrus L. 3. Carm. 1.

Qui ſaxa cantu movit, & domuit feras;
Hebrique tenuit impetus dulci mora.

Seneca Oedip. ℣. 612.

mand

Saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem
Sponte ſua in muri membra coïſſe ferunt.
Quinetiam, Polypheme, fera Galatea ſub Aetna
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis & Baccho & Apolline dextro,
Turba puellarum ſi mea verba colit?

Quod

-manuque ſuſtinet laeva chelyn
Qui ſaxa dulci traxit Amphion ſono.

Martialis quoque noſtrum aperte imitatus eſt L. 14. Epig. 164. cujus lemma *Cithara.*

De Pompejano ſaepe eſt ejecta theatro,
Quae duxis ſilvas, detinuitque feras.

43. SAXA CITHAERONIS] Pauſanias in Boeoticis docet, totam olim Graeciam regibus paruiſſe: ſed Boeotos alium e ſuis regibus neminem, quam Aſopum, & eo ſuperiorem Cithaeronem noſſe; a quorum altero flumini, ab altero monti nomen fuerit. Hunc vero Cithaeronem fuiſſe valde callidum, oſtendit lepida quae inibi refertur fabella. *Sedentem Junonem fecit Callimachus: Nympheuomenem, ſive Deſponſatam nominant, ob hujuſmodi rei eventum. Junonem ajunt iratam Jovi, incertum qua de cauſſa, in Euboeam ſeceſſiſſe: Jovem, cum placare eam non potuiſſet, ad Cithaeronem, qui tunc Plataeenſibus imperabat, veniſſe. Ejus monitu Jupiter ſimulacrum e ligno fabricavit, illudque plauſtro veſtimentis velatum impoſuit: in vulgus vero prodidit, Plataeam eam eſſe Aſopi filiam, quae ſibi eſſet deſponſa. Id ubi ad Junonis aures pervaſit, accurrit ilico; & ad plauſtrum accedens, veſte conſciſſa, ligneam eſſe effigiem comperit, quam novam eſſe nuptam putarat. falſam ſe itaque laetanti animo ferens, facile in gratiam cum Jove rediit.*

45. QUIN ETIAM POLYPHEME] feſtive Polyphemum nobis praepingit urbaniſſimus poëta Lucilius L. 15.

Multa homines portenta in Homero verſificata
Monſtra putant; quorum inprimis Polyphemu' ducentos
Cyclops longu' pedes, & porro huic maju' bacillum,
Quam malus navi in corbita maximus ulla.

videndus jucundiſſimus Theocritus Idyllio 6. & 11. Ovidius L. 13. Metam. Lucianus dialogo Doridis & Galateae.

45. FERA GALATEA SUB AETNA] celeberrima apud poëtas Nympha. vide quae Nic. Erythraeus notavit Indice Virgil. in *Galatea.* Natalis Comitis L. 9. Mythol. C. 8, verba ſunt: *dicitur Polyphemus non modo amaſſe Galateam, ſed etiam Galatum ex illa ſuſcepiſſe, ut teſtatus eſt Bacchylides.* verum quum Bacchylides perierit nobis, ingenui hominis erat indicare apud quem ſcholiaſtem aut grammaticum veterem illud inveniſſet; non autem, dum fontes ſuos occultat, captare famam legentis inviſos inauditoſque aliis auctores. nimirum laborabat Natalis hoc morbo, nec bello, nec imitando; probe idcirco depexus Caſpari Barthio Animad. ad Papin. L. 9. Theb. ℣. 428.

46. AD TUA RORANTES CARMINA FLEXIT EQUOS] unus noſter, & Borrichianus, *duxit equos*; quod potuit effictum eſſe de verſu 41, *Orpheu, te duxiſſe. equos* autem intellige piſces frenatos: nam talibus vehebantur Deae marinae. Tibullus L. 1. Eleg. 6.

Talis ad Aemonium Nereïs Pelea quondam,
Vecta eſt frenato caerula piſce Thetis.

Valerius Flaccus L. 1.

Hic inſperatos Tyrrheni tergore piſcis
Peleos in thalamos vehitur Thetis: aequora Delphin
Corripit: illa ſedet dejecta in lumina palla;
Nec Jove majorem naſci ſuſpirat Achillem.

perquam venuſta tralatione ii piſces noſtro *equi* dicuntur. & ſecutus eſt Honoratus Faſitellus, nobilis ſuperiorum temporum poëta, ad homines transferens:

Regem magna virûm proceraque colla duorum
Sublimem junctis ſuſtulerant manibus.
Hi currus illis, hae ſunt in honore quadrigae:
Non aliis priſco more vehuntur equis.

reſpexit autem is ad locum Plinii minoris Panegyr. *Nam priores invehi & importari ſolebant, non dico quadrijugo curru & albentibus equis, ſed humeris hominum.*

49. QUOD

Quod non Taenariis domus eſt mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes:
Nec mea Phaeacas aequant pomaria ſilvas,
Non operoſa rigat Marcius antra liquor:
At Muſae comites, & carmina cara legenti,
Et defeſſa choris Calliopea meis.

55 For-

49. Quod non Taenariis] Scaliger clarius fore putabat, *Non quod Taenariis.* Paſſeratius *τὸ quod non* valere dicit, *quod ſi non.* quem ſolens ſequitur Pariſinus interpres. mihi videtur *quod* hic ſignificare *quamvis.* Lucretius L. 6.

Ut, lapidem ferro quom caedimus, evolat ignis:
Nec, quod frigida vis ſit ferri, hoc ſecius illa
Semina concurrunt calidi fulgoris ad ictum.

Terentius Eunuch. Act. 5. Sc. 8.

miles edico tibi,
Si te in platea offendero hac poſt umquam, quod dicas mihi,
Alium quaerebam: iter hac habui: periſti.

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Illa quod eſt virgo, quod tela Cupidinis odit;
Multa dedit populo vulnera, multa dabit.

in carmine libero:

Quod ſum jam ſenior, meumque canis
Cum barba caput albicat capillis:
Deprenſos ego.

50. Nec camera] ita libri. alii omnibus viribus contendunt, *camara* ſcribi debere: eoque nomine inceſſunt Nonium, qui *cameras* dixerit eſſe tecta in curvitatem formata. ſane utroque modo ſcribebatur, teſte Soſipatro Chariſio L. 1. *Camara dicuntur, ut Verrius Flaccus affirmat; non camera per e. ſed Lucretius* cameraeque caminis Ex cratibus *dicendo, etiam cameram dici poſſe oſtendit.* quae verba quamquam hodie in Lucretio non reperiuntur, tamen nobis ſufficere debet auctoritas doctiſſimi grammatici.

51. Nec mea Phaeacas] id eſt, *Phaeacias.* iſtius metaplaſmi exempla aliquot inſignia collegit elegantiſſimi Vir ingenii P. Scriverius Animad. ad lib. Spectacul. Epigr. 31. inconſulte *τὸ Phaeacias*, quod eſt in vulgatis, defendit N. Erythraeus: inconſultius etiam retinuit Silvius, nam Paſſeratius ut ne retineretur pridem monuerat.

52. Non operosa rigat Martius antra liquor] ſcribendum eſt *Marcius.* nam ſic & Plutarchus & Dio ſcribunt, & poſtulat gentis Marciae denominatio. Plinius L. 31. C. 3. *Clariſſima aquarum omnium in toto orbe, frigoris ſalubritatiſque palma praeconio Urbis, Marcia eſt, inter reliqua Deûm munere Urbi tributa ----- ----- Primus eam in Urbem ducere auſpicatus eſt Ancus Marcius, unus e regibus. Poſtea Q. Marcius Rex in praetura.* ſunt & aquae Marciae inſcriptiones Romae ad portam Eſquilinam, apud Gruterum CLXXVII. I.

IMP. TITVS. CAESAR. DIVI. F. VESPASIANVS. AVG. PONTIF. MAX
TRIBVNICIAE. POTESTAT. IX. IMP. XV.
CENS. COS. VII. DESIG. VIII.
RIVOM. AQVAE. MARCIAE. VETVSTATE. DILAPSVM. REFECIT
ET. AQVAM. QVAE. IN. VSV. ESSE. DESIERAT. REDVXIT

IMP. CAES. M. AVRELIVS. ANTONINVS. PIVS. FELIX. AVG. PARTH. MAXIM.
BRIT. MAXIMVS. PONTIFEX. MAXIMVS
AQVAM. MARCIAM. VARIIS. KASIBVS. IMPEDITAM. PVRGATO. FONTE. EXCISIS. ET. PERFORATIS
MONTIBVS. RESTITVTA. FORMA. ADQVISITO. ETIAM. FONTE. NOVO. ANTONIANO
IN. SACRAM. VRBEM. SVAM. PERDVCENDAM. CVRAVIT

& ſic ſcriptum vidimus in membranis melioribus apud Tibullum L. 3. Eleg. 6.

Naïda Bacchus amat. ceſſas o lente miniſter?
Temperet annoſum Marcia lympha merum.

53. Carmina cara legenti] Groninganus, *grata legenti.* verùm hoc neſcio quid minus notat, quam illud *cara.*

Fortunata meo ſi qua es celebrata libello;
Carmina erunt formae tot monumenta tuae.
Nam neque Pyramidum ſumtus ad ſidera ducti,
Nec Jovis Elaei caelum imitata domus;
Nec Mauſolei dives fortuna ſepulcri
Mortis ab extrema conditione vacant.
Aut illis flamma, aut imber ſubducet honores;
Annorum aut ictu pondera victa ruent.
At non ingenio quaeſitum nomen ab aevo
Excidet: ingenio ſtat ſine morte decus.

55. SI QUA ES CELEBRATA LIBELLO] primus liber, cum Borrichiano, *cantata.* tum omnes cereri, *eſt.* utrumque fruſtra. nam & *cantare* exilius eſt quam *celebrare*, & *eſt* non reſpondet τῷ *tuae.*

56. CARMINA ERUNT FORMAE TOT MONUMENTA TUAE] magnifice. Vellejus Paterculus L. 2. C. 38. *Syria Pontuſque Cn. Pompeji virtutis monumenta ſunt.* illud *tot* valet *totidem.* Libri mei erunt totidem monumenta potentis tuae pulcritudinis. varie hunc locum torquet Paſſeratius; neque hilum extricat.

60. MORTIS AB EXTREMA CONDITIONE VACAT] libri fere *vacant.* quod amplector.

62. ANNORUM AUT ICTU] *Armorum*, duo noſtri, & Colbertinus alter. perperam. quamvis omnes humanarum rerum viciſſitudines ſuperent atque evincant, tamen ipſo longaevitatis pondere corruent. totum hunc locum luculentiſſime expreſſit princeps ille poëtarum Gallorum Franciſcus Malherba:

Il ne faut pas que tu penſes
Trouver de l'eternité
En ces pompeuſes depenſes,
Qu'invente la vanité.
Tous ces chef-d'œuvres antiques
Ont à peine leurs reliques:
Par les Muſes ſeulement
L'homme eſt exempt de la Parque,
Et ce qui porte leur marque
Demeure éternellement.

II.

VIſus eram molli recubans Heliconis in umbra,
Bellerophontei qua fluit humor equi,
Reges, Alba, tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis nervis hiſcere poſſe meis.
Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
Unde pater ſitiens Ennius ante bibit;
Et cecinit Curios fratres, & Horatia pila,
Regiaque Aemilia vecta trophaea rate;

Vi-

7. ET HORATIA PILA] ſic alibi *aquae Bajae, venena Colcha*, & quae ſunt id genus alia centena. nihil ajunt, qui *Pilam Horatiam* adludi putant. germanum in modum Manilius L. 5. quo loco de Haedis:

Nec crede ſeveram
Frontis opus Signo; ſtrictos nec crede Catones,
Abruptumque patri Torquatum, & Horatia facta.

9. Vi-

Victriceſque moras Fabii, pugnamque ſiniſtram
Cannenſem, & verſos ad pia vota Deos;
Hannibalemque Lares Romana ſede fugantes,
Anſeris & tutum voce fuiſſe Jovem.
Quum me Caſtalia ſpeculans ex arbore Phoebus
Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
Quid tibi cum tali, demens, eſt flumine? quis te
Carminis heroi tangere juſſit opus?
Non hinc ulla tibi ſperanda eſt fama, Properti.
Mollia ſunt parvis prata terenda rotis,
Ut tuus in ſcamno jactetur ſaepe libellus,
Quem legat exſpectans ſola puella virum.
Cur tua praeſcriptos evecta eſt pagina gyros?
Non eſt ingenii cymba gravanda tui.

Alter

9. VICTORISQUE MORAM FABII] elegantius libri ſcripti, *Victriceſque moras Fabii.* atque id jam expreſſerant editiones ante Scaligeranam.

11. HANNIBALEMQUE LARES ROMANA SEDE FUGANTES] Paſſeratius ait, in quibuſdam libris *caede* legi: atque inde conjicit, *Romana ex aede*, id eſt, ex aede & fano Rediculi, ſive Tutani. noſtri nihil mutant. *Romana ſedes* eſt ipſa urbs Roma, ſedes Reipublicae. Catullus Carm. 78.

Praeterquam iſte tuus moribunda a ſede Piſauri
Hoſpes.

Cicero orat. pro domo ſua C. 23. *in quos propter eorum crudelitatem inflammatae mentes noſtrae fuerunt, cum horum etiam tectis ac ſedibus reſidere aliquod bellum ſemper, videtur.*

12. ANSERIS ET TUTUM VOCE FUISSE JOVEM] nota e multis hiſtoria. Virgilius L. 8. Aen.

Atque hic auratis volitans argenteus anſer
Porticibus Gallos in limine adeſſe canebat.
Galli per dumos aderant, arcemque tenebant,
Defenſi tenebris & dono noctis opacae.

inde feſtivum argumentum captavit Naſo L. 1. Faſtor.

Nec defenſa juvant Capitolia, quo minus anſer
Det jecur in lances, Inachi lauta, tuas.

& multo cum lepóre Tryphon Bentius, poëta Italus:

Quid benefacta juvant? quid vos ſervaſſe, Quirites,
Et Capitolini templa ſuperba Jovis?
En, jaculis ſumma pendens ex arbore veſtris,
Poſtmodo victori praeda futura, petor.
Ergo non aliam, tanta feritate, decebat
Quam veſtri altricem ſanguinis eſſe lupam.

Ceterum *anſer* pro olore poſitus eſt apud Virgilium in Ciri:

Aeriis potius ſublimem ſuſtulit alis,
Eſſet ut in terris facti de nomine Ciris,
Ciris Amycleo formoſior anſere Ledae.

quem locum expreſſit Georgius Anſelmus; poëta elegans, quamquam hodie pene ignorabilis, nullo ſuo merito, Epigr. L. 2.

Aurea Ledaeo formoſior anſere Eliſſa.

& recte quidem illi. nam olores in anſerino genere numerant naturae conſulti.

17. NON HIC ULLA TIBI SPERANDA EST FAMA] ſenſus & Latinitatis ratio poſtulant, *Non hinc.* quomodo ad marginem ſui libri notaverat Douza P. & legitur in editione Volſci. ſic infra Eleg. 7.

Fama nec ex aequo ducitur una jugo.

18. MOLLIA SUNT PARVIS PRATA TERENDA ROTIS] plana haec, & ſana. ſed libet mirari acumen Gebhardi, producentis ex codice Palatino *formis* pro *parvis*: ut *formae rotae* ſint, conformes, aptae mollibus pratis. &c. adeo commodum eſt ſemper cum ſapientia habitare.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;
Tutus eris. medio maxima turba mari eſt.
Dixerat, & plectro ſedem mihi monſtrat eburno,
Qua nova muſcoſo ſemita facta ſolo eſt.
Hic erat affixis viridis ſpelunca lapillis,
Pendebantque cavis tympana pumicibus.

Ergo

23. ALTER REMUS AQUAS, ALTER TIBI RADAT ARENAS] expreſſit noſtrum auctor Agamemnonis, ſive is Seneca eſt, ſive potius Memor, ut Joſ. Scaliger ſtatuebat, ỳ. 103.

Felix, mediae quiſquis turbae
Sorte quietus,
Aura ſtringit litora tuta;
Timiduſque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.

28. PENDEBANTQVE CAVIS TYMPANA PUMICIBUS] illuſtravit hunc verſum Turnebus L. 26. Adverſ. C. 33. adducto Plinio L. 36. C. 21. *Non praetermittenda eſt & pumicum natura. Appellantur quidem ita & eroſa ſaxa, in aedificiis, quae* muſea *vocant, dependentia, ad imaginem ſpecus arte reddendam.* ſane poëtis ſaxa quaevis eroſa, de quibus ſacra dearum ac nympharum antra conſtruxerunt, *pumices* vocantur, aut *tophi.* in quibus verbum *pendere* quam maxime proprium eſt; neque temere in Plinio legitur. Pedo Albinovanus Conſol. ad Liviam Aug. de Tiberino:

Paret: & in longum ſpatioſas explicat undas;
Structaque pendenti pumice tecta ſubit.

Ovidius Epiſt. Sapphus:

Antra vident oculi ſcabro pendentia topho,
Quae mihi Mygdonii marmoris inſtar erant.

L. 3. Amor. Eleg. 1.

Fons ſacer in medio, ſpeluncaque pumice pendens.

L. 3. Metam.

in extremo eſt antrum nemorale receſſu,
Arte laboratum nulla: ſimulaverat artem
Ingenio Natura ſuo. nam pumice vivo
Et levibus tophis nativum duxerat arcum.

L. 8. Metam.

Pumice multicavo, nec laevibus atria tophis
Structa ſubit. molli tellus erat humida muſco.

L. 10. Metam.

Luminis exigui fuerat prope templa receſſus
Speluncae ſimilis, nativo pumice tectus,
Religione ſacer priſca.

L. 2. Faſtor.

Antra ſubit, tophis laqueataque pumice vivo.
Garrulus in primo limine rivus erat.

Virgilius L. 1. Aen.

Fronte ſub adverſa ſcopulis pendentibus antrum:
Intus aquae dulces, vivoque ſedilia ſaxo,
Nympharum domus.

vetus poëta neſcio quis apud Ciceronem L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C. 16.

Per ſpeluncas ſaxis structas aſperis, pendentibus,
Maximis.

Lucretius L. 6.

Speluncaſque velut ſaxis pendentibu' ſtructas
Cernere.

Papinius L. 2. Silv. 2.

Dat Natura locum: montique intervenit unum
Litus, & in terras ſcopulis pendentibus exit.

tot poëtarum loca, (*gargaridiationes* vocat Jacobus Gronovius in condignis ſuo ingenio Exercitationibus de Juda cap. 19.) tot inquam loca poëtarum congeſſi, ut tuerer unum Maronis L. 4. Geor.

Poſtquam eſt in thalami pendentia pumice tecta
Perventum, & gnati fletus cognovit inanes
Cyrene

ubi medicina prorſus importuna *ſplendentia* reponit Hadrianus Valeſius. cui ego ut accedam, nullo modo adduci poſſum. meliore judicio noſter ille Grotius Silv. L. 2.

Nam neque me tantum ſaltus, aut paſcua circum,
Aut Hagae nemus omne meae juvat, invia quantum
Litora, pendenteſque domus, ſcopulique cavernae.

29. ER-

Digitized by Google

Ergo Muſarum, & Sileni patris imago
Fictilis, & calami, Pan Tegeee, tui.
Et Veneris dominae volucres mea turba columbae
Tinguunt Gorgoneo punica roſtra lacu.
Diverſaeque novem ſortitae rura puellae
Exercent teneras in ſua dona manus.
Haec hederas legit in thyrſos, haec carmina nervis
Aptat, & illa manu texit utraque roſam.

29. Ergo Musarum et Sileni patris imago] quum *ergo* valeat idem quod *igitur*, par eſt ut hoc loco ſignificet *deinde*, vel *tum*. Feſtus: IGITUR *nunc quidem pro completionis ſignificatione valet, quae eſt* ERGO; *ſed apud antiquos ponebatur pro inde, & poſtea, & tum.* ſane ita Plautus poſuit Rud. Act. 4. Sc. 2.

Pauxillatim pollicitabor pro capite argentum ut ſim liber.
Jam ubi liber ero, igitur demum inſtruam agrum, aedes, mancipia:
Navibus magnis mercaturam faciam: apud reges rex perhibebor.

vide, ſi liber, Scaligerum ad Catal. Virg. p. 271. Giſanium Ind. Lucret. in *Igitur*; Taubmannum ad Plaut. Moſtell. Act. 2. Sc. 1. ℣. 33. Canterum L. 4. Novar. Lect. C. 26. qui poſtremus etiam tradit, Lud. Carrionem in libro quodam, pro *ergo*, perſpicue *illic* legiſſe. Crederem, ſi legiſſet id Canterus.

31. Et Veneris dominae volucres mea turba columbae] Paſſeratius reponit *mea cura*, ex Virgilii Ecloga 1. *raucae tua cura palumbes.* non male. ſed neque vulgata male habet. Ovidius L. 3. Artis Amat.

Turba docenda venit pulcrae turpeſque puellae

& magis etiam apposite ipſo fine ejuſdem libri:

Ut quondam juvenes, ita nunc mea turba puellae
Inſcribant ſpoliis, Naſo magiſter erat.

tum L. 1. Amor. Eleg. 1.

Pieridum vates, non tua turba ſumus.

32. Tinguunt Gorgoneo punica rostra lacu] elegantiſſime. pariter Ovidius, in funere pſittaci, Amor. L. 2. Eleg. 6.

Tu poteras fragiles pennis hebetare zmaragdos,
Tincta gerens rubro punica roſtra croco.

& expreſſit non infeliciter Auſonius Epiſt. 3. ad Heſperium:

Tum quas vicinae ſuggeſſit praeda lacunae
Anates marinas junximus,
Remipedes, lato populantes coerula roſtro,
Et crure rubras punico.

33. Diversaeque novem sortitae jura puellae] illud *jura* eſt a Scaligero. Sed *rura* video in quinque libris. duo Regii & alter Colbertinus habent *turba*: quod & Veneta agnoſcit. At rectum eſt *rura*, propter hederas, thyrſos, roſas. *Diverſaeque* legitur in omnibus membranis. Ego olim, quia ſermo eſt de diſtinctis ac diſcretis Muſarum officiis, cogitabam *Et diverſa* non incommode poſſe ſcribi. vidi deinde Paſſeratium id proferre ex aliquo codice vetuſto. ſic Virgilius L. 5. Aen.

Aſt illae diverſa metu per litora paſſim
Diffugiunt.

Verum quum bene expendo, ſatius videtur nihil mutare. eadem hypallage in eadem voce utitur Maro L. 4. Georg.

Sternunt ſe ſomno diverſae in litore phocae.

36. Illa manu texit utraque rosam] Palmerius, ne quid relinquat intentatum, reponit *utramque roſam*, albam & puniceam ſcilicet: & firmat belliſſimam ſuam conjecturam ex Apuleji quodam loco, ubi *utrique Aethiopes* ſcriptum eſt. nihil attinebat tam ſtultum commentum in lucem protrahere. Verum quia iſti homines valde ſibi placent, quum novandi urtica tacti recta omnia curva faciunt; poterat ſcire Palmerius, ſi voluiſſet, ſtolidam illam lectionem habuiſſe ſuos inventores in ipſis renaſcentium literarum incunabulis, & jam olim rejectam fuiſſe atque exploſam ab Antonio Volſco, homine non nimis quidem capitali, ſed qui tamen perce-

E quarum numero me contigit una ſororum:
  Ut reor a facie, Calliopea fuit.
Contentus niveis ſemper vectabere cycnis,
  Nec te fortis equi ducet ad arma ſonus.
Nil tibi ſit rauco praetoria claſſica cornu
  Flare, nec Aonium cingere Marte nemus:
Aut quibus in campis Mariano praelia ſigno
  Stent, & Teutonicas Roma refringat opes,

Bar-

perit utraque manu roſas melius texi, quam utramque roſam manu una.

37. ME CONTIGIT UNA DEARUM] noſter primus, *una ſororum.* quod ſi recipimus, ſonum illum vaſtum ac ſubagreſtem evitabimus qui oritur ex colliſione vocum *quarum* & *dearum.* Muſas eſſe ſorores & pueri ſciunt: ſed noſtri ratio haud paullo urbanior eſt. Videlicet noverat ſingulas; ſed ita noverat, ut tamen ſaepe falleretur in vultuum ſimilitudine. hinc caute ac circumſpecte loquitur in verſu minore, etiam tunc dubitabundus:

Ut reor a facie, Calliopea fuit.

hanc ſimilitudinem in ſuis Nereidibus expreſſit poëta unus omnium ingenioſiſſimus L. 2. Metam.

quarum pars nare videntur,
Pars in mole ſedens virides ſiccare capillos;
Piſce vehi quaedam. facies non omnibus una,
Nec diverſa tamen: qualem decet eſſe ſororum.

belliſſimum iſtud noſtri *ut reor*, pari cautione extulit Plinius L. 7. C. 12. *Magno Pompejo Vibius quidam e plebe, & Publicius etiam ſervitute liberatus, indiſcreta prope ſpecie fuere ſimiles, illud os probum reddentes, ipſumque honorem eximiae frontis.* liberalius Maro L. 10. Aen.

Vos etiam gemini Rutulis cecidiſtis in arvis,
Daucia Laride, Thymberque, ſimillima proles,
Indiſcreta ſuis, gratuſque parentibus error.

39. NIVEIS SEMPER VECTABERE CYCNIS] τὸ *vectabere*, quod omnes membranae habent, & bene exponit Paſſeratius, nemo umquam mortalium in dubium revocare eſt auſus, excepto uno Gebhardo. is ex priore ſuo Palatino *metabere* reponit; atque in eo palmariam (ita loquitur) correctionem ſtatuit. Verum eam palmariam correctionem malae Latinitatis poſtulavit Vir ſummus J. F. Gronovius in Notis Livianis, L. 38. C. 17.

41. RAUCO PRAETORIA CLASSICA CORNU FLARE] ineptiunt qui hic *praeconia claſſica* malunt: quamvis ita fere libri: neque poſſunt idoneis argumentis refellere certiſſimam Beroaldi emendationem. cui ſane nocere non debet, quod auctorem habeat Beroaldum. plura praeſtitit vir ille in iſta bonarum literarum adoleſcentia, quam facile credant hodie multi qui ſibi egregie ſapere videntur. quid ſint *praetoria claſſica*, ſi dubitas, docebit te magnus Lipſius L. 5. de Milit. Rom. Dial. 9. iis porro quibus *Flare* hic diſplicet, ſuum *flere* libens redonabo; quum ſciam inflato claſſico cani, non fleri. Caeſar L. 3. Bel. Civil. *Pompejus receptis omnibus in una caſtra legionibus, ſuum cum Scipione honorem partitur, claſſicumque apud eum cani, & alterum illi jubet Praetorium tendi.* veram hoc loco lectionem indicavit Douza F. quam deinde Nic. Heinſius firmavit Not. ad Ovid. L. 6. Faſtor. ℣. 704. & firmaverat ante utrumque arguriſſimus ille Hiſpanus L. 11. Epigr. 3.

At quam victuras poteramus pangere chartas;
Quantaque Pieria praelia flare tuba!

42. AONIUM CINGERE MARTE NEMUS] nihil poterat aptius dici. & miror Paſſeratium ac Gebhardum praeferre mirificum ſuum *tingere*, ſive *tinguere.* nam quo tandem idoneo auctore probabit quiſquam, *tinguere Marte* idem valere quod cruentare, vel ſanguine polluere? aut *Martem* poni pro ſanguine, quamvis Mars dicatur *ſanguineus?* neque cauſſa erat, cur Gebhardus Secundum noſtrum ad partes vocaret.

45. Sua;

Barbarus aut Suevo perfuſus ſanguine Rhenus
Saucia moerenti corpora vectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnaeque canes ebria ſigna fugae.
Ut per te clauſas ſciat excantare puellas,
Qui volet auſteros arte ferire viros.

Talia

45. Suevo perfusus sanguine Rhenus] libri fere *ſcaevo*, aut *ſaevo*. unde Beroaldus bene reſtituit *Suevo*; & ante eum Antonius Volſcus, etſi raro felix in his talibus. errant qui haec referunt ad Auguſtum, decepti loco Suetonii non ſano Aug. C. 21. *Germanos ultra Albim fluvium ſubmovit; ex quibus Suevos & Sicambros dedentes ſe traduxit in Galliam, atque in proximis Rheno agris collocavit.* nam iſtic legendum eſſe *Ubios & Sicambros* bene oſtendit Caſaubonus. tu de fuga & clade Arioviſti intellige. Caeſar L. 1. de bello Gallico C. 53. *omnes hoſtes terga verterunt, neque prius fugere deſtiterunt, quam ad flumen Rhenum millia paſſuum ex eo loco circiter quinquaginta pervenerunt. ibi perpauci, aut viribus confiſi tranſnatare contenderunt; aut lintribus inventis, ſalutem ſibi petierunt. in his fuit Arioviſtus, qui naviculam deligatam ad ripam nactus ea profugit: reliquos omnes equites conſecuti noſtri interfecerunt. ----- ---- Hoc praelio trans Rhenum nuntiato, Suevi, qui ad ripas Rheni venerant, domum reverti coeperunt; quos Ubii, qui proxime Rhenum incolunt, perterrites inſecuti, magnum ex his numerum occiderunt.* Erant autem Suevi gens multo ferociſſima, & Germanis ipſis formidoloſa. idem ille Heros prodit L. 4. C. 7. *Seſe unis Suevis concedere; quibus ne Dii quidem immortales pares eſſe poſſint: reliquum quidem in terris eſſe neminem, quem non ſuperare poſſint.* vides quam non vane glorietur noſter Callimachus.

46. Saucia moerenti corpora vectet aqua] Gebhardus reponit *verrat aqua*; quia noſter dixerit,

Nec noſtra Actiacum verreret oſſa mare.

nimirum non cogitabat iſtic de oſſibus agi; hic vero de cadaveribus nondum ſolutis, quae ſolent fluitare in ſummis aquis. Claudianus de 4. Conſul. Honorii:

fluitantia numquam
Largius Arctoos pavere cadavera piſces.

recte itaque Rhenus Suevorum ſuorum corpora dicitur moerente aqua *vectare*, non *verrere*.

49. Excantare puellas] cantu foras elicere, ut Scaliger rectiſſime exponit. minus bene Paſſeratius, *vi carminis puellas, praeſertim quibus poſita cuſtodia, a maritis foras elicere, ut ſolent manes a ſepulcris elici.* dixiſſet, ut ſolent fruges de agro in agrum traduci. nam haec eſt vera notio verbi *excantare*. Plinius L. 28. C. 2. *Quid? non & legum ipſarum in duodecim tabulis verba ſunt?* QUI FRUGES EXCANTASSIT. ubi male Joannes Harduinus *excantare* interpretatur pro magicis carminibus obligare, ſeu impedire quo minus quid creſcat, adoleſcat, vel in maturitatem perducatur. id enim proprie eſt *incantare*, quod apud Plinium ſequitur, QUI MALUM CARMEN INCANTASSET. melius Servius in Virgil. Eclog. 8. ℣. 99.

Atque ſatas alio vidi traducere meſſes.

Magicis (inquit) *quibuſdam artibus hoc fiebat. Unde eſt in duodecim tabulis*, NEVE ALIENAM SEGETEM PELLEXERIS. *quod & Varro & multi ſcriptores fieri deprehenſum animadverterunt.* de traductione, & mutatione loci, apertiſſime Horatius Epod. 5.

Quae ſidera excantata voce Theſſala
Lunamque coelo deripit.

& Lucanus L. 6.

Tunc vox Leteos cunctis pollentior herbis
Excantare Deos.

tum L. 9. de Pſyllis:

Saepe quidem peſtis nigris inſerta medullis
Excantata fugit: ſed ſi quod tardius audit
Virus, & elicitum, juſſumque exire, repugnat;
Tunc ſuperincumbens pallentia vulnera lambit, &c.

ſed uſitatius de ſegetibus dicebatur; & haec quidem vulgo traduci in agros alienos credebantur. Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Cau-

Talia Calliope, lymphiſque a fonte petitis,
Ora Philetea noſtra rigavit aqua.

Cantus vicinis fruges traducit ab agris. Ovidius Remed. Amor.

Non ſeges ex aliis alios tranſibit in agros.

Varro, ut noſter, ad homines tranſtulit, Eumenid. *Ubi vident ſe cantando ex ara excantare non poſſe, deripere incipiunt.* ſervavit nobis hoc fragmentum Nonius Marcellus; apud quem perperam legitur, EXCANTARE *ſignificat excludere*, quum ſit legendum *elicere.* luctificabilis ille noſtri interpres Gallus, Scaligero ubique infeſtus, excantavit verba Beroaldi: *Excantare*, inquit, *eſt vel cantibus exorare, vel incantamentis ac cantionibus magicis ad amorem attrahere.* hoc demum erat Latinos poëtas interpretari in uſum Sereniſſimi Delphini.

III.

ARma Deus Caeſar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere claſſe maris.
Magna viae merces. parat ultima terra triumphos.
Tigris, & Euphrates ſub ſua jura fluent.

Se-

1. AD INDOS] hujus Indicae expeditionis ſuſcipiendae auctorem fuiſſe Auguſto Maecenatem oſtendit Pedo Albinovanus:

Hic tela in profugos (tantum curvaverat arcum)
Miſit ad extremos exorientis equos.

profugos opinor vocat reliquias exercitus Antoniani, ut hoc nomine praetexat ambitionem Caeſaris. vides autem tempus, quo Naſo ſuas Artes ſcripſit primum. ita enim L. 1.

Ecce parat Caeſar domito quod defuit orbi
Addere. nunc, Oriens ultime, noſter eris.

3. MAGNA VIRI MERCES] amplector bonam ac veram emendationem Nic. Heinſii, *Magna viae merces.* neque profecto *deus* Caeſar cum *viro* Caeſare quidquam habet commune. *via* eſt iter longinquum. Tibullus L. 2. Eleg. 5.

Troja quidem tum ſe mirabitur, & ſibi dicet
Vos bene tam longa conſuluiſſe via.

Silius L. 4.

Ecce autem patres aderant Carthagine miſſi.
Cauſſa viae non parva viris; nec laeta ferebant.

Cicero Cat. Maj. C. 2. *Volumus ſane, niſi moleſtum eſt, Cato, tanquam aliquam viam longam confeceris, quam nobis quoque ingrediendum ſit, iſtuc, quo perveniſti, videre, quale ſit.* Noſter L. 2. Eleg. 24.

An tibi non ſatis eſt fuſcis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita via?

4. TIGRIS ET EUPHRATES SUB TUA JURA FLUENT] iſtud *tua* non habet quo referatur. noli dubitare quin corruptum fuerit ex *ſua.* ejectis regibus, erunt ſui juris, & liberi. ita loquitur Lucanus, cum inſigni oppoſitione, L. 3.

Damna movent populos, ſi quos ſua jura tuentur:
Non ſibi, ſed domino gravis eſt, quae ſervit, egeſtas.

& L. 6. de Pompejo, victoriam male proſequente apud Dyrrachium:

ipſe furentes
Dux tenuit gladios. felix, ac libera, legum
Roma fores juriſque tui, viciſſet in illo
Si tibi Sylla loco.

Cicero Agrar. 2. C. 31. *Puteolos vero, qui nunc in ſua poteſtate ſunt, ſuo jure libertateque utuntur, totos novo populo atque adventitiis copiis occupabunt.* hae voces ſaepe fuerunt confuſae in optimis ſcriptoribus. Cicero L. 15. ad Attic. Epiſt. 26. *Tabellarius ille, quem tibi dixeram a me ad Brutum eſſe miſſum in Anagninum, ad me venis ea nocte, quae proxima ante Kal. fuit; literaſque ad me attulit: in*

quibus

Digitized by Google

Seres & Auſoniis venient provincia virgis.
  Aſſueſcent Latio Partha tropaea Jovi.
Ite, agite, expertae bello date lintea prorae,
  Et ſolitum armigeri ducite munus equi.
Omina fauſta cano. Craſſos, cladeſque piate:
  Ite; & Romanae conſulite hiſtoriae.

Mars

quibus unum alienum ſumma ſua prudentia; id eſt illud, ut ſpectem ludos ſuos. nullo ibi ſenſu, ante Petrum Victorium, *ſumma tua prudentia* legebatur. ibidem L. 16. Epiſt. ult. quae eſt ad Capitonem: *tamen omnia poſita putamus in Planci tui liberalitate: quem quidem arbitramur cum officii ſui, & reip. cauſſa decretum conſulum comprobaturum, tum libenter noſtra cauſſa eſſe facturum.* ita recte emendavit Paullus Manutius, quum libri ſcripti haberent *officii tui.* Ovidius L. 2. Triſtium:

Et quorum libris modo diſſimulata Perillae
  Nomine, nunc legitur dicta Metella ſuo.

quo modo reſtituit Nic. Heinſius ex male vulgato *dicta Metelle tuo.* Erat autem ingens quoddam populi Romani beneficium, gentes peregrinas ab regum violentia liberare. Cicero pro L. Flacco C. 6. *Pompeji auctoritas cum apud omnes tanta eſt, quanta eſſe debet, tum excellit in iſta provincia, quam nuper & praedonum & regum bello liberavit.*

5. SERA SUB AUSONIIS VENIET PROVINCIA VIRGIS] ineptiſſima lectio, & unde nullum elicias ſenſum commodum, ſi vel fidiculis exquiras. ſagaciter vidit Jani Gulielmii capitale ingenium latere mendam, ideoque reſtituit, cap. 6. in Pſeudol.

Seres & Auſoniis veniet provincia virgis.

(legebatur enim *Sera ſed Auſoniis*; neque iſtud *ſub* unde irrepſerit exputare poſſum, niſi ſi a Scaligero eſt) quam belliſſimam lectionem miror cur nugarum poſtulaverit doctiſſimus Paſſeratius: nam de Gebhardo minor curatio eſt. certe huc ducebant literae, *Seras ed Auſoniis.* ſed nondum ita perſanatum eſt vulnus, cui ſalutarem manum admovit Nic. Heinſii perſpicacia Not. ad Claudian. IV Conſ. Honor. ỳ. 317:

victura feretur
Gloria Trajani; non tam quod Tigride victo
Noſtra triumphati fuerint provincia Parthi,
  &c.

apparet hunc noſtri verſum in mente habuiſſe nobiliſſimum poëtam. unde refingebat Heinſius,

Seres & Auſoniis venient provincia virgis.

optime, ac veriſſime. ipſam locutionem expreſſit Juſtinus L. 16. C. 5. *multiſque annis, per gradus ſucceſſionis, Heracl enſes regnum tyrannorum fuere.* unice huc facit inſignis Horatii locus L. 1. Od. 12.

Ille, ſeu Parthos Latio imminentes
Egerit juſto domitos triumpho,
Sive ſubjectos Orientis oris
  Seras & Indos,
Te minor latum reget aequus orbem.

& Flori L. 4. C. 12: *Seres etiam, habitanteſque ſub ipſo ſole Indi, cum gemmis & margaritis, elephantes quoque inter munera trahentes, nihil magis quam longinquitatem viae imputabant, quam quadriennio impleverant.* conjungunt hi cum Seribus Indos, itidem ut noſter poëta. quod non potuit concoquere Gebhardi ſtomachus. tu Melam vide L. 3. C. 7.

7. ITE, AGITE, EXPERTAE BELLO DATE LINTEA PRORAE] verſus artificioſus, & qui bene exprimit feſtinantes in aequore nautas. talis ille Virgilii L. 4. Aen.

Ferte citi flammas, date vela, impellite remos.

noſter ſecundus praefert, *expertae date bello lintea prorae.* qui numerus omnem celeritatem elumbat.

8. ET SOLITUM ARMIGERI DUCITE MUNUS EQUI] locus obſcurus, quem ego nullus capio. magnam ille a ſtudioſis gratiam inibit, qui hanc partem antiquitatis Romanae illuſtraverit. nam latere ritum aliquem adhuc ignoratum, ſuadent verba. quae interpretes attulerunt, ut molliſſime dicam, nugae ſunt & naeniae praeficarum. alia exſpectamus a viris literas interiores edoctis.

9. CRASSOS CLADESQUE PIATE] noſter primus *clademque* habet. unus Regius *claſſeſque.* Groninganus autem *claſſes clademque.* Gebhardi Comelinianus *claſſes cladeſque.* non libet de *claſſibus* quidquam argutari: quum con-

Mars pater, & ſacrae fatalia lumina Veſtae,
  Ante meos obitus ſit, precor, illa dies:
Qua videam ſpoliis onerato Caeſaris axe
  Ad vulgi plauſus ſaepe reſiſtere equos.
Inque ſinu carae nixus ſpectare puellae
  Incipiam, & titulis oppida capta legam.
Tela fugacis equi, & braccati militis arcus,
  Et ſubter captos arma ſedere duces.
Ipſa tuam ſerva prolem Venus: hoc ſit in aevum,
  Cernis ab Aenea quod ſupereſſe caput.
Praeda ſit haec illis, quorum meruere labores:
  Mi ſat erit Sacra plaudere poſſe via.

Pacis

conſtet Romanos numquam hujus tantae calamitatis meminiſſe, quin & ſimul meminerint infelicium Craſſorum. noſter & hic in ſine Elegiae; & L. 4. Eleg. 6.

Gaude, Craſſe, nigras ſi quid ſapis inter arenas:
Ire per Euphraten ad tua buſta licet.

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Parthe dabis poenas: Craſſi gaudete ſepulti,
Signaque barbaricas non bene paſſa manus.

Lucanus L. 1. in illa deteſtatione civilium furiarum:

Cumque ſuperba foret Babylon ſpolianda tropaeis
Auſoniis, umbraque erraret Craſſus inulta,
Bella geri placuit nullos habitura triumphos.

14. Ad vulgi plausus saepe resistere equos] etiam haec eliſio rem ipſam veluti ob oculos praepingit. neque omiſit in eadem ſede ſummus artifex Naſo L. 4. Triſtium Eleg. 2.

Ipſe ſono plauſuque ſimul fremituque canentum
Quadrijugos cernes ſaepe reſiſtere equos.

Papinius etiam arripuit L. 3. Thebaid.

media quamvis in caede frementes
Hos aſſiſtere equos, hunc enſem avellere dextra.

17. Braccati militis arcus] fruſtra quaerit Paſſeratius, quis fuerit ille miles braccatus, Gallus, an Dacus, an Ponticus? Indos enim & Parthos, & Tigrim atque Euphratem jam nominaverat poeta. qui omnes populi utebantur braccis. Marollius *braccas* expoſuit *de longs habits*. Silvius addit, ignorari hodie, quam tandem gentem intellexerit Propertius ſub nomine *braccati militis*. adeo ille religioſe exſcribit priores.

18. Et subter captos arma sedere duces] id eſt, imagines ducum captivorum, ſuppoſitas tropaeis quae in triumphi pompa ferebantur. optime hanc rem illuſtratam dedit doctiſſimus Gronovius Not. ad Senecae Troad. ℣. 151. viderat etiam aliquid Paſſeratius, ex nummo aureo Titi Veſpaſiani. Velim autem ſcire, e quo ſcriptore antiquo ſuum commentum probare poſſit Silvius, Paſſeratii dubitabundi impudens & infidelis exſcriptor, dum haec nobis obtrudere non erubeſcit: *Reges, vel imperatores hoſtium, bello capti in triumpho ita currui alligabantur, ut ipſorum capitibus arma, trophaeaque impenderent.* male ſit inficetis iſtis ineptiarum propolis cum magnifico titulo.

19. Ipsa tuam prolem serva Venus] unus noſter, cum Groningano, & Borrichiano, *Ipſa tuam ſerva prolem Venus:* quod concinnius videtur, & magis modulatum, evitato etiam *τοῦ va ve* ſono inſuavi.

20 Cernis ab Aenea quod superesse caput] in Groningano ſcribitur *ſuper eſſe.* non male. nam & *τὸ ſuper* ponebant nonnumquam ſine verbo. Virgilius L. 3. Aen.

O mihi ſola mei ſuper Aſtyanactis imago.

interdum a verbo dividebant. L. 2. Aen.

Jamque adeo ſuper unus eram.

22. Me sat erit Sacra plaudere posse via] ita Groninganus, cum noſtro ſecundo. quod jam pridem firmaverunt viri docti. in Regiis, Colbertinis, & noſtro primo legitur

Digitized by Google

Pacis Amor Deus eſt, pacem veneramur amantes.
Stant mihi cum domina praelia dura mea.
Non tamen inviſo pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit e gemma divite noſtra ſitis.

tur *media via.* ſed quomodo in media via plauderet aliquis, occupante omnem viam licentioſo per triumphum milite? accedit quod triumphi agebantur per viam Sacram. noſter L. 2. Eleg. 1.

Aut regum auratis circumdata colla catenis,
Actiaque in Sacra currere roſtra via.

Horatius Epod. 7.

Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via.

ibi Commentator Cruquianus: *per viam Sacram duceretur pro triumpho ad Capitolium.* ſed loquitur ille pro ſua ſapientia: neque enim captivi duces ad Capitolium uſque protrahebantur. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 30. *At etiam qui triumphant, eo diutius vivos hoſtium duces reſervant, ut, his per triumphum ductis, pulcherrimum ſpectaculum fructumque victoriae populus Romanus percipere poſſit: tamen cum de foro in Capitolium currum flectere incipiunt, illos duci in carcerem jubent: idemque dies & victoribus imperii, & victis vitae finem facit.* mallem autem initio *mi*, quam *me*. ſupra L. 2. Eleg. 24.

An tibi non ſatis eſt fuſcis Aegyptus alumnis?

Horatius L. 1. Sat. 4.

mi ſatis eſt, ſi
Traditum ab antiquis morem ſervare, tuamque,
Dum cuſtodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem poſſum.

24. STANT MIHI CUM DOMINA PRAELIA] mirifica locutio, *Stant mihi praelia.* quam tamen Paſſeratius defendere voluit; nec non illuſtris Huetius ad L. 4. Manilii ỳ. 547. *praelia* quum dixit noſter, *bellum* voluit dicere. Romani autem dicebant *eſt bellum*; *eſt pax*; *eſt dies*; *eſt nox*; *eſt ſol*; *eſt imber*. & quae plura ſunt id genus, paſſim invenienda. ſic Albinovanus in obit. Maecenatis, ſive is poëta quiſpiam alius fuit:

Pax erat: haec illos laxarunt otia cultus.

idem poëta in eadem Elegia:

Lux eſt, taurus arat: nox eſt, requieſcit. arator
Liberat emerito fervida colla bovi.

Ovidius Epiſt. Briſeid.

Bellum erat: ille ferox poſitis ſeceſſit ab armis,
Et patriae rigida mente negavit opem.

& L. 1. Faſtor.

Pax erat; & veſtri, Germanice, cauſſa triumphi
Tradiderat famulas jam tibi Rhenus aquas.

Florus L. 3. C. 21: *Minus eſt, quod apud Sacriportum, & apud Collinam portam, ſeptuaginta millia Sylla concidit. bellum erat.* Juſtinus L. 6. C. 7: *neutris quidquam hoſtile facientibus, cum quaſi tacito conſenſu induciae eſſent.* Suetonius Jul. C. 57: *Laboris ultra fidem patiens erat: in agmine non numquam equo, ſaepius pedibus, anteibat, capite detecto, ſeu ſol ſeu imber eſſet.* Cicero L. 8. ad Attic. epiſt. 2. *poteriſne igitur videre tyrannum? quaſi interſit, audiam, an videam; aut locupletior mihi ſit quaerendus auctor quam Socrates; qui cum triginta tyranni eſſent, pedem porta non extulit.* idem Orat. pro Quintio C. 4. *cum annos jam complures ſocietas eſſet, & cum ſaepe ſuſpectus Quintio Naevius fuiſſet.* Accuſat. 1. in Verr. C. 13. *erat tum diſſenſio civium, de qua nihil ſum dicturus quid ſentire debueris.* Virgilius L. 3. Aen.

Nam neque erant aſtrorum ignes, nec lucidus aethra
Siderea polus: obſcuro ſed nubila coelo.

Cicero L. 16. ad famil. Epiſt. 12. *Sin autem erit bellum, video me caſtris & certis legionibus praefuturum.* ſed exemplorum ſatis; ne hat gargaridiatio, quae amaram bilem in nares cieat Lexiphani miniato. Hinc adducor ut credam, fuiſſe a manu poëtae,

Sunt mihi cum domina praelia dura mea.

ita ſenex ille Terentianus Andr. Act. 3. Sc. 3.

Irae ſunt inter Glycerium & gnatum.

25. NEC TAMEN INVISO] Groninganus, *Non tamen.* quod propius inſpectum non diſplicebit.

Nec mihi mille jugis Campania pinguis aratur,
Nec miſer aera paro clade, Corinthe, tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo.
Ille parum cauti pectoris egit opus.
Corpora diſponens mentem non vidit in arte.
Recta animi primum debuit eſſe via.
Nunc maris in tantum vento jactamur, & hoſtem
Quaerimus, atque armis nectimus arma nova.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
Nudus ab inferna, ſtulte, vehere rate.
Victor cum victis pariter miſcebimur Indis.
Conſule cum Mario capte Jugurtha ſedes.
Lydus Dulichio non diſtat Croeſus ab Iro.
Optima mors, parca quae venit apta die.

Me

28. Miser aera peto classe, Corinthe, tua] veram lectionem ſervavit bonus ille codex Groninganus, cum uno Colbertino,

Aera paro clade, Corinthe, tua.

τὸ *clade* revocaverat jam Palmerius; ſed nihil monuerat de *paro.* quod non neglexit diligentiſſimi Modii induſtria Novant. Epiſt. 18. noſter primus, & duo Regii, alterque Colbertinus, cum Borrichiano *ire paro claſſe*, habent: ſecundus vero noſter, *ire pare clade.* τὸ *miſer* omnino referri debet ad poëtam. neque ego hoc monerem, niſi me cogeret Schoppii hallucinatio inſignis. Qui Inſtit. Gram. p. 124, ubi hunc ipſum verſum producit, ut evincat *Corinthus* eſſe generis maſculini, *Voſſius* (inquit) *putat miſerum dici, qui Corinthi clade quaſi gaudet. Sed quis dubitat, miſeriorem eſſe Corinthum, quae cladem patitur?* nunc tu Voſſium conſule (nam tanti eſt) L. 1. de Analogia C. 12, ubi Schoppium ſaniora docet.

31. Mentem non vidit in arte] Paſſeratius ac Gebhardus volunt, *mentem non vidit in arce*, quia ſcilicet mens habitet in capite, quod eſt quaſi arx corporis humani. ajunt & aliam lectionem inveniri, *mentem non vidit inertem.* ſibi habeant has matteas. *ars* Promethei eſt nova illa fabrica tum primum inventi, ut Phaedrus loquitur, vulgi fictilis. ſic paullo poſt habebimus, *Pergama Apollinis artes.* Promethea noſter ait valde circumſpectum fuiſſe ac providentem in formandis & apte conjungendis corporis membris; de mente vero animi ne cogitaſſe quidem. quod tamen omnium praecipuum fuerat.

33. Nunc maris in tantum ventis jactamur] *vento* eſt in omnibus membranis, & editionibus priſcis. quod quamvis puſillum, non debuit tamen negligi. qui hic *infandum* repoſuerunt pro *in tantum*, idque e codice Poſthiano, ſive Groningano, abutuntur credulitate lectoris ſui. in promtu eſt ille codex, & levi opera conſuli poteſt.

36. Nudus ab inferna, stulte, vehere rate] ita e ſuis libris Beroaldus ac Scaliger protulerunt. *ad infernas rates* habent noſtri omnes, manifeſto errore. Juvenalis Sat. 2.

Atque una tranſire vadum tot milia cymba.

Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Nudus Lethea cogeret ire rate.

vide apud Lucianum Mercurii & Charontis dialogum.

37. Victor cum victis pariter miscebitur umbris] Paſſeratius legebat, *miſcebere Cimbris*, quia poëta Marium alloquitur in ſequente verſu. atqui Marius ibi jungitur cum Jugurtha, qui ſane non erat Cimber. in Groningano eſt *miſcebimur undis.* unde acutiſſimus Janus Gulielmius faciebat *Indis*;

ut

Me juvat in prima coluiſſe Helicona juventa,
  Muſarumque choris implicuiſſe manus.
Me juvat & multo mentem vincire Lyaeo,
  Et caput in verna ſemper habere roſa.
Atque ubi jam venerem gravis interceperit aetas,
  Sparſerit & nigras alba ſenecta comas:
Tum mihi Naturae libeat perdiſcere mores,
  Quis Deus hanc mundi temperet arte domum:

Qua

ut de iis, contra quos expeditionem adornabat Auguſtus, tamquam victis jam & ſuperatis loquatur poëta. in Comelini quoque membranis *miſcebimur* invenerat Gebhardus. priſcae venuſtatis eſt *victor miſcebimur*, nempe populus victor. amplector etiam lubens belliſſimam Gulielmii emendationem.

46. SPARSERIT INTEGRAS ALBA SENECTA COMAS] multi libri habent, *Sparſit & integras.* ſed legendum, quod & Gebhardus vidit, *Sparſerit & nigras.* erat enim trajectio literarum inverſarum. *inte* eſt *& ni.* tum *nigrae comae* ſunt juvenum, quibus opponitur *alba ſenecta.* & valde commendatus in juvenibus hic color. Tibullus L. 3. Eleg. 5.

Et nondum cani nigros laeſere capillos.

Horatius L. 1. Od. 32.

Et Lycum nigris oculis nigroque
  Crine decorum.

& Epiſt. ad Piſones:

Spectandum nigris oculis nigroque capillo.

unice vero noſtram lectionem firmat pariſſimus Ovidii locus L. 4. Triſt. Eleg. 8.

Jam mea cygneas imitantur tempora plumas,
  Inficit & nigras alba ſenecta comas.

48. QUIS DEUS HANC MUNDI TEMPERET ARTE DOMUM] inſignis locus, & quem expreſſiſſe videri poteſt Naſo L. 15. Metam. ubi recenſet Pythagorae doctrinam verſibus multo luculentiſſimis:

Cumque animo & vigili perſpexeras omnia cura,
In medium diſcenda dabat: coetumque ſilentum
Dictaque mirantum, magni primordia mundi,
Et rerum cauſſas, & quid Natura, docebat:
Quis Deus: unde nives: quae fulminis eſſet origo:
Jupiter, an venti diſcuſſa nube tonarent:
Quid quateret terras: qua ſidera lege mearent:
Et quodcumque latet.

nec non colorem hinc duxit Papinius L. 5. Silv. 3.

membris emiſſus in ardua tendens
Fulgenteſque plagas, rerumque elementa recenſes,
Quis Deus, unde ignes, quae ducat ſemita ſolem,
Quae minuat Phoeben, quaeque integrare latentem
Cauſſa queat, doctique modos expendis Arati.

& plenius etiam L. 6. Thebaid.

Interea cantu Muſarum nobile mulcens
Concilium, cytharaeque manus inſertus Apollo
Parnaſi ſummo ſpectabat ab aethere terras.
Orſa Deûm (nam ſaepe Jovem Phlegramque, ſuique
Anguis opus, fratrumque pios cantarat honores)
Tunc aperit: quis fulmen agat; quis ſidera ducat
Spiritus: unde animi fluviis, quae pabula ventis:
Quo fonte immenſum vivat mare: quae via ſoles
Praecipites, noctem quae porrigat: imane tellus,
An media, & rurſus mundo ſuccincta latenti.

egregie M. Minucius Felix, ſcriptor candidiſſimus, & fortiſſimus Chriſti miles: *Quo magis mihi videntur, qui hunc mundi totius ornatum non divina ratione perfectum volunt, ſed fruſtis quibuſdam temere cohaerentibus conglobatum; mentem, ſenſum, oculos denique ipſos non habere. Quid enim poteſt eſſe tam apertum,*

 tam

Digitized by Google

Qua venit exoriens, qua deficit: unde coactis
Cornibus in plenum menſtrua Luna redit.
Unde ſalo ſuperant venti: quid flamine captet
Eurus, & in nubes unde perennis aqua.
Si ventura dies mundi quae ſubruat arces:
Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas.
Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
Solis & atratis luxerit orbis equis.

Cur

tam confeſſum, tamque perſpicuum, cum oculos in coelum ſuſtuleris, & quae ſunt infra circaque luſtraveris, quam eſſe aliquod numen praeſtantiſſimae mentis, quo omnis natura inſpiretur, moveatur, alatur, gubernetur? Coelum ipſum vide, quam late tenditur, quam rapide volvitur, vel quod in noctem aſtris diſtinguitur, vel quod in diem ſole luſtratur; jam ſcies quam ſit in eo ſummi moderatoris mira & divina libratio. Vide & annum ut ſolis ambitus faciat, & menſem vide ut luna auctu, ſenio, labore circumagat. Quid tenebrarum & luminis dicam recurſantes vices, ut ſit nobis operis & quietis alterna reparatio? quae ſingula non modo ut crearentur, fierent, diſponerentur, ſummi opificis & perfectae rationis eguerunt; verum etiam ſentiri, perſpici, intelligi, ſine ſumma ſolertia & ratione non poſſunt. dabis veniam, ſi haec ſunt longiora quam pro modulo hujus commentatiunculae. tanta ſuavitas facile redimet faſtidium lectionis.

49. Qua venit exoriens] pariter Albinovanus dixit *extremos exorientis equos.* ceterum hoc diſtichon locandum videtur poſt eum verſiculum,

Solis & atratis luxerit orbis equis.

ſed tutemet ſtatues, lector erudite: ego nihil definio.

51. Unde salo superant venti] in Groningano eſt *ſuperent.*

53. Sit ventura dies] Paſſeratius & Gebhardus recte viderunt legendum eſſe *Si.* idem mendum eſt infra, *Sub terris ſint jura Deûm:* nam & ibi *ſi* reſtituendum docet verſus qui ſequitur,

Tiſiphones atro ſi furit angue caput.

53. Mundi quae subruat arces] unus Colbertinus habet *arcem*, quomodo & Gebhardus in Palatino invenerat. Virgilius L. 1. Aen.

Nos tua progenies, coeli quibus annuis arcem.

Statius L. 3. Thebaid.

Arcem hanc aeternam, mentis ſacraria noſtrae,
Teſtor, & Elyſios etiam mihi numina fontes.

Claudianus L. 1. de raptu Proſerp.

Viderat haec dudum ſumma ſpeculatus ab arce
Jupiter, ac Veneri mentis penetralia nudat.

vulgatam defendit Horatius L. 3. Od. 3.

Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Innixus, arces attigit igneas.

leviculum hoc eſt: & parum refert utro modo legatur.

54. Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas] in quibuſdam libris eſt *bibat.* exponunt hunc verſum Ludovicus Caelius L. 22. Lect. Ant. C. 29, & Hadrianus Turnebus L. 29. Adverſ. C. 31. ubi produćunt ambo *Caeruleus* pro *Purpureus*, errore credo memoriae. nam neque in ſcriptis neque in cuſis id vocis invenitur.

55. Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi] hiſtoriam tradiderunt Herodotus & Strabo: noſter ſtatuit inquirere in cauſſas naturales, laudabili ſane curioſitate, quae multa olim exercuit ingenia praeclara. L. Seneca juvenis *de motu terrarum* volumen ediderat, quod temporum injuria invidit poſteritati. Ipſe tamen auctor quodammodo hoc damnum nobis reſarcivit egregio illo libro ſexto Quaeſtionum Naturalium, ubi cauſſas motuum terrae docte atque explicate enarrat, fortaſſe etiam melius quam fecerat antea, poſtquam aetas multa ad ſcientiam adjecerat. Et veterum quidem plurimi ventos ac ſpiritus terrae motores faciebant; quorum mentem & ſententiam exponit Lucretius L. 6. ℣. 534. ſqq. huic fere adhaeſit Marcellus Palingenius ipſo fine Aquarii,

Digitized by Google

Cur ſerus verſare boves, & plauſtra Bootes:
Pleïadum ſpiſſo cur coït imbre chorus.
Curve ſuos fines altum non exeat aequor,
Plenus & in partes quatuor annus eat.
Sub terris ſi jura Deum & tormenta Gigantum:
Tiſiphones atro ſi furit angue caput.
Aut Alcmaeoniae furiae, aut jejunia Phinei:
Num rota, num ſcopuli, num ſitis inter aquas.
Num tribus infernum cuſtodit faucibus antrum
Cerberus, & Tityo jugera pauca novem.

An

rii, ſive libri undecimi, niſi quod ſtulta Manium infernorum, hoc eſt malorum daemonum, commemoratione rem omnẽm indecore collutulat, ut ſolet in his naeniis eſſe admodum ridiculus. nam quum in cavernis ſubterraneis ex vaporibus ignium & aquarum docuiſſet ingentes ventos creari, quorum violento conflictu terra concutiatur, ita finit diſputationem;

Hos agitant ventos qui ſubterranea regna
Dii Manes habitant, caeciſque morantur in antris.
Non etenim nugae prorſus, nec inania verba
Sunt, quae de Stygii rebus memorantur Averni.
Nempe locus nullus fruſtra eſt: habitatur ubique,
Sub terris, ſupra terras, inque aëre, & igni,
In coelo, & ſupra coelum: eſt ubi regia ſummi
Induperatoris, mundum qui poſſidet omnem.

iſta quo tendant, pulcre novimus. at quanto rectius Boreas ille Naſonianus L. 6. Metam.

Idem ego, cum ſubii convexa foramina terrae,
Suppoſuique ferox imis mea terga cavernis;
Sollicito manes, totumque tremoribus orbem.

& Viri incomparabilis Hoofdii noſtratis Diſcordia, in Velſio tragoedia Act. 1. Sc. 2.

De toorens ſchudden van het hooge Huis te Muiden,
Niet anders of de winds van tegens over 't Zuiden
In 't aardtryks holligheidt, benauwt met ongemak,
Om aâmtogt woelde, en al zyn' vinnen van zich ſtak.

Palingenium ſi minus ratio, certe ſapientiſſimi Seneçae, ne ad machinam tam abſurdam decurreret, auctoritas movere debebat, L. 6. Nat. Quaeſt. C. 3. *illud quoque proderit praeſumere animo, nihil horum Deos facere; nec ira numinum, aut coelum concuti, aut terram. Suas ipſa cauſſas habent: nec ex imperio ſaeviunt, ſed ex quibuſdam vitiis, ut corpora noſtra, turbantur: & tunc, cum facere videntur injuriam, accipiunt. Nobis autem ignorantibus verum, omnia terribilia ſunt, utpote quorum metum raritas auget.*

57. CUR SEGNIS VERSARE BOVES ET PLAUSTRA BOOTES] omnes libri ſcripti, omneſque typis excuſi ante Scaligerum habent, *Cur ſerus.* quod non erat rejiciendum. Boëthius L. 4. Conſol. Philoſ. Met. 5.

Cur legat tardus plauſtra Bootes,
Mergatque ſeras aequore flammas.

58. PLEIADUM SPISSO CUR COÏT IGNE CHORUS] de aſtris ſuo ortu occaſuve tempeſtatem cientibus, cum cura ex veterum diſciplinis egit profundae vir eruditionis Jacobus Nicolaus Loenſis L. 8. Epiphyll. C. 21. ſed non eſt omittenda ingenioſa & felix reſtitutio Nic. Heinſii, *ſpiſſo* hic *imbre* legentis Not. ad Ovid. L. 10. Metam. ṽ. 508. quem videre debes. ſane *imbres* & *ignes* ſaepe confunduntur in codicibus vetuſtis. apud Tibullum locus eſt multorum concertationibus nobilis, L. 1. Eleg.

Aut, gelidas hibernus aquas quum fuderit Auſter,
Securum ſomnos imbre juvante ſequi.

ibi quoque *igne juvante* multi libri habent; & multi item critici ſumma ope defendunt. quod quam non ſit verum, bonis (ut arbitror) rationibus aliquando oſtendemus, ubi cum poëtam perpurgandum ſumſerimus, parata in eam rem jam nunc materia non aſpernabili.

67. An

An ficta in miſeras eſcendit fabula gentes,
Et timor haud ultra, quam rogus, eſſe poteſt.
Exitus hic vitae ſuperet mihi. Vos quibus arma
Grata magis, Craſſi ſigna referte domum.

67. AN FICTA IN MISERAS DESCENDIT FABULA GENTES] Paſſeratius putat proprie dici *fabula deſcendit*: quia e coelo capitibus hominum immineat ſuperſtitio, quae a ſuper ſtando dicta ſit. mihi ſecus videtur: nec puto proprie dici *fabulam deſcendere*, quae ex Erebo & imis Cocyti ſtagnis emergat ad ſuperos. quales illae Menippeae apud Lucianum. opinor autem ſcribendum *eſcendit*. cujus verbi ignoratio multoties fraudi fuit priſcis ſcriptoribus. Ego ne aliis obſervata recoquere velle videar, unum tibi qui ſit omnium inſtar indicabo, incomparabilem Gronovium, qui Not. ad Livii Librum 2. Cap. 28, uſum verbi probi, ſed minus vulgo triti, liberali manu vindicavit. etiam Pareus aliquid dixerat in Lexico Critico. neque fraudandus eſt ſua laude Ludovicus Carrio, qui praeiverat L. 1. Emend. C. 5. neque Hier. Groſlotius Liſlaeus, cujus ſuper hac voce epiſtolam legere eſt in Philologicis Goldaſti. nunc unum Lucilii locum addo, pariter inquinatum, apud Nonium in *detrahere*:

Quum ipſi in locum eſcendant, quum alios detrahant.

69. EXITUS HIC VITAE SUPEREST MIHI] Groninganus, *ſuperet*. ſic L. 4. Eleg. 2.

Sex ſuperant verſus. te, qui ad vadimonia curris,
Non moror.

Virgilius L. 3. Aen.

Quid puer Aſcanius? ſuperatne, & veſcitur aura?

quo loco Maronis, τὸ *ſuperet* noſtri fultum ivit Franc. Modius Novant. Epiſt. 18. ſed valde improbavit Gebhardus, quia noſter modo dixerat, *Unde ſalo ſuperant venti.* verum Gebhardus non vidit alio iſtic ſignificatu poni, & abundantiam notare: quum hic ſit votum, idemque ſignificet quod apud Virgilium *maneat* Ecl. 4.

O mihi tam longae maneat pars ultima vitae.

adde, quod hac ipſa elegia habuimus,

Ante meos obitus ſit precor illa dies.

& quae fuerit iſta ſtolida jactantia poëtae, longaevam ſibi ſenectutem tamquam ex tripode promittentis? ut hic *exitus vitae*, ita *mortis exitus* legitur apud Lucium Septimium L. 4. C. 15. *Dein percontatus* [Pyrrhus] *exitum paternae mortis, doctuſque; Myrmidonas, gentem fortiſſimam & inclytam bellandi, armis atque animis confirmat.*

IV.

DIc mihi de noſtra, quae ſentis, vera puella:
Sic tibi ſint dominae, Lygdame, demta juga.
Num me laetitia tumefactum fallis inani,
Haec referens, quae me credere velle putas?

Omnis

3. DUM ME LAETITIA] initiales verſuum literae ſolebant primum adjici ductis ad umbilicum libris, idque vel rubrica vel alio aliquo colore, qui atramenti nigrorem non ingrato aſpectu variegaret. quae res, ſaepe negligenter facta, magnas turbas dedit in poëmatis. uti ecce hoc loco. Paſſeratius (neſcio an ex libro) edidit, *Num me laetitia*, &c. ſenſu probo, & erecto. id Gebhardus non deſtitit carpere, more illo ſuo ſolenni: interim illud ſuum *dum* quomodo ſenſum abſolvat, noluit aperire. Paſſeratium juvat Q. Curtius L. 4. C. 10. *Num, quod & ſcire expeto & quaerere pudet, auſus eſt & dominus & juvenis?* & Petronius: *Dic Chryſi, ſed verum. numquid indecens ſum? numquid incomta? numquid ab aliquo naturali vitio formam meam excaeco? noli decipere dominam tuam.* eſt porro

Omnis enim debet ſine vanis eſſe relator,
Majoremque metu ſervus habere fidem.
Nunc mihi ſi qua tenes, ab origine dicere prima
Incipe: ſuſpenſis auribus iſta bibam.
Siccine eam incomtis vidiſti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec ſpeculum ſtrato vidiſti, Lygdame, lecto?
Ornabat niveas nullane gemma manus?
Ac moeſtam teneris veſtem pendere lacertis?
Scriniaque ad lecti clauſa jacere pedes?
Triſtis erat domus? & triſtes ſua penſa miniſtrae
Carpebant? medio nebat & ipſa foco?

Hu-

ro in his verſibus ſuaviſſima imitatio Terentii, Heaut. Act. 2. Sc. 3. quem ubi videris, non te pigebit contuliſſe ſingula. non etiam, ſi addideris initium Act. 5. Hecyr. Sc. 4.

5. SINE VANO NUNTIUS ESSE] duo Regii, alterque Colbertinus, *ſine vanis eſſe relator:* ducta ſimilitudine a relationibus de republica, quae ad conſules pertinebant. Cornelius Balbus Ciceroni L. 8. ad Attic. Epiſt. 15. *eum, quem ante me diligo, video in conſulatu quidvis potius eſſe, quam conſulem. quod ſi voluerit tibi obtemperare, & nobis de Caeſare credere, & conſulatum reliquum Romae peragere, incipiam ſperare, etiam conſilio ſenatus, auctore te, illo relatore, Pompejum & Caeſarem conjungi poſſe. quod ſi factum erit, me ſatis vixiſſe putabo.* ita hic Lygdamus quaſi conſul refert ad Propertium, quaſi ad ſenatum, de negotio Cynthiae, quaſi de negotio reipublicae. vides quam docta, quam venuſta amplificatione rei exiguae fuerit nobis carendum per inſcitiam librariorum, qui perperam interpretabantur quod non intelligebant. apparet enim, credidiſſe, *nuntium* nihil differre a *relatore.* in quo eos decepit vernaculum idioma. tales autem ſervos relatores minime vanos eſſe oportebat. Cicero Orat. pro Cluentio C. 62. ubi de Saſſia, Cluentii matre: *cum jus illud matrimonii caſtum atque legitimum damnatione viri ſublatum arbitraretur; Nicoſtratus quidam, fidelis Oppianici ſervulus, percurioſus, & minime mendax, multa dicitur renuntiare domino ſolitus eſſe.*

6. MAJOREMQUE TIMENS SERVUS HABERE FIDEM] ita omnes libri. in Mureti antiquo codice erat, *Majoremque metuens.* unde faciebat vir ille diſertiſſimus, *Majoremque metu:* ut dixerit poeta, plus in homine ſervo ineſſe fidei debere, quam metus. timere enim fere ſervos, ne malis nuntiis apportandis dominos ad iram incitent; ideoque ſaepe mentiri. haec ſunt arguta, quamquam difficili Gebhardo non potuerunt placere. at ego facile deſero lectionem vulgatam. *metus*, propria vox in negotio ſervili. Donatus ad Andr. Act. 3. Sc. 2. *veretur liber; metuit ſervus.* & clarius multo ipſa illa Venus Afra Adelph. Act. 1. Sc. 1.

Pudore & liberalitate liberos
Retinere ſatius eſſe credo, quam metu.

tum paullo poſt:

Hoc patrium eſt, potius conſuefacere filium
Sua ſponte recte facere, quam alieno metu.
Hoc pater ac dominus intereſt. hoc qui nequit,
Fateatur ſe neſcire imperare liberis.

belliſſime Afranius in Conſobrinis, apud Gellium L. 15. C. 13.

Hem iſto parentum eſt vita vilis liberis,
Ubi malunt metui quam vereri ſe ab ſuis.

noſter opinor reſpexit ad illa Ciceronis, Orat. pro Roſcio Amer. C. 11. *nulla res tanta exſiſtet, judices, ut poſſit vim mihi majorem adhibere metus, quam fides.* gaudebat enim quantum vix alius quiſquam imitatione Tulliana.

16. MEDIO NEBAT ET IPSA LOCO] qui locus eſt honoratiſſimus, inquit Paſſeratius. mihi praeplacet haud vana conjectura Jani

Dou-

Humidaque impreſſa ſiccabat lumina lana?
  Retulit & querulo jurgia noſtra ſono?
Haec te teſte mihi promiſſa eſt, Lygdame, merces?
  Eſt poenae ſervo rumpere teſte fidem.
Ille poteſt nullo miſeram me linquere facto?
  Ac qualem nulla dicere habere domo?
Gaudet me vacuo ſolam tabeſcere lecto?
  Si placet, inſultet, Lygdame, morte mea.
Non me moribus illa, ſed herbis improba vicit.
  Staminea rhombi ducitur ille rota.

Illum

Douzae P. *medio nebat & ipſa foco. focus* ponitur pro Penatibus: & ſic pro familia, atque domo ipſa. quo modo vetus interpres Horatium exponit L. 1. Epiſt. 14:

Villice ſilvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis, habitatum quinque focis,
&
Quinque bonos ſolitum Variam dimittere Patres.

mulieres autem in mediis aedibus ſolebant lanam facere. Livius L. 1. C. 57: *omnes citatis equis advolant Romam. Quo quum primus ſe intendentibus tenebris perveniſſent, pergunt inde Collatiam: ubi Lucretiam, haudquaquam ut regias nurus, quas in convivio luſuque cum aequalibus viderant tempus terentes, ſed nocte ſera deditam lanae inter lucubrantes ancillas in medio aedium ſedentem inveniunt.* ſic Arete uxor Alcinoi ad focum ſedens penſum trahit lanae purpureae, ancillarum grege circumfuſo, L. 6. Odyſſ. ℣. 52. 305.

18. RETTULIT] inepte has conſonas geminaverunt, quibus timor erat ut ſtaret verſus. *τὸ re* ſaepe in compoſitione eſt anceps. hoc loco recte producitur. Horatius Art. Poët.

nec deſilies imitator in arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis lex.

ita enim illic libri meliores: nam *proferre*, quod nunc vulgo obtinet, ab iſtis eſt qui metuebant ſyllabae.

22. AC QUALEM] omnes libri habent, *Equalem.* quod fortaſſe fuerit, *Et qualem.* mihi hic ſpiſſae ſunt tenebrae. nec puto locum eſſe ſincerum, qui tamen ſine ope meliorum librorum vix poterit ſanari. ſed & ſic Propertium facilius capio, quam Propertianam Philippi Silvii interpretationem, *habere* reddentis *nulla domo mihi parem dicere?* iraſcor coelo natali. tam craſſos eſſe nos Batavos, ut nec Philippum Silvium intelligamus!

25. NON ME MORIBUS ILLA, SED HERBIS IMPROBA VICIT] artificioſe exprimit tertiata verba puellae plorantis, ac prae lacrimis ſingultantis. quod quum non caperent inficeti quidam mortales, & crederent verſum elumbem corrigi poſſe interveniente caeſura, totidem verbis ita deturparunt,

Improba non vicit me moribus illa, ſed herbis.

videtur autem prima mali contages prorupiſſe ab Hieronymi Avantii confidente audacia. quod colligo ex epiſtola Aldi Manutii, praefixa editioni Venetae A. MDXV. nam anteriores non diſcedunt a ſcriptis. paris artificii eſt illuſtris locus Lucretii L. 6.

Sed vehemens imber fit, ubi vehementer utroque
Nubila vi cumulata premuntur, & impete venti.

itemque alter ejuſdem libri:

ubi currus fortis equûm vis
Ferratos utrimque rotarum ſuccutit orbeis.

26. STAMINEA RHOMBI DUCITUR ILLE ROTA] illuſtratum dederunt hunc verſum, praeter Paſſeratium, Jacobus Nicolaus Loënſis L. 7. Epiphyll. C. 23. Math. Raderus ad Martial. L. 9. Epigr. 30. Torrentius ad Horat. Epod. ult. Gonſalius de Salas ad Petron. p. 390. 391. Nic. Heinſius ad Ovid. L. 2. Faſtor. ℣. 575. & Auguſt. Buchnerus Oratione de Statuis Magicis, quae eſt prima tomi ſecundi: atque his omnibus prior Lucianus in dialogo Meliſſae & Bacchidis.

27. TUR:

Digitized by Google

Illum turgentis ranae portenta rubetae,
Et lecta exſectis unguibus oſſa trahunt.

Et

27. TURGENTIS RANAE PORTENTA RUBETAE] elegans eſt correctio Nic. Heinſii Caſtigat. in Vellej. Paterc. L. 2. C. 87, *turgentis ſanie portenta rubetae.* nam *ſanies* ſaepe venenum notat, praeſertim poëtis. Verumtamen quod *τὸ ranae* ex interpretamento profluxiſſe contendit, in eo ſibi adverſantem habet Plinium L. 8. C. 31: *Ranae quoque rubetae, quarum & in terra & in humore vita, plurimis refertae medicaminibus, deponere ea quotidie ac reſumere a paſtu dicuntur, venena tantum ſemper ſibi reſervantes.* & L. 32. C. 5: *Ranarum marinarum ex vino & aceto decoctarum ſuccus contra venena bibitur, & contra ranae rubetae venenum, & contra ſalamandras.* ac paullo poſt: *Eadem vis* [cancrorum fluviatilium] *contra venenatorum omnium morſus, privatim, ſcytalen, & angues, & contra leporem marinum, ac ranam rubetam.* elegans, inquam, eſt ac perquam ingenioſa illa Heinſii correctio: ſed quo minus inducar, ut certam arbitrer, facit idem ille naturae myſtes, eodem quem modo laudavi loco. non enim a ſanie rubetae amorem concitari ſcribit, ſed ab oſſiculo quodam lateris ſiniſtri. Ecce verba. *Mira de his certatim tradunt auctores. illatis in populum ſilentium fieri. Oſſiculo, quod ſit in dextro latere, in aquam ferventem dejecto, refrigerari vas, nec poſtea fervere, niſi exemto. id inveniri objecta rana formicis, carnibuſque eroſis: ſingula in ſolium addi. Et aliud eſſe in ſiniſtro latere, quo dejecto fervere videatur, apocynon vocari. Canum impetus eo cohiberi, amorem concitari, & jurgia addito in potionem. Venerem adalligatum ſtimulare.* vides ad amorem concitandum uſas fuiſſe mulierculas iſto oſſiculo: quod *portentum* vocat noſter: nam *ſaniem* inter venena praeſentanea haberi ſuadere videtur Juvenalis Sat. 1.

Procedit matrona potens, quae molle Calenum
Porrectura, viro miſcet ſitiente rubetam.

pulmo quoque inter pharmaca letalia, eodem auctore Sat. *6.*

Occurrent multae tibi Belides, atque Eriphylae:
Mane Clytemneſtram nullus non vicus habebit.
Hoc tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem
Inſulſam & fatuam dextra laevaque tenebat.
At nunc res agitur tenui pulmone rubetae.

atque huc opinor ibat Lucilius L. 4.

Tiſiphone tinctis pulmonibus atque adipe unguen
Excoctum attulit Eumenidum ſanctiſſima Erynnis.

etiam rubetae jecur pernicioſiſſimum. gaudere autem bino jecinore, altero letifero, altero ſalubri, ex Timaeo & Neocle medico tradit Aelianus L. 17. de Animal. C. 15. ex Aeliano Phile C. 29.

28. ET LECTA EXSECTIS ANGUIBUS OSSA TRAHUNT] locus obſcurus, & haud dubie corruptus. nam angues, auctore Plinio, L. 29, C. 4, non ſunt venenati: & quae iis ineſſe remedia credebantur, erant innocua. Nic. Heinſius, Caſtigat. Vellejanis, reponit.

Et lecta e feris ignibus oſſa trahunt.

ubi *feri ignes* de rogalibus intelligendi. in Addendis mutavit mentem, legitque

Et ſecta e foetis anguibus exta trahunt.

correctionem priorem facile admitterem: nam de oſſium uſu in veneficiis ac ſacris magicis paſſim produnt veterum monumenta. ſed latet aliud quiddam praeter oſſa: quod erutum habebis, ſi legeris,

Et lecta exſectis unguibus oſſa trahunt.

oſſa cum praeſegminibus unguium. nec te terrere debet praepoſitionis ellipſis, tam frequens poëtae noſtro, omnibuſque adeo antiquis. qua de re diligenter egit Servius ad L. 4. Geor. ℣. 484. L. 1. Aen. ℣. 194. L. 8. ℣. 216. unguium autem reſegmina in ea re valde efficacia habebantur. Apulejus L. 2. Metam. *Oppido formido caecas & inevitabiles latebras magicae diſciplinae. nam ne mortuorum quidem ſepulcra tuta dicuntur: ſed & buſtis & rogis reliquiae quaedam, & cadaverum praeſegmina, ad exitiabiles viventum fortunas petuntur.* Quintilianus Declam. 15. *Facinus quod dicitur inquietare ſuperos, ſidera diris agitare carminibus, tumulos, buſta ſcrutari, & amputatis cadaveribus ipſas in ſcelus armare manus.* Lucanus L. 6. ubi tanto cum ambitu deſcribitur Erichto Theſſala:

Digitized by Google

Et ſtrigis inventae per buſta jacentia plumae,
Vinclaque funeſto lanea vitta toro.

Si

Aſt ubi ſervantur ſaxis, quibus intimus humor
Ducitur, & tracta dureſcunt tabe medullae,
Corpora; tunc omnes avide deſaevit in artus,
Immerſitque manus oculis, gaudetque gelatos
Effodiſſe orbes, & ſiccae pallida rodit
Excrementa manus.

recte *excrementa*, nam creſcunt ungues, & augeſcunt, etiam mortuis, non aliter ac pili. quocirca vetuſtas cautum voluit Flamini Diali, ne quid imprudens de ſuo tribueret in ſcelera magica. Fabius Pictor apud Gellium L. 10. C. 15. *unguium Dialis & capilli ſegmina ſubter arborem felicem terra operiuntur.* nam & e vivis quoque hominibus haec colligebantur, auctore Apulejo Metam. L. 3. & Luciano in laudato Bacchidis ac Meliſſae dialogo. de cadaveribus carorum, ut eorum animas & manes eliciant, unguium praeſegmina etiam hodie obrodunt Afri in Guinea, apertiſſimo indicio traditionis antiquae. alia ex unguibus remedia commemorat Plinius L. 27. C. 7.

29. ET STRIGIS INVENTAE PER BUSTA JACENTIA PLUMAE] *buſta jacentia* ſunt collapſa, vel diruta & everſa. in Groningano eſt *rotantia*; quod non placet. Paſſeratius conjicit *latentia*, id eſt, devia & occultata. felicius nonnibil Palmerius, *tacentia*. quod firmare videntur iſta Horatianae Canidiae Epod. 5.

o rebus meis
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae ſilentium regis
Arcana cum fiunt ſacra.

de ſtantibus monumentis, non collapſis aut jacentibus, apud eumdem poëtam hortorum Deus capiendus L. 1. Sat. 8.

Hecaten vocat altera, ſaevam
Altera Tiſiphonen. ſerpentes, atque videres
Infernas errare canes, Lunamque rubentem,
Ne foret his teſtis, poſt magna latere ſepulcra.

itaque τὸ *tacentia* non plane rejiciendum videtur: quamquam & in altera lectione ſenſus eſt rectus ac commodus. ceterum *ſtrigis plumas* cur ad philtra ſive amoris pocula referrent interpretes, nulla cauſſa erat. tam infauſta avis, tamque abominata gentibus omnibus, & jam ante Plinii aetatem in maledictis antiquis habita, nihil poterat conferre ad amorem: niſi ſi miſetra, ſive odii potiones, etiam ad hoc genus revocamus. nam ſane ad odium, vel certe ad oblivionem valuiſſe medicamenta e ſtrigibus confecta oſtendunt paſſim poëtae, ubicumque ſtrigum fere meminerunt. ita hic Cynthia ſe derelinqui conqueritur malis artibus pellicis, quae poëtae ſui mentem faſcinaverit, atque ab ſuo amore vi magica abalienaverit, cum aliis rebus noxiis ac pernicioſis, tum vel maxime plumis infauſtae ſtrigis in ſepulcreto inventis. ita & Canidia, apud Horatium Epod. 5, Varum ſuum a complexu veneficae potioris abductura,

Jubet ſepulcris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebres,
Et uncta turpis ova ranae ſanguine
Plumamque nocturnae ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos, atque Iberia
Mittit venenorum ferax,
Et oſſa ab ore rapta jejunae canis
Flammis aduri Colchicis.

haec, inquam, in primo quaſi actu ſacri magici parat ſaga ad avertendam mentem ſui Vari ab amore odioſiſſimae rivalis, deſiderii poculum deinde temperatura ex jecinore ac medulla pueri in terra defoſſi. Utque hic ova ſtrigis cum plumis, ita ipſa viſcera ad ſcelus ſuum adhibet Medea, in cognomine tragoedia ℣. 733.

Mortifera carpit gramina, & ſerpentium
Saniem exprimit; miſcetque & obſcoenas aves,
Moeſtique cor bubonis, & raucae ſtrigis
Exſecta vivae viſcera.

nimirum hoc illa Colchis nuptiale munus Iaſoni parabat & Creüſae. Erat & divinatio quaedam ex ſtrigis viſceribus, magica illa ſane atque hoſtilis, quam in uſu habebant meretrices atque aniculae lenae, indicium faciente noſtro poëta L. 4. Eleg. 5.

Conſuluitque ſtriges noſtro de ſanguine, & in me
Hippomanes foetae ſemina legit equae.

Cauſſa vero, cur tam potentes putarentur

ſtri-

Si non vana canunt mea, Lygdame, ſomnia, teſtor,
Poena erit ante meos ſera, ſed ampla, pedes.

Putris

ſtriges in odio exſuſcitando, videtur fuiſſe frigus, quo validiſſimo viros pertentare credebantur. id nos docet peſſima anicula, ſed hujus palaeſtrae ſatis prudens, apud argutum nequam: *Quae ſtriges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcaſti in trivio, aut cadaver? mollis, debilis, laſſus, tamquam caballus in clivo, & operam & ſudorem perdidiſti: nec contentus ipſe peccare, mihi deos iratos excitaſti.*

30. Cinctaque funesto lanea vitta viro] verſus obſcurus, & haud dubie corruptus. nam quid eſt *vir funeſtus* hoc loco? ſane neque Beroaldi, neque Paſſeratii expoſitio ſatis plana eſt. & praeplacet correctio Nic. Heinſii Caſtig. Vellejanis,

Vinclaque funeſto lanea vitta toro.

tori & *viri* vocabula ſaepe confundi in vetuſtis membranis, jam oſtenderat ad Naſonem feliciſſimus ille poëtarum Latinorum ſoſpitator, plurimis in eam rem prolatis exemplis. vittis autem ac taeniis e lana ornabatur lectus feralis. Caecilius in Androgyno, apud Feſtum in *Taenias: Sepulcrum plenum taeniarum, ita ut ſolet.* iſtae autem taeniae, ut & reliquus apparatus lecti mortualis, in veneficiis habebantur. Laevius apud Apulej. Apolog.

Philtra omnia undique eruunt.
Antipathes illud quaeritur,
Trochiſci, iynges, taeniae.

Lucanus L. 6. qui locus valide adſtruit Heinſii emendationem:

ardentiaque oſſa
E mediis rapit illa rogis, ipſamque, parentes
Quam tenuere, facem: nigroque volantia fumo
Feralis fragmenta tori, veſteſque fluentes
Colligit in cineres, & olentes membra favillas.

huc facit quod ſcribit Artemidorus Oneirocr. L. 1. C. 79, in coronis eas, quae lana confectae ſunt, ſi in ſomniis animo appareant, venena aut veneficia ac vincula ſignificare.

31. Si non vana canunt mea somnia] nihil mutant ſcripti. tamen Paſſeratius ac Gebhardus, & Schoppius, praeferunt *cadunt.* fruſtra. *canere* dicuntur vates, & quicumque futura praedicunt. Somnia vero quum credantur ſemper aliquid portendere, recte *canere* perhibentur. Virgilius L. 11. Aen.

Nulla ſalus bello. capiti cane talia demens
Dardanio, rebuſque tuis.

Servius: CANE, *pro divina: & bene hic male ominantem canere dicit, ut vatem.* Claudianus de bello Gildonico:

Per ſomnos mihi, ſancte pater, jam ſaepe futura
Panduntur, multaeque canunt praeſagia noctes.

quem locum quum ipſe quoque Gebhardus huc adduxerit, miror potuiſſe haerere in re tam clara. noſter ſecundus ita exhibet,

Si non vana canunt mea, Lygdame, ſomnia; quod neſcio quo modo gratius accidit ad aures: ſi tamen mihi ſunt aures ſatis poëticae. id quod aegre largietur Hymnorum ille farcinator Lugdunenſis. qui homo certius me noſſe videtur atque exploratius, quam ſuum ipſius parentem.

31. Poena erit ante meos sera, sed ampla, pedes] Schoppius, Veriſimil. L. 3. C. 20, reponit, *Poena erit ante ejus, &c.* quia, nimirum iſtic nondum loquitur Propertius, ſed Cynthia de Propertio & novis ejus amoribus. quis negat? ſed an illi non venit in mentem, locutionem tam ſolennem non poſſe bene mutari? ecce, L. 3. Eleg. 9.

Et Pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes.

L. 4. Eleg. 8.

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni:
Quum vix tangendos praebuit illa pedes.

L. 2. Eleg. 21.

Ante tuoſque pedes illa ipſa adoperta ſedebit.

Ovidius L. 11. Metam.

Ac veluti ſupplex pro tam furialibus auſis,
Ante pedes jacuit.

Cicero Orat. poſt reditum ad Quirites C. 5. *cum & cunctus ordo, & multi eum ſummi viri orarent, & Cn. Oppius ſocer, optimus vir, ad pedes ejus flens jaceret.* veram lectionem vindicaverat jam olim Gebhardus. neque abludunt ſuperbae iſtae mulierum minae, in hodiernis idiotiſmis, apud poëtas dramaticos.

Digitized by Google

Putris & in vacuo texetur aranea lecto.
Noctibus illorum dormiet ipſa Venus.
Quae tibi ſi veris animis eſt queſta puella,
Hac eadem rurſus, Lygdame, curre via:
Et mea cum multis lacrimis mandata reporta:
Iram, non fraudes eſſe in amore meo.
Me quoque conſimili impoſitum torquerier igni
Jurabo, & bis ſex integer eſſe dies.
Quod mihi ſi tanto felix concordia bello
Exſtiterit, per me, Lygdame, liber eris.

33. PUTRIS ET IN VACUO TEXETUR ARANEA LECTO] pergit inibi nugari Schoppius: *ait lectum eorum deſertum fore & vacuum. jam vero vacua quae ſunt, aranearum plena eſſe dicimus.* idque firmatum it Catulli, Plauti, atque Afranii auctoritate. ſed praeter mentem poëtae. non enim ita capiendus noſter L. 2. Eleg. 19.

Putris & in vacua requieſcit navis arena.

non Horatius L. 2. Epiſt. 2.

fuit haud ignobilis Argis,
Qui ſe credebat miros audire tragoedos,
In vacuo laetus ſeſſor plauſorque theatro.

non Maro L. 4. Georg.

Verum ubi ductores acie revocaveris ambo;
Deterior qui viſus, eum, ne prodigus obſit,
Dede neci: melior vacua ſine regnet in aula.

debebat dicere, eſſe proverbii ſpeciem, ac de iſtis rebus uſurpari quae pro derelictis habentur, & quae inuſu & ſquallore ac ſitu pereunt. ita ſane Catullus Carm. 22.

mollior cuniculi capillo,
Vel anſeris medullula, vel imula oricilla,
Vel pene languido ſenis, ſituque araneoſo.

Tibullus L. 4.

Araneoſus obſidet forem ſitus.

eſt autem ab Homero tractum L. 16. Odyſſ. ubi queritur apud Eumaeum Telemachus, cubile Ulyſſis penuria incubantium malis araneis obſitum jacere. *aranea* hic loci notat ipſam telam; neque aliter apud Afranium, Plautum, Catullum, Petronium. Servius ad L. 4. Geor. ÿ. 247. *laxos ſuſpendit aranea caſſes*] *Virgilius quidem confundit: tamen ſciendum majores animal ipſum maſculino genere appellaſſe, hic araneus; retia vero quae faciunt, feminino.* *araneum* pro reti extulit Phaedrus L. 2. Fab. 8.

cur frondis parum eſt?
Stramenta deſunt. tollere haec aranea
Quantum eſt laboris!

eſt autem vox adjectiva, ut vocant, *araneus, aranea, araneum.*

34. NOCTIBUS ILLORUM DORMIET IPSA VENUS] iners erit, languebit. feſtive alluſum ad illud vetus iturorum in bellum ducum, *Mars vigila*, obſervante Turnebo L. 26. Adverſ. C. 33. lepide Secundus noſter, dulciſſimus ille Cupidinum pullus, L. 2. Eleg. 9.

Qui dormit, ſecum non habet ille ſuam.
O nunc, o vigiles: illud ne protinus addam:
Quae dormit, ſecum non habet illa ſuum.

Tibullus *quieſcere* dixit, in carmine Ityphallico:

Venus fuit quieta, nec viriliter &c.

V. Er-

Digitized by Google

V.

ERgo ſollicitae tu cauſſa, pecunia, vitae es:
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu vitiis hominum crudelia pabula praebes:
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Paetum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis inſano terque quaterque mari.

Nam

1. ERGO SOLLICITAE TU CAUSSA, PECUNIA, VITAE ES] in duobus libris eſt *Ergone*; quod in ſua editione expreſſit Douza F. contra morem noſtri, & aliorum, ubicumque haec particula ſtomachantis eſt, aut conquerentis. L. 2. Eleg. 7.

Ergo jam multos nimium temerarius annos,
Improba; qui tulerim teque tuamque domum.

& Eleg. 13.

Ergo muneribus quivis mercatur amorem?

tum hujuſce libri Eleg. 19.

Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar aequoris hoſpes.

& Eleg. 21.

Ergo tam doctae nobis periere tabellae.

Tibullus L. 3. Eleg. 6.

Ergo qui toties fallacis verba puellae
Conqueror.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 7.

Ergo ego ſufficiam reus in nova crimina ſemper?

iſtis adjice duos non tam vetuſtate, quam clariſſima poëticae faeundiae gloria cenſendos; Sincerum Sannaſarium, L. 3. Eleg. 1.

Ergo ego fallaci ſemper ſervire puellae
Natus, & adverſo ſemper amore queri?

ac noſtratem Secundum, L. 1. Eleg. 8.

Ergo dies venit, qua ſe formoſa mariti
Dedet in aeternum Julia ſervitium.

neque eſt cur Auguſti Caeſaris auctoritatem obtendat aliquis,

Ergone ſupremis potuit vox impia verbis
Tam dirum mandare nefas?

nam & illi verſus non ſunt Auguſti, ſed poëtae alicujus ſcholaſtici; & peccant praeterea in legem pedariam. Vix enim uſquam reperies apud caſtos illos veteres alteram in *ergo* correptam. quod & nitidiſſimum Secundum fefellit. eſt tamen fatendum, in hoc errore non ſine venia peccari, & praeiviſſe poſteris omnes eos qui poſt Auguſti aetatem ſcripſerunt. vide inſignem Voſſium L. 2. de Art. Grammat. C. 27, ſuper modulo ejus vocis. eodem modo corruptus olim erat M. Coelius, apud Ciceronem L. 8. ad famil. Epiſt. 17. *Ergo me potius in Hiſpania fuiſſe tum, quam Formiis, cum tu profectus es ad Pompejum?* in libris minus caſtigatis ſcribebatur, *Ergone potius fuiſſet*: quod miror Bernardinum Rutilium, virum, ut iſtis temporibus, bene literatum, potuiſſe probare ob ſimilitudinem energiae quae eſſet in verſiculis hujus, ſi Muſis placet, umbratici Octaviani.

4. SEMINA CURARUM DE CAPITE ORTA TUO] valde hic hallucinatur Paſſeratius. *de* non ſine elegantia ponitur pro *ex*, vetus poëta in carmine libero:

Non ſoror hoc habitat Phoebi, non Veſta, ſacello;
Nec quae de patrio vertice nata Dea eſt.

Ovidius Remed. Amor.

Flumina pauca vides de magnis fontibus orta.

6. OBRUIS INSANO TERQUE QUATERQUE MARI] neſcio quam dilogiam hic ſomniavit Paſſeratius; ut ſit, *terque quaterque obruis*; & *terque quaterque inſano.* quod poſterius membrum terque quaterque frigidum eſt, ne dicam ineptum. numerus finitus poſitus eſt pro infinito, more poëtis uſitatiſſimo. quem optime expoſuit Franciſcus Floridus Sabinus L. 2. Lect. ſubſiciv. C. 10. neque abhorrent ipſi ſcriptores ſacri. Geneſ. C. 4. ℣. 15. *Dixitque ei Dominus: Nequaquam ita fiet: ſed omnis qui occiderit Cain, ſeptuplum punietur.* & C. 33. ℣. 3. *Et ipſe progrediens adoravit pronus in terram ſepties, donec appro-*

pin-

Digitized by Google

Nam dum te ſequitur, primo miſer excidit aevo,
Et nova longinquis piſcibus eſca natat.
Flens tamen extremis dedit haec mandata querelis,'
Quum moribunda niger clauderet ora liquor:
Di maris, Aegei quos ſunt penes aequora, Venti,
Et quaecumque meum degravat unda caput:
Quo rapitis miſeros primae lanuginis annos?
Adtulimus longas in freta veſtra manus.

Ah

pinquaret frater ejus. Jobi C. 5. ℣. 19. *in ſex tribulationibus liberabit te, & in ſeptima non tanget te malum.* Proverb. C. 9. ℣. 1. *Sapientia aedificavit ſibi domum, excidit columnas ſeptem.* & C. 24. ℣. 16. *Ne inſidieris, & quaeras impietatem in domo juſti, neque vaſtes requiem ejus. Septies enim cadet juſtus, & reſurget: impii autem corruent in malum.*

11. Dii maris, Aegei quos sunt penes aequora ponti] neſcio unde iſtud *ponti* irrepſerit in Scaligeri editionem: nam omnes antiquiores, etiam omnes ſcripti, magno conſenſu habent *venti.* quod non erat loco movendum, quum & venti quoque ſint Dii, & aras ſuas habeant, & votis damnent. Seneca L. 5. Natur. Quaeſt. C. 17. *Divus Auguſtus templum illi* [*Circio vento*] *cum in Gallia moraretur, & vovit & fecit.* Lucretius L. 5.

Summa etiam cum vis violënti per mare venti
Endoperatorem claſſis ſuper aequora verrit
Cum validis pariter legionibus, atque elephantis;
Non Divûm pacem votis adit, ac prece quaeſit
Ventorum pavidus paces, animaſque ſecundas?

Virgilius L. 3. Aen.

meritos aris mactavit honores,
Taurum Neptuno, taurum tibi pulcer Apollo,
Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.

Horatius Epod. 10.

Libidinoſus immolabitur caper,
Et agna, Tempeſtatibus.

lapis antiquus Firmi in Piceno repertus, apud Reineſium Epiſt. ad Rupert. & Hofman. p. 298. & in Opere Inſcriptionum p. 186.

HORITHYAE
L. BARBIVS. L. LIB.
THEOPOMPVS
NAV. MERKAT.
V. S.

illa Orythiya eſt Aquilonis Thracii conjux, eo nomine poſt confectam ventis ſecundis navigationem a naviculario mercatore culta ex voto. videndus Aelianus L. 12. Var. Hiſt. C. 61. & quae iſtic nuper notavit eruditiſſimus Kühnius. recte itaque *Venti* hic junguntur cum Diis marinis: illorum enim imperium eſt in mare. praeterea *Aegeum pontum* numquam puto dixiſſet noſter. neque ita ſolent Romani. Virgilius L. 12. Aen.

Edoni Boreae cum ſpiritus alto
Inſonat Aegeo, ſequiturque ad litora fluctus.

Horatius L. 2. Od. 16.

Otium Divos rogat in patenti
Prenſus Aegeo.

neque alia ratio *Ionii.* Virgilius L. 2. Georg.

Aut, ubi navigiis violentior incidit Eurus,
Noſſe, quot Ionii veniant ad litora fluctus.

& L. 3. Aen.

Strophades Grajo ſtant nomine dictae,
Inſulae Ionio in magno.

noſter infra Eleg. 9.

Caeſaris in tuto ſis memor Ionio.

Ovidius L. 4. Metam. verſu longe artificioſiſſimo:

Jactari quos cernis in Ionio immenſo.

Papinius L. 1. Teb.

cur non expaverit ingens
Ionium, ſocio caſura Palaemone mater.

& L. 1. Achill.

video jam mille carinis
Ionium Aegeumque premi.

Claudianus Praefat. in Rapt. Proſerp.

Jam vagus irrupit pelago, coelumque ſecutus
Aegeas hiemes Ioniumque domat.

14. Attulimus longas in freta vestra

Ah miſer, Alcyonum ſcopulis adfigar acutis.
In me caeruleo fuſcina ſumta Deo eſt.
At ſaltem Italiae regionibus evehat aeſtus.
Hoc de me, ſat erit, ſi modo matris erit.

Sub-

STRA MANUS] Borrichianus, *in freta longa:* Regii, & Colbertini, *in freta vaſta.* quorum neutrum videtur admittendum, quum nihil ad rem faciat. aliam lectionem Paſſeratius exhibet, ac praefert,

Attulimus longas in freta veſtra moras.

Ego nihil cauſſae video, cur minus cum illuſtri Scaligero *longas manus* capiam pro non debilitatis perjurio, quae veterum fuit religio. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 3.

Quam longos habuit, nondum perjura, capillos,
Tam longos, poſtquam numina luſit, habet.

& mox:

Longa decenſque fuit: longa decenſque manet.

Janus Douza P. numquam ſine laude loquendus, putabat innuere Paetum, reciproca fluctuum ac ſcopulorum colliſione manus digitoſque ſibi breviores factos, admutilatumque ſe unguibus & extremis corporis partibus deraſis avulſiſque, quas integras attulerat in mare. Marollius hunc verſiculum non fuit auſus interpretari: ideoque omiſit. Verum id damni egregie ſarcit nuperi interpretis interpretatio valde interpretativa: *in veſtros fluctus venimus cum longis manibus.* atque ita rem factam habemus.

15. HALCYONUM SCOPULIS ADFIGAR ACUTIS] variant libri. Borrichianus, *affligas.* noſter primus, *ego figar:* alter, *affligar.* Regii, *affligar.* Colbertini, cum Groningano, *affigar.* Codex Palat. Gebhardi, *infigar.* Douzae F. ac Gebhardi editiones retinuerunt *affligar.* quod tamen verbum eſt nihili hoc quidem loco: qui poſtulat *infigar*, vel *adfigar.* Virgilius L. 1. Aen.

Illum exſpirantem transfixo pectore flammas
Turbine corripuit, ſcopuloque infixit acuto.

Ti. Donatus: *Hic etiam illud intelligi poteſt, idcirco eum infixum ſcopulo, ne delatus fortaſſis ad litus ſepulturae ſaltem beneficium reperiret.* nempe hoc ipſum erat, quod metuebat Paetus noſter. Cicero L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C. 44. *Exſecratur luculentis ſane verſibus apud Ennium Thyeſtes, primum ut naufragio pereat Atreus. durum hoc ſane: talis enim interitus non eſt ſine gravi ſenſu. illa inania;*

ipſe ſummis ſaxis fixus aſperis
Eviſceratus, latere pendens, ſaxa ſpargens tabo,
Sanie, & ſanguine atro.

L. Attius Prometheo:

Titanum ſoboles, ſocia noſtri ſanguinis,
Generata coelo, adſpicite religatum aſperis
Vinctumque ſaxis; navem ut horriſono freto
Noctem paventes timidi adnectunt navitae.
Saturnius me ſic infixit Jupiter.

plura exempla jam pridem dedit Nic. Heinſii foecundum pectus Not. ad Ovid. L. 3. Faſtor. ℣. 599. & ſagaciſſimus Gronovius L. 4. Obſerv. C. 8.

17. ITALIAE REGIONIBUS ADVEHAT AESTUS] ſeptem ſcripti, & primitus cuſi, habent *evehat.* quod non erat mutandum. Livius L. 25. C. 27. *Duae claſſes infeſtae circa promontorium Pachynum ſtabant; ubi primum tranquillitas maris in altum evexiſſet, concurſurae.* Quintilianus L. 6. C. 1. ſub finem: *ex his, ſi bene diximus reliqua, poſſidemus jam judicum animos: & confragoſis atque aſperis evecti, tota pandere poſſumus vela.* parem Paeto affectum oſtendit Ceyx, jam jam facturus naufragium, apud Naſonem L. 11. Metam.

patriae quoque vellet ad oras
Reſpicere, inque domum ſupremos vertere vultus
Verum ubi ſit neſcit: tanta vertigine pontus
Fervet.

& mox;

ſed plurima nantis in ore
Halcyone conjux. illam meminitque refertque:
Illius ante oculos ut agant ſua corpora fluctus,
Optat; & exanimis manibus tumuletur amicis.

20. UL-

Subtrahit haec ſantem torta vertigine fluctus:
Ultima quae Paeto voxque dieſque fuit.
Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi eſt? non habet unda Deos.

Nam

20. ULTIMA QUAE PAETO NOXQUE DIESQUE FUIT] noſter ſecundus, *voxque*. optime. & ſic jam olim ex ingenio reſtituerat Douza P. receptam vulgo lectionem firmare connifus eſt Paſſeratius; verum ex intricata reddidit multo intricatiorem. quod quum animadvertiſſet Palaemon Gallicanus, media incedere via voluit: *iſta ſive nox, ſive dies fuit, ſuprema Paeto fuit*. nimirum Douza fuit homo Batavus: ideo non debuit admitti certiſſima ipſius reſtitutio. quod ipſum etiam crimini fuit P. Scriverio, qui quum, poſt Scaligerum in Manilianis, erudite explicaſſet hunc verſiculum Martialis L. 10. Epigr. 24. *Sed vitae tribus areis peractis*; non dubitavit Tho. Farnabius, quo erat candore, amplecti ſententiam Scriverianam, laudato ſimul Jo. Meurſio, qui τὸ *tribus aureis*, una cum recepta expoſitione Aurei Romani viginti quinque denariis aeſtimati, rejecerat. Et tamen exſtitit nuper alius interpres Gallicanus, qui quum haec ignorare non poſſet, (nam Raderum ac Farnabium auctores ſuos nominat) adeo altum ſiluit de Meurſio deque Scriverio, ac ſi eorum neuter numquam fuiſſet in rerum natura. praeterea tam non intellexit quae exſcribebat, ut iſtam de *aureo Romano* expoſitionem Farnabio imputaverit. tamen his ipſis ignorantiae theſauris homines invenuſti regiam ſibi liberalitatem promeruerunt: & magno venduntur volumina ſcombris ac piperi veſtiendo prognata.

22. QUID CARA NATANTI MATER IN ORE TIBI EST] in noſtro primo non apparet τὸ *eſt*. minus recte. ſunt autem carorum nomina fere in ore moribundis. pulcerrime magnus magiſter L. 4. Geor.

Tum quoque marmorea caput a cervice revolſum,
Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus,
Volveret, Eurydicen vox ipſa & frigida lingua,
Ah miſeram Eurydicen anima fugiente vocabat:
Eurydicen toto referebant flumine ripae.

Papinius L. 9. Theb. de Crenaeo:

Ultimus ille ſonus moribundo emerſit ab ore:
Mater: in hanc miſeri ciciderunt flumina vocem.

& L. 12.

Prima per attonitas nigrae regina catervae
Triſtibus illabens famulis, iterumque reſurgens,
Quaerit inops Argia vias. non regia cordi,
Non pater: una fides, unum Polynicis amati
Nomen in ore ſedet.

Ovidius L. 11. Metam.

ſubeunt illi fratreſque parenſque;
Huic cum pignoribus domus, & quod cuique relictum eſt.
Halcyone Ceyca movet: Ceycis in ore
Nulla niſi Halcyone eſt.

. . . .

tenet ipſe manu, qua ſceptra ſolebat,
Fragmina navigii Ceyx: ſocerumque patremque
Invocat heu fruſtra. ſed plurima nantis in ore
Halcyone conjux.

. . . .

Dum natat, abſentem, quoties ſinit hiſcere fluctus,
Nominat Halcyonem, ipſiſque immurmurat undis.

idem ille Pelignus olor L. 3. Triſt. Eleg. 3.

Laſſus in extremis jaceo populiſque lociſque:
Et ſubit affecto nunc mihi, quidquid abeſt.
Omnia cum ſubeant; vincis tamen omnia, conjux:
Et plus in noſtro pectore parte tenes.
Te loquor abſentem: te vox mea nominat unam:
Nulla venit ſine te nox mihi, nulla dies.
Quin etiam ſic me dicunt aliena locutum,
Ut foret amenti nomen in ore tuum.

Dido Maronis L. 4. Aen. quamquam ſenſu non nihil diverſo:

Spero equidem mediis, ſi quid pia numina poſſunt,
Supplicia hauſurum ſcopulis, & nomine Dido
Saepe vocaturum.

ab

Digitized by Google

Nam tibi nocturnis ad ſaxa ligata procellis
Omnia detrito vincula fune cadunt.
Et mater non juſta piae dare debita terrae,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc volucres adſtant ſuper oſſa marinae.
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo, raptae timor Orithyiae,
Quae ſpolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina?
Portabat ſanctos alveus ille viros.
O centum aequoreae Nereo genitore puellae,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit laſſo ſubponere brachia mento.
Non poterat veſtras ille gravare manus.
Reddite corpus humo, poſitaque in gurgite vita
Paetum ſponte tua vilis arena tegas.
Ut, quoties Paeti tranſibit nauta ſepulcrum,
Dicat: Et audaci tu timor eſſe potes.

Ite,

ab eadem mente noſter L. 2. Eleg. 20.

At tu vix primas extollens gurgite palmas
Saepe meum nomen jam peritura vocas.

aceedat elegans ſuperiorum temporum poëta, Jo. Baptiſta Amaltheus, de Orpheo:

Solus inacceſſas rupes, Scythiaeque pruinas
Luſtrat, & aſſiduis fletibus ora rigat.
Crudeleſque Deos conqueſtus, & irrita dona,
Ingemit Euridicen nocte dieque ſuam.
Quin etiam cum avulſum humeris caput abſtulit Hebrus,
Illi extrema quidem vox fuit, Euridice.

ſic & Caſperia, a crudeli patre trucidata, in nomine cariſſimi Filardi deficiens ſupremam animam exhalat apud Petrum Michaëlium, Guidonis Silveſtris cantu 4.

Paſſò la ſpada à la donzella il ſeno,
E l'alma in un de l'amator trafiſſe.
Langue qual fior reciſo, e ſolo à pieno
Ne l'eſtremo morir, Filardo, diſſe.

urbaniſſime hunc tam tenerum affectum pſittaco dedit ingenioſiſſimus poëtarum Naſo Amor. L. 2. Eleg. 6.

Septima lux aderat, non exhibitura ſequentem:
Et ſtabat vacua jam tibi Parca colo.
Nec tamen ignavo ſtupuerunt verba palato.
Clamabat moriens lingua, Corinna vale.

25. ET MATER] Groninganus, *At mater.*

29. RAPTAE TIMOR ORITHYIAE] Paſſeratius e libro vetere producit, *memor Orithyïae.* perperam, & nullo hic ſenſu. Orithyïa quum raperetur, non leviter timebat iracundi ac trucis venti violentiam. Ovidius L. 6. Metam.

Haec Boreas, aut his non inferiora locutus,
Excuſſit pennas. quarum jactatibus omnis
Afflata eſt tellus, latumque perhorruit aequor.
Pulvereamque trahens per ſumma cacumina pallam,
Verrit humum: pavidamque metu caligine tectus
Orithyïan amans furvis amplectitur alis.

in ultimo verſu male *fulvis* habent vulgatae editiones, reclamante ipſo verborum contextu. Porro Paſſeratii librario, quiſquis ille fuit, ſua impoſuit memoria, ob oculos habens illud Naſonis L. 1. Amor. Eleg. 6.

Si ſatis es raptae, Borea, memor Orithyïae.

34. ET TU NOCTURNO TACTA DOLORE] repone, auctoribus membranis, *materno.*

quod

Ite, rates curvas & leti texite cauſſas.
Iſta per humanas mors venit acta manus.
Terra parum fuerat: fatis adjecimus undas:
Naturae miſeras auximus arte vias.

45 An-

quod corruptum videtur de vicino iſto,

Nam tibi nocturnis ad ſaxa ligata procellis.

41. Ite, rates curvae, et leti texite caussam] nihil certius correctione Paſſeratii,

Ite, rates curvas & leti texite cauſſas.

quam eleganter & docte, ut omnia, explicavit atque adſeruit doctiſſimus Gronovius L. 2. Obſerv. C. 9. quem videre debes. Ite, mortales, & navigia contexite, totidem cauſſas leti. Petronius: *Ite nunc, mortales, & magnis cogitationibus pectora implete. Ite cauti, & opes fraudibus captas per mille annos diſponite. Nempe hic proxima luce patrimonii ſui rationes inſpexit: nempe diem etiam, quo venturus eſſet in patriam, animo ſuo finxit. Dii Deaeque, quam longe a deſtinatione ſua jacet!* Scaligeri eſt τὸ *cauſſam*: nam omnes libri *cauſſas* habent. neque *cauſſa leti* eſt letum ipſum. Gebhardus hic terribiliter detonat in magiſtellos, ipſe nullo magiſtello ſapientior. Silvius autem *texite cauſſas* interpretatur *quaerite occaſiones.* Videlicet hoc eſt Latine ſcire.

43. Terra parum fuerat. fatis adjecimus undas.] ita omnes omnium libri. unde ſuſpicari licet τὸ *terris*, quod primum in Aldina apparuit, profluxiſſe ex Hieronymi Avantij officina. poſſet tamen non inepte defendi, ſi per membranas liceret. certe homo ex terra conditus, in terra natus, videtur non debere mori niſi in terra. inde *terreſtre animal* homo dicitur Columellae Praefat. L. 1. *An bellum peroſis, maris & negotiationis alea ſit optabilior, ut rupto naturae foedere terreſtre animal homo, ventorum & maris objectus irae, ſe fluctibus audeat credere, ſemperque ritu volucrum, longinqui litoris peregrinus ignotum pererret orbem?* inde *terrenum* vocat Lucanus L. 6.

Prima fretum ſcindens Pagaſaeo litore pinus
Terrenum ignotas hominem projecit in undas.

quem locum non ſatis perpendit popularis noſter Lambertus Hortenſius, ſuis in eum poetam Explanationibus. *Multis*, inquit, *ſupra retulimus Argo navium longarum primam, ad Pagaſas in ora Magneſiae ſtructam, tentaſſe mare, in qua Argonautae Colchos vecti fuerunt: quare poëta* terrenum hominem, *id eſt, Iaſonem cum magna horum manu in undas projectum, hoc eſt, mare ingreſſum primum miratur ex Theſſalia.*

44. Fortunae miseras auximus arte vias] qui hunc verſum tamquam ſanum atque integrum interpretati ſunt, debuerant nos docere quibus viis Fortuna homines interemerit ante inventam navigationem, & inde ſecuta cum mille diſcriminibus bella ac caedes. Verum hae a librariis natae ſunt turbae, qui loco non ſuo collocarunt cum Fortuna Naturam. Noli enim ambigere, quin hic fuerit ſcriptum,

Naturae miſeras auximus arte vias.

M. Seneca L. 7. Controv. 1. *multas rerum natura mortis vias aperuit, & multis itineribus fata decurrunt.* ad naturae incommoda acceſſerunt caſus fortuiti, quos ſolent homines fortunae imputare. Serv. Sulpicius ad Ciceron. L. 4. Epiſt. 12. *Etſi ſcio non jucundiſſimum nuntium me vobis allaturum, tamen quoniam caſus & natura in nobis dominatur; viſum eſt faciendum, quoquo modo res ſe haberet, vos certiores facere.* ibi quoque ſcripſerant *caſus & fortuna*: quod pulcre correxit Petrus Victorius. adeo haec duo ſolebant confundi. ſed ad rem. primi iſti mortales, finibus patriis contenti, ignoto maris uſu, fato ſuo naturali fungebantur, poſt longaevam corporis ſalubritatem ſenio aut morbo aliquo paullatim fatiſcentes. Has vias ad mortem, quas ſolas Natura noverat, in immenſum auxit atque multiplicavit hominum furor atque avaritia, trajectis maribus vaſtiſſimis, ſpretiſque penitus omnibus periculorum caſibus. L. Seneca L. 5. Nat. Quaeſt. C. 18. *Non depopulatur nos caſus incurrens: emetiri cuique annos ex commodo licet, & ad ſenectutem decurrere. Itaque eamus in pelagus, & vocemus in nos fata ceſſantia.* Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 8.

Non freta dimiſſi verrebant eruta remi.
Ultima mortali tum via litus erat.
Contra te ſollers, hominum Natura, fuiſti;

Et

Digitized by Google

Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas cui ſua terra parum eſt?
Fortuna inſidias pontum ſubſtravit avaris.
Ut tibi ſuccedat, vix ſemel eſſe poteſt.
Ventorum eſt quodcumque paras: haud ulla carina
Conſenuit: fallit portus & ipſe fidem.

Et nimium damnis ingenioſa tuis.
Quid tibi cum pelage? terra contenta fuiſſes.

Horatius L. 1. Od.

Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis monſtra natantia,
Qui vidit mare turgidum, &
Infames ſcopulos Acroceraunia?

Lucanus L. 3. ubi de Theſſalia:

Inde laceſſitum primo mare, cum rudis Argo
Miſcuit ignotas temerato litore gentes,
Primaque cum ventis pelagique furentibus undis
Compoſuit mortale genus, fatiſque per illam
Acceſſit mors una ratem.

Neptunus apud Val. Flaccum L. 1. Argon.

Non meus Orion, aut ſaevus Pliade Taurus
Mortis cauſſa novae. miſeris tu gentibus, Argo,
Fata paras.

Papinius L. 3. Silv. 2.

Imus in abruptum gentileſque undique terras
Fugimus, exigua clauſi trabe, & aethere nudo.
Inde furor ventis, indignataeque procellae,
Et coeli fremitus, & fulmina plura Tonanti.
Ante rates, pigro torpebant aequora ſomno,
Nec ſpumare Thetis, nec ſpargere nubila fluctus
Audebant: viſis tumuerunt puppibus undae,
Inque hominem ſurrexit hiems.

atque hoc eſt, cur noſter dicat, augere nos arte vias Naturae. nec ſane praeter rationem. videndus Seneca Medeā, elegante illo choro,

Audax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit.

47. NATURA INSIDIANS PONTUM SUBSTRAVIT AVARIS] jam puto liquido patet, has duas voces fuiſſe ſedibus ſuis motas, & ſtolide trajectas. nam quis umquam homo ſanus dicat, Naturam, illam optimam omnium parentem, inſidias ſtruere avaritiae mortalium oſtenſo tranquillo mari, quos illectos ſpe lucri piſcibus paullo poſt & belluis marinis eſcam dare cogitet? aut quis poëtarum umquam ſomniavit, arbitrium maris eſſe penes Naturam? id illi ſemper adſcribunt Fortunae. Horatius L. 1. Od. 35. quae eſt ad Fortunam:

Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus; te DOMINAM AEQUORIS,
Quicumque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.

Acro: *Fortuna enim & aequori dominatur, ita ut a. navigantibus invocetur.* quod firmat lapis antiquus apud Gruterum LXXII. 5. ſagaciter ſceleſtus ille apud Tacitum L. 14. Hiſt. C. 3. *nihil tam capax fortuitorum quam mare: & ſi naufragio intercepta ſit, quem adeo iniquum ut ſceleri aſſignet, quod venti & fluctus deliquerint?* Fortunam maris ac bellorum terreſtrium dominam dixit Pindarus Olymp. 12. unde Horatius ſua hauſit, notante Joanne Benedicto. locum Pindari ita vertit Nic. Sudorius:

Alti progenies Jovis,
Fortuna, atque hominum te venerantium
Servatrix, precor arduae
Defendas Himerae moenia: nam mari
Vectas pondera navium,
Terra bella geris ſaevaque praelia.

utrumque Fortunae numen junxit Seneca L. 5. Nat. Quaeſt. C. 18. *Quae nos dementia exagitat, & in mutuum componit exitium? Vela ventis damus bellum petituri, & periclitamur periculi cauſſa. incertam Fortunam experimur: vim tempeſtatum nulla ope humana ſuperabilem, mortem ſine ſpe ſepulturae. Non erat tanti, ſi ad pacem per iſta veheremur.* hujuſmodi trajectiones crebro occurrunt in veterum libris. Cicero L. 7. ad Attic. epiſt. 1. *Haec enim cogitabamus; nec mihi, juncto cum Pompejo, fore neceſſe peccare in rep. aliquando; nec cum Pompejo ſentienti pugnandum eſſe cum Caeſare.* vidit hanc confuſionem vir ſagaciſſimus Leonardus Malaſpina, ideoque repoſuit, *nec cum Caeſare*

Sunt Agamemnonias teſtantia litora curas,
Quae notat Argyni poena natantis aqua.
Hoc juvene amiſſo claſſem non ſolvit Atrides:
Pro qua mactata eſt Iphigenia mora.

55 Saxa

ſare ſentienti pugnandum eſſe cum Pompejo. & veriſſimam emendationem poſtea confirmarunt Simeonis Boſii membranae. neque ego dubito ſtabilituros aliquando codices vetuſtos hanc meam correctionem. porro *inſidias* eſt in libro Groningano; non *inſidians*; Modio pridem monitum Novant. Epiſt. 18. neque aliter habebant Palatinae Gebhardi membranae, & editio Beroaldi. quam elegantem lectionem omnino amplecti debemus. Lucretius L. 2:

naufragiis magnis multiſque coortis
Disjectare ſolet magnum mare tranſtra, guberna,
Antemnas, proram, malos, tonſaſque natantes,
Per terrarum omnes oras fluitantia apluſtra
Ut videantur, & indicium mortalibus edant,
Infidi maris inſidias, vireſque, dolumque
Ut vitare velint, neve ullo tempore credant
Subdola quom ridet placidi pellacia ponti.

& L. 5.

Nec poterat quemquam placidi pellacia ponti
Subdola pellicere in fraudem ridentibus undis.

elegans eſt noſtri adpoſitio, qua *pontum* vocat *inſidias avaris ſubſtratas.* ſic paullo ante habuimus, *rates texite cauſſas leti.* Virgilius L. 10. Aen.

Pallaſque ſiniſtro
Adfixus lateri jam quaerit ſidera, opacae
Noctis iter, jam quae paſſus terraque marique.

Plancus Ciceroni L. 10. Epiſt. 4. *interim maximam hic ſollicitudinem curamque ſuſtineo, ne inter aliena vitia hae gentes noſtra mala ſuam putent occaſionem.* Cicero L. 3. ad App. Epiſt. 10. *talia te cum ſtudia videam habiturum eſſe innumerabilia, plane dubitare non poſſum quin tibi amplitudo iſta ſollicitudo futura ſit.*

52. Quae notat Argyni poena natantis aqua] vides hic Argynum fuiſſe ſubmerſum, dum nataret in amne Cephiſo. quod & Stephanus teſtatur in Ἄργυννος. Athenaeus autem L. 13. C. 8, aliter ſtatuere videtur, referens Agamemnona, quum vidiſſet Argynnum in Cephiſo natantem, quod crebro faciebat, ejus amore fuiſſe correptum: eumdem vita functum ad Cephiſum humaſſe, ibidemque Veneris Argynnidis templum aedificaſſe. Verum ex Plutarcho, libro quo contendit bruta animalia ratione uti, colligas periiſſe in mari. ait enim paſtorem illum populorum Agamemnona falſis mare ac ventos oneraſſe criminibus, tandemque ſe in lacum Copaïdem demerſiſſe, ut ibi amorem exſtingueret. fabulam hanc exponens vir inſignis Janus Parrhaſius, Comment. in Claudiani librum 2 de raptu Proſerpinae ℣. 136. legit,

Qua notat Argynni poena natantis aquas.

ubi *notat* ſit *infamat.* ſic noſter hujus libri Elegia 9.

Nomine quem ſimili vita ſuperba notat.

& L. 4. Eleg.

At nunc infames magno cum crimine Bajae.

verum tamen melior videtur, ac verior reſtitutio Scaligeri. quam non libenter deſeruero: etſi non ignoro acceſſiſſe Parrhaſio Paullum Leopardum noſtratem, hominem profundae eruditionis, L. 4. Emend. C. 4.

54. Pro qua mactata est Iphigenia mora] credidit itaque noſter, occubuiſſe re vera Iphigeniam in ſacrificio; non autem ereptam eſſe ac liberatam a Diana, ſuppoſita cerva. hinc invehitur in aruſpices atque in aruſpicinam L. 4. Eleg. 1.

Exemplum grave erit Calchas: namque Aulide ſolvit
Ille bene haerentes ad pia ſaxa rates.
Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
Tinxit, & Atrides vela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai.

credidit & Lucretius, cujus hi ſunt ſuaviſſimi verſus L. 1. compluſculi quidem, ſed minus taedioſi quam vel unicum hemiſtichium Benedicti Aminis.

Aulide quo pacto Triviaï virginis aram
Iphianaſſaï turparunt ſanguine foede
Ductores Danaum delecti, prima virorum:
Quoi ſimul infula virgineos circumdata comtus

Ex

Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
  Naufraga quum vaſto Graecia tracta ſalo eſt.
Paullatim ſociûm jacturam flevit Ulixes,
  In mare cui ſoliti non valuere doli.
Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno:
  Paetus ut occideret, tot coiere mala.
Non tulit huic pectus ſtridorem audire procellae,
  Et duro teneras laedere fune manus:
Sed thyiae thalamo, aut Oriciae terebinthi
  Effulto pluma verſicolore caput.

Huic

Ex utraque pari malarum parte profuſa eſt:
Et moeſtum ſimul ante aras adſtare parentem
Senſit, & hunc propter ferrum celare miniſtros:
Adſpectuque ſuo lacrimas effundere cives:
Muta metu, terram genibus ſummiſſa petebat.
Nec miſerae prodeſſe in tali tempore quibat,
Quod patrio princeps donarat nomine regem.
Nam ſublata virûm manibus, tremebundaque ad aras
Deducta eſt, non ut ſolemni more ſacrorum
Perfecto, poſſet claro comitari Hymenaeo:
Sed caſta inceſte nubendi tempore in ipſo
Hoſtia concideret mactatu moeſta parentis;
Exitus ut claſſi felix fauſtuſque daretur.

itidem Virgilius L. 2. Aen. ubi Eurypylus hoc Apollinis oraculum reportat:

Sanguine placaſtis ventos, & virgine caeſa,
Cum primum Iliacas Danai veniſtis ad oras:
Sanguine quaerendi reditus, animaque litandum
Argolica.

nec non Horatius L. 2. Sat. 3.

Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide gnatam
Ante aras, ſpargiſque mola caput, improbe, ſalſa,
Rectum animi ſervas? &c.

tamen noſter, ſui oblitus, vulgi fabellam ſequitur hoc ipſo libro, Eleg. 21.

Nec ſolvit Danaas ſubdita cerva rates.

quod & Ovidius tradit initio L. 12. Metam.

ſunt, qui parcere Trojae
Neptunum credant; quia moenia fecerit urbi.
At non Theſtorides. nec enim neſcitve, tacetve
Sanguine virgineo placandam virginis iram
Eſſe Deae. poſtquam pietatem publica cauſſa,
Rexque patrem vicit; caſtumque datura cruorem
Flentibus ante aram ſtetit Iphigenia miniſtris;
Victa Dea eſt: nubemque oculis objecit; & inter
Officium turbamque ſacri, voceſque precantum,
Suppoſita fertur mutaſſe Mycenida cerva.

eam fabellam decoro artificio ad ſimilitudinem veri refinxit L. Septimius, & luculenta facundia expoſuit in fine L. 1. Ephemer. belli Trojani. ſed ad plures alias machinas decurrere neceſſe habebant Graeculi, ad diluendam teterrimi facinoris impietatem. vide Servium in L. 2. Aen. ỳ. 116. & Janum Parrhaſium in L. 3. de raptu Proſerpinae Claudiani.

55. SAXA CAPHAREA] Horatius Epod. 10. Servius in L. 11. Aen. ỳ. 260. Seneca Agam. ỳ. 554.

57. PAULLATIM SOCIÛM JACTURAM FLEVIT ULYSSES] non amiſit univerſos ſimul & ſemel. Seneca Epiſt. 53. *illud ſcito, Ulyſſem non fuiſſe tam irato mari natum, ut ubique naufragium faceret.* in quinque libris eſt *flebat*; duo alii habent *Ulixes*, priſca & proba ſcriptura.

63. SED THYIAE THALAMO] libri fere, *Sed Chio calamo.* male. de arbore *thyia* deque operum ex ea precio, videndus Plinius L. 13. C. 16. qui an recte reprehendatur a Joanne Goropio, in Vertumno, diſpiciant harum rerum peritiores.

65. HUIC

Digitized by Google

Huic fluctus vivos radicitus abſtulit ungues,
Et niger invitam traxit hiatus aquam.
Quod ſi contentus patrio bove verteret agros,
Verbaque duxiſſet pondus habere mea:
Viveret ante ſuos dulcis conviva penates,
Pauper, at in terra, nil ubi flere poteſt.
At tu, ſaeve Aquilo, numquam mea vela videbis.
Ante fores dominae condar oportet iners.

65. HUIC FLUCTUS VIVO RADICITUS ABSTULIT UNGUES] adſentior Palmerio, *vivos* legenti. naufragis enim radicitus ungues auferuntur, id eſt, ad vivam uſque carnem. etiam Theod. Marcilius *vivos* malebat, notis in Perſ. Sat. 5.

66. ET MISER INVITAM TRAXIT HIATUS AQUAM] bene Lipſius, *niger*, L. 2. Ant. Lect. C. 10. ſic ſupra,

Quum moribunda niger clauderet ora liquor.

invitam repoſuit Palmerius, quod firmabat Scaligeri liber, itemque Borrichianus. & recte *invitam*: nam ne ipſa quidem aqua exitium Paeto feſtinabat. male Paſſeratius,

Et miſeri vitam traxit hiatus aquae.

70. PAUPER, ET IN TERRA, NIL UBI FLERE POTEST] Regii & Colbertini habent, *at interea*; & *niſi* pro *ubi*. quo modo & codices Gebhardi. τὸ *at* retinendum videtur, uti & *in terra*: haec enim opponitur tumultuoſo mari. *pauper* dicitur qui non affluit opibus, nec tamen eget. Tibullus L. 1. Eleg. 1.

Me mea paupertas vitae traducat inerti.

Horatius L. 2. Epiſt. 2.

Res urget me nulla: meo ſum pauper in aere.

Seneca epiſt. 87. *Paupertas eſt, non quae pauca poſſidet, ſed quae multa non poſſidet.*

72. ANTE FORES DOMINAE CONDAR OPORTET INERS] Paſſeratius τὸ *iners* exponit, nequam, turpi amore fractus. haud quaquam recte. *iners* eſt ignavus, mollis, fugitans laborum & militiae; animi demiſſi homo. Virgilius L. 9. Aen.

Teucrûm mirantur inertia corda;
Non aequo dare ſe campo, non obvia ferre
Arma viros, ſed caſtra fovere.

Sic *inertem vitam* militiae opponit Tibullus loco proxime laudato: ad quem valde bona ſunt quae adfert Gebhardus. velles ubique tam recto judicio fuiſſe.

V I.

DUlcis ad extremas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis & inſanae tot maledicta tuae.

Dum

1. DULCIS AD EXTERNAS FUERAT MIHI RIXA LUCERNAS] ita eſt in codicibus ſeptem. at illud librorum typis editorum *heſternas* Beroaldo debetur: neque prorſus malum eſt. Sed genuinam lectionem nobis ſervavit ſecundus noſter codex, in quo clare legitur *extremas lucernas*. vocat autem *extremas*, quia in ipſam uſque lucem protrahebantur. quod tempus *noctem ultimam* dixit Ovidius L. 2. Faſtor. ubi de Cariſtiis:

Jamque ubi ſuadebit placidos nox ultima ſomnos,
Parca precaturae ſumite vina manus.

quas *extremas* noſter, eas Martialis *ſeras* appellitavit L. 10. Epigr. 19.

Seras tutior ibis ad lucernas:
Haec hora eſt tua: cum furit Lyaeus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli.

adpoſite Petronius: *alii circa pedes diſcumbentium ſparſi iacebant, alii parietibus adpliciti, quidam in ipſo limine conjunctis marcebant capitibus. Lucernae quoque, humore defectae, tenue & extremum lumen ſpargebant.* de iſtis inmodeſtis veterum conviviis non attinet

multa

Dum furibunda mero menſam procellis, & in me
Projicis inſana cymbia plena manu.
Tu vero noſtros audax invade capillos,
Et mea formoſis unguibus ora nota.
Tu minitare oculos ſubjecta exurere flamma:
Fac mea reſciſſo pectora nuda ſinu.
Nimirum veri dantur mihi ſigna caloris:
Nam ſine amore gravi femina nulla dolet.
Quae mulier rabida jactat convicia lingua,
Et Veneris magnae volvitur ante pedes:

Cu-

multa coacervare. Verum ne ſolam Cynthiam credas cum viris pervigilaſſe; ſcito, adeo tum temporis ab antiquo rigore deflexiſſe mulieres, ut parum ſibi placerent niſi ſexus ſui naevos etiam virilibus vitiis commacularent. inſignis eſt locus Sapientis Romani Epiſt. 95. *Maximus ille medicorum, & hujus ſcientiae conditor, feminis nec capillos defluere dixit, nec pedes laborare. Atqui hae jam & capillis deſtituuntur, & pedibus aegrae ſunt. Non mutata feminarum natura, ſed vita eſt. nam cum virorum licentiam aequaverint, corporum quoque virilium vitia aequaverunt. Non minus pervigilant, non minus potant, & oleo & mero viros provocant: aeque invitis ingeſta viſceribus per os reddunt, & vinum omne vomitu remetiuntur: aeque nivem rodunt, ſolatium ſtomachi aeſtuantis.*

3. Cur furibunda mero mensam procellis] in pluribus libris non *cur* eſt, ſed *Cum:* de quo faciendum videtur *Dum*, ſententia ſic melius procedente. deinde *procellis* legendum, quod de libro Palatino depromſit Gebhardus. Gloſſae Latino-Graecae; *Procello, is,* περιτρέπω. verbum eſt probae notae. Servius in L. 1. Aen. ℣. 89. *Procella eſt vis ventorum cum pluvia. dicta procella, quod omnia procellat, hoc eſt moveat.* ita recte editiones veteres. nam Fabricius, & Petrus Daniel, minus bene *percellat* ediderunt. Plautus Milit. Act. 3. Se. 1.

neminem eorum haec aſſeverare audias:
Sed procellunt ſe, & procumbunt dimidiati,
dum appetunt.

hic etiam intruſerant *percellunt*, invitis membranis. vide quae magnus Voſſius notavit in Etymol. L. L. verbo *Cello.* eſt autem iſtud *procello* idem quod *percello*, hoc eſt, interprete Nonio Marcello, *everto.* Varro Parmenone: *alius teneram abietem ſolus percellit.* Plautus Epid. Act. 4. Se. 2.

Perii, plauſtrum perculi.

h. e. everti. ut Donatus exponit ad Eunuch. A. 2. Sc. 3. & Feſti mutilator Paullus. elegante tralatione Suetonius Neron. C. 35. *nullum adeo neceſſitudinis genus eſt, quod non ſcelere perculerit.* hic Cynthia menſam evertit, mero atque iracundia furens. appoſite Seneca L. 1. de ira C. 16. *quid opus eſt menſam evertere? quid capillos vellere?* Suetonius Neron. C. 47. *Nuntiata etiam interim ceterorum exercituum defectione, literas prandenti ſibi redditas concerpſit, menſam ſubvertit, duos ſcyphos gratiſſimi uſus, quos Homericos a caelatura carminum Homeri vocabat, ſolo illiſit.*

9. Veri dantur mihi signa caloris] ita Groninganus. in quibuſdam eſt *coloris:* unde alii fecerunt *doloris.* ſed nihil mutandum, ſenſu tam aperto.

11. Rabida jactat convicia lingua] omnes libri, *gravida:* quod corruptum fuit ex *ravida*, ut monitum jam olim illuſtri Scaligero. auctor eſt Paſſeratius in quibuſdam exſtare *rapida*, pari errore. Virgilius L. 6. Aen.

Ut primum ceſſit furor, & rabida ora quierunt.

ibi quoque pleraque exemplaria vetera habere *rapida* teſtatur vir harum literarum doctiſſimus Jo. Pierius Valerianus. iterum ille poëtarum Deus L. 7.

geminos erexit crinibus angues,
Verberaque inſonuit, rabidoque haec addidit ore.

Cuſtodum gregibus ſeu quum ſe ſtipat euntem,
Seu ſequitur medias Maenas ut icta vias:
Seu timidam crebro dementia ſomnia terrent,
Seu miſeram in tabula picta puella movet:
His ego tormentis animi ſum verus aruſpex.
Has certas didici ſaepe in amore notas.

Non

& hic rurſus idem hallucinata eſt librariorum natio.

12. Et Veneris magnae volvitur ante pedes] Thomas Demſterus Paralip. ad Roſin. L. 3. C. 33. ex libro MS. (ita ait) corrigit *vortitur*. ſaltem *vertitur*, ut tum ſcribere moris erat, legi juſſiſſet. verum nos in ſeptem aliis libris *volvitur* invenimus. quod non minus eſt rectum iſto altero. Tibullus L. 1. Eleg. 5.

Non ego, ſi merui, dubitem procumbere templis,
Et dare ſacratis oſcula liminibus.

Papinius L. 9. Theb.

Illam Diva ferox etiamnum in limine ſacro
Expoſitam, & gelidas verrentem crinibus aras
Linquit.

Apulejus L. 6. Metam. *Tum Pſyche pedes ejus advoluta, & uberi fletu rigans Deae veſtigia, humumque verrens crinibus ſuis, multijugis precibus editis veniam poſtulabat.* Arnobius L. 1. *cum Deorum ante ora proſtrati, limina ipſa everrerent oſculis.* neque id ipſas dedecuit Deas. de Aurora Ovidius L. 13. Metam.

crine ſoluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non eſt
Dedignata Jovis.

& haec quidem pro lectione recepta; quibus addere potes Paſſeratio notata. Ceterum in ſequentibus aliquid excidiſſe, oſtendit ipſe orationis hiatus. Quae mulier convicia facit amatori ſuo, quae Veneris pedes advolvitur; quae cuſtodes ponit; quae Bacchae more in publico lymphatur; quam ſua terrent ſomnia; quam imago vel ignotae puellae in furorem dare poteſt: illa mulier haud dubie amat. ita credibile eſt cohaeſiſſe quondam: nunc nihil tale.

13. Circum se stipat] alii *circa*. noſter ſecundus, *ceu cum*; pro *ſeu quum*. quod pridem receptum non debebat eſſurcillari.

14. Maenas ut acta] τὸ *acta* poſſis defendere illo Ovidii verſu, Epiſt. Phaedrae:

Nunc feror ut Bacchi furiis Eleleides actae.

illo item Virgilii L. 5. Aen.

Proh ſcelus! ecce etiam Trojanis matribus actis
Exuſſit foede puppis; & claſſe ſubegit
Amiſſa ſocios ignotae linquere terrae.

ſed praeſtat lectio libri Groningani, & noſtri primi, *icta*; quod etiam in Palatino Gebhardus invenerat. adludit Maenadas, Liberi patris thyrſo percuſſas. Ovidius Epiſt. Laodamiae:

Ut quas pampinea tetigiſſe bicorniger haſta
Creditur.

& L. 2. Art. Amat.

In ferrum flammaſque ruit, poſitoque decore
Fertur, ut Aonii cornibus icta Dei.

plura Gebhardus exempla dedit. pulcre Lucretius L. 1.

Nec me animi fallit quam ſint obſcura: ſed acri
Percuſſit thyrſo laudis ſpes magna meum cor,
Et ſimul incuſſit ſuavem mi in pectus amorem
Muſarum.

16. Seu miseram in tabula picta puella movet] id de ſe ipſo fatetur Umber noſter ſupra L. 2. Eleg. 5.

Me juvenum facies pictae, me numina laedunt.

feſtive Plautus, & ipſe Umber, Aſin. Act. 4. Sc. 1.

Ne epiſtola quidem ulla uſpiam ſit in aedibus,
Nec cerata adeo tabula. Et ſi qua inutilis
Pictura ſit, eam vendat. ni quatriduo
Abalienarit, quo abs te argentum acceperit,
Tuus arbitratus ſit, comburas, ſi velis.

18. Nam didici certas saepe in amore notas] noſtri duo, cum Borrichiano, *Has didici certo.* Groninganus, *Has certo didici.* Vaticanus Livinejo inſpectus, *Has certas didici:* rotunde, &, ut opinor, vere.

19. Non

Non eſt certa fides, quam non injuria verſat.
Hoſtibus eveniat lenta puella meis.
Inmorſo aequales videant mea vulnera collo:
Me doceat livor mecum habuiſſe meam.
Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem:
Sive meas lacrimas, ſive videre tuas,

Te-

19. Non est certa fides, quam non injuria versat] nihil potes tibi polliceri de fide puellae tuae, niſi eam variis injuriis laceſſiveris; niſi in omnem partem verſaveris, ut ſolent converti res venales, explorandi pretii ergo. nam quae deſiſtit ab amore ſimul ac laeditur, illa non amat vere. callidum praeceptum, & quo vel praecipue Amazonas ſuas inſtruxit peritus campi doctor Naſo L. 3. Art. Amat.

Quamlibet extinctos injuria ſuſcitat ignes.
En ego (confiteor) non niſi laeſus amo.

eſt autem τὸ *verſat* admodum efficax verbum. Cicero pro Cluent. C. 26. *cum domi ſuae miſerrimus & inaniſſimus tantum nummorum poſitum videret, ad omnem malitiam & fraudem verſare mentem ſuam coepit.* Virgilius L. 4. Aen.

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In parteſque rapit varias, perque omnia verſat.

idem vir divinus L. 5.

Ante omnis ſtupet ipſe Dares, longeque recuſat:
Magnanimuſque Anchiſiades & pondus & ipſa
Huc illuc vinclorum inmenſa volumina verſat.

& L. 8.

Ille deae donis & tanto laetus honore
Expleri nequit, atque oculos per ſingula volvit,
Miraturque, interque manus & brachia verſat.

hinc noſter tranſtulit aptiſſime, infra Eleg. 9.

Quid mirare, meam ſi verſat femina vitam?

Cicero id aliis verbis *excutere*, & *in manibus jactare* vocavit, Orat. pro Muren. C. 12. *quae dum erant occulta, neceſſario ab eis, qui ea tenebant, petebantur: poſtea vero pervulgata, atque in manibus jactata, & excuſſa, inaniſſima prudentiae reperta ſunt, fraudis autem & ſtultitiae pleniſſima.*

20. Hostibus eveniat lenta puella meis] ſolennis deprecatio apud omnes antiquos. Horatius L. 1. Od. 1.

Hic bellum lacrimoſum, hic miſeram famem,
Peſtemque, a populo & principe Caeſare in
Perſas atque Britannos
Veſtra motus aget prece.

& ejuſdem libri Od. 28.

ſic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Heſperiis, Venuſinae
Plectantur ſilvae, te ſoſpite.

formulam ipſam plene illuſtratam dederunt, magnus Eraſmus adagio *Si quid mali, in Pyrrham*; Lambinus in Horat. L. 3. Od. 27. Paſſeratius h. l. & Briſſonius Formul. L. 1.

21. In morso aequales videant mea vulnera collo] Nic. Heinſius, Caſtigat. Vellejanis, malebat *Inmorſo*, unica voce. quod nolim ſperni. nam cur minus *Inmordere* dicatur, quam *admordere*, quam *praemordere*, quam *remordere*, *demordere*, *commordere*, diſpicere non poſſum. Verum quod ibidem Vir ille ſummus correctionem ſuam ſtabilit auctoritate noſtri poëtae, prolato hoc verſiculo,

Et collum immorſi dentis habere notam,

in eo bis fallitur, memoriae vitio: neque enim is verſiculus Propertii eſt; neque ita legitur. eſt autem Naſonis L. 3. Amor. Eleg. 14.

Cur plus, quam ſomno, turbatos eſſe capillos,
Colla que conſpicui dentis habere notam?

itaque iſtic loci fruſtra quaeritur verbum *immordere.* at ego tibi alium ſponſorem dabo, cui tuto credas. is eſt Papinius Statius L. 2. Theb. ℣. 628.

Stabat adhuc, donec tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſaque cadens obmutuit haſta

repetunt verbum Scholia antiqua, quae Bar-

thiu-

Tecta ſuperciliis ſi quando verba remittis,
Aut tua quum digitis ſcripta ſilenda notas.
Odi ego quos numquam pungunt ſuſpiria ſomnos.
Semper in irata pallidus eſſe velim.

Dul-

thius habuit: *moriens dentibus immordet haſtam per adverſum os infixam.* exponit & Gloſſa ibidem: *immorſa, fortiter morſa.*

25. TECTA SUPERCILIIS SI QUANDO VERBA REMITTIS] elegantiſſime *verba ſuperciliis tecta* vocat mutuos illos amantium nictus & nutus, quibus pleni eroticorum ſcriptorum libri. inde oculi proprio quaſi epitheto *loquaces* poëtis dicti. Verum quum *ſupercilii* vox ſaepe pro faſtu ponatur ac ſuperbia; plane novam hujus loci nobis ſententiam architectata eſt Marollii ſagacitas: *Si quelquefois tu me renvoyes des paroles cachées ſous une expreſſion hautaine.* papae! ut ſaepe in abdito latet veritas!

26. DIGITIS SCRIPTA SILENDA NOTAS] id eſt, ſi Paſſeratio credimus, compendio & breviter ſcribis. nihil ad Bacchum. ſuperiore verſu egerat de oculorum colloquio; nunc agit de eo, quod fit vario articulorum motu & compoſitu. inde & manus *loquaces* paſſim & *argutae* poëtis dicuntur, quorum loca congerere jam quidem nihil attinet. & viget etiam nunc mutus ille amantium ſermo, ut qui maxime, apud Hiſpanos. tamen quid huc faciat τὸ *ſcripta*, ego quidem nuſquam hodie divinabo. aptius eſſet *dicta*. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Non oculi tacuere tui, conſcriptaque vino
Menſa, nec in digitis litera nulla fuit.

nam ſane ex literis coaleſcunt *dicta*, ſive verba. Ovidius quoque aperte *verba* vocat L. 3. Amor. Eleg. 11.

Quid juvenum tacitos inter convivia nutus,
Verbaque compoſitis diſſimulata notis.

itemque Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Illa viro coram nutus conferre loquaces,
Blandaque compoſitis abdere verba notis?

haec videntur juvare meam conjecturam: ſed membranae nihil juvant. in noſtro ſecundo eſt *ſcripta dolenda*; quod ego quale ſit, adſequi non poſſum.

27. ODI EGO, QUAE NUMQUAM PUNGUNT SUSPIRIA SOMNOS] ſenſus languidus, & pene dixerim ineptus. ſed quem erigit alterius libri Colbertini lectio:

Odi ego, quos numquam pungunt ſuſpiria, ſomnos.

viderat Paſſeratius, aut divinaverat. & Schoppius ſe divinaſſe dicit L. 4. Veriſim. C. 4. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 10.

At mihi ſaevus Amor ſomnos abrumpat inertes.

idem mendum haeret in Caeſare, Bel. Civ. L. 1. C. 76. *productos palam in praetorio interficiunt: ſed pleroſque ii quos receperant, celant, noctuque per vallum emittunt.* veriſſime correxit Dionyſius Voſſius, *hi qui receperant*, in notis bono publico nuper in lucem productis.

28. SEMPER IN IRATAM PALLIDUS ESSE VELIM] legendum *in irata*; quomodo ſemper loquuntur poëtae Latini, ubi amoris aut deſiderii res eſt. Ovidius Epiſt. Penelopes:

Nomine in Hectoreo pallida ſemper eram.

L. 3. Amor. Eleg. 6.

Inachus in Melie Bithynide pallidus iſſe
Dicitur, & gelidis incaluiſſe vadis.

L. 1. Art. Amat.

Pallidus in Lyrice ſilvis errabat Orion:
Pallidus in lenta Naide Daphnis erat.

L. 8. Metam.

Si, quae te peperit, talis, pulcerrime rerum,
Qualis es ipſe, fuis; merito Deus arſit in illa.

L. 3. Amor. Eleg. 6. ubi de Nilo:

Fertur in Evadne collectam Aſopide flammam
Vincere gurgitibus non potuiſſe ſuis.

Epiſt. Phaedrae:

Arſit & Oenides in Maenalia Atalanta.

Catullus Epithal. Juliae:

Non tuus levis in mala
Deditus vir adultera
A tuis teneris volet
Secubare papillis.

Terentius Eun. Act. 3. Sc. 5.

quaedam hodie eſt ei dono data
Virgo: quid ego ejus tibi nunc faciem praedicem, aut laudem, Antipho,
Cum ipſum me noris, quam elegans formarum ſpectator ſiem?
In hac commotus ſum.

& prologo priore Hecyrae:

ita populus ſtudio ſtupidus in funambulo
Animum occuparat.

Horatius Epod. 11.

Amore, qui me praeter omnis expetit

Mol-

Dulcior ignis erat Paridi, quum Graja per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre ſuae.
Dum vincunt Danai, dum reſtat barbarus Hector:
Ille Helenae in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma
Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla eſt aeque formoſa: doleres,
Si qua foret: nunc ſis jure ſuperba, licet.
At tibi, qui noſtro nexiſti retia lecto,
Sit ſocer aeternum, nec ſine matre domus.

Cui

Mollibus in pueris,
Aut in puellis urere.

Ovidius L. 7. Metam.

quid in hoſpite, regia virgo,
Ureris, & thalamos alieni concupis orbis?

noſter L. 1. Eleg. 13.

Perditus in quadam tardis palleſcere curis
Incipis.

29. CUM GRATA PER ARMA TYNDARIDI POTERAT GAUDIA FERRE SUAE] Jam plus quam ſacculum eſt, poſtquam monuerunt docti viri legendum eſſe *Graja per arma.* tu vide Douzae P. elegantem notam; & Gebhardum adde. Sed quomodo *ferre gaudia* per *dare oſcula* exponere potuerunt illi, qui legerant antiquos? eadem locutione in eadem re uſus eſt Naſo Remed. Amor.

Hoc & in abducta Briſeïde flebat Achilles,
Illam Pliſthenio gaudia ferre toro.

ut nunc taceam de aliis centum. tamen alieni & dudum exploſi erroris acceſſio fieri maluit, quam recte ſapere, lacrimoſus ille Enarrator Pariſinus. cujus pannoſos centunculos qui ſiccis oculis viderit, ne illi robur, & aes triplex circa pectus eſſe debet.

31. DUM RESTAT BARBARUS HECTOR] ſine cauſſa hic fluctuat Paſſeratius. *reſtare* eſt obniti, reſiſtere, repugnare. Lucretius L. 1.

ſi certam finem eſſe viderent
Aerumnarum homines: aliqua ratione valerent
Religionibus atque minis obſiſtere vatum.
Nunc ratio nulla eſt reſtandi, nulla facultas.

interpres vetus Horatii ad Epod. 17: *His Graeci ad Troiam euntes bellum intulerunt: Telephus reſtitit, & ſingulari certamine cum Achille conflixit.* Silius L. 7.

ceu nocte ſub atra
Munitis paſtor ſtabulis, per ovilia clauſum
Impavidus ſomni ſervat pecus: effera ſaevit,
Atque impaſta truces ululatus turba luporum
Exercet, morſuque quatit reſtantia clauſtra.

alia Barthius in Cirin Virgilii ℣. 533, ex Ovidio & Lucretio. Lucius Septimius L. 4. C. 2. *Interim Ajaces, & qui cum his aderant pedites contra quos ſteterant caedere, ac reſtantes detrudere umbonibus, moxque repulſos obtruncare.* elegans ibi oppoſitio τοῦ *ſtare* cum *reſtare.* utrumque eſt verbum militare. Virgilius L. 3. Georg.

Non ſecus ac patriis acer Romanus in armis
Injuſto ſub faſce viam cum carpit, & hoſti
Ante exſpectatum poſitis ſtat in agmine caſtris.

inde compoſitum *reſtare.* quod bene illuſtravit vir inſignis Ulricus Obrechtus ad laudatum Septimii locum; & Barthius loco modo indicato. vice verſa *reſiſtere* dixit Lucilius pro reſtare, ſupereſſe, apud Nonium:

Id ſolum adverſae fortunae reique reſiſtit.

id ſolum adverſae fortunae & rei pauperculae ſupereſt, id unum reſtat.

32. ILLE HELENAE IN GREMIO MAXIMA BELLA GERIT] nec ſine fructu, factus aliquot liberorum parens. Lucius Septimius L. 5. C. 5. *Paullo poſt ex his qui ex arce deſcenderant, cognoſcitur Alexandri filios, quos ex Helena ſuſceperat, caſu camerae exſtinctos: hique erant Bunomus, Corithus, atque Idaeus.* iis quartum addit Iſacius Tzetzes *Agavum.*

33. AUT TECUM, AUT PRO TE] Groninganus, *aut per te.* ſed illud malim. Horatius L. 4. Od. 9.

non ferox
Hector, vel acer Deïphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.

37. QUI NOSTRO NEXISTI RETIA LECTO]

omnès

Cui nunc ſi qua data eſt fraudatae copia noctis,
Offenſa illa mihi, non tibi amica dedit.

omnes libri ſcripti habent *tendiſti*. credo quod librarios terrebat inſolentiot flexio *τοῦ nexiſti*. quo modo ex Chariſio probe correxit Scaliger; ex Diomede Lucas Fruterius L. 2. Veriſimil. C. 10; ex Priſciano inſignis Turnebus L. 16. C. 6. praeſtat autem in hoc negotio Grammaticis priſcis credere, quam rudibus librariis. Lucilius etiam ita extulerat, L. 5. Sat. apud Priſcianum L. 9:

hic ſolus vigilavit, opinor;
Et quum id mi viſus facere eſt, tum retia nexit.

Paene exciderat, Diomedem pro Propertio Maecenatem laudaſſe, quo loco haec noſtri verba profert: quamquam aliter legitur apud Fruterium, qui ante Putſchium vixit.

39. SI QUA DATA EST FURANDAE COPIA NOCTIS] in Groningano eſt, *fraudatae copia noctis*, quod & in Comelini libro Gebhardus invenerat. amplector, & ſequor. *fraudatam noctem* vocat, qua ipſum fraudaverat ſua Cynthia.

40. OFFENSA ILLA MIHI] non intellexit vim *τοῦ offenſa* Beroaldus: ideoque contra omnes libros intruſit iſtud ſuum *infenſa*, h. e. inimica. male. *offenſa* eſt laeſa, atque eapropter irata ac dolens. vide ſis Paſſeratium. ſed & Muretus veram lectionem e libris repoſuerat. Plancus ad Cicer. L. 10. Epiſt. 16. *tamen ſi quid Lepidus bene ſentiens detrimenti cepiſſet, hoc omne aſſignatum iri aut pertinaciae meae, aut timori videbam, ſi aut hominem offenſum mihi, conjunctum cum repub. non ſublevaſſem, aut ipſe a certamine belli tam neceſſarii me removiſſem.* & deinde Epiſt. 23. *Nam ſi uno loco eſſem, verebar, ne cui obtrectatorum viderer & nimium pertinaciter Lepido offenſus, & mea patientia etiam alere bellum.* Cicero L. 1. ad Attic. Epiſt. 10. *Primum tibi de noſtro amico placando, aut etiam plane reſtituendo polliceor ..... Hoc te intelligere volo, pergraviter illum eſſe offenſum.* Apulejus Apolog. *an ut teſtamento, quod irato filio ſcribebat, filium potius, cui offenſa erat, quam me, cui devincta, heredem relinqueret?*

VII.

MAecenas eques Etruſco de ſanguine regum,
Intra fortunam qui cupis eſſe tuam:

Quid

1. MAECENAS EQUES ETRUSCO DE SANGUINE REGUM] C. Cilnii Maecenatis, laudatiſſimi viri, nomen quam varie exaretur, nemo ignorat. hodie fere obtinuit eruditorum conſenſu, ut diphthongus *ae* in prima ſyllaba ponatur. quo modo conſtanter exhibet codex Groninganus. neque aliter ſcribi in Romano Virgilii codice, inque monumentis quae in ipſis hortis Maecenatianis eruta ſunt, locuples teſtis eſt vir elegantiſſimae doctrinae Joannes Pierius Valerianus Caſtig. in L. 1. Georg. ℣. 2. & Aldus Manutius Orthograph. p. 493: Lambinus, Dauſquejus, alii. nummum argenteum, SCto in honorem ejus cuſum, cum effigie & epigraphe, S. C. MAECEN. exhibet in ſuo Maecenate Henricus Meibomius C. 5. quo libro, docto ſane atque elegante, vir induſtrius complexus eſt quidquid de genere, moribus, fortuna, rebuſque geſtis C. Cilnii Maecenatis hodie ſciri poteſt. Andreas vero Dacerius nuper Maecenati ſtatus controverſiam movit, in Notis ad Horat. L. 1. Od. 1. ubi contendit, omnes interpretes, qui Maecenati regium genus dederunt, eſſe lapſos; nec bene percepiſſe, *reges* apud optimum quemque ſcriptorem vocari optimates, aut etiam opulentos homines, eorumque uxores *reginas*. itaque *atavis regibus editum* debere exponi, natum ex illuſtri & antiqua familia equeſtri. De ea notione *regis*, & *reginae*, ſcimus abunde, neque nunc primum docendi eramus. Verùm de Maecenate tum credemus, ubi bonis rationibus oſtenſum erit, antiquos illos Etruriae reges non fuiſſe revera reges, ſed tantum optimates, aut homines opulentos. Tum & hoc excuti debebit, utrum *proſapia equeſtris*, in ſermone ſerio,

recte

Digitized by Google

Quid me ſcribendi tam vaſtum mittis in aequor?
Non ſunt apta meae grandia vela rati.

5 Tur-

recte dici poſſit *genus regium*. quod ſi rite atque ordine ita liceat loqui; jam ego contendam P. Ovidium Naſonem proavis regibus fuiſſe progeneratum. nam certe huc ipſe ducat L. 3. Amor. Eleg. 15.

Si quid id eſt, uſque a proavis vetus ordinis haeres,
Non modo militiae turbine factus eques.

& in Ponticis, L. 4. Epiſt. 8.

Si genus excutias, equites ab origine prima
Uſque per innumeros inveniemur avos.

nemo tamen poeta ideo dixiſſet,

O Naſo proavis edite regibus.

Clientes, aſſeclae, ſalutatores, paraſiti, patronos ac dominos ſuos amicoſque potentes vocitare *reges* ſolebant. exemplorum feſtiva copia eſt apud Plautum, Terentium, Martialem, ipſumque adeo Horatium. eleganter nitidiſſimus ſcriptor Columella Praefat. L. 1. *An honeſtius duxerim mercenarii ſalutatoris mendaciſſimum aucupium, circumvolitantis limina potentiorum, ſomniumque regis ſui rumoribus inaugurantis? neque enim roganti, quid agatur intus, reſpondere ſervi dignantur.* & credamus Horatium hoc verbo appellitaſſe majores Maecenatis, ubi extollere volebat antiquum generis ac natalium ſplendorem? eſto itaque Maecenas *Tyrrhena regum progenies*; neque confundantur equites Romani cum regibus Etruſcorum. quae Jeſuita Rodellius contra Dacerium attulit *de Maecenatis ſtirpe vere regia*, qualia ſint, tutemet ubi voles poteris arbitrari. ego potiora duco, quae doctiſſimus Meibomius diſputat libri laudati cap. 2. quaeque vir ſummus Thomas Reineſius Epiſt. ad Rupert. 35. ceterum *Etruſco* ſcribendum eſt, ſine adſpiratione, docente Manutio Orthogr. p. 304, ex veteribus monumentis: & ante eum Pierio Valeriano in L. 2. Geor. ỳ. 533.

2. INTRA FORTUNAM QUI CUPIS ESSE TUAM] Livinejus legebat *infra*; &, quod miror, Nic. Heinſius, Not. ad Ovid. L. 3. Triſt. Eleg. 4. ỳ. 25. male uterque. *intra fortunam ſuam eſſe*, valet, citra limites fortunae conſiſtere, gerere ſe modeſtiorem quam quidem per fortunam licere poſſet. Cicero L. 4. ad famil. Epiſt. 4. *Sed tamen quoniam effugi ejus offenſionem, qui fortaſſe arbitraretur me hanc remp. non putare ſi perpetuo tacerem, modice hoc faciam, aut etiam intra modum: ut & illius voluntati & meis ſtudiis ſerviam.* quae verba exponens A. Gellius L. 12. C. 13. ita ſcribit: Modice *dixerat, id eſt, cum modo aequo & pari; deinde, quaſi hoc deſpiceret & corrigere id vellet*, aut etiam intra modum. *per quod oſtendit minus ſeſe id facturum eſſe, quam quod fieri modice videretur: id eſt, non ad ipſum modum, ſed retro paullulum & citra modum.* apparet hinc error Joannis Paſſeratii, in Ciceronis loco adducto *infra* reſcribentis, lib. Conject. C. 6, contra tam certam ipſius antiquitatis lectionem. Horatius L. 1. Sat. 1.

dic, quid referat intra
Naturae fines viventi, jugera centum, an
Mille aret.

Tacitus L. 3. Annal. C. 72. *Simul laudibus Sejanum extulit, tamquam labore vigilantiaque ejus tanta vis unum intra damnum ſtetiſſet.* & C. 75. *Labeo incorrupta libertate, & ob id fama celebrior: Capitonis obſequium dominantibus magis probabatur. Illi, quod praeturam intra ſtetit, commendatio ex injuria; huic, quod conſulatum adeptus eſt, odium ex invidia oriebatur.* & L. 12. C. 53. *Adſeveravit Claudius, contentum honore Pallantem, intra priorem paupertatem ſubſiſtere.* apud eumdem Germanicus L. 2. Annal. C. 71. *Si fato concederem, juſtus mihi dolor etiam adverſus Deos eſſet, quod me parentibus, liberis, patriae, intra juventam praematuro exitu raperent.* Florus L. 1. C. 3. de Horatio, qui occiderat ſororem ſuam: *Citavere leges nefas: ſed abſtulit virtus parricidam: & facinus intra gloriam fuit.* Silius L. 14.

Hoc inter Daphnis deductum ab origine nomen
Antiqua fuit infelix, cui linquere ſaltus,
Et mutare caſas infido marmore viſum.
At princeps generis quanto majora paravit
Intra paſtorem ſibi nomina! Daphnin amarunt
Sicelides Muſae, &c.

Curtius L. 10. C. 5. de Alexandro: *modus immodicarum cupiditatum, Veneris intra naturale deſiderium uſus, nec ulla niſi ex permiſſo voluptas.* ſed hic conſiſtamus intra gargaridiationem.

8. FA-

Digitized by Google

Turpe eſt, quod nequeas, capiti committere pondus;
  Et preſſum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum ſunt omnibus apta,
  Fama nec ex aequo ducitur una jugo.
Gloria Lyſippo eſt animoſa effingere ſigna:
  Exactis Calamis ſe mihi jactat equis.

In

8. FAMA NEC EX AEQUO DUCITUR ULLA JUGO] duo Regii, noſter ſecundus, Groninganus, libri Gebhardi: *Flamma nec ex aequo.* primus noſter:

Palma nec ex aequo clauditur ulla jugo.

Flamma & *clauditur* etiam in Borrichiano legitur. deinde Regii, *illa rogo:* Colbertini, *ulla rogo.* legendum cum Lipſio L. 3. Var. Lect. C. 17:

Fama nec ex aequo ducitur una jugo.

optime Lipſius: nam iſtud *una* erat in Paſſeratii libro. & crebro *illa* vel *ulla* ſcripſerunt librarii pro *una.* Terentius Andr. Act. 4. Sc. 4.

verbum ſi mihi
Unum, praeterquam quod te rogo, faxis, cave.

ibi codices minus emendati habebant *verbum ſi mihi ullum*, obſervante viro laudatiſſimo Georgio Fabricio. tamen *unum* poſtulat Donati nota: *accommodate comminatur Davus: paene enim Myſis univerſa narrabat.* idem mendum Gruteri induſtria ex Floro ſuſtulit L. 4. C. 2. *numquam uno loco tantum virium populi Romani, & tantum dignitatis Fortuna vidit.* & hic erat *ullo loco.* dicit ergo poëta, Non eadem gloria ex eádem arte quamlibet magnos artifices manet. Lyſippus ſtatuis humanis effingendis clarior eſt quam Calamis: qui tamen ipſe meliores equos fecit quam Lyſippus. &c. aliter Jo. Fred. Gronovio viſum fuiſſe in Diatribe Statiana non ignoro. quem, qui volet, ſequatur. Philippus Silvius ſuo more, hoc eſt plus quam pueriliter, reddidit, *neque ex eodem fonte laus omnis & nomen provenit.*

9. GLORIA LYSIPPO EST ANIMOSA EFFINGERE SIGNA] recte *animoſa*, animata quaſi ac viventia. ſic Myronis boves ſupra appellavit *vivida ſigna.* Quintilianus L. 12. C. 10. *ad veritatem Lyſippum & Praxitelem acceſſiſſe optime affirmant.* & poterat de iis arbitrari Propertius, teſtis oculatus. Vellejus L. 1. C. 11. *Hic eſt Metellus Macedonicus, qui porticus circumdatas duabus aedibus ſine inſcriptione poſitis, quae nunc Octaviae porticibus ambiuntur, fecerat: quique hanc turmam ſtatuarum equeſtrium, quae frontem aedium ſpectant, hodieque maximum ornamentum ejus loci, ex Macedonia detulit. cujus turmae hanc cauſſam referunt: Magnum Alexandrum impetraſſe a Lyſippo, ſingulari talium auctore operum, ut eorum equitum, qui ex ipſius turma apud Granicum flumen ceciderant, expreſſa ſimilitudine figurarum, faceret ſtatuas, & ipſius quoque iis interponeret.* Plinius L. 34. C. 8. *Alexandrum, amicorumque ejus imagines, ſumma omnium ſimilitudine expreſſit. Has Metellus Macedonia ſubacta tranſtulit Romam.*

10. EXACTIS CALAMIS SE MIHI JACTAT EQUIS] multa Calamidis opera paſſim celebrant antiqui: ſed inprimis admirationi fuerunt quos fecerat equos. magnificum in Alti donarium celebrat Pauſanias L. 6. *aereum currum, in quem vir adſcendit; utrimque veredi ſinguli, pueris inſidentibus. ſunt autem monumenta de Olympicis victoriis Hieronis Dinomenis filii, qui fratri Geloni in Syracuſanorum tyrannide ſucceſſit. currus, Onatae Aeginetae; Calamidis, qui utrimque ſtant equi, & inſidentes illis pueri, opera ſunt.* Plinius L. 34. C. 8. *Calamis & alias quadrigas bigaſque fecit, equis ſemper ſine aemulo expreſſis.* Ovidius Pontic. L. 4. Epiſt. 1.

Vindicat ut Calamis laudem, quos fecit, equorum;
Ut ſimilis verae vacca Myronis opus.

& hujus quidem opera prae Calamidis commendatiora habebantur. Cicero in Bruto C. 18. *Quis enim eorum, qui haec minora animadvertunt, non intelligit, Canachi ſigna rigidiora eſſe, quam ut imitentur veritatem? Calamidis dura illa quidem ſed tamen molliora quam Canachi. Nondum Myronis ſatis ad veritatem adducta; jam tamen quae non dubites pulcra dicere.* Fabius L. 12. C. 10. *Similis in ſtatuis differen-*

Digitized by Google

In Veneris tabula ſummam ſibi ponit Apelles:
Parrhaſius parta vindicat arte locum.
Argumenta magis ſunt Mentoris addita formae:
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus ſigno ſe Jupiter ornat eburno;
Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

Eſt

ferentia. Nam duriora, & Thuſcanicis proxima Calon atque Egeſias, jam minus rigida Calamis, molliora adhuc ſupra dictis Myron fecit. verùm, quod in tranſcurſu obſervo, hic Egeſias, ſive Hegeſias, neſcio quo modo non placet, & de mendo ſuſpicio eſt. Philoſophum eo nomine commemorat Cicero L. 1. Tuſcul. Quaeſt. C. 34: *a malis igitur mors abducit, non a bonis, verum ſi quaerimus. Hoc quidem a Cyrenaico Hegeſia ſic copioſe diſputatur, ut is a rege Ptolemaeo prohibitus eſſe dicatur illa in ſcholis dicere, quod multi his auditis mortem ſibi conſciſcerent.* Valerius Maximus L. 8. C. 9. *Quantum eloquentia valuiſſe Hegeſiam Cyrenaicum philoſophum arbitramur?* ubi eadem refert quae Cicero. Strabo quoque L. 9. ubi Athenae deſcribuntur, Hegeſiae cujuſdam fragmentum laudat, hiſtorici ut puto, & ab altero illo diverſi. fuit fortaſſe idem ille, quem *fractum, minutum, & in ipſa concinnitate puerilem* vocat Cicero in Bruto C. 83. ſed nos ſtatuarium quaerebamus. itaque prope abeſt, ut credam ſcribendum in Fabio *Hegias*. ſane ſtatuarii Hegiae bis meminit Plinius L. 34. C. 8. *eodem tempore aemuli ejus* [Phidiae] *fuere Alcamenes, Critias, Neſtocles, Hegias.* ac deinde: *Hegiae Minerva, Pyrrhuſque rex laudatur, & Celetizontes pueri, & Caſtor & Pollux ante aedem Jovis Tonantis.* Patriam indicat Pauſanias L. 8. *Aetate floruit Onatas eadem qua Hegias Athenienſis, & Argivus Agalades.* de Hegia video Plinium ac Pauſaniam laudari a Franciſco Junio in laborioſo illo artificum catalogo. qui liber nondum prodierat in lucem, quum hae commentatiunculae jam eſſent confectae. quod ideo dico, ut ne Palaemon aliquis furti me velit poſtulare, ſimul caluerit inv ?ocundo deo.

12. Parrhasius parta] *Pyreicus* intruſerat Beroaldus, inque eo facinore ultro etiam gloriatur. *Parrhaſius* eſt in octo libris ſcriptis: quod rite atque ordine Scaliger reſtituit in ſuam ſedem. idem feliciſſime *parta* emendavit ex corrupto *parva*. Sane *parere artem* ita dicitur, ut *parere laudem, gloriam, amicos, imperium, pacem, bellum*, & quae ſunt id genus ſexcenta tanta. Plinius L. 35. C. 10. *Parrhaſius Epheſi natus, & ipſe multa conſtituit. Primus ſymmetriam picturae dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris, confeſſione artificum in lineis extremis palmam adeptus.* haec eſt illa ars, quam Parrhaſius peperiſſe perhibetur.

15. Phidiacus signo se Jupiter ornat eburno] in Groningano, & Comeliniano Gebhardi, erat *ſe Jupiter armat*: quod aliquando multum ſe mihi commendabat. vidi deinde verius eſſe vulgatum *ornat*: neque enim Jupiter ille Eleus tenebat fulmen, uti videre eſt ex illa diligentiſſima atque operoſiſſima hujus nobiliſſimi operis deſcriptione apud Pauſaniam in Eliacis prioribus, ſive L. 5. paſſim quoque alii laudarunt a pulcritudine atque ab ornatu inimitabili. Quintilianus L. 12. C. 10. *Phidias in ebore longe citra aemulum, vel ſi nihil niſi Minervam Athenis, aut Olympium in Elide Jovem feciſſet: cujus pulcritudo adjeciſſe aliquid etiam receptae religioni videtur. adeo majeſtas operis Deum aequavit.* Columella praefat. L. 1. *nec pulcritudine Jovis Olympii Minervaeque Phidiacae ſequentis aetatis attonitos piguit experiri Bryaxim, Lyſippum, Praxitelem, Polycletum, quid efficere, aut quouſque progredi poſſent.* Juvenalis Sat. 8.

Et cum Parrhaſii tabulis, ſigniſque Myronis,
Phidiacum vivebat ebur.

adde Valerium Maximum L. 3. C. 7. extern. 4.

16. Praxitelem proprius vindicat arte lapis] in octo libris ſcriptis, & editionibus primis, legitur, *propria vindicat urbe lapis.* quo modo & duo libri Gebhardi. τὸ *arte*, quod nullae membranae agnoſcunt, videtur Hier. Avantii eſſe figmentum: nam

Digitized by Google

Eſt quibus Elaeae concurrit palma quadrigae,
Eſt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic ſatus ad pacem; hic caſtrenſibus utilis armis.
Naturae ſequimur ſemina quiſque ſuae.

At

primum comparuit in exemplaribus Aldinis. iſtud autem *propria* corruptum puto ex *Paria:* etenim *Parius* habere quoſdam codices, teſtatur Beroaldus. Parium autem marmor prae ceteris marmoribus excelluiſſe, nuſquam non produnt poëtae. & notavit Acro in Horat. L. 1. Od. 19. ℣. 6. Fabius L. 2. C. 19. *Si Praxiteles ſignum aliquod ex molari lapide conatus eſſet exſculpere, Parium marmor mallem rude: at ſi illud artiſex expoliſſet, plus in manibus fuiſſet quam in artifice.* Praxitelem porro marmore quam aere feliciorem, ideo & clariorem, fuiſſe, auctor eſt Plinius L. 34. C. 8. quamquam fecerat etiam ex aere pulcerrima opera. ſed marmoris gloria ſe ipſum ſuperaſſe, idem Vir ſummus prodidit L. 36. C. 5. magnis quoque laudibus tulit Cicero pulcerrimum illud Cupidinis ſignum e marmore, propter quod Theſpiae viſebantur, quum alia viſendi cauſſa nulla eſſet, Accuſ. 4. in Verr. C. 2. & Papinius L. 4. Silv. 6. praecipue extollit

laboriferi vivant quae marmora coelo Praxitelis.

ut jam taceam de tot aliis, quorum elogiorum finis nullus eſt. itaque ſcribendum opinor,

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

Parium marmor ſolum dignum eſt, in quo ſe exerceat Praxitelis artificium nulli imitabile. Paros, Cycladum una in mari Aegeo, habebat urbem ſibi cognominem, patriam Archilochi poëtae. vide Stephanum Byzantium. *lapis urbe Paria* ſic dicitur ut *ficus Zacyntho*, *vinum Lesbo*, & quae ſunt id genus multa veterum munditiarum. de quibus cum cura egit eruditus ſcriptor noſtras Auſonius Popma L. 2. de uſu Antiq. Locut. C. 11.

17. Est quibus Eleae concurrit palma quadrigae] *τὸ eſt* hic & in ſequente verſu habent noſtri duo cum Groningano, alteroque Colbertino, ac Borrichiano. eleganter, & ad morem Atticorum, quod illuſtratum dedit Theodorus Marcilius ad Horat. L. 1. Od. 1. reliqui libri, *ſunt*, *ſunt*. & ſic fere editiones vulgatae. hunc belliſſimum Atticiſmum jure civitatis Batavicae donavit nobiliſſimus ſcriptor, & ſaeculorum memoria digniſſimus, Petrus Cornelius Hoofdius, eo creberrime uſus. ſic Propemptico Laurentii Realii:

Daar was'er wel zoo week, dat d'oogen tranen droegen,
Tot tuigen hoe in 't hart de zielen lieſlijk loegen,
Mits zy beleefden, dat hun Aemſtel was geraakt
Aan eigen burger, die had Koningen gemaakt.

in Vita Henrici Magni: *Daar is'er van gevoelen, dat het alle deze liſt te doen was, om vreede ende oorlog in der hand te hebben, met het handelen van zyn hart.* ----- ----- *Daar was'er die geloofden, dat hy zich zelven uit wanhoop verdronken had.* Epiſt. 39. *Der is'er niettemin, die honing en melk voor de twee lieflijkſte lekkernyen des lands van beloften houden, en als ze gemengt zyn, zouden'er geenen mondt aan ſteeken.* atque ita ſaepe alibi: praeſertim in opere aeterno Hiſtoriarum Belgicarum. tamen brevi ad has delicias obbrutuit infelix palatum hominum quorumdam inepte doctorum, quibus ſordet & putet quidquid eſt Venerum tranſmarinarum.

20. Nat. sequitur] non dubito, a poëtae manu fuiſſe *ſequimur*; unde detritis paullatim duabus lineolis enatum fuit iſtud *ſequitur*. nomina collectiva & partitiva, ut magiſtri vocant, ſingularia eleganter cum verbo plurali ponuntur. Virgilius L. 6. Aen.

Quiſque ſuos patimur Manis.

L. Septimius L. 3. C. 12. *ita per diſtributionem officia ſua quiſque procurantes igni plurimo in armis pernoctant.* & L. 4. C. 8. *collectos ſuos quiſque igni cremant, & more patrio ſepeliunt.* & ante eum locupletior auctor T. Livius L. 27. C. 51. *Tum enimvero aetas omnis currere obvii; primus quiſque oculis auribuſque haurire tantum gaudii cupientes.* ſed in promptu ſunt ubique exempla.

22. Co-

At tua, Maecenas, vitae praecepta recepi,
Cogor & exemplis te ſuperare tuis.
Quum tibi Romano dominas in honore ſecures,
Et liceat medio ponere jura foro:
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hoſtes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum:
Et tibi ad effectum vires det Caeſar, & omni
Tempore tam faciles inſinuentur opes:
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras,
Velorum plenos ſubtrahis ipſe ſinus.

Cre-

22. COGOR ET EXEMPLIS TE SUPERARE TUIS] marmor vetus Arimini in templo S. Bartoli, quod a Steph. Pighio deſcriptum Gruterus publicavit, CIↃXCIV. 2. QVOD. LIBERALITATES. IN. PATRIAM. CIVESQ. A. MAJORIBVS. SVIS. TRIBUTAS. EXEMPLIS. SUIS. SUPERAVERIT.

25. MEDORUM PUGNACES IRE PER HOSTES] Groninganus, *pugnatos.* quod valeret, depugnatos, debellatos.

26. ONERARE TUAM FIXA PER ARMA DOMUM] proprio *figendi* verbo utitur, quo & ſaepe Livius in hac re uſus eſt, & poëtae complures. Pedo Albinovanus Conſolat. ad Liviam Aug.

Moeſta domus plangore ſonat; cui figere laetus
Parta ſua dominus voverat arma manu.

Horatius L. 1. Epiſt. 1.

Vejanius armis
Herculis ad poſtem fixis latet abditus agro.

Lucanus L. 1.

Deripiunt ſacris adfixa penatibus arma,
Quae pax longa dabat: nuda jam crate fluentes
Invadunt clypeos, curvataque cuſpide pila,
Et ſcabros nigrae morſu rubiginis enſes.

C. Silius L. 6. de Attilio Regulo:

Adfixi clypei, curruſque, & ſpicula nota
Aedibus in parvis, magni monumenta triumphi
Pulſabant oculos.

& L. 15.

Fatidicis Nabis veniens Ammonis arenis
Improba miſcebat ſecurus praelia fati,
Ceu tutante Deo, ac patriis ſpolia Itala templis
Fixurum vano tumidus promiſerat ore.

Virgilius L. 3. Aen.

Aere cavo clypeum, magni geſtamen Abantis,
Poſtibus adverſis figo.

inibi Servius: *proprie.* FIGI *enim dona dicuntur, ut* Sacra ad faſtigia fixi. *& ſciendum, inter ſacratas res etiam dona eſſe, ſicut in libris ſacrorum invenitur; quae tam diu dona dici poſſunt, quam diu non profanantur.* Plinius L. 35. C. 2. *Aliae foris & circa limina animorum ingentium imagines erant, adfixis hoſtium ſpoliis, quae nec emtori refigere liceret: triumphabantque etiam dominis mutatis ipſae domus.* vides morem & in ſacris & in profanis aedibus celebratum, ſervato utrobique *figendi* verbo.

29. IN TENUES HUMILEM TE COLLIGIS UMBRAS] elegans eſt iſtud *colligis*, ſed Marollio parum perſpectum, ita vertenti: *Tu te renfermes en toute humilité ſous de petites ombres.* tamen Paſſeratius ceperat non incommode. Apulejus Apolog. *Ego contra, quantulacumque haec tibi videntur, multa etiam & nimia arbitror, & cupio me ad pauciora coërcere, tanto beatior futurus, quanto collectior.* τὸ *umbras* opponit luci & ſplendori aulae. male hic Paſſeratius: *ita te aſtringis reduciſque collecta cupiditate, ut non procul umbram jacias.* poſſis & ad ſtudium hortorum referre, quo flagrabat Maecenatis animus. Pedo Albinovanus:

Maluit umbroſam quercum, Nymphaſque canentes,
Paucaque pomoſi jugera certa ſoli.
Pieridas, Phoebumque colens in mollibus hortis

Sede-

Crede mihi, magnos aequabunt iſta Camillos
  Judicia, & venies tu quoque in ora virum.
Caeſaris & famae veſtigia juncta tenebis:
  Maecenatis erunt vera tropaea fides.
Non ego velifera tumidum mare findo carina:
  Tuta ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.
Non flebo in cineres arcem ſidiſſe paternos
  Cadmi, nec ſemper praelia clade pari.
Nec referam Scaeas, & Pergama Apollinis artes,
  Et Danaum undecimo vere rediſſe rates,

Moe-

Sederat argutas garrulus inter aves.

33. Caesaris et famae vestigia juncta tenebis] Palmerius corrigit, *faſtigia:* quia ſcilicet *faſtigia famae* recte dicatur; *tenere* autem *veſtigia*, non recte. atqui Virgilius dixit L. 5. Aen.

Hic juvenis jam victor ovans veſtigia preſſo
Haud tenuit titubata ſolo.

eleganter, & valde ad rem, *niti in veſtigia majorum*, quod minus eſt quam *tenere*, apud Juſtinum legitur L. 29. C. 1. *His regibus pueris, etſi nulli ſenioris aetatis rectores erant, tamen in ſuorum quibuſque majorum veſtigia nitentibus magna indoles virtutis enituit.* Sed Palmerii temeritatem bene retudit Valens Acidalius ad L. 2. Velleji C. 88. qui tamen ubi in praecedente verſu legit, *magnos aequabunt iſta triumphos*, in eo adverſantes ſibi habet omnes libros antiquos, qui magno conſenſu praeferunt *Camillos.* nec video cur repudiemus.

36. Tota sub exiguo flumine nostra mora est] Groninganus; *Tuta ſub exiguo eſt*, & deinde *noſtra ratis.* Paſſeratii quoque libri habebant *ratis.* legendum videtur,

Tuta ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.

ita ſupra dixerat L. 2. Eleg. 3.

Tranquillo tuta deſcendis flumine cymba.

& hujus libri Eleg. 2.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas:
Tutus eris: medio maxima turba mari eſt.

Ovidius Triſt. L. 2.

Non ideo debet pelago ſe credere, ſi qua
Audet in exiguo ludere cymba lacu.

37. In cineres arcem sedisse paternos] melius opinor *ſidiſſe* ſcribemus. Virgilius L. 2. Aen.

Tum vero omne mihi viſum conſidere in ignis
Ilium, & ex imo verti Neptunia Troja.

& L. 9.

at non viderunt moenia Trojae
Neptuni fabricata manu conſidere in ignis?

Tacitus L. 3. Hiſtor. C. 33. *Per quatriduum Cremona ſuffecit. Cum omnia ſancta profanaque in igne conſiderent, ſolum Mephitis templum ſtetit ante moenia, loco, ſeu numine defenſum.* Haec quidem ego ſic mecum cogitaveram: ſed quid reſpondebo Priſciano? (is L. 10, dicit: *ab eo quod eſt Sido praeteritum non inveni.*) nimirum, commutari crebro duo iſta verba *Sidere* & *Sedere*, inprimis autem in compoſitis? hic vero loci nihil mutandum, idque auctore Papinio Statio? L. 5. Silv. 3:

ſacrilegis lucent Capitolia taedis,
Et Senonum furias Latiae ſumſere cohortes.
Vix requies flammis: necdum rogus ille Deorum
Sederat.

Nequaquam. inveniri ejus verbi praeteritum jam ex laudato Taciti loco vidimus, & firmavit pridem eximius ille Gronovius L. 4. Obſerv. C. 16. correcto ſimul Papinio, & verbo *Siderat*, quod male elfurcillatum erat; in ſedem ſuam reducto.

38. Nec semper praelia clade pari] Lipſius L. 2. Ant. Lect. C. 10, ſuſpicabatur emendandum *nec ſeptem*, propter ſeptem iſtos celebres duces. Paſſeratii libri, *nec fratrum.* noſtri nihil mutant. & recte. erant enim clades ſemper pares, victoribus non minus quam victis exitioſae. vide Eraſmum noſtrum adagio *Cadmea victoria.*

39. Pergama Apollinis arces] leve mendum omnem ſenſus elegantiam evertit. ſcripſerat poëta, *Apollinis artes.* fabula eſt notiſſima, neque hic repetenda. Ovidius Epiſt. Oenonae:

Me fide conſpicuus Trojae munitor amavit.

&

Moenia quum Grajo Neptunia preſſit aratro
Victor Palladiae ligneus arcis equus.
Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos,
Et ceciniſſe modis, Dore poëta, tuis.
Haec curent pueri, haec curent ſcripta puellae,
Meque Deum clament, & mihi ſacra ferant.

Te

& Epiſt. Paridis:

Ilion adſpicies, firmataque turribus altis
Moenia, Phoebeae ſtructa canore lyrae.

quod quis fecit, aut condidit, id dicitur ejus *ars.* Virgilius L. 5. Aen.

riſit pater optimus olli,
Et clypeum efferri juſſit, Didymaonis artes,
Neptuni ſacro Danais de poſte refixum.

Ovidius L. 6.

Multa dabant animos: ſed enim nec conjugis artes,
Nec genus amborum, magnique potentia regni,
Sic placuere illi, quamvis ea cuncta placebant,
Ut ſua progenies.

Niobe iſtic appellat *conjugis artes* urbem Thebarum, quam vir ſuus Amphion lyrae canore conſtruxerat, ut Trojam Apollo. quod noſter paullo apertius L. 1. Eleg. 9.

Atque Amphioniae moenia flere lyrae.

Papinius L. 11. Theb.

O furor, o homines, dirique Prometheos artes,
Quam bene poſt Pyrrham tellus pontuſque vacarent!

40. DANAUM DECIMO VERE] ſyllaba ultima vocis primae abſorpſit primam ſequentis: nam certe ratio temporis poſtulat *undecimo.* quod notius eſt, quam ut debeat operoſe probari. bene autem dixit *vere.* nam veris initio a Troade ſolverunt Graji victores. Servius ad L. 11. Aen. ẏ. 259. *ſcit triſte Minervae Sidus*] *Re vera conſtat Graecos tempeſtate laboraſſe aequinoctio vernali, quando manubiae Minervales, id eſt fulmina, tempeſtates graviſſimas commovent. unde perite dicendo* SIDVS, *utrumque complexus eſt. nam* SIDVS *& tempeſtatem ſignificat, & re vera ſidus. Haec autem numina, quae inter ſidera non videmus, licet ſua ſigna propria non habeant, cum aliis poteſtate ſunt permiſta: ut Ophiucus ipſe eſt Aeſculapii: Gemini, Apollinis & Herculis eſſe dicuntur: ſic Minervae Aries eſſe dignoſcitur.*

42. VICTOR PALLADIAE LIGNEUS ARTIS EQUUS] putant adludi locum Virgilii L. 2. Aen.

Inſtar montis equum divina Palladis arte
Aedificant.

ſed falluntur, qui ita putant. legendum eſt *arcis*: idque verum eſſe evincet ipſe Virgilius, libro laudato:

Pars ſtupet innuptae donum exitiale Minervae,
Et molem mirantur equi: primuſque Thymoetes
Duci intra muros hortatur, & arce locari.

id quum impediſſet Laocoon infelix, mox a duobus anguibus enectus una cum geminis filiis poenas dedit pii conſilii, quia jam Trojae ſic fata ferebant. cives autem ceteri, attoniti pavore monſtrorum,

ſcelus expendiſſe merentem
Laocoonta ferunt; ſacrum qui cuſpide robur
Laeſerit, & tergo ſceleratam intorſerit haſtam,
Ducendum ad ſedes ſimulacrum, orandaque Divae
Numina conclamant.

quod & factum magno molimine, narrante iſtic Aenea, & addente:

Inſtamus tamen immemores caecique furore,
Et monſtrum infelix ſacrata ſiſtimus arce.

unde poſt paullo deſcendentes Graji urbem ipſam invaſerunt. Deiphobus de conjuge ſua Helena, L. 6. Aen.

Illa chorum ſimulans, evantis orgia circum
Ducebat Phrygias: flammam media ipſa tenebat
Ingentem, & ſumma Danaos ex arce vocabat.

recte itaque dicitur equus ille *victor arcis Palladiae.* lege ſis Demodoci cantilenam apud Homerum, ſub finem L. 8. Odyſſ. & Hyginum cap. 108. Pariſinus interpres illuſtri lumine perfudit hunc verſiculum: *Equus abiegnus artis Palladiae victor.* id qui capit, non opus habet mea correctione.

44. PURE POËTA] omnes omnium libri ſcripti habent, *dure poëta*; etiam ii, quibus Beroal-

 dus

Te duce vel Jovis arma canam, caeloque minantem
  Coeum, & Phlegraeis Oromedonta jugis:
Celſaque Romanis decerpta palatia tauris
  Ordiar, & caeſo moenia firma Remo:
Eductoſque pares ſilveſtri ex ubere reges.
  Creſcet & ingenium ſub tua juſſa meum.
Proſequar & currus utroque ab litore ovantes,
  Parthorum aſtutae tela remiſſa fugae:
Clauſtraque Peluſi Romano ſubruta ferro,
  Antonique graves in ſua fata manus.

Mol-

dus uſus fuit, ac Scaliger. illius eſt τὸ *Coe*, quod vulgatas jam olim inſedit: hujus τὸ *pure*. ſed legendum *Dore*, mutato *u* in *o*, ut recte atque eleganter obſervavit ingenioſiſſimus Petrus Scriverius Animadverſ. in librum Spectaculorum, qui Martiali ſolet praefigi, Epigr. 31. *Dorus* autem eſt *Dorius*, vel *Doricus*. cujus metaplaſmi inſignia iſtic exempla. ceterum de commutatione literarum *o* & *u*, non eſt cur multa loquamur. obvia ſunt paſſim exempla. Tamen haec obſervatiuncula, utut tenuis, neglecta in fraudem duxit viros alia excellentes. apud Valer. Flaccum locus eſt a multis vexatus, nullo ſuo merito, L. 2. Argon. ℣. 573.

manet inmotis nox Dorica luſtris,
Et genus Aeneadum, & Trojae melioris honores.

eum locum exponens Angelus Politianus, homo inſigniter eruditus, Miſcellaneorum Cap. 5, dicit ſe vidiſſe ac legiſſe in codice pervetere Taddaei Ugoleti *nox durica*. itaque maluit ad equum illum durateum Epei deflectere, quam cum libris vulgatis agnoſcere τὸ *Dorica*. in qua voce vera mens eſt cultiſſimi poëtae. nec tamen fallebat codex ille pervetus: ſiquidem *durica* idem iſtic erat, quod vulgarium *Dorica*.

47. Coeloque minantem Caeum] in noſtro ſecundo eſt *minacem*, quod ferri poterat. Horatius L. 2. Od. 12.

ductaque per vias
Regum colla minacium.

& L. 3. Od. 4.

Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu?

48. Oromedonta] ab hoc gigante nomen traxiſſe montem excelſum in inſula Co, tradit eruditiſſimus Caſaubonus Lection. Theocrit. C. 6. reſtat tamen ut amplius inquiratur: neque enim fuiſſe ignobilem, vel ex hoc uno loco palam eſt.

55. Castraque Pelusi] acuta eſt & capitalis Jani Melleri Palmerii emendatio, *Clauſtraque Peluſi*. quae tamen ipſa apud Lipſium legitur Com. in L. 2. Annal. Taciti C. 59. *Equitibus Romanis illuſtribus ſepoſuit* [Auguſtus] *Aegyptum: ne fame urgeret Italiam, quiſquis eam provinciam, clauſtra terrae ac maris, quamvis levi praeſidio adverſus ingentes exercitus inſediſſet.* A. Hirtius lib. de bel. Alexandr. C. 26. *tota Aegyptos maritimo acceſſu Pharo, pedeſtri Peluſio, velut clauſtris, munita exiſtimatur.* Lucanus L. 10.

Tunc clauſtrum Pelagi cepit Pharon. inſula quondam
In medio ſtetit illa mari, ſub tempore vatis
Proteos: at nunc eſt Pellaeis proxima muris.

Valerius Flaccus L. 5.

Illum, poſt acies rubrique noviſſima clauſtra
Aequoris, hic reſides thiaſos, hic aera moventem,
Udaque pampinea nectentem cornua vitta,
Nunc etiam meminiſtis, aquae.

& paullo poſt, ubi de Amazone:

Cum redit ingenti per Caſpia clauſtra triumpho,
Maſſageten Medumque trahens.

Florus L. 2. C. 7: *Flaminino duce invios antea Chaonum montes, Aoumque amnem per abrupta cadentem, id eſt, ipſa Macedoniae clauſtra penetravimus.* & Cicero Corinthum poſitu ſuo *clauſtra locorum Graeciae tenere* dixit Agrar. 2. C. 32.

57. Mol-

Digitized by Google

Mollia tu coeptae fautor cape lora juventae,
Dexteraque immiſſis da mihi ſigna rotis.
Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis: & a te eſt
Quod ferar in partes ipſe fuiſſe tuas.

57. Mollis tu coeptae fautor cape lora juventae] quis adeo mentis inops, aut Latini ſermonis expers, ut patronum munificum ac benignum vocare ſuſtineat *fautorem mollem*? concedamus id librariis, qui fortaſſe fando aliquid inaudiverant, taxari aliquando a L. Seneca mollitiem Maecenatis. unde & credere potuerint, cognomen ei adhaeſiſſe *mollis*. quo modo ex ipſomet poëta *nautam* fecerant. mihi non eſt dubium, fuiſſe ab auctoris manu & calamo, *mollia*. multoties errorem iſtum errarunt indocti homines, ut extrita vocali vocis ultima, intruſerint inficetum ſuum atque illepidum *s*. ſic L. 2. Eleg. 25. habuimus,

Triſtia ad Archemori funera victor equus.

lucumones iſti ſcripſerant *triſtis*. altera abhinc Elegia legitur,

Conjugis obſcoeni pretium Romana popoſcit Moenia.

ubi *conjugii* legendum eſſe, haud vana conjectura oſtenderunt viri docti. Ovidius in Ibin:

Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino.

olim *infantiis* legebatur. Pedo Albinovanus in obitum Maecenatis:

Militis Eoi fugientia terga ſecutus.

& hic ſcripſerant *fugientis*. tale quid ut in Marone ne fieret, cavit Servii induſtria, L. 8. Aen.

Aetherii ſpectans orientia ſolis
Lumina.

pro (inquit) *orientis ſolis lumina*. plurima hujus generis menda etiam nunc deturpant non unum poëtam. *mollia* autem *lora*, ut in eadem re *mollia prata* dixit ſupra Eleg. 2.

Mollia ſunt parvis prata terenda rotis.

& *mollia fata* L. 1. Eleg. 7.

Sint modo fata tuis mollia carminibus.

juſſa haud mollia, Virgilius L. 3. Georg.

Interea Dryadum ſilvas ſaltuſque ſequamur
Intactos, tua, Maecenas, haud mollia juſſa.

id autem deprecatur noſter, ac Maecenatem orat ut liceat ſibi deductum dicere carmen, quale ſcilicet conveniens erat aetati tenerae, cui ludum dare optat.

VIII.

Mirabar quidnam miſiſſent mane Camoenae,
Ante meum ſtantes ſole rubente torum.

Nata-

1. Quidnam misissent mane Camoenae] *juſſiſſent*, quod maluerunt quidam, auctori ſuo Antonio Volſco libens redono. Nic. Heinſius Not. ad Claudian. Epithal. Pall. & Celer. ꝟ. 56, ſcribit, *viſiſſent*; uti & verſu tertio,

Natalis noſtrae ſignum viſere puellae.

in primo ſi quid mutandum, potior mihi fuerit Paſſeratii ac Livineji conjectura, *riſiſſent*. quod non male cum plauſu manuum facit. Sed *ſignum mittere*, eſt, ſignum dare. quare ſuſtinebo adſenſum, donec prodierint dudum promiſſae in noſtrum poëtam Notae Viri ſummi, quem certus ſum nihil in hoc literaturae genere tentaſſe ſine bonis rationibus. Eas vero brevi, ut auguror, debebit orbis eruditus beneficio Caroli Crucii, Viri Ampliſſimi, quem honoris cauſſa nomino, atque amicitiae. interim moneo, in omnibus libris ſcriptis inveniri lectionem vulgo receptam; ne uno quidem aliorſum eunte.

2. Ante meum stantes sole rubente torum] magnus Heinſius loco laudato, reponit *ſole oriente*. ſed & hic ſuſtinebo. expendamus interea ſi τὸ *rubente* defendi queat, auctore Claudiano in Prob. & Olyb. Conſ.

Sol, qui flammiferis mundum complexus habenis
Volvis inexhauſto redeuntia ſaecula motu,
Sparge diem meliore coma, crinemque repexi
Blandius elato rubeant temone jugales,
Efflantes roſeum frenis ſpumantibus ignem.

&

Natalis noſtrae ſignum miſere puellae,
Et manibus fauſtos ter crepuere ſonos.
Tranſeat hic ſine nube dies, ſtent aëre venti,
Ponat & in ſicco molliter unda minas.
Adſpiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobae lacrimas ſupprimat ipſe lapis.
Alcyonum poſitis requieſcant ora querelis:
Increpet abſumtum nec ſua mater Ityn.
Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge, & poſcentes juſta precare Deos.

Ac

& Marone L. 7. Aen.

Jamque rubeſcebat radiis mare, & aethere ab alto
Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.

ac Lucano (ne infinitam ſumamus operam) L. 2.

jam Phoebum urgere monebat
Non idem Eoi color aetheris, albaque nondum
Lux rubet, & flammas propioribus eripit aſtris.

8. ET NIOBAE LACRIMAS SUPPRIMAT IPSE LAPIS] haec eſt lectio libri Groningani, quam nolim ſollicitari. auctor eſt Callimachus, Hymno in Apollinem, Thetidem, etſi miſeram matrem atque orbam, non plorare amiſſum Achillem quoties *Io Paean*, *Io Paean*, audiverit: Nioben quoque in lacrimoſum ſaxum induratam, intermittere tum aeternos ſuos dolores. id noſter urbaniſſime tranſtulit ad natalem ſuae Cynthiae. de vocabulo *lapis* vide notata ad Callimachum illuſtri Spanhemio p. 60. 61.

10. INCREPET ABSUMTUM NEC SUA MATER ITYN] Procnen intellige, ſive hirundinem, inamabile triſantem. eam fabellam aliter atque aliter apud veteres narrari non ignoro: ſed nunc luſcinia locum hic habere nullum poteſt. pulcre poëta praeſtantiſſimus Petrus Angelius Bargaeus, de hirundine quae pullos ſuos ſtrangulaverat:

Proh ſcelus infandum! quis jam te, barbara Progne,
Credat Itym manibus non laceraſſe tuis?

11. FELICIBUS EDITA PENNIS] volunt τὸ *pennis* hic poni pro avibus, notante primum Gulielmo Cantero L. 6. Novar. Lect. C. 12. mihi ſecus videtur, & poſitum ajo pro avium volatu. unde auguria atque omina captaſſe priſcos ſcimus. Virgilius L. 3. Aen.

Trojugena interpres Divûm, qui numina Phoebi,
Qui tripodas, Clarii lauros, qui ſidera ſentis,
Et volucrum linguas, & praepetis omina pennae.

Valerius Flaccus L. 1.

contra Phoebeïus Idmon,
Cui genitor tribuit monitu praenoſcere Divûm
Omina, ſeu flammas, ſeu lubrica cominus exta,
Seu plenum certis interroget aëra pennis.

Papinius *alas* vocat, apto ad mentem noſtri vocabulo, L. 3. Theb.

Jupiter omnipotens, nam te pernicibus alis
Addere conſilium, volucreſque implere futuri,
Ominaque & cauſſas coelo deferre latentes
Accipimus.

Servius ad L. 1. Aen. ỷ. 397. *in auguriis conſiderandae ſunt non ſolum aves, ſed etiam volatus.* commode jam olim diſtinxerat Ovidius L. 1. Faſtor.

Sed nihil iſta juvant: quia linguae crimen habetis,
Diique putant mentes vos aperire ſuas.
Nec tamen id falſum. nam, Diis ut proxima quaeque,
Nunc penna veras, nunc datis ore, notas.

vide ſis Feſtum in *Alites*, itemque in *Oſcines*. apud noſtrum de prioribus iſtis ſermo eſt: haud quaquam de pennis Cupidinis. quod miror quomodo Paſſeratio in mentem venire potuerit.

13. Ac

Ac primum pura ſomnum tibi diſcute lympha,
Et nitidas preſſo pollice finge comas.
Dein qua pridem oculos cepiſti veſte Properti,
Indue; nec vacuum flore relinque caput.
Et pete, qua polles, ut ſit tibi forma perennis:
Inque meum ſemper ſtent tua regna caput.
Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
Luxerit & tota flamma ſecunda domo:
Sit menſae ratio, noxque inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat onyx.
Tibia nocturnis ſuccumbat rauca choreis,
Et ſint nequitiae libera verba tuae.

25 Dul-

13. Ac primum pura somnum tibi discute lympha] proprium in ea re verbum *diſcutere*. noſter L. 2. Eleg. 20.

Quum mihi diſcuſſit talia viſa metus.

Lactantius de Mort. perſecut. C. 46. *Diſcuſſo deinde ſomno, notarium juſſit aſciri, & ſicut audierat, haec verba dictavit.* Minucius Felix: *cum diſcuſſa caligine, de tenebrarum profundo in lucem ſapientiae & veritatis emergerem, non reſpuit comitem, ſed, quod eſtglorioſius, praecucurrit.* Boëthius L. 1. de Conſol. Philoſ.

Tunc me diſcuſſa liquerunt nocte tenebrae,
Luminibuſque prior rediit vigor.

Apulejus L. 2. Metam. *Ut primum nocte diſcuſſa Sol novus diem fecit, & ſomno ſimul emerſus & lectulo,* &c. idem L. 11. *Confeſtim diſcuſſa pigra quiete, alacer exſurgo, meque protinus, purificandi ſtudio, marino lavacro trado.*

15. Dein qua primum oculos cepisti veste Properti] altero abhinc verſu τὸ *primum* habuimus, quod ſegniter & odioſe hic repetitur. noli dubitare, quin ſcriptum fuerit *pridem*. ſic L. 2. Eleg. 7.

Eripitur nobis jam pridem cara puella.

in fraudem duxit naſutos librarios initium libri 1.

— *Cynthia prima ſuis miſerum me cepit ocellis.*

veſtis ea fuit tunica oſtrina. meminit ipſe L. 2. Eleg. 22.

Obſtupui. non illa mihi formoſior umquam
Viſa, neque oſtrina quum fluit in tunica.

in ſecundo noſtro eſt *dehinc*, pro *dein*.

18. Inque meum semper stent tua regna caput] noſter primus *ſtent tibi regna*, minus recte. infra L. 4. Eleg. 7.

Longa mea in libris regna fuere tuis.

22. Et crocino nares murrheus ungat onyx] *crocinum* unguentum non eſt idem cum *crocomagmate*, quod Paſſeratius putabat, deceptus prava ſcriptura apud Plinium L. 21. C. 22. ubi nunc recte legitur, praeeunte Salmaſio Exercit. p. 108. *Faex quoque expreſſi unguento crocino, quod crocomagma appellant, habet ſuas utilitates contra ſuffuſiones oculorum.* emendavit locum & Jo. Harduinus, ſed tacito Salmaſio. & tamen jam ante duo ſaecula occupaverat Marcellus Vergilius Annot. in Dioſcorid. L. 1. C. 26. *Onyx* (inquit Acro in Horat. L. 4. Od. 12.) *metallum gemmae ſimile. de hoc ad unguenta odorata parva fiebant vaſa.* rectiſſime lapidem onychem diſtinguit ab onyche gemma. Plinius L. 36. C. 8. *hunc* [onychem] *aliqui lapidem alabaſtritem vocant, quem cavant ad vaſa unguentaria, quoniam optime ſervare incorrupta dicitur.* quare vero *murrheum*, ſive *myrrheum* noſter vocaverit, admodum mirifice Beroaldus ac Paſſeratius expoſuerunt. quibus ego non inſultabo. dicitur *myrrheus* a colore flavo, qui in hoc lapide laudatiſſimus perhibetur. Plinius L. 36. C. 8. *Probatur quam maxime mellei coloris, in verticem maculoſi atque non tranſlucidi.* myrrha autem probatiſſima talem habet colorem. inde *fulvam* Ovidius vocat L. 15. Metam.

Dulciaque ingratos adimant convivia ſomnos.
Publica vicinae perſtrepat ora viae.
Sit ſors & nobis talorum interprete jactu,
Quem gravibus pennis verberet ille puer.
Quum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & inſtituet ſacra miniſtra Venus:
Annua ſolvamus thalamo ſolennia noſtro,
Nataliſque tui ſic peragamus iter.

Quo ſimul ac caſias, & nardi lenis ariſtas,
Quaſſaque cum fulva ſubſtravit cinnama myrrha.

talemque deſcribit Plinius L. 12. C. 16. *in plenum autem probatio eſt minutis glebis, nec rotundis, in concretu albicantis ſucci & tabeſcentis, utque fracta candidos ungues habeat.*

25. Dulciaque ingratos adimant convivia somnos] capitalis ille Hiſpanus, qui Petronium inſigni opera illuſtravit, *τὸ ingratos* noſtri interpretatur *coactos & quodammodo neceſſarios*, p. 67. haud vidi magis. ſemper ingratus eſt ſomnus atque intempeſtivus inter convivia: neque ulli homines liberalius ridentur, quam qui iſtic obdormiſcunt. eratque hoc ipſum, quod narrabat Petronius: *vino Falerno inundamur, excepti etiam pluribus ferculis, quum laberemur in ſomnum.* -------- *Quum Aſcyltos gravatus tot malis in ſomnum laberetur, illa, quae injuria depulſa fuerat, ancilla totam faciem ejus fuligine longa perfricuit, & non ſentientis labra humeroſque ſopionibus pinxit.* apud Horatium Nereus L. 1. Od. 15.

Ingrato celeres obruit otio
Ventos.

26. Publica vicinae perstrepat aura viae] in ſex libris *aura* legitur; in duobus Regiis *ara*. atque hoc Paſſeratio placuit. melius ac verius *ora* reſcripſit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 12. Metam. ℣. 430. de quo nec ambigendum. certe *ara* quid huc faciat, non video. Cicero pro Roſcio Amer. C. 46. *animi & aurium cauſſa tot homines habet, ut quotidiano cantu vocum, & nervorum, & tibiarum, nocturniſque conviviis tota vicinitas perſonet.*

28. Quem gravibus pennis verberet ille puer] illuſtris tranſlatio a dimicatione avium generoſarum. Laevinus Torrentius hunc locum laudans ad Horat. L. 1. Od. 27. *torqueat* ſcripſit, pro *verberet*, perſpicuo errore memoriae.

32. Natalisque tui sic peragamus iter] Groninganus habet *ter peragamus*. quam inſulſam lectionem ſpurcidica interpretatione fulcire conatus eſt Paſſeratius. *peragere iter natalis* valet, celebrare diem natalem, quam longus eſt. videſis notam ad L. 2. Eleg. 24. ℣. 22. *iter* autem *natalis* dicitur, ut *iter lucis, iter mortis, iter vitae.* noſter infra Eleg. 18.

Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

& ſupra Eleg. 5.

Per te immaturum mortis adimus iter.

Minucius Felix: *ut qui viam terit, eo felicior, quo levior incedit: ita beatior in hoc itinere vivendi, qui paupertate ſe ſublevat, non ſub divitiarum onere ſuſpirat.* & alibi idem ille caſtiſſimus ſcriptor: *Fortunae male creditur, & magno viatico breve vitae iter non inſtruitur, ſed oneratur.* Auſonius Idyll. 15.

Quod vitae ſectabor iter?

IX.

Digitized by Google

IX.

QUid mirare, meam ſi verſat femina vitam,
Et trahit addictum ſub ſua jura virum?
Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?
Venturam melius praeſagit navita noctem:
Vulneribus didicit miles habere modum.

3. Criminaque ignavi capitis] in duobus Gebhardi erat *Carminaque.* ſed vulgatam defendit ipſe Propertius L. 1. Eleg. 12.

Quid mihi deſidiae non ceſſas fingere crimen?

5. Venturam melius praesagit navita mortem] miror eorum pertinaciam, qui lectionem non nauci, *mortem*, tam ſtudioſe fovent. jam plus quam duo ſunt ſaecula, poſtquam monuit Beroaldus in priſcis codicibus legi *noctem*, id eſt, tempeſtatem, ſive hiemem, ut poëtae loquuntur; quam peritus nauta non difficulter e coeli facie praeſagit, ſaepe eam expertus nimirum, non autem ſaepe mortuus. *nox* pro tempeſtate L. Attius dixit Prometheo:

Titanum ſoboles, ſocia noſtri ſanguinis,
Generata Coelo, adſpicite religatum aſperis
Vinctumque ſaxis; navem ut horriſono freto
Noctem paventes timidi adnectunt navitae.

pulcre Lucretius L. 4.

modo quom fuerit liquidiſſima coeli
Tempeſtas, perquam ſubito fit turbida foede
Undique, uti tenebras omneis Acherunta rearis
Liquiſſe, & magnas coeli compleſſe cavernas.
Uſque adeo taetra nimborum nocte coorta
Inpendent atrae formidinis ora ſuperne.

Virgilio quoque frequens vox eſt. ecce locum adprime huc facientem L. 3. Aen.

Tum mihi caeruleus ſupra caput adſtitit imber,
Noctem hiememque ferens; & inhorruit unda tenebris.
Continuo venti volvunt mare, magnaque ſurgunt
Aequora. diſperſi jactamur gurgite vaſto.
Involvere diem nimbi, & nox humida coelum
Abſtulit. ingeminant abruptis nubibus ignes.
Excutimur curſu, & caecis erramus in undis.

& alterum L. 1.

Eripiunt ſubito nubes coelumque diemque
Teucrorum ex oculis: ponto nox incubat atra.

videre autem omnino debes initium L. 5. diviniſſimi operis.

6. Miles habere metum] miles peſſime commendatur a metu. mihi certum eſt, a poëtae manu fuiſſe *habere modum.* elementa *t* & *d* millies inter ſe commutant; nec minus *e* atque *o.* *habere* autem *modum* Latiniſſime dicitur. noſter L. 2. Eleg. 12.

Verus amor nullum novit habere modum.

Horatius L. 2. Sat. 3.

o here, quae res
Nec modum habet, neque conſilium, ratione modoque
Tractari non vult.

Cicero L. 2. de Finib. *Ergo & avarus erit, ſed finite: & adulter, verum habebit modum: & luxurioſus, eodem modo.* Terentius Andr. Act. 1. Sc. 1.

Nam qui cum ingeniis conflictatur ejuſmodi,
Neque commovetur animus in ea re tamen,
Scias poſſe habere jam ipſum ſuae vitae modum.

itaque ſenſus erit: Miles pugnarum vetus, & ſaepe vulneratus, didicit ardoris ſui modum habere, cautiuſque pugnare quam fecerat tiro, neque periculis quibuſvis objicere injuſſum caput. ad rem ſummus imperatorum Caeſar L. 3. B. C. cap. 93. *noſtri milites, dato ſigno, cum infeſtis pilis procucurriſſent, atque animadvertiſſent non concurri a Pompejanis, uſu periti, ac ſuperioribus pugnis exercitati, ſua ſponte curſum repreſſerunt.* h. e. ardoris ſui habuerunt modum. quae res neglecta magnae fraudi fuit equitibus Rhemis, Bellovacum peditem cupidius inſequentibus. A. Hirtius

Iſta ego praeterita jactavi verba juventa:
Tu nunc exemplo diſce timere meo.
Colchis flagrantes adamantina ſub juga tauros
Egit; & armigera praelia ſevit humo:
Cuſtodiſque feros clauſit ſerpentis hiatus,
Iret ut Aeſonias aurea lana domos.
Auſa ferox ab equo contra oppugnare ſagittis
Maeotis Danaum Pentheſilea rates.
Aurea cui poſtquam nudavit caſſida frontem,
Vicit victorem candida forma virum.

Om-

L. 8. Bel. Gal. C. 11. *noſtri detrimento admonentur, diligentius exploratis locis ſtationes diſponere, ac moderatius cedentem inſequi hoſtem.* ſapientiſſime, ut omnia, M. Tullius L. 1. de Off. C. 24. *Numquam omnino periculi fuga committendum eſt, ut imbelles timidique videamur. ſed fugiendum etiam illud, ne offeramus nos periculis ſine cauſſa: quo nihil poteſt eſſe ſtultius.*

10. ARMIGERA PRAELIA SEVIT HUMO] Livinejus conjiciebat *armifera*; quod tamen eodem redit, ac tantumdem valet. nam *gerere* & *ferre* promiſcue uſurpantur. ita noſter Parnaſum vocat *laurigerum* Eleg. 11. quum altero verbo utatur Plinius L. 15. C. 30. *ſpectatiſſima in monte Parnaſo* [laurus]: *ideoque etiam grata Apollini, adſuetis eo dona mittere jam & regibus Romanis, teſte L. Bruto. Fortaſſis etiam in argumentum, quoniam ibi libertatem publicam is meruiſſet, lauriferam tellurem illam oſculatus ex reſponſo.* Virgilius L. 2. Georg.

Aut quos Oceano propior gerit India lucos.

Papinius L. 9. Theb.

armigerum ni protinus, improba, campum
Deſeris, huic aequam noſces nec Pallada dextrae.

verba ſunt Martis ad Dianam. *ſevit praelia* eleganter dixit. & ad eam faciem Plinius Panegyr. C. 12: *qui ſciant te adſediſſe ferociſſimis populis, eo ipſo tempore, quod amiciſſimum illis, difficillimum nobis: cum Danubius ripas gelu jungit, duratuſque glacie ingentia tergo bella tranſportat.* & Florus L. 4. C. 12: *Noricis animos dabant Alpes atque nives, quo bellum non poſſet aſcendere.*

12. IRET UT AESONIAS AUREA LANA DOMOS] nihil hac fabula decantatius. ſi tamen aliquid ultra vulgares naenias ſcire deſideras, adi Hadrianum noſtrum Junium L. 5. Animad. C. 12. Petr. Bellonium L. 1. Obſerv. C. 52. Mart. Ant. Delrium Comment. in Senecae Medeam ℣. 365. & Iſ. Voſſium Obſerv. in Catull. p. 190.

13. QUONDAM OPPUGNARE SAGITTIS] *contra oppugnare*, noſter ſecundus, & unus Colbertinus. quam ego lectionem non inſuper habendam reor. Graeci oppugnabant urbem Trojanam: Pentheſilea ut vicem redderet, injectis ſagittis oppugnabat naves Graecorum. vide Cointum Smyrnaeum Paralip. L. 1.

14. MAEOTIS] omnes fere libri habent *injectis*; niſi quod in Regiis, & in margine alterius Colbertini legitur *Maeotis.* vere, atque adeo Propertiane.

15. AUREA CUI POSTQUAM NUDAVIT CASSIDA FRONTEM] Soſipater Chariſius L. 1: *Caſſidem dicimus nos ab eo quod eſt caſſis: ſed multi caſſida dicunt, ut Propertius, Aurea cui poſtquam,* &c. *& Virgilius, aurea vati Caſſida.* is locus legitur L. 11. inmortalis operis ℣. 775.

16. VICIT VICTOREM CANDIDA FORMA VIRUM] mirum unde hoc hauſerit noſter. Hyginus quidem ab Achille interfectam commemorat Pentheſileam, Fab. 112. Ptolemacus autem Hephaeſtio, apud Photium, auctor eſt, occiſum a Pentheſilea Achillem, Thetidis matris precibus in vitam revocatum, & Pentheſilea interemta rurſum ad Orcum rediiſſe. nulla hic amoris mentio. Sed juvare aliquid videri poteſt Servius, ad L. 1. Aen. ℣. 494. PENTHESILEA, inquiens, *Martis & Otreres filia fuit, quam Achilles cum adverſum ſe pugnantem peremiſſet, poſt mortem ejus adamavit, eamque*

Omphale in tantum formae proceſſit honorem,
  Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
Ut qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas,
  Tam dura traheret mollia penſa manu.
Perſarum ſtatuit Babylona Semiramis urbem,
  Ut ſolidum cocto tolleret aggere opus:
Et duo in adverſum immiſſi per moenia currus,
  Ne poſſent tacto ſtringere ab axe latus.
Duxit & Eufratem medium, qua condidit arces,
  Juſſit & imperio ſurgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimine divos?
  Jupiter infamat ſeque ſuamque domum.
Quid? modo quae noſtris opprobria vexerat armis,
  Et famulos inter femina trita ſuos,

que honorifice ſepelivit. tum ad L. 2. ỳ. 661. *ſeu cum ſe Martia curru Pentheſilea refert*] MARTIA. *aut bellicoſa, aut Martis filia; quae ab Achille occiſa, ac mortua adamata eſt. ut nonnulli vero adſerunt, cum Achille concubuit, & ex eo Cayſtrum filium edidit, a quo flumen Lydiae ita appellatur.* Cointus autem Smyrnaeus Paralip. L. 1, pulcerrimis verſibus ejus cum Achille certamen deſcribens, primo quidem vulneratam ait ſupra papillam dexteram, deinde etiam transfixam haſta una cum ipſo equo, cui inſidebat. mortuae galeam lucentem quum detraheret Achilles, adeo obſtupuit egregio formoſiſſimi vultus decóre, ut graviſſime animo excruciaretur, quod eam necaſſet, ac non potius divinitus oblatam uxorem duxiſſet. cadaver quoque & arma & equum reddiderunt Atridae petenti Priamo; qui eam cum equo & armis crematam intulit in monumentum Laomedontis. noſter contra indicare videtur, Achillem eam in pugna victam captamque deinde in deliciis atque in amoribus habuiſſe. Lucius vero Septimius, ſatis ferociter ab Achille occiſam quum narraſſet, L. 4. C. 3. addit: *Placitum omnibus, uti, quoniam naturae ſexuſque conditionem ſuperare auſa eſſet, in fluvium, reliquo adhuc ad perſentiendum ſpiritu, aut canibus dilanianda jaceretur. Achilles interfectam eam ſepelire cupiens, mox a Diomede prohibitus eſt. Is namque percontatus circumſtantes, quidnam de ea faciendum eſſet, conſenſu omnium pedibus attractam in Scamandrum praecipitat; ſcilicet poena poſtremae deſperationis atque amentiae.* adeo fruſtra in fabulis ullam quaeras conſtantiam.

21. Statuit Babylona Semiramis] Mela L. 1. C. 2. de Syria: *Olim, ac diu potens: ſed cum eam regno Semiramis tenuit, longe potentiſſima. Operibus certe ejus, inſignia multa ſunt: duo maxime excellunt: conſtituta urbs mirae magnitudinis Babylon, ac ſiccis olim regionibus Euphrates & Tigris immiſſi*, etiam haec duo noſter potiſſimum commemoranda duxit.

23. Et duo in adversum misit per moenia currus] Gebhardi codices, cum uno noſtro, ac Borrichiano & Groningano, *miſſi* habent. ſcripſerat omnino poëta *immiſſi*, cujus vocis primam ſyllabam abſorpſit ultima *τοῦ adverſum.* frequens id in libris, & quotidianum. Videſis Jo. Pierium Valerianum Caſtig. in L. 4. Aen. ỳ. *669.*

27. Quid raptem in crimina divos] libri meliores legunt, *in crimine*; quod Palmerius e Poſthiano obſervaverat. adi notam ad Eleg. 7. ỳ. 50, libri ſecundi.

28. Jupiter infamat seque suamque domum] eleganter Lactantius in aureo libello de mortibus perſecutorum, cap. *9. Exinde inſolentiſſime agere coepit*, [Maximianus] *ut ex Marte ſe procreatum & videri & dici vellet, tamquam alterum Romulum; maluitque Romulam matrem, ſtupro infamare, ut ipſe Diis oriundus videretur.*

29. Quae nostris opprobria vexerit armis] in noſtro ſecundo, inque Gronin-

Digitized by Google

Conjugii obſcaeni precium Romana popoſcit
Moenia, & addictos in ſua regna patres.
Noxia Alexandrea, dolis aptiſſima tellus,
Et toties noſtro Memphi cruenta malo,

Tres

gano, eſt *vexerat*; quod probo, ita exigente ſenſu.

31. Conjugis obscaeni pretiùm Romana poposcit Moenia] Florus L. 4. C. 2. *Haec mulier Aegyptia ab ebrio imperatore pretium libidinum Romanum imperium petiit. Et promiſit Antonius: quaſi facilior eſſet Partho Romanus.* ex hoc loco Flori nuper Andreas Dacerius, Not. in Horat. L. 1. Od. 37, collegit, emendandum eſſe in Propertio, *Conjugii obſcaeni pretium.* aptiſſime, ac veriſſime. Sed ex eopſe Flori loco id docuerat jam pridem optimus noſtri interpres Joannes Paſſeratius; atque etiam Philippus Rubenius L. 2. Elect. C. 2. Pedo Albinovanus, in obit. Maecen.

Hic modo miles erat, ne poſſet femina Romam
Dotalem ſtupri turpis habere ſui.

ad eam formam Naſo loquitur l. 2. Metam.

Sideraque in coelo ſtupri mercede recepta
Pellite: ne puro tingatur in aequore pellex.

& Epiſt. Oenonae:

Nec pretium ſtupri gemmas aurumve popoſci.

& Juſtinus L. 1. C. 7. *brevi poſt tempore caedes Candauli nuptiarum pretium fuit.* recte autem noſter *obſcaenum conjugium* vocat: nam conjugii nomine culpam prætexebat Antonius in Epiſtola ad Auguſtum, cujus nobis particulam Suetonius ſervavit C. 69. *Quid te mutavit? quod reginam ineo? uxor mea eſt.* urebat id nomen populum Romanum haud leviter. & vel unus Maro dixerit, Aen. L. 8.

Hinc ope barbarica variiſque Antonius armis
Victor ab Aurorae populis, & litore rubro
Aegyptum, vireſque Orientis, & ultima ſecum
Bactra vehit; ſequiturque (nefas) Aegyptia conjunx.

nimirum matrimonium petere e gente devicta, foedum antiquis viſum atque indecorum. & notarunt in Alexandro Macedones ſui. Juſtinus L. 12. C. 10. *Filiam poſt haec Darii regis, Satiram, in matrimonium recepit: ſed & optimatibus Macedonum lectas ex omnibus gentibus nobiliſſimas virgines tradidit, ut communi facto crimen regis levaretur.* notavit & in L. Piſone Tullius orat. poſt reditum in ſenatu C. 7. *is me quidem minime, cognoram enim propter Piſonum affinitatem, quamquam longe hunc contagio materna tranſalpini ſanguinis abſtuliſſet, ſed vos populumque Romanum rugis ſuperciliоque decepit.*

33. Noxia Alexandrina] omnes editiones inſedit hic error: in libris eſt *Alexandria*, Paſſeratio jam monitum. Ει autem Graecorum nunc in I vertebant Romani, nunc in *E.* tamen in hujus urbis nomine videntur *E* maluiſſe. ſic in argenteis denariis M. Aemilii Lepidi, apud Steph. Vin. Pighium, ab uno latere eſt urbis Alexandrinae facies, cum corona murali turrita, cui ſubſcriptum ALEXANDREA. ſic in lapide Neapolitano, apud Gruterum CCCLXXVI. 3.

PROCVR. LVDI. FAMIL
GLAD. CAESARIS. ALEXANDREAE. AD
EGYPTVM.

item in altero DXXV. 2.

T. AVFIDIO. T. F. AN. FALBO
FR. SUO. TR. MIL
ALEXANDRE. AD. AEGYPT
LEG. XXII. AN. XVIIII.

in optimis illis membranis Horatii, quae ſunt penes principem in his literis virum, Jo. Geor. Graevium, *Alexandrea* legitur, L. 4. Od. 14. quam ſcriptionem eſſe veterem, locuples teſtis eſt Priſcianus L. 2. monens tamen, in nominibus urbium talibus variare auctores. quamquam Servius pro *E* regulam quaſi perpetuam ſancit, ad L. 1. Aen. ℣. 257. *omnia quae apud Graecos* Ei *diphthongum habent, apud Latinos in* E *productum convertuntur.* Κυθέρεια, *Cytheréa:* Αἰνείας, *Aenéas:* Μήδεια, *Medéa.* porro Alexandriam cur peculiari titulo *noxiam* vocaverit noſter, optime tibi exponet imperator idem & ſcriptor optimus Julius Caeſar L. 3. Bel. Civ. C. 110. cui addere potes commentarium A. Hirtii de bello Alexandrino, paſſim quidem, tamen vel praecipue C. 24.

35. Tres

Digitized by Google

Tres ubi Pompejo detraxit arena triumphos.
  Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
Iſſent Phlegraeo melius tibi funera campo;
  Vel tua ſi ſocero colla daturus eras.
Scilicet inceſti meretrix regina Canopi,
  Una Philippeo ſanguine inuſta nota,
Auſa Jovi noſtro latrantem opponere Anubin,
  Et Tiberim Nili cogere ferre minas;
Romanamque tubam crepitanti pellere ſiſtro,
  Baridos & contis roſtra Liburna ſequi;

Foc-

35. Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos] ſignanter Vellejus L. 2. C. 40. *Hujus viri faſtigium tantis auctibus fortuna extulit, ut primum ex Africa, iterum ex Europa, tertio ex Aſia triumpharet: & quot partes terrarum orbis ſunt, totidem faceret monumenta victoriae ſuae.*

40. Una Philippeo sanguine adusta nota] bene repoſitum eſt a Scaligero *inuſta*, etiamſi libris invitis. neque Paſſeratium hic audio; Maronem potius L. 3. Georg.

Continuoque notas & nomina gentis inurunt.
& Paterculum L. 2. C. 64. *Haec ſunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus aeternas Antonii memoriae inuſſit notas.* ipſumque illum Tullium Orat. pro Cluent. C. 46. *qui pretio adductus eripuerit patriam, fortunas, liberos civi innocenti, is cenſoriae ſeveritatis nota non inuretur?* Catilin. 1. C. 6. *Quae nota domeſticae turpitudinis non inuſta vitae tuae eſt? quod privatarum rerum dedecus non haeret infamiae?* pro P. Sulla C. 31. *Neque enim nunc propulſandae calamitatis ſuae cauſa ſupplex ad vos, judices, confugit: ſed ne qua generi ac nomini ſuo nota nefariae turpitudinis inuratur.*

41. Ausa Jovi nostro latrantem opponere Anubin] pulcre Minucius Felix, diſertiſſimus ſcriptor: *Iſis perditum filium, cum Cynocephalo ſuo & calvis ſacerdotibus luget, plangit, inquirit: & Iſiaci miſeri caedunt pectora, & dolorem infeliciſſimae matris imitantur: mox invento parvulo gaudet Iſis, exſultant ſacerdotes, Cynocephalus inventor gloriatur: nec deſinunt annis omnibus vel perdere quod inveniunt, vel invenire quod perdunt.* Gallus Confeſſor Serm. C. 5. ubi loquitur de tranſitu maris rubri: *Quod cernentes cultores ſimiarum, & caniformis Anubis, Neptunum jam ſupervacue placandum ſibi putabant; ſic undis in partes diviſis.* notabis ibi *ſupervacue* poni pro extra ordinem: more Iſtorum temporum. Anubis cum canino capite omnique apparatu myſtico exhibetur apud Janum Jacobum Boiſſardum Parte 6. Ant. Rom. p. 78. ex pulcerrimo marmore in hortis Julii tertii P.M.

44. Baridos et contis rostra Liburna sequi] non ſatis convenit inter eruditos, quae & quales fuerint Barides. ex Herodoti Euterpe, ſive L. 2. C. 6. colligas, fuiſſe quidem magnorum ponderum capaces, ſed Nilo dumtaxat arando idoneas. Neque vero abire alio videtur noſter, dum Anubin Jovi Romano comparatum inſectatur, & conopeum in ſaxo Tarpejo tendendum, ſiſtrumque Iſiacum velut tubam imbellium eunuchorum, tam mordaciter irridet. extenuata omnia, ad infamandam Antonii memoriam. At res ipſa longe aliter ſe habuit, prodente L. An. Floro L. 4. C. 11. *Nobis quadringentae amplius naves; ducentae non minus hoſtium: ſed numerum magnitudo penſabat. Quippe a ſenis in novenos remorum ordinibus: adhoc turribus, atque tabulatis allevatae, caſtellorum & urbium ſpecie, non ſine gemitu maris & labore ventorum ferebantur.* non igitur poterant contis propelli, quod noſter invidioſe admodum finxit. de *Liburnis* conſulendus P. Victorius L. 10. Var. Lect. C. 9. & Lambinus ac Torrentius, nobiles illi Horatii interpretes, ad L. 1. Od. 37. & ad Epod. 1. interim monendus es, minus bene apud Victorium *noſtra Liburna* legi, vitio opinor typothetarum. nam omnes libri ſcripti claris literis exhibent *roſtra*.

46. Jura

Digitized by Google

Foedaque Tarpeio conopea tendere ſaxo,
Jura dare & ſtatuas inter & arma Mari.
Quid nunc Tarquinii fractas juvat eſſe ſecures,
Nomine quem ſimili vita ſuperba notat,
Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,
Et longam Auguſto ſalva precare diem.
Fugiſti tamen in timidi vaga flumina Nili:
Accepere tuae Romula vincla manus.

Bra-

46. JURA DARE STATUAS] excidit vocula &; legendumque, *Jura dare & ſtatuas.* quod quanto ſit alacrius ac vividius, nemo non intelligit. fruſtra Orbilius aliquis mihi objiciet poſteriorem in *dare* produci propter duas ſequentes conſonas, idque magno exemplorum numero probatum ibit, confuſis diverſiſſimarum aetatum auctoritatibus. Non tam veternoſe deliciabantur Auguſtaei temporis poëtae. Tu qui aliter cenſes,

Nolo iraſcaris, libere ſi dixero:
Phoebo eſt irato natus, qui eſt ſimilis tibi.

48. NOMINE QUEM SIMILI VITA SUPERBA VOCAT] omnes libri habent *notat*, quod rectum eſt, & jam aliis monitum plus ſemel. ſignanter Florus L. 1. C. 7. *Poſtremus omnium fuit regum Tarquinius, cui cognomen Superbo ex moribus datum.* & paullo poſt: *ipſe in Senatum caedibus, in omnes ſuperbia, quae crudelitate gravior eſt bonis, graſſatus, quum ſaevitiam jam domi fatigaſſet, tandem in hoſtes converſus eſt.* Pacatus Paneg. C. 20: *ipſum illum Tarquinium exſecratione poſtrema hoc damnaverunt maledicto, & hominem libidine praecipitem, avaritia caecum, immanem crudelitate, furore vecordem, vocaverunt* Superbum, *& putaverunt ſufficere convicium.* erat ſane convicium, & quidem validum atque efficax: tamen τὸ *notat* apud noſtrum ſimpliciter capiendum eſt pro nominat, vel pro deſignat. Ovidius L. 1. Faſtor.

Africa victorem de ſe vocat: alter Iſauras,
Aut Cretum domitas teſtificatur opes.
Hunc Numidae faciunt, illum Meſſana ſuperbum:
Ille Numantina traxit ab urbe notam.

& L. 2.

Forſitan & quaeras, cur ſit locus ille Lupercal;
Quaeve diem tali nomine cauſſa notet.

Lucanus L. 5. de Caeſare victore:

Addidit & faſces aquilis, & nomen inane
Imperii rapiens, ſignavit tempora digna
Moeſta nota. nam quo melius Pharſalicus annus
Conſule notus erit?

50. LONGAM AUGUSTO SALVA PRECARE DIEM] in quibuſdam libris eſt *longum*, quod eodem tendit: tamen poëtae *diem* fere notant genere ſequiore. cujus rei exempla nihil attinet coacervare.

51. TIMIDI VAGA FLUMINA NILI] pars librorum praeferunt *tumidi*; quod interpretum non nulli retulerunt ad Nili inundationem; alii ad veterem Aegyptiorum ſuperbiam. quid facias iſtis hominibus, ſi malunt ſequi ductum futilis alicujus librarii, quam bonam mentem ipſius poetae? qui recte Nilum vocavit *timidum*, i. e. fractum & conſternatum poſt decretoriam cladem apud promontorium Actium. in eadem re *trepida Nili oſtia* dixit divinus poëta L. 6. Aen. ubi de Caeſare Auguſto:

Hujus in adventum jam nunc & Caſpia regna
Reſponſis horrent divûm, & Maeotia tellus,
Et ſeptem gemini turbant trepida oſtia Nili.

clarius etiam L. 8.

Contra autem magno moerentem corpore Nilum,
Pandentemque ſinus, & tota veſte vocantem
Caeruleum in gremium latebroſaque flumina victos.

idem mendum in eadem voce Statium foedabat olim L. 5. Theb. ℣. 676.

ſaxo omnis fabula Lemni,
Et pater, & tumidae generis mendacia ſacri
Exciderint.

& L. 1. Achill. ℣. 155.

ipſi mihi ſaepe queruntur
Centauri raptasque domos, abſtractaque coram
Ar-

Digitized by Google

Brachia ſpectavi ſacris admorſa colubris:
Et trahere occultum membra ſoporis iter.
Non haec, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,
Nec ducis aſſiduo lingua ſepulta mero.

Septem

Armenta, & campis ſemet fluviiſque fugari.
Inſidias, & bella parant, tumidique minantur.

nunc utrumque ſublatum Barthii ſagacitate.

53. Brachia spectavi sacris admorsa colubris] talem Cleopatrae effigiem in triumpho traduxit Auguſtus. eleganter Papinius L. 3. Silv. 2.

Duc & ad Aemathios manes, ubi belligerurbis
Conditor Hyblaeo perfuſus nectare durat:
Anguiferamque domum, blando qua merſa veneno
Actias Auſonias fugit Cleopatra catenas.

interim non ſatis conſtat de certo Cleopatrae exitu; veneno periiſſe conſtat. memorabile eſt quod refert Dio, acu comatoria veneno infecta, quod ejus fuerit naturae, ut, ſanguine tacto, ilico hominem ſine ullo dolore perimeret, ſibi brachia pupugiſſe. quam opinionem ſecutus eſt Vir & genere, & literis, & rebus fortiter geſtis nobiliſſimus Janus Douza L. 2. Salinar. Epigr. 13.

. . . fidae clam ſervitio uſa miniſtrae
Sancia crinali brachia punxit acu.
Sed quae ſomnifero fuerat medicata veneno.
Hinc trahere occultum membra ſoporis iter.

altera illa receptior de aſpide ſententia placuit duobus illuſtribus inter Italos poëtis, Balthaſari Caſtilioni, & Auguſtino Favotito: quorum utriuſque CLEOPATRAM, me indice, non invitus leget, quiſquis Romanas Muſas merito honore dignatur.

54. Et trahere occultum membra soporis iter] pulcerrima imago rei funeſtae. *ſoporem* vocat venenum illud aſpidis ſomniferum, quo occultis viis per venas meante ſic quaſi ſomno ſoluta eſt regina. ita & medicamenta ſoporifera vocant optimi ſcriptores. Corn. Nepos Dion. C. 2. *quo ille commotus, ne agendi cum eo eſſet Dioni poteſtas, patri ſoporem medicos dare coëgit. Hoc aeger ſumto, ut ſomno ſopitus diem obiit ſupremum.* Seneca Epiſt. 83. *licet colligas, nec veneno poto moriturum, nec ſopore ſumto dormiturum.* & L. 5. de Benef. C. 13. *ita & qui veri beneficii ſpecie ſefellit, tam ingratus eſt, quam veneficus, qui ſoporem, cum venenum crederet, miſcuit.* M. Fabius Declam. 246. *Veneficam dico, quae ſoporem dedit. unde tibi in hos uſus venena?*

55. Non haec, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,
Dixit et assiduo lingua sepulta mero.]

interpretes tantum non omnes putant haec fuiſſe verba Antonii ſemper ebrii, Non eſt, o Roma, quare timeas tibi ab Cleopatra, dum quidem tantus civis ſupereſt. Atque iſte tantus civis quibuſdam eſt Antonius ipſe; quibuſdam Auguſtus. Sed quo tandem modo Antonius ita ſenſerit & locutus fuerit de Auguſto? ultra hiſtoriam ſapiunt, qui ſic cenſent. Tu cum Paſſeratio, & virorum maximo Daniele Heinſio, in minore verſu repone, *Nec ducis aſſiduo lingua ſepulta mero.* Jam omnia habes plana. verba ſunt ipſius Propertii, Neque tibi Cleopatra, o Roma, neque ebrius imperator Antonius timendi erant, incolumi Octaviano Auguſto, tanto cive. Noli autem mirari, cur Auguſtum noſter *civem* vocet. nihil gratius apud Romanas aures, nihil popularius. Vellejus L. 2. C. 99. *Tribunitiae poteſtatis conſortione aequatus Auguſto,* [Tiberius] *civium poſt unum eminentiſſimus.* & L. 2. C. 40. ubi deſcribit reditum Pompeji in Italiam: *plerique non ſine exercitu venturum in urbem, adſirmabant, & libertati publicae ſtaturum arbitrio ſuo modum. Quo magis hoc homines timuerant, eo gratior civilis tanti imperatoris reditus. Omni quippe Brundiſii dimiſſo exercitu, nihil praeter nomen imperatoris retinens, cum privato comitatu in urbem rediit:* de eodem Pompejo Cicero orat. de haruſ. reſponſ. C. 18. *homines tibi arma alii in me, alii poſt in illum invictum civem dederunt.* quinimo Julium ipſum Caeſarem Antonius in illa ſua miſerabili, ut Tullius loquitur, laudatione *civem* vocabat. L. 14. ad Attic. epiſt. 11. *cum equidem concionem lego, de tanto viro, de clariſſimo civi, ferre non queo.* ab his exemplis Claudianus in ſextum Conſ. Honorii:

Digitized by Google

Septem urbs alta jugis, toto quae praeſidet orbi,
Femineas timuit territa Marte minas.
Nunc ubi Scipiadae claſſes ? ubi ſigna Camilli ?
Et modo Pompeja Boſpora capta manu ?
Hannibalis ſpolia ? & victi monumenta Siphacis ?
Et Pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes ?

Cur-

Haec ſibi cura ſenum, maturaque comprobat aetas:
Idque inter veteris ſpeciem, praeſentis & aulae
Judicat, hunc civem, dominos veniſſe priores.

Juſtinus L. 13. C. 1. *Contra Macedones verſa vice, non ut civem, ac tantae majeſtatis regem, verum ut hoſtem amiſſum, gaudebant.* ci*vis* autem appellari Antonius neque poterat, nec volebat: quippe cui, referente Floro, L. 4. C. 11, *aureum in manu baculum; ad latus acinaces; purpurea veſtis ingentibus obſtricta gemmis; diadema, adoratio, ut regina rex ipſe frueretur.* talis & omnium hominum ſacerrimus Caligula. Suetonius C. 49. *Edixit & reverti ſe, ſed iis tantum qui optarent, equeſtri ordini, & populo. nam ſe neque civem, neque principem ſenatui amplius fore.* ubi & haec congeruntur ejuſdem monſtri, C. 52, *fuiſſe veſtitu, calceatuque, & cetero habitu, neque patrio, neque civili.* plane ut novum agnoſcas Antonium. noſter porro ſatis mordaciter *ducis linguam* exagitat, quaſi qui tantum minis inanibus & poculis plenis bellum faceret populo Romano. ſane & Cicero, prius quam eo ventum foret, *epularum magis rationem habere, quam quidquam mali cogitare*, arbitrabatur L. 14. ad Attic. epiſt. 3.

57. TOTO QUAE PRAESIDET ORBI] ita membranae, non *teti.* vide Not. ad L. 1. Eleg. 20. ℣. 35.

58. FEMINEAS TIMUIT TERRITA MARTE MINAS] quod erat indigniſſimum ferocia ac virtute populi Romani, gentium omnium domitoris. hunc noſter colorem duxit de ſuo Cicerone, orat. pro M. Fontejo C. 11. *tamen eſſet vobis magnopere providendum, ne quos ita afflictos a veſtris patribus majoribuſque accepiſſetis, ut contemnendi eſſent, eos pertimuiſſe, & eorum minis & terrore commoti eſſe videremini.*

59. NUNC UBI SCIPIADAE] huc revocandi erant hi duo verſus, qui valde alieno loco legebantur. Poëta inſectatur Romanorum inertiam, qui imbellem mulierem expaverint, immemores avitae virtutis, & tot victoriarum de hoſtibus formidoloſiſſimis reportatarum. eò ſpectant ſequentia exempla. de trajectione etiam Paſſeratius monuerat. eſt autem valde patheticum iſtud, *Nunc ubi Scipiadae claſſes ? ubi ſigna Camilli ?* & quae adduntur deinceps. non aliter ac ſi omnino evanuerint clariſſima fortiſſimorum virorum facinora, & ſint nuſquam. pari affectu ſignatus eſt lapis apud Gruterum LXXIII. 8. quem cur ille ſpurium quid reſipere pronunciet, ego, qui ſtupor meus eſt, non ſatis adſequor.

FORTUNAE
AUG
OMNIPOTENT
VBI. ERAS
RHAMNV
SIA
VBI. ERAS
QUANTVM. ABFVIT
NE. ROMA. LVGERET
SED. VIVIT. TRAIANVS
VE. TIBI. DECEBALE
MILSS. LEG. VI. ET. XIII. G.
DEVOTIS. CAPITIBVS

61. VICTI MONUMENTA SIPHACIS] mediam in nomine hujus regis pariter extendunt Ovidius, Juvenalis, Silius. quare eſt quod mireris, corripi poſt exempla tantorum nominum a Claudiano, lib. de bello Gildonico:

haurire venena
Compulimus dirum Siphacem, fractumque Metello
Traximus immanem Marii ſub vincla Jugurtham.

velim te videre conſiderantiſſimi Barthii ad eum locum Notam. putat enim legendum *dirum Hannibalem*, ita poſcente Hiſtoria. & ſane vix eſt credibile, poëtam nobiliſſimum tanta ſocordia proſodiam neglexiſſe. quod ſoli licet Jacobo Gronovio.

63. CUR-

Curtius expletis ſtatuit monumenta lacunis:
  Admiſſo Decius praelia rupit equo.
Coclitis abſciſſos teſtatur ſemita pontes.
  Eſt cui cognomen corvus habere dedit.
Haec Dii condiderunt, haec Dii quoque moenia ſervant:
  Vix timeat ſalvo Caeſare Roma Jovem.
Leucadius verſas acies memorabit Apollo.
  Tantum operis belli ſuſtulit una dies.
At tu ſive petes portus, ſeu, navita, linques;
  Caeſaris in tuto ſis memor Ionio.

63. Curtius expletis] Minucius Felix: *Teſtis ludorum offenſi Jovis de ſomnio plebeji hominis iteratio: & Deciorum devotio rata. Teſtis & Curtius, qui equitis ſui vel mole vel onere hiatum profundae voraginis coaequavit.* Plinius L. 15. C. 18. *eadem* [ficus] *fortuito ſatu vivit in medio fere, qua ſidentia imperii fundamenta oſtente fatali Curtius maximis bonis, hoc eſt virtute, ac pietate, ac morte praeclara expleverat.*

64. At Decius misso praelia rupit equo] Scaliger legebat, *Admiſſo Decius*, ex inverſis ac praepoſtere poſitis vocibus. optime. Cicero L. 2. de Finib. C. 19. *Num etiam P. Decius, princeps in ea familia conſulatus, cum ſe devoveret, & equo admiſſo in mediam aciem Latinorum irruebat, aliquid de voluptatibus ſuis cogitabat?* Gruterus autem, L. 7. Suſpic. C. 11, tentabat, *Ad Decius miſſe*, ut ſit tmeſis, & voces diſpeſcantur. non audio: neque placent hae tmeſes.

66. Et cui cognomen] mendum leve, levi quoque opera tollendum. ſcripſerat poëta, *Eſt cui cognomen*, tamquam in re praeſente. nihil verius. Suetonius Aug. C. 31. *Proximum a Diis immortalibus honorem memoriae ducum praeſtitit, qui imperium populi R. ex minimo maximum reddidiſſent. itaque & opera cujuſque, manentibus titulis, reſtituit: & ſtatuas omnium triumphali effigie in utraque Fori ſui porticu dedicavit.* inter eas non incelebris M. Valerii Corvini. Gellius L. 9. C. 11. *Statuam Corvino iſti Divus Auguſtus in Foro ſuo ſtatuendam curavit. in ejus ſtatuae capite corvi ſimulacrum eſt, rei pugnaeque, quam diximus, monumentum.*

72. Caesaris in toto sis memor Ionio] Petrus Francius, vir & literarum & utriuſque eloquentiae laude florentiſſimus, felici conjectura *in tuto* reponebat. nihil certius. ſane hoc de ſe ipſe praedicat Auguſtus, in Breviario rerum a ſe geſtarum: MARE PACAVI A PRAEDONIBVS. Vellejus L. 2. C. 126. *Diffuſa in Orientis Occidentiſque tractus, & quidquid meridiano aut ſeptemtrione finitur, pax Auguſta per omnes terrarum orbis angulos a latrociniorum metu ſervat immunes.* Suetonius Aug. C. 98. *Puteolanum ſinum praetervehenti vectores nautaeque de navi Alexandrina, quae tantum quod appulerat, candidati, coronatique, & tura libantes, fauſta omina, & eximias laudes congeſſerant; per illum, ſe vivere, per illum navigare, libertate atque fortunis per illum frui.* multoties peccatum fuit in vocibus his *tutum* ac *totum*. Corn. Nepos Themiſt. C. 2. *primum Corcyraeos fregit, deinde maritimos praedones conſectando mare tutum reddidit.* Ovidius Epiſt. Deianirae.

Se tibi pax terrae, tibi ſe tuta aequora debent.

Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 1. *provinciam Siciliam virtute ejus & vigilantia ſingulari, dubiis formidoloſiſque temporibus, a fugitivis atque a belli periculis tutam eſſe ſervatam.* Phaedrus L. 2. Carm. 4.

Hunc quoque timore poſtquam complevit locum,
Doloſa tuto condidit ſeſe cavo.

Valerius Flaccus L. 1.

Tempus adeſt. age, rumpe moras: dumque aequore tuto
Currimus, incertus ſi nubila duxerit aether,
Jam nunc mitte metus, fidens ſuperiſque mihique.

Florus L. 1. C. 17. *ille per noctem paſtorio habitu ſpeculatur omnia: refert tutum iter.* in ſingulis iſtis locis turbatum erat: nunc autem recte habent beneficio virorum doctorum.

X.

Poſtume, plorantem potuiſti linquere Gallam?
Miles & Auguſti fortia ſigna ſequi?
Tantine ulla fuit ſpoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas eſt, omnes pariter pereatis, avari;
Et quiſquis fido praetulit arma toro.
Tu tamen injecta tectus, veſane, lacerna
Potabis galea feſſus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabeſcet inani,
Haec tua ne virtus fiat amara tibi.
Neve tua Medae laetentur caede ſagittae,
Ferreus armato neu cataphractus equo.

Neve

3. Spoliati gloria Parthi] id bellum dumtaxat incogitatum eſt Parthis: nam ii Armeniam vindicanti Auguſto ultro ceſſerunt, ac ſigna militaria M. Craſſo & M. Antonio ademta, poſcenti reddiderunr. igitur *ſpoliati* poſitum intelligemus pro *ſpoliandi*. qua de re aliquid dictum eſt ſupra ad L. 2. Eleg. 10.

8. Potabis galea fessus Araxis aquam] morem eum caſtrenſem venuſtiſſime ad Liberum patrem tranſtulit inſignis poëta Pedo Albinovanus:

Bacche, coloratos poſtquam devicimus Indos,
Potaſti galea dulce jubante merum.

10. Haec tua ne virtus fiat amara tibi] *ſibi*, malebat P. Francius; quae & Livineji mens fuit, locum adducentis ex Epiſt. Herus Ovidianae:

ſic tu temerarius eſto,
Ne miſerae virtus ſit tua flenda mihi.

12. Ferreus aurato neu cataphractus equo] errant, qui *aerato* reponunt: nam quomodo equites illi *ferro* ſint contecti, equi autem *aere*, quum contra ſtet veterum ſcriptorum fides? Servius ad L. 2. Aen. ỷ. 770. *Cataphracti equites dicuntur, qui & ipſi ferro muniti ſunt, & equos ſimiliter munitos habent: de quibus Salluſtius, Equis paria operimenta erant, quae linteo ferreis laminis in modum plumae adnexuerant.* & ipſe Criſpus Hiſtor. L. 4. *Qui praegrediebantur equites cataphracti ferrea omni ſpecie.* Juſtinus L. 41. C. 2. de Parthis: *Munimentum ipſis equiſque loricae plumatae ſunt, quae utrumque toto corpore tegunt.* Claudianus L. 2. in Rufinum:

Hinc alii ſaevum criſtato vertice nutant,
Et tremulos humeris gaudent vibrare colores,
Quos operit formatque chalybs. conjuncta per artem
Flexilis inductis animatur lamina membris,
Horribilis viſu. credas ſimulacra moveri
Ferrea, cognatoque viros ſpirare metallo.
Par veſtitus equis. ferrata fronte minantur,
Ferratoſque levant ſecuri vulneris armos.

Valerius Flaccus L. 6.

ſaevior, ecce, juventus
Sarmaticae coïere manus, fremituſque virorum
Semiferi: riget his molli lorica catena;
Id quoque tegmen equis.

accedar praeclarus ſuperiorum temporum poëta, Janus Pannonius, Quinqueeccleſienſis Epiſcopus, meliore vir ſorte ac fato digniſſimus, Eleg. 10.

Nec niſi duratum Lambro thoraca volebam,
Nec niſi ferrato ferreus ire fero.

ipſe nos ductus literarum veram lectionem docet, quae eſt *armato*, proprium his talibus equis vocabulum. Auctor libri de Rebus Bellicis, in Baliſta quadriroti: *Subjecta rotarum quatuor facilitas, duobus ſubjunctis armatis equis ad uſus hanc bellicos trahit.* idem ille

ſcriptor

Neve aliquid de te flendum referatur in urna.
  Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in caſta felix, o Poſtume, Galla:
  Moribus his alia conjuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
  Quum ſis luxuriae norma magiſtra tuae?
Sed ſecurus eas. Gallam non munera vincent,
  Duritiaeque tuae non erit illa memor.
Nam quocumque die ſalvum te fata remittent,
  Pendebit collo Galla pudica tuo.
Poſtumus alter erit miranda conjuge Ulyxes.
  Non illi longae tot nocuere morae:
Caſtra decem annorum, & Ciconum mons, Iſmara, Calpe,
  Exuſtaeque tuae mox, Polypheme, genae.
Et Circae fraudes, lotoſque, herbaeque tenaces,
  Scyllaque, & alternas ſciſſa Charybdis aquas.
Lampeties Ithacis verubus mugiſſe juvencos,
  (Paverat hos Phoebo filia Lampetie)

Et

ſcriptor equos iſtos *munitos* vocat, in Currudrepano: *Hujuſmodi pugnacis vehiculi genus, quod armis praeter morem videtur inſtructum, reperit Parthicae pugnae neceſſitas: ſed hoc ſingulis bene munitis invecti equis duo viri, veſtitu & armis ferro diligenter muniti, citato curſu in pugnam rapiunt.* pariter & noſter L. 4. Eleg. 3.

Te modo munito Sericus hoſtis equo.

13. NEVE ALIQUID DE TE FLENDUM REFERATUR IN URNA] ſumma haec votorum peregre morientibus. Polynices apud Statium L. 11. Theb.

Jamque vale conjux, dulceſque valete Mycenae.
At tu care ſocer, (nec enim omnis culpa malorum
Me penes, & Superi mecum Parcaeque nocentes)
Sis lenis cineri, meque haec poſt praelia raptum
Alitibus fratrique tegas, urnaque reportes.

L. Septimius L. 4. C. 8. *ita collectos ſuos quiſque igni cremant, & more patrio ſepeliunt; ſeorſum ab ceteris cremato Memnone: cujus reliquias urna conditas per neceſſarios regis remiſere in patrium ſolum.* & C. 18. *Igitur poſtquam fuſis hoſtibus ad naves revertêre Graeci, ex conſilii ſententia, Eurypyli cremata oſſa, atque urna condita permittunt, ſcilicet memores beneficiorum atque amicitiae.*

21. SANUM TE FATA REMITTENT] *ſalvum* noſtri libri 3. Groninganus 3. & Vaticanus Livineji cum Borrichiano. recte. ita infra L. 4. Eleg. 3.

Armaque quum tulero portae votiva Capenae,
Subſcribam, Salvo grata puella viro.

Cicero L. 5. ad Attic. Epiſt. 21. *Te in Epirum ſalvum veniſſe, &, ut ſcribis, ex ſententia navigaſſe, vehementer gaudeo.* Terentius Hecyr. Act. 3. Sc. 2. *gaudeo veniſſe ſalvum. ſalvâne Philumena eſt?* ibidem Sc. 5. *bene factum te adveniſſe Pamphile, Atque adeo quod maximum eſt, ſalvum, atque validum.* Phorm. Act. 4. Sc. 1. *ſet veniſſe eas Salvas audivit ex nauta, qui eas vexerat.* Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 58. *quem non ille ſummo ſtudio ſalvum incolumemque ſervavit?* in talibus formulis numquam dicebant *ſanum*; eſtque ea vox idiomatum recentiorum, hac quidem notione.

31. Et

Et thalamum Aeaeae flentis fugiſſe puellae,
  Totque hiemis noctes, totque nataſſe dies.
Nigranteſque domos animarum intraſſe ſilentum;
  Sirenum ſurdo remige adiſſe latus.
Et veteres arcus leto renovaſſe procorum,
  Erroriſque ſui ſic ſtatuiſſe modum.
Nec fruſtra: quia caſta domi perſederat uxor.
  Vincet Penelopes Aelia Galla fidem.

31. Et thalamum Aeaeae flentis liquisse puellae] ajunt *Aeaeam puellam* eſſe Circen, de qua jam dictum; hic vero agi de Calypſone; itaque videri Propertium humani aliquid paſſum fuiſſe. At Propertius eos ſequitur, qui Aeaeten Calypſus fratrem faciunt, & ambos Sole progenitos dicunt. Noli committere quin legas notata viro longe eruditiſſimo Ferdinando Nonio (a patria vulgo *Pintianum* vocant) ad iſta Pomp. Melae L. 2. C. 7, *Circa Siciliam in Siculo freto eſt Aeaee, quam Calypſo habitaſſe dicitur.*

34. Sirenum surdo remige adisse lacus] nonnihil languet τὸ *lacus*. rectius *latus* reponas, quod oram notat ſcriptoribus Romanis. Virgilius L. 3. Aen.

venit medio vi pontus, & undis
Heſperium Siculo latus abſcidit, arvaque & urbis
Litore diductas anguſto interluit aeſtu.
Dextrum Scylla latus, laevum inplacata Charybdis
Obſidet.

& L. 8.

Inſula Sicanium juxta latus Aeoliamque
Erigitur Liparen fumantibus ardua ſaxis.

Ovidius L. 13. Metam.

Scylla latus dextrum, laevum irrequieta Charybdis
Infeſtant.

Papinius L. 12. Theb.

Qualis ab Aetnaeis accenſa lampade ſaxis
Orba Ceres magnae variabat imagine flammae
Auſonium Siculumque latus.

Claudianus in Prob. & Olyb. Conſ.

ſic nobis Scythicus famuletur Araxes,
Sic Rhenus per utrumque latus.

Rutilius Itiner. L. 1.

Aſſurgit ponti medio circumflua Gorgon,
Inter Piſanum Cyrnaicumque latus.

Solinus C. 56. de Taprobane inſula: *latus ejus mare alluit perviridi colore fruticoſum, ita ut jubae arborum plerumque gubernaculis atterantur.* ſane apud Pelorum ſedes ſuas habuiſſe dicuntur Sirenes, ubi non facile poſſis tibi *lacum* praefigurare. hoc vero latus Siciliae Ulyxes ſurdo remige praetervectus eſt. hunc totum noſtri locum pulcerrimis verſibus quaſi certabundus extulit facundiſſimus Claudianus, in Laude Serenae Reginae:

Anne aliud toto molitur carminis actu
Maeonii mens alta ſenis? quod ſtagna Charybdis
Armavit, quod Scylla canes, quod pocula Circe;
Antiphatae vitata fames, ſurdoque carina
Remige Sirenum cantus tranſvecta tenaces;
Lumine fraudatus Cyclops, contemta Calypſo;
Penelopae decus eſt: atque uni tanta paratur
Scena pudicitiae. terrae pelagique labores,
Et totidem ſaevi bellis, quot fluctibus, anni
Conjugii docuere fidem.

35. Et veteres arcus leto renovasse procorum] in quatuor libris eſt *revocaſſe*: quod quum idem ſignificare poſſit cum *renovaſſe*, (Paſſeratius jam pridem monuit ad L. 1. Eleg. 15. ℣. 25.) tamen propter epitheton *veteres* non videtur admittendum.

38. Vincit Penelopes Laelia Galla fidem] Gul. Canterus malebat *Vincet*, quod & ego malo, ita exigente ſenſu. porro *Aelia* ſcribendum, pro *Laelia*, dudum eſt quod monuerunt Paſſeratius, Livinejus, ac Gulielmius Quaeſt. in Plauti Pſeudol. C. 6. vide ſi ad rem noſtram faciat Plinius L. 6. C. 28. *Romana arma ſolus in eam terram adhuc intulit Aelius Gallus ex equeſtri ordine. nam C. Caeſar Auguſti filius proſpexit tantum Arabiam. Gallus oppida diruit non nominata ab auctoribus, qui ante ſcripſerunt.*

XI. Quae-

Digitized by Google

XI.

QUaeritis unde avidis nox ſit precioſa puellis,
Et Venere exhauſtae damna querantur opes?
Certa quidem tantis cauſſa & manifeſta ruinis:
Luxuriae nimium libera facta via eſt.
Inda cavis aurum mittit formica metallis;
Et venit e rubro concha Erycina ſalo.
Et Tyros oſtrinos praebet Cadmea colores,
Cinnamon & multi paſtor odoris Arabs.
Haec etiam clauſas expugnant arma pudicas,
Quaeque terunt faſtus, Icarioti, tuos.

Ma-

3. CERTA QUIDEM TANTIS CAUSSA EST MANIFESTA RUINIS] *&* habent meliores membranae, non *eſt*. cauſſa certa & manifeſta tantis ruinis eſt luxuria nimis libera.

4. LUXURIAE NIMIUM LIBERA FACTA VIA EST] luxuria nimis libere graſſatur, nemine prohibente. *libera via*, ut Horatii *liberum iter* in Carm. Saecul.

Cui per ardentem ſine fraude Trojam
Caſtus Aeneas patriae ſuperſtes
Liberum munivit iter.

in Groningano eſt *lubrica*. male, & contra mentem poëtae. alium enim ſenſum habent iſta L. 4. Eleg. 4.

Lubrica tota via eſt, & perfida.

6. ET VENIT E RUBRO CONCHA ERYCINA SALO] eſt quidam epithetorum abuſus etiam apud probatiſſimos poëtas. Venerem e mari enatam ajunt concha marina ad Cypri litus delatam: inde conchas Veneri ſacras. eamdem Venerem ex Buta filium Erycem ſuſcepiſſe fama eſt, eumque Erycem apud Siciliae Drepanum matri templum exſtruxiſſe in monte ſibi cognomine, titulo Veneris Erycinae. vides quam parum apte maris rubri conchae margaritiferae dicantur *Erycinae*. Sibylla Cumana recte *Apollinea* vates dici poteſt, quia non niſi Apollinis ſpiritu plena vaticinabatur, atque oracula fundebat. tamen Virgilio aliter viſum eſt, L. 6. Aen.

Quae contra breviter fata eſt Amphryſia vates.

Apollo ab irato Jove relegatus, apud Theſſaliae fluvium Amphryſum Admeti regis armenta pavit. hinc vates *Amphryſia* tantumdum valet atque *Apollinea*. certe hac ratione poterat & *Patarea* dici, & *Grynea*, & *Actia*, & *Palatina*, & *Delphica*, & *Claria*, & *Leucadia*, &c. quibus omnibus in locis clariſſima eſt Apollinis memoria. paria fere ſunt quae de paſtoribus Libyae tradit L. 3. Geor.

omnia ſecum
Armentarius Afer agit, tectumque, Laremque,
Armaque, Amyclaeumque canem, Creſſamque pharetram.

& Horatius quum dixit *Memphim carentem Sithonia nive*, rem dixit non miram: multo majus mirum foret, ſi nix Thracia caderet in Aegypto. quae a locis ducuntur epitheta, non recte aliis locis adplicantur: & commode Servio grammatico *longe petita* nominantur. tale eſt illud Papinii L. 7. Theb.

adhuc ripis animoſus gurges anhelis
Fulmineum cinerem, magnaeque incendia poenae
Gaudet, & Aetneos in coelum efflare vapores.

ecce, Aſopus fluvius Boeotiae eructat Siculos vapores. nam nihil hic agunt, qui ad comparationem confugiunt. ea aliter erat inſtituenda. noſtro Aurelio circumſpectior fuit Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Hic dat avaritiae cauſſas, & Coa puellis
Veſtis, & e rubro lucida concha mari.

10. QUAEQUE TERUNT FASTUS, ICARIOTI, TUOS] minus bene haec cepit magnus

Tur-

Matrona incedit cenſus induta nepotum,
  Et ſpolia opprobrii noſtra per ora trahit.
Nulla eſt poſcendi, nulla eſt reverentia dandi:
  Aut ſi qua eſt, precio tollitur iſta mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
  Quos Aurora ſuis rubra colorat equis.
Namque ubi mortifero jacta eſt fax ultima lecto,
  Uxorum poſitis ſtat pia turba comis:
Et certamen habent leti, quae viva ſequatur
  Conjugium: pudor eſt, non licuiſſe mori.

Gau-

Turnebus L. 26. C. 33. cui tamen non inſulto. nec hilo melius Gebhardus: *Munera minuunt ac deterunt rigorem ac pertinaciam negandi cupidis conventoribus.* debebat dicere, Munera corrumpunt pudiciſſimas quoque matronas, & quidem tales quae caſtitatem Penelopes deſpicatui habent prae ſua, ac pedibus quaſi conculcant. notum illud Diogenis, *calco Platonis faſtum.* ſolet noſter verbis uti ſimplicibus loco compoſitorum, ita *terunt* hic valet obterunt, ſive proterunt, i. e. vincunt, ſuperant. Plautus Curcul. Act. 4. Sc. 4.

—— Leno minitatur mihi?
Meaeque pugnae praeliares plurimae obtritae jacent?

ſolebant autem victores, ferocia quadam atque inſolentia militari, victos pedibus proculcare. Virgilius L. 10.

Tum ſuper abjectum poſito pede nixus & haſta:
Pars belli haud temnenda, viri, jacet altus Orodes.

de eo more dixi quod ſatis eſſet ad L. 1. Eleg. 1. *Icariotin* eſſe Penelopen, nec pueri ignorant. ſequitur noſter eos qui caſtiſſimae matronae patrem *Icarium* vocabant, quod & Naſo fecit Epiſt. Penel. aliis tamen *Icarus* audit; etiam nonnullis *Icadius.* Super tam varia nominis unius confuſione videndus tibi eſt Dion. Salvagnius Comment. in Ibin ℣. 570. Philippus Silvius Penelopae patrem *Icariotum* vocat, dicitque ab *Icariotus* formari patronymicum *Icariotis.* & hic homo, ut ſcribat libros, etiam praemiis invitatur.

14. Pretio tollitur ipsa mora] commodius legas *iſta mora.* nam *poſcendi* & *dandi*, in verſu priore, qui ad munera referunt, haud quaquam faciunt cum ipſo Propertio. verba ſunt amoris. *iſta* erat in membranis Commelini.

15. Felix Eois lex funeris una maritis] mirum, ex remotiſſima India petiviſſe, quod Thraces exemplum dare poterant, tanto viciniores. Mela L. 2. C. 2. *Ne feminis quidem ſegnis eſt animus. Super mortuorum virorum corpora interfici ſimulque ſepeliri, votum eximium habent: & quia plures ſimul ſingulis nuptae ſunt, cujus id ſit decus, apud judicaturos magno certamine affectant. Moribus datur, eſtque maxime laetum, cum in hoc contenditur, vincere.* eadem fere Herodotus L. 5. C. 5.

18. Uxorum fusis stat pia turba comis] Groninganus, *Uxorum poſitis.* optime. nam in luctu radi ac tonderi in more ſolenni apud Orientis populos. Curtius L. 10. C. 5. *Perſae comis ſuo more detonſis, in lugubri veſte, cum conjugibus ac liberis, non ut victorem & modo hoſtem, ſed ut gentis ſuae juſtiſſimum regem vero deſiderio lugebant.* Suetonius Calig. C. 5. *Quin & barbaros ferunt, quibus inteſtinum, quibuſque adverſus nos bellum eſſet, velut in domeſtico communique moerore conſenſiſſe ad inducias. Regulos quoſdam barbam poſuiſſe, & uxorum capita raſiſſe, ad indicium maximi luctus.* inde vetitum Judaeis, ne ſcilicet imitarentur Phoenicas, & gentes circum vicinas, Deuteron. C. 14. ℣. 1. *Filii eſtote Domini Dei veſtri: non vos incidetis, nec facietis calvitium ſuper mortuo. quoniam populus ſanctus es Domino Deo tuo: & te elegit ut ſis ei in gentem peculiarem de cunctis gentibus quae ſunt ſuper terram.*

19. Et certamen habent leti] *laetae* malebat Lipſius L. 2. Ant. Lect. C. 10. quod non

Gaudent victrices, & flammae pectora praebent,
Imponuntque ſuis ora peruſta viris.
Hic genus infidum nuptarum: hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.
Felix agreſtum quondam pacata juventus,
Divitiae quorum meſſis, & arbor erant.
Illis pompa fuit decuſſa Cydonia ramo,
Et dare puniceis plena caniſtra rubis:
Nunc violas tondere manu, nunc miſta referre
Lilia virgineos lucida per calathos:

Et

non valde placet. alia ratio eſt in Papinio L. 12. Theb.

Saevus at interea ferro poſt terga revinctas
Antigonen, viduamque Creon Adraſtida leto
Admovet. ambae hilares, & mortis amore ſuperbae
Enſibus intentant jugulos, regemque cruentum
Deſpiciunt.

ſed, ut dixi, ratio ibi eſt alia, neque huc ſatis conveniens.

20. Pudor est non licuisse mori] Groninganus habet *non voluiſſe:* quod eſt contra mentem poëtae. ſed vicinitas literarum facit, ut credam fuiſſe ſcriptum primitus *non potuiſſe*. eſt ſane ille liber expreſſus de bono exemplari, & in ipſis aberrationibus ſaepe ſervat veſtigia verae lectionis.

21. Ardent victrices] ita omnes libri. ſed Henricus Stephanus L. 5. Schediaſm. C. 10, & poſt eum Jo. Paſſeratius, malebant *Gaudent victrices*. & ſane poteſt ut olim, extrita initiali litera G, vel etiam omiſſa, remanſerit *Audent*; quod deinde tranſierit in *Ardent*. videamus ſi id evincere poſſimus Tullii verbis L. 5. Tuſc. Quaeſt. C. 27. *Mulieres vero in India, cum eſt cujuſvis earum vir mortuus, in certamen judiciumque veniunt, quam plurimum ille dilexerit. plures enim ſingulis ſolent eſſe nuptae. Quae eſt victrix, ea laeta, proſequentibus ſuis, una cum viro in rogum imponitur: illa victa, moeſta diſcedit.* itemque Valerii Maximi L. 2. C. 6. *Reſpiciantur Indorum feminae, quae cum more patrio complures eidem nuptae eſſe ſoleant, mortuo marito, in certamen judiciumque veniunt, quam ex iis maxime dilexerit: victrix gaudio exſultans, deductaque a neceſſariis, laetum praeferens vultum, conjugis ſe flammis ſuperjacit, & cum eo tamquam feliciſſima crematur: ſuperatae cum triſtitia & moerore in vita remanent.* vides Valerium pendere a Cicerone, iiſdem paene verbis: qui minus id noſter fecerit, Ciceronis tot locis ſtudioſus imitator? Gebhardus quidem iſtud *gaudent* multis modis vellicavit: ſed nos ei ſuum guſtum haud quaquam invidebimus. ſtat a nobis, illuſtri cum primis exemplo, Diodorus Siculus L. 19. ubi deſcribit memorabilem illam concertationem inter duas uxores Cetei, eorum militum, qui ex India venerant, ducis in caſtris Eumenis.

27. Illis pompa fuit] ita Colbertini, & Regii. in ceteris eſt, *illis munus erat*. quod minus placet propter τὸ *erant* in verſu proxime praecedente. eſt etiam *pompa* in circo aliud, aliud *munus* in arena.

30. Lilia virgineos lucida per calathos] Palmerius conjiciebat *vimineos*. non inepte. & videtur favere auctor Copae, quicumque ille fuit, certe vetus & probus:

Et quae virgineo libata Achelois ab amne
Lilia vimineis attulit in calathis.

Ovidius L. 4. Faſtor.

Haec implet lento calathos e vimine textos.

Junius Columella L. 10.

cano jam vimine textum
Sirpiculam ferrugineis cumulate hyacinthis.

in aliis libris, teſte Paſſeratio, erat *virgatis*. quae vox apud Catullum calathis datur, Carm. de nuptiis Thetidis & Pelei:

Ante pedes autem candentis mollia lanae
Vellera virgati cuſtodibant calathiſci.

Cur autem mutes vulgatam? *virginei* calathi ſunt puellares. harum enim eſt calathus. vide Moſchi Europam.

Nn 32. Aut

Et portare ſuis veſtitas frondibus uvas,
  Aut variam plumae verſicoloris avem.
His tum blanditiis furtiva per antra puellae
  Oſcula ſilvicolis emta dedere viris.
Hinulei pellis totos operibat amantes,
  Altaque nativo creverat herba toro.
Pinus & incumbens latas circumdabat umbras,
  Nec fuerat nudas poena videre deas.

Cor-

32. AUT VARIAM PLUMAE VERSICOLORIS AVEM] in tribus libris *varicoloris* legitur: in quatuor aliis *pluricoloris*. atque hoc ſecutae ſunt editiones primae. in Beroaldina eſt *verſicoloris*, haud dubie de membranis.

35. HINULEI PELLIS] in membranis illis Horatii Graevianis legitur L. 1. Od. 23,

Vitas inulee me ſimilis Cloë

addunt Gloſſae: *inuleus*, *anniculus cervus*. Agraetius autem legi jubet *hinnuleus*. in ſcriptis fere eſt *Atque inuli pellis*. quae vox nihili multos decepit literis primulum renaſcentibus. multorum inſtar eſto nobiliſſimus poëta Hercules Strozza:

Addit equos, patriaque inſignes arte catejas,
Scutaque, & auratis ſinuoſum cornibus arcum,
Tum gravidam telis inuli de pelle pharetram.

37. LATAS CIRCUMDABAT UMBRAS] alii libri *lactas* habent; alii *lentas*. ſed nihil eſt mutandum: amamus enim in arbore umbram latam, patulam, ac ſpatioſam. infra L. 4. Eleg. 10.

Populus & longis ornabat frondibus aedem.

Ovidius Remed. Amor.

Quae praebet latas arbor ſpatiantibus umbras.

Virgilius L. 2. Georg.

o, qui me gelidis in vallibus Haemi
Siſtat, & ingenti ramorum protegat umbra!

& L. 7. Aen.

Aeneas, primique duces, & pulcher Iulus,
Corpora ſub ramis deponunt arboris altae.

talis eſt pinus. quam *ingentem* vocat Horatius L. 2. Od. 3.

Quo pinus ingens, albaque populus
Umbram hoſpitalem conſociare amant
Ramis.

& quercum Maro L. 3. Geor.

Aeſtibus at mediis umbroſam exquirere vallem,
Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus
Ingentis tendat ramos: aut ſicubi nigrum
Ilicibus crebris ſacra nemus accubet umbra.

Claudianus Epithal. Palladii & Celerinae:

Idaliae juxta famulae, triplexque viciſſim
Nexa ſub ingenti requieſcis Gratia quercu.

nec vero ſine cauſſa noſter poëta amantibus dedit pinum, quippe quae ipſa, puella quum foret, propter amorem in pinum arborem eſt mutata. vide notam ad L. 1. Eleg. 18. ℣. 20.

38. NEC FUERAT NUDAS POENA VIDERE DEAS] argute Lipſius L. 2. Ant. Lect. C. 10: *Et fuerat nudas paene videre Deas.* nec tamen vere. Ea enim primi illius ſaeculi felicitas fuit, ut Dii tantum non quotidie videndos ſeſe darent hominibus caſtis ae piis. quam in rem operae eſt videre Pauſaniam initio Arcadicorum. Catullus Carm. de nuptiis Thetidis & Pelei:

Praeſentes namque ante domos inviſere caſtas
Caelicolae nondum ſpreta pietate ſolebant.

& quae ſequuntur istic, paullo quidem longiora quam ut hic adſcribantur. addit autem poëta Veronenſis,

Omnia fanda nefanda, malo permixta furore,
Juſtificam nobis mentem avertere Deorum.
Quare nec tales dignantur viſere coetus,
Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

Sane non ſine poena, ſi quis invitos vidiſſet. conſulendus Callimachus in Lavacro Palladis. adpoſite Papinius Theb. L. 9.

Dixerat, atque illi ſeſe Deus obtulit ultro,
Turbidus imbre genas, & nube natantis arenae.

ibi vetus Commentator, a Barthio productus: ULTRO. *Quod eſt irati numinis, cum non eliciatur precibus, aut ſacrificiis, prodire in hominis conſpectum.* atque ita ſtatuerat jam olim pater Homerus L. 20. Iliad. ℣. 130. & L. 10. Odyſſ. ipſo fine.

39. COR-

Corniger Idaei vacuam paſtoris in aulam
Dux aries ſaturas ipſe reduxit oves.
Diique, deaeque omnes, quibus eſt tutela per agros,
Praebebant verſis verba ſecunda focis.
Et leporem quicumque venis venaberis, hoſpes,
Et ſi forte meo tramite quaeris avem:
Et me Pana tibi comitem de rupe vocato:
Sive petas calamo praemia, ſive cane.
At nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis.
Aurum omnes victa jam pietate colunt.
Auro pulſa fides, auro venalia jura:
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.
Torrida ſacrilegum teſtantur limina Brennum,
Dum petit intonſi Pythia regna Dei.
At mons laurigero concuſſus vertice diras
Gallica Parnaſus ſparſit in ora nives.

Te

39. CORNIGER IDAEI] haec tam bella lectio Antonio Volſco debetur, quem laude ſua fraudare injurium fuerit. Libri omnes, *Corniger atque Dei*, nullo commodo ſenſu.

42. PRAEBEBANT VERSIS VERBA SECUNDA FOCIS] noſter ſecundus, cum Regiis & Colbertinis, *verba benigna.* quod videtur gloſſema marginale τοῦ *ſecunda.* nimis argutatur Palmerius cum ſuis *ſeſcis focis*; neque hilo melius Paſſeratius, qui *veſcis focis* malit, aut denique *veſtris jocis.* nihil eſt mutandum. *verrere focum* ad religionem pertinebat. Cato de R. R. cap. 143: *Munda* [vilica] *fiet. Villam converſam mundamque habeat. Focum purum circumverſum quotidie, priusquam cubitum eat, habeat.* nam in foco Lares. de ipſo verbo Servius ad L. 1. Aen. ℣: 63. *Verrere eſt trahere, a rete, quod everriculum dicitur. eſt autem principalitas verbi verro verris, praeteritum verſi: unde eſt participium verſus.* Sequentem porro noſtri locum de Pane e Graeco Leonidae Tarantini expreſſum eſſe, obſervavit Salmaſius Exercit. Plinian. p. 765. edit. ult. ubi & Graecum epigramma, antea ineditum, & Latinam Salmaſii verſionem videre debes.

46. SIVE PETAS CALAMO] *petes* eſt in ſex libris, & duobus Gebhardi. ego malim *petis.*

49. AUREA NUNC VERE SUNT SAECULA] Naſonis eſt totum hoc diſtichon ex L. 2. Art. Amat. quod ſtudioſus aliquis tamquam locum parallelum adleverat margini codicis ſui. teſtis noſter ſecundus, in quo legitur, ſed ante verſum *At nunc deſertis*, ut appareat eſſe inſititium. a ceteris omnibus abeſt, neque comparet in editionibus priſcis; ſi excipias Aldinam; unde quaſi tradux irrepſit in recentiores tantum non omnes.

53. AT MONS LAURIGERO CONCUSSUS VERTICE DURAS
GALLICA PARNASI SPARSIT IN ARMA NIVES.]
ſcribit Pauſanias, terram, quantum ſoli Gallorum acies occupaverat, ad multas horas contremuiſſe; nocte autem inſecuta acerrimum eos frigus cum nive plurima vehementer afflixiſſe; ſaxa praeterea ingentia, & montis crepidines ſponte avulſas in adpetentes milites corruiſſe; ita ut triceni ſimul, aut etiam plures, ab ingruentibus rupibus colliderentur. Panico terrore & nocturno gelu confectos fuiſſe amplius decem millia. eſt itaque omnino recipienda Groningani ac Borrichiani & noſtrorum codicum lectio, *diras nives*; quod & Paſſeratius in Memmiano invenerat, & in Comeliniano Gebhardus. Horatius L. 1. Od. 2.

Jam ſatis terris nivis, atque dirae

 Gra-

Te ſcelus accepto Thracis Polymeſtoris auro
Nutrit in hoſpitio non, Polydore, pio.
Tu quoque, ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
Dilapſis nuſquam eſt Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriae ſim vanus aruſpex:
Frangitur ipſa ſuis Roma ſuperba bonis.

Cer-

Grandinis miſit pater.

Feſtus: *Dirus, dei ira natus.* quibus paria Servius habet ad L. 2. Aen. ℣. 518. & ad L. 4. ℣. 453. tales autem iſtae nives; quas Pythia *albas virgines* dixiſſe videri poteſt apud Ciceronem L. 1. de Divinat. C. 37. quamquam ibi in majus augetur miraculum: *objiciuntur etiam ſaepe formae, quae reapſe nullae ſunt: ſpeciem autem offerunt. Quod contigiſſe Brenno dicitur, ejuſque Gallicis copiis, cum fano Apollinis Delphici nefarium bellum intuliſſet. Tum enim ferunt ex oraculo effatam eſſe Pythiam,*

Ego providebo rem iſtam, & albae virgines. ex quo factum, ut & viderentur virgines ferre arma contra, & nive Gallorum obrueretur exercitus. Pauſanias dicit, viſas in Gallos conſurgere heroum ſpecies, Hyperochum, Laodocum, & Pyrrhum, cum Phylaco. &c. in iiſdem, quos dixi, libris eſt *mons Parnaſius*; non *Parnaſi.* quod tamen eodem redit. in Groningano praeterea, id quod minime inſuper eſt habendum, *in ora* legitur; non, uti hodie edunt, *in arma.* acrius certe laborat qui vultum, os, atque oculos horrida nive converberatur, quam qui armis excipit. vide notam, ſuper eo errore ſcribendi, ad L. 1. Eleg. 3. ℣. 16. noſtram lectionem haud leviter fulcit. Silius L. 3. Punic.

Interdum adverſo glomeratas turbine Corus
In media ora nives fuſcis agit horridus alis.

Livius L. 22. C. 46: *Ventus, quem Vulturnum incolae regionis vocant, adverſus Romanis coortus, multo pulvere in ipſa ora volvendo proſpectum ademit.* Florus L. 4. C. 12: *Quae fuerit validarum gentium feritas, facile vel mulieres oſtendere; quae, deficientibus telis, infantes ipſos afflictos humo, in ora militum adverſa miſerunt.* erant hae mulieres Alpinae.

55. Polymnestoris] plerique libri *Polymeſtoris* ſcribunt, abjecto *n.* ſic infra L. 4. Eleg. 7, bis habemus *Hypermeſtre.* apud L. Septimium conſtanter ſcribitur *Polymeſtor*, L. 2. C. 18. 20. 25. in membranis Virgilii bonae notae, quas contuli ad vulgatas, ſemper *Agamenonius* legitur. & apud Auſonium *Clytemeſtra.* quomodo & Livius Andronicus Aegiſtho:

in ſedes collocat ſe regias,
Clytemeſtra juxtim, tertias natae occupant.

apud Juvenalem Sat. 6, membranae veteres Bernardi Rottendorphii ſcribebant,

Mane Clytaemeſtram nullus non vicus habebit.

ſic & *columa* ſcribebant veteres, pro *columna.* Quintilianus L. 1. C. 7. *Nec* CNEUS *eam literam in praenominis nota accipit, qua ſonat: &* COLUMA *exemta* N *litera, &* CONSULES, *geminata* S *litera* COSS. *legimus: &* SUBURRA *quum tribus literis notatur,* C *tertiam oſtendit.* conferre potes Giſanii Conlectanea ad Lucretium in *Omnium*, & Nic. Heinſii Notam in L. 13. Metam. ℣. 430. ubi hic noſtri locus recte, ut puto, emendatur. quod & Antonius Volſcus fecerat ex codicibus vetuſtis. iis nunc accedunt noſtri.

58. Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis] equis evaneſcentibus, poſtquam vivi in Tartara venerant. in eadem re Pluto iratus apud Papinium L. 8.

At tibi quos (inquit) manes, qui limite praeceps
Non licito per inane ruis? ſubit ille minantem,
Jam tenuis viſu, jam vaneſcentibus armis,
Jam pedes.

59. Utinam patriae sim vanus aruspex] ita meliores libri: neque audiendi qui *verus* reponunt, nullo idoneo ſenſu. utinam ego potius mendacii arguar, quam invito mihi hac in parte contingat fides! Apulejus Apolog. *neſcio quos Chaldaeos conſuluerat, quo lucro filiam collocaret. qui, ut audio, utinam illud non vere reſpondiſſent, primum ejus maritum in paucis menſibus moriturum.* pariter apud Naſonem Penelope:

uti.

Digitized by Google

Certa loquor, ſed nulla fides. neque Ilia quondam
Verax Pergameis Phoebas habenda malis.
Sola Parin Phrygiae fatum componere, ſola
Fallacem patriae ſerpere dixit equum.
Ille furor patriae fuit utilis, ille parenti.
Experta eſt ſeros irrita lingua Deos.

utinam temeraria dicar
Criminibus falſis inſimulaſſe virum.

61. CERTA LOQUOR: SED NULLA FIDES.] Cicero L. 8. ad Attic. epiſt. 11. *προθεσπίζω igitur, noſter Attice, non ariolans, ut illa, cui nemo credidit, ſed conjectura proſpiciens;* Jamque mari magno, *non multo inquam ſecus poſſum vaticinari: tanta malorum impendet* Ἰλιάς.

61. NEQUE ENIM ILIA QUONDAM] τὸ *enim* abeſt a libro ſecundo, ſenſu equidem optimo, ſed licentia intolerabili hominibus iſtis quorum aures magiſtrales nullum hiatum ferunt in poëtis Latinis. Quid autem poterat his melius? Ego quidem vera cano, ſed nemo mihi credit: ita neque Caſſandrae creditum eſt olim, quum tot mala patriae ſuae vaticinaretur. Supple nunc hiatum, & verſum labantem fulci egregio iſto *enim*; deinde die mihi, ſodes, quam haec cohaereant commode, Nemo mihi credit; quia nemo credidit Caſſandrae.

62. MAENAS] legendum eſt *Phoebas*; quod jam monuit Paſſeratius. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 8. de hac ipſa virgine regia:

Serva Mycenaeo Phoebas amata duci.

Seneca Troad. ỳ. 34.

Quaecumque Phoebas ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, praedixit mala;
Prior Hecuba vidi gravida, nec tacui metus,
Et vana vates ante Caſſandram fui.

Lucius Septimius L. 3. C. 2. *Caſſandra Minervae atque Apollinis antiſtes, novo ac barbaro redimita ornatu, effuſis hinc atque inde crinibus precabatur, ſuggerente ſibi Polyxena apparatum ſacri ejus.* alterum iſtud qui intruſerant, debebant meminiſſe Maenadas eſſe in comitatu Bacchi, qui neque ipſe inter Deos fatidicos cenſetur. Tibullus L. 3. Eleg. 4.

Sed proles Semelae Bacchus, doctaeque ſorores,
Dicere non norunt quid ferat hora ſequens.

66. EXPERTA EST VEROS IRRITA LINGUA DEOS] melius, opinor, *ſeros*. ſic Juno ad Venerem, L. 10. Aen.

Me duce Dardanius Spartam expugnavit adulter?
Aut ego tela dedi, fovive Cupidine bella?
Tunc decuit metuiſſe tuis: nunc ſera querelis
Haud juſtis adſurgis, & irrita jurgia jactas.

noſter L. 4. Eleg. 1.

Vel ſi Pergameae ſero rata carmina vatis
Longaevum ad Priami vera fuere caput.

vera inventa fuere Caſſandrae oracula; ſed tum demum, quum ſerum eſſet ex eorum monitu res praeterlapſas ordinare. Salluſtius apud Servium: *Serum bellum in anguſtiis fore.* fruſtra pugnaturos, ubi eos hoſtis in montium anguſtiis concluſos teneret. Servius perperam interpretatus *ſerum* cepit pro triſti atque infelice.

XII.

Multa tuae, Sparte, miramur jure palaeſtrae,
Sed mage virginei tot bona gymnaſii:
Quod non infames exercet corpore ludos
Inter luctantes nuda puella viros:
Quum pila veloci fallit per brachia jactu,
Increpat & verſi clavis adunca trochi.
Pulverulentaque ad extremas ſtat femina metas,
Et patitur duro vulnera pancratio.

Nunc

1. Multa tuae, Sparte, miramur jura palaestrae] Gebhardus ita nobis hunc verſum interpolavit:

Multa egomet Spartes intrarem jura palaeſtrae.

quod quid ſignificet, ego quidem divinare non queo. ſed ad rem. *Jura* hic exponunt leges, morem, ritum palaeſtrae. non nimis incommode. quamquam legendum videtur *jure*; ut dicat poeta, Jure ac merito multa miramur, o Sparte, in ludis tuis gymnicis: id vero ſuperat omnem admirationem, quod virgines nudae luctentur cum juvenibus nudis citra labem infamiae; adſitque verecundia, abſit petulantia. Jure profecto mirum illud viſum homini Romano, quorum moribus omnia alia in uſu circa cuſtodiendam mulierum pudicitiam. Vide quae Petrus Victorius notavit L. 24. Var. Lect. C. 7.

3. Exercet corpore ludos] Joanni Aurato debetur haec tam pulcra reſtitutio τοῦ *laudes*, prodente Gulielmo Cantero L. 2. Nov. Lect. C. 14. quae tamen nullo modo placere potuit Roberto Titio, veterem lectionem inſano molimine defendenti L. 4. Loc. contr. C. 1. neque is ipſe reſipiſcere etiam voluit in Aſſertionibus, quamvis jam meliora edoctus ab Yvone Villiomaro. poſt longam iſtam velitationem de vocibus mediis, quas inter & *laudem* ponit, probare debebat Robertus *exercere laudes corpore* recte ac Latine dici. tamen hunc caecum ducem ſecutus eſt non ita pridem Balthaſar Bonifacius L. 6. Hiſt. ludicr. C. 28. immemor in Ovidiana Paridis epiſtola legi,

More tuae gentis nitida dum nuda palaeſtra
Ludis, & es nudis femina miſta viris.

5. Quum pila veloci] pila ludebant virgines Graecorum. apud Homerum Nauſicae cum ſuis ancillis ludit pila in litore maris, tantiſper dum veſtes lotas exſiccaret ſolis calor, L. 6. Odyſſ. ỷ. 100. Virgilius in Ciri, de Scylla:

Necdum etiam caſtos agitaverat ignis honores,
Necdum ſolenni lympha perfuſa ſacerdos
Pallentis foliis caput exornarat olivae;
Cum lapſa e manibus fugit pila, cumque relapſa
Procurrit virgo: quo utinam non prodita ludo
Aurea tam gracili ſolviſſet corpora palla.

puellae Romanae, quarum modeſtior diſciplina, eo luſu carebant. Ovidius L. 3. Art. Amat.

Hos ignava jocos tribuit Natura puellis:
Materia ludunt uberiore viri.
Sunt illis celereſque pilae, jaculumque, trochique,
Armaque, & in gyros ire coactus equus.
Nec vos Campus habet, nec vos gelidiſſima Virgo;
Nec Tuſcus placida devehit amnis aqua.

atque hinc eſt cur homo Romanus miretur agilitatem Lacaenarum.

7. Ad extremas stat femina metas] in Beroaldi editione legitur *dat*: quod, quia antiqui *t* cum *d* ſaepe permiſcebant, potuit fuiſſe *tat*, cui poſtea adglutinata ſit ultima litera praecedentis voculae *extremas*. femina dat vulnera, & patitur vulnera. ita Statius L. 5. Silv. 3.

Talis Olympiaca juvenem cum ſpectat arena
Qui genuit, plus ipſe ferit, plus corde ſub alto

Cae-

Nunc ligat ad ceſtum gaudentia brachia loris,
Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat.
Gyrum pulſat equis, niveum latus enſe revincit,
Virgineumque cavo praetegit aere caput.
Et modo Taygeti crines adſperſa pruina
Sectatur patrios per juga longa canes.
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodontiacis turma lavatur aquis.

Qualis

Caeditur.

Horatius L. 2. Epiſt. 2.

Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem.

Gellius L. 13. C. 27. *membra eorum omnia, priuſquam pugna mota eſt, aut ad vitandos ictus cauta ſunt, aut ad faciendos parata.* Juſtinus L. 5. C. 5. *Tantaque caedes palantium fuit, ut plus vulneris eo praelio Athenienſes acciperent, quam ſuperioribus dederant.* Sed nihil eſt mutandum. *Stare* proprie dicitur de iis qui ſe ad pugnam componunt. Virgilius L. 9. Aen.

Stabat in egregiis Arcentis filius armis.

Cicero L. 1. ad famil. Epiſt. 4. *cum in ſenatu pulcerrime ſtaremus, quod jam illam ſententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus.* Plancus Ciceroni L. 10. Epiſt. 23. *Tu, mi Cicero, quod adhuc feciſti, idem praeſta, ut vigilanter nervoſeque nos, qui ſtamus in acie, ſubornes.* Juvenalis Sat. 3.

Stat contra, ſtarique jubes: parere neceſſe eſt:
Nam quid agas, cum te furioſus cogas, & idem
Fortior?

ductum a Marone L. 9. Aen.

Haud temere eſt viſum, conclamat ab agmine Volſcens:
State, viri. quae cauſſa viae? quive eſtis in armis?
Quive tenetis iter?

Seneca lib. de Vita Beat. C. 7. *Virtutem in templo invenies, in foro, in curia, pro muris ſtantem, pulverulentam, coloratam, calloſas habentem manus: Voluptatem latitantem ſaepius, ac tenebras captantem, circa balnea ac ſudatoria, ac loca aedilem metuentia.* inde ad palaeſtram minus honeſtam traduxit Claudianus L. 1. in Eutrop. ℣. 95. ubi de Laide jam anu:

Seque reformidat ſpeculo damnare ſenectus:
Stat tamen, atque alias ſuccingit lena miniſtras,
Dilectumque diu quamvis longaeva lupanar
Circuit, & retinent mores, quod perdidit aetas.

8. ET PATITUR DURO VULNERA PANCRATIO] opponunt Propertio Senecam L. 5. de Benef. C. 3. *Lacedaemonii vetant ſuos pancratio aut ceſtu decernere, ubi inferiorem oſtendit victi confeſſio.* quae quomodo concilient viri docti, diſcere poteris ex Gruteri Collectaneis ad eum Senecae locum. tamen mihi videtur Propertius noſter pro libertate poëtica pluſculum hic ſibi indulſiſſe. tantillo tempore non poterant tantum mutaſſe mores.

9. GAUDENTIA BRACHIA LORIS] in noſtro primo, inque Borrichiano, legitur *pendentia brachia*; nec vere, nec veroſimiliter.

12. CAVO PROTEGIT AERE CAPUT] Livinejus e Vaticano, *praetegit.* quod recipiendum arbitror. Plinius Paneg. C. 15. *Veniet ergo tempus, quo poſteri viſere, viſendum tradere minoribus ſuis geſtient, quis ſudores tuos hauſerit campus, quae refectiones tuas arbores, quae ſomnum ſaxa praetexerint, quod denique tectum magnus hoſpes impleveris.* Lactantius L. 5. C. 2, de quodam libidinoſo, avaro, ac guloſo antiſtite philoſophiae: *tamen vitia ſua capillis, & pallio, &, (quod maximum eſt velamentum) divitiis praetegebat.*

16. THERMODOONTEIS TURBA LAVATUR AQUIS] noſter ſecundus *Termodonteis*; primus cum Groningano ac Borrichiano, *Thermodontiacis.* *Thermodon* dici ac ſcribi debere, non *Thermodoon*, jam pridem monitum eruditis. Videndus Erythraeus indice Virgiliano in *Thermodontis flumina*; & Pierius Valerianus Caſtig. in L. 11. Aen. ℣. 659. quamquam litem omnem decidere poterat unicus Silii verſus L. 8.

Perſtrepit & tellus, & Amazonius Thermodon.

itemque alter Papinii L. 1. Silv. 6.

Cre-

Qualis & Eurotae Pollux & Caſtor arenis,
Hic victor pugnis, ille futurus equis.
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuiſſe Deos.
Lex igitur Spartana vetat ſecedere amantes,
Et licet in triviis ad latus eſſe ſuae.

Nec

Credas ad Tanaim ferumque Phaſin
Thermodontiacas calere turmas.

tum prioris utroque Ovidii L. 4. Pont. Epiſt. 10.

Et tu femineae Thermodon cognite turmae.

neque aliter lapides Romani. qualis hic eſt apud Gruter. LXXVI. 9.

FORTVNAE
PRIMIGENIAE
TI. CLAVDIVS
THERMODON

nihil erat neceſſe rem tam exiguam inculcare hac tempeſtate, qua omnes omnium vocum modulos commiſcet ac confundit inſana licentia hominum infrunitorum; ſed movere nos debet inſignis lapſus in hac ipſa voce Joannis Joviani Pontani, viri magni, nec vel trecenis poëtaſtris hodiernis comparandi. deinde pro *turba* repone *turma*, cum Jano Gulielmio, ac Nic. Heinſio Not. in Ovid. L. 3. Art. Amat. ℣. 2. in cujus operis ipſo fine haec eadem vox Naſoni reddendâ venit:

Ut quondam juvenes, ita nunc mea turma puellae.

nam & ibi *turba* legitur. verum quum translationibus fere utatur ab Amazonum militia deſumtis, & ſe quaſi campi doctorem quemdam conſtituat, *τὸ turba* ferri non poteſt, utpote bono ordini contrarium ac diſciplinae. Valerius Flaccus L. 4. ubi Phineus Jaſoni itineris pericula canit, & Amazonum terram vel praecipue evitandam monet:

Ne tibi tunc horrenda rapax ad litora puppem
Ventus agat; ludo volitans cum turma ſuperbo
Pulvereis exſultat equis; ululataque tellus
Intremit, & pugnas mota pater incitat haſta.

Horatius quoque impuram gigantum colluviem *turmam* vocavit L. 3. od. 4. qua videlicet ordinem militarem ſervabant in oppugnando coelo.

ſcimus ut impios
Titanas, immanemque turmam
Fulmine ſuſtulerit caduco
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum.

17. EUROTAE POLLUX ET CASTOR ARENIS] eundem errorem fovent omnes membranae, *habenis* praeferentes. veram lectionem reſtituit Antonius Volſcus, raro tam felix. *arena* eſt litus, ſive ripa. Virgilius L. 5. Aen. de Darete:

Idemque ad tumulum, quo maximus occubat Hector,
Victorem Buten inmani corpore, qui ſe
Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat,
Perculit, & fulva moribundum extendit arena.

noſter L. 1. Eleg. 8.

Nec tibi Tyrrhena ſolvatur funis arena.

18. HIC VICTOR PUGNIS] nempe Pollux: nam *hic* & *ille* uti hoc loco, ita & apud alios poëtas non raro confunduntur, contra canones grammaticorum. expreſſit quodammodo hunc verſum doctiſſimus ſcriptor Arnobius L. 1. *Tyndaridae Caſtores, equos unus domitare conſuetus, alter pugillator bonus, & crudo inexſuperabilis caeſtu.* de victoria Pollucis & nece Amyci videndus Valerius Flaccus L. 4. & Lutatius in L. 3. Thebaid. Papinii ℣. 353. illius Amyci ſepulcro rododaphnem innatam auctor eſt apud Photium cod. 190, Ptolemaeus Hephaeſtio, quam qui guſtaſſent, pugilatus ſtudio capi ſoliros, & evadere pugiles felices. feciſſe id Antodorum, ac terdecies victorem coronas accepiſſe. eumdem tamen a Dioſcoro Theraco in quarto decimo certamine victum: quemadmodum & ipſe Amycus dicatur ab altero Dioſcurorum ſuperatus.

21. LEX IGITUR SPARTANA VETAT SECEDERE AMANTES] licuiſſe iſtic juvenibus etiam ante nuptias libere verſari cum virginibus, non ſecus ac cum pueris, tradit Agnon Academicus apud Athenaeum L. 13.

23. NEC

Nec timor, aut ulla eſt clauſae tutela puellae,
Nec gravis auſteri poena cavenda viri.
Nullo praemiſſo, de rebus tute loquaris
Ipſe tuis: longae nulla repulſa morae.
Non Tyriae veſtes errantia lumina fallunt,
Eſt neque odoratae cura moleſta comae.
At noſtra ingenti vadit circumdata turba,
Nec digitum anguſta eſt inſeruiſſe via.
Nec quae ſint facies, nec quae ſint verba rogandi
Invenias. caecum verſat amator iter.
Quod ſi jura fores, pugnaſque imitata Laconum,
Carior hoc eſſes tu mihi, Roma, bono.

23. NEC TIMOR, AUT ULLA EST CLAUSAE TUTELA PUELLAE] vix apparet quo referri debeat iſtud *timor*. tentabam ego aliquando,

Nec timor eſt ulli clauſae tutela puellae.

i. e. nec quiſquam amator timet cuſtodes dominae ſuae, quo minus ad eam accedere audeat palam. *timor eſt*, timoris cauſſa eſt. ſupra L. 1. Eleg. 14.

Illa poteſt magnas heroum infringere vires,
Illa etiam duris mentibus eſſe dolor.

Seneca Troad. ℣. 742.

Non ſic jacemus Troës, ut cuiquam metus
Poſſimus eſſe.

25. DE REBUS TUTE LOQUARIS IPSE TUIS] unus Palatinus Gebhardi habebat *tuta*; quo etiam ire videtur noſter ſecundus, ubi *tutae*. cave mutes quidquam. Pronomen *tute* ex Donato, Servio, & Chariſio bene interpretatur Paſſeratius, quem Gebhardus ſequi debebat, non inſectari. adde nunc inſignem locum Priſciani L. 12. *Sciendum quod* & MET & TE *adduntur pronominibus vel diſcretionis cauſſa plerumque, vel ſignificantiae, ut Terent. in Adelph. Egomet rapui. intelligitur, ego & non alius. Cicero pro Muraena: Quid, quod cum admonueris, tamen quaſi tute noris, ita ſalutas.* TUTE *dixit, pro Tu ipſe per te, & non per alium.* haec unice faciebant veteri lectioni tuendae. Lucretius, ut validius exprimeret mentem ſuam, etiam *met* addidit L. 1.

Tutemet a nobis jam quovis tempore, vatum
Terriloquis victus dictis, deſciſcere quaeres.

& L. 4.

Tutemet in culpa quom ſis, ne cernere poſſis.

neque defugit magnus magiſter in divino opere; L. 7.

nil linquere inauſum
Quae potui infelix, quae memet in omnia verti.

tantum abeſt, ut ſolis haec comicis ſint tranſſcribenda. & tamen vidi qui carperet in noſtro poëta. immerito ſane, ut vidimus, atque etiam clarius videbimus. Cicero pro Roſcio Amer. C. 28. *is homo, qui, ut tute dicis, numquam inter homines fueris.* C. 29. *propterea quod ruri aſſiduus, quemadmodum tute confiteris, fuit.* ibid. C. 33. *Fateor, me ſectorem eſſe; verum & alii multi. At ego, ut tute arguis, agricola & ruſticus.* Divinat. in Q. Caecil. C. 10. *audebis ita accuſare alterum, ut, quo minus tute condemnere, recuſare non poſſis?* Accuſ. 2. in Verr. C. 55. *Hoc autem cum tute fatebere, quiſquam dubitabit*, &c. pro P. Sulla C. 16. *permitto aliquid iracundiae tuae, do adoleſcentiae, cedo amicitiae, tribuo parenti. ſed niſi tibi aliquem modum tute conſtitueris, coges oblitum me noſtrae amicitiae habere rationem meae dignitatis.* uti quidem hic locus ex libris ſcriptis praeclare eſt reſtitutus a Phil. Rubenio L. 1. Elect. C. 3. nam in vulgatis *modum vitae* antea legebatur.

27. NON TYRIAE VESTES] *Nec* legitur in tribus libris.

28. EST NEQUE ADORATAE CURA MOLESTA DOMI] omnes libri habent *odoratae*, quod referunt interpretes ad unguenta, corollas, ſuffitus, odores. ceterum quum de cultu muliebri ſit ſermo, valde inclino in conjecturam Gul. Canteri, *comae* legentis pro *domi*. notum e poëtis quam inſanam operam pone-

Digitized by Google

rent puellae Romanae in comendo crine. Ovidius libello de medicamine faciei:

Vultis odoratos poſitu variare capillos.

& fine L. 2. Art. Amat.

Sertaque odoratae myrtea ferte comae.

id negligebant virgines Spartanae. Horatius L. 2. Od. 11.

eburna dic age cum lyra
Maturet in comtum Lacenae
More comam religata nodum.

& L. 3. Od. 14.

Dic & argutae properet Neaerae
Myrrheum nodo cohibere crinem.

Virgilius L. 1. Aen. ubi Venus Aeneae ſuo apparet

Virginis os habitumque gerens, & virginis arma
Spartanae. ------ ------
Namque humeris de more habilem ſuſpenderat arcum
Venatrix, dederatque comam diffundere ventis;
Nuda genu, nodoque ſinus collecta fluentis.

poſſis tamen *odoratam domum* tueri, moribus ceterorum Graecorum. ſic odoratum Medeae procoetium, in quo duodecim ancillas virgines habebat, deſcribit Apollonius L. 3. Argonaut. ℣. 837. ſed non efficies ut ne iſtud *comae* ſit multo rectius. quinimo poſtulat hanc vocem vox *cura*, quae ratione quadam peculiari de comis dicitur & capillis. Phaedrus L. 4. Carm. 3.

Quum ſe putaret fingi cura mulierum,
Calvus repente factus eſt: nam funditus
Canos puella, nigros anus evellerat.

Valerius Flaccus L. 8. de Medea, jam confeſſa Jaſonis uxore:

Ipſa ſuas illi croceo ſubtemine veſtes
Induit, ipſa ſuam duplicem Cytherea coronam
Donat, & arſuras alia cum virgine gemmas.
Tum novus implevit vultus honor: ac ſua flavis
Reddita cura comis: graditurque oblita malorum.

Horatius L. 1. Epiſt. 1.

Si curatus inaequali tonſore capillos
Occurri, rides.

ita iſtic habent laudatiſſimae membranae Viri clariſſimi Jo. Georgii Graevii. ita & in tribus aliis libris invenerat eruditiſſimus Jo. Fredericus Gronovius; cujus induſtriae debemus hanc elegantem notionem voculae *cura* luculenter illuſtratam L. 1. Obſervat. C. 23.

XIII.

Sic ego non ullos jam norim in amore tumultus,
Nec veniat ſine te nox vigilanda mihi:
Ut mihi praetextae pudor exvelatus amictu,
Et data libertas noſcere Amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conſcia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.

Ter-

1. SIC EGO NON ULLOS JAM NORIM IN AMORE TUMULTUS] Groninganus, & Commelini liber,

Sic ego jam nolim multos in amore tumultus.

credo olim fuiſſe, *Sic ego jam norim nullos*, &c. ſed vulgata aliquanto concinnior eſt.

6. NULLIS CAPTA LYCINNA DATIS] nullis muneribus delinita. *data*, munera. quod ex Plauto abunde demonſtravit Paſſeratius. uſus & Auſonius hac voce, Epigr. 92.

Vince datis ambas. Cupio: verum arcta domi res.

itemque Ephemeride, ſi tamen id carmen auctorem habet Auſonium, ac non potius Pont. Paullinum:

Nate patris ſummi, noſtroque ſalutifer aevo,
Virtutes patrias genitor cui tradidit omnes,
Nil ex invidia retinens, plenuſque datorum.

uſus & Tullius pro Cluentio C. 24. *Ac primum Scamandro reo, tantum donis, datis, muneri-*

Digitized by Google

Tertius haud multo minus eſt quum ducitur annus,
Vix memini nobis verba coiſſe decem.
Cuncta tuus ſepelivit amor: nec femina poſt te
Ulla dedit collo dulcia vincla meo.

Teſtis erit Dirce tam vero crimine ſaeva,
Nycteos Antiopen accubuiſſe Lyco.
Ah quoties pulcros uſſit regina capillos,
Molliaque immites fixit in ora manus.

Ah

neribuſque perfecerat, ut eo auctore uteretur cupidiore, quam fides judicis poſtulabat.

11. TESTIS ERIT DIRCE TAM VERO CRIMINE SAEVA] hunc verſum mirifice expoſuerunt interpretes. Marollius vertit: *Dircé tranſportée de courroux pour le ſujet d'un crime averé, ſera temoin qu'Antiope fille de Nyctée a couché avec Lycus ſon mary.* cum ſequitur omnium interpretum alpha Philippus Silvius, nec vel latum unguem a praeceptore ſuo diſcedit: *Dirce ſtupro tam aſpera teſtabitur Antiopem concubuiſſe cum Lyco ſuo.* an hoc eſt poëtam intelligere, quem exponendum ſuſceperis? taedet & piget hiemis Gallicae. Propertii mens erat: Vel ſola Dirce exemplo eſſe poteſt, quam impotenter ſoleatis ſaevire, ubi aliquid de pellice ſocii lecti ſuſpicamini. porro iſtud *tam vero crimine*, tamquam ſi foret facillimum, ſicco pede tranſierunt omnes. *verum crimen* eſt aequum ac juſtum crimen: quod Catullus extuliſſet *crimen non crimen.* facinus piaculare reputabat Dirce, ſi cum Lyco Antiope compoſuiſſet latus: id vero Antiopae, ſi fuiſſet vel maxime deprehenſa, crimini dari non poterat, utpote quam Lycus habuerat in matrimonio ante Dircen. recte itaque *verum crimen*, juſtum, legitimum, non iniquum. Virgilius L. 12.

Quaecumque eſt fortuna, mea eſt: me verius unum
Pro vobis foedus luere, & decernere ferro.

Horatius L. 1. Epiſt. 7.

Metiri ſe quemque ſuo modulo, ac pede, verum eſt.

& L. 2. Sat. 3.

An, quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,
Tanto diſſimilem, & tanto certare minorem?

ac L. 1. Epiſt. 12.

Utere Pompejo Groſpho, &, ſi quid petet, ultro
Defer. nil Groſphus niſi verum orabit & aequum.

Priſcianus L. 18. *Noſtri quoque Verum pro juſto, & Juſtum pro vero, frequenter ponunt.* ad Dirces hiſtoriam, praeter Hyginum atque Apollodorum, conferre non nihil poteſt vetus Papinii interpres Lutatius ad L. 3. Theb. ℣. 205. ad L. 4. ℣. 570. ad L. 7. ℣. 189. ad L. 9. ℣. 423. & Pauſanias in Boeoticis. interea monendus es mihi, Lector, inter hunc verſum, & eum qui proxime praecedit, lacunam eſſe aliquot diſtichorum, quamquam nulla apparet in manuſcriptis: niſi quod in uno Colbertino eſt diſtinctio, cum hac epigraphe, FABULA ANTHIOPE. ita colligo. oboluerat Cynthiae, ſolere aliquando cum Lycinna ſuum Aurelium. id nunc ipſe faſſus, ait in ea ſeſe amoris tirocinium poſuiſſe; nimirum dum licebat, & ſolutis frenis paſſim ire poterat. poſt adamatam verò Cynthiam nullum ſibi amplius commercium fuiſſe cum Lycinna. ipſam itaque minus recte facturam, ſi, ducta ſuſpicione futili atque inani, durius habere velit puellam immerentem. Ei ſe deprecatorem venire. feminae enim quam ultra modum ſoleant ſaevire in vindicando hoc crimine, ſive vero, ſive falſo, nimis miſerabili exemplo docuiſſe Dirces immanem atque crudelem animum. quae tamen ipſa debitas tanto ſceleri poenas dederit. Haec optime conveniunt cum verſu 43.

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.

13. USSIT REGINA CAPILLOS] aut *uſſit*, aut *juſſit*, habent omnes libri. unus Regius, *traxit*: quo modo Aldina, ejuſque traduces, Gryphiana, ac Plantiniana. verum eſt τὸ *uſſit*. Tibullus L. 1, Eleg. 11.

 Illic

Ah quoties famulam penſis oneravit iniquis,
Et caput in dura ponere juſſit humo.
Saepe illam immundis paſſa eſt habitare tenebris:
Vilem jejunae ſaepe negavit aquam.
Jupiter Antiopae nuſquam ſuccurris habenti
Tot mala? corrumpit dura catena manus.
Si Deus es, tibi turpe tuam ſervare puellam?
Invocet Antiope quem niſi vincta Jovem?
Sola tamen, quaecumque aderant in corpore vires,
Regales manicas rupit utraque manu.

Inde

Illic percisiſque genis, uſtoque capillo,
Errat ad obſcuros pallida turba lacus.

& libri ejuſdem Eleg. 10.

Ure meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto verbere terga ſeca.

noſter hujus libri Eleg. 6.

Tu minitare oculos ſubjecta exurere flamma.

ſolus inventus eſt Robertus Titius, qui hoc loco *vulſit* legeret, L. 1. Loc. Contr. C. 16. ſuamque ſtultitiam deinde in Aſſertionibus intemperanter ac furioſe propugnaret. Regiorum alter ex duobus diſtichis unum facit, huic ipſi hexametro ſubjiciens,

Et caput in dura ponere juſſit humo.

ita ut non agnoſcat duos medios verſus. prave ac perperam.

21. Tibi turpe tuam servire puellam] *ſervire*, captivam eſſe, ancillari. ſed melior eſt lectio & erectior noſtri primi, Groningani, Borrichiani, ac Commeliani apud Gebhardum, *tibi turpe tuam ſervare puellam?* an tibi dedecori fore credis, ſi ſervaveris dominam tuam, quum ſolus poſſis ſervare? nam quem tandem invocet miſera Antiope, niſi Jovem? ſupra L. 2. Eleg. 18.

Jam tibi Iaſonia nota eſt Medea carina,
Et modo ſervato ſola relicta viro.

Jaſon ipſe apud Naſonem Epiſt. Medeae:

Jus tibi & arbitrium noſtrae Fortuna ſalutis
Tradidit: inque tua vitaque morſque manu.
Perdere poſſe ſat eſt; ſi quem juvet ipſa poteſtas.
Sed tibi ſervatus gloria major ero.

Virgilius Ciri:

Quod te per divûm crebros obteſtor amores,
Perque tuum memoris hauſtum mihi pectus alumnae,
Ut me, ſi ſervare potes, ne perdere malis.

Ovidius L. 9. Metam.

Tu ſervare potes, tu perdere ſolus amantem.

idem Medea:

Servare potui, perdere an poſſim rogas?

ſane ab hoc argumento colligit unus eorum, qui pueros Iliae in amne Tiberino necare juſſi erant, eos non eſſe originis divinae, quod a patre in tanto periculo proderentur, apud eumdem poëtam L. 2. Faſtor.

Si genus arguitur vultu; ni fallit imago;
Neſcio quem vobis ſuſpicor eſſe Deum.
At ſi quis veſtrae Deus eſſet originis auctor,
In tam praecipiti tempore ferret opem.

Si quis contendere volet pro ſcriptura vulgata, ei locum Plauti indicabo, quo ſe tueri utcumque poſſit, Poen. Act. 5. Sc. 2.

ſi frugi eſſe vis,
Eas liberali jam aſſeras cauſſa manu.
Nam tuum flagitium 'ſt tuas populareis te pati
Servire ante oculos, domi quae fuerint liberae.

24. Regales manicas rupit utraque manu] inſigni Barthio injuriam fecit ſua memoria, hunc verſum de veſtium ſciſſura exponenti, Animadv. ad L. 1. Theb. Statii ỳ. 593. noſter de catenis loquitur. Virgilius L. 2. Aen.

Ipſe viro primus manicas atque arta levari
Vincla jubet Priamus.

Lucilius L. 30. Sat.

Sic laqueis, manicis, pedicis mens irretita eſt.

27. A-

Inde Cythaeronis timido pede currit in arces.
Nox erat, & ſparſo triſte cubile gelu.
Saepe vago Aſopi ſonitu permota fluentis
Credebat dominae pone venire pedes.
Et durum Zethum, & lacrimis Amphiona mollem
Experta eſt ſtabulis mater abacta ſuis.
Ac veluti magnos quum ponunt aequora motus,
Eurus in adverſos deſinit ire notos,
Litore ſi tacito ſonitus rareſcit arenae:
Sic cadit inflexo lapſa puella genu.
Sera tamen pietas; natis eſt cognitus error.
Digne Jovis natos qui tueare ſenex.
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen ſub trucis ora bovis.

An-

27. ASOPI SONITU PERMOTA FLUENTIS] fluit enim rapide, uti decet animoſum amnem, qui non timuit olim contra ipſum Jovem arma ſumere. Papinius L. 7. Theb.

Aſopos genuiſſe datur, dignuſque videri
Tunc pater, abruptis cum torrentiſſimus exit
Pontibus, aut natae tumidus cum virginis ultor
Flumina concuſſit, generum indignata tonantem.
Namque ferunt raptam patriis Aeginan ab undis
Amplexu latuiſſe Jovis. furit amnis, & aſtris
Infenſus bellare parat. (nondum iſta licebant
Nec ſuperis.) ſtetit audaces effuſus in iras,
Conſeruitque manum, nec quem imploraret habebat.
Donec vix tonitru ſubmotus, & igne triſulco
Ceſſit. adhuc ripis animoſus gurges anhelis
Fulmineum cinerem, magnaeque inſignia poenae
Gaudet, & Aetnaeos in coelum efflare vapores.

31. AC VELUTI MAGNOS QUUM PONUNT AEQUORA MOTUS] Virgilius L. I. Aen.

Ac veluti magno in populo cum ſaepe coorta eſt
Seditio, ſaevitque animis ignobile vulgus;
Jamque faces & ſaxa volant; &c.

ſuper hac locutione, *ac veluti*, videndus Erythraeus Ind. Virgil. in *At. fluctus* habet Groninganus. puto eſſe gloſſema *τοῦ motus.*

32. EURUS IN ADVERSOS] hic iterum repeti debet *τὸ quum.* vide notata ad L. 2. Eleg. 24. ÿ. 12. in verſu ſequente *ſi* legendum eſt, non *ſic:* neque audiendus Paſſeratius, Scaligero obſtrepens; in hoc dumtaxat ut obſtrepat.

34. SIC CADIT INFLEXO LAPSA PUELLA GENU] noſter primus, unuſque Gebhardi, *laſſa.* ſed nihil refingendum. Virgilius L. 6. Aen.

Quam multa in ſilvis autumni frigore primo
Lapſa cadunt folia.

35. NATIS EST COGNITUS ERROR] Groninganus *ordo.* i. e. ſeries totius rei geſtae. operoſe id defendit Gebhardus poſt Palmerium. ſed cur damnes lectionem receptam? errabant nati, neque noverant ſuam ipſorum matrem. Hyginus Fab. 8. *Ea, occaſione nacta, fugae ſe mandavit. Devenit ad filios ſuos. Ex quibus Zethus exiſtimans fugitivam, non recepit. ------ Sed ab educatore paſtore adoleſcentes certiores facti, eam eſſe matrem ſuam, celeriter conſecuti matrem, eripuerunt.*

36. DIGNE JOVIS NATOS QUI TUEARE SENEX] mirum, iſtius ſenis nomen tam fuiſſe ignorabile. Apollodorus *βουκόλον* vocat; *paſtorem* Hyginus, & Lutatius. nihil ultra.

38. TRAHENDAM VINXERUNT DIRCEN SUB TRUCIS ORA BOVIS] Jo. Bernartius, ad L. 3. Theb. Statii ÿ. 204, Dircen caudae indomiti equi adligatam dicit. errore memo-

 riae,

Digitized by Google

Antiope cognoſce Jovem. tibi gloria Dirce
Ducitur, in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur Zethi, victorque canebat
Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua.
At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.
Neſcit veſtra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures.
Te ſolam & lignis funeris uſtus amem.

riae, credo: neque enim ullum nominat auctorem. ſupereſt etiam nunc Romae in pictura Dirce a tauro tracta. ſuper qua videndus Andreas Schottus in Obſervationibus Humanis. ubi & veterum ſcriptorum loca, qui hujus tauri meminerunt, tamquam in uno faſciculo comprehenduntur. iis tu adjicere potes notata Lutatio in Papin. L. 3. Theb. ℣. 205. in L. 4. ℣. 570. quae Schottus praetermiſit.

41. PRATA CRUENTANTUR] hos duos verſus, ſic ſatis obſcuros, nequaquam intellexerunt interpretes, alius alium exſcribere contenti. meliora attulit heros Palmerius Grentemenilius, vir & armorum & literarum gloria florentiſſimus, L. 4. Graeciae antiquae C. 10.

46. TE SOLAM ET LIGNIS FUNERIS USTUS AMEM] hauſit de ſuo Cicerone, orat. poſt reditum ad Quirites C. 10. *Quapropter memoriam veſtri beneficii colam benivolentia ſempiterna, non ſolum dum ſpirabo, ſed etiam cum mortuo monumenta veſtri in me beneficii permanebunt.*

XIV.

NOx media, & dominae mihi venit epiſtola noſtrae:
Tibure me nulla juſſit adeſſe mora,
Candida qua geminas oſtendunt culmina turres,
Et cadit in patulos Nympha Aniena lacus.

Quid

2. MISSA JUSSIT ADESSE MORA] ita Seneca Thyeſt. ℣. 705.

ultro Deos
Terret minantes: jamque dimiſſa mora
Aſſiluit aris, torvum & obliquum intuens.

ſed noſtri libri, *nulla juſſu adeſſe mora.* Ovidius Epiſt. Didûs:

Ipſe ſono tenui dixit, Eliſſa veni.
Nulla mora eſt; venio. venio tibi debita conjux:
Sed tamen admiſſi tarda pudore mei.

Virgilius Eclog. 3.

Quin age, ſi quid habes: in me mora non erit ulla.

Terentius Andr. Act. 3. Sc. 4. ------ *nunc per hunc nulla'ſt mora.* & rurſum Act. 5. Sc. 6.

Nec mora ulla eſt, quin eam uxorem ducam.

adeſſe dixit noſter, non *venire*; ut ſummam notaret celeritatem. hanc ob rem *nulla* potius placet, quam *miſſa.* accedit quod poëtae libentius dicunt *moras rumpere*, quam *mittere.*

4. ET CADIT IN PATULOS LYMPHA ANIENA LACUS] unus Regius, unus Colbertinus, noſtrique duo, *Nympha Aniena* praeferunt. quod verum eſt: & jam in primitus cuſis legebatur. *Lymphas* appellabat vetuſtas, quas Graeci *Naidas*, nos *Nymphas* vocamus. videndus Feſtus in *Lymphas*; & Servius ad L. 7. Aen. ℣. 377. tum vir inſigniter eruditus, nec ſatis ſuo habitus pretio, Petrus Nannius noſtras L. 4. Miſcell. C. 3. quibus addere potes Nic. Heinſium Not. in Ovid. Epiſt. Oenon. ℣. 31. redde & Horatio vocem ſuam,

ex

Digitized by Google

Quid faciam? obductis committam mène tenebris,
Ut timeam audaces in mea membra manus?
At ſi haec diſtulero noſtro mandata timore,
Nocturno fletus ſaevior hoſte mihi.
Peccaram ſemel, & totum ſum pulſus in annum.
In me manſuetas non habet illa manus.
Nec tamen eſt quiſquam ſacros qui laedat amantes.
Scironis medias his licet ire vias.
Quiſquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo, ut noceat, barbarus eſſe volet.
Luna miniſtrat equis: demonſtrant aſtra ſalebras:
Ipſe Amor accenſas praecutit ante faces.

Saeva

ex fide praeſtantiſſimi illius codicis Graeviani, L. 3. Od. 13.

Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis impoſitam ilicem
Saxis, unde loquaces
Nymphae deſiliunt tuae.

& Epod. 16.

Mella cava manant ex ilice: montibus altis
Levis crepante nympha deſilit pede.

ibi in gloſſa marginali legitur: *reſpexit ad pedem nympharum.* credo voluit dicere, quicumque ille fuit gloſſator, poëtam ſtrepitum aquae cadentis contuliſſe cum choreis nympharum, tellurem pedibus plaudentium. in Catullo quoque non aliter legendum, Epithal. Juliae & Manlii, notante ex membranis Achille Statio:

Perge linquere Theſpiae
Rupis Aonios ſpecus,
Nympha quos ſuper irrigat
Frigerans Aganippe.

qui locus me monet emendationis Nic. Heinſii, *patulos ſpecus* in hoc ipſo Propertii verſu legentis, pro *lacus.* ſuſtinebimus adſenſum, donec prodeant jam pridem exſpectatae ſummi viri Notae in poëtam noſtrum. interea videamus ſi poſſit defendi vulgata. ſpecus iſte, in quo leonibus objectus fuit Daniel, Prudentio *lacus* dicitur, Hym. 4. Cathemer. de Habacuco:

Tum raptus ſimul ipſe prandiumque,
Senſim labitur in lacum leonum.

illi autem ſive lacus, ſive ſpecus, in quos magno cum ſonitu praecipitatur Anio, *ſtagna* (quae vox fere cum lacu tantumdem valet) audiunt Papinio L. 1. Silv. 3.

Illis ipſe antris Anienus fonte relicto,
Nocte ſub arcana glaucos exutus amictus,
Huc illuc fragili proſternit pectora muſco:
Aut ingens in ſtagna cadit, vitreaſque natatu
Plaudit aquas.

Sed quid moror? *lacus* jam dixerat paullo ante in eodem illo belliſſimo poëmatio:

Quid referam alternas gemino ſuper aggere menſas,
Albenteſque lacus, alioſque in gurgite fontes?

Varro Lib. 4. de L. L. *lacus, lacuna magna, ubi aqua contineri poteſt.*

5. OBDUCTIS COMMITTAM MÈNE TENEBRIS] haec ſunt valde laxa. ſcripſerat puto noſter, *me committámne,* numero nonnihil compoſitiore.

9. PECCARAM SEMEL, ET TOTUM SUM PULSUS IN ANNUM] contra omnes libros faciunt, qui *peccarem* ſcribunt, aut *peccarim.* *rò pulſus* valet excluſus. pro eo *paſſus* eſt in altero Regio, & noſtro ſecundo. perperam, & ex gloſſa.

12. SCIRONIS MEDIA SI LICET IRE VIA] adſentior Nic. Heinſio, legenti; Not. ad Ovid. L. 14. Metam. ℣. 748,

Scironis medias his licet ire vias.

quam locutionem ubertim illuſtravit Thomas Munckerus in Hygin. C. 38.

15. LUNA MINISTRAT ITER] unus Regius, *miniſtrat equis.* ſic Maro dixit *velis miniſtrare,* L. 6. Aen. ellipſi elegante.

Ipſe ratem conto ſubigit, veliſque miniſtrat.

&

Saeva canum rabies morſus avertit hiantes.
Huic generi quovis tempore tuta via eſt.
Sanguine tam parvo quis enim ſpargatur amantis
Improbus? excluſis fit comes ipſa Venus.
Quod ſi certa meos ſequerentur funera caſus,
Talis mors precio vel ſit emenda mihi.
Adferet huc unguenta mihi, ſertiſque ſepulcrum
Ornabit cuſtos ad mea buſta ſedens.
Dii faciant, mea ne terra locet oſſa frequenti,
Qua facit aſſiduo tramite vulgus iter.

Poſt

& L. 10.

Aeneas (neque enim membris dat cura quietem)
Ipſe ſedens clavumque regit, veliſque miniſtrat.

Tacitus Germ. C. 44. *forma navium eo differt, quod utrimque prora paratam ſemper appulſui frontem agit: nec velis miniſtrant, nec remos in ordinem lateribus adjungunt.* venuſtiſſimus poëta Gratius Cyneget. ℣. 314. de luxuria:

Haec illa eſt, Pharios quae fregit noxia reges,
Dum ſervata cavis potant Mareotica gemmis,
Nardiferumque metunt Gangem, vitiiſque miniſtrant.

tam bonis ſponſoribus accipio ſcripturam libri regii, vulgata non paullo meliorem. nam ut quam celerrime ſiſteret ſe apud dominam ita volentem, opus habebat equis in itinere nocturno. addit autem multo lepidiſſime praevolantem cum facibus Cupidinem, ex more viantium in tenebris, etiam hodie, ubi praecurſores copioſo lumine lamas & ſaxa & ceteras orbitarum difficultates ſollicite explorant.

16. Percutit ante faces] Paſſeratius legit *perculit.* quod non placet. τὸ *percutit* poteſt idem valere quod ſimplex *quatit.* ſic L. 1. Eleg. 3.

Et quaterent ſera nocte facem pueri.

Ovidius *concutere* dixit L. 1. Amor. Eleg. 2.

Vidi ego jactatas mota face creſcere flammas,
Et vidi nullo concutiente mori.

& *excutere* L. 1. Art. Amat.

Et mihi cedet Amor: quamvis mea vulneret arcu
Pectora, jactatas excutiatque faces.

Id non eſt inſuper habenda ingenioſa correctio Nic. Heinſii, *praecutit* reponentis Not. ad L. 4. Metam. Ovid. ℣. 757. nimirum in τῷ *percutit* ordine ſuo exciderant primores literae. *praecutit ante* elegante pleonaſmo dicitur. de qua figura notatum aliquid ad L. 2. Eleg. 2. ℣. 14.

20. Excluſis fit comes ipſa Venus] non ſatis capio, quo debeat iſtud *excluſis* referri. nam ſane in hac tota elegia de excluſione verbum fit nullum; dumtaxat de periculis itineris nocturni. unde arbitror (da veniam, ſi fallor) eſſe refingendum *in curſu*, h. e. in itinere. Virgilius L. 3. Aen.

Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta:
Unde iter Italiam, curſuſque breviſſimus undis.

eodem libro:

Placemus ventos, & Gnoſia regna petamus:
Nec longo diſtant curſu.

Cicero orat. pro lege Manil. C. 12. *Atque haec, qua celeritate geſta ſint, quamquam videtis, tamen a me in dicendo praetereunda non ſunt. Quis enim umquam, aut obeundi negotii, aut conſequendi quaeſtus ſtudio, tam brevi tempore tot loca adire, tantos curſus conficere potuit, quam celeriter, Cn. Pompejo duce, belli impetus navigavit?*

22. Talis mors precio vel ſit emenda mihi] Cicero L. 9. ad Attic. epiſt. 5. *quid ſi non* ἑταίρῳ *ſolum, ſed etiam* εὐεργέτῃ? *adde, tali viro, talem cauſam agenti: & ego vero haec officia mercanda vita puto.* & Accuſ. 5. in Verr. C. 28. *Quorum ego de acerbiſſima morte crudeliſſimoque cruciatu dicam, cum eum locum tractare coepero: & ita dicam, ut, ſi me in ea querimonia, quam ſum habiturus de iſtius crudelitate, & de civium Rom. indigniſſima morte, non modo vires, verum etiam vita*

ta

Poſt mortem tumuli ſic infamantur amantum.
Me tegat arborea devia terra coma.
Aut humet ignotae tumulus vallatus arenae.
Non juvat in media nomen habere via.

ta deficiat, id mihi praeclarum & jucundum putem. propius etiam Orat. pro domo C. 28. *ille unus dies, quo die me populus Romanus a porta in Capitolium, atque inde domum ſua celebritate laetitiaque comitatum honeſtavit, tantae mihi jucunditati fuit, ut tua mihi conſcelerata illa vis non modo non propulſanda, ſed etiam emenda fuiſſe videatur.* fuit ſane Propertius Tullii ſui ſtudioſus admirator: quod non animadvertiſſe doctores ſcholaſticos, jure aliquis mirari poſſit.

28. Me tegat arborea devia terra coma] pariter Franc. Marius Molſa, in illa ſua cycnea cantione:

Quod mihi ſi tumulo vobis curantibus arbor
Ingruat, & virides explicet alta comas;
Quae circum nitidis, aeſtus dum ſaevit, obumbret
Frondibus, & ſciſſam tegmine opacet humum;
Jam mihi pyramides, regum monumenta, valete,
Et quidquid miri barbara Memphis habet.

& mellitiſſimus Lotichius L. 3. Eleg. 9. ad J. Sambucum:

Ante fores templi, nudoque ſub aethere, tellus
Accipiat gremio frigida membra ſuo.
Jamque vale, & tenera buſtum ſuperintege myrto.
Non poterit cineres illa gravare meos.

ac M. Antonius Flaminius:

Dehinc tumulum viridi componit margine ripae,
Qua vetus arboreis decidit umbra comis.

X V.

NUnc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris.
Da mihi bacchato vela ſecunda, pater.
Tu potes inſanae Veneris compeſcere faſtus,
Curarumque tuo ſit medicina mero.

Per

2. Da mihi pacato vela secunda] primus noſter *pacato*. Douza P. & Joannes Auratus legebant *pacatus*. quod poterat defendi auctoritate non tralatitia. Ovidius initio L. 4. Metam.

Pacatus mitiſque, rogant Iſmenides, adſis:
Juſſaque ſacra colunt.

& L. 3. Faſt.

Mite caput, pater, huc placataque cornua vertas,
Et des ingenio vela ſecunda meo.

Papinius L. 3. Silv. 1. ad Herculem:

Pacatus mitiſque veni, nec turbidus ira,
Nec famulare timens.

ſed non liber argutari in re clara. Groninganus habet *baccato*; ſecundus noſter *bacchato*. quod verum eſt, neque alia eget adſtructione.

3. Veneris compescere fastus] Gebhardus e libris Palatinis & Commel. membr. reponit *componere*; quod eſt, inquit, paullatim abolere ac ſepelire. atqui in ſacris Liberi patris ſi coërcetur tumultus inſanae Veneris, id profecto fit tumultu alio, neque mitiore, neque ſaniore. mihi, ſi quid mutandum, non diſplicet *fluctus*, quod pro *faſtus* alicubi legi teſtatur Paſſeratius. & hac ratione admittam Gebhardi *componere*. ſed Paſſeratius librum, unde ſuum iſtud depromſerit, nullum nominat. alioqui *fluctus* optime conveniunt Veneri e pelago natae. Sed, ut verum dicam, ſatius eſt, uti nihil mute-

Per te junguntur, per te ſolvuntur amantes.
Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.
Te quoque enim non eſſe rudem teſtatur in aſtris
Lyncibus in caelum vecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod veteres cuſtodit in oſſibus ignes,
Funera ſanabunt, vel tua vina, malum.
Semper enim vacuos nox ſobria torquet amantes,
Speſque timorque animum verſat utroque meum.

Quod

-tur citra neceſſitatem. pariter locutus eſt Naſo Art. Amat. L. 3.

Pertinet ad faciem rabidos compeſcere mores.

& L. 4. Triſtium Eleg. 6.

Tempore Poenorum compeſcitur ira leonum;
Nec feritas animo, quae fuit ante, manet.

Plinſus L. 14. C. 20. *Vehementius id fieri arbitrantur crudo flore reſinae, excitarique lenitatem. E diverſo crapula compeſci feritatem nimiam, frangique virus.*

8. LYNCIBUS IN CAELUM VECTA ARIADNA TUIS] non ſolus Propertius, quod Paſſeratius credidit, ipſam Ariadnam in coelum relatam ſcripſit, quum alii id tantum intelligant de corona Ariadnae. Ovidius L. 3. Faſtor.

audibat jam dudum verba querentis
Liber, ut a tergo forte ſecutus erat.
Occupat amplexu, lacrimaſque per oſcula ſiccat:
Et, Pariter coeli ſumma petamus, ait.
Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula ſume.
Jam tibi mutatae Libera nomen erit.
Sintque tuae tecum faciam monumenta coronae;
Vulcanus Veneri quam dedit, illa tibi.

& L. 1. Art. Amat.

Cui deus, En adſum tibi cura fidelior, inquit:
Pone metum; Bacchi, Gnoſias, uxor eris.
Munus habe coelum: coelo ſpectabile ſidus
Saepe reges dubiam Creſſa Corona ratem.

Seneca Oedip. ℣. 498.

Ducitur magno nova nupta coelo.
Solemne Phoebus carmen
Edit infuſis humero capillis.
Concutit taedas geminus Cupido.
Telum depoſuit Jupiter igneum,
Oditque Baccho veniente fulmen.

Lactantius L. 1. C. 10. *Delatus Diam* [Liber] *cum ſemiviro comitatu, nactus eſt impudicam mulierem in litore: ac fiducia victoriae Indicae vir eſſe voluit, ne nimium mollis videretur: atque illam patris proditricem, fratris interemtricem, ab alio relictam & repudiatam, in conjugium ſibi vindicavit; & Liberam fecit; & cum ea pariter adſcendit in coelum.* (qui locus facundiſſimi & ſanctiſſimi Viri, libros noſtros vetuſtos erroris convincit, in quibus *ad coelum vecta.*) Probus grammaticus in Virgil. L. 1. Geor. ℣. 222. *Ariadnes autem coronae talis hiſtoria traditur. Adamatus Theſeus ab Ariadne, cum ejus opera interfecto Minotauro labyrinthi evaſiſſet errorem, & corruptam in inſula Dia dormientem reliquiſſet; Liber eam adamavit, & ejus capiti coronam detractam miſit in coelum, quae ſidus facta eſt, quod eſt poſt Erigonem, ipſam autem Ariadnem, matrimonio ſibi junctam, Liberam appellavit, immortalitate donatam.* hos duces bono jure ſecutus eſt vir ſummus Daniel Heinſius in vernaculo Bacchi Hymno, multae eruditionis poëmate:

Naar dat de ſoete ſtrydt ten einde was gekomen,
Heeft hy de blyde bruidt in zyne koets genomen,
Verheven in de locht, en daar geſtelt ten toon;
Dicht aan het beeldt dat knielt, een ſchoone gouden kroon.

10. VEL TUA VINA] omnes libri, *aut tua vina.* parum refert. Janus Parrhaſius, vir inter primos literarum Romanarum ſoſpitatores, hunc verſum laudans, *vel tua dona* protulit Epiſt. 33. utrum e libro, an verò errore memoriae, non habeo dijudicare.

11. VACUOS NOX SOBRIA TORQUET AMANTES] *vacui* dicuntur amantes, qui ſoli cubant. noſter L. 2. Eleg. 7.

At

Digitized by Google

Quod ſi, Bacche, tuis per fervida tempora donis
  Arceſſitus erit ſomnus in oſſa mea:
Ipſe feram vites, pangamque ex ordine colles,
  Quos carpant nullae me vigilante ferae:
Dummodo purpureo ſpument mihi dolia muſto,
  Et nova preſſantes inquinet uva pedes.
Quod ſupereſt vitae, per te, & tua cornua, vivam:
  Virtutiſque tuae, Bacche, poëta ferar.
Dicam ego maternos Aetnaeo fulmine partus,
  Indica Nyſaeis arma fugata choris:
Veſanumque nova nequiquam in vite Lycurgum:
  Pentheos in triplices funera grata greges:
Curvaque Tyrrhenos delphinum corpora nautas
  In vada pampinea deſiluiſſe rate.
Et tibi per mediam beneolenti flumine Naxon,
  Unde tuum potant Naxia turba merum,
Candida laxatis onerato colla corymbis
  Cinget Baſſaricas Lydia mitra comas.

Laevis

At tu non una potuiſti nocte vacare
Impia: non unum ſola manere diem.

& hujus libri Eleg. 4.

Gaudes me vacuo ſolam tabeſcere lecto.

imitatus eſt nitidiſſimus ille Veneris Romanae columbus Secundus noſter L. 2. Eleg. 8.

Et modo in alterius ſe jurat amore perire,
Nec vacuum ad flammas pectus habere novas.

12. SPESQUE TIMORQUE ANIMUM VERSAT UTROQUE MODO] in libris nihil ſani. niſi quod Groninganus habet, *animum vexat utrimque meum.* lege *verſat*, & habebis rem factam. Paſſeratius & Gebhardus malebant *utroque*: i.e. in utramque partem. nec valde repugno. Ovidius Remed. Amor.

Secta bipartito cum mens diſcurrit utroque.

ſane & primae editiones habent *utroque.*

21. DICAM EGO MATERNOS AETNAEO FULMINE PARTUS] Papinius L. 2. Thebaid.

Et tunc forte dies noto ſignata Tonantis
Fulmine, praerupti cum te, tener Evie, partus
Tranſmiſere patri.

memorabilis iſtic eſt Lutatii nota: *primus natalis Liberi, quo fulminata eſt Semele, & exſecto utero Liber Jovis femori inſertus. Secundus enim dies natalis Dionyſii ille dicitur, quo, exactis menſibus legitimi partus, Jovis eſt productus ex femore: quem diem homini ſcire fas non eſt.* Hauſit haec doctiſſimus Grammaticus ex aliquo ſcriptore antiquo, qui nobis periit. qualia multa in egregio eo commentario, ſed quae non raro ſub adſutis aliunde pannis deliteſcunt.

25. CURVAQUE TYRRHENOS DELPHINUM CORPORA NAUTAS] Servius ad L. 1. Aen. ℣. 71. *habet fabula, dormientem in litore Liberum patrem puerum nautas abſtuliſſe Tyrrhenos. qui quum eſſet experrectus in navi, quo duceretur, interrogavit. reſponderunt illi, quo vellet. Liber ait, ad Naxum inſulam ſibi ſacratam. ſed quum alio vela deflecterent, iratum numen tigres ſibi ſacratas viſibus eorum objecit: quo terrore ſe illi in fluctus dedere praecipites.* omittit potiſſimam miraculi partem, ſtatim verſos fuiſſe in delphinas. quod, ſuo more, floridiſſime atque amoeniſſime exſequitur Naſo L. 3. Metam. ſed poteſt ut Servius hac ſui parte ſit mutilatus: neque enim integrum eum ad nos pervenire ſivit longae aetatis ſiniſteritas.

 32. Et

Laevis odorato cervix manabit olivo,
  Et feries nudos veſte fluente pedes.
Mollia Dircaeae pulſabunt tympana Thebae:
  Capripedes calamo Panes hiante canent.
Vertice turrigero juxta Dea magna Cybebe
  Tundet ad Idaeos cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antiſtitis auro
  Libatum fundens in tua ſacra merum.
Haec ego non humili referam memoranda cothurno,
  Qualis Pindarico ſpiritus ore tonat.
Tu modo ſervitio vacuum me ſiſte ſuperbo,
  Atque hoc ſollicitum vince ſopore caput.

32. ET FERIES NUDOS VESTE FLUENTE PEDES] Bacchus fingebatur cothurnatus, obſervante magno Turnebo L. 25. Adv. C. 30. unde Paſſeratius malebat *pedes nitidos.* quod tamen non procedit, ſi uvas jam modo preſſerat Liber pater. Sed fingamus nobis oportet Baechum deſcendentem de lacu, injecta ſic temere veſte, ne frigus laedat labore defeſſum ac ſudantem. eam Lyaei baſſaram ultra modum extendit Seneca Oedip. ℣. 425.

Inde tam molles placuere cultus,
Et ſinus laxi, fluidumque ſyrma.
Vidit aurato reſidere curru,
Veſte cum longa tegeres leones,
Omnis Eoae plaga vaſta terrae,
Qui bibit Gangem, niveumque quiſquis
Frangit Araxen.

35. VERTICE TURRIGERO JUXTA DEA MAGNAE CYBELLE] Cybelen proprie vocabant *magnam deam.* vide quae ante ſeſquiſaeculum ad Galliambum Catulli docte notavit Achilles Statius. ubi & hie ipſe verſus inluſtratur. hoc autem loco non *Cybelle* legendum eſt, ſed *Cybebe.* quam rem, novam fortaſſe multis, firmiſſimis rationibus liquidiſſimiſque argumentis demonſtravit Vir illuſtris Marquardus Gudius not. in Phaedr. L. 3. fab. 20. & tetigerat olim in Virgilio cum Graecis eollato doctiſſimus homo Fulvius Urſinus.

40. QUALIS PINDARICO SPIRITUS ORE TONAT] Groninganus, cum noſtris, *ſonat.* fruſtra. ſplendidiſſimum, & quale veterum nullus, Pindaro tropaeum fixit nullo veterum minor Daniel Heinſius, Monobibli. Eleg. 14.

XVI.

PLauſus ab umbroſo qua ludit Pontus Averno,
  Fumida Bajarum ſtagna tepentis aquae,

Qua

1. PLAUSUS AB UMBROSO QUA LUDIT PONTUS AVERNO] libri fere *Clauſus:* quod e ſuo eodice bene mutavit Scaliger. legebatur & *Plauſus* in priore Palatino Gebhardi. Virgilius L. 2. Georg.

An memorem portus, Lucrinoque addita clauſtra;
Atque indignatum magnis ſtridoribus aequor,
Julia qua ponto longe ſonat unda refuſo,
Tyrrhenuſque fretis inmittitur aeſtus Avernis.

videndus ibi Servius.

2. HUMIDA BAJARUM STAGNA TEPENTIS AQUAE] expreſſit quodammodo hunc noſtri locum

Qua jacet & Trojae tubicen Miſenus arena,
Et ſonat Herculeo ſtructa labore via:
Hic ubi, mortales dextra quum quaereret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere Deo:
At nunc inviſae magno cum crimine Bajae,
Quis Deus in veſtra conſtitit hoſtis aqua?
His preſſus Stygias vultum demerſit in undas;
Errat & in veſtro ſpiritus ille lacu.

Quid

locum (nec ſemel tale quid facit) Papinius L. 3. Silv. 2.

Surgite de vitreis ſpumoſae Doridos antris,
Bajanoſque ſinus, & foeta tepentibus undis
Litora, tranquillo certatim ambite natatu.

hic autem legendum cum Scaligero *Fumida.* teſtis idem ille poëta Neapolitanus L. 1. Silv. 5.

Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata, crepantes
Auditura pilas, ubi languidus ignis inerrat
Aedibus, & tenuem volvunt hypocauſta vaporem?
Nec ſi Bajanis veniat novus hoſpes ab oris,
Talia deſpiciat.

& L. 3. Silv. 5.

Nec deſint variae circum oblectamina vitae:
Sive vaporiferas blandiſſima litora Bajas,
Enthea fatidicae ſeu viſere tecta Sibyllae
Dulce ſit, Iliacoque jugum memorabile remo.

& L. 4. Silv. 3.

Gaudens Euboicae domum Sibyllae,
Gauranoſque ſinus, & aeſtuantes
Septem montibus admovere Bajas.

5. HIC UBI MORTALES DEXTRA QUUM QUAERERET URBES] peſſime Beroaldus *conderet* reponit: aut, ſi rectum ſit τὸ *quaereret*, aedificandas vel habitandas ſubintelligit. *Quaerere* eſt acquirere, comparare, domare, rapere. noſter L. 4.

Bis mihi quaeſitae, bis mea praeda, boves.

Juſtinus L. 2. C. 3. de Scythis: *imperium Aſiae ter quaeſivere: ipſi perpetuo ab alieno imperio aut intacti, aut invicti manſere.* L. 41. C. 5. *Sic Arſaces, quaeſito ſimul conſtitutoque regno non minus memorabilis Parthis, quam Perſis Cyrus, Macedonibus Alexander, Romanis Romulus, matura ſenectute decedit.* itaque *dextra*, ſive *manu*, *quaerere* valet, per vim ac virtutem militarem ſibi comparare. nam eam notionem habet τὸ *manus* apud optimum quemque auctorem. Pomponius L. 2. de Origine Juris: *initio civitatis noſtrae populus ſine certa lege, ſine jure certo primum agere inſtituit: omniaque manu a regibus gubernabantur.* Salluſtius Jugurth. C. 5. *Populus Romanus, quaſcumque urbes & agros manu ceperat, regi dono dedit.* & C. 106. *ac fuere qui dicerent, manu vindicandum, neque tantum ſcelus inultum relinquendum.* Virgilius L. 2. Georg.

Et duo rapta manu diverſo ex hoſte tropaea.

propius etiam ad noſtrum Horatius L. 3. Od. 3.

Aurum irrepertum, & ſic melius ſitum
Cum terra celat, ſpernere fortior,
Quam cogere humanos in uſus,
Omne ſacrum rapiente dextra.

6. CYMBALA THEBANO CONCREPUERE DEO] capitalis ille interpres Pariſinus, quid inſtrumenti fuerit *cymbalum*, turpiter ignoravit. ita enim reſolvit hunc verſum: *in eodem ipſo loco, in quo crotala crepitum ediderunt divo Thebano.* meliora hunc ignorantiae antiſtitem edocere poterat Laurentius Pignorius, egregio Commentario de Servis. ut omittam tot alios antiquitatum illuſtratores. non legerat iſte in carmine libero, *Cymbala cum crotalis, pruriginis arma*, &c. ſed iſta non legunt T. E. C. P. quaerant proinde in ſuo Calepino.

9. HIS PRESSUS] nempe in Bajano; ut contra Scaligeri Stabianum, quod ex prava Servii lectione enatum erat, bene docuit magnus Lipſius in L. 1. Annal. Taciti C. 3.

9. STYGIAS VULTUM DEMISIT IN UNDAS] unus Palatinus Gebhardi habebat *vultum demerſit.* quod paſſive ac poëtice ſumi debet, pro *demerſus eſt vultum.* paſſive extulit Minucius Felix: *Sol demergit, & naſcitur: aſtra labuntur, & redeunt.* in eadem re *ſubmer-*

 gendi

Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi
  Mater, & amplexo Caeſaris eſſe focos?
Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
  Et per maternas omnia geſta manus?
Occidit, & miſero ſteterat vigeſimus annus.
  Tot bona tam parvo clauſit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos.
  Stantiaque in plauſum tota theatra juvent.
Attalicas ſupera veſtes, atque omnia magnis
  Gemmea ſint ludis: ignibus iſta dabis.
Sed tamen huc omnes: huc primus, & ultimus ordo.
  Eſt mala, ſed cunctis iſta terenda via.

Exo-

gendi verbo utitur Ovidius L. 1. Amor. eleg. 9. ubi de Homero:

Hunc quoque ſumma dies nigro ſubmerſit Averno.

10. ERRAT ET IN VESTRO SPIRITUS ILLE LACU] credebant enim veteres, animas eorum, qui in aquis periiſſent, non deſcendere in orcum; ſed circa eas ipſas aquas vagari atque oberrare. pulcre hunc locum illuſtravit nuper Vir multarum literarum Petrus Petitus L. 3. Miſcell. Obſerv. C. 22. *Spiritum* pro anima poni, atque hac ratione pro umbra, non eſt rarum, neque inuſitatum: quamquam id Paſſeratius ſe poſſe confirmare exemplis negabat. Ovidius L. 15. Metam. aut Pythagoras, ſi voles:

Omnia mutantur: nihil interit. errat, & illinc
Huc venit, hinc illuc, & quoſlibet occupat artus
Spiritus: eque feris humana in corpora tranſit,
Inque feras noſter: nec tempore deperit ullo.
Utque novis fragilis ſignatur cera figuris,
Nec manet ut fuerat, nec formas ſervat eaſdem;
Sed tamen ipſa eadem eſt: animam ſic ſemper eamdem
Eſſe, ſed in varias doceo migrare figuras.

L. 1. Triſt. Eleg. 5.

Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auras
Ibit, & in tepido deſeret oſſa rogo;
Quam ſubeant animo meritorum oblivia noſtro.

& multo clariſſime L. 3. Eleg. 3.

Atque utinam pereant animae cum corpore noſtrae,
Effugiatque avidos pars mihi nulla rogos!
Nam ſi morte carens vacuam volat altus in auram
Spiritus, & Samii ſunt rata dicta ſenis;
Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras,
Perque feros manes hoſpita ſemper erit.

15. OCCIDIT, ET MISERO STETERAT VIGESIMUS ANNUS] locus notabilis: neque eſt alius apud ullum auctorem, unde nobis conſtare poſſit de Marcelli aetate. ex τοῦ *ſteterat* recte colligas, nondum viginti annos impleviſſe. hinc emendari poteſt Servius in L. 6. Aen. ℣. 861. *Significat Marcellum filium Octaviae ſororis Auguſti, quem ſibi Auguſtus adoptavit. Hic decimo ſexto anno incidit in valetudinem: & periit decimo octavo in Bajano, cum aedilitatem gereret.* nimirum multa paſſim depravarunt librarii in bonis ſcriptoribus, quum literas eas, quibus numerus indicabatur, conjungerent, & ex iis vocem aliquam efficerent: & rurſus quum numerorum notis uterentur, vocum integrarum loco. illuſtribus id exemplis teſtatum fecerunt paſſim viri eruditi, quos exſcribere nunc quidem nihil attinebat. talem autem errorem in his ipſis Servii verbis fuiſſe commiſſum, valde eſt vero ſimile. eum redimemus alio loco ejuſdem doctiſſimi grammatici ad L. 1. Aen. ℣. 716. PESTI DEVOTA FVTVRAE. *ideo ergo* infelix. PESTI *autem vel amori, vel malo.* DEVOTA *vero de oratione Auguſti tranſlata eſt locutio, quam habuit in tralatione funeris Marcelli, cum diceret, illum immaturae morti* devo-

Exoranda canis tria ſunt latrantia colla:
Scandenda eſt torvi publica cymba ſenis.
Ille licet ferro cautus ſe condat, & aere:
Mors tamen incluſum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non vis exemit Achillem,
Croeſum aut, Pactoli quas parit humor, opes.
At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
Huc animae portent corpus inane tuae:
Qua Siculae victor telluris Claudius, & qua
Caeſar ab humana ceſſit in aſtra via.

devotum fuiſſe. peſſime ſchedae Petri Danielis habebant, *in Minturne monte devotum fuiſſe.* quod Scaligerum in errorem induxit non levem.

17. ET TECUM FINGE TRIUMPHOS] in altero Colbertino, noſtroque ſecundo legitur *centum finge tr.* quod non videtur de nihilo. ſed & vulgata recta eſt.

28. PACTOLI QUAS PARIT HUMOR OPES] unus Colbertinus, noſtri duo, *premit.* fruſtra. Palatinus Gebhardi *perit:* unde ipſe ſuſpicabatur *gerit.* ego mallem *vehit*, ſi quid foret mutandum. Juvenalis Sat. 14.

cujus votis modo non ſuffecerat aurum
Quod Tagus, & rutila volvit Pactolus arena.

ſed nihil movendum: & *parere* hic de aqua dicitur, quemadmodum alias de tellure.

31. SICULAE VICTOR TELLURIS CLAUDIUS] Aſconius in Divinat. in Q. Caecil. C. 1. *Siculi veteres patronos habebant; in quibus Marcellus, a Marcello ortus, qui Syracuſas victor ſervavit incolumes.* ipſe inibi Cicero C. 4. *Scit is, qui eſt in conſilio, C. Marcellus: ſcit is, quem adeſſe video, Cn. Lentulus Marcellinus: quorum fide atque praeſidio Siculi maxime nituntur, quod omnino Marcellorum nomini tota illa provincia adjuncta eſt.* adde inſignem locum Accuſ. 2. in Verr. C. 2. C. 21. Accuſ. 4. C. 41.

XVII.

OBjicitur toties a te mihi noſtra libido.
Crede mihi, vobis imperat iſta magis.
Vos, ubi contemti rupiſtis frena pudoris,
Neſcitis captae mentis habere modum.
Flamma per incenſas citius ſedaret ariſtas,
Fluminaque ad fontis ſint reditura caput:
Et placidum Syrtes portum, & bona litora nautis
Praebeat hoſpitio ſaeva Malea ſuo:

Quam

5. FLAMMA PER INCENSAS CITIUS SEDETUR ARISTAS] admodum venuſta eſt lectio Palatini codicis apud Gebhardum, *ſedaret*, i. e. ſedaretur; mutatis temporibus, ut ſolent poetae. Cn. Gellius apud cognominem ſcriptorem Noctium Atticarum L. 18. C. 12. *Poſtquam tempeſtas ſedavit, Atherbal taurum immolavit.* totum id caput evolvere debes: eſt enim refertum elegantiae antiquae, & bene huc facientis.

10. ET

Quam poſſit veſtros quiſquam reprehendere curſus,
Et rabidae ſtimulos frangere nequitiae.
Teſtis, Cretaei faſtus quae paſſa juvenci
Induit abiegnae cornua falſa bovis.
Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quae voluit liquido tota ſubire Deo.
Crimen & illa fuit patria ſuccenſa ſenecta
Arboris in frondes condita Myrrha novae.
Nam quid Medeae referam, quo tempore matris
Iram natorum caede piavit amor?
Quidve Clytemneſtrae, propter quam tota Mycenis
Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus?
Tuque o Minoa venumdata, Scylla, figura,
Tondens purpurea regna paterna coma.
Hanc igitur dotem virgo deſponderat hoſti!
Niſe, tuas portas fraude recluſit Amor.
At vos, innuptae, felicius urite taedas:
Pendet Cretaea tracta puella rate.
Non tamen immerito Minos ſedet arbiter Orci.
Victor erat quamvis, aequus in hoſte fuit.

10. ET RAPIDAE STIMULOS FRANGERE NEQUITIAE] legendum *rabidae*. quod Douza P. jam occupaverat, ex illo Horatii Epod. 12.

Indomitam properat rabiem ſedare.

adde locum Terentii inſignem Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

ecce autem alterum,
Neſcio quid de amore loquitur. o infortunatum ſenem!
Hic vero eſt, qui ſi occeperit, ludum jocumque dicet
Fuiſſe illum alterum, prae ut hujus rabies quae dabit.

Donatus: *Artifex ſummus, quod aetati non poteſt, naturae attribuit Chaereae: ut calidior ingenio, & ante annos amator, non libidinem in ſeſe, ſed quamdam rabiem deſignaverit in Venereos appetitus.* nihil aptius ad mentem noſtri poëtae.

27. NON TAMEN INMERITO MINOS SEDET ARBITER ORCI] noſter hic confundit duos Minoas: fuere enim duo. Jupiter, ſive is Aſterius fuit, ex Europa Minoëm, Rhadamantum, & Sarpedonem procreavit. ex his Minos, regno ſuſcepto, & Itone Lyctii filia in uxorem ducta, genuit Lycaſten. is vero Lycaſtes de Ida Corybantis filia Minoëm alterum ſuſtulit, celebrem illum imperio maritimo ac praepotentem. hic eſt ille qui Niſum vicit, Megara expugnata, ejuſque filiam Scyllam juſto mactavit praemio proditionis. prior vero, Rhadamanthi frater, is eſt quem Orci arbitrum antiquitas conſtituit, & liberalis favor poëtarum. vide Diodorum Siculum L. 4.

XVIII.

XVIII.

CRedis eum jam poſſe tuae meminiſſe figurae,
Vidiſti a lecto quem dare vela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantine in lucris Africa tota fuit?
At tu, ſtulta, Deos, tu fingis inania verba.
Forſitan ille alio pectus amore terit.
Eſt tibi forma potens, ſunt caſtae Palladis artes,
Splendidaque a docto fama refulget avo.

For-

Hi, qui ſequuntur, decem verſus male coaluerant cum ſuperioribus. nam ut de libris vetuſtis nihil dicam, (qui omnes novam Elegiam faciunt, cum hac epigraphe, DE CONTEMPTORE AMICAE, vel DE CONTEMPTIONE AMICAE) quid poterat abſurdius excogitari, quam incipere a libidine omnium feminarum, deſinere vero in levitate viri unius? fragmentum eſt Elegiae majoris: quod aliquando ratus ſum poſſe non incommode jungi cum fine Eleg. 16, libri ſecundi. hodie non eadem mens eſt. cogitent acutiores: nam palma in medio relinquitur. interea ad penſum redeamus.

4. TANTISNE IN LACRIMIS AFRICA TOTA FUIT?] Groninganus, *Tantis ne lacrimis:* quomodo & Comelinianus Gebhardi, cujus expoſitionem oppido abſurdam piget referre. quam tamen debet Paſſeratio. vix ſunt meliora quae Andr. Schottus attulit L. 2. Obſerv. Human. C. 26. quid multa? reſcribe cum perſpicaciſſimo Gronovio L. 3. Obſerv. C. 17.

Tantine in lucris Africa tota fuit?

id ipſe exponit: *Africa tota in lucris*] *omnes illius provinciae opes in reditu, non tanti, ut illa dedereretur, fuerunt. o durum hominem atque inhumanum, qui lucri cauſſa diſcidium fecit! an tanti, ut te derelinqueret, fuit vel totam Africam καρπεῦσθαι, & inter lucra haberet?* nihil melius, nihil verius. Et tamen Pariſinus interpres, qui eum librum Gronovii jam olim legiſſe potuit; certe debuit; hunc nobis excluſit ſenſum, bellum ſane ac feſtivum: *An aliquando omnis Africa fuit in tam magno luctu?* nimirum Marollius verterat: *Toute l'Afrique fut-elle jamais ſi remplie de larmes?* ita varam vibia ſequitur. poſſes etiam ita refingere, & quidem vix ulla literarum immutatione,

Tantine, ut lacrimes, Africa tota fuit?

an tanti erant omnes reditus provinciae Africae, ut tu vel unam lacrimulam profunderes? ſic loquitur Tibullus L. 2. Eleg. 7.

Deſino, ne dominae luctus renoventur acerbi.
Non ego ſum tanti, ploret ut illa ſemel.

Ovidius Epiſt. Herus:

Ne non ſim tanti, ſuperentque pericula cauſſam:
Et videar merces eſſe labore minor.

5. AT TU, STULTA, DEOS, TU FINGIS INANIA VERBA] at tu tecum repetis, o Cynthia, deos teſtes, quos homo iſte levis perfidiae ſuae ultores inprecabatur, ſi falleret: tu inania ejus verba pondus aliquod habitura reputas, nimis credula. Pariſinus, pro more ſuo, interpretatur: *Sed tu nimium credula tibi perſuades eſſe Divos vana illius promiſſa.* Putes hunc hominem eſſe λείψανον aetatis aureae, adeo ſimplex eſt, adeo allium ubique & glandem obolet.

6. ILLE ALIO PECTUS AMORE TERIT] aliam amplectitur. Papinius L. 7. Theb.

quid colla amplexibus ambis,
Invisamque teris ferrato pectore matrem?

8. SPLENDIDAQUE A DOCTO FAMA REFULGET AVO] is erat Hoſtius, belli Iſtrici conditor. ejus memoria etiam eſt L. 2. Eleg. 10.

Non ego ſum formae tantum mirator honeſtae,
Nec ſi qua illuſtres femina jactat avos.

quare mirari ſubit, cur hunc ipſum Hoſtium Cynthiae patrem fuiſſe dicat Vir ſummus

Fortunata domus, modo ſit tibi fidus amicus.
Fidus ero. in noſtros curre, puella, ſinus.

Ger. Jo. Voſſius in praeclaro opere de Hiſtor. Latin. L. I. C. 16. niſi fortaſſe haec mea culpa eſt, poëtam meum non intelligentis.

10. IN NOSTROS CURRE PUELLA TOROS] ſatis licenter. noſter primus itemque Borrichianus habent *ſinus*: quod magis placet. Catullus Carm. 34.

Puella nam mea, quae meo ſinu fugit,
Conſedit iſtic.

Sulpicia apud Tibullum L. 4.

At tu venandi ſtudium concede parenti:
Et celer in noſtros ipſe recurre ſinus.

Ovidius Epiſt. Sapphus:

Huc ades, inque ſinus, formoſe, relabere noſtros.

Cicero Catinilar. 2. *Poſtremum genus eſt, quod proprium eſt Catilinae, de ejus delectu, imo vero de complexu ejus, ac ſinu.* ſi quis, ut initio dicebam, attente conſideret quam parum haec levitas neſcio cujus deſultoris conveniat cum rabie libidinoſa Paſiphaës, Myrrhae, Medeae, &c. is opinor recte me atque ordine feciſſe judicabit, quod disjunxerim quae tam monſtrifice cohaerebant. Saepe ita peccatum eſt a librariis. expende ſis in ſolis Epiſtolis Tullii has pauculas: ad Trebianum L. 6. ad famil. Ep. 10. ad Cornificium L. 12. Ep. 25. 26. ad Q. Valerium Orcam L. 13. Ep. 6. ad Servium Sulpicium L. 13. Ep. 28. ad Terentiam L. 14. Ep. 4. ad Atticum L. I. Ep. 7.

XIX.

NOx mihi prima venit: primae data tempora noctis.
Longius in primo, Luna, morare toro.
Tu quoque, qui aeſtivos ſpatioſius exigis ignes,
Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.
Foedera ſunt ponenda prius, ſignandaque jura,
Et ſcribenda mihi lex in amore novo,
Quam multae ante meis cedant ſermonibus horae,
Dulcia quam nobis concitet arma Venus.
Haec Amor ipſe ſuo conſtringet pignora ſigno:
Teſtes ſidereae tota corona Deae.

Nam-

9. HAEC AMOR IPSE SUO CONSTRINGIT PIGNORA SIGNO] libri fere *conſtringit*, inepro ac craſſo errore. tu cum Livinejo lege *conſtringet*. venuſte admodum adludit pacta nuptialia, ubi Signatores, & Teſtes. priores partes Amori dedit, alteras Stellis ac Lunae. nam qui de Ariadna intelligunt, aut etiam de Nocte ſiderum matre, ne illi toto errant coelo. ut jam videbimus. poteſt ut ad hunc locum reſpexerit Naſo L. 2. Art. Amat.

Non legis juſſu lectum veniſtis in unum:
Fungitur in vobis munere legis Amor.

10. TESTIS SIDEREAE TORTA CORONA DEAE] e verſu praecedente apparet legendum eſſe *teſtes*. gaudent enim nomina iſta collectiva, ut Grammatici vocant, pluraliter efferri. cujus locutionis in promtu mille ſunt exempla. Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. I. Faſt. ℣. 287, reponebat,

Teſtis ſiderei tota corona chori.

Cave quidquam mutes. *Siderea Dea* eſt Luna, *Siderum regina bicornis* Horatio Carm. ſaeculari. Petronius: *Luna innumerabilibus comitata Sideribus, etiam feras ducit ad pabulum*

Digitized by Google

Namque ubi non certo vincitur foedere lectus,
Non habet ultores nox vigilanda Deos.
Et quibus impoſuit, ſolvit mox vincla libido.
Contineant nobis omina prima fidem.
Ergo qui tactas in foedere ruperit aras,
Pollueritque novo ſacra marita toro:
Illi ſint quicumque ſolent in amore dolores,
Et caput argutae praebeat hiſtoriae.

Nec

lum. ecce dominam, ecce comitatum. Valerius Flaccus, ipſo fine L. 5.

inſtaurat menſas, pacemque reducit,
Et jam ſideream Noctem dimittit Olympo.

ubi Nox, ut ſaepe, non eſt alia quam ipſa Luna, cui diadema ſideribus diſtinctum dedit Auſonius in Cupidine cruci affixo, elegantiſſimo libello:

Errat & ipſa, olim qualis per Latmia ſaxa
Endymioneos ſolita affectare ſopores,
Cum face & aſtrigero diademate Luna bicornis.

quorum verſuum primus male interpungitur in illa nitidiſſima Jacobi Tollii editione, hoc modo,

Errat & ipſa olim, qualis per Latmia ſaxa &c.

Sol pariter *Sidereus Deus* dicitur Martiali L. 12. Epigr. 60.

Martis alumne dies, roſeam quo lampada primum,
Magnaque ſiderei vidimus ora Dei.

tota autem lege cum Paſſeratii libro vetere. male alii *torta*; quod pejus etiam interpretantur. *Siderea Dea* exponitur a Philippo Silvio T. E. C. P. *Diva ſtellata.* bene ſit vobis, o Augiae, cum veſtro fimeto. ad hunc venuſtiſſimum locum reſpexit, niſi animi fallor, poëtarum Italorum ingenioſiſſimus Joannes Baptiſta Marinus, in Idyllio cui *Teſtamenti erotici* nomen fecit:

Fù de l'ali d'Amore
La penna, con cui ſcriſſe, e fur gli Amori
Teſtimoni à lo ſcritto.

15. Qui pactas in foedera ruperit aras] Groninganus *actas in foedere.* Paſſeratii liber *tactas aras* habebat. quod verum reor. Plautus Rudent. Act. 5. Sc. 2.

GR. *accede dum huc: Venus haec volo adroget te.*
LA. *Quod tibi libet, id mihi impera.* GR. *tange aram hanc Veneris.* LA. *tango.*
GR. *Per Venerem hanc jurandum eſt tibi.*

Virgilius L. 12. Aen.

Audiat haec genitor, qui foedera fulmine ſancit:
Tango aras, medios ignis & numina teſtor.

Lucius Septimius L. 5. C. 10. *ſtatuunt inter ſe, uti proximo die campi medio atque in ore omnium aras ſtatuant, in quis fidem pacis jurisjurandi religionibus firmarent.* videſis Macrobium L. 3. Saturn. C. 2. & Briſſonium L. 8. de Formulis. *rumpere aras* eſt rumpere pactum conventum in aras ſolenniter ſancitum. Quamquam neque vulgata lectio penitus improbari poteſt, ſi *pactas aras in foedera* per hypallagen accipias, cum Paſſeratio, pro pacta foedera in aris.

16. Pollueritque novo sacra marita toro] unus Regius *toro novo*, inverſo verborum ordine. *marita ſacra* dixit pro ſacris maritalibus. Ovidius Epiſt. Medeae:

Conſcia ſit Juno ſacris praefecta maritis.

poëtae tantum non luxuriant in eo uſu hujus vocis. exempla multa congeſſit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epiſt. Hypermneſtrae ỷ. 19.

18. Caput argutae praebeat historiae] tam ſit infelix in amore, ut argumentum praebere poſſit fabulae alicui Mileſiae, qua ſub ficto nomine palam apud puellas traducatur. *arguta hiſtoria* eſt id ſcripti genus, quod Galli hodie vocant *Nouvelle galante.* nam ne iſtis quidem deliciis caruiſſe veteres, ſupra eſt oſtenſum.

Nec flenti dominae patefiant nocte feneſtrae.
Semper amet, fructu ſemper amoris egens.

20. SEMPER AMET, FRUCTU SEMPER AMORIS EGENS] mellitiſſimus noſter Secundus L. 1. Eleg. 11.

Interea hos Elegos, primi monumenta caloris,
Accipite, & riſum jungite cum gemitu,
Dicentes, Noſtri pars hic quoque parva triumphi eſt,
Semper amet, dulci ſemper amore fruens.

X X.

MAgnum iter ad doctas proficiſci cogor Athenas,
Ut me longa gravi ſolvat amore via.
Creſcit enim aſſidue ſpectando cura puellae.
Ipſe alimenta ſibi maxima praebet Amor.
Omnia ſunt tentata mihi, quacumque fugari
Poſſit: at ex omni me premit ille Deus.
Vix tamen aut ſemel admittit, quum ſaepe negavit:
Seu venit, extremo dormit amicta toro.

Unum

3. CRESCIT ENIM ASSIDUE] bene Lucretius in hoc negotio, L. 4:

Ulcus enim viveſcit, & inveteraſcit alendo,
Inque dies gliſcit furor, atque aerumna graveſcit.

& de armentis Virgilius L. 3. Geor.

Carpit enim viris paullatim, uritque videndo
Femina: nec nemorum patitur meminiſſe, nec herbae.

videndus Eraſmus noſter Adag. *Ex adſpectu naſcitur amor:* itemque in *Mulieris oculus.*

6. EX OMNI ME PREMIT IPSE DEUS] in uno Regio eſt *ille Deus.* quod non diſplicet. vide notata ad L. 2. Eleg. 7. ℣. 17. ita & hoc libro habuimus, Eleg. 8.

Sit Sors & nobis, talorum interprete jactu,
Quem gravibus pennis verberet ille puer.

7. VIX TAMEN, AUT SEMEL ADMITTIT] augurale verbum eſt *admittere*; minime cum Paſſeratio exponendum, recipere quem ſaepe excluſerat. Feſtus: *Admiſſivae aves dicebantur ab auguribus, quae conſulentem juvarent.* Plautus Aſin. Act. 2. Sc. 1.

Unde ſumam? quem intervertam? quo hanc celocem conferam?
Impetritum, inauguratum'ſt, quovis admittunt aves.

ſic optime Umbrum comicum & medicina & interpretatione erexit magnus Lipſius L. 1. Ant. Lect. C. 7. itaque ſenſus noſtri Umbri erit, Poſtquam diu me multis modis miſerum habuit, vix tandem vultu minus duro jubet ut pergam ſpem bonam fovere. Hac ratione cauſſa nulla erit cur de mendo ſuſpicemur, aut conjecturam neſcio quorum hominum *addicit* recipiamus. quod tamen verbum, ſi vel maxime hic verum eſſet, eodem rediret.

8. EXTREMO DORMIT AMICTA TORO] noſter primus, Borrichianus, & Comelinianus Gebhardi, *ſolvit amica.* quod miror ei potuiſſe placere. Scaligeri correctio eſt τὸ *amicta*, & ex ipſo quidem tripode. de duabus rebus queritur Propertius, Veneri nimis quam ingratis, quod veſtita ſecum cubet Cynthia, & quod in extrema ſponda jacere adfectet. ſupra L. 2. Eleg. 12.

Nam modo nudatis mecum eſt luctata papillis:
Interdum tunica duxit operta moram.

& paullo poſt:

Quod ſi pertendens animo veſtita cubaris,
Sciſſa veſte meas experiere manus.

Martialis L. 11. Epigr. 105.

Faſcia

Digitized by Google

Unum erit auxilium: mutatis, Cynthia, terris
Quantum oculis, animo tam procul ibit Amor.
Nunc agite, o ſocii, propellite in aequora navem,
Remorumque pares ducite ſorte vices:
Jungiteque extremo felicia lintea malo:
Jam liquidum nautis aura ſecundat iter.
Romanae turres, & vos valeatis amici,
Qualiſcumque mihi tuque puella vale.
Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar aequoris hoſpes,
Cogar & undiſonos nunc prece adire Deos.

Dein-

Faſcia te, tunicaeque, obſcuraque pallia celant:
At mihi, nulla ſatis nuda puella patet.

de *extremo toro* Horatius Epod. 3.

Manum puella ſuavio opponat tuo,
Extrema & in ſponda cubet.

11. PROPELLITE IN AEQUORA NAVEM] noſter primus cum Groningano *navim.* quod eſt contra canonem Flavii Chariſii L. 1. *Clavim. Tibullus, hinc clavim janua ſenſit. Strigilim quoque Lucilius. Varro de poëmatis ſecundo, lentim. quod eorum nominum ablativus ſingularis in i exit. Avem autem & navem, quoniam ab [l. ablativum] hac ave & nave faciat, accuſativus per i dari non poteſt.* Videndus tamen incomparabilis Voſſius L. 2. de Analog. C. 12.

16. QUALISCUMQUE MIHI TUQUE PUELLA VALE] eſt quidam liber, in quo liquidis literis exaratum legitur,

Qualiſcumque mihi tuque JOHANNA *vale.*

nimirum is qui ſcripſit, tempore flagrantis epidemiae, Nonii ruſticabatur, relicta (ut credi par eſt) domina Mediolani. igitur ei accidit idem quod Rufo illi apud Martialem L. 1. Epigr. 69.

Quidquid agit Rufus, nihil eſt niſi Naevia Rufo.
Si gaudet, ſi flet, ſi tacet, hanc loquitur.
Coenat, propinat, poſcit, negat, innuit; una eſt
Naevia; ſi non ſit Naevia, mutus erit.
Scriberet heſterna patri cum luce ſalutem;
Naevia lux, inquit, Naevia lumen, ave.

ita noſter quum ſcriberet de Cynthia, Johannam cogitabat. quod tamen non eſt adeo mirandum in homine amante: nam eos ibi vivere ajunt, ubi amant. ſed quorſum tendunt haec tam putidula? dicam. Magiſter quidam oblatrator & obroſor, ideoque clari nominis apud ſuos tribules, poſtquam docuiſſet Jovem, uti Graecis μέγας dicitur, ita Latinis MAGNUM vocari, produxit verſiculum ex Ciri Virgiliana, quo fidem faceret huic tam horribili arcano,

Hinc magno generata Jovi frigidula ſacra.

nondum exciderat ex memoria hominum, quibus modis olim Jeſuitam Delrium, in eodem luto turpiter haerentem, traduxiſſet inſignis ille Barthius: ideoque liberaliter ridebatur cum ſuis ſacris frigidulis acriculus Magiſter, Deſpauterii ſui tam infeliciter oblitus. quid autem ille opicus? ille enimvero inſanire, coelum terrae miſcere, decurrere ad Schoppianas urbanitates, frontem ac concham ferire: tandem autem, tandem grunnire, Ita legi in codicibus manuſcriptis bibliothecae publicae, a quibus diſcedere flagitium ſit ac ſcelus. Accipiamus ſuadeo tam ſapientes rationes, & exemplo ſaluberrimo permoti Cynthiam, itidem ut Liviam Auguſti, fuiſſe binominem ex libro ſcripto colligamus; neque monobiblo Propertiano rectius CYNTHIAE nomen praefigi quam JOHANNAE. tamen (fatebor enim meam curioſitatem) ego nimis libenter ſcire velim, in quo libro vetuſto repererit Palaemon ille *incedere annos* ſuum, quam eſſe ipſam ait Naſonis manum. quod ſi prolatis ſanae antiquitatis exemplis erroris me coarguerit, non committam ut etiam pertinaciae coarguere poſſit. tantummodo abſit illud dictatorium ITA LEGE.

18. COGAR ET UNDISONOS NUNC PRECE ADIRE DEOS] Dioſcuros puta, & Aeolum,

Digitized by Google

Deinde per Ionium vectus quum feſſa Lechaeo
Sedarit placida vela phaſelus aqua:
Quod ſupereſt ſufferte pedes, properate laborem,
Iſthmos qua terris arcet utrumque mare.
Inde ubi Piraei capient mea lintea portus,
Scandam ego Theſeae brachia longa viae.
Illic vel ſtadiis animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis dux Epicure tuis.

Per-

& Apollinem Embaſium, & Herculem, & Priapum, & ipſas denique Undas. vide Plautum Trinum. Act. 4. Sc. 1. & Gonſalium de Salas in illud Petronii, *adoratis ſideribus intro navigium.*

22. ISTHMOS QUA TERRIS ARCET UTRIMQUE MARE] melius noſtri libri, cum editione Veneta, *utrumque mare.* Ovidius L. 7. Metam.

Sed poſtquam Colchis arſit nova nupta venenis,
Flagrantemque domum regis mare vidit utrumque.

& L. 6. Faſtor.

Eſt ſpatio contracta brevi, freta bina repellit,
Unaque pulſatur terra duabus aquis.

Seneca Medea V. 35.

Gemino Corinthos litori opponens moras,
Cremata flammis maria committet duo.

Plinius L. 4. C. 4: *Peloponneſus, Apia ante appellata & Pelaſgia, peninſula haud ulli terrae nobilitate poſtferenda, inter duo maria Aegeum & Ionium, platani folio ſimilis, propter anguloſos receſſus.* Mela L. 2. C. 3: *Corinthos ex ſumma arce, quam Acrocorinthon appellant, maria utraque contuens.* Statius L. 1. Theb.

Scyllaeaque rura
Purpureo regnata ſeni, miſemque Corinthon
Linquit, & in mediis audit duo litora campis.

Lucanus L. 1.

qualiter undas
Qui ſecat, & geminum gratilis mare ſeparat Iſthmos.

noſter, ut ſaepe, ſuum hic Tullium expreſſit Agrar. 2. C. 32. *Corinthi veſtigium vix relictum eſt. erat enim poſita in anguſtiis atque in faucibus Graeciae, ſic, ut terra clauſtra locorum teneret, & duo maria maxime navigationi diverſa paene conjungeret, cum pertenui diſcrimine ſeparentur.* hinc Corinthum voce eleganter conficta *bimarem* vocavit Horatius L. 1. Od. 7.

23. PIRAEI CAPIENT ME LITORA PORTUS] neſcio quo modo gratius ad animum cadit Groningani codicis lectio, *capient mea lintea.* quod in Palatinis quoque membranis Gebhardus invenerat. τὸ *litora portus* abſonum eſt, & frigidulum.

24. THESEAE BRACHIA LONGA VIAE] praeiverat Maro L. 3. Aen.

Portus ab Eoo fluctu curvatur in arcum;
Objectae ſalſa ſpumant adſpergine cautes:
Ipſe latet. gemino demittunt brachia muro
Turriti ſcopuli, refugitque a litore templum.

ſequitur doctorem ſuum Papinius L. 5. Theb.

tuque o mea digna propago
Hac rege, virgo, patrem, gemini qua brachia muri
Litus eunt.

Juſtinus L. 5. C. 8. *Negarunt ſe Spartani ex duobus Graeciae oculis alterum eruturos; pacem polliciti, ſi demiſſa Piraeeum verſus muri brachia dejicerent.* & C. 9. *cum omnes Athenienſes proditionis ſuſpectos haberent, demigrare eos ex urbe jubent, & in brachiis muri, quae diruta fuerant, habitare.* ſaepe utitur A. Hirtius in belli Alexandrini atque Africani voluminibus, ſcriptor nobilis, & otis bene Romani.

25. STUDIIS ANIMUM EMENDARE PLATONIS] in τῷ *ſtudiis* latet mendum: nam altero abhinc verſu habemus iterum *ſtudium linguae.* quae tam inconcinna repetitio indigna eſt politiſſimo poeta. dicit, velle ſe inter ſilvas Academi quaerere verum, & Socraticis praeceptis pectus excolere. id autem fieri non poterat ſine acri labore, magnaque animi contentione. quocirca nullus dubito, quin primitus ſcriptum fuerit *ſtadiis.* Etenim uti in ſtadiis juvenes exercebantur ad curſum,

Perſequar aut ſtudium linguae, Demoſthenis arma,
Librorumque tuos docte Menandre ſales.
Aut certe tabulae capient mea lumina pictae,
Sive ebore exactae, ſeu magis aere manus.

Aut

ſum, & luctam: ita in ſcholis philoſophorum homines ſtudioſi ad virtutem. ſic & *gymnaſii* & *palaeſtrae* nomina, & quae id genus plura ſunt, transierunt ad culturam animorum. Auctor ad Herennium L. 4. C. 3. *iſti, cum in artis curriculum deſcenderunt, illos, qui in eo, quod eſt artificii, elaborent, ajunt facere immodeſte; ipſi aliquem antiquum oratorem, aut poëtam laudant, aut ſcripturam, ſic ut in ſtadium artis rhetoricae prodire non audeant.* Marius Victorinus in I. Rhetor. Cicer. *alii hanc conſtitutionem realem vocaverunt, quod in ea quaeratur, utrum res, de qua agitur, facta eſſe videatur. alii ϛαδιάζων Graeco vocabulo quidem, quod in ea de incerto inveſtigando maximum certamen habeatur. unde & ſtadium dicitur, quod ibi exerceantur certamina.* ita noſter aptiſſime *ſtadii* vocem tranſtulerit ad Platonis Philoſophiam difficilem ac laborioſam. Quod ut recte capias, videſis elegantem Apuleji libellum, quem *de dogmate Platonis* inſcripſit. idem mendum nunc quoque haeret in Cicerone L. 1. ad Attic. Epiſt. 16. *nam cetera non poſſunt habere neque vim, neque venuſtatem, remoto illo ſtudio contentionis, quem ἀγῶνα vos appellatis.* iſtud ἀγῶνα requirere *ſtadium*, non *ſtudium*, recte vidit Janus Gulielmius. Neque eſt cur aliquis obducat vocem *ſtudium* poni aliquando pro ſecta vel diſciplina, etiam apud ipſum Ciceronem. Sane ſcimus ita poni in oratione pro L. Murena C. 31. ubi de Stoicis: *Quis vero C. Laelio comior? quis jucundior eodem ex ſtudio iſto? quis illo gravior? ſapientior?* itemque C. 36. *Fuit eodem ex ſtudio vir eruditus apud patres noſtros, & honeſtus homo, & nobilis, Q. Tubero.* ſed tamen & hoc ſcimus, ſerium iſtud ac virile Platonis *ſtadium* pulcerrime componi cum Epicuri *horto*, illo ignavo, illo voluptario.

26. Hortis, docte Epicure, tuis] de Epicuri hortis omnia nota, & trita: qua vero ratione ipſe *doctus* dicatur, non item. deinde altero abhinc verſu Menander quoque dicitur *doctus*. idem error cum ſuperiore. Epicurum certe pro docto numquam habuit antiquitas. Cicero L. 1. de Finib. C. 7. *Haec igitur Epicuri non probo. de cetero, vellem equidem aut ipſe doctrinis fuiſſet inſtructior, (eſt enim, quod ita tibi videri neceſſe eſt, non ſatis politus iis artibus, quas qui tenent, Eruditi appellantur) aut ne deterruiſſet alios a ſtudiis.* Fabius L. 12. C. 2. *Verum ex hoc alia mihi quaeſtio exoritur, quae ſecta conferre plurimum eloquentiae poſſit: quanquam ea non inter multas poteſt eſſe contentio. Nam in primis nos Epicurus a ſe ipſe dimittit, qui fugere omnem diſciplinam navigatione quam velociſſima jubet.* multo etiam acerbius in Epicuri ruditatem invehitur Cleomedes L. 2. Theor. Meteor. Quid igitur? niſi me omnia fallunt, ſcripſit poeta *dux Epicure*: quod librarii, quaſi compendio breviatum foret, more ſuo dilatarunt in *docte*. *Dux* eſt princeps, ſive auctor, magiſter, ſignifer, doctor. Cicero de Amicit. C. 5. *Hos viros bonos, ut habiti ſunt, ſic etiam appellandos putemus, quia ſequantur (quantum homines poſſunt) naturam, optimam bene vivendi ducem.* ibid. C. 12. *improbis autem poena ſtatuenda eſt: nec vero minor iis, qui ſecuti erunt alterum, quam iis, qui ipſi fuerint impietatis duces.* orat. poſt reditum in ſenatu C. 9. *Quod ſi mihi nullum aliud eſſet officium in omni vita reliquum, niſi ut erga duces ipſos, & principes atque auctores ſalutis meae ſatis gratus judicarer:* &c. & pro Cn. Plancio C. 30. *cum perpaucis nominatim egiſſem gratias, quod omnes enumerari nullo modo poſſent, ſcelus autem eſſet quemquam praeteriri: ſtatuiſſemque eos ſolum nominare, qui cauſſae noſtrae duces, & quaſi ſigniferi fuiſſent: in his Plancio gratias egi.* jam quemadmodum ſingulae philoſophorum ſectae *familiae* appellabantur: ita earum conditores & patres *duces* audiebant. Quintilianus L. 5. C. 13. *ideo miror inter duos diverſarum ſectarum velut duces non mediocri contentione quaeſitum*, &c. Lucretius L. 1.

Quapropter, qui materiem rerum eſſe putarunt
Ignem, atque ex igni ſummam conſiſtere ſolo:
Magnopere a vera lapſi ratione videntur:
Heraclitus init quorum dux praelia primus.

Ho-

Digitized by Google

Aut ſpatia annorum, & longa intervalla profundi
Lenibunt tacito vulnera noſtra ſinu.
Seu moriar, fato, non turpi fractus amore.
Atque erit illa mihi mortis honeſta dies.

Horatius L. 1. Epiſt. 1. loco notabili:

Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tu-
ter:
Nullius addictus jurare in verba magiſtri,
Quo me cumque rapit tempeſtas, deferor ho-
ſpes.

Feſtus: *Familia antea in liberis hominibus di-cebatur, quorum dux & princeps generis vocaba-tur pater, & mater familias.* hinc eſt *familiam ducere.* ſuper qua locutione videre potes quae notarunt Petrus Victorius, Paullusque Manutius in Cicer. L. 7. ad famil. Epiſt. 5. itemque M. A. Muretus L. 4. Var. Lect. C. 17. ſed & *domus* dicebantur eae ſapientum familiae. Horatius L. 1. od. 29.

Cum tu coëmtos undique nobiles
Libros Panaeti, Socraticam & domum,
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis.

qua ratione familiarum duces audiebant *patres.* teſtis idem ille noſter L. 1. Sat. 3.

non noſti, quid pater, inquit,
Chryſippus dicat.

Lucretius ipſum hunc Epicurum *patrem* vocat initio L. 3.

Tu pater, & rerum inventor; tu patria no-
bis
Suppeditas praecepta; tuiſque ex, inclute,
chartis,
Floriferis ut apes in ſaltibus omnia libant,
Omnia nos itidem depaſcimur aurea dicta,
Aurea, perpetua ſemper digniſſima vita.

qui locus vel ſolus opinor evincit, quanto rectius *dux* appelletur Epicurus, quam *doctus.*

32. LENIBUNT TACITO VULNERA NOSTRA SINU] *ſitu* divinabat Gebhardus. quod vix poſſum non probare. Gellius L. 20. C. 1. *paſſus eſt leges iſtas de tam immodico ſupplicio ſitu atque ſenio emori.* etiam Naſo firmare videtur L. 3. Pontic. Epiſt. 7:

Curando fieri quaedam pejora videmus
Vulnera, quae melius non tetigiſſe fuit.

& Diris in Ibin:

Vulneraque immitis requiem quaerentia vexat.

tum L. 4. Triſt. Eleg. 4.

Neve retractando nondum coëuntia rumpam
Vulnera; vix illis proderit ipſa quies.

L. 2. Pont. Epiſt. 2.

Vulneris id genus eſt, quod cum ſanabile non
ſit,
Non contractari tutius eſſe putem.

Florus L. 3. C. 23: *Expediebat igitur quaſi aegrae ſauciaeque reipublicae requieſcere quomodocumque: ne vulnera curatione ipſa reſcinderentur.* quod pulcre expreſſit facundiſſimi oris homo Dominicus Baudius Iamb. L. 3.

aſperat morbum magis
Medela ſumta tempore haud idoneo.
Sunt vitia, quae ſanantur efficacius
Tolerando quam tollendo: ſunt quibus quies
Medetur.

poteſt tamen τὸ *ſinu* commodo ſenſu ſervari, ſi Tempus & Longinquitatem capias pro perſonis divinis, aegrum ex amore animum gremio ſuo foventibus.

XXI.

XXI.

FRigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
Tulle, Propontiaca qua fluit Iſthmos aqua,
Dindymus, & ſacrae fabricata juvenca Cybebae,
Raptoriſque tulit qua via Ditis equos.
Si te forte juvant Helles Athamantidos urbes,
Nec deſiderio, Tulle, movere meo:
Tu licet aſpicias caelum omne Atlanta gerentem,
Sectaque Perſea Phorcidos ora manu,
Gerionae ſtabula, & luctantum in pulvere ſigna
Herculis Antaeique, Heſperidumque choros:

Tu-

1. FRIGIDA CYZICUS] noſter *frigidam* vocat ratione aëris admodum craſſi, qui difficulter caleſit; aeſtate vero calefactus propter eamdem cauſſam plurimum facit aeſtum. ita commode hunc locum ex Ariſtotele & Galeno exponit Iſaacus Voſſius Obſervat. ad Catull. p. 107. interpretes minus bene ceperant epitheti rationem, alter alterum, ut ſolent, exſcribentes.

3. SACRAE FABRICATA INVENTA CYBELLAE] mire hunc verſum torſit Paſſeratius, quem ut exſcribam, tanti non eſt. *fabricata inventa* habent omnes libri, & priſcae editiones. Verùm auro contra non cara eſt Iſ. Voſſii reſtitutio, *ſacrae fabricata juvenca Cybellae* legentis, & de Arcto monte Cyziceno exponentis, cujus in medio umbilicus ſive antrum, in quo Magnae Matri & Attini ſacra faciebant Tauroboli. adi ſis ipſum Voſſium Obſervat. ad Catull. p. 161.

6. ET DESIDERIO, TULLE, MOVERE MEO] τὸ *Et* nemo ſollicitavit, neque ſuſpectum habuit de mendo. Groninganus medicinam facit, qui aperte habet *Nec.* optime. Si tanto amore urbium Graecarum teneris, o Tulle, ut neque Italiae parentis tuae recorderis, neque deſiderio mei videndi movearis; accipe tamen Italiae tuae commoda, Urbiſque aeternae miracula. &c. ſcripta eſt haec Elegia, antequam poëta ipſe conſilium cepiſſet de profectione in terram Graeciam, neque ſuo legitur loco.

9. GERIONAE STABULA] ita unus Regius, unuſque Colbertinus. ceteri omnes *Gerionis* habent. quod tamen non eſt admittendum; ut luculenter oſtendit Nic. Heinſius Not. in Ovid. Epiſt. Hermion. ℣. 9. Servius ad L. 7. Aen. ℣. 662. *Sane ſciendum, declinari hic Geriones hujus Gerionae. unde eſt, Tergemini nece Gerionae: ut Anchiſes Anchiſae. unde uſurpavit Saluſtius, Geronis dicens.*

9. LUCTANTUM IN PULVERE SIGNA HERCULIS ANTAEIQUE] admirabili judicio in ipſa pentemimeri ſyllabam eliſit, quum oſtendere vellet Antaeum tam arcto nexu ab Hercule fuiſſe preſſum, ut nullis omnino modis ſolvi poſſet, niſi praefocata atque interſtincta prius anima. Hauſerat hoc artificium noſter de fontibus Maronianis L. 11.

Tertia ſed poſtquam congreſſi in praelia, totaſque
Implicuere inter ſe acies, legitque virum vir:
Tum vero & gemitus morientum, & ſanguine in alto
Armaque, corporaque, & permixti caede virorum
Semianimes volvuntur equi: pugna aſpera ſurgit.

ibi quoque rem ipſam vides atque intueris; non tantum legis. Propertianam venerem belliſſime expreſſit tenerrimus omnium Italorum M. Ant. Flaminius Carmin. L. 4.

Has lacrimas, atque haec imo ſuſpiria corde
Tracta gemens libo, candida Hyella, tibi.
Haec tibi nunc: mox vitam ipſam libabo animamque,

 Cum-

Tuque tuo Colchum propellas remige Phaſim,
Peliacaeque trabis totum iter ipſe legas,
Qua rudis Argoa natat inter ſaxa columba
In faciem prorae pinus adacta novae:
Et ſi qua Ortygii viſenda eſt ora Cayſtri,
Et qua ſeptenas temperat unda vias:

Omnia

Cumque tuis miſcebo oſſibus oſſa mea.

quamquam haec talia pro duris atque hiulcis iſti habent, quibus jejunae aridi alicujus magiſtri obſervatiunculae inſtruunt corpus dictionis poëticae. qualium Marſyarum feſtiva hodie copia eſt,

Sub duce qui veteris jucunda Philaenidos arma
Suſcitat, argumentum ingens dignumque reponi,
Et Mitylenaeae pueros docet orgia Sapphus.

11. COLCHON PROPELLAS REMIGE PHASIN] *Colchum Phaſim* habent libri, ſcriptione Latina. *Colchus* autem dicitur pro *Colchicus*, quod jam notatum ſupra.

15. ET SI QVADRIGAE VISENDA EST ORA CAYSTRI] multos incertos certare ſuper hoc verſu vidimus. noſtri duo cum Groningano ac Borrichiano & tribus Gebhardi libris, *Et ſi qua origae* exhibent. quod ipſum in ſuo repertum Scaliger mutavit in *quadrigae*. Iſaacus Voſſius Obſerv. in Pomp. Melam reponebat, *Et ſi qua Ortygii*; ideo quod Epheſo ſubjungatur a Mela Cayſter fluvius, Epheſus autem ipſa olim dicta fuerit *Ortygia*. nihil poterat melius. & tamen bonam emendationem deſerens, in Notis ad Catullum ſubſtituit *Et ſi qua Phrygii*. verae lectionis veſtigia ſatis clara ſervarunt Regii libri, *Et ſi qua Origiae*; (unde manavit ceterorum τὸ *origae*;) eſt & in uno *Ogygiae*, quod ipſum non multum abludit. etiam editio princeps, & ei proxima Veneta, habent *At ſi qua Origiae*. inde vides paullula mutatione elici *Ortygii*, quo modo omnino legi debet. Mela L. 1. C. 17. *ibi Epheſus, & Dianae clariſſimum templum; quod Amazones Aſia potentes ſacraſſe traduntur: ibi Caiſtros amnis.* Tacitus L. 3. Annal. C. 61. *primi omnium Epheſii adiere, memorantes; non, ut vulgus crederet, Dianam atque Apollinem Delo genitos: eſſe apud ſe Cenchrium amnem, lucum Ortygiam, ubi Latonam partu gravidam, & oleae quae tum etiam maneat adniſam, edidiſſe ea numina: deorumque monitu ſacratum nemus.* deſcribit haec loca Strabo L. 14. ubi & templum memorat, in quo ſimulacrum Ortygiae nutricis, utraque manu infantem geſtantis. Plinius L. 5. C. 29. *Epheſus Amazonum opus, multis antea expetita nominibus; Alopes, cum pugnatum apud Trojam eſt, mox Ortygia, & Morges vocata eſt, & Smyrna cognomine Trachea, & Samornion, & Ptelea. attollitur monte Pione, alluitur Cayſtro in Cylbianis jugis orto, multoſque amnes deferente & ſtagnum Pegaſeum, quod Phyrites amnis expellit.* quae notabilia Plinii verba [*alluitur Cayſtro*] claram rationem reddunt, quare Cayſter dicatur *Ortygius*: nimirum a vicinitate urbis Ortygiae, & templo nutricis Ortygiae, eique adſito luco Ortygia, ut ſolet fieri in epithetis quae a locis deſumuntur. poſt confectas has qualeſcumque notas, quae diu jacuerunt neglectae, Vir illuſtris Ezechiel Spanhemius orbem literatum beavit Obſervationibus ſuis in Callimachi Hymnos, opere admirandae eruditionis, & qualem hodie vix ſperare ab ullo mortalium audeamus. in iis ſollicita cura examinat hunc ipſum poëtae noſtri locum, p. 305. ſqq. adfertque multas rationes, cur Scaligeri *quadrigae*, Voſſiique vel *Phrygii* vel *Ortygii* non poſſit admittere, doctas profecto atque acutas. quae tandem eo redeunt, ut, ſi conjecturis ſit locus, illam Lipſii, *cygnaei Cayſtri* reponentis, omnino aliis potiorem arbitretur; aut receptam lectionem *Gygaei* loco non movendam putet, eo quod Gyges exſtiterit haud ignotus Lydiae rex, & ab eo dicta ſit in eo Lydiae tractu *Gygaea palus*, monti Tmolo ac Cilbianis jugis, ubi Cayſtri fontes, vicina. quae ratio ſi valet; valere etiam debebit in Cayſtro *Ortygio*, urbi *Ortygiae*, uti jam e Plinio vidimus, valde vicino. quod ſi iſtud *Gygaei* in ullo uſquam vetere libro compareret, cauſſa nulla eſſet quare rejiceremus. ſed primum eſt conſpectum in editione Antonii

Volſci,

Digitized by Google

Volſci, quae prodiit A. 1488, hoc eſt totos annos tredecim poſt principes editiones, quae a manu ſcriptis libris nihil abibant. nota eſt autem hujus hominis temeraria audacia, quidvis quovis modo refingentis, neque hoc loco vel verbulo uno indicantis, unde hauſerit ſuum *Gygaei*: quod tamen factum oportebat, ubi a lectione jam recepta diſcedebatur. atque hoc ne gratis dixerim, ecce ipſa Volſci verba. AT SI QUA ORIGAE. *locus mendam habet, quam ita caſtigandam cenſeo,* ET QUA GYGEI. *eſt Caiſter Aſiae fluvius, facitque campum qui Caiſtrianus dicitur.* GYGEUS *dicitur a Gyge, qui Aſiam tenuit occiſo Candaule. ſi velis, inquit, videre Aſiae oram, quam Caiſter inſluit. alii* CYCNEI, *alii* OLORIGERI *legendum putarunt, quod in ejus ripis cycni ſtabulentur. non placet.* habemus confitentem reum, & ſimul antiquam ſcripturam agnoſcentem. tamen Volſcum Lipſius non viderat: itaque Beroaldum audiamus. GYGEI ORA CAISTRI. *Caiſter fluvius eſt Lydiae Sardibus proximus, a quo dicitur Caiſtrianus campus.* GYGEUM *cognominat poëta a Gygeo lacu ejuſdem regionis, qui alio nomine dictus eſt* COLOUS, *ut ſcribit Strabo in* XIII. *in vetuſto codice legimus* OLORIGERI: *quod non diſplicet: nam bono epitheto* OLORIGERUM *Caiſtrum poſſumus appellare ab oloribus, ſive cycnis, qui, ut ait Virgilius in Georgicis, rimantur prata Caiſtri.* &c. his inductus adoleſcentulus Lipſius *cygnaei Caiſtri* reponebat L. 1. Var. Lect. C. 2. quod opus vir factus abolere voluit, nec potuit. videmus itaque in qua officina Cayſter *Gygeus*, in qua item *Cygnaeus* fuerit factus. ego autem ſpero homines elegantes facile paſſuros ut *Ortygius* dicatur, in tanta conſpiratione veterum librorum, utque conſtet Iſaaco Voſſio ſua laus ob locum tam pulcre emendatum. neque enim hic ulla mea pars eſt, niſi quod auctoritates adjecerim optimorum ſcriptorum, & fontes aperuerim corruptae lectionis.

16. Et qua septenas temperat unda vias] non ſatis capio, qua ratione haec ad Gangem referant Paſſeratius, & Ludovicus de la Cerda ad L. 9. Aen. ℣. 30. quid enim Gangi cum Propontide, cum Phaſi, cum Cayſtro? aut quae Tullo viſendi Gangis copia, itinere tam longinquo? Beroaldus Rheſum Troados fluvium innui putat, ex Homero. Eum ſane Strabo ſepties tranſiri, ſive ſeptem vada habere, dicit L. 13. Sed quid jam facies verbo *temperat*? nam id non convenit Rheſo. potius eſt ut de Nilo capias, cujus ſeptem oſtiis nihil eſt celebrius. noſter primus legit,

Et qua ſeptenas temperat unda minas.

id profecto Nilum deſignat, quem *magnum fluere* Virgilius dixit L. 3. Georg. & *bello undare*. certe de Gange hic locus accipi non poteſt, ſuper cujus oſtiis tantopere inter ſeſe diſſident ſcriptores antiqui, aliis unum tantum, aliis etiam centum agnoſcentibus. ſed audiamus Servium, in L. 9. Aen. haec notantem: GANGES. *fluvius Indiae eſt, qui, ſecundum Senecam in Situ Indiae, novem alveis fluit; ſecundum Melonem, ſeptem; qui tamen & ipſe commemorat, nonnullos dicere, quod tribus alveis fluat. Virgilius tamen Nilo eum jungens, ſeptem alveos habere ſignificat. Hanc veritatem Donatus fugiens longum hyperbaton facit, dicens, Ceu ſurgens ſeptem amnibus Nilus, aut Ganges.* Sane ſapuit Donatus: nam Gangem non niſi uno oſtio in mare effundi quamvis ſit omnium Indiae fluviorum maximus, diſertis verbis tradidit Strabo L. 15. quod firmat recentiorum experientia. ſic Andreas Corſalus, Florentinus, in epiſtola ad Julianum Mediceum Florentiae Ducem, Leonis X. Papae fratrem: *L'ultimo caſtello che i Portugheſi tengono nell' India è Malacha, terra già di maggior tratto che neſſuna parte del mondo: alla qual navigano dal Sino Gangetico le navi di Bengala, regno che vicina dalla coſta del mar co'l regno di Decan, fra Bengala & Paliacatte, che termina per terra co'l Re di Narſinga: & Bengala da terra ferma vicina con un regno detto Deli, il qual è dentro da terra vicina con Marſinga. In queſta parte di Bengala ci intra il fiume Gange nel Sino detto dal ſuo nome Gangetico, & è poſto in venti tre gradi ſotto il tropico del Cancro.* ſic Joannes de Barros, nobilis ſcriptor rerum Luſitanarum, decade 1. Aſiae, L. 4. C. 7. *la diſtanza da queſte fontane al Capo Camorin oppoſto ſarà poco piu o meno per linea diritta, mille ducento miglia: & gli altri dui angoli, che per contraria linea giacino da Levante in Ponente per la diſtanza di nove cento miglia, fanno le bocche de gli ſteſſi fiumi Indo & Gange, ambidui molto ſuperbi con le acque del grande numero de gli altri fiumi che in eſſi entrano.* qui tamen idem plura Gangis oſtia agnoſcere videtur L. 9. C. 1. *Fra queſti dui coſi illuſtri capi, Camorin occidentale, & Cingapura orientale, (de' quali ne poſſiamo credere che il mare habbia tagliate le Iſole Ceilan & Camatra, come dall' Italia tagliò la Sicilia, ſecondo che ſi ſcrive) giace quel celebrato ſeno Gangetico per la ſcrittura di tutti i geo-*

Omnia Romanae cedent miracula terrae.
Natura hic poſuit quidquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus, quam commoda noxae,
Famam, Roma, tuae non pudet hiſtoriae.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus. victrices temperat ira manus.

His

graſi, & da noi molto navigato, il quale chiamiamo ſeno di Bengala, per cagione del grande regno Bengala, per dove corre il fiume Gange molto ſuperbo con la furia delle ſue acque, & entra nel mare Oceano. Le cui bocche Tolomeo mette fra otto & nove gradi dalla banda di tramontana, & le mettiamo fra venti dui & venti dui & mezo. duo ponit Hieronymus Oſorius, ex eadem gente multae prudentiae ac floridae facundiae hiſtoricus, L. 11. rerum Emmanuelis: *Bengala eſt provincia latiſſima, quam Ganges fluvius interfluit. Fluvius eſt altiſſimus atque latiſſimus, qui citeriorem Indiam ab ulteriore diſterminat, & duobus oſtiis, inter ſe ter centum paſſuum millia diſtantibus, in Indicum Oceanum labitur.* a Strabone Plinius ſtare videtur, *oſtium* tantummodo nominans, L. 2. C. 108. *A Gange amne, oſtioque ejus, quo ſe in Eoum Oceanum effundit,* &c. & L. 6. C. 17. *Ad oſtium Gangis* DCXXXVIII. *millia paſſuum.* quae deinceps apud Plinium ſequuntur, pulcerrime expreſſit decus illud immortale Belgici nominis Daniel Heinſius L. 3. de contemtu mortis:

Non ſic tremit arduus aether,
Cum ſuper Indorum ſcopulos, & confraga ſaxa,
Labitur immanis, reſonatque ad litora, Ganges;
Maximus ipſe ſuo, bis deniſque amnibus auctus,
In mare provolvens ſinuoſam amfractibus undam.

18. NATURA HIC POSUIT, QUIDQUID UBIQUE FUIT] feſtive Polemon rhetor Romam vocabat *totius univerſi compendium*, uti e Galeno notavit magnus ille veteris doctrinae myſtes Hadrianus Junius L. 4. Animadv. C. 4. idem quoque apophthegma Athenaeo datur L. 1. Deipnoſ. atque inde notavit diſertiſſimus Muretus L. 17. Var. Lect. C. 12. qui, errore memoriae, ita laudat hexametrum hic praecedentem:

Omnia ſunt pariter rerum miracula Romae.

adeo lubricum eſt proferre aliquid e veterum flaviſſis, libro non inſpecto.

22. VICTRICES TEMPERAT IRA MANUS] Lipſius malebat *temperat illa*, h. e. pietas, quae modo praeceſſit, L. 3. Var. Lect. C. 2. ei Canterus & Paſſeratius acceſſerunt; ac deinde Jo. Marius Mattius L. 1. Opin. C. 14. videlicet quia veteres non geminarint liquidas; atque ideo ex *ila*, pro *illa*, indoctus aliquis deſcriptor fecerit *ira*. ſane in Borrichiano libro *illa* legebatur, cui ſcripturae aperte favet Seneca Thyeſt. ℣. 559.

Ira cum magnis agitata cauſis
Gratiam rupit, cecinitque bellum;
Cum leves frenis ſonuere turmae,
Fulſit hinc illinc agitatus enſis;
Quem movet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mavors cupiens recentem;
Opprimit ferrum, manibuſque junctis
Ducit ad pacem Pietas negantes.

non nihil etiam Cornelius Nepos Ageſil. C. 4. *etſi aliquot vulnera acceperat eo praelio, & iratus videbatur omnibus, qui adverſus arma tulerant; tamen antetulit irae religionem; & eos vetuit violari.* Ovidius L. 3. Pont. Epiſt. 6.

Principe nec noſtro Deus eſt moderatior ullus.
Juſtitia vires temperat ille ſuas.

Rutilius L. 1. Itiner.

Mitigat armatas victrix clementia vires.

tamen quum ipſe Mattius in omnibus quos conſuluerit codicibus *ira* legi fateatur; & nos quoque ita in ſeptem libris ſcriptis invenerimus; ſatius eſt ſervare antiquam lectionem, quam & perſpicaciſſimus Gronovius defendit Not. in Papin. L. 1. Theb. ℣. 112. nos in ipſa victoria irae temperamus. nos, quamvis irati, poſtquam vicimus, manibus temperamus. juvat luculentus Ciceronis locus Accuſ. 2. in Verr. C. 2. *Denique ille ipſe M. Marcellus, cujus in Sicilia virtutem hoſtes, miſericordiam victi, fidem ceteri Siculi perſpexerunt, non ſolum ſociis in eo bello conſuluit, verum etiam ſuperatis hoſtibus,*

Digitized by Google

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro
Tramite, & aeternum Marcius humor opus.
Albanuſque lacus ſocii Nemorenſis ab unda,
Potaque Pollucis nympha ſalubris equo.
At non ſquamoſo labuntur ventre ceraſtae,
Itala portentis nec furit unda novis.
Non hic Andromedae reſonant pro matre catenae,
Nec tremis Auſonias, Phoebe fugate, dapes.
Nec cuiquam abſentes arſerunt in caput ignes,
Exitium nato matre movente ſuo.

Pen-

ſtibus temperavit. urbem pulcherrimam, Syracuſas, quae cum manu munitiſſima eſſet, tum loci natura terra ac mari claudebatur, cum vi conſilioque cepiſſet, non ſolum incolumem paſſus eſt eſſe, ſed ita reliquit ornatam, ut eſſet idem monumentum victoriae, manſuetudinis, continentiae, cum homines viderent, & quid expugnaſſet, & quibus pepercisſet, & quae reliquiſſet. haec eſt illa ira quae temperat manus victrices.

26. POTAQUE POLLUCIS NYMPHA SALUBRIS EQUO] recte *nympha* ex Varrone reſtituit Scaliger, pro *lympha*. fons ille dicebatur *Juturna*, quae & *Nympha* Maroni vocatur, & *Dea*, L. 12. Aen.

Extemplo Turni ſic eſt adfata ſororem
Diva Deam, ſtagnis quae fluminibuſque ſonoris
Praeſidet: hunc illi rex aetheris altus honorem
Jupiter erepta pro virginitate ſacravit:
Nympha decus fluviorum, animo gratiſſima noſtro.

Pollux ſaepe ponitur pro utroque Dioſcuro. hiſtoria ipſa notiſſima eſt, nec repetenda, niſi ut addas hunc Minucii Felicis locum: *Teſtes equeſtrium Fratrum, in lacu, ſicut ſe oſtenderant, ſtatuae conſecratae, qui anheli, ſpumantibus equis atque fumantibus, de Perſe victoriam eadem die, qua fecerant, nuntiaverunt.* haec videntur poſſe tolerari in poëta, qui per miraculorum tormenta praecipitat vaticinantem animum: ſed in hiſtorico quis ferat? certe non tulit prudentiſſimus Polybius aut Deos, aut Deorum filios in veram ac ſeriam narrationem induci, non aliter ac machinam in tragoedia. id quod tamen multos e ſcriptoribus rerum Romanarum nihilo reddidit circumſpectiores. ecce Florus quam ſecure ineptit, in hoc ipſo Dioſcurorum negotio, L. 2. C. 2: *Eodem die, quo victus Perſes in Macedonia, Romae cognitum eſt. Duo juvenes candidis equis apud Juturnae lacum pulverem & cruorem abluebant. hi nunciavere. Caſtorem & Pollucem fuiſſe creditum vulgo, quod gemini fuiſſent: interfuiſſe bello, quod ſanguine maderent: a Macedonia venire, quod adhuc anhelarent.* o hominem acutum, qui unde quis venerit tam perite conjectat ex ſolo anhelitu! tum quantae ſapientiae eſt iſtud ejuſdem artificis, L. 1. C. 11: *Ea atrocitas fuit praelii, ut interfuiſſe ſpectaculo Deos fama tradiderit; duos in candidis equis, Caſtorem atque Pollucem nemo dubitarit. Itaque & Imperator veneratus eſt, pactuſque victoriam templa promiſit: & reddidit, plane quaſi commilitonibus ſtipendium Diis.* nullus Mileſiorum choragus tam ſuperbe contemſit judicia poſteritatis. cujus paullulo reverentior fuiſſe videtur Suetonius in Nerone C. 1. quo loco vir ſummus Laevinus Torrentius pulcrum A. Poſtumii Albini denarium profert, in cujus altera parte juvenes duo haſtati ſtantes, atque inter eos equi duo bibentes, cum hac inſcriptione, A. ALBINUS SEX. F.

28. ITALA PORTENTIS NEC FURIT UNA NOVIS] *nec fuit una*, omnes libri: unde Scaliger recte *furit* formabat. quod tamen jamtum legebatur in editione Colinaei. pro *una* bene repoſuit *unda* flos ille Brugarum Lucas Fruterius L. 1. Veriſim. C. 14.

32. EXITIUM NATO MATRE PARANTE SUO] in octo libris eſt *matre movente*. quod etiam habebant codices Gebhardi, & editiones ve-

Digitized by Google

Penthea non ſaevae venantur in arbore Bacchae;
Nec ſolvit Danaas ſubdita cerva rates.
Cornua nec valuit curvare in pellice Juno,
Aut faciem turpi dedecorare bove.
Arboreaſque cruces Sinis, & non hoſpita Grajis
Saxa, & curvatas in ſua fata trabes.
Haec tibi, Tulle, parens, haec eſt pulcerrima ſedes:
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
Spes, & venturae conjugis aptus amor.

tuſtae. recte, ac Latine. Horatius L. 3. Od. 4.

iidem odere vires
Omne nefas animo moventes.

Gebhardus ingenioſe tentabat *novante:* quod potuiſſet defendere ex Libro 8. Metam. Ovidii, ubi infandum Altheae facinus admodum pathetice magnoque cum artificio praepingitur. Sed in tanto conſenſu tot librorum, & in re tam clara, nihil eſt novandum.

35. CORNUA NEC VALUIT] *non valuit*, habet noſter ſecundus cum Groningano. ita verſu proxime ſuperiore alter Regius habebat,

Non ſolvit Danaas ſubdita cerva rates.

37. ARBOREASQUE CRUCES SCINIS] ſupple ex jam dictis, non valuit curvare. fruſtra enim Livinejus quaedam deſiderari ſuſpicabatur. ceterum *Sinis* ſcribendum eſt cum Apollodoro, ipſo fine libri tertii. quod adludunt omnes membranae, in quibus *ſenis*. unus Borrichianus habet *ſinis*. Plutarcho *Sinnis* vocatur, in vita Theſei.

42. VENTURAE CONJUGIS ALTUS AMOR] libri magno conſenſu *aptus amor*. Ovidius Epiſt. Deianirae:

Si qua voles apte nubere, nube pari.

XXII.

ERgo tam doctae nobis periere tabellae,
Scripta quibus pariter tot periere bona!
Has quondam noſtris manibus detriverat uſus,
Qui non ſignatas juſſit habere fidem.
Illae jam ſine me norant placare puellas,
Et quaedam ſine me verba diſerta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum:
Vulgari buxo ſordida cera fuit.
Qualeſcumque mihi ſemper manſere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forſitan haec illis fuerant mandata tabellis:
Iraſcor, quoniam es lente moratus heri.

An

11. HAEC ILLIS FUERANT MANDATA TABELLIS] *mandare* hic eſt, nuntio ſcripto indicare. Juvenalis Sat. 6.

flavam, cui det mandata, puellam.

intellige tabellas, ad adulterum portandas. Corn. Nepos Conon. C. 3. *Neceſſe eſt, ſi in con-*

An tibi neſcio quae viſa eſt formoſior? an tu
Non bene de nobis crimina ficta jacis?
Aut dixit, Venias hodie, ceſſabimus una:
Hoſpitium tota nocte paravit Amor.
Et quaecumque volens reperit non ſtulta puella,
Garrula quum blandis ducitur hora dolis.
Me miſerum, his aliquis rationem ſcribit avarus,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas ſi quis mihi retulerit, donabitur auro.
Quis pro divitiis ligna retenta velit?

I

conſpectum veneris, venerari te regem. hoc ſi tibi grave eſt, per me nihilo ſecius editis mandatis conficies, quod ſtudes. ſubdit poſt pauca: *ita quae volebat, huic ſcripta tradidit.* M. Coelius Ciceroni L. 8. ad famil. Epiſt. 17. *Tum tu porro, cum ad te proficiſcens noctu Ariminum veniſſem, dum mihi pacis mandata das ad Caeſarem, & mirificum civem agis, amici officium neglexiſti, neque mihi conſuluiſti.* Juſtinus L. 24. C. 2. *Nota ſcelerata Ptolemaei voluntas ſorori erat. itaque non credenti mandat, velle ſe cum filiis ejus regni conſortium jungere.*

14. An tu Non bona de nobis crimina ficta jacis] eleganter reſtituit Nic. Heinſius *Non bene d. n. c. f. j.* Not. in Ovid. L. 1. Triſt. Eleg. *6.* nihil verius.

15. Aut dixit, Venias hodie, cessavimus una] *dicere* eſt jubere. Ovidius Remed. Amor.

Dixerit ut venias pacta tibi nocte, venito.

unde etiam liquet *venias* hic ſcribi debere; non *venies*, quod vulgatas occupat. deinde repone *ceſſabimus*, auctoribus libris. emendandus levi opera Catullus Carm. 8:

Fulſere quondam candidi tibi ſoles,
Quum ventitabas, quo puella dicebat.

vulgatae iſtic habent *ducebat*, ſenſu parum venuſto. Juvenalis id vocat *conſtituere*, Sat. 3:

Subſtitit ad veteres arcus madidamque Capenam,
Hic ubi nocturnae Numa conſtituebat amicae.

& Sat. *6*:

Nam ſi conſtituit, ſolitoque decentius optat
Ornari, & properat; jamque exſpectatur in Hortis,
Aut apud Iſiacae potius ſacraria lenae.

17. Et quaecumque dolens reperit non stulta puella] Livinejus malebat *repetit:* fortaſſe ut tangatur mulierum loquacitas, rem eamdem ſine fine iterantium. ſed nihil erat neceſſe. nam in iſto *dolens* latet argutia *τοῦ reperit*, ſi legas, uti quidem certo eſt legendum, *volens*, i. e. cupiens, ſive, ut noſter loquitur, parata. Catullus Carm. 8.

Ibi illa multa tum jocoſa fiebant,
Quae tu volebas, nec puella nolebat.

Vellejus Paterculus L. 2. C. *62*. *pecunias etiam, quae ex tranſmarinis provinciis Romam ab quaeſtoribus deportabantur, a volentibus acceperant.* id eſt, a foventibus partes Marci Bruti & Caji Caſſii. plura iſtic exempla formulae perelegantis Jacobus Schegkius collegit. porrò *volens* puella admodum eſt foecunda in reperiundis aſtutiis: &, ut recte Naſo dixit,

Non caret effectu quod voluere duo.

eadem haec vox apud Tibullum quoque corrupta eſt L. 2. Eleg. 3.

Nullus erat cuſtos, nulla excluſura dolentes Janua.

ſic ibi magno numero veteres libri: melius alii itidem veteres *excluſura volentes.*

19. His aliquis rationem scribit avari] in Groningano eſt *avarus*; quod e Franciſci Modii excerptis jam olim monuit Douza F. Ovidius L. 1. Eleg. 12. ubi pariter querela eſt de tabellis:

Inter ephemeridas melius tabulaſque jacerent,
In quibus abſumtas fleret avarus opes.

20. Et ponit duras inter ephemeridas] *duras* habet idem ille Groninganus, i. e. inclementes, & inlacrimabiles, quas non miſeret neminis, ut pater Ennius dicebat. in multis libris eſt *diras*, errore librariorum. quod tamen Gebhardo placebat. male. *durus pater, duri homines, duri capito-res,*

Digitized by Google

I puer, & citus haec aliqua propone columna:
Et dominum Exquiliis ſcribe habitare tuum.

nes, pro tenacibus atque avaris ſaepe apud comicos occurrunt.

23. I PUER, ET CITUS HAEC ALIQUA PROPONE COLUMNA] nimirum ut in re tenui compendium faceret Praeconis, vel Conquiſitorum. tanti enim non videbantur tabellae amiſſae. pulcre huc facit Plauti locus Rudent. Act. 5. Sc. 2.

Cubitum hercle longis literis ſignabo jam uſquequaque,
Si quis perdiderit vidulum cum auro atque argento multo,
Ad Gripum ut veniat.

unde liquet, in pilis & columnis proponere ſolitos eos etiam, qui rem aliquam inveniſſent, non tantum qui amiſiſſent.

XXIII.

FAlſa eſt iſta tuae, mulier, fiducia formae,
Olim oculis nimium facta ſuperba meis.
Noſter amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:
Verſibus inſignem te pudet eſſe meis.
Mixtam te varia laudavi ſaepe figura;
Ut quod non eſſes, eſſe putaret amor.
Et color eſt toties roſeo collatus Eoo;
Quum tibi quaeſitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
Eluere aut vaſto Theſſala ſaga mari.
Haec ego non ferro, non igne coactus, & ipſa
Naufragus Aegaea vera fatebar aqua.
Correptus ſaevo Veneris torrebar aheno:
Vinctus eram verſas in mea terga manus.
Ecce coronatae portum tetigere carinae,
Trajectae Syrtes, anchora jacta mihi eſt.

Nunc

4. VERSIBUS INSIGNEM TE PUDET ESSE MEIS] pudet me quod tu ſis facta celebris meis carminibus. ſic Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam.
At me nunc noſtri, Pieridumque pudet.

hic eſt verus ſenſus hujus loci. aliud agunt, qui dicunt Cynthiam erubeſcere quod celebrata ſit verſibus Propertii: neque capiunt, quid ſit, cur poeta dicat, ſe nunc primum reſipiſcere poſt tam longam inſaniam.

12. NAUFRAGUS AEGAEA VERBA FATEBAR AQUA] locus obſcurus, ſed quem illuſtravit Paſſeratii ſagacitas, *vera fatebar* legentis. hoc ſenſu: Neque igni neque ferro tortus, neque in naufragii periculo conſtitutus, cogi antea poteram ut faterer vera eſſe, quae nunc dico; nempe non eſſe formoſam Cynthiam, ſed me & oculis pariter & mente captum. *Vera* etiam Livinejus reponebat. idem mendum erat L. 1. Eleg. 8. ℣. 21. ubi notam vide.

18. Vul-

Nunc demum vaſto feſſi reſipiſcimus aeſtu,
Vulnera & ad ſaniem nunc coïere mea.
Mens Bona, ſi qua Dea es, tua me in ſacraria condo.
Exciderint ſurdo tot mea vota Jovi.

Riſus

18. VULNERA ET AD SANUM NUNC COÏERE MEA] Groninganus, *Vulneraque ad ſaniem*, monitum olim Palmerio, & probatum Grutero L. 1. Suſpic. C. 7. neque aliter membranas Palatinas habere teſtatur Gebhardus. certe medicorum filii tum bene ſperant de vulneribus, quum ad ſaniem maturuerunt, remittente acri illo dolore. pro lectione vulgata ſtare videri poteſt Phaedrus L. 5. C. 8.

aliquot menſes tranſeunt,
Ad ſanitatem dum venit curatio.

ſermo eſt iſtic de tibia confracta. Verùm noſter poëta hic demum incipiebat noſcere animi ſui aegritudinem, vulnere nondum ducente cicatricem.

19. MENS BONA, SI QUA DEA ES] Gruterus Inſer. xcix. 7.

M. SEPTIMIVS. C. F.
MENTI. FIDEIQ. DEAB
PRAESENTIBVS
EX. VOTO. S. P

iſtud *ſi* affirmantis eſt, & valet *quum dea ſis.* Virgilius L. 1. Aen.

Dii tibi, ſi qua pios reſpectant numina, ſi quid
Uſquam juſtitiae eſt, & mens ſibi conſcia recti,
Praemia digna ferant.

Priamus ad Pyrrhum, L. 2.

At tibi pro ſcelere, exclamat, pro talibus auſis,
Dii, ſi qua eſt coelo pietas, quae talia curet,
Perſolvant grates dignas, & praemia reddant
Debita.

Ovidius L. 13. Metam.

Qui nunc (ut memorant) ſilveſtribus abditus antris
Saxa moves gemitu, Laërtiadaeque precaris
Quae meruit: quae, ſi Dii ſunt, non vana precaris.

haec eſt vulgata & proba lectio, quae non debuit immutari. noſter ſupra Eleg. 13.

Si Deus es, tibi turpe tuam ſervare puellam?

vulgo iſta perperam intelliguntur: & cum vulgo ſapit interpres Delphinicus, homo nimium quam miſerabilis.

19. TUA ME IN SACRARIA DONO] admodum elegans eſt Nic. Heinſii emendatio, Not. in Epiſtolam Acontii ℣. 188: *tua me in ſacraria condo.* neque dubito quin ſit vera. Feſtus: *Condere proprie eſt in interiorem locum dare, ad cuſtodiam faciliorem.* talia vero erant ſacraria, ad quae nullus profanis aceeſſus. hinc *condi* factum eſt verbum ſacrorum. Ovidius L. 2. Art. Amat.

Condita ſi non ſunt Veneris myſteria ciſtis,
Nec cava veſanis ictibus aëra ſonant.

Suetonius Oth. C. 8. *Expeditionem impigre, atque etiam praepropere inchoavit, nulla ne religionum quidem cura, ſed & motis, nec dum conditis ancilibus.* Tacitus L. 1. Hiſt. C. 89. *Fuere qui proficiſcenti Othoni moras religionemque nondum conditorum ancilium afferrent.* Virgilius ad Polydori inſepulti manes vagos erudite tranſtulit L. 3. Aen.

Inferimus tepido ſpumantia cymbia lacte,
Sanguinis & ſacri pateras: animamque ſepulcro
Condimus.

nimirum ut ibi tuta quieſceret, tamquam in ſacrario. magnum magiſtrum ſecutus eſt Naſo L. 5. Faſtor.

Romulus ut tumulo fraternas condidit umbras;
Et male veloci juſta ſoluta Remo.

Plinius L. 7. Epiſt. 27. *inveniuntur oſſa inſerta catenis & implicita, quae corpus aevo terraque putrefactum nuda & exeſa reliquerat vinculis: collecta publice ſepeliuntur: domus poſtea rite conditis manibus caruit.* ſic & fulmina dicuntur *condi*, impoſita loco fulgurito ara, & ſepimine eireumducto. Lucanus L. 1.

Dumque illi effuſam longis amfractibus urbem
Circumeunt, Aruns diſperſos fulminis ignes
Colligit, & terrae moeſto cum murmure condit.

Juvenalis Sat. 6.

Riſus eram poſitis inter convivia menſis,
Et de me poterat quilibet eſſe loquax.
Quinque tibi potui ſervire fideliter annos:
Ungue meam morſo ſaepe querere fidem.
Nil moveor lacrimis: iſta ſum captus ab arte.
Semper ab inſidiis, Cynthia, flere ſoles.
Flebo ego diſcedens, ſed fletum injuria vincit.
Tu bene conveniens non ſinis ire jugum.
Limina jam noſtris valeant lacrimantia verbis,
Nec tamen irata janua fracta manu.

At

Atque aliquis ſenior, qui publica fulgura condit.

ubi vide Scholiaſtem antiquum. ſic & captivi *in carcerem condi* dicuntur. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 29. *Hoc eſt, quoad per M' Acilium Glabrionem licitum eſt: qui, poſtulante me, produci atque in carcerem condi imperavit.* haec ſingula non ſunt plane eadem: verum in eo conveniunt, quod, quae condita ſunt, vetentur tangi. Poſſet & legi, *tua me in ſacraria dedo.* Gellius L. 5. C. 13. *ſecundum eos* [parentes ac pupillos] *proximum locum clientes habere, qui ſeſe itidem in fidem patrociniumque noſtrum dediderunt.* Sed video & Lipſium hic legiſſe *condo*, Comm. in Senec. Epiſt. 10. an ex libris? non addit.

20. EXCIDERUNT] haec eſt Paſſeratii lectio, a Gebhardo probata. in libris fere eſt *Exciderant.* mihi omnium minime diſplicet *Exciderint*, quod poſt Livinejum etiam Nic. Heinſius malebat.

21. RISUS ERAM POSITIS INTER CONVIVIA MENSIS] admodum venuſte haec dilatavit mellitiſſimus noſter Secundus L. 1. Eleg. 11.

Tu Puer, o, Puerique parens Jove nata Dione,
Solvite me ingratis ſollicitudinibus.
Et mihi, ſi merui, nocituras demite flammas,
Ne ſim famoſis fabula porticibus,
Vinoſaſque meo producant nomine menſas,
Ignorentque malum compita nulla meum.

28. TU BENE CONVENIENS NON SINIS ESSE JUGUM] noſter primus, cum Groningano, & libris Gebhardi, *non ſinis ire jugum.* Paſſeratius conjiciebat *eſſe*, unde poſtea factum fuerit *eſſe.* magis placet *ire* propter auctoritatem Plinii, Gebhardo quoque adductam, L. 3. Epiſt. 9. *Nobis tamen nullum certamen, nulla contentio: cum uterque pari jugo, non pro ſe, ſed pro cauſſa niteretur.* Vaticanus quoque Livinejo inſpectus habebat *ire.* videri debet Auſonius Epiſt. 24, Paſſeratio etiam laudatus, ubi longa adluſio ad *jugum* amicitiae. epitheton *conveniens* valde bellum eſt in hoc negotio. Terentius Andr. Act. 4. Sc. 2.

Hanc mihi expetivi, contigit: conveniunt mores: valeant,
Qui inter nos diſſidium volunt.

Suetonius Tiber. C. 7. *Sublatoque ex ea* [Agrippina] *filio Druſo, quamquam bene convenientem, rurſumque gravidam dimittere, ac Juliam Auguſti filiam confeſtim coactus eſt ducere non ſine magno angore animi.* Ovidius Remed. Amor.

Quid lacrimas, odioſe ſenex? bene convenit illis.
Officio natam laedis, inepte, tuo.

29. LIMINA JAM NOSTRIS VALEANT LACRIMANTIA VERBIS] inſolens & durum Nic. Heinſio videbatur *verbis lacrimantia limina*; ideoque reponebat,

Limina jam noſtris valeant halantia ſertis,

Not. in Ovid. L. 1. Faſtor. ℣. 287. vellem adducerent libri: nunc ſecus eſt. nec tamen dubito de ſanitate loci; quum ſciam verbis ſimplicibus uti tam crebro Aurelium noſtrum pro compoſitis, ut illa tantum non adfectare videatur. ita hic *lacrimantia* poſuit pro illacrimantia, ſive collacrimantia: quaſi limina Cynthiae, ipſius lacrimis rigata, non potuiſſent non collacrimari cum miſero & excluſo

At te celatis aetas gravis urgeat annis,
Et veniat formae ruga ſiniſtra tuae.
Vellere tum cupies albos a ſtirpe capillos,
Et ſpeculo rugas increpitante tibi.
Excluſa inque vicem faſtus patiere ſuperbos:
Et quae feciſti, facta quereris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
Eventum formae diſce timere tuae.

cluſo amante. Poëtae cum liminibus, foribus, januis agunt tamquam cum rebus animatis. ſceleſtas vocant excluſi, crudeles, duras, invidas: quî minus bonas dicant recepti, mites, faciles, amicas? Catullus etiam vocalem fecit januam, dialogo longe lepidiſſimo: quód imitatus eſt noſter non minus feſtive L. 1. Eleg. 16. poſſe autem tangi commiſeratione alieni doloris, iſtic vidimus. & videre praetereà poſſumus in Curculione Plautina Act. 1. Sc. 1. non igitur inſolens aut mirum, ſi janua aliqua paullò mollior poſſit etiam flere. lege ſis iſtam, quam indicavi, poëtae noſtri elegiam: neque enim melior tibi aut plenior in hunc locum commentarius inſtitui poteſt. animum tam mitem marmoreo pavimento dedit Hoofdius noſter, aeternum illud Pindi Belgici decus,

Leenig marmor, vleeſche ſteenen,
Die, vermurruwt door myn weenen,
All' de traantjes houdt te raadt,
Die myn weemoedt loopen laat; &c.

verum Propertii ac germanum ſenſum etiam ante me Paſſeratius viderat; quem more ſuo expilavit interpres Pariſinus.

33. VELLERE TUM CUPIES] Vaticanus Livineji *cupias*: ſed ſolus. rectum eſt *cupies*: nam vaticinatur, & futura canit. unde apparet in diſticho ſequente ſcribendum eſſe *patiere*, & *querere*: quae jam non amplius pendent ab imprecatione, ſed, ut dixi, a vaticinio. Horatius L. 1. Od. 25.

Invicem moechos anus arrogantis
Flebis in ſolo levis angiportu.

plura iſtic ſunt, bene huc facientia. verſus autem hic paene totus in Tibullo legitur L. 1. Eleg. 9.

Tollere tunc cura eſt albos a ſtirpe capillos.

oblitus eram monere, in Colbertinorum altero legi *cum capias*. id quod ideo in medium profero, ut Carmentalis aliquis Magiſter habeat cauſſam proclamandi, agnoſcere ſe expreſſa veſtigia Propertianae manus, quam ſic reponat,

Vellere tum capiare albos a ſtirpe capillos.

34. AH SPECULO] Beroaldi, ac Gebhardi libri, cum Borrichiano, habebant *Et ſpeculo*. recte. etiam ipſo ſpeculo, nequicquam muto, exprobrante tibi frontis rugas & formae damna. de elegante uſu particulae *et* dictum ſupra ad L. 2. Eleg. 19. ℣. 32. pulcre Auſonius de Laide ſpeculum ſuum Veneri ponente:

Lais anus ſpeculum Veneri dico: dignum habeat ſe
Aeterna aeternum forma miniſterium.
At mihi nullus in hoc uſus: quia cernere talem,
Qualis ſum, nolo: qualis eram, nequeo.

35. FASTUS PATIERE SUPERBOS] Secundus noſter L. 2. Eleg. 8.

Sera tibi veniet faſtus vindicta ſuperbi:
Aetatis tenerae crimina flebis anus.

plura iſtic ſunt, quae videre volupe erit, magno artificio Umbri noſtri lineas & colores referentia.

SEX. AURELII PROPERTII

LIBER QUARTUS.

I.

HOc quodcumque vides, hoſpes, qua maxima Roma eſt,
Ante Phrygem Aeneam collis & herba fuit.
Atque ubi Navali ſtant ſacra palatia Phoebo,
Evandri profugae procubuere boves.
Fictilibus crevere Deis haec aurea templa:
Nec fuit opprobrio facta ſine arte caſa.

Tar-

1. HOC QUODCUMQUE VIDES, HOSPES, QUAM MAXIMA ROMA EST] τὸ *quodcumque* valde eſt ſignans, & magnum aliquid notat. adductis a Paſſeratio exemplis unum e Statio adde L. 11. Theb.

Nec pretium deforme morae, caſſique labores:
Hoc quodcumque madent campi, quod ſanguine fumant
Stagna, quod innumero Lethea examine gaudet
Ripa, meae vires, mea laeta inſignia.

qua maxima Roma eſt bene emendavit doctiſſimus Gronovius L. 3. Obſerv. C. 19. *qua* valet, eâ parte Latii ubi nunc eſt urbs aeterna. Janus quoque Douza P. correxerat *qua* in margine ſui libri, qui nunc meus eſt, liberalitate Viri eruditi ac reverendi Caſparis Brantii. etiam Lud. Carrio ſic legebat L. 1. Ant. Lect. C. 5.

4. EVANDRI PROFUGAE PROCUBUERE BOVES] Membranae Palatinae Gebhardi, noſter ſecundus, Groninganus, duo Regii, cum editione Veneta, & Borrichianus pro diverſa lectione, *concubuere*, i. e. ſimul procubuere, feſſae de via. qua ratione apud Feſtum legitur: *Confecerunt, una fecerunt.* tum apud Terentium Phorm. Act. 2. Sc. 1. *Bonas me abſente hic confeciſtis nuptias.* ut in Feſti loco exponit Andreas Dacerius. recte autem obſervavit Paſſeratius, honeſtum verbum uſu vulgi turpe eſſe factum. qualia non pauca in ſermone Latino. videndus idem Feſtus, in *penem*: & Cicero L. 9. ad famil. Epiſt. 22. qui vulgatam volet defendere, Livium habet auctorem L. 1. C. 7. *Herculem in ea loca Geryone interemto boves mira ſpecie abegiſſe memorant, ac prope Tiberim fluvium, qua prae ſe armentum agens nando trajecerat, loco herbido, ut quiete & pabulo laeto reficeret, boves, & ipſum feſſum via procubuiſſe.* eſt ſane aliquid ſuavitatis in alliteratione & repetitione particulae *pro*.

5. FICTILIBUS CREVERE DEIS HAEC AUREA TEMPLA] non conſtat ſibi C. Barthius L. 42. Adverſ. C. 28: & L. 44. C. 6: in enarratione hujus verſiculi; & neſcio quas tenebras in Propertio videt. At enim omnia ſunt clara, dicitque poëta, in tantam majeſtatem creviſſe urbem Romam, ut nunc aurea ibi ſint templa, ubi olim ſtabant Dei non niſi e luto ficti. iſtos *Deos fictiles* bene illuſtrarunt Beroaldus & Paſſeratius. quibus adjicere potes egregium Sapientis Romani locum, Barthio quoque laudatum, extrema Epiſt.

Digitized by Google

Tarpejuſque pater nuda de rupe tonabat,
Et Tiberis noſtris advena bubus erat.
Quo gradibus domus iſta Remi ſe ſuſtulit olim,
Unus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, praetexto quae nunc nitet alta ſenatu,
Pellitos habuit ruſtica corda patres.
Buccina cogebat priſcos ad verba Quirites.
Centum illi in prato ſaepe ſenatus erant.

Nec

Epiſt. 31. *Subſilire in coelum ex angulo licet: exſurge modo, & te quoque dignum finge Deo. Finges autem non auro, non argento: non poteſt ex hac materia imago Deo exprimi ſimilis. cogita illos, cum propitii eſſent, fictiles fuiſſe.*

6. Non fuit opprobrio] meliores libri, *Nec fuit opprobrio.* alii *Hec*, quod firmat τὸ *nec.*

8. Et Tiberis noſtris advena bobus erat] *advena* hic notat peregrinum. Virgilius L. 7. Aen.

advena claſſem
Cum primum Auſoniis exercitus adpulit oris.

ut ſit ſenſus: Tiberis, qui nunc eſt urbanus, ab initio extra territorium Romanum fluebat, eratque peregrinus noſtris armentis, valde anguſtis tunc imperii limitibus. vide ſis Beroaldum, ac Paſſeratium. *bubus* eſt in Groningano: reliqui nihil mutant. quocirca mirari ſubit Galeotti Martii Narnienſis, qui praeceptor fuit & Epiſtolarum Magiſter Matthiae Corvino Pannoniae Regi, expoſtulationem ſuper corrupto a novellis Criticis hoc ipſo Propertii loco, ejuſdemque reſtitutionem antiquae, ut ipſe putat, lectionis,

Et Tiberis noſtris advena tutus erat.

leguntur iſta cap. 39, libri de Doctrina promiſcua, & tam abſurdè tamque ridiculè exponuntur, ut referre meritò pigeat. retudit autem Galeottum jam olim Rob. Titius L. 9. Locor. controverſ. C. 23. Ceterum *bubus* ex auctoritate optimorum codicum ubique ſcribendum eſſe contendit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epiſt. Oenonae, ad eum verſiculum,

Nil profecturis litora bubus aras.

quid igitur Auſonio fiet, apud quem *bubus* pyrrichium facit? Epigr. 62.

Paſce greges procul hinc. ne quaeſo, bubulce, Myronis
Aes, veluti ſpirans, cum bubus exagites.

quid? niſi ut dicas, id ſibi permiſiſſe poëtam ſupercilii ſaepe non nimis ſeveri. Et tamen Vinetus iſtic obſervare ſibi viſus eſt, priorem in *bubus* ſyllabam corripi, quae producatur in *bobus*, idque fugiſſe Grammaticos. Verum quum hoc arcanum proſodicum nullo idoneo teſte fulciatur, licebit opinor nobis ampliare: ita tamen, ut nec in ſententiam Sam. Gloneri tranſeamus, qui priorem in *bobus* brevem facit, eo quod ibi ſit craſis τοῦ *bovibus.*

11. Curia praetexto quae nunc nitet alta senatu] illuſtravit hunc verſum Jo. Sarius Zamoſcius L. 1. de Senatu Romano. & eumpſe cum tribus ſequentibus pro teſtimonio citavit ſcriptorum Chriſtianorum diſertiſſimus L. Caelius Lactantius Divin. Inſtit. L. 2. C. 6. *Romulus urbem conditurus, paſtores, inter quos adoleverat, convocavit: quumque is numerus condendae urbi parum idoneus videretur, conſtituit aſylum. Eo paſſim confugerunt ex finitimis locis peſſimi quique, ſine ullo conditionis diſcrimine. ita conflavit ex his omnibus populum; legitque in ſenatum eos, qui aetate antelbant; & Patres appellavit: quorum conſilio gereret omnia. de quo ſenatu Propertius elegiarum ſcriptor haec loquitur.* &c. ad laudem noſtri poëtae pertinebat a tanto viro laudari.

12. Pellitos habuit ruſtica corda patres] Lactantius eodem loco: *Hi ſunt Patres, quorum decretis eruditi ac prudentes viri devotiſſime ſerviunt, idque verum ac immutabile omnis poſteritas judicet, quod centum pelliti ſenes ſtatutum eſſe voluerunt.*

14. Centum illi in prato ſaepe ſenatus erat.] Latinitatis ratio poſcit *erant.* tales centum in prato aliquo ſaepe conſtituebant ſenatum. nimirum ſcriptum fuit primo *erat*, per adbreviaturam, ut vocant.

Nec ſinuoſa cavo pendebant vela theatro:
Pulpita ſolennes non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quaerere divos,
Quum tremeret patrio pendula turba ſacro.
Annuaque accenſo celebrare Palilia foeno,
Qualia nunc curto luſtra novantur equo.
Veſta coronatis pauper gaudebat aſellis:
Ducebant macrae vilia ſacra boves.
Parva ſaginati luſtrabant compita porci:
Paſtor & ad calamos exta litabat ovis.
Verbera pellitus ſetoſa movebat arator,
Unde licens Fabius ſacra Lupercus habet.

Nec

22. DUCEBANT MACRAE VILIA SACRA BOVES] attenuatae ab opere & aratro. Sed duo Gebhardi, unuſque noſter, *Ducebant matres.* quam lectionem ſi admittis, Fordicidia intellige, quae erant XVII. Calend. Maji: & Ovidium conſule L. 4. Faſtor. a ỳ. 630. eſt enim locus paullò longior, quam ut hic adſcribatur. nec tamen puto ſollicitandam eſſe vulgatam, quum tantum de Romuli rebus agatur, deque tenuibus urbis novae initiis.

24. PASTOR ET AD CALAMOS EXTA LITABAT OVIS] Galeottus Martius, eo quem modo indicavi loco, repoſuit hic verbum longe mirificiſſimum, quodque merito ad haruſpices deferatur, *excalitabat oves:* i. e. inquit, cantu calamorum vocabat ut luſtrarentur. oſtendit deinde *calare*, & ejus frequentativum *calitare*, eſſe verba bene Latina; inde componi *excalitare*, quod ſit, quaſi e grege aut e caula evocare oves, ut ad ſacra veniant, quum *calitare* ſignificet ad ſacra invitare. Haec, inquam, & his plura inanis cerebri deliramenta iſtic legere eſt; quae refellere, ſit bono otio male abuti. Videtur autem hunc hominem in errorem induxiſſe Servii auctoritas, non credentis *litare ſacra*, adeoque nec *litare exta*, Latine dici, comment. ad illa Aen. L. 4.

Tu modo poſce Deos veniam, ſacriſque litatis
Indulge hoſpitio, & cauſſas innecte morandi.

Diis, inquit, *litatis debuit dicere. Non enim ſacra, ſed Deo ſacris litamus, id eſt, placamus. Ergo nove dixit.* atqui Servius, ſi quidem haec certò ſunt Servii, quomodo potuit ignorare hunc ipſum noſtri locum, tam clarum, tam apertum? quomodo item alterum Naſonis? L. 4. Faſtor.

Tertia poſt Veneris cum lux ſurrexerit idus;
Pontifices, forda ſacra litate bove.

eſt & alius non minus clarus Papinii L. 10. Theb.

Phoebe, tibi exuvias monſtratae praemia noctis,
Nondum ablutus aquis, (tibi enim haec ego ſacra litavi)
Trado ferus tripodum miles, Phoebique ſacerdos.

niſi credere malimus, non bene perſpexiſſe hunc Narnienſem, quid eſſet *ad calamos litare*, & putaſſe non niſi ad tibias ſacra fieri ſolere, etiam primis illis anguſtiis paſtoritiae paupertatis.

25. VERBERA PELLITUS SETOSA MOVEBAT ARATOR] nihil hic ſollicito: nec tamen volo diſſimulare, in noſtro primo perſpicuis literis legi *Verbera p. foetoſa m. a.* Vox ea, fateor, nuſquam mihi penes ullum ſcriptorem eſt lecta: (quamquam *faetuoſus* reperitur apud Hieronymum contra Jovinian.) ſed poteſt fuiſſe gloſſa marginalis τοῦ *foecunda*. certe non abludit Ovidius L. 2. Faſtor.

Nupta, quid exſpectas? non tu pollentibus herbis,
Nec prece, nec magico carmine mater eris.
Excipe foecundae patienter verbera dextrae;
Jam ſocer optati nomen habebit avi.

nam in eum finem praecipue inſtituta Lupercalia. Juvenalis Sat. 2.

ſteriles moriuntur, & illis
Turgida non prodeſt condita pyxide Lyde,

Nec

Digitized by Google

Nec rudis infeſtis miles radiabat in armis;
  Miſcebant uſta praelia nuda ſude.
Prima galeritus poſuit praetoria Lucmo:
  Magnaque pars Tatio rerum erat inter oves.
Hinc Tities Ramneſque viri Lucereſque coloni:
  Quatuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe ſuburbanae parva minus urbe Bovillae,
  Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabii;
Et ſtetit Alba potens, albae ſuis omine nata,
  Hac, ubi Fidenas longe erat ire, via.
Nil patrium, niſi nomen, habet Romanus alumnus:
  Sanguinis altricem nunc pudet eſſe lupam.
Huc melius profugos miſiſti, Troja, penates.
  O quali ducta eſt Dardana puppis ave.

Jam

Nec prodeſt agili palmas praebere Luperco.
Sint tamen haec aeſtimatio potius, quam judicium. nam *τὸ ſetoſa* multis modis praeplacere debet. vide Servium in L. 8. Aen. ℣. 343. & Feſtum in *Februarius*.

28. Miscebant usta praelia nuda sude] noſtri libri *prael·a ſacta*, quod non-eſt mauci. *nuda* vocat *praelia*, quae conſeruntur ſine ferro, ſine juſtis armis. Gratius initio Cyneget.

nuda ſilvas virtute movebant
Inconſulti homines, vitaque erat error in omni.

Seneca Hippolyto:

venit imperii ſitis
Cruenta, factus praeda majori minor:
Pro jure vires eſſe. tum primum manu
Bellare nuda, ſaxaque & ramos rudes
Vertere in arma.

plura e Papinio Paſſeratius collegit. de *ſudibus* videndus Lipſius L. 4. Poliorcet. cap. 4.

33. Suburbanae parva minus urbe Bovillae] dicit, Bovillas tunc temporis majores fuiſſe ac ſpatioſiores, quam eſſet recens Roma. quod firmat Dionyſius Halicarnaſſeus Antiq. Rom. L. 8. libri tantum non omnes *Violae* habent, errore prorſus ridiculo. originem nominis, ſi quidem ea vera eſt, docet Nonius: HILLAS *inteſtina veteres eſſe dixerunt; unde Bohilla, oppidum in Italia, quod eo bos inteſtina vulnere trahens advenerit.* quae tamen non uſquequaque placere potuit Joviano Pontano L. 1. de Adſpiratione: ubi, *Hilae hilarum*, inquit, *quae eſt priſca vox, ſignificabatque genus farciminis, ſive, ut Feſtus dicit, inteſtina, quae veteres hoc nomine appellabant: a qua voce Boillas vicum dictum putarunt, quod eo bos inteſtina trahens advenerit. Quod ſi eſt, hoc quoque nomen adſpirationem tenet in media ſyllaba. Ego in vetuſtiſſimo lapide ſcriptum vidi non Boillas, ſed Bovillas, cum litera v.* fallor, an is eſt lapis ille literatus qui apud Gruterum legitur CIↃ LXXXIX. *6.* iſtic conſulendus, utpote grandiuſculus. Feſtum autem perperam pro Nonio poſuiſſe Pontanus videri poteſt: nam & haec ipſa apud Nonium leguntur, neque exſtant hodie in Feſto. quem vide voce *Hira*. aliam nominis originem adfert Matth. Raderus ad Martial. L. 2. Epigr. *6. Bovillae dictae ſunt a boum multitudine, quaſi boum villa; mendicorum ſtatio; ibi enim ſtipem colligebant.* quae quam vera ſit, mihi quidem non liquet. Nonium ſequebatur Nicolaus Perottus, Sipontinus olim antiſtes.

40. O quali vecta est Dardana puppis ave] melior lectio eſt unius codicis Regii, ac primarum editionum, *quali ducta eſt.* aves enim talium fere itinerum duces fabulata eſt antiquitas. Vellejus Paterculus L. 1. C. 4. *Nec multo poſt Chalcidenſes, Hippocle & Megaſthene ducibus, Cumas in Italia condiderunt. Hujus claſſis curſum eſſe directum alii columbae antecedentis volatu ferunt;* &c. Papinius L. 4. Silv. 8.

Tu

Jam bene ſpondebant tunc omina, quod nihil illam
Laeſerat abiegni venter apertus equi;
Quum pater in gnati tremulus cervice pependit,
Et verita eſt humeros urere flamma pios.
Tunc animi venere Decii, Brutique ſecures,
Vexit & ipſa ſui Caeſaris arma Venus.
Arma reſurgentis portans victricia Trojae
Felix terra tuos cepit, Iule, Deos.

Si

Tu ductor populi longe emigrantis Apollo,
Cujus adhuc volucrem laeva cervice ſedentem
Reſpiciens blande felix Eumelis adorat.

Curtius L. 4. C. 7. *Quatriduum per vaſtas ſolitudines abſumtum eſt. Jamque haud procul oraculi ſede aberant; quum complures corvi agmini occurrunt, modico volatu prima ſigna antecedentes: & modo humi reſidebant, quum lentius agmen incederet; modo ſe pennis levabant antecedentium iterque monſtrantium ritu.* ſic Athenienſes quum ducerent Ionicas colonias, Muſas claſſis duces fuiſſe ſub apum ſpecie, auctor eſt Philoſtratus L. 2. Imag. in Melete. ſic Orchomenios cornicis ductu inveniſſe Heſiodi oſſa Naupacti jacentis, e Graecorum commentariis refert Nic. Leonicus Thomaeus L. 2. Var. Hiſt. C. 85. de legionibus Vitellii (non de ipſo; ne erres) tale quid memoriae tradiderunt duo graves Hiſtorici. Suetonius Vitell. C. 9. *compoſitis Germanicis rebus, partitus eſt copias, quas adverſus Othonem praemitteret, quaſque ipſe perduceret. Praemiſſo agmini laetum evenit auſpicium. ſiquidem a parte dextra repente aquila advolavit, luſtratiſque ſignis, ingreſſos viam ſenſim anteceſſit.* Tacitus L. 1. Hiſtor. C. 62. *Laetum augurium Fabio Valenti exercituique, quem in bellum agebat, ipſo profectionis die, aquila leni meatu, prout agmen incederet, velut dux viae praevolavit: longumque per ſpatium, is gaudentium militum clamor, ea quies interritae alitis fuit, ut haud dubium magnae & proſperae rei omen acciperetur.* talem hic utique ducem intellexit noſter poeta: qualem & ſupra tetigerat L. 2. Eleg. 20.

quum rudis Argûs
Dux erat ignoto miſſa columba mari.

& L. 3. Eleg. 21. ℣. 13. in Beroaldi editione primulum viſum eſt iſtud *vecta:* ipſe tamen, quare priorem ſcripturam deſeruerit, rationem reddit nullam.

43. Quum pater in nati tremulus cervice pependit] *gnati* habet noſter ſecundus, proba & poëtica ſcriptura; ac deinde *tremidus* pro *tremulus*; ceteri ferè *trepidus*. Verum an vox ſit bene Latina τὸ *tremidus*, non habeo dijudicare. apud Papinium vulgo editur L. 11. Theb.

ad lituos hilarem, intrepidumque ſubarum
Proſpiciebat equum.

ubi Barthius notat, duos meliores libros, qui ipſi eſſent in mundo, diſertè ſcribere, *intremidumque*, neque poſſe ſe ex facili damnare vocem fortaſſe in pluribus ſcriptoribus corruptam. videtur tamen contra ſtare Virgilius L. 3. Georg. ubi equorum *tremor* numeratur inter indicia vividiſſimi vigoris:

ſi qua ſonum procul arma dedere,
Stare loco neſcit; micat auribus, & tremit artus.

& deinde:

Nonne vides, ut tota tremor pertentet equorum
Corpora, ſi tantum notas odor attulit auras?

cui Olympius Nemeſianus accedit Cyneget.

lumina vivida torquent,
Hinnituſque cient tremuli, freniſque repugnant.

diſpiciendum igitur cautius, an Statio expediant Barthii membranae. niſi ſi *intremidus* eſt valde tremidus; qua ratione vocula *in* ſaepe auget & intendit ſignificatum. Vox *fremidus* ad eamdem notam percuſſa eſt, quam Nic. Heinſius Ovidio dedit L. 5. Metam. ℣. 2. noſter hac ipſa Elegia *tremulam* vocat Sibyllam: infra quoque *annos tremulos* poſuit pro aetate ſenecta, Eleg. 7.

Nutrix in tremulis ne quid deſideres annis
Parthenie.

Catullus Carm. 54.

Te

Digitized by Google

Si modo Avernalis tremulae cortina Sibyllae
Dixit Aventino rura pianda Remo:
Aut ſi Pergameae ſero rata carmina vatis
Longaevum ad Priami vera fuere caput.
Vertite equum, Danai: male vincitis. Ilia tellus
Vivet; & huic cineri Jupiter arma dabit.

Opti-

To ſuis tremulus parens
Invocat.

Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

Continuo accurrit ad me, quam longe quidem,
Incurvus, tremulus, labiis demiſſis, gemens.

ſic & Priamum, huic Anchiſae coaevum, deſcribit Juvenalis Sat. 10.

Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara.

Simus his Catonibus contenti, dum eruditior aliquis τὸ *tremidus* donet civitate.

49. Avernalis] epitheto habitationem Sibyllae deſignat. Virgilius L. 3. Aen.

Huc ubi delatus Cumaeam acceſſeris urbem,
Divinoſque lacus, & Averna ſonantia ſilvis,
Inſanam vatem aſpicies, quae rupe ſub ima
Fata canit, foliiſque notas, & nomina mandat.

erat autem haec Sibylla Phemonoë, tradente hic Servio.

49. Cortina Sibyllae] videndus Giſanius Indice Lucretiano in *Praeſtringere.* novam de cortina opinionem fovebat illuſtris Peireskius, quam exponit in ejus Vita ſummus Vir Petrus Gaſſendus L. 4.

50. Aventino Remo] epitheton ex hiſtoria ductum. Feſtus: *Remurinus ager dictus, quia poſſeſſus eſt a Remo, & habitatio Remi Remona: ſed & locus in ſummo Aventino Remoria dicitur, ubi Remus de urbe condenda fuerat auſpicatus.* Livius L. 1. C. 6. *quoniam gemini eſſent, nec aetatis verecundia diſcrimen facere poſſet, ut Dii, quorum tutelae ea loca eſſent, auguriis legerent, qui nomen novae urbi daret, qui conditam imperio regeret. Palatinum Romulus, Remus Aventinum ad inaugurandum templa capiunt.* noſter infra Eleg. 6.

Quam niſi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene vidit aves.

quid igitur dicas moviſſe patrem Ennium, cur diſſentiret? diſſentit enim apud Ciceronem L. 1. de Divinat. C. 48.

Curantes magna cum cura, concupientes
Regni, dant operam ſimul auſpicio, augurioque.
Hinc Remus auſpicio ſe devovet, atque ſecundam
Solus avem ſervat. At Romulu' pulcher in alto
Quaerit Aventino, ſervans genus altivolantum.

certior puto eſt auctoritas Meſſalae auguris, Aventinum montem extra pomoerium excluſum fuiſſe tradentis, quod in eo monte Remus urbis condendae gratia auſpicaverit, aveſque irritas habuerit, ſuperatuſque a Romulo ſit, referente doctiſſimo morum veterum ſcriptore A. Gellio L. 13. C. 14.

54. Ilia tellus Vincet, et huic cineri Jupiter arma dabit.] omnes libri qua ſcripti, qua cuſi, *ilia tellus Vivet.* quod rectum eſt, nec debebat mutari. & evincebat aperte illud cineris emblema. Lucretius L. 4.

Quippe ubi nulla latens animaï pars remaneret
In membris, cinere ut multa latet obrutus ignis:
Unde reconflari ſenſus per membra repente
Poſſit, ut ex igni caeco conſurgere flamma.

Ovidius Remed. Amor.

Ut paene exſtinctum cinerem ſi ſulfure tangas;
Vivet, & e minimo maximus ignis erit.

& L. 7. Metam.

Ut ſolet a ventis alimenta adſumere, quaeque
Parva ſub inducta latuit ſcintilla favilla,
Creſcere, & in veteres agitata reſurgere vires.

pari Florus imagine utitur L. 4. C. 2: *Quis non peractum eſſe cum Pompejo crederet bellum? atqui acrius multo atque vehementius Theſſalici incendii cineres recaluere.*

Optima nutricum noſtris Lupa Martia rebus,
Qualia creverunt moenia lacte tuo!
Moenia namque pio conor deſcribere verſu.
Hei mihi, quod noſtro parvus in ore ſonus.
Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
Fluxerit, hoc patriae ſerviat omne meae.
Ennius hirſuta cingat ſua dicta corona:
Mi folia ex hedera porrige, Bacche, tua.

Ut

55. Optima nutricum nostris lupa Martia rebus] ea deinde pro numine habita, in gratiam populi late tyranni. lapis Eporitanus apud Gruter. cv. 11.

LVPAE. ROMANAE
M. VALERIVS. PHOEBUS
VI. VIR. AVG.

57. Moenia namque pio conor disponere versu] ita eſt in Groningano, Regiis, & Colbertinis. ſupra L. 3. Eleg. 3.

Corpora diſponens, mentem non vidit in arte.

noſtri autem libri, & Comelinianus Gebhardi, *deſcribere* habent: quod magis placet. *Deſcribere* eſt partiri, in limites & certum in ordinem digerere, poſitis terminis dividere, rectis ac certis finibus quid conſtituere. Virgilius Eclog. 3.

Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem.

& L. 6. Aen.

. . . coelique meatus
Deſcribent radio, & ſurgentia ſidera dicent.

Cicero 1. Catilin. C. 4. *Fuiſti igitur apud Laecam illa nocte, Catilina: diſtribuiſti partes Italiae: ſtatuiſti quo quemque proficiſci placeret: delegeſti quos Romae relinqueres, quos tecum educeres: deſcripſiſti urbis partes ad incendia.* pro P. Sextio C. 65. *Haec eſt una via, mihi credite, & laudis, & dignitatis, & honoris: a bonis viris, ſapientibus, & bene natura conſtitutis, laudari, & diligi: noſſe deſcriptionem civitatis, a majoribus noſtris ſapientiſſime conſtitutam.* L. 1. de Divinat. C. 17. *Quis veterum ſcriptorum non loquitur, quae ſit ab Attio Navio per lituum regionum facta deſcriptio?* L. 2. de Oratore C. 15. *ipſa autem exaedificatio poſita eſt in rebus, & verbis. Rerum ratio ordinem temporum deſiderat, regionum deſcriptionem:* &c. Horatius Epiſt. ad Piſones:

Deſcriptas ſervare vices, operumque colores,
Cur ego, ſi nequeo, ignoroque, poëta ſalutor?

60. Hoc patriae serviat omne meae] quidam libri *ſerviet*. non male. Ovidius L. 4. Pont. Epiſt. 8.

Si quid adhuc igitur vivi, Germanice, noſtro
Reſtat in ingenio, ſerviet omne tibi.

61. Ennius hirsuta cingat sua dicta corona] redimiat Ennius & libros & crines ſuos corona rudi, incomta, & plexa ſine arte, hiſpida, ac dura. Plinius L. 21. C. 27. *Acinon & coronarum cauſſa & ciborum Aegyptii ſerunt. Eademque erat, quae ocymum, niſi hirſutior ramis ac foliis eſſet.* & L. 24. C. 19. *Philanthropon herbam Graece appellant hirſutam, quoniam veſtibus adhaereſcat. ex hac corona impoſita capitis dolores ſedantur.* qui primus uſus coronarum apud menſas. hinc translatè *hirſutum* vocabant quod eſſet rigidum, tetricum, ac ſeverum. Martialis L. 9. Epigr. 48.

Democritos, Zenonas, inexplicitoſque Catonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus.

Ovidius L. 2. Triſt.

Sumſerit Annales: nihil eſt hirſutius illis.

id eſt, nihil eſt illis gravius, & magis compoſitum ad morem ſeverioris diſciplinae. quamquam inventus eſt nuper, qui iſtud Ovidii *hirſutum* pro libidinoſo exponeret ad Sueton. Tiber. cap. 45. talem coronam noſter *duram* dixit L. 3. Eleg. 1.

Mollia, Pegaſides, veſtro date ſerta poëtae:
Non faciet capiti dura corona meo.

quod vero ait de libris Ennii (hos enim *ſua dicta* appellat) corona redimitis, id ſumtum eſt e palaeſtra citharoedorum, adeoque ab ipſo Apolline. Papinius L. 6. Theb.

Finis

Digitized by Google

Ut noſtris tumefacta ſuperbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.
Scandentes ſiquis cernet de vallibus arces,
Ingenio muros aeſtimet ille meo.
Roma fave, tibi ſurgit opus: date candida cives
Omina, & inceptis dextera cantet avis.
Sacra, dieſque canam, & cognomina priſca locorum:
Has meus ad metas ſudet oportet equus.
Dicam, Troja cades, &, Troïa Roma reſurges.
Et maris, & terrae longa ſepulcra canam.
Quo ruis imprudens vaga dicere facta Properti?
Non ſunt ah dextra candida fila colo.

A-

Finis erat; differt avidas audire ſorores:
Dumque chelyn lauro, textumque illuſtre coronae
Subligat, & picto diſtinguit pectora limbo, &c. Lutatius interpres: *citharoedorum diſciplinam expreſſit, quibus moris eſt finito carmine coronam, detractam capiti, citharae ſubligare.* Petronius: *Damnabat Apollo noxias manus, lyramque reſolutam modo nato flore honorabat.* Angelus Politianus, vir ſuo aevo major, in elegia de violis:

His ego crediderim citharas ornare corollis
Permeſſi in roſeo margine Pieridas.

64. UMBRIA ROMANI PATRIA CALLIMACHI] hoc eſt, Propertii, eum apud Romanos numerum obtinentis, quem Callimachus apud Graecos. id nunc etiam pueri ſciunt: nec tamen ſemper ſciverunt viri. Blondus certe Flavius, Romanarum Antiquitatum ferè primus vindex, novum hinc poetam nobis concinnavit, *Romanum Callimachum* nomine; errore prorſus joculari. audi ipſummet Italiae illuſtratae Reg. 4. p. 329. edit. Froben. *Poſtquam verò Propertii teſtimonium de ſe ipſo attulimus, alium Umbriae poëtam dare volumus, ignotae nobis, ſicut & ipſi Propertio fuit, patriae. Nam in eodem Elegiarum IV. ſic dicit:*

Ut noſtris tumefacta ſuperbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.

tetigit, ante me, Blondi lapſum Joſ. Caſtalio Dec. 8. Obſerv. C. 8. Blondo tamen ignoſci haud difficulter poteſt, in ſpiſſis illis tenebris. Sed quis patienter ferat, Altorſium oppidum vetus transfigurari in Altorſium hominem adoleſcentulum? id factum eſt nuper, in tam clara luce rerum Europaearum, a ſcriptore Gallo: cui prodeſſe debet gentile ſolum, & ſolis Gallis propria ingenii venuſtas. nam Germanus aliquis, vel craſſa aure Batavus, ſi feciſſet idem, haud ſic abiret. porro Umbriae non exigua laus eſt, protuliſſe duo ab omni memoria longe jucundiſſima atque amoeniſſima ingenia, M. Accium Plautum dico, & S. Aur. Propertium noſtrum. quibus ſi tertium adjunxero, non ſuae tantum patriae, verum totius Italiae lumen ſplendidiſſimum, haud quaquam peccavero. is eſt Joannes Jovianus Pontanus, Cereti in Umbria natus, *quo illo tempore* (arbitrum do virum excellentem Auguſtum Buchnerum) *nec doctiorem, nec ſapientiorem, nec omnibus ſtudiis liberalibus inſtructiorem alium tota propemodum habuit Europa.* Patriam ipſe ſuam Pontanus celebrat L. I. Amor.

O ſi poſt cineres & me quoque jactet alumnum
Umbria, carminibus non inhonora meis.
Umbria Pieridum cultrix, patria alta Properti,
Quae me non humili candida monte tulit,
Vigia quem gelidis placidus circumfluit undis,
Et Nar ſulfureis fontibus uſque calens.
Hic ubi me viridi puerum ſub valle canentem
Audiit irrigui caerula Nympha loci.

71. TROÏCA ROMA RESURGES] Gebhardi libri habebant *Troïa.* quae vera eſt ſcriptura, operosè & doctè adſerta Nic. Heinſio Not. in Ovid. Epiſt. Penelopes ℣. 28.

73. QUO RUIS IMPRUDENS] hunc verſum,

Averſis Chariſin cantas: averſus Apollo
Poſcitur invita verba pigenda lyra.
Certa feram certis auctoribus; aut ego vates
Neſcius arata ſigna movere pila.
Me creat Architae ſoboles Babylonius Horos,
Horos, & a proavo ducta Conone domus.
Dii mihi ſunt teſtes, non degeneraſſe propinquos;
Inque meis libris nil prius eſſe fide.
Nunc precium fecere Deos, & fallitur auro
Jupiter obliquae ſigna iterata rotae.
Dixi ego quum geminos produceret Arria natos,
(Illa dabat natis arma vetante Deo)
Non poſſe ad patrios ſua pila referre penates.
Nempe meam firmant nunc duo buſta fidem.

Quip-

& tres iſtos qui ſequuntur, egregie, ſi quid ego hic video, reſtituit Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 3. Amat. Art. ℣. 672.

Quo ruis imprudens vaga dicere facta Properti?
Non ſunt ab dextra candida fila colo.
Averſis Chariſin cantas: averſus Apollo
Poſcitur invita verba pigenda lyra.

rationes ipſe ſuas iſtic deputavit: tria ego verba addam. *vaga* legitur in uno Regio, itemque in noſtro ſecundo. *condita fila* agnoſcunt omnes libri: verum quid rei ſit *condere fila*, ubi de ſtamine ſermo eſt, nemo facile expediverit. itaque proximum erat *candida* reſcribere, mutato *o* in *a*, & *t* in *d*; quod jam compluries probatum eſt. *colo* eſt in omnibus libris, non *colu*: quamquam id parum refert. *Accerſis* (ſic fere membranae, non *Arceſſis*) manifeſta praefert veſtigia τοῦ *Averſis*. *cantas* habent tres libri. *Charites*, quod e ſuo Scaliger produxit, firmat Comelinianus Gebhardi. *averſus* exſtat in Colbertinis & in noſtro utroque. *Poſcitur* quoque elegantius eſt altero iſto pervulgato. ſic Ovidius L. 4. Faſtor.

Expedis errantem nemori gratiſſima conjux;
Et dixit, gravidae poſceris exta bovis.

Horatius L. 1. Od. 32.

Poſcimur: ſi quid vacui ſub umbra
Luſimus tecum, &c.

ita recte ibi ſcriptum eſt in membranis Clariſſimi Graevii. quod firmant ſcholia antiqua. Hiſce ſingulis bene examinatis, non poteris quin gratias agas divino ſummi Viri ingenio, locum depoſitum tam feliciter perſanantis.

77. HAUD EGO VATES] in ſex ſcriptis, inque editione Veneta, legitur *aut ego vates*, ſenſu arguto; Certa tibi canam auctoribus certis, aut ego artem, quam profiteor, non intelligo. expreſſit noſter Maronem ſuum L. 10. Aen.

Quid ſi, quod voce gravaris,
Mente dares? atque haec Turno rata vita maneret?
Nunc manet inſontem gravis exitus: aut ego veri
Vana feror.

Ovidius Epiſt. Leandri:

Aut ego non novi, quam ſit temerarius; aut me
In freta non cautus tum quoque mittet Amor.

81. NON DEGENERASSE PROPINQUIS] *propinquos*, noſtri libri, & Groninganus, cum altero Regio. ita etiam correxerat Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 3. Pont. Epiſt. 1. & compluribus optimorum auctorum firmaverat exemplis. τὸ *degenerare* cum tertio caſu fere junxerunt poſteriores. Manilius L. 4.

Degenerant nati patribus, vincuntque parentes,
Ingeniumque ſuum retinent.

Clau-

Quippe Lupercus, equi dum ſaucia protegit ora,
Heu ſibi prolapſo non bene cavit equo.
Gallus at in caſtris dum credita ſigna tuetur,
Concidit ante aquilae roſtra cruenta ſuae.
Fatales pueri, duo funera matris avarae,
Vera, ſed invito, contigit iſta fides.
Idem ego, quum Cinarae traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Junoni votum facite impetrabile, dixi.
Illa parit. libris eſt data palma meis.
Hoc neque arenoſum Libyae Jovis explicat antrum,
Aut ſibi commiſſos fibra locuta Deos.
Aut ſiquis motas cornicis ſenſerit alas:
Umbra neque haec magicis mortua prodit aquis.
Adſpicienda via eſt caeli, verſuſque per aſtra
Trames, & ab zonis quinque petenda fides,
Feliceſque Jovis ſtellae, Martiſque rapacis,
Et grave Saturni ſidus in omne caput.
Quid moveant Piſces, animoſaque ſigna Leonis,
Laetus & Heſperia quid Capricornus aqua.

Exem-

Claudianus de IV. Conſ. Honor.

Aequalis mihi Pyrrhus erat, cum Pergama ſolus
Verteret, & patri non degeneraret Achilli.

Papinius L. 1. Theb.

magni de ſtirpe creatum
Oeneos, & Marti non degenerare paterno
Accipies.

apud eumdem poëtam *degener* legitur cum caſu ſecundo, elegantia Graecanica, L. 9.

oſtendi natum, poſuique trementem
Ante tuos confeſſa pedes. nec degener ille
Sanguinis, inque meos reptavit protinus arcus.

idem quoque *turpare* dixit, pro degenerare, L. 7.

Hic & mente Lacon, crudi torrentis alumnus,
Nec turpavit avos.

99. HOC NEQUE ARENOSUM LIBYAE JOVIS EXPLICAT ANTRUM] Cicero L. 6. ad famil. Epiſt. 6. *non igitur ex alitis involatu, nec e cantu ſiniſtro oſcinis, nec ex tripudiis ſoliſtimis, aut ſoniviis tibi auguror: ſed habeo alia ſigna, quae obſervem, quae etſi non ſunt certiora illis, minus tamen habent vel obſcuritatis vel erroris.*

100. SIBI COMMISSOS FIBRA LOCUTA DEOS] id extulit Statius, *verum ſpirantibus extis*, L. 4. Thebaidos; & deinde L. 5.

niger omnibus aris
Ignis, & in nullis ſpirat Deus integer extis.

Naſonem opinor ſecutus L. 15. Metam.

ereptas viventi pectore fibras
Inſpiciunt, mentemque Deûm ſcrutantur in illis.

Cicero L. 1. de Divinat. C. 10. *quid fiſſum in extis, quid fibra valeat, accipio: quae cauſſa ſit, neſcio.*

108. LOTUS ET HESPERIA QUID CAPRICORNUS AQUA] noſter ſecundus, *Laetus & Heſperia.* quod non poſſum non amplecti. Virgilius L. 2. Aen.

Adverſi rupto ceu quondam turbine venti
Confligunt, Zephyruſque, Notuſque, & laetus Eois
Eurus equis.

ita hic Capricornus laetus occiduo mari, cu-

Exemplum grave erit Calchas: namque Aulide ſolvit
Ille bene haerentes ad pia ſaxa rates.
Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
Tinxit, & Atrides vela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum
Supprime, & Euboicos reſpice, Troja, ſinus.
Nauplius ultores ſub noctem porrigit ignes,
Et natat exuviis Graecia preſſa tuis.
Victor Oilide, rape nunc, & dilige vatem,
Quam vetat avelli veſte Minerva ſua.
Hactenus hiſtoriae. nunc ad tua devehor aſtra.
Incipe tu lacrimis aequus adeſſe novis.

Um-

jus ei regnum dederunt poëtae. Horatius L. 2. Od. 17.

tyrannus
Heſperiae Capricornus undae.

neque mirum ſi exſultet, & ſeſe efferat in ſuo ipſius regno. pari ratione eidem poëtae Notus dicitur *arbiter Hadriae* L. 1. Od. 3, ditione minus lata.

115. NAUPLIUS ULTORES SUB NOCTEM PORRIGIT IGNES) hiſtoriam eleganter, ſuo more, exponit L. Septimius L. 6. C. 1. & Seneca multa cum pompa Agamemn. Act. 3. ante utrumque fecerat Pacuvius Duloreſte, unde haec producit Priſcianus L. 5.

Pater
Achaeos in Caphareis ſaxis pleros perdidit.

plura Cicero nobis ſervavit L. 1. de Divinat. C. 14. & L. 3. de Orat. C. 39. *Quid? gubernatores nonne falluntur? an Achivorum exercitus, & tot navium rectores non ita profecti ſunt ab Ilio,*

Ut profectione laeti piſcium laſciviam
Intuerentur, nec tuendi ſatias capere poſſet?
Interea prope jam occidente ſole inhorreſcit mare,
Tenebrae conduplicantur, noctiſque & nimbûm occaecat nigror:
Flamma inter nubeis coruſcat, coelum tonitru contremit,
Grando mixta imbri largifluo ſubita praecipitans cadit:
Undique omnes venti erumpunt, ſaevi exſiſtunt turbines:
Fervit aeſtu pelagus.

nam & haec eodem pertinebant. Utinam integrum exſtaret grande illud Pacuvii drama, & intercidiſſent potius languentes aliquot atque elumbes recentiorum foetus!

118. QUAM VETAT AVELLI VESTE MINERVA SUA] alii libri, indicante Paſſeratio, *avelli ex aede*; alii, *avelli ſede*. fruſtra. Caſſandram enim una cum Palladis ſimulacro, quod erat amplexata, ex adytis traxit violentia Ajacis. recte igitur ipſam amiculo ſuo contectam avelli vetat Minerva. Talem olim pinxerat nobilis artifex Polygnotus, cujus tabulam enarrans Pauſanias in Phocicis, *Sedet*, inquit, *ipſa Caſſandra humi, Palladium complexa; quod ipſum e ſuis ſedibus virgo avellit, cum ſupplicem ab ara Ajax abſtraxit.* Lucilius L. 26 *Nec mihi Oilei proferatur Ajax, quod Caſſandram ſigno deripuit.* puto iſtic legendum, *cum ſigno deripuit*, ſubintellecto *ex adytis*. Quamquam (fatebor enim) Romani a Polygnoto non ſemper ſteterunt. Hyginus Fab. 116. *Ilio capto, & diviſa praeda, Danai cum domum redirent, ira Deorum, quod fana ſpoliaverant, & quod Caſſandram Ajax Locrus a ſigno Palladio abripuerat, tempeſtate & flatibus adverſis ad ſaxa Capharea naufragium fecerunt.* haec itaque conjectura eſto. tamen noſtrum poëtam, Graecos libenter ſequentem, potius ex Pauſania interpretandum opinor. & Caſſandram quidem inimici regis filiam mitius habuit furioſus ille Ajax, quam ſuam germanam Tryphaena iſta Grypi; *quae vocatis ipſa militibus*, (ita Juſtinus L. 39. C. 3.) *miſit qui ſororem confoderent. Qui ut in templum intraverunt, cum evellere*

eam

Digitized by Google

Umbria te notis antiqua penatibus edit.
Mentior? an patriae tangitur ora tuae?
Qua nebuloſa cavo rorat Mevania campo,
Et lacus aeſtivis intepet Umber aquis,
Scandentiſque arcis conſurgit vertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo.
Oſſaque legiſti non illa aetate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipſe Lares.
Nam tua quum multi verſarent rura juvenci,
Abſtulit excultas pertica triſtis opes.
Mox ubi bulla rudi dimiſſa eſt aurea collo,
Matris & ante Deos libera ſumta toga:
Tum tibi pauca ſuo de carmine dictat Apollo,
Et vetat inſano verba tonare foro.
At tu finge elegos fallax opus: haec tua caſtra:
Scribat ut exemplo cetera turba tuo.

Mili-

eam non poſſent, manus amplexantis Deae ſimulacrum praeciderunt.

123. QUA NEBULOSA CAVO RORAT MEVANIA CAMPO] *Quam* reponebat Nic. Heinſius Not. ad Claudian. L. 1. in Rufin. ℣. 385. habet & *quam* noſter primus, & unus Regius. quod tamen huc non facit. neque enim dici poteſt Mevania campo nebuloſo rorare Propertii patriam Mevaniam. *Qua* eſt adverbium loci; cui adcrevit τὸ *m* ex vicininitate vocis *nebuloſa*.

24. ET LACUS AESTIVIS INTEPET UMBER AQUIS] idem ille liber noſter, *Ut lacus aeſtivis. Ut*, adverbium temporis, ſignificat quam primum, ſimul ac, &c. Virgilius L. 8.

Ut belli ſignum Laurenti Turnus ab arce
Extulit, & rauco ſtrepuerunt cornua cantu,
Utque acris concuſſit equos, utque impulit arma,
Extemplo turbati animi.

hac ratione ſenſus eſſet, Mevaniam tum maxime nebulas exhalare, quum lacus Umber caepit aeſtivis aquis intepeſcere. ſed quis eſt ille *Umber lacus*, & quidem *tepens?* neſcio. Schoppius in Paradoxis Literariis dicit Johannem Metellum Sequanum in melioris notae codicibus perſcriptum inveniſſe,

Et Jacet aeſtivis intepet Imber aquis.

additque, *Imbrem ſacrum* fuiſſe fontem aquae calidae, muro incluſum, cujus etiam tunc praeclarae viſerentur reliquiae; *Inverſato* hodie dici, vel *Imberſuto*, &c. indicaſſet heros iſte hybrida, in qua parte terrarum adſerventur praeclari iſti codices Johanni Metello inſpecti. nam eorum, qui ad hunc uſque diem innotuerunt eruditis, tale quid habet nullus. itaque de *Imbre ſacro* cras credemus, hodie nihil. nam etſi Batavorum aures quarumvis fabularum capaces pronuntiat ibidem dictator Schoppius; tamen nondum inventus eſt Batavus ullus, qui ſibi perſuaderi ſit paſſus, Schoppium fuiſſe virum bonum & honeſtum.

125. SCANDENTISQUE AXIS] facile adſentior Paſſeratio, e vetere libro *arcis* reducenti. de quo etiam monuerat Canterus noſter, & doctiſſimus Livinejus.

128. IN TENUES COGERIS IPSE LARES] τὸ *ipſe* legitur in libris melioribus. valde abutuntur bono otio, qui multa hic argutantur pro ſuo *iſſe*, *iiſſe*, *ire*, *eſſe*. non erant tanti.

131. BULLA RUDI DEMISSA EST AUREA COLLO] noſter primus, cum duobus Gebhardi, *dimiſſa*, i. e. collo demta, & Latibus donata. aliud ſane eſt *demiſſa* apud Virgilium L. 7.

Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent.

per *bullam auream* exprimit ſui ordinis conditio-

Militiam Veneris blandis patiere ſub armis,
Et Veneris pueris utilis hoſtis eris.
Nam tibi victrices, quaſcumque labore paraſti,
Eludet palmas una puella tuas.
Et bene quum fixum mento decuſſeris uncum,
Nil erit hoc. roſtro te premet anſa ſuo.
Illius arbitrio noctem, lucemque videbis,
Gutta quoque ex oculis non niſi juſſa cadet.
Nec mille excubiae, nec te ſignata juvabunt
Limina: perſuaſae fallere rima ſat eſt.
Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hoſtis inermis eas,
Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatu:
Octipedis cancri terga ſiniſtra time.

ditionem. ea enim fuit puerorum ingenuorum, quorum patres equo ſtipendia juſta meruiſſent. vide Macrobium L. I. Sat. C. 6. & Scholiaſtem Juvenal. in Sat. 5. ℣. 164. pulere Cicero Accuſ. I. in Verr. C. 58. *Itaque tibi, Hortenſi, non illius aetas, ſed cauſa: non veſtitus, ſed fortuna popularis videbatur. neque te tam commovebat, quod ille cum toga praetexta, quam quod ſine bulla venerat. veſtitus enim neminem commovebat is, quem illi mos & jus ingenuitatis dabat. quod ornamentum pueritiae pater dederat, indicium atque inſigne fortunae, hoc ab iſto praedone ereptum eſſe graviter & acerbe homines ferebant.*

137. Militiam Veneris blandis patiere sub armis] male hic *annis* ſubſtituunt. eſt enim perpetua tranſlatio a re militari. confer Naſonem L. I. Amor. Eleg. 9. quamquam & iſtine *annis* adſtruat aliquis argutator. hic ſane *armis* habent veteres membranae.

141. Fixum mento discusseris uncum] legendum, *decuſſeris.* praeeunt duo Regii, & noſter ſecundus, in quibus *deſcuſſerit.*

149. Tellus diducat hiatum] bene noſter primus, cum Groningano, *diducat hiatu.* *τὸ diducat* agendi figura poſitum, patiendi tamen intellectu capiendum eſt. quod ego nunc ope veterum membranarum, id olim ſolo ingenii acumine praeſtitit, & exemplis idoneis adſtruxit capitalis ille Valens Acidalius Vellejan. Lection. C. 8. L. I.

II. Quid

I I.

QUid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertumni ſigna paterna Dei.
Tuſcus ego, Tuſcis orior: nec poenitet inter
Praelia Volſanos deſeruiſſe focos.
Haec me turba juvat: nec templo laetor eburno:
Romanum ſatis eſt poſſe videre forum.
Hac quondam Tiberinus iter faciebat: & ajunt
Remorum auditos per vada pulſa ſonos.
At poſtquam ille ſuis tantum conceſſit alumnis,
Vertumnus verſo dicor ab amne Deus.
Seu quia vertentis fructum praecepimus anni,
Vertumni rurſus creditur eſſe ſacrum.

Prima

Hujus Elegiae epigraphe eſt fere in libris priſcis, *Fabula Vertumni:* in noſtro primo, *de Deo Vertumno.* Joannes Goropius mallet *Signum Vertumni*, quia ipſum Vertumni ſignum loqui fecerit Propertius. poſſes & *Vertumnus* ſimpliciter ſcribere; quo modo infra *Hercules* dicitur in membranis Elegia 10. verùm omnes iſti tituli parentes librarios habuerunt, auctoribus ſuis merito redonandi.

2. ACCIPE VERTUMNI SIGNA PATERNA DEI] libri omnes *Vertumni*, ſcriptura antiqua. cui favet, & frequentem in nominibus Deorum docet, inſignis Lipſius L. 1. Saturn. C. 2. in Junii Columellae exemplaribus priſcis legitur *Vortumnus*, hoc verſu,

Mercibus ut vernis dives Vortumnus abundet.

ita certe iſtic inveniſſe ſe dicit Jo. Baptiſta Pius Annot. poſter. C. 33. quamquam neque id infrequens eſt in aliorum voluminibus vetuſtis, atque etiam in lapidibus literatis. ſic VORTUMNUS legitur apud Gruterum XCVI. 3. poteſt autem varie ſcribi hoc nomen, cujus varias cauſſas jam reddet noſter. vide Dauſquii Orthographica, volumine ſecundo.

3. TUSCUS EGO, ET TUSCIS ORIOR] τὸ & abeſt a pleriſque libris: nec multum juvat, etiamſi adſit. alii legunt *e Thuſcis.* mihi neutrum probatur. Livius L. 26. C. 6. *Medixtuticus, qui ſummus magiſtratus apud Campanos eſt, eo anno Seppius Leſius erat; loco obſcuro tenuique fortuna ortus.* Horatius L. 4. Od. 6.

Virginum primae, puerique claris
Patribus orti.

4. VOLSCINOS DESERUISSE FOCOS] ita vulgatae; Borrichianus *Volſinos*; quum melius legeretur *Volſinios*, praeeunte in commentariis Beroaldo. ſed noſtri libri, ac Groninganus, & Commelinianus Gebhardi, habent *Volſanos.* quod placuiſſe video magno Lipſio ad Tacit. L. 4. Annal. C. 65. alii *Volſcanos* agnoſcunt, alii *Volſcanios*, haud multum a vera lectione abludentes. in primis editionibus eſt *Volſanios*, leviter itidem deflexum. Antonius Volſcus legebat *Cluſinos*, neſcio quo auctore. *Vulſinii* & *Vulſinienſes* ſaepe leguntur in monumentis antiquis. nos & libros meliores & ducem Lipſium ſequemur.

5. NEC ME TURBA JUVAT] ita libri; in quibus fere confundi ſolent N & H initiales literae. bene autem e codice Vaticano emendavit praeclariſſimus Lipſius *Haec me turba juvat*, L. 5. Ant. Lect. C. 10. quod ſanis rationibus in Vertumno ſuo firmavit Joannes Goropius.

11. VERTENTIS FRUCTUM PERCEPIMUS ANNI] noſter ſecundus claris literis *praecepimus* habet, i. e. primi cepimus. elegans eſt notio τοῦ *praecipere.* Virgilius L. 6. Aen.

Omnia praecepi, atque animo mecum ante peregi.

Prima mihi variat liventibus uva racemis,
Et coma lactenti ſpicea fruge tumet.
Hic dulces ceraſos, hic autumnalia pruna
Cernis,. & aeſtivo mora rubere die.

Inſi-

Albinovanus Eleg. ad Liviam Aug.

Fingebas reducem, praeceptaque mente fovebas
Gaudia, & ante oculos jam tibi victor erat.

Ovidius Epiſt. Helen.

Ad poſſeſſa venis praeceptaque gaudia ſerus.

Caeſar L. 3. Bel. Civ. C. 31. *a publicanis ſuae provinciae debitam biennis pecuniam exegerat, & ab eiſdem inſequentis anni mutuam praeceperat.* ibidem C. 87. *magna ſpe & laetitia omnium diſceſſum eſt. ac jam animo victoriam praecipiebant, quod de re tanta, & a tam perito imperatore, nihil fruſtra confirmari videbatur.* Cicero 13. Philipp. C. 20. *Sed jam ſe colligit, & ad extremum incipit philoſophari. Si me rectis ſenſibus euntem Dii immortales, ut ſpero, adjuverint: vivam libenter. Sin autem aliud me fatum manet: praecipio gaudia ſuppliciorum veſtrorum. ------- Praecipias licet gaudia: omnes te Dii, homines, ſummi, medii, infimi; cives, peregrini; viri, mulieres; liberi, ſervi oderunt.* Florus, de Ptolemaeo Cypri rege, L. 3. C. 9: *& ille quidem ad rei famam veneno fata praecepit.* idem elegans ſcriptor L. 4. C. 12: *Poſtquam extrema barbari vident, certatim igne, ferro, venenoque, quod ibi vulgo ex arboribus taxis exprimitur; praecapere mortem.* Feſtus: *praecipuum, quod ante capitur.* Solebant autem fructuum primitiae Vertumno dari, quod hic videmus, & apud Naſonem L. 14. Metam.

Quid, quod amatis idem? quod, quae tibi poma coluntur,
Primus habet; laetaque tenet tua munera dextra?

12. VERTUMNI RURSUS CREDIDIT ESSE SACRUM] adſentior Goropio, *creditur* legenti: quod & Paſſeratius e libris monuerat. Creditur Vertumni rurſus ſacrum adeſſe, quia vertentis anni fructus praecepimus. ſic paullo ante *ajunt*, *dicor*; paullo poſt *fama*. quae non ad certam aliquam perſonam referuntur, ſed ad vulgi perſuaſionem communem.

15. DULCES CERASOS] recte: neque enim ſemper in Italia fuere fructu dulci. Servius ad L. 2. Geor. ℣. 18. *Ceraſus civitas eſt Ponti, quam cum deleſſet Lucullus, genus hoc pomi inde avexit, & a civitate ceraſum appellavit. nam arbor ceraſus, pomum ceraſum dicitur. Hoc autem etiam ante Lucullum erat in Italia, ſed durum, & cornum appellabatur: quod poſtea mixto nomine cornoceraſum dictum eſt.* aliter Plinius L. 15. C. 25. *Ceraſi ante victoriam Mithridaticam L. Luculli non fuere in Italia. Ad Urbis annum* DCLXXX, *is primum vexit e Ponto: anniſque* CXX, *trans Oceanum in Britanniam uſque pervenere.* de nomine idem, quod Servius; de advectione in Italiam idem, quod Plinius, tradit Laurentius apud Athenaeum *L.* 2. C. 11. quem tamen Daphnus docet, Diphilum Siphnium, multis annis Lucullo antiquiorem, quippe qui vixerit ſub Lyſimacho rege uno ex Alexandri ſucceſſoribus, jam tum ceraſorum meminiſſe. unde probabile fit, ipſam urbem Ceraſunta nomen a ceraſis traxiſſe; ut multa alia locorum nomina ſunt ducta a plantis hic aut illic uberius provenientibus; obſervante in Animadverſionibus ad Athenaeum viro ſummo Iſaaco Caſaubono. cauſſam nominis prudenter diſſimulat, cetera Plinio haerens, Renatus Rapinus L. 4. Hortorum:

Quid memorem, ut Tiberim victor Romanus ad altum
Saepe triumphatos, peregrino e litore, fructus
Attulerit: Ceraſos ipſa ut Ceraſunte petitas
Lucullus patriis primum plantarit in hortis:
Ut ſua mala Urbi Medus, ſua pruna Damaſcus,
Lydiaque, atque omni cum gente Aegyptus, & Indi,
Ac domitae longo portarint agmine gentes?

15. AUTUMNALIA PRUNA] ejectis prunis hic *poma* ſubſtituit Borrichianus, & noſter primus. male. Plinius L. 15. C. 13. quod agit de prunis: *Et haec autem & perſica, & cerina, ac ſilveſtria, ut uvae, autumno cadis condita, uſque ad alia naſcentia aetatem ſibi prorogant: reliquorum velocitas cito miteſcentium tranſvolat.* auctor Copae:

Sunt

Digitized by Google

Inſitor hic ſolvit pomoſa vota corona,
  Quum pirus invito ſtipite mala tulit.
Mendax fama noces. alius mihi nominis index.
  De ſe narranti tu modo crede Deo.
Opportuna mea eſt cunctis natura figuris:
  In quamcumque voles verte, decorus ero.
Indue me Cois; fiam non dura puella:
  Atque virum ſumta quis neget eſſe toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime foeno:
  Jurabis noſtra gramina ſecta manu.
Arma tuli quondam, &, memini, laudabar in illis:
  Corbis in impoſito pondere meſſor eram.
Sobrius ad lites: at quum eſt impoſta corona,
  Clamabis capiti vina ſubiſſe meo.

Cinge

Sunt & caſeoli, quos juncea fiſcina ſiccat:
Sunt autumnali cerea pruna die.

20. DE SE NARRANTI TU MODO CREDE DEO] nihil hic eſt quod quemquam morari poſſit, niſi intercederet Gebhardus, e codice Palatino (uti ait) reſtituens

De ſe veranti tu modo crede Deo:

quum *verare* ſit vera profari apud Ennium; & *veratrix* Apulejo dicatur mulier ſaga, quae conſulentibus vera reſpondere putatur. o abyſſum lectionis antiquae! Sane ſi ita ſcripſit poëta noſter, quos non putas ludos dediſſe Auguſto? Qui, Suetonio tradente C. 86. *genus eloquendi ſecutus eſt elegans, & temperatum, vitatis ſententiarum ineptiis atque inconcinnitate, & reconditorum verborum (ut ipſe dicit) foetoribus, praecipuamque curam duxit ſenſum animi quam apertiſſime exprimere.* nimirum, qualem quiſque veterum ſortitus eſt interpretem, talia fere procuduntur hujus ipſius ſcripta. quod vel maxime obtinuit ſaeculo ſuperiore, quum eſſet in pretio quaeſitus ille horror dictionis antiquae. numquam iis feliciter procedit, qui ſive in recenſione auctorum veterum, ſive in monumentis proprii ingenii, varias variarum aetatum loquendi formas confundere ſolent, ut olim multa jura coquus, nullo habito delectu. *Quid oleas, neſcias, niſi ut male olere intelligas.*

23. INDUE ME COIS] editiones primae *Caeis* habent. de qua ſcriptura dictum alibi quod ſatis ſit.

24. ATQUE VIRUM] *Meque virum* eſt in quinque libris. ſed illud alterum habent & priſcae editiones. utrum malis, parum referre puto.

28. CORBIS ET IMPOSITO PONDERE MESSOR ERAM] ſagaciter conjiciebat Petrus Francius, vir praeclarus, *Corbis in impoſito pondere m. e.* nam ita poſtea exaratum offendimus in noſtris libris, & in Groningano: quibus deinde acceſſit unius Regii, uniuſque Colbertini auctoritas. neque aliter editiones primae. iſtud & video ab Aldina primulum profluxiſſe. elegans hic eſt uſus voculae *in.* Virgilius L. 5. Aen.

occurrit Aceſtes
Horridus in jaculis, & pelle Libyſtidos urſae.

Phaedrus L. 5. Carm. 10.

Curſu volucri, pendens, in novacula,
Calvus, comoſa fronte, nudo corpore.

Statius L. 4. Theb.

procul ipſe gravi metuendus in haſta
Eminet.

& L. 7.

jactanti talia fruſtra
Turbidus aëria Capaneus occurrit in haſta.

30. CLAMABIS CAPITI VINA SUBISSE MEO] Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 1. Artis Amat. ỳ. 568, legit *capiti vina ſubiſſe tuo.* quod ego, ut verum fatear, quid rei ſit non ſatis capio. itaque, niſi ſi mendum eſt typographicum, ſuſtinebo donec prodeant Notae Viri incomparabilis in Aurelium noſtrum:

Digitized by Google

Cinge caput mitra, ſpeciem furabor Iacchi:
Furabor Phoebi, ſi modo plectra dabis.
Caſſibus impoſitis venor: ſed arundine ſumta,
Faunus plumoſo ſum Deus aucupio.
Eſt etiam aurigae ſpecies Vertumnus, & ejus,
Trajicit alterno qui leve pondus equo.
Suppetat hoc, piſces calamo praedabor; & ibo
Mundus demiſſis inſtitor in tunicis.
Paſtorem ad baculum poſſum curare, vel idem
Sirpiculis medio pulvere ferre roſam.

Nam

quod brevi futurum animus mihi auguratur.

35. Est etiam aurigae species Vertumnus] non bene haec interpretatus eſt Paſſeratius: qua de cauſſa peſſimè intellexerunt Marollius, ejuſque fucus Phil. Silvius. Tu vide Salmaſii Notas in Vopiſcum p. 506. & Panvinium L. 1. de Ludis Circenſ. C. 9.

38. Mundus demissis institor in tunicis] *demiſſae tunicae* ſunt longiores, & ad feminarum tunicas propius accedentes, ut bene expoſuit eruditiſſimus Ferrarius L. 3. de Re Veſt. C. 6. iis utebantur homines molliores, & quibus cura erat ut mulieribus placerent. ideo recte *mundus* hic inſtitor dicitur, h. e. elegans, comtulus, formoſulus, & quaſi de capſula totus. *Inſtitores* autem ſunt, quos Plautus *nugivendos* vocat, & quorum catalogum bene longum contexit Aulul. Act. 3. Sc. 5. Nonius: NUGIVENDOS *Plautus dici voluit omnes eos, qui aliquid mulieribus vendant. Nam omnia, quibus matronae utuntur*, NUGAS *voluit appellari*. Hi nugivendi, aequum erat, ut ad mulierum ingenium ſeſe componerent, neque nimis viriliter veſtirent. ideo *diſcinctos* Ovidius vocavit L. 1. Art. Amat.

Inſtitor ad dominam veniet diſcinctus emacem;
Expedies merces teque ſedente ſuas.

At ſi lucroſae inſtitoribus puellae, non minus quoque puellis lucroſi inſtitores. erant enim mulierum magni amatores. Naſo Remed. Amor.

Diligit ipſa alios: a me faſtidit amari.
Inſtitor heu noctes, quas mihi non dat, habet.

Horatius L. 3. Od. 6.

Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito, ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter
Dedecorum pretioſus emtor.

Et Epod. 17. ad Canidiam:

Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.

ſcio *inſtitoris* vocem latius extendi apud Juriſconſultos: ſed eo, quem dixi, ſignificatu fere ponunt poëtae.

39. Pastorem ad baculum possum curare] exponunt, paſtorem eſſe, vel paſtoris munus gerere. ſic Vellejus *cenſorem implere* dixit, pro *cenſuram*, L. 2. C. 95. ubi ſagaciſſimus Acidalius hunc noſtri locum ad eam mentem interpretatur, adducto Apuleji altero L. 1. Metam. *annonam curamus, ait, & aedilem gerimus; &, ſi quid obſonare cupis, utique commodabimus.* cujus & hoc eſt L. 9. *Hic incinctus balteo militem gerebat.* At verò Paſſeratius elegantem lectionem (quam tamen ipſam idem ille meus Francius ſolerte conjectura divinaverat) profert e vetere ſuo libro,

Paſtorem ad baculum poſſum curvare,

i. e. poſſum paſtoris modo me ipſum incurvare, & baculo incumbere. Sanè apud Gorlaeum, n. 49, gemma exhibetur, in qua lupa ſub ficu duos infantes lactans, cum adſtante paſtore, qui incurvus baculo innititur: alteraque itidem, n. 53, in qua eodem habitu paſtor cum cane ad pedes ſedente, & hirco, ſive is caper eſt, in arbuſculam enitente.

40. Sirpiculis medio pulvere ferre rosam] Junius Columella L. 10.

Es vos agreſtes, duro qui pollice molles
Demetitis flores, cano jam vimine textum

Sirpi-

Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura eſt,
  Hortorum in manibus dona probata meis?
Caeruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
  Me notat, & junco braſſica vincta levi.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
  Impoſitus fronti langueat ante meae.
At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
  Nomen ab eventu patria lingua dedit.
Et tu, Roma, meis tribuiſti praemia Tuſcis,
  Unde hodie vicus nomina Tuſcus habet.
Tempore quo ſociis venit Lucomedius armis,
  Atque Sabina feri contudit arma Tati.

Vidi

Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis:
Jam roſa diſtendat contorti ſtamina junci,
Preſſaque flammeola rumpatur fiſcina caltha.
videndus ſuper *ſirpiculis* Joſ. Scaliger in Varron. L. 4. de L.L. quem ſequitur Paſſeratius.

41. DE QUO MIHI MAXIMA FAMA EST] in noſtro primo, & Borrichiano, ac Groningano legitur *maxima cura eſt*; quod multo videtur aptius, propter uxorem Pomonam, cui, ut par erat, plurimum obſequi volebat Vertumnus. ita ipſe apud Naſonem L. 14. Metam.

nec toto paſſim vagus errat in orbe:
Haec loca ſola colit. nec, uti pars magna procorum,
Quam modo vidit, amat. Tu primus & ultimus illi
Ardor eris; ſolique ſuos tibi devovet annos.

42. HORTORUM IN MANIBUS DONA PROBATA MEIS] nempe olera, non tantum foetus arbutei. hinc ab olitoribus ac hortulanis cultum fuiſſe Vertumnum obſervavit Turnebus L. 23. Adv. C. 6. quod firmat Ovidius L. 14. Metam.

Sed neque jam foetus deſiderat arbore demtos,
Nec quas hortus alit cum ſuccis mitibus herbas;
Nec quidquam, niſi te.

50. UNDE HODIE VICUS NOMINA TUSCUS HABET] noſter primus cum Borrichiano legit *u. h. Tuſcus n. vicus h.* quod tamen non eſt magni momenti. Propertii tempore male audiebat hic vicus, & ſola ſe vetuſtatis fama tueri poterat. Horatius L. 2. Sat. 3.

Hic ſimul accepit patrimoni mille talenta,
Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, ac Tuſci turba impia vici,
Cum ſcurris fartor, cum Velabro omne macellum,
Mane domum veniant. quid tum? venere frequentes.
Verba facit leno. &c.

ecce non pauca collegia artificum honeſtiſſimorum: nec tamen nova, quippe quae jam inde a Plauti aetate iſtic quotidie ſuppullulabant. de origine iſtius vici aliquid habet Servius, quod & huc faciat, ad L. 5. Aen. ỳ. 560. poſtea dictus fuit *Turarius*, tradente Helenio Acrone. habebat autem iſtic aedem ſuam Vertumnus, ipſe Tuſcus. Porphyrio in Horat. L. 1. epiſt. 20. *Vertumnus deus eſt praeſes vertendarum rerum, hoc eſt, emendarum ac vendendarum, qui in vico Turario ſacellum habuit.* Aſconius in Accuſ. 1. in Verr. C. 59. *Signum Vortumni in ultimo vico Turario eſt, ſub baſilicae angulo flectentibus ſe ad poſtremam dexteram partem. Vortumnus autem deus invertendarum rerum eſt, id eſt mercaturae.* in hoc ipſo vico Tuſco, anno MDXLIX. baſis praegrandis marmorea effoſſa eſt, ante aedificium illud quadratum quod Statoris putant, cum hac epigraphe,

VORTVMNVS
TEMPORIBVS
DIOCLETIANI. ET
MAXIMINIANI

ita legitur in codice Stephani Vinandi Pighii manu ſcripto: rectius autem MAXIMIANI apud Gruterum XCVI. 3.

51. TEMPORE QUO SOCIIS VENIT LUCOMEDIUS

MEDIUS

Digitized by Google

Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
  Atque hoſtes turpi terga dediſſe fugae.
Sed facias divum ſator, ut Romana per aevum
  Tranſeat ante meos turba togata pedes.
Sex ſuperant verſus. te, qui ad vadimonia curris,
  Non moror. haec ſpatiis ultima meta meis.
Stipes acernus eram properanti falce dolatus,
  Ante Numam grata pauper in urbe Deus.
At tibi, Mamuri, formae caelator ahenae,
  Tellus artifices ne terat Oſca manus:
Qui me tam dociles potuiſti fundere in uſus.
  Unum opus eſt, operi non datur unus honos.

MEDIUS ARMIS] noſter ſecundus habet *Lycomodius*; quod non nihil firmat Joannis Goropii emendationem, *Lucumonius* reſtituentis. eſt enim is ipſe, qui ſupra *Lucmo*, ſive *Lucumo*, nuncupabatur. ad eam formam dicebant *Tiberis*, *Tiberinus*; *Anien*, *Anienus*; *Icarus*, *Icarius*. & quae id genus ſunt plura. vide Servium, loco proxime laudato, & Lucium Joannem Schoppam L. 1. Collectan. C. 18.

58. HAEC SPATIIS ULTIMA CRETA MEIS] τὸ *creta* ex ſuo libro dedit Scaliger. & ſanè ita habent plures ſcripti. ego autem Groninganum illum libentius ſequor, in quo *meta*. quomodo fere ſolent poetae. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 2.

Me miſerum! metam ſpatioſo circuit orbe.

L. 1. Art. Amat.

Hic modus; haec noſtro ſignabitur area curru:
  Haec erit admiſſa meta tenenda rota.

L. 4. Triſt. Eleg. 8.

Nec procul a metis, quas paene tenere videbar,
  Curriculo gravis eſt facta ruina meo.

Virgilius L. 3. Geor.

Hic vel ad Elei metas & maxima campi
Sudabit ſpatia, & ſpumas aget ore cruentas.

& L. 5. Aen.

Jamque propinquabant ſcopulo, metamque tenebant.

noſter hujus libri Eleg. 1.

Has meus ad metas ſudet oportet equus.

& L. 1. Eleg. 3.

Illa fuit lacrimis ultima meta meis.

L. 3. Eleg. 12.

Pulverulentaque ad extremas ſtat femina metas.

in his certè qui ad *cretam* confugerit, ne ille laboraverit incaſſum.

61. AT TIBI MAMURI] Ovidius ſecundam in *Mamurius* corripit L. 3. Faſtor. & quidem tribus locis: ne quis putet vitium eſſe ſcribae librarii.

III. Haec

III.

HAec Arethuſa ſuo mittit mandata Lycotae,
Quum toties abſis, ſi potes eſſe meus.

Si

1. HAEC ARETHUSA SUO MITTIT MANDATA LYCOTAE] Epiſtola eſt Laeliae Gallae ad Poſtumum, ſcripta ad imitationem Heroidum Ovidianarum, ut recte obſervavit Nic. Heinſius. neque enim dubitari poteſt quin incidat in idem tempus, quo Naſo Artes ſuas elucubrabat, teſte hoc loco ex L. 1.

Ecce parat Caeſar domito quod defuit orbi
Addere. nunc oriens ultime noſter eris.

Tunc vero jam evulgati erant & libri Amorum, & Heroidum Epiſtolae. ſic enim ipſe L. 3. Art. Amat.

Déve tribus libris, titulus quos ſignat Amorum,
Elige, quod docili molliter ore legas.
Vel tibi compoſita cantetur Epiſtola voce:
Ignotum hoc aliis ille novavit opus.

placuit amoeniſſimi inventi felix ſucceſſus, & aliorum quoque ingenia excitavit. Aulus Sabinus ad multas Ovidianas reſpondit, indice ipſo Ovidio L. 2. Amor. Eleg. 18. quamquam, quae iſtic memorantur, omnes interierunt. tentavit & noſter hac ipſa, quae nunc prae manibus eſt, elegia. cujuſmodi utinam plures edidiſſet. *Mandata* eſſe abſentium ad abſentes, recte docet Paſſeratius. erant tamen praeſentium quoque ad praeſentes. Ovidius Epiſt. Sapphus:

Non tecum lacrimas, non oſcula ſumma tuliſti.
Denique non timui, quod doliturа fui.
Non mandata dedi. neque enim mandata dediſſem
Ulla, niſi ut nolles immemor eſſe mei.

verbum *ſuo*, ſic ſolum, plus aliquid eſt, quam ſi addidiſſet *marito*. noſter L. 3. Eleg. 12.

Et licet in triviis ad latus eſſe ſuae.

eleganter id expreſſit Vir undequaque ſummus, Balthaſar Caſtilioneus, in Epiſtola illa multo pulcerrima, quam ſub nomine Hippolytae Taurellae uxoris ſuae ipſe conſcripſit:

Hippolyte mittit mandata haec Caſtilioni,
Addideram imprudens, hei mihi, paene Suo.

priorem verſum perperam produxit Paulus Colomeſius Cimel. Liter. Cap. 26.

Hippolyte ἐντράττειν jam dicit Caſtilioni.

ubi etiam credere videtur, ipſam Hippolytam eſſe auctorem nitidiſſimi carminis: in quo vehementer errat. ea enim nihil in literas miſit. Barbarae quidem Taurellae nota ſunt carmina, ſed vulgari Italorum conſcripta idiomate, non autem Romano. deinde, tamquam pro cimelio huc uſque inviſo quod habuerit, in eo quoque fruſtra eſt: quum jam pridem lectum fuerit in Carminibus quinque poëtarum illuſtrium Italorum, inque Deliciis Italicis Jo. Matthaei Toſcani; unde poſtea tranſiit in collectionem Gruteri. ſed Colomeſium, ut erat poëſios indiligentior, in hunc errorem induxit auctoritas Caelii Secundi Curionis, qui primus auſus fuit hanc elegiam ſub nomine Hippolytae Taurellae in lucem proferre, una cum monumentis ingenii clariſſimae feminae Olympiae Fulviae Moratae, Baſileae A. 1562. quid igitur in cauſſa eſſe dicemus, cur tam ingrato ſilentio Hippolytae nomen praeterierint illi, qui mulierum eruditione illuſtrium praeconia in literas miſerunt? quid denique moviſſe maritum ipſum, ut ne in epitaphio quidem, quod uxori poſuit, tam rarae laudis voluerit meminiſſe? ita enim habet: ſi quis tamen & haec videre deſiderat:

HIPPOLYTAE. TAVRELLAE
VXORI. DVLCISSIMAE. QVAE
IN. AMBIGVO. RELIQVIT
VTRVM. PVLCHRIOR. AN. CA-
STIOR. FVERIT. PRIMOS. IVVENTAE
ANNOS. VIX. INGRESSAE
BALTHASAR. CASTILIONIVS
INCREDIBILITER. MOERENS
P
MDXXV.

Sed neque in Italia ſuper auctore hujus carminis ulla umquam controverſia fuit. Gaſpar ſane Schoppius (id quod Colomeſius non

debuit

Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Haec erit e lacrimis facta litura meis.
Aut ſi qua incerto fallet te litera tractu,
Signa meae dextrae jam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus;
Te modo munito Sericus hoſtis equo;
Hibernique Getae; pictoque Britannia curru;
Uſtus & Eoo decolor Indus equo.

Haec-

debuir ignorare) in Paradoxis Literariis ita loquitur, Epiſt. 5. *in Balthaſaris Caſtilionis ſummi poëtae elegia, plorantibus opinor Muſis,* rideo *prima correpta profertur hoc verſu:*

Huic ego delicias facio, arrideoque, jocorque.

& nobiliſſimus tam ſanguine quam ingenio Douza noſtras in Echo:

Scin, quibus eſt odio Joviani carmen, & Acti,
Sordet & Hippolyte Caſtilionis? ὄνεις.

voluit opinor Caelius gentibus exteris oſtentare excellentiam ingeniorum Italicorum, ipſe Italùs, productis ex uno opido duabus mulieribus tam inuſitatae eruditionis.

4. HAEC ERIT E LACRIMIS FACTA LITURA MEIS] Cicero L. 14. ad famil. epiſt. 3. *Accepi ab Ariſtocrito tris epiſtolas, quas ego lacrimis prope delevi.* hac erant legentis. cum ſcribente Arethuſa facit Sappho:

Scribimus, & lacrimis oculi rorantur obortis.
Aſpice, quam ſit in hoc multa litura loco.

aliquanto ominoſius Canace:

Si qua tamen caecis errabunt ſcripta lituris,
Oblitus a dominae caede libellus erit.

5. AUT SI QUA] Gebhardi libb. *As ſi quas.*

6. DEXTRAE JAM MORIENTIS ERUNT] Groningan. *erant.*

8. MUNITO BETICUS HOSTIS EQUO] valde hic turbant libri. quorum tamen pars potior *Hericus* habet, haud dubie mutandum in *Sericus.* id quod jam olim indicavit Beroaldus. τὸ *Beticus* Scaligeri nuſquam comparet. neque *Perſicus*, aut *Parthicus* Douzae F. admitti poteſt, ex Modiano *Duricus*: quum in Modiano (is eſt Groninganus) legatur *Euricus*, quod ex *Hericus* manavit. *Seres* & *Bactra* etiam apud Horatium junguntur L. 3. Od. 29.

Tu civitatem quis deceat ſtatus
Curas: & Urbi ſollicitus times,
Quid Seres, & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaiſque diſcors.

& L. 4. Od. 15.

Non Seres, infidive Perſae,
Non Tanaim prope flumen orti.

& L. 1. Od. 12.

ſeu Parthos Latio imminentes
Egeris juſto domitos triumpho,
Sive ſubjectos Orientis oris
Seras & Indos.

adpoſite Lucanus L. 1.

Sub juga jam Seres, jam barbarus iſſet Araxes.

nam ejus fluminis mentio fiet paucis abhinc verſibus. Mela L. 1. C. 2. *in ea primos hominum accepimus ab oriente, Indos, Seres, & Scythas.*

10. USTUS ET EOA DISCOLOR INDUS AQUA] Gebhardus, tamquam rem magnam oſtenſurus, Paſſeratium ignorantiae poſtulat, eò quod neſcierit vi aquarum homines plurimum ferè colorari. miror. nam illud ipſum ex Strabone jam docuerat Paſſeratius, firmandae lectioni receptae; quum tamen ipſe mallet *Eois equis.* Indi utrum aqua ſua inficiantur & colorentur, an vero aeſtu ſolis propinquioris, diſquirant philoſophi. nobis res eſt cum poëta, poëtice explicando. veteres illi omnes cauſſam nigri in Indis coloris ſemper ſoli dederunt, aquae numquam. Tibullus L. 4.

Et quaſcumque niger rubro de litore conchas
Proximus Eois colligit Indus equis.

& L. 2. Eleg. 6.

Illi ſint comites fuſci, quos India torret,
Solis & admotis inficit ignis equis.

noſter L. 3. Eleg. 11.

Felix Eois lex funeris una maritis,
Quos Aurora ſuis rubra colorat equis.

Lucretius L. 6. quo loco de Nilo agit:

Ille ex aeſtifera parti venit amnis ab auſtro,
Inter nigra virum percoctaque ſaecla calore.

Seneca

Haecne marita fides, hae pactae ſunt mihi noctes,
Quum rudis urgenti brachia victa dedi?
Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa
Traxit ab everſo lumina nigra rogo.
Et Stygio ſum ſparſa lacu, nec recta capillis
Vitta data eſt: nupſi non comitante Deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia vota.
Texitur haec caſtris quarta lacerna tuis.

Occi-

Seneca Oedip. ℣. 120.

Promit hic ortus, aperitque lucem
Phoebus, & flamma propiore nudos
inficit Indos.

Ovidius L. 2. Metam. ubi incendium a Phaëthonte:

Sanguine tum credunt in corpora ſumma vocato
Aethiopum populos nigrum traxiſſe colorem.

quae ſingula fortiter militant contra Gebhardum; quamquam plura etiam in medium adferri poſſunt. itaque omnino recipienda videtur Paſſeratii emendatio: niſi malis *Eoo equo*, ut fiat hypallage numerorum. porro *decolor* legendum eſt, pro *diſcolor*, eum eodem viro magno. exemplis ab eo adductis conferre potes quae Jac. Nicolaus Loënſis L. 8. Epiphyll. Miſcell. C. 10, obſervavit. non quo ea probent *decolor* eſſe idem quod *niger*; ſed quia *decolor* dicitur de colore vitiato, & deperdito, ac deformato.

11. Haecne marita fides, et pactae jam mihi noctes] legendum e veſtigiis meliorum codicum, *hae pactae ſunt mihi noctes?* quomodo Beroaldus ediderat. Ovidius Epiſt. Hypſipyl.

Heu, ubi pacta fides? ubi connubialia jura?

13. Quae mihi deductae fax omen praetulit] integrum hunc locum luculenter illuſtravit M. Ant. Delrius Comment. in Senecae Medeam ℣. 17. alioqui Furiis adſignabant deducendi officium in nuptiis parum auſpicatis. Ovidius L. 6. Metam. de nuptiis Terei & Procnes:

non pronuba Juno,
Non Hymenaeus adeſt, non illi Gratia lecto.
Eumenides tenuere faces de funere raptas,
Eumenides ſtravere torum: tectoque profanus
Incubuit bubo, thalamique in culmine ſedit.

14. Traxit ab everso lumina nigra rogo] Ovidius Epiſt. Phyllidis:

Adfuit Alecto brevibus torquata colubris;
Suntque ſepulcrali lumina mota face.

Valerius Maximus L. 9. C. 1. de L. Catilina: *filium ſuum, quem & ſolum & aetate jam puberem habebat, veneno ſuſtulit: protinuſque ex rogo ejus maritalem facem accendit.* pulcre autem noſter *lumina* dixit *nigra.* ſic & Horatius L. 4. Od. 12. *Nigrorumque memor, dum licet, ignium.* Virgilius L. 4. Aen. *ſequar atris ignibus abſens.* Ovidius L. 4. Faſtor.

Conde tuas Hymenaee faces, & ab ignibus atris
Aufer: habent alias moeſta ſepulcra faces.

15. Et Stygio sum sparsa lacu] non erat ullum omen infelicius. Servius in L. 4. Aen. ℣. 167. *Varro dicit*, Aqua & igni mariti uxores ducebant. *Unde hodieque & faces praelucent, & aqua petita per feliciſſimum puerum aliquem, aut puellam, de puro fonte, intereſt nuptiis, de qua nubentibus ſclebant pedes lavari.* hic pro puro fonte eſt obſcoena Stygis aqua. ita & Ovidius Ibin ſuum lavari facit, jam primulum natum:

Qui ſimul impura matris prolapſus ab alvo
Cinyphiam foedo corpore preſſit humum;
Protinus Eumenides lavêre paluſtribus ulvis,
Qua cava de Stygiis fluxerat unda vadis.

17. Omnibus heu portis pendent mea noxia vota] noſter ſecundus habet, *mea maxima vota.* Paſſeratius de ſuo libro promit, *mea pendent anxia vota.* ſed nihil eſt mutandum. tantum abeſſe dicit, ut vota ſua pro reditu Lycotae aliquid juvent & proſint, ut prius noceant ac laedant. cur autem vota apud portas ſuſpendit? credo vel in portis, vel prope portas urbium, fuiſſe ſigna Larium Vialium, quae ſalutarint & qui proficiſcebantur peregre, & qui peregre redibant. Plautus Merc. Act. 5. Sc. 2. *invoco Vos Lares Viales, ut me bene tutetis.* in Bacchidibus, Chryſalus redux Act. 2. Sc. 1.

Herilis patria ſalve! quam ego biennio,

Occidat, immerita qui carpſit ab arbore vallum,
Et ſtruxit querulas rauca per oſſa tubas:
Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno:
Aeternuſque tuam paſcat, aſelle, famem.
Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?
Num gravis imbelles atterit haſta manus?
Haec noceant potius, quam dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie vultum tenuaſſe: ſed opto,
E deſiderio ſit color ille meo.

Poſtquam hinc in Epheſum abii, conſpicio lubens.
Salvto te, vicine Apollo, qui aedibus
Propinquus noſtris accolis.

de his Latium ſignis capiendus opinor Lucretius L. 1.

Strataque jam volgi pedibus detrita viarum
Saxea conſpicimus: tum portas propter, ahena
Signa manus dextras oſtendunt attenuari,
Saepe ſalutantum tactu, praeterque meantum.

quos verſus multo aliter, neſcio an multo melius, expoſuit Andreas Alciatus L. 8. Parerg. Juris C. 10. quae Turnebus illuſtrando huic noſtri loco attulit L. 23. Adverſ. C. 6, ea ſe tueri debent ſcribentis auctoritate.

23. DIC MIHI] artificioſe exponit ſollicitudinem amantis puellae. ſic ſupra L. 3. Eleg. 4.

Dic mihi de noſtra, quae ſentis, vera puella:
Sic tibi ſint dominae, Lygdame, demta juga.

in re hilaritatis Martialis L. 9. Epigr. 94.

Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calociſſe, Deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Caeſar erit.

Claudianus, Laude Serenae Reginae:

Dic mihi, Calliope, cur tanto tempore differs
Pierio meritam ſerto redimire Serenam?

Virgilius Ecl. 3.

Dic mihi, Damoeta, cujum pecus? an Meliboei?

ex quo Virgilii loco quam vere collegerit Donatus, τὸ *dic mihi* ſemper eſſe injurioſum, ego quidem diſpicere non poſſum: quamquam video omnes poetae interpretes hoc horribile arcanum certatim tranſcripſiſſe ex Commentario in Terent. Andr. Act. 4. Sc. 1. Melius idem ille magiſter (ſi tamen eſt idem) tradit, verbum eſſe inſtantis audire, & curioſius interrogantis, in Hecyr. Act. 3. Sc. 2. quod repetitur ferme in Phorm. Act. 2. Sc. 3.

28. E DESIDERIO SIT COLOR ISTE MEO] *color ille*, Vaticanus Livin. quod non diſplicet. Ovidius L. 1. Triſt. Eleg. 1.

Nec te purpureo velent vaccinia ſuco:
Non eſt conveniens luctibus ille color.

tum & *mei*, prae *meo*, poterat rectius videri. Cicero L. 7. ad famil. Epiſt. 18. *Quae ego paullisper in te ita deſideravi, non imbecillitate animi tui, ſed magis ut deſiderio noſtri te aeſtuare putarem.* L. 16. Epiſt. 1. *Paullo facilius putavi poſſe me ferre deſiderium tui, ſed plane non fero.* L. 1. ad Attic. Epiſt. 3. *Aviam tuam ſcito deſiderio tui mortuam eſſe.* quamquam non eſt cur vulgatam omnino deſeramus: nam & Terentius ita locutus eſt Heaut. Act. 2. Sc. 3.

mulier telam deſerit
Continuo, & lacrumis opplet os totum ſibi:
Ut facile ſcires deſiderio id fieri tuo.

& Phorm. Act. 5. Sc. 8.

Nam neque neclegentia tua, neque odio id fecit tuo.

& Cicero orat. pro Muren. C. 9. *ſed tamen ego mei ſatietatem magno meo labore ſuperavi, & tu idem fortaſſe: veruntamen utrique noſtrum deſiderium nihil obfuiſſet.*

29. Quum

At mihi quum noctes induxit veſper amaras,
Si qua relicta jacent, oſculor arma tua.
Tum queror, in toto non ſidere pallia lecto,
Lucis & auctores non dare carmen aves.
Noctibus hibernis caſtrenſia penſa laboro,
Et Tyria in radios vellera ducta ſuos.

Co-

29. QUUM NOCTES INDUXIT VESPER AMARAS] Gebhardus e membranis Palatinis reponit *reduxit*, motus loco paullo poſt excutiendo, qui eſt Eleg. 8.

Recidit inque ſuos menſa ſupina pedes.

non ignoro *re* in compoſitis eſſe anceps, ob eamque rationem admitti poſſe τὸ *reduxit*: id vero quo minus faciam, in cauſſa eſt Ovidii locus pariſſimus, in quo ejuſdem verbi idem uſus, L. 5. Faſtor.

At ſimul inducunt obſcura crepuſcula noctem;
Pars Hyadum toto de grege nulla latet.

& L. 2. Metam.

ſummam petit arduus arcem;
Unde ſolet latis nubes inducere terris:
Unde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.
Sed neque, quas poſſet terris inducere, nubes
Tunc habuit: nec, quos coelo dimitteret, imbres.

tum poſt aliquod ſpatium:

Talia dicentem circumſtant omnia Solem
Numina; néve velit tenebras inducere rebus,
Supplice voce rogant.

ad eam faciem verbo *infundere* utitur Maro L. 9. Aen.

Jam ſole infuſo, jam rebus luce retectis,
Turnus in arma viros, armis circumdatus ipſe,
Suſcitat.

32. LUCIS ET AUCTORES NON DARE CARMEN AVES] Galli gallinacei dicuntur *lucis auctores*, non quia ipſi lucem producunt, ſed quia cantu ſuo praenuntiant. ſic graculum *pluviae auctorem* vocat Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 6.

Vivit edax vultur, ducenſque per aëra gyros
Milvus, & pluviae graculus auctor aquae.

ubi cur Nic. Heinſius *augur* maluerit, cauſſa nulla fuit.

34. ET TYRIA IN GLADIOS VELLERA SECTA SUOS] Paſſeratius e ſuis libris reponit, *Et Tyria in clavos.* quod quomodo procedat, non video. Beroaldus exponit de veſtimento virgato, quod intextis quaſi gladiolis dividebatur. Eam ſententiam (ſi tamen τὸ *gladios* verum eſt) juvare poterant, opinor, iſta Apuleji L. 8. Metam: *Quidam tunicas albas, in modum lanciolarum quoquoverſum fluente purpura depictas, cingulo ſubligati, pedes luteis induti calceis*, &c. ſed obſtat mos Romanae militiae, ubi nullus uſus veſtium virgatarum. itaque Lipſium audio & ſequor, *in radios* feliciter emendantem L. 5. Ant. Lect. C. 10, ex libro Farneſiano, ubi *in gradios.* quo loco geminum errorem eluit in verſu Ennii, quem producit Nonius in *Gracilentum*:

Deducunt habiles radios filo gracilento.

ibi quoque *gladios* legitur vulgo. quamquam totus ille Ennii verſus (quod obiter moneo) praetermiſſus eſt in editione Merceri; aut, quod credere malo, excidit potius incuria operarum. ſane *penſa* & *radios*, itidem ut hic noſter, etiam Maro conjunxit L. 9. Aen. ubi de matre Euryali:

at ſubitus miſerae calor oſſa reliquit,
Excuſſi manibus radii, revolutaque penſa.

& Claudianus L. 3. de R. P.

Attritoſque manu radios, projectaque penſa,
Cunctaque virgineo ſparſa oblectamina ludo,
Ceu natam, preſſas gremio.

tum hos ſecutus nobilis cumprimis ſcriptor, & ab eloquentia & ab eruditione commendatiſſimus, Caelius Calcagninus, in Noctibus Penelopeis:

Ite agite, o radii, textumque retexite penſum,
Ut fiant noſtrae tempora longa morae.

ſed τῷ *ſecta* quid fiet? id non dubito quin fuerit *ſucta*, corruptum olim ex *ducta*. proprium huic rei hoc verbum. Ovidius L. 4. Metam.

Minyeïdes intus
Aut ducunt lanas, aut ſtamina pollice verſant,

Cogor & e tabula pictos ediſcere mundos,
Qualis & haec docti ſit poſitura Dei.
Et diſco, qua parte fluat vincendus Araxes,
Quot ſine aqua Parthus millia currat eques.
Quae tellus ſit lenta gelu, quae putris ab aeſtu,
Ventus in Italiam qui bene vela ferat.
Aſſidet una ſoror curis; & callida nutrix
Dejerat hiberni temporis eſſe moras.
Felix Hippolyte! nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuiſſent caſtra puellis:
Eſſem militiae ſarcina fida tuae.

Nec

Aut haerent telae, famulaſque laboribus urgent.

firmat & pater Ennius, loco jam laudato, & plures alii paſſim reperiundi.

35. E TABULA PICTOS EDISCERE MUNDOS] tabularum geographicarum inſtitutum longe eſt antiquiſſimum, utpote quarum inventarum gloria Anaximandro Mileſio datur, qui claruit Olympiade 58. vide quae doctiſſimus medicus Marſilius Cagnatus notavit L. 4. Var. Obſerv. C. 5. quaeque Vir ſupra laudem Ger. Jo. Voſſius lib. de Philolog. C. 11. quibus adde Agathemerem Orthonis F. cujus Expoſitiones Geographiae compendiariae in lucem publicam prodierunt cura Sam. Tennulii.

36. QUALIS ET HAEC DOCTI SIT POSITURA DEI] non eſt valde frequens iſtud *poſitura*; tamen probum. Lucretius L. 1.

ſunt quaedam corpora, quorum
Concurſus, motus, ordo, poſitura, figurae
Efficiunt igneis; mutatoque ordine mutant
Naturam.

& L. 2.

Propterea, magni quod refert, ſemina quaeque
Cum quibus, & quali poſitura contineantur.

qui verſus paullo poſt iterum repetitur; & bis poſitus eſt libro primo. Gellius L. 5. C. 3. ubi de rudimentis ſtudiorum Protagorae: *prope accedit, & vincturam poſituramque ligni ſcite periteque factam conſiderat, petitque ut paullum acquieſcat.* & L. 14. C. 1. *coepta fieri obſervatio eſt, ut animadverteretur quo habitu, quaque forma, quaque poſitura ſtellarum aliquis naſceretur.*

37. ET DISCO QUA PARTE] hoc diſtichon male occupaverat ſedem ſuperiorem, nimirum ante illud, *Cogor & e tabula.* itaque huc revocavi. neque aliter ſentiet, qui expendere voluerit.

38. QUOT SINE AQUA PARTHUS MILLIA CURRAT EQUES] neſcio quare hic *equus* malint. nam profecto plerique veteres & hominem equo inſidentem, & equum qui inſideretur, *equitem* dixerunt. Virgilius L. 3. Georg.

Fraena Pelethronii Lapithae gyroſque dedere
Impoſiti dorſo, atque equitem docuere ſub armis
Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos.

Junius Philargyrius: *Hic* EQUITEM *ſine dubio equum dicit, maxime cum inferat, inſultare ſolo. Ennius Annal.* VII.

Denique vi magna quadrupes eques atque elephanti
Proiciunt ſeſe.

Minucius Felix, ſcriptor caſtigatiſſimus: *Teſtis & Curtius, qui equitis ſui vel mole vel onere hiatum profundae voraginis coaequavit.* conſulendus Noctium Atticarum luculentus auctor L. 18. C. 5. &, qui eum exſcripſit, Macrobius L. 6. Saturn. C. 9.

41. PALLIDA NUTRIX] proba eſt ac vera emendatio Nic. Heinſii, *callida*, Not. in Ovid. L. 6. Metam. ℣. 576. vafra illa anus tuas moras imputat tempeſtatibus hibernis, per quas integrum non ſit tibi iter facere. pro *pejerat*, quod eſt in verſu ſequente, malebat

Livi-

Nec me tardarent Scythiae juga, quum pater altas
  Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus; ſed aperto in conjuge major.
  Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipſa facem.
Nam mihi quo, Poenis ſi purpura fulgeat oſtris,
  Cryſtalluſque ſuas ornet aquoſa manus?
Omnia ſurda tacent: raris aſſueta Kalendis
  Vix aperit clauſos una puella lares.
Glaucidos & catulae vox eſt mihi grata querentis:
  Illa tui partem vindicat una tori.
Flore ſacella tego, verbenis compita velo,
  Et crepat ad veteres herba Sabina focos.

Sive

Livinejus *dejerat.* amplector ego, & ſequor. neque enim ſatis decore dicat Arethuſa, nutricem ſuam deſiderium languentis dominae perjurio ſolari conſueviſſe. Eſt autem *dejerare* ſancte jurare. Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

Illum liquet mihi dejerare his menſibus
Sex ſeptem prorſum non vidiſſe proximis,
Niſi nunc, cum minime vellem.

& Hecyr. Act. 5. Sc. 2.

Phidippe, Bacchis dejerat perſancte.

reſpondet Phidippus:

Nec pol iſtae metuunt Deos: neque has reſpicere Deos opinor.

Suetonius Caligul. C. 24. *neque umquam poſtea quantiſcumque de rebus, ne pro concione quidem populi, aut apud milites, niſi per numen Druſillae dejeravit.*

51. Nam mihi, quo Poenis] monſtroſiſſime haec Galli interpretes expoluerunt, Marollius puta ac Silvius. neque mirum: quum ipſum Paſſeratium, quem iſti ſequuntur ubi adſequi poſſunt, deceperit corrupta lectio, ita reſtituenda,

Nam mihi quo, Poenis ſi purpura fulgeat oſtris,
Cryſtalluſque ſuas ornet aquoſa manus?

hoc ſenſu: Quid enim mihi prodeſt, quod oſtrinis tunicis conſpicua pilam cryſtallinam delicata manu verſo, quum interea cogor ſola dormire, & carere tuo amore? omnis mihi domus nihil niſi ſolitudo eſt mera. &c. *τὸ ſi* Nic. Heinſio debemus, Viro unice ad ſalutem poëtarum Latinorum nato: quem etiam videre debes ſuper elegante uſu particulae *quo* Not. ad Ovid. Epiſt. Phyllid. ℣. 53: & doctiſſimum Gronovium ad Senec. L. 1. Nat. Quaeſt. C. 16. & L. 1. Controv. 2. ex *tuas* levi mutatione ego *ſuas* feci. eleganter ni fallor, & poëtice. Ovidius Epiſt. Hypermneſtrae:

Haec ego: dumque queror, lacrimae ſua verba ſequuntur.

& Epiſt. Medeae:

Auſus es, o juſto deſunt ſua verba dolori,
Auſus es, Aeſonia, dicere, cede domo.

& L. 10. Metam.

Tendit onus matrem: nec habent ſua verba dolores.

de cryſtallo dictum eſt aliquid ad L. 2. Eleg. 18.

53. Raris adsueta calendis] omnes libri *rariſque.* quod non erat valde neceſſarium. *Kalendis* habent Groninganus ac noſter ſecundus, proba & priſca ſcriptura.

56. Illa tui partem vindicat una tori] libri fere *toro.* unde Gebhardus faciebat

Illa tuam partem vindicat una toro:

quod tamen eodem redit. lectus autem prae ceteris debebat Arethuſam ſui conjugis admonere. L. 11. Metam.

Ut nec vela videt; vacuum petit anxia lectum:
Seque toro ponit: renovat lectuſque locuſque
Halcyonae lacrimas: & quae pars admonet abſit.

Sive in finitimo gemuit ſtans noctua tigno,
Seu voluit tangi parca lucerna mero:
Illa dies hornis caedem denuntiat agnis,
Succinctique calent ad nova lucra popae.
Ne, precor, adſcenſis tanti ſit gloria Bactris,
Raptave odorato carbaſa lina duci,
Plumbea quum tortae ſparguntur pondera fundae,
Subdolus & verſis increpat arcus equis.
Sed (tua ſic domitis Parthae telluris alumnis
Pura triumphantes haſta ſequatur equos)
Incorrupta mei conſerva foedera lecti:
Hac ego te ſola lege rediſſe velim.
Armaque quum tulero portae votiva Capenae
Subſcribam, *Salvo grata puella viro.*

60. SEU VOLUIT TANGI PARCA LUCERNA MERO] perperam Beroaldus & Paſſeratius, *tingi* malebant, pro *tangi*, quod eſt in omnibus libris. Ovidius L. 5. Faſt.

Rurſus aqua tangit, Temeſaeaque concrepat aera.

Virgilius L. 3. Georg.

Aut tonſum triſti contingunt corpus amurca.

Martialis L. 6. Epigr. 74.

Medio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem ſemitactus unguento.

Arnobius L. 3. *Quiſquamne eſt hominum rationis alicujus ſapore contactus, qui pilos & lanugines credat in Deorum corporibus naſci?* vide Turnebum L. 15. Adv. C. 17. Gifanium Ind. Lucret. in *contingere.*

63. NE PRECOR ADSCENSIS TANTI SIT GLORIA BACTRIS] Gebhardus reponit *accenſis*, i. e. inflammatis. non erat opus. monet Arethuſa maritum ſuum ne primus velit adſcendere hoſtiles muros, & gloriae ſimul avidus & praedae. Virgilius L. 9. Aen.

Quaerunt pars aditum, & ſcalis adſcendere muros.

67. SED TUA SIC DOMITIS, &c.] laborabant hi verſus a prava diſtinctione; quam tu ita corrige;

Sed (tua ſic domitis Parthae telluris alumnis
Pura triumphantes haſta ſequatur equos)
Incorrupta mei conſerva foedera lecti.

mirum eſt, quomodo interpretes potuerint explicare quae non intelligebant. bene jam olim expoſuerat Beroaldus: ſed cum nemo audivit.

71. ARMAQUE QUUM TULERO PORTAE VOTIVA CAPENAE] intellige templum Martis extra portam Capenam. intra portam aedes erat Camoenarum cum luco. mendoſus eſt in hac voce Servius, ad L. 7. Aen. ✝. 697. LUCOSQUE CAPENOS. *Hos dicit Cato Vejentum condidiſſe auxilio regis Propertii, qui eos Capenam, cum adoleviſſent, miſerat. Unde & porta Capena, quae juxta Capenos eſt, nomen accepit.* rectius legebatur in editione Georgii Fabricii, viri accuratiſſimi, *quae juxta Camoenas eſt.* ita & P. Victor locat in prima regione, & Juvenalis initio Sat. 3.

IV. Tar-

IV.

TArpejum nemus, & Tarpejae turpe ſepulcrum
Fabor, & antiqui limina capta Jovis.
Lucus erat felix hederoſo conſitus antro,
Multaque nativis obſtrepit arbor aquis:
Silvani ramoſa domus, quo dulcis ab aeſtu
Fiſtula poturas ire jubebat oves.
Hunc Tatius fontem vallo praecingit acerno,
Fidaque ſuggeſta caſtra coronat humo.
Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis
Quum quateret lento murmure ſaxa Jovis?
Atque ubi nunc terris dicuntur jura ſubactis,
Stabant Romano pila Sabina Foro?
Murus erant montes: ubi nunc eſt curia ſepta,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Hinc

1. TARPEJAE TURPE SEPULCRUM] Dan. Heinſius emendabat, *Tarpejae rupe ſepulcrum*; Nor. ad L. 1. Silii Italici. ſane iſtic fuiſſe ſepulcam conſtat. Varro L. 4. de L. L. *Capitolium dictum, quod heic cum fundamenta foderentur aedis Jovis, caput humanum inventum dicitur. Hic mons ante Tarpejus dictus a virgine Veſtali Tarpeja, quae ibi a Sabineis necata armeis, & ſepulta: ejus nominis monimentum relictum, quod etiam nunc ejus rupes Tarpejum appellatur ſaxum.* paria tradit Servius ad L. 8. Aen. ỷ. 347. & Sext. Pomp. Feſtus auctor eſt, Tarpejae imaginem exſtitiſſe in aede Jovis Metellina. unice eam ſummi Viri lectionem firmare poſſet Dionyſius Halicarnaſſ. Ant. Rom. L. 2. ubi refert ex L. Piſone Cenſorio, ſepulcri honore dignatam fuiſſe eo quo cecidit loco, & quotannis ei Romanos reddere inferias: quorum neutrum conſecuturam fuiſſe credibile ſit, ſi fuiſſet patriae proditrix. Verum quum ibidem fateatur Dionyſius, Fabium & Cincium nihil tale reliquiſſe; & conſtet nobis in omnia alia diſcedere graviſſimum virum Plutarchum; cur non licuerit Propertio ſeorſum ire a L. Piſone, alioſque ſequi auctores? *malam* profecto vocat, & *proditricem*: quo nomine ſepulcrum ejus merito *turpe* audit. neque ullus liber ab hac ſcriptura diſſentit.

3. EDEROSO CONDITUS ANTRO] ſcribe *hederoſo* cum noſtris libris; & *conſitus*, cum Gulielmo Cantero. lucus conſitus prope antrum multa hedera veſtitum. *Serere* & *conſerere* propria in his rebus verba. noſter L. 1. Eleg. 14:

Ut nemus omne ſatas intendat vertice ſilvas.

Horatius L. 3. Od. 10.

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulcra ſatum tecta remugiat
Ventis?

ita enim iſtic meliores membranae; non *ſitum*. Seneca Epiſt. 123. *Non vivunt contra naturam qui pomaria in ſummis turribus ſerunt, quorum ſilvae in tectis domorum ac faſtigiis nutant, inde ortis radicibus, quo improbe cacumina egiſſent?* ſaepe in his vocibus librarii errarunt. ſic vidi in priſcis quibuſdam Tibulli codicibus

Et tu, Bacche tener, jucundae conditor uvae,

pro quo *conſitor* habent emendatiores.

13. MURUS ERANT MONTES. UBI NUNC EST CURIA SEPTA, &c.] Dan. Heinſius legebat,

Murus erat montes, ubi nunc eſt curia, ſeptem.

Paſſe-

Hinc Tarpeja Deae fontem libavit: at illi
Urgebat medium fictilis urna caput.
Vidit arenoſis Tatium proludere campis,
Pictaque per flavas arma levare jubas.
Obſtupuit regis facie, & regalibus armis,
Interque oblitas excidit urna manus.

Saepe

Paſſeratius, *Purus erat fons hic* (qua ratione in tribus verſibus ter habebimus eamdem vocem, quod eſt valde abſonum) deinde *curiam ſeptam* exponit muro & pariete munitam, qualis conſpiciebatur aetate Propertii: nam ſub Romulo ſenatum haberi ſolere in pratis. Joſephus autem Caſtalio legit, *ubi nunc eſt curia, ſepta.* i.e. ubi hodie eſt curia, ibi tunc erant ſepta, ſive caſtra & munitiones Sabinorum. vide ipſum, ſi lubet, Decade 2. Obſerv. C. 8. ubi ſimul videbis Schoppii immutationem prioris hemiſtichii, bene Schoppianam, *Mirus erat fons hic.* mihi ſic viſum erat: *murus erant montes*, aſperum Tarpejae ſaxum erat loco murorum. *ubi nunc eſt curia ſepta*, ubi nunc conſpicitur curia Hoſtilia, muro ac pariete clauſa, prope lacum Juturnae & Forum Romanum, ibi tunc aquatum ibant equites Sabinorum. certe haec loca ita commemorantur in regione urbis octava apud P. Victorem. quod ſi Curia Hoſtilia longinquior alicui videbitur; ei integrum erit Pilam Horatiam intelligere, quae propius aberat a Juturnae lacu. ita enim Victor:

Pila Horatia, ubi tropaea locata, nuncupantur Curia.
Templum Caſtorum ad lacum Juturnae.

haec opinor interpretatio ceteris minus eſt incommoda, minuſque difficilis. quam tamen nemo accipere debet tamquam a teſte jurato. certiora qui me docuerit, ei memores & gratae habebuntur gratiae.

19. OBSTUPUIT REGIS FACIE] cave cum Paſſeratio *faciem* hic capias pro vultu formoſo. *facies* eſt totius corporis filum atque habitus. quam in rem ut multa veterum loca congeramus nihil eſt neceſſe. unus Gellius pro multis eſto L. 13. C. 29. *quidam* faciem *eſſe hominis putant os tantum & oculos & genas, quod Graeci πρόσωπον dicunt: quando facies ſit forma omnis & modus & factura quaedam corporis totius, a faciendo dicta ut ab aſpectu* ſpecies, *& a fingendo* figura. *itaque Pacuvius in tragoedia, quae Niptra inſcribitur*, faciem *dixit* hominis *pro corporis longitudine.*

Aetate (*inquit*) integra, feroci ingenio,
facie procera virum.

.... *Ecce autem id quoque in mentem venit, quod etiam Plautus in Poenulo* faciem *pro totius corporis coloriſque habitu dixit. verba Plauti haec ſunt:*

Sed earum nutrix qua ſit facie, mihi expedi.
Statura haud magna, corpore aquilo 'ſt.
ipſa ea 'ſt.
Specie venuſta, ore parvo, atque oculis pernigris.
Formam quidem hercle verbis depinxti probe.

Praeterea memini Quadrigarium in undecimo faciem *pro ſtatura totiuſque corporis figura dixiſſe.* &c. Haec eſt illa rege digna *facies*, in qua ſtupuit Tarpeja: idcirco paullo poſt *formoſum* vocat. quod iterum ad vultum referri nequaquam debet. *Forma* enim, quae in ſpecie decora & in apta partium omnium compoſitione conſiſtit, non eſt ſemper idem quod *pulcritudo.* id quod perſpicuum fit ex verbis Ciceronis L. 9. ad famil. Epiſt. 14. *Nam cum te ſemper tantum dilexerim, quantum tu intelligere potuiſti: tum his tuis factis ſic incenſus ſum, ut nihil umquam in amore fuerit ardentius. nihil eſt enim (mihi crede) virtute formoſius, nihil pulcrius, nihil amabilius.* Corn. Nepos Iphicr. C. 3. *Fuit autem & animo magno, & corpore, imperatoriaque forma, ut ipſo aſpectu cuivis injiceret admirationem ſui.* atque hac ratione potuit Tatius *formoſus* dici, quamquam ſenex. nam ſenem facit Virgilius L. 8. Aen.

Nec procul hinc Romam, & raptas ſine more Sabinas
Conſeſſu caveae, magnis Circenſibus actis,
Addiderat, ſubitoque novum conſurgere bellum
Romulidis, Tatioque ſeni, Curibuſque ſeveris.

certe

Digitized by Google

Saepe illa immeritae cauſſata eſt omina Lunae:
Et ſibi tinguendas dixit in amne comas.
Saepe tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem laederet haſta Titi.
Dumque ſubit primo Capitolia nubila fumo,
Retulit hirſutis brachia ſecta rubis,

Et

certe non valde juvenem fuiſſe, etiam Livius innuere videtur L. 1. C. 10. *Jam admodum mitigati animi raptis erant. at raptarum parentes tum maxime ſordida veſte, lacrimiſque & querelis civitates concitabant. nec domi tantum indignationes continebant, ſed congregabantur undique ad Titum Tatium regem Sabinorum: & legationes eo, quod maximum Tatii nomen in his regionibus erat, conveniebant.*

21. IMMERITAE CAUSSATA EST OMINA LUNAE] unus Gebhardi, cum Groningano, *lumina lunae.* male. *omina* poëtis dicuntur viſa nocturna: *lunam* autem pro nocte noſter poſuit. *omina noctis* vocavit Tibullus L. 3. Eleg. 4. adi Paſſeratii Commentarios; & libr. Conjectur. C. 1. ubi multa eruditio poëtica. totum vero hoc diſtichon abeſt ab uno Regio: neque tamen debebat abeſſe. audi nunc Marollii ingenioſam verſionem: *pour expier quelques prodiges, qu'elle feignoit que la Lune luy avoit fait paroitre.* adeo verum eſt illud R. P. Buhurſii effatum: *On diroit que tout l'eſprit & toute la ſcience du monde ſoit maintenant parmi nous, que tous les autres peuples ſoient barbares en comparaiſon des François. Ce n'eſt pas un avantage & un merite en France que d'avoir de l'eſprit, parce que tout le monde en a.* Entret. ſur le Bel Eſprit. quam inſolenter hic Thraſo pullatus reddidit Vellejum (nam Vellejo ſublegit hanc gemmulam) L. 1. C. 18. *Una urbs Attica pluribus annis eloquentia, quam univerſa Graecia, uberiuſque floruit: adeo ut corpora gentis illius ſeparata ſint in alias civitates, ingenia vero ſolis Athenienſium muris clauſa exiſtimes.* non addit prudentiſſimus ſcriptor, nullum interea hominem vixiſſe Athenis, qui non eſſet diſertus & ingenioſus.

22. ET SIBI TINGUENDAS DIXIT IN AMNE COMAS] quaeſita occaſione, quò ſaepius Tatium videret. ablutione autem expiabant mala ſomnia. Papinius Theb. L. 9.

Triſtibus interea ſomnum turbata figuris
Torva ſagittiferi mater Tegeatis ephebi,
Crine dato paſſim, planti ſque ex more ſolutis,
Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas,
Purgatura malum fluvio vivente ſoporem.

& paullo poſt:

Ergo ut in amne nefas merſo ter crine piavit,
Verbaque ſollicitas matrum ſolantia curas
Addidit.

ſed & bona quoque ſomnia ritu eodem. Virgilius L. 8. Aen.

nox Aenean ſomnuſque reliquit.
Surgit, & aetherii ſpectans orientia ſolis
Lumina, rite cavis undam de flumine palmis
Suſtulit.

Servius: *quia dicitur nox etiam ſolo ſomno polluere.* Apulejus L. 11. Metam. *confeſtim diſcuſſa pigra quiete, alacer exſurgo, meque protinus, purificandi ſtudio, marino lavacro trado.* peſſime haec ceperant primi illi Enarratores. Volſcus de morbo comitiali exponit, cui maxime prodeſſe ex Cornelio Celſo docet, ſi caput frigida perfundatur. Beroaldus vero ait, Tarpejam finxiſſe ſe a luna vexari. credas ſenſiſſe, lunaticam fuiſſe Tarpejam. id adeo iis accidit, quia quid ſint *lunae omina* non intellexerunt. eſt autem *Luna* idem quod *Nox* numen, *Nox* idem quod *Luna.*

26. HIRSUTIS BRACHIA SECTA RUBIS] ridicule ex Palatinis Gebhardus *ſepta rubis* reponit, quaſi rubis circumdata & plena, undique vepribus induta. idque probare contendit loco mutilato Ciceronis, nihil omnino huc faciente. quem ecce tibi integrum e L. 5. Tuſculan. *ex eadem urbe humilem homunculum a pulvere & radio excitabo, qui multis annis poſt fuit, Archimedem: cujus ego Quaeſtor ignoratum ab Syracuſanis, cum eſſe omnino negarent, ſeptum undique & veſtitum vepribus & dumetis indagavi ſepulcrum.* vulgata lectio recta eſt ac proba. Tibullus L. 4.

Quidve juvat furtim latebras intrare ferarum,
Candidaque hamatis crura notare rubis?

Yy Ovi-

Et ſua Tarpeja reſidens ita flevit ab arce
Vulnera, vicino non patienda Jovi:
Ignes caſtrorum, & Tatiae praetoria turmae,
Et formoſa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad veſtros ſedeam captiva penates,
Dum captiva mei conſpicer ora Tati.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et valeat probro Veſta pudenda meo.
Ille equus ille meos in caſtra reportet amores,
Cui Tatius dextras collocat ipſe jubas.
Quid mirum, in patrios Scyllam ſaeviſſe capillos?
Candidaque in ſaevos inguina verſa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monſtri,
Quum patuit lecto ſtamine torta via?
Quantum ego ſum Auſoniis crimen factura puellis,
Improba virgineo lecta miniſtra foco!

Pal-

Ovidius L. 1. Metam.

Me miſerum, ne prona cadas, indignave laedi
Crura notent ſentes.

Virgilius L. 3. Georg.

vel cum tonſis inlotus adhaeſit
Sudor, & hirſuti ſecuerunt corpora vepres.

& Eclog. 10.

Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas!

T. Calpurnius Eclog. 3.

duris ego perdita ruſcis
Jam dudum, nullis dubitavi crura rubetis
Scindere.

32. DUM CAPTIVA MEI CONSPICER ESSE TATI] in Vaticano Livineji, uno Gebhardi, Borrichiano, Groningano, unoque noſtro legitur *conſpicer arma Taci.* quae lectio validiſſime firmat elegantem Viri doctiſſimi J. F. Gronovii emendationem, *ora Tati* reſtituentis L. 4. Obſ. C. 6. dum vel ſic, captiva, & in vinculis, propius ſpectem vultus illos regales Tatii mei. ita ſupra L. 3. Eleg. 11,

Gallica Parnaſi ſparſit in ora nives,

in Groningano codice legitur: pro quo alii *in arma*, vel in *arva*, habent. Tu vide (nam tanti eſt) notam ad L. 1. Eleg. 3. ℣. 16. Nic. Heinſius *Titi* malebat, ne *Tatii* nomen toties repetitum, parum concinne iterum repetatur.

35. ILLE MEOS IN CASTRA REPONET AMORES] Douza P. malebat *reportet*; quod e membranis etiam Paſſeratius adfert. Virgilius L. 9. Aen.

maculis quem Thracius albis
Portat equus, criſtaque tegit galea aurea rubra.

Horatius L. 1. Epiſt. 17.

rectius hoc, &
Splendidius multo eſt, equus ut me portet, alat rex.

Cicero Orat. poſt redit. in ſenatu, C. 11. *itaque P. Lentuli beneficio excellenti, atque divino, non reducti ſumus in patriam, ſicut nonnulli clariſſimi cives; ſed equis inſignibus & curru aurato reportati.* id ſi non recipimus, oportebit certe *reponat* legamus. ſed melius eſt *reportet*. exponunt vulgo, ille equus incolumem ſiſtet in caſtris eum quem ego amo. male. Utinam, inquit Tarpeja, (nam iſta εὐχὴ repetenda e ſuperioribus) utinam equus ille, tam carus Tatio, portet ſecum in caſtra me amantem. nam id optaverat modò:

O utinam ad veſtros ſedeam captiva penates.

τὸ

Pallados exſtinctos ſiquis mirabitur ignes,
Ignoſcat: lacrimis ſpargitur ara meis.
Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
Tu cave ſpinoſi rorida terga jugi.
Lubrica tota via eſt, & perfida: quippe tacentes
Fallaci celat limite ſemper aquas.
O utinam magicae noſſem cantamina Muſae!
Haec quoque formoſo lingua tuliſſet opem.
Te toga picta decet: non quem ſine matris honore
Nutrit inhumanae dura papilla lupae.
Sic hoſpes, pariamne tua regina ſub aula,
Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
Sin minus; at raptae ne ſint impune Sabinae,
Me rape, & alterna lege repende vices.
Commiſſas acies ego poſſum ſolvere: nuptae,
Vos medium palla foedus inite mea.

Adde

τὸ *mei amores* tantumdem valet atque *ego amore percita*. Theocritus Idyll. 7.

Σιμιχίδᾳ μὲν Ἔρωτες ἐπέπταρον.

Catullus Carm. 65.

Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo.

43. PALLADIS EXSTINCTOS] libri meliores *Pallados*, uſitata poëtis flexione. Lipſius adoleſcens tentaverat *Pallidus*, L. 2. Var. Lect. C. 8. quem foetum quamvis deinde ipſe abjecerit, atque expoſuerit; non potuit tamen evitare latratus imbellium canicularum. atqui vir factus mutavit mentem, & hunc ipſum locum recte atque erudite expoſuit C. 9, laudatiſſimi Syntagmatis de Veſta & Veſtalibus. hoc vero muſſant dicere, & factum nollent. *Palladis* nomine hic *Veſtam* appellari ait Paſſeratius. cui favet illuſtris Spanhemius Obſ. in Callimach. p. 588. atque huc etiam Lipſius ibat: & omnium primus Beroaldus.

44. LACRIMIS SPARGITUR ARA MEIS] hanc gemmulam Ciceroni noſter debere videri poteſt. Sic enim ille pro Fontejo C. 17. *Nolite pati, judices, aras Deorum immortalium, Veſtaeque matris, quotidianis virginis lamentationibus de veſtro judicio commoveri. Proſpicite, ne ille ignis aeternus, nocturnis Fonteiae laboribus vigiliiſque ſervatus, ſacerdotis veſtrae lacrimis exſtinctus eſſe dicatur.*

46. TU CAPE SPINOSI ROSCIDA TERGA JUGI] bono judicio Paſſeratius, & Nic. Heinſius reſtituunt *Tu cave*: & evincunt ſequentia. quibus iſta Jani adde, apud Naſonem L. 1. Faſtor.

Inde, velut nunc eſt, per quem deſcenditis, inquit,
Arduus in valles & fora clivus erat.
Et jam contigeras portam: Saturnia cujus
Demſerat appoſitas inſidioſa ſeras.
Cum tanto veritus committere numine pugnam,
Ipſe meae movi callidus artis opus.
Oraque, qua pollens ope ſum, fontana recluſi;
Sumque repentinas ejaculatus aquas.
Ante tamen gelidis ſubjeci ſulphura venis:
Clauderet ut Tatio fervidus humor iter.

eam fabellam paullo uberius legere licet ſub finem L. 14. Metam. Etiam Servius retulit, ſed ſine Jani nomine aut mentione, ad L. 1. Aen. ℣. 295. deinde *rorida terga* habent noſtri duo, & Groninganus, cum Borrichiano, unoque Colbertino.

53. PARIAMNE TUA REGINA SUB AULA] *aulam* pro regia non niſi nove dici putat Barthius XVI. Adv. 24. in quo fallitur plus quam dici poteſt. in promtu exempla ſunt Virgilii, Horatii, Ovidii, Ciceronis.

55. SI MINUS] lege cum Gryphiana *Sin minus*.

Yy 2 *minus*.

Adde Hymenaee modos: tubicen fera murmura conde:
Credite, veſtra meus molliet arma torus.
Et jam quarta canit venturam buccina lucem;
Ipſaque in Oceanum ſidera laſſa cadunt.
Experiar ſomnum: de te mihi ſomnia quaeram:
Fac venias oculis umbra benigna meis.
Dixit, & incerto permiſit brachia ſomno,
Neſcia ne furiis accubuiſſe novis.
Nam Veſta, Iliacae felix tutela favillae,
Culpam alit, & plures condit in oſſa faces.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
Strymonis abſciſſos fertur aperta ſinus.
Urbi feſtus erat, dixere Parilia patres.
Hic primus coepit moenibus eſſe dies,

An-

minus. ultimam literam abſorbuerat ſequentis voculae prima.

62. IPSAQUE IN OCEANUM SIDERA LAPSA CADUNT] pariter L. 2. Eleg. 3.

Dum me jucundis lapſam ſopor impulit alis.

Ovidius L. 1. Faſtor.

Lapſaque ſub terras, ortaque ſigna canam.

Statius L. 1. Achill.

ubi litora ſumma
Oceani, & genitor tepet illabentibus aſtris
Pontus.

Minucius Felix, Suada illa Chriſtiana: *Sol demergit, & naſcitur; aſtra labuntur, & redeunt; flores occidunt, & reviviſcunt.* haec militant pro lectione vulgata. Verum quum aſtra dicantur excubare, apud poëtas, & ſtationes obire; non multum aberraturum ab vero duxerim, qui hic *laſſa* legerit, id quod exſtat in Borrichiano. Seneca certe ita loquitur Hercule in Oeta, ℣. 1520. de luna:

O decus mundi, radiate Titan,
Cujus ad primos Hecate vapores
Laſſa nocturnae levas ora bigae.

& in eodem dramate ℣. 781. de ſole:

Euripus undas flectit inſtabilis vagas,
Septemque curſus volvit, & totidem refert,
Dum laſſa Titan mergat Oceano juga.

& ipſe etiam Papinius L. 2. Theb. ubi de Malea:

Stat ſublimis apex, ventoſque imbreſque ſerenus
Deſpicit, & tantum feſſis inſiditur aſtris.

Lutatius: *Super ipſum feſſa aſtra conſidunt. id eſt, per eminentiam ſui ſedem praeſtat aſtris, rapido curſu fatigatis. altitudinem voluit exprimere, quaſi illic aſtra requiem ſumant.* accedit quod hae voces, *lapſa* & *laſſa*, ſaepe confunduntur a librariis. apud eumdem Papinium libro eodem male legebatur,

hinc lapſo mutata Pyracmone temnens
Fulmina.

id quod oſtenſum pridem viris doctis, & *laſſo* repoſitum meritiſſimo jure.

63. DE TE MIHI SOMNIA QUAERAM] Heliodorus L. 3. Aethiop. *Haec dixit, ſtatimque lychnus accenſus ab ancilla ſenis juſſu inferebatur: & libationem faciebat, cum alios Deos, tum poſt ceteros Mercurium invocans: ac petebat felicem inſomniis noctem: & ut ſibi apparerent cariſſimi in ſomnis, ſuppliciter orabat.* expreſſit in re minus laeta mellitiſſimus Lotichius L. 3 Eleg. 3.

Tu quoque, ſi veterum memor eſt & pulvis amorum,
Occurras oculis ſaepe videnda meis.
Saepius in ſomno redeat tua dulcis imago,
Fidaque tangendas praebeat umbra manus.

70. STRYMONIS ABSCISSO FERTUR APERTA SINU] noli dubitare quin poëta ſcripſerit *abſciſſos fertur aperta ſinus*, familiari & ſibi & aliis Graeciſmo. Virgilius L. 11. Aen.

At medias inter caedes exſultat Amazon,
Unum exſerta latus pugnae.

ubi *latus exſerta* idem eſt quod noſtri *ſinus aperta.*

71. DIXERE PALILIA PATRES] veteres magiſtri

Annua paſtorum convivia, luſus in urbe,
Quum pagana madent fercula deliciis.
Quumque ſuper raros foeni flammantis acervos
Trajicit immundos ebria turba pedes.
Romulus excubias decrevit in otia ſolvi,
Atque intermiſſa caſtra ſilere tuba.
Hoc Tarpeja ſuum tempus rata, convenit hoſtem.
Pacta ligat, pactis ipſa futura comes.
Mons erat adſcenſu dubius, feſtoque remiſſus.
Nec mora, vocales occupat enſe canes.
Omnia praebebant ſomnos. ſed Jupiter unus
Decrevit poenis invigilare ſuis.
Prodiderat portaeque fidem, patriamque jacentem:
Nubendique petit, quem velit ipſa, diem.
At Tatius, neque enim ſceleri dedit hoſtis honorem,
Nube ait, & regni ſcande cubile mei.

Di-

giſtri ſcribunt *Parilia.* Soſipater Chariſius L. 1. *Palilia dicuntur. Pales enim dea paſtoralis eſt, cujus dies feſtus. niſi quod quidam a partu Iliae Parilia dicere maluerunt.* Marius Victorinus L. 1. Art. Gram. capite de Orthogr. *Parilia dicuntur, non Palilia: non a Pale dea, ſed quod eo tempore omnia ſata, arboreſque & herbae parturiant pariantque.* Probus in Virgil. L. 3. Geor. ℣. 1. *Pales dea eſt paſtorum, cui diem ſacrum appellant Parilia, tranſpoſita litera; quae ſi ſuo loco eſſet, Palilia potius dicerentur. qui dies natalis eſt urbis Romae, quae a paſtoribus eſt condita.* & ſic pleraſque membranas veteres Ovidii habere teſtatus eſt Nic. Heinſius. noſtri libri hic *Palilia* exhibebant.

74. QUUM PAGANA MADENT FERCULA DIVITIIS] Beroaldus dicit, in quibuſdam ſe codicibus inveniſſe *deliciis.* recte. nam iſtas Parilium delicias opponit ferculis quotidianis hominum ruſticorum, duris, atque inopia horrentibus. deinde, unde agreſtibus iſtis *divitiae*, urbe vix naſcente? etiam Paſſeratius *deliciis* malebat: quem tandem aliquando intellexit Philippus ille Silvius, Buhurſianae propaginis aureus termes.

76. TRAJICIT IMMUNDAS EBRIA TURBA DAPES] legendum eſſe *immundos pedes*, pridem oſtenderunt viri docti; Jo. Paſſeratius hoc loco; & Joſ. Caſtalio Dec. 2. Obſerv. C. 8. qui tamen ne tralatitio quidem nominandi honore dignatus eſt Paſſeratium, auctore Schoppio (hunc enim auctorem vocat) contentus. meliore fide egit Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 4. Faſtor. ℣. 781. Non ſemel *dapes* & *pedes* commutarunt. Pomponius Placenta:

Ruſtici edunt
Libenter pedibus triſtis atros intybos.

ita quidem apud Nonium legitur in *intyba*: ubi recte *dapibus* emendavit Mercerus.

78. INTERMISSA CASTRA SILERE TUBA] Papinius L. 7. Theb.

dum caſtra ſilent, ſuſpenſaque bellum
Horreſcit pietas.

id exponit vetus Scholiaſtes Barthii, *nondum nos oppugnant.* Erant itaque induciae, ſecundum noſtrum, Romanos inter ac Sabinos. quod neſcio an alibi legas.

85. PRODIDERAT PORTAEQUE FIDEM] clamculum ac furtive aperuerat, nullo ſtrepitu, ita ut nemo ſentiret. quod deinceps ne fieri poſſet, a patribus proviſum fuit. Servius ad L. 1. Aen. ℣. 453: *Cautum fuerat, poſt proditum hoſtibus a Tarpeja virgine Capitolium, ut aerei cardines fierent, quo ſtridor poſſit aperta oſtia omnibus indicare.*

89. In-

Dixit, & ingeſtis comitum ſuperobruit armis.
Haec, virgo, officiis dos erat apta tuis.
Et ſatis una malae potuit mors eſſe puellae,
Quae voluit flammas fallere, Veſta, tuas?
A duce Tarpejo mons eſt cognomen adeptus.
O vigil, injuſtae praemia ſortis habes.

89. Ingestis comitum super obruit armis] ita rem exhibet nummus L. Tituri. Plutarchus autem, in Romulo, tradit Tatium juſſiſſe ſuis, ut conventorum memores, quae ſiniſtris ferrent, omnia congererent in illam. ipſum ante alios detraxiſſe manui armillam, unaque eum hac ſcutum ei injeciſſe. Quum idem facerent omnes, auro illam injecto ſcutiſque obrutam eſſe, & numero ac pondere oppreſſam, digna proditionis mercede. haud abſimile eſt exemplum, quod refert Parthenius Nicaeenſis Erot. C. 21. Achillem enim Methymnam Lesbi obſidentem, quum ei acriter reſiſterent incolae, fuiſſe conſilii inopem, ac de urbe capienda deſperaſſe ait. ibi tum Piſidicem, regis Methymneorum filiam, Achillem de muro conſpexiſſe; & mox, amore incenſam, miſiſſe ad eum nutricem, quae polliceretur tradituram ſe illi urbem, ſi quidem ipſam velit habere pro uxore. id promiſiſſe Achillem. poſtquam vero urbem in ſuam poteſtatem redegiſſet, commotum indignitate facti, exhortatum fuiſſe milites, ut puellam lapidibus obruerent. parem deinde hiſtoriam de Cyro ae Nanide Croeſi filia ſubnectit capite inſequente. de Scylla & Minöe omnia ſunt nota.

91. Et satis una malae] huc revocavi hos duos verſus; qui loco valde alieno legebantur ſub ipſum Elegiae initium; nec puto invitis elegantioribus ingeniis.

94. O vigil, injustae praemia sortis habes] admodum hic aeſtuat Paſſeratius, faſſus tandem, locum eſſe valde obſcurum. ceteri nihil adtulerunt. mihi videtur ſermo eſſe de canibus Capitolii cuſtodibus, quos Tarpeja omnes ferro necaverat, ne hoſtem proderent latratu. id ſane canibus tum quidem nequiter expetivit: quamquam pejore etiam ſorte fuerunt poſt urbem a Gallis Senonibus direptam, defenſumque a Manlio Capitolium. Plinius L. 29. C. 4. *de anſerum honore, quem meruere Gallorum in Capitolium aſcenſu deprehenſo, diximus. Eadem de cauſſa ſupplicia annua canes pendunt inter aedem Juventatis & Summani, vivi in furca ſambucea arbore fixi.* Servius ad L. 8. Aen. ℣. 652. *Manlius cuſtos Capitolii Gallos detruſit ex arce, clangore anſeris excitatus, quem privatus quidam dono Junoni dederat. Qua cauſſa poſtea eo die, quo hoc factum eſt, canes, qui tunc dormientes non ſenſerant, cruci ſuffigebantur: anſeres auro & purpura exornati in lecticis geſtabantur.* dices, Quid iſta canum contumelia ad canes Tarpejae? nihil ſane. Videtur tamen noſter duas iſtas hiſtorias confudiſſe & canum annua ſupplicia ex ipſis urbis primordiis deduxiſſe; quae inſtituta demum fuerunt poſt celebre illud facinus M. Manlii Capitolini. Pari certe errore poëta Simulus (cujus verſus nobis Plutarchus ſervavit in vita Romuli) Tarpejam non Sabinis, ſed Gallis prodidiſſe Capitolium, in literas miſit. & noſter, paullo altius, Scyllarum duarum hiſtorias uno diſticho commiſcuit. haec ego ſic mecum cogitabam, non ut pro certis adſtruerem, ſed ut elicerem meliores doctiorum hominum ſententias. ſi tamen ad has minutias deſcendere dignabuntur quidam eruditionis non minus profundae, quam fuit olim Democriti puteus, in quo latere Veritas credebatur.

V. Ter-

V.

TErra tuum ſpinis obducat, lena, ſepulcrum,
Et tua, quod non vis, ſentiat umbra ſitim:
Nec ſedeant cineri manes, & Cerberus ultor
Turpia jejuno terreat oſſa ſono:
Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordique toro peſſima ſemper avis.
Penelopen quoque neglecto rumore mariti
Nubere laſcivo cogeret Antinoo.
Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et volucris nidis eſſe noverca ſuis.

Quip-

2. Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim] o lena, ſitias aeternum apud inferos, quae nunc tam inlibenter ſitis. talis propemodum eſt Naſonis in lenam aniculam imprecatio L. 1. Amor. Eleg. 8.

Dii tibi dent nulloſque lares, inopemque ſenectam,
Et longas hiemes, perpetuamque ſitim.

nihil hoc loco mutant libri: tamen iſtud *quod non vis* neſcio quo modo ſuſpectum eſt mihi. ex literarum veſtigiis, & ductu, conjici poſſe videtur, olim ſcriptum fuiſſe *quod metuis*, id deinde corruptum in *quod nevis*, concinnavit nobis frigidum iſtud *quod non vis*. quare vix eſt ut dubitem locum fore ſanum, ſi legeris, pauxilla immutatione,

Et tua, quam meruit, ſentiat umbra ſitim.

vides, quam non coacte elementa in ſuam ſingula revocentur ſedem, ſenſumque faciant non commodum modo, ſed & concinnum, & argutum. nam anicula merobiba non poterat gravius puniri apud inferos, quam ſi ſemper ſitiret, eam ob cauſſam videlicet quod apud ſuperos ſemper bibiſſet. ingenioſior eſt Nic. Heinſii lectio, Not. in Ovid. L. 2. Faſtor. ℣. 572:

Et vetula inviſam ſentiat umbra ſitim.

verum quum paullo licentius abeat a membranis, promiſeritque Vir ſummus dicturum uberius ad ipſum Propertium; ſuſtinebimus adſenſum, cum voto ut quamprimum in lucem ac manus ſtudioſorum hominum veniat deſideratiſſimus ſagacis ingenii labor. interea neque noſtram conjecturam tam cupide amamus, ut nolimus de via decedere meliora ac certiora adferenti.

7. Neglecto rumore mariti] male Paſſeratius *marito* ſupponit, vel *maritae*, h. e. fama pudicitiae conjugalis. *rumor mariti* eſt fama de marito ſparſa in vulgus. Cicero L. 3. ad Quintum fr. Epiſt. 8. *Rumor dictatoris injucundus bonis: mihi etiam magis quae loquuntur.* rumor de dictatura Pompejo deferenda. Ovidius L. 6. Metam.

Lydia tota fremit: Phrygiaeque per oppida facti
Rumor it, & magnum ſermonibus occupat orbem.

rumor de Arachne in araneam mutata. Penelope autem procorum nulli omnino nubere volebat, quia rumor erat Ulixem vivere etiamnum, neque in mari periiſſe. Lucilius, apud Priſcianum L. 9.

Nupturum te nupta negas, quia vivere Ulixem
Speras.

8. Nubere lascivo cogeret Antinoo] invidioſe auget aniculae noxiam ſcientiam, a re ſcilicet quam nullo modo fieri poſſe ipſe ſtatuebat. apud Homerum dicit Penelope, omnes ſibi procos odio eſſe atque exſecrationi; Antinoum vero ante omnes: neque ſe minus reformidare eum, quam nigram mortem, L. 17. Odyſſ. ℣. 497.

11. Col-

Quippe & Collinas ad foſſam moverit herbas,
Stantia currenti diluerentur aqua.
Audax cantatae leges imponere Lunae,
Et ſua nocturno fallere terga lupo.

15 Poſ-

11. COLLINAS AD FOSSAM MOVERIT HERBAS] intra portam Collinam, ubi Sceleratus Campus. Feſtus: *Sceleratus campus appellatur prope portam Collinam, in quo virgines Veſtales, quae inceſtum fecerunt, defoſſae ſunt vivae.* talibus locis gaudebant tales aniculae. Papinius L. 4. Theb.

Stygiis accommoda quippe
Terra ſacris, multoque placent ſola pinguia tabo.

Lucanus L. 6. in re pari:

vanum ſaevumque furorem
Adjuvat ipſe locus, vicinaque moenia caſtris Aemonidum.

hodie quoque ſacra fere ſua facere dicuntur circa cruces, & patibula, & ſepulcreta facinoroſorum. ejus moris antiqui exemplum valde ridiculum narrabit tibi hortorum cuſtos apud Horatium L. 1. Sat. 8. non inultus teſtis, diffiſſis prae terrore ficulnis natibus. Erat & templum Veneris Erycinae prope Collinam portam, ubi Lethaeus Amor, auctore Ovidio Remed. Amor. & L. 4. Faſtor. iſta autem Venus fere a meretricibus profeſſis colebatur. itaque non ſine delectu bono haec anicula coram Diis praeſidibus artes ſuas exercebat, quibus hominum mentes aut illaquearet in amorem, aut ſolveret. *Foſſam* hic capiunt pro ea qua defodiebantur Veſtales. male. de ſcrobe magica accipiendum recte Scaliger monebat. Ovidius L. 7. Metam.

Haud procul egeſta ſcrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultroſque in guttura velleris atri
Conjicit; & patulas perfundit ſanguine foſſas.

Horatius Epod. 5.

Abacta nulla Veja conſcientia
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus.

ita etiam expoſuit Delrius L. 2. Diſquiſit. magic. Quaeſt. 11. & nunc quoque mentio frequens eſt talium ſcrobium in quaeſtionibus ſagarum. *Stantia* ſunt ſegetes, frutices, arbores, & quidquid ſupra terram exſtat ac prominet. haec enim praecipue ſubitis imbribus ad interitum dare, aut etiam letali grandine converberare dicuntur maleficae mulieres. interpres Pariſinus, homo quantivis pretii, hunc locum eſſe valde obſcurum pronuntiat: deinde, poſt miſſa in compendium verba Paſſeratii, prudenter ſibi ac verecunde ſilendum judicavit. Marollius admodum ſignanter verterat: *Si elle jetta dans une foſſe les herbes qui croiſſent ſur les collines.* Ite nunc, juventus noſtra, & legendis Scriptorum Latinorum verſionibus Gallicis liberale otium veſtrum oblectate.

14. ET SUA NOCTURNO FALLERE TERGA LUPO] nihil hac fabella decantatius: & poſſet facile grandis aliquis liber expleri ſolis nominibus eorum, qui rem ultro citroque diſcuſſerunt. pro eo tibi ego aliquid dabo, unde Servium expleas, in libris vulgatis hac parte mutilum, ad L. 1. Geor. ℣. 16. SALTUSQUE LYCAEI. *Montis Arcadiae.* addit liber ſcriptus: *λύκος Graece dicitur Lupus, unde in Lycaeo quibuſdam ſacris deguſtatis vertebantur in lupos, & poſt decem annos revertebantur in priſtinum ſtatum, ſi hominum carnibus non veſcerentur.* aliquanto explicatius Pauſanias, de quo Servius hauſiſſe videtur, initio Arcadicorum, ſive L. 8. ubi de Lycaone: *at hic ad Jovis Lycaei aram infante mactato, humanum ſanguinem libavit: quare inter ipſa ſacra in lupum mutatum tradunt. cui certe famae facile poſſum aſſentiri. ------ ------ Nam & poſt Lycaonem, in iiſdem Lycaei Jovis ſacris, alium quemdam fuiſſe ex homine lupum factum tradunt: non tamen in reliquum omne vitae tempus; ſed decimo tandem anno, ſi interea humana carne abſtinuiſſet, priſtinam hominis figuram recepiſſe: ſin hominis carnes guſtaſſet, lupum eſſe numquam deſiſſe.* ſacrorum deguſtatio, quam Servius tangit, apud Platonem eſt, ſub finem L. 8. de Rep. nimirum apud templum Lycaei Jovis in Arcadia, quiſquis humana viſcera cum aliarum victimarum viſceribus inciſa atque commixta forte guſtaſſet, eum coactum fuiſſe lupum fieri. tempus alii uno anno coarctarunt: nempe ut novem annos eſſent lupi, decimo humanae figurae reſtitueren-

Poſſit ut intentos aſtu caecare maritos,
Cornicum emeritas eruit ungue genas.
Conſuluitque ſtriges noſtro de ſanguine, & in me
Hippomanes foetae ſemina legit equae.

Exor-

tuerentur. ſic Euanthos apud Plinium L. 8. C. 22. ſic Varro apud Auguſtinum L. 18. de Civit. Dei C. 17. Noſtrates hoc verſipelle hominum genus elegante vocabulo *weerwolven* vocant, quaſi qui viciſſim nunc homines ſint, nunc iterum lupi. & ſane ita loquitur Pomponius Mela L. 2. C. 1. *Neuris ſtatum ſingulis tempus eſt, quo, ſi velint, in lupos, iterumque in eos qui fuere, mutentur.*

15. Posset et intentos] ſententia exigit, *Poſſit ut intentos.*

15. Astu caecare maritos] ut ne viderent quae videbant. Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Haec mihi compoſuit cantus, quis fallere poſſes.
Ter cane, ter dictis deſpue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam:
Non ſibi, ſi in molli viderit ipſe toro.

addit vero non ſine lepóre, & ut amatorem in rem ſuam callidum decebat,

Tu tamen abſtineas aliis. nam cetera cernet
Omnia: de me uno ſentiet eſſe nihil.

tale pharmacum, ſine ulla incantatione, invenerunt feminae Luſitanae in herba *Dutroa.* ſuper qua videndus Linſchotanus noſter, & rerum Indicarum Scriptores.

16. Cornicum immeritas eruit ungue genas] recte dixit *ungue.* ſolebant enim ſagae ungues nutrire quam longiſſimos. Horatius Epod. 5.

Hic irreſectum ſaeva dente livido
Canidia rodens pollicem.

& L. 1. Sat. 8.

ſcalpere terram
Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
Coeperunt.

hanc porro aniculam cornicibus oculos effodere, non re vera, ſed allegorice dictum exponit Beroaldus; eumque ſecutus Paſſeratius; &, qui utrumque inclementiſſime expilavit, Philippus Silvius T. E. C. P. ut alludatur proverbium *cornicum oculos configere.* quod ſi verum eſt; vellem oſtendiſſet nobis Hercules iſte Celta in ſua, quam vocat, interpretatione, quem ſenſum hoc loco faciat id proverbium. magnis iſtis nominibus ignoſco: patimur enim quiſque ſuos manes: huic fuco inerti non poſſum, exſcribenti paſſim quae numquam intellexit. imo vero ipſiſſimos cornicum oculos effodiebat anicula, non allegorice, ſed re vera. inſignis eorum uſus in rebus magicis; ſed praecipue ſi exemti eſſent atque eruti cornicibus quam maxime vetulis. auctorem do Naſonem L. 7. Metam.

nec defuit illic
Squamea Cinyphii tenuis membrana chelydri,
Vivaciſque jecur cervi: quibus inſuper addit
Ora caputque novem cornicis ſaecula paſſae.

unde ſimul obſervabis legendum videri apud Noſtrum *emeritas genas*, i. e. veteres vetuſtas, ut Plautus loquitur, annoſas, ac carioſas, jam innumerorum annorum ſtipendiis functas, ducta a re caſtrenſi tranſlatione. quales poëtis creberrimae in hac ipſa voce. vide quaſdam inſigniores apud J. F. Gronovium L. 4. Obſerv. C. 19. apud Nic. Heinſium Not. in L. 15. Metam. ℣. 186. noſter quoque, eleg. ult. *emeritum rogum* vocat, qui deſiit ardere. iſtud *im* ex ſyllaba ultima voculae proxime praecedentis enatum fuit, quo errore nihil popularius apud librariorum nationem. Cornicem inter aves mali auſpicii ponit Plinius L. 10. C. 12. & Prudentius

Cur Cremerae in campis cornice vel oſcine parra
Nemo Deûm monuit perituros Marte ſiniſtro
Ter centum Fabios?

& Servius ad Eclog. 9. ℣. 15. recte igitur in apparatu magico. neque tamen ſoli iſtic oculi cornicum: ſuos ipſi quoque dracones largiri perhibebantur. Lucanus L. 6.

non ſpuma canum quibus unda timori eſt,
Viſcera non lyncis, non dirae nodus hyaenae
Defuit, & cervi paſti ſerpente medulla;
Non puppim retinens, Euro tendente rudentes,
In mediis echeneis aquis, oculique draconum.

Digitized by Google

Exornabat opus verbis, ceu blanda perurat,
Saxoſamque terat ſedula culpa viam:
Si te Eoa, Doroxanium, juvat aurea ripa,
Et quae ſub Tyria concha ſuperbit aqua:
Eurypylique placet Coae textura Minervae,
Sectaque ab Attalicis putria ſigna toris:
Seu quae palmiferae mittunt venalia Thebae,
Murreaque in Parthis pocula cocta focis:
Sperne fidem, provolve Deos, mendacia vincant,
Frange & damnoſae jura pudicitiae.
Et ſimulare virum, precium facit. utere cauſſis:
Major dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,
Poſt modo mercata pace premendus erit.

De-

19. EXORNABAT OPUS VERBIS] libri fere *exorabat* habent, quod non eſt nauci. Plinius L. I. Epiſt. 8. *ii vero qui benefacta ſua verbis adornant, non ideo praedicare, quia fecerint; ſed ut praedicarent, feciſſe creduntur.* Quintilianus L. 4. C. 2. *Ego vero narrationem, ut ſi ullam partem orationis, omni qua poteſt gratia & venere exornandam puto.*

20. SAXOSAMQUE TERAT SEDULA CULPA VIAM] aliud agunt qui haec capiunt de via ſacra. Tu refer ad callidam induſtriam aniculae, corrumpentis ſedula vafritie ſimplicem puellae animum. quod erat initio difficile, & laboris plenum. Et recte Scaliger vidit eſſe proverbii ſpeciem, *terere ſaxoſam viam*, pro eo quod eſt in difficultatibus verſari. Feſtus: *Scrupi dicuntur ſaxa aſpera & difficilia attrectatu. unde & ſcrupuloſam rem dicimus, quae aliquid in ſe habet aſperi.* Cicero Divinat. in Q. Caecil. C. II. *intelligo, quam ſcopuloſo difficilique in loco verſer.* talia autem loca longo attritu fiunt planiora, & laeviora. ad coenam aſperam minuſque mollem Plautus tranſtulit Capt. Act. I. Sc. 2.

I modo, venare leporem: nunc erim tenes.
Nam meus ſcrupoſam victus commeat viam.

utitur hac ipſa locutione puriſſimi oris ſcriptor M. Minucius Felix: *igitur ut qui viam terit, eo felicior, quo levior incedit: ita beatior in hoc itinere vivendi, qui paupertate ſe ſublevat, non ſub divitiarum onere ſuſpirat.* ceterum *ſedula lympha* legitur in noſtro primo, inque Borrichiano. quod non debet attendi.

21. DORIXANTUM] ita Scaliger. mirifice hic turbant libri. Turnebus legebat *Doroxanium*, L. 21. C. 17. quod ego verum eſſe puto. certe in Groningano perſpicue exſtat,

Si te Eoa Doroxantum juvat aurea ripa.

ubi ſi *t* mutaveris in *i*, habebis rem factam. ceteras membranarum hallucinationes non libet memorare, ita extra oleas ſpatiantur.

28. FRANGE ET DAMNOSAE JURA PUDICITIAE] in vulgatis eſt *Cedant damnoſae.* unde falſo Paſſeratius credidit τὸ *frange* eſſe gloſſema τοῦ *cedant.* omnes libri huc adludunt, & vel *frangent* habent, vel *franget.* in Groningano claris literis legitur *Frange & damnoſae.* quo modo jam olim emendaverat acutiſſimus Lipſius L. 2. Ant. Lect. C. 20. admodum jucundus eſt Gebhardi conatus refingentis,

Caede & damnoſae dura pudicitiae.

ut dicat poëta: Duram pudicitiam, quae damnoſa eſt, concide ac demolire. talium ingeniorum labor debebat conſiſtere intra diligentiam contendendi inter ſe membranas vetuſtas, neque pennas extendere majores nido. nocent enim, dum volunt juvare. *frangere leges, frangere foedus, frangere fidem*, & talia multa, paſſim apud Ciceronem leguntur.

34. FAC

Denique ubi amplexu Venerem promiſeris emto;
Fac ſimules puros Iſidis eſſe dies.
Ingerat Apriles Iole tibi: tundat Amycle,
Natalem Majis idibus eſſe tuum.
Supplex ille ſedet: poſita tu ſcribe cathedra
Quidlibet. has artes ſi pavet ille, tenes.
Semper habe morſus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet eſſe datos.
Nec te Medeae delectent probra ſequacis:
Nempe tulit faſtus auſa rogare prior.
Sed potius mundi Thais pretioſa Menandri,
Quum ferit aſtutos comica moecha Getas.

45 In

34. FAC SIMULES PUROS ISIDIS ESSE DIES] omnes membranae, quaſi olearii in Velabro, habent

Fac ſimiles puros ſideris eſſe dies.

unde Volſcus notavit, tranſlationem eſſe a ſereno ſole. primus Beroaldus verum vidit. qua eum laude minime fraudare debemus. de Caſto Iſidis omnia hodie nota: tum temporis non item.

41. NON TE MEDEAE] magis placet Groningani ſcriptio, *Nec te Medeae.*

43. MUNDI THAIS PRETIOSA MENANDRI] *blandi* habet unus Regius, pro *mundi.* male. *mundus* hic valet elegans, cultus, totus a pyxide & ſpeculo. talis autem erat Menander. Phaedrus L. 5. Carm. 2.

In quis Menander, nobilis comoediis;
Quas, ipſum ignorans, legerat Demetrius,
Et admiratus fuerat ingenium Viri;
Unguento delibutus, veſtitu adfluens,
Veniebat greſſu delicato & languido.

ita in Vertumno habuimus modo *mundum inſtitorem.* recte porro ac conveniente epitheto dicitur Thais *pretioſa,* quae noctem ſuam magno vendit, quae care habetur. ita ſupra L. 3. Eleg. 11.

Quaeritis unde avidis nox ſit pretioſa puellis.

Beroaldi *praedoſa* non placet: minus multo Gebhardi *ſpatioſa.* poterat eos expedire Clitipho ille Terentianus, Heaut. Act. 2. Sc. 1.

Nam hic Clinia, etſi is quoque ſuarum rerum ſatagit, tamen
Habet bene ac pudice eductam, ignaram artis meretriciae.
Mea 'ſt potens, procax, magnifica, ſumtuoſa, nobilis.

adde, ſi voles, J. F. Gronovium Obſerv. in Script. Eccleſ. C. 2. & ſcito, nos in octo libris *pretioſa* inveniſſe. quae vocula non tantum de ea dicitur, quae gaudiis ſuis elocandis pretium ipſa ponit, ſed & de illo qui damnoſa mercede conducit. Horatius L. 3. Od. 6.

Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito, ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter
Dedecorum pretioſus emtor.

44. QUUM FERIT ASTUTOS COMICA MOECHA GETAS] quum ſervum aliquem vafrum & fraudulentum ipſa fraudulentior fallit, ac bolo opimo emungit. Tranſlatio de ludo gladiatorio ducta, qualis illa L. 3. Eleg. 2.

Ut per te clauſas ſciat excantare puellas,
Qui volet auſteros arte ferire viros.

praeiverat Terentius Phorm. Act. 1. Sc. 1.

porro autem Geta
Ferietur alio munere, ubi era pepererit:
Porro autem alio, ubi erit puero natalis dies:
Ubi initiabunt: omne hoc mater auferet,
Puer cauſſa erit mittundi.

pulcre Epicharmus ille Umber Trinum. Act. 2. Sc. 1.

qui ab eo quod amat
Quam extemplo ſaviis ſagittatis percuſſus eſt, illico res foras
Labitur, liquitur. Da mihi hoc, mel meum, ſi me amas, ſi audes.
Ibi ille cuculus; Ocelle mi, fiat! & iſtuc, & ſi amplius vis dari,
Dabitur! ibi illa pendentem ferit.

 Marol-

In mores te verte viri: ſi brachia jactat,
I comes, & voces ebria junge tuas.
Janitor ad dantes vigilet: ſi pulſet inanis,
Surdus in obductam ſomniet uſque ſeram.
Nec tibi diſpliceat miles non factus amori,
Nauta nec attrita, ſi ferat aera, manu.
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cretati medio quum ſaliere foro.

Au-

Marollium audi: *quand cette courtiſane, perſonnage de tant de comedies, fait donner force coups de baſton à des Geta ruſez.* quî poterat feſtivius?

45. IN MORES TE VERTE VIRI] expreſſit hanc locutionem Papinius L. 5. Theb.

Ut fera, quae placido rabiem deſueta magiſtro
Tardius arma movet, ſtimuliſque & verbere crebro.

In mores negat ire ſuos.

45. SI CANTICA JACTAT] ita omnes libri: neque obſtat Latinitatis ratio. nam *jacere* & *jactare vocem*, *maledicta*, *convicia*, *contumelias*, *injuriam*, & plurima id genus, apud optimum quemque ſcriptorem reperiuntur. tamen verior mihi lectio videtur, quam reponit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Remed. Amor. ꝟ. 334, *ſi brachia jactat*. h. e. ſi ſaltat. nam manuum magis & brachiorum motu, quam pedum, ſe commendabant veterum ſaltationes. vide quae iſtic & commode & copioſe ex poëtis Latinîs adducuntur exempla. Lucretius L. 4.

Quod ſupereſt, non eſt mirum, ſimulacra moveri,
Brachiaque in numerum jactare, & cetera membra.

tum paullo poſt:

Quid porro, in numerum procedere quom ſimulacra
Cernimus in ſomnis, & mollia membra movere,
Mollia mobiliter quom alternis brachia mittunt?
Et repetunt oculis geſtum pede convenienti?

valide etiam juvat id quod ſtatim ſequitur, *voces ebria junge tuas*. neque enim ſaltatio apud veteres erat hominum bene ſobriorum; neque in eo pretio, quo eſt hodie apud gentes cultiores. Horatius L. 2. Sat. 1.

ſaltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit fervor capiti, numeruſque lucernis.

Cicero Orat. pro Murena C. 6. *Saltatorem appellat L. Murenam Cato. Maledictum eſt, ſi vere objicitur, vehementis accuſatoris: ſin falſo, maledici conviciatoris. Quare cum iſta ſis auctoritate, non debes, M. Cato, arripere maledictum ex trivio, aut ex ſcurrarum aliquo convicio, neque temere conſulem populi Romani* SALTATOREM *vocare: ſed conſpicere, quibus praeterea vitiis affectum eſſe neceſſe ſit eum, cui vere iſtud objici poſſit. Nemo enim fere ſaltat ſobrius, niſi forte inſanit: neque in ſolitudine, neque in convivio moderato, atque honeſto. Tempeſtivi convivii, amoeni loci, multarum deliciarum comes eſt extrema ſaltatio. Tu mihi arripis id, quod neceſſe eſt omnium vitiorum eſſe poſtremum: relinquis illa, quibus remotis hoc vitium omninò eſſe non poteſt.* his recte perpenſis, non poſſum quin ambabus manibus amplectar belliſſimam Viri magni emendationem.

49. MILES NON FACTUS AMORI] Paſſeratius e ſuis profert, *miles modo factus amori*: quae etiam lectio eſt codicis Groningani, ac Borrichiani. non diſplicet vulgata. tamen & iſtam tueri poſſis collatione loci Ovidiani L. 3. Amor. Eleg. 8.

Ecce recens dives, parto per vulnera cenſu,
Praefertur nobis ſanguine paſtus eques.

52. CAELATI MEDIO CUM SALIERE FORO] *Cretati* conjiciebat Paſſeratius, quia ſervorum venalium pedes gypſo notati, & ſigillo, vel heri, vel reipublicae, ſignati. ante Paſſeratium id quoque in mentem venerat Jano Durantio Caſellio L. 1. Variar. C. 10. omnino recte. alii *gypſatos* dixerunt, quod tantumdem valet. Tibullus L. 2. Eleg. 6.

regnum ipſe tenet, quem ſaepe coëgit
Barbara gypſatos ferre cataſta pedes.

Oti-

Digitized by Google

Aurum ſpectato, non quae manus afferat aurum.
Verſibus auditis quid, niſi verba, feres?
Qui verſus, Coae dederit nec munera veſtis,
Iſtius tibi ſit ſurda ſine aere lyra.
Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus,
Utere, ne quid cras libet ab ore dies.

Vidi

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Nec tu, ſi quis erit capitis mercede redemtus,
Deſpice gypſati nomen inane pedis.

Juvenalis Sat. 1.

Vincant divitiae: ſacre nec cedat honori,
Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Plinius L. 35. C. 17. *Eſt & viliſſima* [creta] *qua Circum praeducere ad victoriae notam, pedeſque venalitiorum trans mare advectorum denotare inſtituerunt majores.* & C. 18. ejuſdem libri: *Hoc eſt inſigne venalitiis gregibus, opprobriumque inſolentis fortunae: quos & nos adeo potiri rerum vidimus, ut Praetoria quoque ornamenta decerni a Senatu, jubente Agrippina Cl. Caeſaris, viderimus libertis, tantumque non cum laureatis faſcibus remitti illo, unde cretatis pedibus advenіſſent.* qui locus unice facit ad tuendam ac probandam hujus verſiculi emendationem. cui alicubi calculum ſuum adjeciſſe ſcio doctiſſimum Gronovium. Joannes Rhodius *caelatos* exponit, cauterio inuſtos, Not. ad Scribon. Larg. p. 310. quod huic loco bene ut conveniat, vix mihi patior perſuaderi.

55. QUI VERSUS, COAE DEDERIT NEC MUNERA VESTIS] legendum opinor *veſti.* qui verſus tibi dederit, non addito auro, unde ematur veſtis Coa. ellipſis eſt, bonis ſcriptoribus frequens. Ovidius L. 1. Art. Amat.

Quid, quaſi natali quum poſcit munera libo,
Et quoties opus eſt, naſcitur ipſa ſibi?

Martialis L. 11. Epigr. 27.

Vel, quum perfricuit frontem, poſuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque rogat.

Apulejus Apolog. *nam petiſſe eum a me aliquid terſui dentium, verſus teſtantur.* & mox: *ſunt enim ſimiliter etiam in iſta vitae humanae tempeſtate levia ſuſtentatui, gravia demerſui.* vide notata doctiſſimo Gronovio ad Senec. L. 2. de Ira C. 25. tamen vulgata ferri poteſt, neque eſt ſine exemplo. Corn. Nepos Phocion. C. 1. *Hic cum a rege Philippo munera magnae pecuniae repudiaret.* Ovidius L. 14. Metam.

Adde, quod eſt juvenis: quod naturale decoris
Munus habet: formaſque apte fingetur in omnes.

56. IPSIUS TIBI SIT SURDA SINE ARTE LYRA] melius liber Groninganus, *Iſtius tibi ſit ſurda ſine aere lyra.* iſtius lyra, inops, & ab aere deſtituta, mutum tibi tinniat. atque ita etiam in ſuis invenerant Volſcus, Paſſeratius, Gebhardus. neque Scaligero diſplicebat. Anicula alia apud Ovidium in eodem negotio eadem monet, L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ecce, quid iſte tuus, praeter nova carmina, vates
Donat? amatoris millia multa leges.
Qui dabit, ille tibi magno ſit major Homero.
Crede mihi; res eſt ingenioſa dare.

57. DUM RUGIS INTEGER ANNUS] minus recte haec Tibullo dedit J. F. Gronovius Diatr. Statian. C. 51.

58. NE QUIS EAT LIBER AMORE DIES] haec verba ut ut ſenſum faciunt non omnino malum, & ferri poſſe videntur; tamen ſunt ſpuria ac ſuppoſititia. unde noſti? inquies. nam ſi in iis libris, quos tu conſuluiſti, non exſtant; potuerunt ſane exſtitiſſe in aliis, quorum ad te uſus non pervenit. Ita eſt. Verum ego te ad ipſum mangonii cubile ducam. Antonius Volſcus, qui omnium primus auſus eſt manum admovere poetae noſtro, ſaepe interpolatricem, bis vel ter ſalutiferam, ſic notatum reliquit in commentario ſuo: *Ita ſcriptum in vetuſtis codicibus obſervavimus, Ne quid cras libet ab ore dies: ſed abſonum adeo atque ſalebroſum videtur, ut rectius legi videatur, Ne quis eat liber amore dies.* Ea fuit iſtorum temporum libertas, an licentia, ut mutarent audacter quidquid non intelligebant; & explerent de ſuo ſi quam offendiſſent lacunam. Cujus rei teſtes ante alios idonei nobis eſſe poſſunt Lucretius, & Catul-

lus.

Vidi ego odorati victura roſaria Paeſti,
Sub matutino cocta jacere Noo.
His animum noſtrae dum verſat Acanthis amicae,
* * *
Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae
Ob meritum ante tuos guttura ſecta focos.
Vidi ego rugoſo tuſſim concreſcere collo,
Sputaque per dentes ire cruenta cavos:
Atque animam in tegetes putrem exſputare paternas.
Horruit algenti tegula curta foco.

Ex-

lus: qui quum manibus multorum tererentur, experti ſunt non perfunctorie malas multorum manus: ne quid nunc addam de aliorum ſcriptorum pari fato. nos itaque profligatis Volſci affaniis eò unde infelicem pedem attuleranr, jure poſtliminii in ſedem ſuam reponamus genuina poëtae noſtri verba, addicentibus octo libris vetuſtis. Hanc tam elegantem tamque bellam lectionem quum ad oram ſui codicis notaſſet Marcellus Cervinus, multorum olim MSS. librorum poſſeſſor; poſtea eam quaſi pro conjectura Cervini examinandam eruditis obtulit Roberti Titii ſtupor L. 2. Locor. Controv. C. 8. peſſima porro anicula firmat ſententiam ſuam exemplo roſarum. neque poterar aptius. formae enim par eſt admodum ac ſimilis cum eo flore brevitas.

pereunt hodie, niſi mane legantur.

pulcre Seneca Hippolyt. ỷ. 764. quo loco & lectio ſimul noſtra corroboratur.

Anceps forma bonum mortalibus
Exigui donum breve temporis,
Ut velox celeri pede laberis!
Non ſic prata novo vere decentia
Aeſtatis calidae deſpoliat vapor:
Saevit ſolſtitio cum medius dies,
Et noctem brevibus praecipitat rotis,
Langueſcunt folio lilia pallido,
Et gratae capiti deficiunt roſae:
Ut fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formoſi ſpolium corporis abſtulit.

& ſapiens eſt effatum mali Imperatoris: *Scias nec gratius quidquam decore, nec brevius.*

63. VENUS O REGINA] ut *reges* dicebantur omnes Dii, ita Deae omnes *reginae*, ſaepe vel rei vel loci nomine adjecto, ſaepe omiſſo. Horatius L. 1. Od. 30.

O Venus regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron.

L. 3. Od. 26.

O quae beatam diva tenes Cyprum, &
Memphim carentem Sithonia nive,
Regina, ſublimi flagello
Tange Chloën ſemel arrogantem.

ſic *Juno regina* paſſim legitur in utroque opere Homeri. Virgilius L. 1. Aen.

Aſt ego, quae divûm incedo regina, Joviſque
Et ſoror & conjux.

L. 7.

Nec minus interea extremam Saturnia bello
Inponit regina manum.

Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 72. *teque, Juno regina, cujus duo fana duabus in inſulis poſita ſociorum, Melitae, & Sami, ſanctiſſima & antiquiſſima, ſimili ſcelere idem iſte omnibus donis ornamentiſque nudavit.* templum dictator Camillus *Junoni reginae* vovit, & Vejis captis in Aventino dedicavit, ſigno cum celeberrima pompa Romam tranſlato. quod operoſe deſcribit Livius L. 5. C. 21. 22. & Plutarchus in vita Camilli. erat & alterum templum *Junonis reginae* in Capitolio, a M. Aemilio votum praelio ultimo, quo cum Liguribus ſignis collatis conflixir. ejus templi meminit idem Livius L. 39. C. 2. & Cicero orat. pro domo ſua C. 57. plurima mentio eſt *Junonis reginae* in antiquis inſcriptionibus apud Boiſſardum, Manutium, Gruterum, Reineſium; uti & *Iſidis reginae.* nam & haec Juno credita eſt. in gemma vetere Stephani Vinandi Pighii legebatur ISI. REGINA. AD. IWA. ME Ejus gemmae apoſphragiſma erat cornu copiae, ſceptrum, malum punicum, temo, globus.

67. ANIMAM IN TEGETES PUTREM EXSPIRARE

Exſequiae fuerunt rari furtiva capilli
   Vincula, & immundo pallida mitra ſitu,
Et canis in noſtros nimis experrecta dolores,
   Quum fallenda meo pollice clauſtra forent.
Sit tumulus lenae curto vetus amphora collo:
   Urgeat hanc ſupra vis, caprifice, tua.

Quiſ-

RARE PATERNAS] non diſplicet Gebhardi *exſputare*: ut de anicula contemtiſſima maxime contemtibilia uſurpet verba. Seneca Troad. ℣. 1169.

quo meas lacrimas feram?
Ubi hanc anilis exſpuam leti moram?

& L. 3. de Ira C. 43. *jam ipſum ſpiritum exſpuimus: interim dum trahimus, dum inter homines ſumus, colamus humanitatem.* plura ſubjiciet Juſtus Zinzerlingus Promulſ. Crit. C. 14. unde diſces, certam eſſe Gebhardi conjecturam, non arbitrariam. Ceterum *segetes paternas* valde mordaciter dixit poëta, objiciens lenae mendicitatem haereditariam. Beroaldus & Paſſeratius proferunt e libb. *tegetes patentes*, i. e. undique apertas & rimoſas. in noſtris nihil tale offenditur. & friget ſane, ac languet, ad acrimoniam vocis receptae.

68. HORRUIT ALGENTI PERGULA CURTA FOCO] mirifice hic turbant libri, in quibus *pergula curta*, vel *percula*, nonnumquam *pocula*, & *parvula*, *curva* quoque legitur. eſt autem omnino reſtituendum, cum Salmaſio & Nic. Heinſio, *tegula curta*. tegulis ſive teſtis ignem ſibi petebant homines pauperculi. Auctor Rhetor. ad Herennium L. 4. C. 6. *Si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, ipſe a vicinis cum teſta ambulans, carbunculos corrogaret, non ridiculus videretur?* haec autem anicula tam erat egens, ut ne tegulam quidem haberet integram; ſed *curta* & confracta uti cogeretur. qualis Antiopes aut Chiones calix apud Martialem. Eſt etiam illud extremae egeſtatis, non habere ignem, & algore exſtingui. talem Catullus Furium deſcribit Carm. 20.

Furi, cui neque ſervus eſt, neque arca,
Nec cimex, nec araneus, neque ignis.

nec recuſat Tibullus pauper eſſe, id eſt, fortis valde modicae, dum tamen habeat focum luculentum, L. 1. Eleg. 1.

Me mea paupertas vitae traducat inerti,
   Dum meus aſſiduo luceat igne focus.

& Martialis inter vitae beatioris commoda numerat *focum perennem*.

69. EXSEQUIAE FUERANT] repone cum Paſſeratio *fuerunt*: nam iſtorum praeteritorum credibile eſt ancipitem apud veteres modulationem fuiſſe. videſis Oberti Giſanii Conlectanea ad Lucretium, in *Praeterita in Erunt*, & Nic. Heinſii Notam ad Ovid. Epiſt. Didus ℣. 166.

70. IMMUNDO PALLIDA MITRA SITU] Nonius: PALLOREM, *vetuſtatem*, & *negligentiam Lucilius libro* XXX. *voluit dici poſſe:*

Lanae opus omne perit, pallor, tineae omnia caedunt.

hic autem proprie mitra dicitur *pallida*, quae ex longo ſitu colorem amiſerat, horridumque induerat lurorem. nam mitrae iſtae croceo inficiebantur. Prudentius Pſychomach.

Ut mitra, caeſariem cohibens aurata virilem,
Combibat infuſam croceo religamine nardum.

72. QUUM FALLENDA MEO POLLICE CLAUSTRA FORENT] libri fere *cultra forent*, vel *coltra forent*. unde Scaliger faciebat *clauſtra*. non male: nam *clauſtra* ſunt in foribus ac portis. Catullus Hymenaeo Juliae:

Clauſtra pandite januae.
Virgo adeſt.

Apulejus L. 4. Metam. *Tunc itaque ſublimis ille vexillarius noſter Lamachus, ſpectata virtutis ſuae fiducia, qua clavi immittendae foramen patebat ſenſim immiſſa manu, clauſtrum evellere geſtiebat.* Virgilius L. 2.

Incluſos utero Danaos, & pinea furtim
Laxat clauſtra Sinon.

Cicero orat. 1. contra Rullum C. 7. *nos caput patrimonii publici, pulcherrimam populi Romani poſſeſſionem, ſubſidium annonae, horreum belli, ſub ſignoque clauſtriſque reip. poſitum vectigal ſervare non potuiſſe.* Beroaldus mutaverat in *clathra*. atque eo ducere videntur unus Regius, in quo *caltra* legitur; unuſque Colbertinus, qui *clara* habet. ſed negat Caper grammaticus *clatra* dici,

Quiſquis amas, ſcabris hoc buſtum caedite ſaxis,
Mixtaque cum ſaxis addite verba mala.

dici, & *clatros* tantum agnoſcit, in libello de verbis dubiis.

75. QUISQUIS AMAS, SCABRIS HOC BUSTUM CAEDITO SAXIS] Livinejus malebat *caedite*. quod verum eſt. nam nomina ſingularia collectiva, ut grammatici vocant, & partitiva, eleganter cum verbo plurali ponuntur. Ovidius L. I. Art. Amat.

Quiſquis ubique viri, dociles advertite mentes;
Pollicitiſque favens vulgus adeſte meis.

& Remed. Amor.

Publicus adſertor dominis oppreſſa levabo
Pectora: vindictae quiſque favete ſuae.

Minucius Felix, aureus Scriptor: *dum unusquiſque veſtrum non cogitat, prius ſe debere Deum noſſe, quam colere: dum inconſulte geſtiunt parentibus obedire: dum fieri malunt alieni erroris acceſſio, quam ſibi credere*, &c. Inſcriptio vetus Romae in hortis Julii tertii P. M.

HAC. LEGE. UT
QUOTIENS. QUIS. EORUM. SUIS. CORONAS. PONENT
ARAM. NOSTRAM. CORONENT.

de lapidatione ſepulcrorum vide Scaligeri notam. pro turpi feritate merito traduxit Ovidius L. 3. Triſt. Eleg. 11.

Quid inanem proteris umbram?
Quid cinerem ſaxis buſtaque noſtra petis?

Sed hic de lena agitur, adoleſcentium peſte, ac pernicie communi.

76. MIXTAQUE CUM SAXIS ADJICE VERBA MALA] correctiunculam in ſuperiore verſu firmant duo codices Gebhardi, qui hic habent, *addite verba mala*. quod & Livinejus conjecerat. iſta autem mala verba valde exhorreſcebant veteres, & in ſepulcrorum inſcriptionibus non raro deprecabantur. teſtis lapis Romanus, quem Joannes Pierius Valerianus publicavit:

APUSULENA. GERIA. VIXI. ANN. XXII.
QUOT. QUISQUE. VESTRUM. OPTAVERIT. MIHI
ILLI. SEMPER. EVENIAT. VIVO. ET. MORTUO.

itemque alter apud Janum Jacobum Boiſſardum:

QUICQUID. MIHI. FECERIS. IDEM. TIBI. SPERES

VI.

SAcra facit vates, ſint ora faventia ſacris;
Et cadat ante meos icta juvenca focos.
Serta Philetcis certent Romana corymbis,
Et Cyrenaeas urna miniſtret aquas.

Coſtum

3. CERA PHILETAEIS CERTET ROMANA CORYMBIS] libri omnes ſcripti *Philippeis* habent: quem errorem feliciter emendavit Antonius Volſcus, minime privandus ſua laude: quamquam hanc laureolam ſibi vindicavit Philippus Beroaldus. inique profecto, ſi ſtandum erit fide M. Antonii Sabellici in Dialogo de Latinae Linguae reparatione. *Acutior*, inquit ille, [quam Petrus Marſus] *in Poëtis explicandis, cultiorque, meo judicio, Antonius Volſcus, & ipſe Pomponii auditor, diligens in Naſonis Heroidibus, ſed in Propertio diligentior. - - - - - Sunt qui Philippum Beroaldum Bononienſem & ipſum in Propertium Commentarios elegantiſſime conſcriptos aut jam edidiſſe dicant, aut non multo poſt etiam editurum: ſed de his, quae nondum vidimus, quid dicam, nihil habeo.* vides Beroaldum fuiſſe tempore poſteriorem. itaque ſi Volſci laborem non viderat, potuit certe vidiſſe. pro *Cera* legendum omnino

Digitized by Google

Coſtum molle date, & blandi mihi turis honores,
Terque focum circa laneus orbis eat.

nino cum Scaligero *Serta.* nam *cera* quidem nullo modo componi poteſt cum *corymbis*; *ſerta* verò poteſt optime. Paſſeratius e vetere libro profert *Edra*, pro edera. eam ego *edram* veteri iſti libro libens redonatam volo. *certent* etiam legitur in noſtro primo, non *certet.* quamquam neque hoc damnandum, quum *ſerta* feminino genere recte dicatur, & noſter ita exuLerit L. 2. Eleg. 24. ſed licuit, opinor, nonnumquam variare orationem. plene Lucanus L. 10.

Accipiunt ſertas nardo florente coronas,
Et numquam fugiente roſa.

quinimo & *ſertos* dicebant. quod itidem plene extulit Apulejus L. 4. Metam. *in matutino progreſſu virginis, victimis & epulis Veneris abſentis numen propitiatur. jamque per plateas commeantem populi frequenter floribus ſertis, & ſolutis adprecantur.* ſuper quibus locutionibus conſuli poteſt Servius ad L. 1. Aen. ℣. 421.

5. Costum molle date] proprie: eſt enim *dare* verbum ſacrorum: Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Quid prodeſt coelum votis impleſſe, Neaera,
Blandaque cum multa tura dediſſe prece?

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Expedit eſſe Deos: &, ut expedit, eſſe putemus.
Dentur in antiquos tura merumque focos.

Virgilius L. 8. Aen.

Una omnes juvenum primi, pauperque ſenatus
Tura dabant.

Servius: DABANT, *verbo ſacrorum uſus eſt. nam dici ſolebat in ſacris*, DA QUOD DEBES DE MANU DEXTRA ARIS. hinc intelligendus Phaedrus L. 4. Carm. 19.

Tibi dico, avare, gaudium haeredis tui,
Qui ture ſuperos, ipſum te fraudas cibo.

tus autem noſtro *blandum* dicitur, non (ut volunt) quod eo facile Dii perſuadentur & exorantur, ſed vero propter ſuaviſſimam odoris fragrantiam. nam eſt haec notio vocis *blandus* in re odorum. Lucretius L. 2.

Sicut amaracini blandum ſtactaeque liquorem,
Et nardi florem, nectar qui naribus halant,
Cum facere inſtituas.

6. Terque focum circa laneus orbis eat] neſcio quos lemniſcos hic intellexit Beroaldus; & ante eum Hermolaus Barbarus ad L. 16. Plinii C. 14. quos ſequitur, nec tamen nominatos, Aegidius Menagius in expoſitione Italica Sonetti ſeptimi Franc. Petrarchae, quam ſubjecit Hiſtoriae ſuae Mulierum Philoſopharum: &, quod nimis eſt mirificum, colligit poëtas ſolere coronari laneis coronis. Paſſeratius vittam laneam in orbem circumactam exponit, qua ara fuerit circumcincta. Scaliger hunc ſibi ritum eſſe penitus incognitum ultro fatetur. Habent itaque in quo dilucidando ſeſe exerceant ingenia eruditorum: neque enim nihil reſtat inquirendum ac ſedulo excutiendum in noſtro poëta, ſaepe parum claro, ſive id legentium vitio accidit, ſive longa temporum injuria. Ego ſane, ubicumque mihi aqua haeret, numquam erubeſcam fateri inopiam meam; meritas etiam gratias publice agere paratus, ſi quis comiter viam erranti monſtrare dignatus fuerit. male conſulunt rei literariae, qui in levioribus occupati, locos difficiles uno ſaltu transmittunt, ac ſi nihil eſſet iſtic quod quemquam remorari magnopere poſſet. Sed jam pridem talium heroum artes in vulgus innotuerunt. pergamus ad alia. pro *circa* legebat Demſterus *circum*, ut ſit tmeſis τοῦ *circumeat*: quomodo alibi recto ordine dixit poëta,

Cujus non hederae circumiëre caput.

haec ille, Paralip. ad Ant. Rom. Roſini L. 4. C. 9. Scio grammaticos ſtatuere *circum* eſſe loci, *circa* autem temporis. verum iſtam legem paſſim migrant poetae. Virgilius Culice:

Quem circa paſſim feſſae cubuere capellae.

Horatius L. 1. Od. 3.

Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus.

Seneca Herc. Fur. ℣. 149.

Pendet ſummo ſtridula ramo,
Pennaſque novo tradere ſoli
Geſtit querulos inter nidos
Thracia pellex; turbaque circa
Confuſa ſonat, murmure miſto
Teſtata diem.

quare mutationis non neceſſariae gratiam faciamus Demſtero. cujus expoſitionem *orbis lanei* (nam & hoc erat indicandum) tam ſimi-

Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.
Ite procul fraudes: alio ſint aëre noxae:
Pura novum vati laurea mollit iter.
Muſa, Palatini referamus Apollinis aedem:
Res eſt, Calliope, digna favore tuo.
Caeſaris in nomen ducuntur carmina: Caeſar
Dum canitur, quaeſo, Jupiter, ipſe vaces.
Eſt Phoebi fugiens Athamana ad litora portus,
Qua ſinus Ioniae murmura condit aquae,
Actia Julaeae pelagus monumenta carinae,
Nautarum votis non operoſa via.
Huc mundi coiere manus. ſtetit aequore moles
Pinea, nec remis aequa favebat avis.
Altera claſſis erat tenero damnata Quirino,
Pilaque feminea turpiter apta manu.

Hinc

lem invenies Paſſeratianae,

Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.

8. Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis] gravis eſt lapſus viri doctiſſimi Hieronymi Magii L. 1. Miſcell. C. 13. ibi enim poſtquam ex antiquis ſcriptoribus oſtendit, tibiarum funebrium originem Phrygibus deberi; & ſiticines uſos Phrygio modo, apto ad evocationem animarum, quem Pelops Phrygius invenerit; addit, eas tibias ex ebore fieri conſueviſſe, inque eam rem ita laudat verſum Propertii,

Tibia Mygdoniis luget eburna ſonis.

non potuiſſet haec & tam male legere, & tam perverſe intelligere homo plurimarum literarum, ſi vel obiter inſpexiſſet librum auctoris laudandi. adeo labilis res eſt memoria.

11. Palatini referamus Apollinis aedem] templum Apollinis Actii in Palatio. videſis Maronem L. 8. Aen. ỷ. 720. & quae inibi Servius notavit: quaeque Aſconius Pedianus in Ciceronis orationem contra C. Antonium & L. Catilinam.

13. Caesaris in nomen dicuntur carmina] libri omnes *ducuntur*; quod verum eſt. dictum, ni fallor, alibi.

19. Stetit aequore moles Pinea] intellige de claſſe Antonii & Cleopatrae: nam Auguſti naves multo minus ſpatioſae erant. Florus L. 4. C. 11. *a ſenis in novenos remorum ordinibus, ad hoc turribus atque tabulatis allevatae, caſtellorum & urbium ſpecie, non ſine gemitu maris, & labore ventorum ferebantur. Quae quidem ipſa moles exitio fuit.* ille *gemitus maris* & *labor ventorum*, quos in aliquo declamatore vix ferremus, neſcio cur tantopere placere potuerint eminentiſſimo Guidoni Cardinali Bentivolo, ut etiam voluerit imitari. ſic enim ſcribit parte ſecunda Hiſtor. Belgic. L. 4. *con tal ordine ſi diſpoſe l'armata. Veniva con tardo moto, quando anchè portava le vele piene: e quaſi pareva che gemeſſero l'onde, e ſi ſtancaſſero i venti nel reggerne il peſo.* tantum judicii deliquium miror, imo indignor, in viro alias judicioſiſſimo. melius haec & ſanius ſuo ipſe ore extuliſſet.

21. Altera classis erat tenero damnata Quirino] in MSS. eſt *teucro Quirino*; unde Beroaldus bono judicio fecit *tenero*. eumdem errorem obſervavi in antiquo codice Virgilii, alias valde boni commatis, quem ego beneficio P. Francii, viri praeſtantiſſimi, contendi olim cum vulgatis. locus eſt L. 11. Aen. ubi de Metabo & Camilla:

Hic natam in dumis, interque horrentia luſtra,
Armentalis equae mammis & lacte ferino

Nu-

Hinc Auguſta ratis plenis Jovis omine velis,
Signaque jam patriae vincere docta ſuae.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus:
Armorum radiis picta tremebat aqua.

Quum

Nutribat, teneris inmulgens ubera labris.
membranae habent *teucris labris*. cujus vitii medicina quum nemini non ſit in promtu, fruſtra plura dixero. *tener Quirinus* (hoc etiam Beroaldus monuerat) eſt mollis atque effeminatus in Cleoparrae ſinu Antonius. pari ratione C. Julium Caeſarem Catullus infamaverat Carm. 26.

Cinaede Romule, haec videbis, & feres?

& Syllam Saluſtius vocat *ſaevum iſtum Romulum*, apud Servium ad Eclog. 3. Aenean rex Iarbas *Parin*, Aen. L. 4. Domitianum Juvenalis *calvum Neronem* nominat Sat. 4. non poteſt ferri eorum hominum ſtupor, qui hunc *Teucrum* (ſi Diis placet) *Quirinum* volunt eſſe Octavianum Auguſtum, & *damnatam* claſſem exponunt, addictam jam & adjudicatam Quirino Teucro. nemo ita loqui poteſt, qui quidem Latine volet loqui. & convincere eos debuerat ipſe Propertius L. 2. Eleg. 13.

Cerne ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis aequora militibus.

nam Antonius bello Peruſino totius Senatus ſuffragiis judicatus fuit hoſtis. non erat animus inſiſtere in his frivolis, & lubens pepercisſem memoriae Viri magni, turpiter hic (quod nollem) offendentis; niſi me moviſſet interpretis Pariſini ſupina ſimplicitas, qui maluit alieni erroris acceſſio fieri, id quod ſemper facit, quam ſuo Marte inveſtigare ſenſum ſcriptoris, quem temere explicandum ſuſcepit. Quod niſi tales librorum peſtes excutiantur de manibus juventutis, brevi futurum video ut in antiquam revolvamur barbariem.

22. PILAQUE FEMINEA TURPITER APTA MANU] Groninganus ac Borrichianus habent *acta manu*, quod & Paſſeratius ex aliis libris protulit. non accedo. inſectatur enim mollem iſtam manum eunuchorum ac ſpadonum in armis ſtantium, & hoſtem opperientium, nondum tamen pugnantium. Horatius Epod. 9.

Romanus (eheu, poſteri, negabitis)
Emancipatus feminae
Fert vallum & arma miles, & ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt.

apta hic valet aptata: ut ſaepe alias apud optimos ſcriptores.

24. SIGNAQUE JAM PATRIAE VINCERE DOCTA SUAE] Jam adſueta & vetus victoriarum de perduellibus, qui ſub ſignis Romanis bellum inferebant Reipublicae. Antonium intellige, bello Mutinenſi & deinde Peruſino profligatum; Caſſium & Brutum caeſos; exutum trecentarum quinquaginta navium claſſe Sextum Pompejum. *Signa patriae* paullo clarius expreſſit Lucanus L. 1.

infeſtis obvia ſignis
Signa, pares aquilas, & pila minantia pilis.

peſſime hic Paſſerarius: PATRIAE SUAE. *quaſi non ſibi, ſed ſuis civibus, & imperii dignitati victoriam quaereret.* Marollius ita vertit, ut ipſummet appareat mentem ſuam non cepiſſe: *le navire d'Auguſte avoit Jupiter favorable, qui lui donnoit un bon vent dans les voiles, ſignes aſſeurés qu'il devoit vaincre pour la patrie, comme il en avoit eu l'experience.* Haec quum Philippo Silvio T. E. C. P. obſcura viderentur, ipſum Propertii verſiculum ſicco pede tranſmiſit, neque ſua interpretatione clariorem reddere dignatus eſt, neque in Notis illuſtravit. Sed & Beroaldus nihil dixerat. hinc illud ſilentium.

25. TANDEM ACIES] *aciem* habet Groninganus, noſtri duo, unus Colbertinus.

26. ARMORUM ET RADIIS PICTA TREMEBAT AQUA] eleganter, & tamquam in re praeſente. pariter L. Attius Epinauſimache, apud Nonium:

Ab claſſe ad urbem tendunt, neque quiſquam poteſt
Fulgentium armûm armatus ardorem obtui.

illuſtriore facundia Papinius L. 2. Theb.

Coeperat humenti Phoebum ſubtexere palla
Nox, & caeruleam terris infuderat umbram:
Ille propinquabat ſilvis, & ab aggere celſo
Scuta virûm criſtaſque videt rutilare comantes,
Qua laxant rami nemus, adverſaque ſub umbra

 Flam-

Digitized by Google

Quum Phoebus linquens ſtantem ſe vindice Delon,
(Nam tulit iratos mobilis ante Notos)
Adſtitit Auguſti puppem ſuper: & nova flamma
Luxit in obliquam ter ſinuata facem.

Non

Flammeus aeratis Lunae tremor errat in armis. idem grandis poëta L. 5.

tellus jam pulvere primo
Creſcit, & armorum tranſmittunt fulgura ſilvae.

& L. 9.

ſtupet hoſpita belli
Unda viros, claraque armorum incenditur umbra.

quae omnia Virgilio ſuo debet, ex L. 7. Aen.

non jam certamine agreſti
Stipitibus duris agitur, ſudibuſve praeuſtis;
Sed ferro ancipiti decernunt, atraque late
Horreſcit ſtrictis ſeges enſibus, aeraque fulgent
Sole laceſſita, & lucem ſub nubila jactant.

ceterum τὸ & in hoc ipſo noſtri verſiculo non agnoſcunt meliores libri; etiam ii quibus uſus olim Gebhardus. Venuſtius ſane abeſt, ac rotundius.

27. STANTEM SE VINDICE DELON] Statius L. 7. Theb. (eſt autem Bacchi ad Jovem oratio)

potuit Latonia frater
Saxa (nec invideo) defigere Delon, & imis
Commendare fretis.

Lutatius: *Apollinem dicit, qui Delon inſulam in honorem materni partus ſtabilem fecit.* Sed cui non dictus Hylas? tu e plurimis Servium conſulito in L. 3. Aen. ỳ. 73.

28. NAM TULIT IRATOS MOBILIS UNA NOTOS] quid ego audio? una igitur ac ſola Delos mobilis fuit, ventiſque huc illuc agitata fluctuavit? nullae praeter Delon inſulae? atqui multas tales facto catalogo enumerat Seneca L. 3. Quaeſt. Nat. C. 25. & Plinius L. 2. C. 95. multo etiam plures Claudius Dauſquejus in *Terra & Aqua.* librorum ſcriptorum lectio eſt *mobilis unda:* quam, male corruptam, pejus deinde habuit Antonii Volſci ſiniſtrum acumen. ita enim ille in Commentario: UNDA. *emenda* una: *nam una Delos paſſa eſt ventorum injuriam.* utinam tu, Antoni, altum ſtertere maluiſſes, quam impendere lucubrationes tuas deturpandis bonis auctoribus! in τῷ *unda*, latet vera lectio, quae eſt *ante.* fundum hujus mutationis do tibi Maronem L. 3. Aen.

Sacra mari colitur medio gratiſſima tellus
Nereïdum matri, & Neptuno Aegeo:
Quam prius Arcitenens oras & litora circum
Errantem Gyaro celſa Myconoque revinxit,
Inmotamque coli dedit, & contemnere ventos.

ecce, *prius* iſtud exprimit noſtrum *ante.* Dices, ibi vulgo legi *pius Arcitenens.* fateor; ſed vulgo. nam & ego in antiquis membranis *prius* inveni; & in multis aliis invenit Jo. Pierius Valerianus; & ipſe denique Servius ſua aetate conſueviſſe ita legi liquido teſtatur. libro quoque 3. Aen. idem vitium fuit, jam inde ab aliquot ſaeculis, hoc verſu:

Multaque praeterea vatum praedicta priorum.

nam & iſtic *piorum* interpolaverant, eodem Servio teſte. juvat etiam nos Ovidius Epiſt. Cydippes:

Inque meis oculis candida Delos erat.
Quam procul ut vidi, Quid me fugis, inſula, dixi?
Laberis in magno numquid, ut ANTE, *mari?*

& poëta vetus (Petronium faciunt) in collectione Pithoeana:

Delos, jam ſtabili revincta terra,
Olim purpureo mari natabat,
Et moto levis hinc & inde vento
Ibat fluctibus inquieta ſummis.

vide Callimachum Hymn. in Delum ỳ. 190.

29. ADSTITIT AUGUSTI PUPPEM SUPER] Apollo ſimul Delon linquens ſimul ſuper navem Auguſti adſtitit. magnae id fuit celeritatis, qualem in Diis ſuis agnoſcunt poëtae, & poëtas ubique ſequens Apulejus L. 4. Metam. de Venere: *Sic effata, & oſculis hiantibus filium diu ac preſſule ſaviata, proximas oras reflui litoris petit, plantiſque roſeis vibrantium fluctuum ſummum rorem calcavit. Ecce jam profundi maris udo reſedit vertice: & ipſum, quod incipit velle, ſtatim, quaſi pridem praecepit, non moratur marinum obſequium.* expreſſit autem Naſonem L. 8. Metam.

Immenſa eſt, finemque potentia coeli
Non habet: & quidquid Superi voluere, peractum eſt.

cete-

Non ille attulerat crines in colla ſolutos,
Aut teſtudineae carmen inerme lyrae.
Sed quali adſpexit Pelopeum Agamemnona vultu,
Egeſſitque avidis Dorica caſtra rogis:
Aut qualis flexos ſolvit Pythona per orbes
Serpentem, imbelles quem timuere lyrae.
Mox ait, O longa mundi ſervator ab Alba
Auguſte, Hectoreis cognite major avis,
Vince mari: jam terra tua eſt: tibi militat arcus,
Et favet ex humeris hoc onus omne meis.
Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
Impoſuit prorae publica vota tuae.
Quam niſi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene vidit aves.

Et

ceterum *puppim* habent noſtri libri cum Groningano, non *puppem*.

34. Egeſſitque avidis Dorica caſtra rogis] exhauſit Graecorum exercitum crebris funeribus. Statius L. I. Theb.

tumuliſque carentia Regum
Funera, & egeſtas alternis mortibus urbes.

Sed hoc jam video Gebhardo monitum.

36. Imbelles quem timuere lyrae] *imbelles lyrae*, bello contrariae, paci aptae, & ipſo actu pacem praeferentes. Horatius L. I. Od. 15.

Nequiquam Veneris praeſidio ferox
Pectes caeſariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides.

& libri ejusdem Od. 6.

dum pudor,
Imbelliſque lyrae Muſa potens vetat
Laudes egregii Caeſaris, & tuas,
Culpa deterere ingeni.

eadem ratione Tarentum vocat *imbelle*, L. I. Epiſt. 7. urbem ſcilicet deliciis factam & quieti:

mihi jam non regia Roma;
Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.

& Valerio Flacco *imbellis* dicitur olea, i. e. pacem portans, L. 5.

Non tibi ab hoſte minae, nec vis, ait, ulla propinquat,
Nec metus; externo jam flammea murice cerno
Tegmina, jam vittas, frondemque imbellis olivae.

37. Longa mundi ſervator ab Alba] venuſta locutio, neque infrequens optimis ſcriptoribus. notat autem originem generis; non locum, unde aliquis venerit. Virgilius L. 7. Aen.

Primus init bellum Tyrrhenis aſper ab oris
Contemtor divûm Mezentius.

Servius: *oriundo Tuſcus, non qui nunc de Tuſcia venit, quem antea pulſum a civibus conſtat.* atque ita capiendus Seneca Hippol. ℣. 753.

Et tu thyrſigera Liber ab India,
Intonſa juvenis perpetuum coma.

nam Bacchum apud ſe & natum & educatum Indi gloriabantur. Mela L. 3. C. 7. *Urbium quas incolunt (ſunt autem plurimae) Nyſa eſt clariſſima & maxima: montium Meros, Jovi ſacer. Famam hinc praecipuam habent, quod in illa genitum, in hujus ſpecu Liberum patrem arbitrantur eſſe nutritum. unde Graecis auctoribus, ut femori Jovis inſutum dicerent, aut materia ingeſſit, aut error.* male Senecae verba trahunt interpretes ad expeditionem Indicam Bacchi Thebani.

43. Murorum Romulus augur] *auctor* eſt in uno Regio. ſed praepollet vulgata. Cicero L. I. de Divinat. C. 2. *hujus urbis parens Romulus, non ſolum auſpicato urbem condidiſſe, ſed ipſe etiam optimus augur fuiſſe traditur.* Romulus autem hic *murorum augur* dicitur ea-

 dem

Et nimium remis audent, proh turpe, Latinis,
Principe te, fluctus regia vela pati.
Nec te, quod claſſis centenis remiget alis,
Terreat: invito labitur illa mari.
Quodque vehunt prorae Centauros ſaxa minantes:
Tigna cava, & pictos experiere metus.
Frangit, & attollit vires in milite cauſſa:
Quae niſi juſta ſubeſt, excutit arma pudor.
Tempus adeſt: committe rates: ego temporis auctor
Ducam laurigera Julia roſtra manu.

Di-

dem ratione, qua paullo poſt Apollo ſe ipſe vocat *temporis auctorem.*

49. Quodque vehunt prorae Centaurica saxa minantes] videtur noſter, per enallagen numeri, loqui de nave regia, quae habuerit depictum in prora Centaurum, ingens ſaxum minantem, quales olim iſti ſemiferi ſteterant contra Lapithas. inde colligo, legendum eſſe, *Centauros ſaxa minantes.* quod, ni fallor, etiam Guyeto placebat. juvat nos Poeta princeps L. 10. Aen.

Filius, aequales comitatus claſſe catervas,
Ingentem remis Centaurum promovet: ille
Inſtat aquae, ſaxumque undis inmane minatur
Arduus, & longa ſulcat maria alta carina.

hanc imaginem noſter contemtim *pictos metus* vocat verſu ſequente: ac ſi omnis ab Antonio terror conſtiterit intra minacem apparatum. eſt apud Maronem in eodem libro etiam altera imago, quae huc facit:

Aeneïa puppis
Prima tenet, roſtro Phrygios ſubjuncta leones:
Imminet Ida ſuper, profugis gratiſſima Teucris.

vulgata lectio ſi recta eſſet, certe prorae omnino dici deberent *minaces*, non *minantes.*

50. Pictos experiare metus] noſtri libri, & Groninganus, *experiere.* recte, & vere: ſenties, & re ipſa cognoſces, terribiles iſtas navium moles eſſe tantum cava tigna, & caſſas formidines.

51. Frangit et attollit vires in milite caussa] Ovidium horum verſuum auctorem facit politiſſimus Menagius in egregio commentario, quo Franc. Malherbae poëmata illuſtravit. adeo res eſt fragilis memoria. cujus tamen virtute ac beneficio ille ipſe Menagius non leviter jactare ſe ſolebat. Secutus eſt noſter ſuum Ciceronem, Catilin. 2. C. 11. *ſi his rebus omiſſis, ipſas cauſas, quae inter ſe confligunt, contendere velimus, ex eo ipſo, quam valde illi jaceant, intelligere poſſumus.* &c. locum ipſum dilatavit Papinius L. 4. Theb.

At parte ex alia Cadmi Mavortia plebes
Moeſta ducis furiis, nec molli territa fama,
(Quando his vulgatum deſcendere viribus Argos)
Tardius illa quidem, regis cauſſaeque pudore,
Verum bella movet. nulli deſtringere ferrum
Impetus, aut humeros clypeo clauſiſſe paterno
Dulce, nec alipedum juga comere, qualia vulgi
Gaudia. dejecti trepidas ſine mente, ſine ira,
Promiſere manus.

plura alii conſtiparunt ſuper hujus effati veritate. ſed viderint politici. ſane mihi admodum ſapienter Cicero, vir negotiorum reipublicae ſuae prudentiſſimus, ſcripſiſſe videtur ad M. Marcellum, L. 4. Epiſt. 7. *Ego eum te eſſe qui horum malorum initia multo ante videris, conſulatum magnificentiſſime atque optime geſſeris, praeclare memini: ſed idem etiam illa vidi, neque te conſilium civilis belli ita gerendi, neque copias Cn. Pompeji, nec genus exercitus probare, ſemperque ſumme diffidere. Itaque neque tu multum interfuiſti rebus gerendis: & ego id ſemper egi ne intereſſem. Non enim iis rebus pugnabamus, quibus valere poteramus, conſilio, auctoritate, cauſſa, quae erant in nobis ſuperiora: ſed lacertis, & viribus quibus pares non eramus. Victi ſumus igitur: aut, ſi vinci dignitas non poteſt, fracti certe, & abjecti.*

55. Pha-

Digitized by Google

Dixerat, & pharetrae pondus conſumit in arcus.
Proxima poſt arcus Caeſaris haſta furit.
Vincit Roma fide Phoebi, dat femina poenas.
Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.
At pater Idalio miratus Caeſar ab aſtro,
Sum deus; en noſtri ſanguinis iſta fides.

Pro-

55. PHARETRAE PONDUS CONSUMIT IN ARCUS] grandius hoc & ſonorius, quam ſi dixiſſet *in arcum.* quamquam iſta enallage numeri non niſi unum arcum notat. ita Statius, qui omnia magna amat dicere, L. 2. Silv. 1. de puero formoſo:

Hunc nec ſaeva viro potuiſſet carpere Procne:
Nec fera crudeles Colchis duraſſet in iras,
Editus Aeolia nec ſi foret iſte Creüſa.
Torvus ad hunc Athamas inſanos flecteret arcus.

& L. 1. Theb.

Unde graves iras cognata in moenia Baccho:
Quod ſaevae Junonis opus: cui ſumſerit arcus
Infelix Athamas.

aliter, in re diſſimili, Horatius L. 3. Od. 8.

Servit Hiſpanae vetus hoſtis orae
Cantaber, ſera domitus catena:
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.

56. PROXIMA POST ARCUS CAESARIS HASTA FUIT] ingenioſa eſt & capitalis Nic. Heinſii emendatio, Not. in Ovid. L. 2. Faſtor. ℣. 751, *Caeſaris haſta furit.* proprium in pugnis verbum eſt *furere.* Virgilius L. 9. Aen.

Nec minor Euryali caedes. incenſus & ipſe
Perfurit.

& L. 7.

Pars pedes ire parat campis: pars arduus altis
Pulverulentus equis furit: omnes arma requirunt.

Valerius Flaccus L. 1.

verſam proles tua pandet Idumen,
(Namque poteſt) Solymo nigrantem pulvere fratrem,
Spargentemque faces, & in omni turre furentem.

57. VINCIT ROMA FIDE PHOEBI] tranſitio admodum artificioſa. de praelio nihil: ſtatim ad victoriam. duxit autem hunc colorem a ſummo magiſtro L. 4. Aen.

Dixerat. atque illam media inter talia ferro
Conlapſam aſpiciunt comites, enſemque cruore
Spumantem, ſparſaſque manus.

& obſervarunt iſtic artificium Servius ac Donatus. recte vero noſter victoriam adſcribit numini ita pollicito, atque ab Auguſti partibus ſtanti tamquam a cauſſa meliore. Cicero Catilin. 2. C. 11. *in hujuſmodi certamine ac praelio, nonne etiam ſi hominum ſtudia deficiant, Dii ipſi immortales cogent ab his praeclariſſimis virtutibus tot & tanta vitia ſuperari?*

59. AT PATER IDALIO MIRATUS CAESAR AB ASTRO] Virgilius Ecl. 9.

Ecce Dionei proceſſit Caeſaris aſtrum.

ipſius Auguſti verba ſuper hoc negotio Plinius nobis ſervavit L. 2. C. 25. *iis ipſis ludorum meorum diebus, ſidus crinitum per ſeptem dies in regione coeli, quae ſub ſeptentrionibus eſt, conſpectum. Id oriebatur circa undecimam horam diei, clarumque & omnibus e terris conſpicuum fuit. Eo ſidere ſignificari vulgus credidit, Caeſaris animam inter Deorum immortalium numina receptam: quo nomine id inſigne ſimulacro capitis ejus, quod mox in foro conſecravimus, adjectum eſt.* quae ſecutus Suetonius Jul. C. 88. *in Deorum numerum relatus eſt, non ore modo decernentium, ſed & perſuaſione vulgi. ſiquidem ludis, quos primo ei conſecratos heres Auguſtus edebat, ſtella crinita per ſeptem dies continuos fulſit, exoriens circa undecimam horam, creditumque eſt animam eſſe Caeſaris in coelum recepti, & hac de cauſſa ſimulacro ejus in vertice additur ſtella.* paria Servius habet ad L. 8. Aen. ℣. 681. ubi pro *per triduum* emendari debet *per ſeptem dies*; ut ex Plinio jam vidimus, ac Suetonio. Baebii Maeri locum valde inſignem videre debes apud eumdem doctiſſimum grammaticum ad Eclog. 9. ℣. 47. ubi ſimiliter de aurea ſtella ſuper caput Julii poſita. talis annulus apud Gorlaeum conſpicitur, Dactylioth. n. 3. ibidem quoque exhibetur, in gemma cyanea, columna cum inſidente aquila & duabus hinc inde ſtellis, adſcripto JULIUS CAESAR.

hanc

Digitized by Google

Proſequitur cantu Triton, omneſque marinae
Plauſerunt circa libera ſigna Deae.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum juſſo non moritura die.
Dii melius! quantus mulier foret una triumphus,
Ductus erat per quas ante Jugurtha vias.
Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod ejus
Una decem vicit miſſa ſagitta rates.
Bella ſatis cecini: citharam jam poſcit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli ſubeant convivia luco,
Blanditaeque fluant per mea colla roſae.
Vinaque fundantur praelis eliſa Falernis,
Terque lavet noſtras ſpica Ciliſſa comas.
Ingenium potis irritat Muſa poëtis.
Bacche, ſoles Phoebo fertilis eſſe tuo.
Ille paludoſos memoret ſervire Sicambros:
Cepheam hic Meroën fuſcaque regna canat.
Hic referat ſero confeſſum foedere Parthum:
Reddat ſigna Remi, mox dabit ipſe ſua.
Sive aliquid pharetris Auguſtus parcet Eois,
Differat in pueros iſta tropaea ſuos.
Gaude, Craſſe, nigras ſi quid ſapis inter arenas:
Ire per Euphraten ad tua buſta licet.
Sic noctem patera, ſic ducam carmine, donec
Injiciat radios in mea vina dies.

hanc occiſo Caeſari plebs Romana poſuerat, commemorante Suetonio C. 85. *ſolidam columnam prope viginti pedum lapidis Numidici in foro ſtatuit, ſcripſitque*, PARENTI PATRIAE. *Apud eam longo tempore ſacrificare, vota ſuſcipere, controverſias quaſdam interpoſito per Caeſarem jurejurando diſtrahere perſeveravit.* ea columna eſt n. 135. tertius annulus, qui eſt apud eumdem Gorlaeum n. 157, aquilam habet fulmen pedibus tenentem, cum ſtella ante roſtrum, & a cervice JULIUS. in nummis etiam frequens eſt Caeſaris caput cum adjuncta ſtella.

60. Et nostri sanguinis ista fides] fortius eriges ſententiam, ſi legeris, quo modo ſane legendum arbitror, & in Pall. inveniſſe teſtatur Gebhardus,

en, noſtri ſanguinis iſta fides.

65. Dii melius] formula deprecandi atque averruncandi res malas. noſter hic in voto uſurpat. quod notandum: neque memini alibi mihi lectum.

VII.

Digitized by Google

VII.

SUnt aliquid manes: letum non omnia finit:
Luridaque evictos effugit umbra rogos.
Cynthia namque meo viſa eſt incumbere fulcro,
Murmur ad extremae nuper humata viae:
Quum mihi ſomnus ab exſequiis penderet amaris,
Et quererer lecti frigida regna mei.

Eoſ-

1. Sunt aliquid manes] noſter hic multa de Homero mutuatus eſt, L. 23. Iliad. prope ab initio, ubi Patrocli anima de nocte apparet Achilli dormienti. ſingula conferre, non otioſae voluptatis fuerit legenti, & diligentius aeſtimanti. utrumque ſecutus eſt, ſed generoſe ac ſuo more, nobiliſſimus & vir & poëta Balthaſar Caſtilionus in proſopopoeia Ludovici Pici Mirandulani, digna auctore elegia.

2. Lucidaque evictos effugit umbra rogos] libri omnes, cum editionibus melioribus habent *lurida:* aptum & proprium epithetum umbrarum, a pallore cadaverum. Feſtus: *Luridi, ſupra modum pallidi.* vim vocis pulcre exprimit Lucretius L. 4.

Lurida praeterea fiunt quaecumque tuentur
Arquati: quia luroris de corpore eorum
Semina multa fluunt ſimulacris obvia rerum;
Multaque ſunt oculis in eorum denique miſta,
Quae contage ſua palloribus omnia pingunt.

Apulejus L. 1. Metam. *Ecce Socratem contubernalem conſpicio. humi ſedebat, ſciſſili palliaſtro ſemiamictus, paene alius lurore, ac miſera macie deformatus.* ab eo pallore ac macie larvarum quaeſivit jocum vetus poëta in Priapeis:

Uvis aridior puella paſſis
Ad me nocte ſolet venire, & adfert
Pallorem maciemque larualem.

nihil autem huc facere poteſt illud Statii, Lucanum natali ſuo evocantis, L. 2. Silv. 7.

Adſis lucidus, & vocante Polla
Unum quaeſo diem Deos ſilentum
Exores.

quare non eſt inde defendendus vulgatae lectionis error, quamvis antiquus, quippe qui Venetam anni 1475, editionem jam inſederat. *evicti rogi* plane victi, exſtincti, mortui. Virgilius L. 2. Aen.

Volneribus donec paullatim evicta ſupremum
Congemuit.

Valerius Flaccus L. 2.

Ilicet arrectae mentes, evictaque matrum
Corda ſacer Veneris gemitus rapit.

4. Marmor ad extremae nuper humata viae] iſtud *marmor* eſt ab adoleſcente Lipſio, & ab Aurato, contra omnes libros. nam ii *murmur* habent. ſepulta fuit Cynthia via Tiburtina, quod in fine elegiae habebimus, ad ripam fluminis Anienis murmurantis & cum fragore labentis. inſcriptio vetus in ponte Salario ſuper Anienem:

CALCAMUS. RAPIDAS. SUBIECTI. GURGITIS. UNDAS
ET. LICET. IRATAE. CERNERE. MVRMVR. AQVAE

decore & venuſte ea vox aquis datur. noſter elegia ſuperiore:

Qua ſinus Ioniae murmura condit aquae.

Virgilius L. 10. Aen.

laterum tenus hiſpida nanti
Frons hominem praefert, in priſtim deſinit alvus;
Spumea ſemifero ſub pectore murmurat unda.

Papinius L. 2. Silv. 7.

Sic ripis ego murmurantis Hebri,
Non mutum caput Orpheos ſequebar.

pulcre Hier. Fracaſtorius (nam & illum jure optimo veteribus accenſemus) Syphil. L. 1.

ereptum Muſarum e dulcibus ulnis
Te miſerum ante diem crudeli funere, MARCE ANTONI, *aetatis primo ſub flore cadentem*
Vidimus extrema poſitum Benacide ripa,
Quam media inter ſaxa ſonans Sarca abluit unda.

Paſſeratius e vetere libro profert, *Margine in extr. n. h. v.*

5. Quum mihi ab exsequiis somnus penderet amaris] *amoris* habent libri. quod

Eoſdem habuit ſecum, quibus eſt elata, capillos,
  Eoſdem oculos: lateri veſtis aduſta fuit.
Et ſolitum digito beryllon adederat ignis,
  Summaque Lethaeus triverat ora liquor.
Spirantiſque animos, & vocem miſit: at illi
  Pollicibus fragiles increpuere manus:
Perfide, nec cuiquam melior ſperande puellae,
  In te jam vires ſomnus habere poteſt?

Jam

exponunt, quum mihi a funere Cynthiae meae, quae meus erat amor, dubius foret & incertus ſomnus. primus Livinejus reduxit lectionem veram, quae eſt *amaris*. cujus ecce momenta. noſter L. 1. Eleg. 1.

In me noſtra Venus noctes exercet amaras.

& L. 2. Eleg. 14.

Nec tibi clamatae ſomnus amarus erit.

tum hujus libri Eleg. 3.

At mihi quum noctes induxit veſper amaras.

Ovidius Epiſt. Medeae:

Non mihi grata quies: noctes vigilantur amarae.

& dicitur ſane *amarum* bonis ſcriptoribus, quidquid eſt adverſum animo ac ſenſibus, obviis paſſim exemplis. tamen hac fine non ſtetit corruptio hujus verſiculi. alium enim verborum ordinem, numero magis artificioſo magiſque adeo Propertiano, ſervant alter Colbertinus & noſter ſecundus:

Cum mihi ſomnus ab exſequiis penderet amoris.

id quum durum atque inſolens caderet ad aures hominum hujus muſicae imperitorum, trajectis vocibus has ſalebras (ſic ipſis viſum) emollierunt, ignari quantum facinus facerent. tam verum eſt illud J. C. Scaligeri, Paucis mortalibus datas eſſe aures poeticas.

7. Eosdem habuit secum] in ſex libris *Hoſdem* reperitur. quae ſcriptura Lipſio quondam familiaris, & vera ac vetus aeſtimata. aliis potius placet, eſſe craſin; qualis illa Virgilii L. 12. Aen.

Quas & Tartaream Nox intempeſta Megaeram
Uno eodemque tulit partu.

9. Beryllon adederat ignis] Paſſeratii libri *abederat*: Auratus *obederat*. ſed nihil mutandum. Virgilius L. 4. Geor.

ſaepe favos ignotus adedit
Stellio.

& L. 9. Aen.

Princeps ardentem conjecit lampada Turnus,
Et flammam adfixit lateri: quae plurima vento
Corripuit tabulas, & poſtibus haeſit adeſis.

Petronius:

Quod ſummum formae decus eſt, cecidere capilli,
Vernanteſque comas triſtis adedit hiems.

Cicero pro P. Quintio C. 12. *Quis tam perditus ac profuſus nepos, non adeſa jam, ſed abundanti etiam pecunia, ſic diſſolutus fuiſſet, ut fuit Sext. Naevius?*

12. Pollicibus fragiles increpuere manus] Scaliger dicit, eſſe geſtum componentis ſe ad dicendum. Potius eſt, ut dicas eſſe geſtum mulieris iratae: nam id poëta jam inſinuaverat,

Spirantiſque animos & vocem miſit.

i. e. animoſe atque iracunde locuta eſt, ut ſolebat viva ac ſpirans. ſolent autem irati manus complodere, articulos confringere. Seneca L. 1. de Ira C. 1. *articulorum ſe ipſos torquentium ſonus, gemitus, mugituſque, & parum explanatis vocibus ſermo praeruptus, & complosae ſaepius manus, & pulſata humus pedibus.* & L. 3. C. 4. *adjice articulorum crepitum, cum ſe ipſae manus frangunt, & pulſatum ſaepius pectus, anhelitus crebros,* &c. Petronius: *retexit ſuperbum pallio caput, & manibus inter ſe uſque ad articulorum ſtrepitum contritis, Quaenam eſt, inquit, haec audacia? aut ubi & fabulas anteceſſura latrocinia didiciſtis?* quo loco hunc etiam noſtri bene inluſtravit magnum inter prima gentis noſtrae nomina decus Janus Douza L. 1. Praecidan. C. 8.

15. Vt

Jam ne tibi exciderunt vigilacis furta Suburae,
Et mea nocturnis trita feneſtra dolis?
Per quam demiſſo quoties tibi fune pependi,
Alterna veniens in tua colla manu.
Saepe Venus trivio commiſſa, & pectore mixto
Fecerunt tepidas pallia noſtra vias.
Nec crepuit fiſſa, me propter, arundine cuſtos:
Laeſit & objectum tegula curta caput.

Foc-

15. Vigilantis tecta Suburae] meliores libri, *vigilacis furta.* optime. *furti* vox, ut in bello, ita quoque in re amoris valde propria eſt & ſignans. *vigilacis* jam erat a Scaligero vindicatum. Columella L. 7. C. 12. *maxime autem debent in cuſtodia vigilaces conſpici, nec erronei, ſed aſſidui, & circumſpecti magis quam temerarii.* Auſonius Ephem.

Jam ſtrepit tectis vigilax hirundo.

peſſime hunc noſtri locum cepit Janus Durantius Caſellius L. 1. Variar. C. 5. ait enim, ea de cauſſa Propertio Suburam dici *vigilacem*, quia ibi occidente ſole rerum furtivarum mercatus inciperet. hoc erat tantumdem, ac ſi diceret, Propertium cum ſua ſibi Cynthia veſpere ſuo vixiſſe.

19. Saepe Venus trivio commista est pectore misto] bene Groninganus *commiſſa*, quod & Modio notatum Novantiq. Epiſt. 18. elegans tralatio ab arena ad Veneris bella incruenta. quid ſit *committere* in ludis veterum, pauci hodie ignorant. itaque miror exſtitiſſe quibus hoc legitimum non videbatur. deinde legendum *& pectore mixto Fecerunt tepidas pallia noſtra vias.* quo modo recte emendatum Nic. Heinſio. colorem hinc duxit Papinius L. 5. Theb.

cui connubialia vincla,
Aut thalami ſecretus honos? quod conjuge pectus
Intepuit?

21. Nec crepuit fixa me propter arundine custos] Regii *fiſſa*, quod & in aliis libris alii invenerunt. admodum mirifice exponunt hunc verſum interpretes. Beroaldus cuſtodem cadaveris intelligit, qui arundine, i. e. fiſtula, inſonare ſoleat, ut ſit excitatior ad vigiliam. Paſſeratius putat janitorem Cynthiae innui, qui debuerit in funere dominae vapulare. Scaliger exponit, Non id eveniſſe, quod alias ſolet, ut janitor ex inſidiis vulneratus ſit a Propertio. ideo legebat *fixa.* Torrentius cepit de ſepulcri cuſtode in funere tenuiore, quum apud lautiores tubae ac cornua uſurparentur, Comment. in Horat. L. 1. Sat. 6. ℣. 44. & ſic fere Livinejus. Pariſinus Ariſtarchus: *Locum hunc valde quidem obſcurum varie exponitur ab eruditiſſimis interpretibus.* &c. haec enim iſtius eſt Latinitas. Horum nihil verum eſt. ſolus Janus Douza, aeternus Pindi Batavici honos, vidit hic agi de virga oſtiarii, L. 2. Praecid. pro Petron. C. 4. quam negat Cynthia Propertium ſuum, prae animi impotentia ac fervore, in cella pendentem arripuiſſe, eaque ipſa inviſi janitoris caput ac lumbos liberaliter dedolaſſe. Seneca lib. de Conſtant. Sapient. C. 14. *contumeliam vocant oſtiarii difficultatem.* —— —— *ille puſilli animi eſt, qui ſibi placet, quod oſtiario libere reſpondit, quod virgam ejus fregit: quod ad dominum acceſſit, & petiit corium.* vides, non vane hic legi *fiſſa arundine.* Petronius: *arundinem ab oſtio rapuit, iterumque nihil reſpondentem mulcavit. ac niſi primo ictu arundo quaſſata verberantis impetum minuiſſet, forſitan etiam brachia mea caputque fregiſſet.* idem mendum e Virgilio eluerunt viri docti, L. 9. Aen.

haſta volans noctis diverberat umbras,
Et venit adverſi in tergum Sulmonis, ibique
Frangitur, ac fiſſo tranſit praecordia ligno.

nam & iſtic *fixo* legebatur. ad fiſſam arundinem pulcre jungitur *crepandi* verbum, proprium in verberibus & plagis. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 62. *cum interea nullus gemitus, nulla vox alia iſtius miſeri, inter dolorem crepitumque plagarum audiebatur, niſi haec, Civis Romanus ſum.* Virgilius L. 5. Aen.

pectore vaſtos
Dant ſonitus, erratque auris & tempora circum

Foederis heu taciti, cujus fallacia verba
Non audituri diripuere Noti.
At mihi non oculos quiſquam inclinavit hiantes.
Unum impetraſſem te revocante diem.
Denique quis noſtro ſurvum te funere vidit?
Atram quis lacrimis incaluiſſe togam?

Si

Crebra manus : duro crepitant ſub volnere malae.

Seneca Epiſt. 56. *audio crepitum illiſae manus humeris ; quae prout plana pervenit , aut concava, ita ſonum mutat.* reddenda vox ſua Juvenali, Sat. 14.

qui gaudet acerbo
Plagarum crepitu, & nullam Sirena flagellis
Comparat.

nam vulgo *ſtrepitu* legitur. ipſe tamen Ciceronem ante oculos habebat.

22. LAESIT ET OBJECTUM TEGULA CURTA CAPUT] neque viciſſim, Properti, tegulas aliquis de tectis noſtris in caput tuum devolvit. ita recte Scaliger. unde fit ut mirer potuiſſe Paſſeratio praeplacere jejunum commentum Beroaldi, ſomniantis Cynthiam conqueri ſibi defunctae tegulam fractam mutilatamque ſub capite fuiſſe ſuppoſitam, quum debuerit ſuus amator pulvillos molles delicatoſque ſubjicere. id quod in fraudem traxit hominem acutum Philippum Silvium T. E. C. P. cui religio eſt quidquam adferre, quod non ſit ex horum duorum ſacrario prolatum. de teſtis & tegulis deſuper in homines importunos dejectis capiendus Lucilii locus L. 27. quem Nonius ſervavit in *deicere*:

Has e feneſtris in caput
Deïciam, qui prope ad oſtium adſpiraverint.

videtur ſermo vel janitoris, vel aniculae lenae, ſcortillum cuſtodientis. Juvenalis Sat. 3.

Quod ſpatium tectis ſublimibus! unde cerebrum
Teſta ferit, quoties rimoſa & curta feneſtris
Vaſa cadunt.

inſignis eſt locus quem ex Conlectaneis Atei Capitonis commemorat Gellius L. 4. C. 14. *A. Hoſtilius Mancinus aedilis curulis fuit. is Mamiliae meretrici diem ad populum dixit, quod de tabulato ejus noctu lapide ictus eſſet, vulnuſque ex lapide oſtendebat. Mamilia ad tribunos plebei provocavit. apud eos dixit, comiſſatorem Mancinum ad aedes ſuas veniſſe; eum ſibi recipere non fuiſſe in aedes ſuas ; ſed quum vi irrumperet, lapidibus depulſum. tribuni decreverunt, aedilem ex eo loco jure dejectum, quo eum venire cum coronario non decuiſſet.* haec, opinor, melius faciunt ad mentem poëtae, quam pulvilli Beroaldini.

25. AT MIHI NON OCULOS QUISQUAM INCLAMAVIT EUNTES] *euntis* habent omnes libri, in multis quoque *inclamavit* reperitur. ſed rectius Regii, Groninganus, noſter ſecundus, & primae editiones *inclinavit* habent. non poſſum non adſentiri Viris ſummis Caſp. Barthio & Nic. Heinſio, qui bono cum judicio reſtituerunt ſinguli,

At mihi non oculos quiſquam inclinavit hiantes.

illum ſis conſule Animadv. ad Stat. Papin. L. 8. Theb. ℣. 653. hunc vero Not. in Ovid. L. 7. Metam. ℣. 155. quae alia multa huc attulerunt homines docti firmandae lectioni vulgatae, ſi verum amamus, multum extra oleas ſpatiantur, nec quidquam ad Bacchum. de *conclamatione* ſcimus quod ſatis ſit: nunc vero de *inclamatione oculorum* docendi eramus.

26. UNUM IMPETRASSEM TE REVOCANTE DIEM] notus mos revocandi ad vitam moribundos. Lucretius L. 3.

gravi lethargo fertur in altum
Aeternumque ſoporem, oculis, nutuque cadenti.
Unde neque exaudit voces, neque noſcere voltus
Illorum potis eſt, ad vitam qui revocantes
Circumſtant, lacrimis rorantes ora genaſque.

Quintilianus Declam. 8. *dum frigentia membra continuis oſculis & ſpiritu trepidae matris animamus, dum labentes oculi ad noſtras exclamationes noſtroſque planctus admiſſa paullatim luce laxantur.* hoc tantum miraculum amori imputare ſolet noſter poëta. ſupra L. 2. Eleg. 20.

Jam licet & Stygia ſedeat ſub arundine remex;
Cernat & infernae triſtia vela ratis;
Si modo clamantis revocaverit aura puellae;
Conceſſum nulla lege redibit iter.

27. CURVUM TE FUNERE VIDIT] ſcribe

fur-

Si piguit portas ultra procedere; at illud
  Juſſiſſes, lectum lentius ire meum.
Cur ventos non ipſe rogis, ingrate, petiſti?
  Cur nardo flammae non oluere meae?
Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
  Injicere, & fracto buſta piare cado.
Quae modo per viles inſpecta eſt publica noctes,
  Haec nunc aurata cyclade ſignat humum.
Et graviora rependit iniquis penſa quaſillis,
  Garrula de facie ſi qua locuta mea eſt.
Noſtraque quod Petale tulit ad monumenta coronas,
  Codicis immundi vincula ſentit anus.

Cae-

furvum, cum Paſſeratio, & Nic. Heinſio Not. in L. 3. Metam. ỳ. 272.

28. LACRIMIS INCALUISE TOGAM] Antonius Bendinellus reponebat *immaduiſſe*, quod & Realino ſuo perſuadere potuit. atqui omnes libri conſtanter habent *incaluiſſe*; etiam editiones antiquae; quod indicat affectum multo ardentiorem, neque debet mutari. Tibullus L. 2. Eleg.

Et ſimulacra Deum lacrimas fudiſſe tepentes.

de lacrimis calidis vide ſis Homerum L. 7. Iliad. ỳ. 426. L. 18. ỳ. 17. 236. & L. 4. Odyſſ. ỳ. 523. L. 19. ỳ. 362. L. 24. ỳ. 46. Aelianum L. 14. Var. Hiſt. C. 22. Galli quoque hodie in dolore magno dicunt, *pleurer à chaudes larmes.*

31. CUR VENTOS] illuſtrarunt hunc morem Scaliger ac Paſſeratius; & ante utrumque Bernardinus Realinus Var. Annot. C. 10. ceterum noſter ſecundus *ventum* habet. quod tamen non debet attendi. dixit autem *ventos*, ut tanto acrius perſtringeret ſordes amatoris ingrati: neque enim iſtae preces ſine pollicitatione ſacrificii.

33. NULLA MERCEDE HYACINTHOS INJICERE] viles, & nullo pretio, exponit Paſſeratius, ut Ciceroni *homo nullo numero*. malè. grave tibi fuit, inquit Cynthia, hyacinthos meos in rogum meum injicere, ut cremarentur mecum. utpote quorum pretium, id ſi feciſſes, periiſſet tibi, nullo inde ad te emolumento redituro. hic eſt verus ſenſus τοῦ *mercede*. Horatius L. 2. Sat. 2.

videas metato in agello,
Cum pecore, & gnatis, fortem mercede colonum.

L. 1. Epiſt. 18.

ad imam
Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.

& L. 1. Od. 27.

Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede.

Cicero L. 1. famil. epiſt. 9. *Te autem etſi mallem in meis rebus expertum, quam etiam in tuis, tamen in moleſtia gaudeo eam fidem cognoſſe hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoram.* Phaedrus L. 4. Carm. 1. *Hoc ne locutus ſine mercede exiſtimer.* Salluſtius, ſive Marius, Jugurth. C. 85. *Quae ante veſtra beneficia gratuito faciebam, ea uti accepta mercede deſeram, non eſt conſilium, Quirites.* Lucanus L. 6. ubi Erichtho ſaga umbram ſuſcitat militis interfecti:

dic, inquit Theſſala, magna
Quod jubeo, mercede mihi: nam vera locutum
Immunem toto mundi praeſtabimus aevo
Artibus Aemoniis: tali tua membra ſepulcro,
Talibus exuram Stygio cum carmine ſilvis,
Ut nullos cantata magos exaudiat umbra.

haec erat merces miſero iterum reviviſcendi.

39. TULIT AD MONUMENTA COROLLAS] *coronas* habent omnes libri, cum editionibus primis. lapis antiquus apud Janum Jacobum Boiſſardum:

HOC. SOLATIVM. MECVM. ERIT. CIRCA.
ARAM. LIB
ERTIS. LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM
ET. QVIBVS. PERMISERINT. HAC. LEGE. VT

Caeditur & Lalage tortis ſuſpenſa capillis,
Per nomen quoniam eſt auſa rogare meum.
Lygdamus uratur. candeſcat lamina vernae.
(Senſi ego, quum inſidiis pallida vina bibi.)
Aut Nomas arcanas tollat verſuta ſalivas.
Ducet damnatas ignea teſta manus.
Te patiente meae conflavit imaginis aurum.
Ardeat e noſtro dotem habitura rogo.
Non tamen inſector, quamvis mereare, Properti:
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Juro ego fatorum nulli revolubile ſtamen,
Tergeminumque canem: ſic mihi molle ſonet:

Me

QVOTIENS. QVIS. EORVM. SVIS. CORONAS. PONENT .
ARAM. NOSTRAM. CORONENT

iſtud *coronare* in eodem negotio legitur apud Gruterum DLX. 5. & MLXXXI. 1. τὸ *corollas* primum comparuit in exemplaribus Aldinis. quod tamen ipſum non eſt malum. & habuit fortaſſe ille idoneos libros, quos auctores ſequeretur. ſed nos, quamvis in re puſilla, veterem lectionem maluimus revocare.

40. CODICIS IMMUNDI VINCULA] expoſuit primus Janus Parrhaſius Epiſt. 22. cui adjunges non inutiliter doctiſſimum Turnebum L. 23. Adverſ. C. 21.

44. PALLIDA VINA] de vino inferio intelligit Scaliger. rectius opinor de veneno Cynthiae dato Paſſeratius; & Martinus de Roa L. 6. Singular. C. 8.

49. NON TAMEN INSECTOR] validi ſignificatus verbum. Cicero pro Fontejo C. 1. *inſector ultro, atque inſto accuſatori, judices: inſector, inquam, ac flagito teſtes.*

51. FATORUM NULLI REVOCABILE CARMEN] ita Groninganus: alii ſex, cum tribus Gebhardianis, *revolubile carmen.* quod & primae editiones agnoſcunt. Paſſeratii vetus codex pro *carmen* habebat *ſtamen.* Nicolaus quoque Heinſius corrigebat *revolubile ſtamen*, Not. ad L. 2. Metam. ŷ. 654. cujus rationes, bonas ſane ac rectas, iſtic videre debes. Tibullus L. 1. Eleg. 8.

Hunc cecinere diem Parcae fatalia nentes
Stamina, non ulli diſſolüenda Deo.

Papinius L. 6. Theb.

ſolatur Adraſtus
Alloquiis genitorem ultro: nunc fata recenſens,
Reſque hominum duras, & inexorabile penſum.

& L. 7.

Vincimur. immites ſcis nulla revolvere Parcas
Stamina.

& L. 9.

evaſurumque relicto
Amne Linon, ni fata vetent, & ſtamine primo
Ablatum tellure mori.

Joſephus Iſcanus L. 6.

Venerat extremi revoluto ſtamine penſi
Fatorum promiſſa dies.

Apulejus L. 11. Metam. *nec dies, nec quies ulla; ac ne momentum quidem tenue, tuis transcurrit beneficiis otioſum; quin mari terraque protegas homines, &, depulſis vitae procellis ſalutarem porrigas dexteram, qua Fatorum etiam inextricabiliter contorta retractas licia.*

52. TERGEMINUSQUE CANIS] dixerat verſu ſuperiore *Juro ego*, &c. ideo amplector correctionem Nic. Heinſii, legentis *Tergeminumque canem.*

52. SIC MIHI MOLLE SONET] immanem illum orci janitorem ſupra modum horrebant veteres illi. qui tamen remittere aliquid nonnumquam de ſuo furore, & gratiam facere credebatur Manibus piorum. Statius L. 2. Silv. 1.

ales huc emiſſus ab atro
Limine, cui ſoli cuncta impetrare facultas

Glau-

Digitized by Google

Me ſervaſſe fidem. ſi fallo, vipera noſtris
Sibilet in tumulis, & ſuper oſſa cubet.
Nam gemina eſt ſedes turpem ſortita per amnem,
Turbaque diverſa remigat omnis aqua.

Una

Glaucia: nam inſontes animas nec portitor arcet,
Nec trinae canis ille ferae.

& L. 5. Silv. 1.

Nempe times, ne Cerbereos Priſcilla tremiſcas
Latratus? tacet ille piis. ne tardior adſit
Navita, proturbetque vadis? vehit ille merentes
Protinus, & manes placidos locat hoſpite cymba.

tum Silv. 3. ejuſdem libri:

At vos umbrarum reges, Ennaeaque Juno,
(Si laudanda precor) taedas auferte, comaſque
Eumenidum: nullo ſonet aſper janitor ore.

Martialis L. 5. Epigr. 35.

Pallida ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.

Apulejus L. 6. Metam. *Canis praegrandis, trijugo & ſatis amplo capite praeditus, immanis & formidabilis, tonantibus oblatrans faucibus, mortuos, quibus jam nil mali poteſt facere, fruſtra territando, ante ipſum limen & atra atria Proſerpinae ſuperexcubans, ſervat vacuam Ditis domum. Hunc offrenatum unius offulae praeda facile praeteribis; ad ipſamque protinus Proſerpinam introibis.* accedat priſcis illis nulla meritorum parte minor M. Ant. Flaminius, teneririmi oris poëta, Carm. L. 4.

Cum miſera ante diem, fida comitata capella,
Iret ad infernas candida Hyella domos;
Ille malus ſaevis redimitus colla colubris
Cerberus, inviſas qui cubat ante fores,
Non pavidam horribili tremefecit voce puellam,
Nec rabidis illam dentibus appetiit:
Sed tremulo blandae gannitu vocis adulans,
Et lingua lambens crura pedeſque fera,
Aetherias voluiſſet eam remeare ſub auras,
Et tam formoſae virginis ire comes.
Quique tot Heroum magnas latraverat umbras,
Optavit parvi nunc gregis eſſe canis.

53. Me servasse fidem] Virgilius L. 2. Aen.

Tu modo promiſſis maneas, ſervataque ſerves
Troja fidem.

& L. 4.

Non ſervata fides, cineri promiſſa Sichaeo.

Prudentius, canorus ille Chriſti olor, Cathem. Hym. 1.

Flevit negator denique
Ex ore prolapſum nefas:
Cum mens maneret innocens,
Animuſque ſervaret fidem.

55. Sedes turpem sortita per amnem] *quaeſita per amnem* noſtri libri habent, & Groninganus, cum Borrichiano. quae lectio non eſt inſuper habenda: quum *ſedes quaerere* pure dicatur ac Romane. ſed & illud *ſortita* ferri poteſt. Virgilius L. 6. Aen.

Nec vero hae ſine ſorte datae, ſine judice, ſedes.
Quaeſitor Minos urnam movet: ille ſilentum
Conciliumque vocat, vitaſque & crimina diſcit.

Paſſeratius *partita* profert, neſcio an auctoribus libris. tamen neque hoc abludit a veterum conſuetudine loquendi. Livius Aegiſtho:

nam ut Pergama
Accenſa, & praeda per participes aequiter
Partita eſt.

ſi cui τὸ *quaeſita* melius placet, is a ſe habet M. Terent. Varronem L. 5. de L. L. *Adquirere eſt ab Ad & Quaerere: ipſum Quaerere, ab eo quod, quae res ut recuperaretur, datur opera.* de gemina ſede inferorum pulcre Sophocles,

Avarus Orcus ſemitas binas habet,
Unam bonis, ſed alteram partam malis.

56. Turbaque diversa remigat omnis aqua] *navigat* eſt in omnibus membranis. tamen *remigat* habent primae editiones, nondum paſſae correctorum malas manus. ego ſane hoc malim prae illo: nam ipſae animae ſedebant ad remos; Charon autem clavum regebat, & velis miniſtrabat. Virgilius L. 6. Aen.

Ipſe ratem conto ſubigit, veliſque miniſtrat,
Et ferruginea ſubvectat corpora cymba.

tum paullo poſt:

quid

Una Clytemneſtrae ſtuprum vehit, unaque Creſſae
Portat mentitae lignea monſtra bovis.
Ecce coronato pars altera vecta phaſelo,
Mulcet ubi Elyſias aura beata roſas.
Qua numeroſa fides, quaque aera rotunda Cybebes,
Mitratiſque ſonant Lydia plectra choris.
Andromedeque, & Hypermneſtre ſine fraude maritae
Narrant hiſtoriae pectora nota ſuae.
Haec ſua maternis queritur livere catenis
Brachia, nec meritas frigida ſaxa manus.

Nar-

quid volt concurſus ad amnem?
Quidve petunt animae? vel quo diſcrimine ripas
Hae linquunt, illae remis vada livida verrunt?

eximius lapis in praeſtantiſſimo Inſcriptionum Gruteri corpore, MCXXIII. 7.

NON. EGO. TARTAREAS. PENETRABO. TRISTIS. AD. VNDAS. NON. ACHERONTEIS. TRANSVEHAR. VMBRA. VADIS

NON. EGO. CAERVLEAM. REMO. SVLCABO. CARINAM. NEC. TE. TERRIBILEM. FRONTE. TIMEBO. CHARON

plura Lucianus in dialogis mortuorum. bene autem noſter & proprie *diverſa aqua* hanc omnem turbam ferri dixit. M. Porcius Cato apud Salluſtium Catilin. C. 52: *Bene & copioſe C. Caeſar paullo ante in hoc ordine de vita & morte diſſeruit, credo falſa ea exiſtumans, quae de inferis memorantur; Diverſo itinere malos a bonis loca tetra, inculta, foeda, atque formidoloſa habere.* cujus loci partem ultimam laudat Nonius in *Habere*.

57. ALTERA CRESSAE] iſtud *altera* huc irrepſit e diſticho ſequente. viri docti quum viderent ſententiam pravo talo fultam claudicare, ſuppoſuerunt pars *atraque*, pars *albaque*; & medicina intempeſtiva perfecerunt ut ne plaga haberet melius. legendum omnino cum Livinejo *unaque Creſſae*. eadem cymba portat Clytemneſtram, eademque Paſiphaen vehit. nihil ſimplicius, nihil verius. neque encliticon *que* fruſtra additur: nam ſic oſtendit poëta plures alias adulteras eâdem iſta via deportari. quem particulae uſum bene obſervavit doctiſſimus Servius ad L. 8. Aen.

Fecerat & viridi foetam Mavortis in antro
Procubuiſſe lupam.

dicendo, inquit, ET *oſtendit multa alia eſſe depicta*.

59. PARS ALTERA PARTA PHASELO] *vecta* unus Regius; unus Colbertinus; Groninganus; noſter ſecundus. neque aliter editiones ſinceriores. invicta eſt quorumdam hominum in fovendis erroribus pertinacia. ſed liceat illis per nos impleri glandibus ad ſaturitatem.

63. HYPERMNESTRE] noſtri, & Groninganus, ſemper ſcribunt *Hypermeſtre*, de cujus ſcripturae ratione alibi dictum eſt. *Hypermeſtre* ſcribit etiam vetus Horatii interpres Helenius Acro ad L. 3. Od. 11. & Servius ad L. 7. Aen. ℣. 631. ex Caſſio Hemina.

64. HISTORIAE CORPORA NOTA SUAE] haec eſt lectio Scaligeri, cujus liber *pectora* habebat. ſane *pectora* eſt in Regg. Colbertt. Groningano, ac noſtris. Livinejus malebat *pignora*, quod & Schotto placuit L. 2. Obſerv. C. 57. mihi videtur ſana eſſe membranarum ſcriptura. *pectora hiſtoriae ſuae nota* ſunt affectus ſui, ſui mariti, celebres illi & toto orbe noti. Haec de Lynceo ſuo narrat, illa de ſuo Perſeo. certe *pectus* ea notione non infrequens eſt bonis ſcriptoribus. Virgilius L. 2. Aen.

juvenes fortiſſima fruſtra
Pectora.

Martialis L. 9. Epigr. 15.

Hunc, quem coena tibi, quem menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidae pectus amicitiae?

65. HAEC SUA MATERNIS] ita conjecerant olim Lipſius, & Scaliger, viri incomparabiles, ex vitioſa ſcriptura *Haec ſumma aeternis*. eorum divinationem firmat bonus ille codex

Gronin-

Groninganus, in quo plane ita perſcriptum eſt. & merito recepit Gebhardus. catenas *maternas* noſter vocat, in quas fuerat incluſa filia propter impotentiam linguae maternae. Caeſar Germanicus in Caſſiopea:

ipſa horrida viſu,
Sic tendit palmas ceu ſit planctura relictam
Andromedam, meritae non juſta piacula matris.

imitatus eſt noſter Aurelius ſuum Ciceronem, Accuſ. 5. in Verr. C. 42. *veniunt Syracuſas parentes propinquique miſerorum adoleſcentium, hoc repentino calamitatis ſuae commoti nuntio: vinctos adſpiciunt catenis liberos ſuos, cum iſtius avaritiae poenam collo & cervicibus ſuis ſuſtinerent.* Hujus naturae epitheta gaudent uſu quodam ſingulari, & ſic quaſi in utramque partem ponuntur. ita *Sus Theſeïs* Virgilio in Ciri dicitur ſus illa Cromyonia a Theſeo occiſa:

Praeterit abruptas Scironis protinus arces,
Infeſtumque Suis dirae Theſeïdis exit
Spelaeum, multoque cruentas hoſpite cautes.

& *ſerpentes Herculei* Statio L. 9. Theb. interfecti ab Hercule apud Lernam:

non haec foecunda veneno
Lerna, nec Herculeis hauſtae ſerpentibus undae.

quem locum firmando huic noſtro Gebhardus adduxit. ſic *uxorius imber* eidem poetae, lacrimae quas marito eliciebat recordatio amiſſae uxoris, L. 4. Silv. 1:

Nunc etiam ad planctus refugit. jam plana cicatrix,
Dum canimus, gravibuſque oculis uxorius inſtat
Imber. habentne pios etiamnum haec lumina fletus?

Crimen Lampſacenum, malum facinus in oppido Lampſaci a C. Verre perpetratum. Cicero Accuſ. 1. in Verr. C. 34. *magnum hoc Lampſacenum crimen eſt libidinis atque improbiſſimae cupiditatis.* ibidem *periculum Lampſacenum*, quo Verrem perterrefaciebant cives Lampſaceni, C. 36. *Excipitur ab omnibus ejuſmodi clamore, ut ei Lampſaceni periculi ſimilitudo verſaretur ante oculos. Caſtricianum vulnus*, dolor ex pecunia Caſtricio diu debita ac tandem perſoluta ab invitis Trallianis. Cicero pro L. Flacco C. 23. *Quo cum veniſſet Laelius ad iratos, & illud Caſtricianum vulnus dicendo refricuiſſet; exſiluerunt principes, neque in illa concione adfuerunt, neque ipſius decreti ac teſtimonii auctores eſſe voluerunt. Noſtrum vulnus*, quod a nobis inlatum eſt. Virgilius L. 12. Aen.

Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra
Spargimus, & noſtro ſequitur de vulnere ſanguis.

noſtrum crimen, id cujus nos alterum incuſamus. Cicero Accuſ. 1. in Verr. C. 5. *quaerat non ſolum, quemadmodum noſtro crimini, verum etiam quo pacto ſuae confeſſioni poſſit mederi.* ibidem C. 11. *itaque non modo vos, quibus eſt judicandum, noſtra crimina tenetis: ſed etiam populus Romanus totam accuſationem cauſamque cognovit.* ſic & *meum crimen*, cujus ego adverſarium inſimulo. Cicero Accuſ. 5. C. 59. *meum enim crimen avaritiae te nimiae coarguit: tua defenſio furoris cujuſdam, & immanitatis, & inauditae crudelitatis, & paene novae proſcriptionis. Crimen Aſinianum*, caedes Aſinii, ſuaſu ac conſilio Oppianici ab Avilio perpetrata. Cicero Orat. pro Cluentio C. 13. *Ac tum in Oppianici cauſa crimen hoc Aſinianum cum teſtibus multis, tum verò indicio Avilii probatur. crimen Falcidianum*, quo Falcidius onerabat L. Flaccum praetorem. Cicero pro L. Flacco C. 36. *At Falcidianum crimen eſt ingens. talenta quinquaginta ſe Flacco dicit dediſſe. Audiamus hominem. Meum pretium*, aeſtimatio a me facta. Terentius Hecyr. prologo ſecundo:

Ut libeat ſcribere aliis, mihique ut diſcere
Novas expediat poſthac, pretio emtas meo.

nimirum emerant aediles, quanti L. Ambivius aeſtimaverat. pari ratione L. Attio in Trachiniis Deïanira dicitur *Oenei partu edita*, quam pepererat Oenei uxor Althea:

Nec mihi Junonis terror implacabilis,
Nec tantum invexit triſtis Euryſtheus mali,
Quantum una vecors Oenei partu edita.

videndus Servius in L. 4. Geor. ℣. 238. fateor eſſe haec puſilla & minuta; quae tamen non animadverſa magnos quoque viros duxerunt in errorem. Ciceronis locus eſt Accuſ. 1. in Verr. C. 61. *Nam de ſubſortitione illa Juniana judicum nihil dico.* ibi Aſconius dicit, praetorem urbanum C. Verrem, rejectione utrimque facta, ſubſortitum eſſe in eorum locum alios, ut mos erat. Tamen Ciceronis mens erat, C. Junium quaeſitorem in judicio, quo Cluentius accuſabat Oppianicum, fuiſſe condemnatum eo nomine, quod ejus ſubſortitionem non habebat Verres in ſuo codice, quem falſum proferebat. Id clarum eſt ex Orat. pro Cluentio C. 33. *Multam petivit. Qua lege? quod in legem non juraſſet: quae res nemini umquam fraudi fuit:*

Narrat Hypermneſtre magnum auſas eſſe ſorores:
In ſcelus hoc animum non valuiſſe ſuum.
Sic mortis lacrimis vitae ſolamur amores.
Celo ego perfidiae crimina multa tuae.

Sed

& quod C. Verres, praetor urbanus, homo ſanctus & diligens, ſubſortitionem ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. & C. 35. *Ab illo enim, ſive quod in legem non juraſſet, ſive quod ex lege ſubſortitus judicem non eſſet, multa petita eſſe dicitur.* Eſt igitur *ſubſortitio Juniana*, ea quam fecit vel facere debuit C. Junius in judicio Oppianici, non autem C. Verres in quaeſtione Juniana. atque hoc monere non neglexit vir perſpicaciſſimus Paullus Manutius.

67. MAGNUM AUSAS ESSE SORORES] vulgo traditur ſolam ex iſtis quinquaginta ſororibus Hypermneſtram, ſervaſſe maritum ſuum Lynceum. Verum Euſtathius in Comment. ad Dionyſii Perieg. ỷ. 805. hujus gloriae conſortem facit Bebrycam, alteram ſororem, a cujus nomine Bebrycia terra dicta eſt. tamen una Hypermneſtre famam accepit tam nobilis facti, & quidem magna mercede, pro numine poſteris culta una cum Lynceo marito. Hyginus Fab. 68. *impetratas ſorores patrueles acceperunt uxores, quae patris juſſu viros ſuos interfecerunt. Sola Hypermeſtra Lynceum ſervavit. ob id ceterae dicuntur apud inferos in dolium pertuſum aquam ingerere. Hypermeſtrae & Lynceo fanum factum eſt.* Statuarum Hypermneſtrae & Lynceo erectarum meminit in Phocicis Pauſanias.

68. IN SCELUS HOC ANIMUM NON VALUISSE SUUM] non fuiſſe parem facinori tam nefario. Papinius L. 5. Theb.

Quatuor hos una, decus & ſolatia patris,
Tranſadigam ferro, ſaniemque & vulnera fratrum
Miſcebo, patremque ſuper ſpirantibus addam.
Ecqua tot in caedes animum premittit?

69. VITAE SANAMUS AMORES] hoc ſane falſum eſt, ſecundum theologiam poëticam. neque enim amoris curae ſanantur ab ipſa morte, quae tamen medelam adferre dicitur aliis omnibus aegrimoniis. Virgilius L. 6. Aen.

Nec procul hinc partem fuſi monſtrantur in omnem
Lugentes campi, ſic illos nomine dicunt.
Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles, & myrtea circum
Silva tegit. Curae non ipſa in morte relinquont.

noli dubitare quin legendum ſit *ſolamur*, verbo poëtis in hac re proprio ac ſolenni, quodque ſe Paſſeratius in quibusdam libris reperiſſe teſtatur. nam Gebhardi *ſatiamus* alienum eſt a Cynthiae mente. Virgilius Ecl. 6.

Et fortunatam, ſi numquam armenta fuiſſent,
Paſiphaën nivei ſolatur amore juvenci.

& L. 4. Georg.

Ipſe cava ſolans aegrum teſtudine amorem,
Te, dulcis conjux, te ſolo in litore ſecum,
Te veniente die, te decedente canebat.

& L. 10. Aen.

Populeas inter frondis umbramque ſororum
Dum canit, & moeſtum Muſa ſolatur amorem.

Ovidius L. 9. Metam. de Byblide:

Saepe etiam Nymphae teneris Lelegeïdes ulnis,
Tollere conantur: ſaepe, ut moderetur amori,
Praecipiunt; ſurdaeque adhibent ſolatia menti.

Papinius L. 5. Theb.

ſub nocte dieque
Aſſiduis aegrae in lacrimis ſolantia miſcent
Colloquia.

& deinde:

Talia Lernaeis iterat dum regibus exſul
Lemnias, & longa ſolatur damna querela.

& L. 1. Achill.

attonitam varie oblectamine mulcens
Elicit extremo chelyn, & ſolantia curas
Fila movet.

tum hos duces ſecutus ſuaviſſimus Lotichius L. 3. eleg. 8.

Interea veteres cantu ſolatur amores
Candidus arguto cum Corydone Mycon.

tamen vulgata defendi poſſe videtur ipſo noſtro auctore L. 1. Eleg. 10.

Et poſſum alterius curas ſanare recentes.

Et

Sed tibi nunc mandata damus, ſi forte moveris,
Si te non totum Doridos herba tenet.
Nutrix in tremulis ne quid deſideret annis
Parthenie: patuit, nec tibi avara fuit.
Deliciaeque meae Latris, cui nomen ab uſu,
Ne ſpeculum dominae porrigat illa novae.

Et

Et Tibullo L. 2. Eleg. 3.

Nec potuit curas ſanare ſalubribus herbis.

quamquam hos ego locos de naſcente primulum amore capiendos puto: quem haud diſficulter opprimi, atque adeo ſanari, oſtendit ejus artis conſultiſſimus Naſo. ceterum de Manibus longe alia eſt ratio. neque ſolum in negotio amoris, ſed & in meditatione rerum bellicarum ſuae ſemper manent curae heroibus atque heroiſin defunctis. Virgilius L. 6. Aen.

Arma procul, curruſque virûm miratur inanis.
Stant terra defixae haſtae, paſſimque ſoluti
Per campum paſcuntur equi. quae gratia currum
Armorumque fuit vivis, quae cura nitentis
Paſcere equos, eadem ſequitur tellure repoſtos.

72. Si te non totum Chloridos herba tenet] Si te non omnino dementant pellicis meae veneficia. pariter L. 3. Eleg. 4.

Non me moribus illa, ſed herbis improba vicit.

& L. 1. Eleg. 12.

an me Deus obruit? an quae
Lecta Prometheis dividit herba jugis?

Thom. Demſterus, rem magnam facturus, emendare ſibi viſus eſt hunc locum, dum ſubſtituit *Colchidos herba*, & ad Medeam refert, incantatricem, ac veneficam. Verum enim vero ſi eſt laus aliqua exſpectanda ab inepta immutatione vocis, & ab interpretatione multo etiam ineptiore, ea profecto debetur primo auctori. accipe igitur quid hic dixerit Beroaldus: *potes legere Colchidos, propter Medeam, a qua herbae Medeides dicuntur.* Sed & is ipſe aliena aravit vitula: nam Volſcus jam ante eum ſcripſerat: *Chloridos*] *emenda Colchidos. Medeam intelligit, quam veneficii rationem tenuiſſe diximus.* potuit virum minime malum decepiſſe Pedonis Albinovani recens fortaſſe lectio, qui, ubi meminiſſet recocti a Medea Aeſonis, exclamat:

His te, Maecenas, juveneſcere poſſe decebat.
Haec utinam nobis Colchidos herba foret!

emendaſſet itaque rectius Demſterus *Doridos*, quod in noſtro primo legitur, & in Groningano. *Doridis* nomen ancillulis dabatur, & meretriculis. Petronius: *Jam mentum, jam cervix, jam manus, jam pedum candor intra auri gracile vinculum poſitus, Parium marmor exſtinxerat. itaque tunc primum Dorida vetus amator contempſi.* Juvenalis Sat. 3.

an melior, cum Thaida ſuſtinet, aut cum
Uxorem comoedus agit, vel Dorida nullo
Cultam palliolo?

vetus marmor apud Boiſſardum:

AELIAE. DIVAE. AUG. LIB. DORIDI. ET ATIMETO
FECIT. MEROPE

aliud apud Gruterum: JULIAE. DORIDI. SEX. RESTIANUS. CLU. JUSTUS. CONJUGI. CARISSIMAE.

74. Patuit] tralatio a locis amicis, ad quae acceſſus eſt nobis & facilis ſemper & tutus. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 65. *jam omnes provincias, jam omnia regna, jam omnes liberas civitates, jam omnem orbem terrarum, qui ſemper noſtris hominibus maxime patuit, civibus Romanis iſta defenſione praecluſeris.* L. 13. ad famil. Epiſt. 29. *in omni genere & honorum & laborum meorum, & animus, & opera, & auctoritas, & gratia, etiam res familiaris C. Capitonis praeſto fuit, & patuit & temporibus & fortunae meae.* minus recte expoſuerat Paſſeratius: minus etiam pudice.

75. Deliciaeque meae Latris] crebrum hoc apud veteres. Lapis Romanus in magno corpore Gruteri, DCLXIII. 5.

V. SALVIDIENA. Q. L. HILARA. SIBI. ET. SUAE
LIBERTAE. SALVIDIENAE. FAUSTILLAE
DELICIAE. SUAE. ERUDITAE. OMNIBUS
ARTIBUS. RELIQUISTI. MAMMAM. TUAM

Digitized by Google

Et quoſcumque meo feciſti nomine verſus,
    Ure mihi. laudes deſine habere meas.
Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo
    Mollia contortis alligat oſſa comis.
Pomoſis Anio qua ſpumifer incubat arvis,
    Et numquam Herculeo numine pallet ebur,

Hoc

GEMENTEM. PLANGENTEM. PLORANTEM.

alter itidem Romae, DCLXI. 13.

POSTUMIA. A. Ↄ. L
SECUNDA
V. A. VIII
ANIMA DULCISSIMA
HIC. SITA. EST
FECIT
M. SEPTIMIUS. FAUSTUS
ET. POSTUMIA. HILARA.
DELICIO. SUO
DIGNISSIMO

ſed & plura paſſim talia reperire eſt, etiam extra inſcriptiones.

75. Cui nomen ab usu est] deleatur *eſt* iſtud inficetum, ſaepe intruſum a librariis ubi minime oportebat.

79. Pelle hederam tumulo] Paſſeratius malebat *Velle.*

81. Ramosis Anio qua pomifer incubat arvis] verſus ſonorus & magnificus, quique rem ipſam pulcre praepingit; ſed nonnihil corruptus. pro *Ramoſis* ſcribi omnino debet *Pomoſis.* Junius Columella ejus mihi correctionis fundus eſt, L. 10.

Et Turni lacus, & pomoſi Tiburis arva.

Tibullus L. 1. Eleg. 1.

Pomoſiſque ruber cuſtos ponatur in hortis.

Pedo Albinovanus in obitum Maecenatis, ſive is poëta alius fuit a Pedone:

Maluit umbroſam quercum, Nymphaſque canentes,
Paucaque pomoſi jugera certa ſoli.

ramoſa arva quis veterum dixerit, quaero qui me doceat. quamquam Perſii iſtud non ignoro,

Diducit trepidas ramoſa in compita mentes.

ſed & res ibi alia eſt, & alia metaphorae forma. quae nihil huc facit. deinde pro *pomifer* legendum opinor *ſpumifer*, ita volente ipſius amnis natura, per ſaxa & praecipitia voluti. Horatius L. 1. Od. 7.

Et praeceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.

Acro: *praeceps] per devexa cadens, & rapidus* Statius L. 1. Silv. 3.

Ipſe Anien (miranda fides) infraque ſuperque
Saxeus hic tumidam rabiem ſpumoſaque ponit
Murmura, ceu placidi veritus turbare Vopiſci
Pierioſque dies, & aventes carmina ſomnos.

Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 6.

Nec te praetereo, qui per cava ſaxa volutans
Tiburis Argei ſpumifer arva rigas.

quamquam ibi *pomifer* legunt Paſſeratius & Nic. Heinſius. quod profecto factum non oportuit. eſt enim argumentum elegiae, maximos quoſque & rapidiſſimos fluvios ſuccubuiſſe amori, neque ipſis quidquam profuiſſe quod vehementes fluerent ac rapaces. in iis numerat poëta Inachum, Alpheum, Aſopum, Acheloum, & Nilum: quibus addit comitem Anienem. cujus epitheton *pomifer* (ſi tamen verum eſt) iſto quidem loco valde eſt debile, neque multum ad rem facit.

82. Et numquam Herculeo numine pallet ebur] ubi ebur numquam fit luteo colore, neque flaveſcit. haec eſt elegans notio τοῦ *pallet*, ſuper qua videndus Giſanius Ind. Lucret. in *Luridus.* antiqui ebur oſtro tinguebant, ne palleret. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Aut quod, ne longis flaveſcere poſſit ab annis,
Maeonis Aſſyrium femina tinxit ebur.

Virgilius L. 12. Aen.

Indum ſanguineo veluti violaverit oſtro
Si quis ebur.

Claudianus L. 1. de raptu Proſerpinae:

non ſic decus ardet eburnum
Lydia Maeonio quod femina tinxerit oſtro.

Tibure vero ebur ajunt ſemper candidum manere, neque umquam palleſcere, beneficio aëris, & erumpentis aurae ex calidis & ſulphureis Albulis, ipſoque Aniene. Silius L. 12.

Quale

Hoc carmen media dignum me ſcribe columna,
Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:
Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra.
Acceſſit ripae laus, Aniene, tuae.
Nec tu ſperne piis venientia ſomnia portis.
Quum pia venerunt ſomnia, pondus habent.
Nocte vagae ferimur. Nox clauſas liberat umbras,
Errat & abjecta Cerberus ipſe ſera.
Luce jubent leges Lethaea ad ſtagna reverti.
Nos vehimur: vectum nauta recenſet onus.
Nunc te poſſideant aliae: mox ſola tenebo.
Mecum eris, & mixtis oſſibus oſſa teram.
Haec poſtquam querula mecum ſub lite peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

Quale micat, ſemperque novum eſt, quod Tiburis aura
Paſcit ebur.

noſter numini Herculeo imputare maluit, quia Herculi ſacrum Tibur. jocum non inconcinnum hinc quaeſivit Martialis L. 4. Epigr. 62.

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

& L. 7. Epigr. 12.

Dum Tiburtinis albeſcere ſolibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet! parvo tempore nigra redit.

87. NEC TU SPERNE PIIS VENIENTIA SOMNIA PORTIS] recte, & ex diſciplina antiquae oneirocriticees. neque enim improbis hominibus contingere credebant veritatem ſomniorum. pulere Lutatius ad L. 5. Theb. Statii: NEC IMAGO QUIETIS VANA MEAE] *Confirmat audaciam ſuam Deos adjuvare ſomni expoſitione. & eſt ratio philoſophica, cur quae futura ſint ſanctis mortalibus, praeſagiis ſomniorum demonſtrentur. Sed de multis paululum dicam. Natura Deorum, ex qua homines mixti ſunt, affectus ſuos ſilere non patitur. & cur per ipſam eſſentiam corporis ſentire permittat, eſt animae divina providentia. quae quamvis caeco carcere & tenebris clauſa tenetur, quid e contra ratio naturae factura ſit ſomniorum vaticinatione denuntiat.*

89. NOCTE VAGAE FERIMUR] omnem hunc locum commode illuſtravit Mart. Antonius Delrius Comment. in Senecae Herc. Fur. ℣. 123. alioqui mero quoque meridie vagabantur manes; ſed noxii illi & mali. Papinius L. 11. Theb.

Ipſe quoque Ogygios monſtra ad gentilia manes
Tartareus rector porta jubes ire recluſa.
Montibus inſidunt patriis, triſtique corona
Infecere diem, & vinci ſua crimina gaudent.

& L. 4.

ingentes infelix terra tumultus
Lucis adhuc medio, ſolaque in nocte per umbras
Exſpirat, nigri cum vana in praelia ſurgunt
Terrigenae.

95. SUB VOCE PEREGIT] omnes omnium libri, cum editionibus primis, *ſub lite.* quod verum erat, nec debuit mutari. prima labes ab editione Beroaldina eſt. auctor Culicis, ad Danaidas:

Otia quaerentes fruſtra ſub lite puellae
Ite, quibus taedas accendis triſtis Erinnys.

neque fruſtra hanc litem noſter *querulam* vocat. ſunt enim & aliae lites amantium, haud ſane querulae. ſupra Eleg. 5.

Semper habe morſus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet eſſe datos.

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ille viri toto videat veſtigia lecto,
Factaque laſcivis livida colla notis.

Horatius L. 1. Od. 13.

Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicae mero
Rixae: ſive puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.

 VIII.

VIII.

DIſce, quid Eſquilias hac nocte fugarit aquoſas,
Quum vicina novis turba cucurrit agris.
Lanuvium annoſi vetus eſt tutela Draconis,
Hic ubi tam rarae non perit hora morae.
Qua ſacer abripitur caeco deſcenſus hiatu,
Qua penetral, (virgo, tale iter omne cave.)
Jejuni ſerpentis honos, quum pabula poſcit
Annua, & ex ima ſibila torquet humo.
Talia demiſſae pallent ad ſacra puellae:
Quum tenera anguino creditur ore manus.

Ille

2. QUUM VICINA MEIS AURA CUCURRIT AGRIS] recte Scaliger *τὸ novis* reduxit, quod agnoſcunt omnes libri: quamquam nec iſtud *meis* recens eſt, quum in primis editionibus legatur. Poëta verò *novos* vocat agros Eſquilinos, a Maecenate tum primum ad culturam & habitationem redactos. Horatius L. I. Sat. 8.

Nunc licet Eſquiliis habitare ſalubribus, atque
Aggere in aprico ſpatiari: quo modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.

paullo ante *novos hortos* dixerat, quos noſter *agros* appellat. iſtic autem domum ſuam habebat noſter Aurelius, ut videre eſt L. 3. Eleg. 22. deinde *turba* legi debet, non *aura*, quod in nullo libro reperitur. *vicina turba* recte dicuntur vicini de nocte exciti, & feſtinanter procurrentes ad aedes poëtae, reſtincturi, ut quidem putabant, incendium repente coortum. ignis enim Romae quamvis formidatus, tamen valde frequens. teſtes Martialis, Juvenalis, Tacitus. hinc illa turba & confuſio nocturna, uti mox videbimus. peſſime Paſſeratius haec cepit de praediis Propertii Lanuvinis. ſed erat aliquid dicendum, ne Scaligero non adverſaretur.

3. LANUVIUM] non libet repetere quae ſuper hujus municipii nomine varie agitata ſunt inter viros doctos. Tu, ſi me audis, a Caroli Sigonii ſententia non recedes. quem vide ſis Scholiis in librum octavum T. Livii; & Claudium Dauſquejum ad L. 13. Silii Italici ỳ. 359. qui ita rem ſuam agit, ut non inmerito exſcripſiſſe Sigonium videri poſſit. ſed tutemet arbitraberis. Ant. Mancinellus contendit ſcribendum eſſe *Lanivium*, & producit lapidem antiquum, qui ſua tempeſtate in eo ipſo oppido viſebatur, in quo ſcriptum erat S. P. Q. LANIVINUS; Comment. in Horat. L. 3. Od. 27. immemor elementa I & V in lapidibus quaſi promiſcua haberi, & commutari frequentiſſime inter ſemet. etiam apud Gruterum, CCCLXXXI. I. legitur CUR. RP. LANIVINOR. ſed haec non ſunt tanti, ut immorari debeamus.

3. VETUS EST TUTELA DRACONIS] *res* eſt apud Aelianum *L. 11. Hiſt. Anim.* cap. *16.* ubi tamen perperam *Lavinium* legitur pro Lanuvio. quod ab aliis pridem eſt notatum.

4. HIC UBI TARTAREAE] hanc lectionem nobis procudit Beroaldi benignitas, ſtatuentis in eo antro eſſe deſcenſum ad inferos, ibique nullam ceſſare horam qua non animae aliquot ſe penetrarent ad Tartara. Sed profecto poteramus eſſe contenti lectione veterum membranarum, *Hic ubi tam rarae.* quam & Veneta editio ſervavit, & illa quae Venetam anno uno praeceſſerat. *Hora tam rarae morae*, cujus copia ſemel dumtaxat fit in anno, *non perit*, avide arripitur a ſpectatoribus. quid poterat ſimplicius?

10. QUUM TENERA ANGUINEO] libri *Quum temere.* melius Scaligeri liber *tenera.* quod tamen Gebhardo non potuit placere, reponenti ex Comelini membranis *tremera*, i. e. tremens. certe in noſtro primo legitur *Quum treme-*

Digitized by Google

Ille ſibi admotas a virgine corripit eſcas:
Virginis in palmis ipſa caniſtra tremunt.
Si fuerint caſtae, redeunt in colla parentum;
Clamantque agricolae, Fertilis annus erit.
Huc mea detonſis avecta eſt Cynthia mannis:
Cauſſa fuit Juno, ſed mage cauſſa Venus.
Appia dic, quaeſo, quantum te teſte triumphum
Egerit, effuſis per tua ſaxa rotis,

Tur-

tremere. inde Gebhardo ſuppetias ferat, ſi quis amat reconditarum vocum foetores. mihi certum eſt, Propertium fuiſſe unum ex iis, qui ſcribebant ut intelligerentur. deinde pro *anguineo* in noſtris codicibus, inque Groningano eſt *anguino.* quod verum puto, & video expreſſum in Veneta, Aldina, Colinaeana. Pacuvius apud Ciceronem L. 2. de Divinat.

Quadrupes, tardigrada, agreſtis, humilis, aſpera,
Capite brevi, cervice anguina, adſpectu truci.

Catullus:

Eumenides, quibus anguino redimita capillo
Frons exſpirantis praeportat pectoris iras.

Plinius L. 30. C. 3. *Anguinum cor ſi mordeatur, aut alligetur, efficax habetur.* ------ ------ *Anguinae vernationis membrana, cum oleo tedaeque reſina calefacta.* Junius Philargyrius in L. 3. Georg. ℣. 113. *de hoc Erichthonio alibi ſatis dictum, qui anguinis pedibus fuiſſe memoratur.* ſane ab *anguis* non poteſt *anguineus* formari, ut *ſanguineus* a *ſanguis.* quamquam ANGUINEA CIRCULATUM VERTUGINE legitur in Gruteri ſpuriis XXIV. 6. ſed, ut dixi, in ſpuriis. vide ſis Iſ. Voſſium Obſerv. ad Catull. p. 215.

16. Caussa fuit Juno] Junonis Soſpitae, ſive Siſpitae, feſto annuo iter ſuum Cynthia praetexebat: quamvis re ipſa cum iſto ſuo volſo nepote, Veneri pervigilium ſolutura, Lanuvium proficiſceretur. Erat huic municipio vetus ſacri Junonii communio cum populo Romano. originem tradit Livius L. 8. C. 14. *Lanuvinis civitas data: ſacraque ſua reddita cum eo, ut aedes lucuſque Soſpitae Junonis communis Lanuvinis municipibus cum populo Romano eſſet.* id factum eſt L. Furio Camillo, C. Maenio Coſſ. Exinde conſules Romani quotannis Junoni Soſpitae ſacra faciebant reipublicae cauſſa. Cicero Orat. pro L. Murena C. 41. *date hoc ipſius pudori, date patri mortuo, date generi & familiae, date etiam Lanuvio, municipio honeſtiſſimo, quod in hac tota cauſſa frequens moeſtumque vidiſtis. nolite a ſacris patriis Junonis Soſpitae, cui omnes conſules facere neceſſe eſt, domeſticum & ſuum conſulem potiſſimum avellere.* itaque diſcere nobis licet, ex hoc Propertii loco, ſpectaculum draconis Lanuvini incidiſſe in feſtum Soſpitae Junonis, cujus ipſe in luco ſtabulabatur, ut tradidit Aelianus. utrumque celebrari ſolere opinor menſe Junio. Sic enim Juno apud Naſonem L. 6. Faſtor.

Nec tamen hunc nobis tantummodo praeſtat honorem
Roma: ſuburbani dant mihi munus idem.
Inſpice, quos habeat nemoralis Aricia faſtos,
Et populus Laurens, Lanuviumque meum:
Eſt illic menſis Junonius. inſpice Tibur,
Et Praeneſtinae moenia ſacra Deae:
Junonale leges tempus.

priſcam Deam fuiſſe, & priſco ſimplicique cultu gaviſam, oſtendit deſcriptio ſimulacri ejus apud Ciceronem L. 1. de Nat. Deor. C. 29. *Quid igitur cenſes? Apim illum, ſanctum Aegyptiorum bovem, nonne deum videri Aegyptiis? tam hercle, quam tibi illam noſtram Soſpitam, quam tu numquam ne in ſomnis quidem vides, niſi cum pelle caprina, cum haſta, cum calceolis repandis. At non eſt talis Argiva, nec Romana Juno. ergo alia ſpecies Junonis Argivis, alia Lanuvinis.*

17. Appia dic quaeso] exprobratio amarulenta ad exaggerandam Cynthiae laſciviam. tale eſt illud Juvenalis Sat. 6.

Sed jacet in ſervi complexibus, aut equitis. dic,
Dic aliquem, ſodes, dic, Quintiliane, colorem.

Claudianus L. 1. in Conſ. Stilich. quamquam in re minus ludicra:

Ves

Turpis in arcana ſonuit quum rixa taberna:
Si ſine me, famae non ſine labe meae.
Spectaclum ipſa ſedens primo temone pependit,
Auſa per impuros frena movere locos.
Serica nam taceo volſi carpenta nepotis,
Atque armillatos colla Moloſſa canes,

Qui

Vos Haemi gelidae valles, quas ſaepe cruentis
Stragibus aequavit Stilicho, vos Thracia teſtor
Flumina, quae largo mutaſtis ſanguine fluctus.
Dicite Biſaltae, vel qui Pangaea juvencis
Sciditis, offenſo quantae ſub vomere putres
Diſſiliant glebis galeae, vel qualia raſtris
Oſſa peremtorum reſonent immania Regum.

23. Striga, nam rapto] haec ita nobis concinnavit Scaliger; & ex parte Turnebus; ut ſit mimeſis ex perſona Cynthiae. quod ſane omnem orationis ſeriem interturbat: nam poëta ſolus loquitur per totam elegiam. id autem ſtatim videbimus, ubi veram prius lectionem eruerimus. libri multum variant. noſter primus, *Suriga non tacto:* ſecundus, *Siriga nam capto*: Groninganus, *Serica nam capto:* Borrichianus, *Siriga non tacto*: unus Regius, unuſque Colbertinus, *Siriga nam capto*; hic tamen in margine habebat, *Serica non taceo:* tandem alter Regius *Serica nam taceo.* haec eſt vera lectio; quam a Beroaldo feliciter reſtitutam (licet ex ſolo ingenio) pro nugaci commento Scaliger habuit, & ſequaces invenit multos. deſcribit Propertius joculare quoddam facinus ſuum, quod tamen nequiter & ipſi expetivit, & ambobus ſimul ſcortillis. Profecta, inquit, Lanuvium Cynthia, ad feſtum Junonis Argolidis, ipſa per ſummam laſciviam voluit aurigae munus obire, idque in via Appia, frequentiſſima illa ac celeberrima, ſcilicet ne deeſſet viatoribus benigna ſeges mordacium jocorum. Deflexit inde ad famoſam tabernam, ſive ganeum potius, ubi rixa turpi inter proſtitutas mulieres omnia perſonuerunt. Hic ego, quamvis abſens, omni contumeliae genere haud perfunctorie proſcindebar. Taceo nunc glabrum illum Ganymedem, cujus carpento ſericis velis obducto vehebatur; taceo canes illos ingentes, quorum colla per inſignem nequitiam ſuis ipſa armillis Cynthia redimiverat. Haec inquam & talia quum fierent quotidie fere, viſum & mihi fuit tandem caſtra movere, atque in duobus lepidis mercimoniis animum oblectare. &c. Iſtaec puto ſic ſatis commode cohaerent, clareque evincunt duas quas vulgo faciunt elegias non niſi unam eſſe. quod & Gronovius monuit in Obſervationibus. iſtud *nam taceo* longum figit aculeum in animo auditoris. eadem paralepſi uſus eſt feſtiviſſimus Lucilius apud Julium Rufinianum lib. de Schematis Lexeos:

Non tango quod avarus homo eſt, quodque improbu' mitto.

Cicero Accuſat. 1. in Verr. C. 12. *omne illud tempus, quod fuit antequam iſte ad magiſtratus remque publicam acceſſit, habeat per me ſolutum ac liberum. ſileatur de nocturnis ejus bacchationibus ac vigiliis; lenonum, aleatorum, perductorum nulla mentio fiat; damna, dedecora, quae res ejus, aetas ipſius pertulit, praetereantur: lucretur indicia veteris infamiae, patiatur ejus vita reliqua me hanc tantam jacturam criminum facere.* Accuſ. 4. C. 17. *Non tibi objicio, quod hominem digniſſimum tuis moribus, Apollonium, Niconis filium, Drepanitanum, qui nunc A. Clodius vocatur, omni argento optime facto ſpoliaſti ac depeculatus es. taceo: non enim putat ille ſibi injuriam factam.* inſigne hujus ſchematis exemplum eſt Orat. pro Lege Manil. C. 20. & pro Cluentio C. 36. ac 66. tu vide eximii viri Ger. Jo. Voſſii librum 5. Inſtit. Orat. C. 6. ſect. 6. Praeterieram τὸ *Striga* hoc loco peccare contra leges metricas, quum primam non producat. id verò jam pridem monuit Salmaſius Exercitat. Plinian. p. 40. ubi legi jubet, *Syrica nam taceo,* intelligitque carpenta miniata, & Syrico inducta. miror. nam Plinius Syricum habet inter colores ignobiles L. 35. C. 6. *e vilioribus ochra, ceruſſa uſta, ſandaracha, ſandyx, Syricum, atramentum.* ſane carpentum tam frugale non debebat notari tamquam inſtrumentum diffluentis nequitiae.

24. Ar-

Qui dabit immundae venalia fata ſaginae,
  Vincet ubi eraſas barba pudenda genas.
Quum fieret noſtro toties injuria lecto,
  Mutato volui caſtra movere toro.
Phyllis Aventinae quaedam eſt vicina Dianae,
  Sobria grata parum: quum bibit, omne decet.

Al-

24. Armillatos colla Molossa canes] millum hic, ſive collare intelligunt, ſi diis placet. Verùm dicant mihi, eſtne haec res nova, ſi canis geſtat millum? quaeve hic luxuria eſt, quaeve nequitia, quam poeta tam acriter inſectetur? aut quis *armillam* umquam poſuit pro collari canino? Tu ita cape; Cynthiam, detractis millis, canibus iſtis aptaſſe demtas e brachiis ſuis armillas, ludens ſcilicet & laſciviens. ideo dicit *colla Moloſſa*, quibus vix eſt ut conveniant armillae puellares. Eodem ferme animo Herculem cultu ſuo inſtruxit Omphale, abjectis leonis exuviis. Ovidius L. 2. Faſtor.

tunicarum vincla relaxat,
Ut poſſit vaſtas exſeruiſſe manus.
Fregerat armillas non illa ad brachia factas.

& quid mirum tantopere, canis armillatus, quum & muraenae geſtaverint inaures? Plinius L. 9. C. 55: *in eadem villa*, [Bajana Hortenſii oratoris] *Antonia Druſi, muraenae, quam diligebat, inaures addidit: cujus propter famam non nulli Baulos videre cupiverunt.* vidimus & nos aliquando feles damnoſo iſto ſtultarum dominarum choragio ridicule exornatas. mecum facere video elegantiſſimi ingenii virum Janum Vlitium in notis ad Gratium.

25. Immundae venalia farta saginae] *fata* habent omnes libri. atque ita jam olim legerunt Beroaldus, Turnebus, Scaliger, Paſſeratius; & quis non? tamen in tanta luce caecutire maluit nuperus interpres, *farta* retinens, & exponens, *qui farcimina ac miſcellanea ad impuram ſaginam praebebit.* unde huic miſero mens tam laeva? a Marollio ſuo accepit, qui ita verterat: *il ſe ſera Charcutier, & vendra des ſauciſſons, & des viandes hachées aux vilaines penſes qui ne ſe veulent remplir que de bons morceaux.* o interpretem laborioſum! tanti erat exſcribere Beroaldum, neque tamen intelligere. locum ſis vide.

28. Mulctato volui] in Groningano eſt *mutato*, quod rectum videtur. Quum mihi Cynthia toties injuriam faceret, volui ipſe quoque caſtra movere, & torum mutare. Cicero Accuſ. 4. in Verr. C. 19. *Conquiri Diodorum tota provincia jubet. ille ex Sicilia jam caſtra moverat, & vaſa collegerat.* propius autem ad noſtri aeſtiva idem ille Deus Eloquentiae Romanae Accuſ. 5. C. 37. *Ac primo ad illa aeſtiva praetoris accedunt, ipſam illam ad partem litoris, ubi iſte per eos dies, tabernaculis poſitis, caſtra luxuriae collocarat. quem poſteaquam inanem locum offenderunt, & praetorem commoviſſe ex eo loco caſtra ſenſerunt:* &c. ibid. C. 40. *ubi fides? ubi exſecrationes? ubi dextrae complexuſque? ubi illud contubernium muliebris militiae in illo delicatiſſimo litore?*

30. Quum bibit, omne decet.] M. Ant. Bonciarius, non indignus doctore Mureto diſcipulus, in epiſtola ad Jac. Senſium, duram cenſet hanc locutionem, & inuſitatam; ac τὸ *omne*, numero ſingulari, adjectivum ſemper eſſe, numquam ſubſtantivum, pronuntiat. Veteribus ſecus viſum fuit. Plautus Epid. Act. 5. Sc. 2.

Apage illum a me, nam ille quidem Vulcani
  irati eſt filius:
Quaqua tangit, omne amburit.

idem Amphitr. Act. 2. Sc. 1.

Ordine omne uti quidque actum eſt, dum a-
  pud hoſtes ſedimus,
Ediſſertavit.

Cicero pro Roſcio comoedo C. 13. *Quid vero Flavius tibi daturus eſt, qui Roſcio omne, quod debuit, diſſolvit?* & Accuſ. 3. in Verr. C. 10. *Ego tantum dem, quantum ille popoſcerit? poſcet omne, quantum exaravero. Quid omne? imo plus etiam, inquit, ſi volet.* ibid. C. 77. *unum, inquam, da mihi ex illis aratoribus, qui tibi vel ad ſtatuam pecuniam contulerunt, qui ſibi dicat pro frumento omne eſſe, quod oportuerit, ſolutum.* L. 16. ad famil. Epiſt. 24. *a Flamma ſi non potes omne, partem*

Digitized by Google

Altera Tarpejos eſt inter Teïa lucos,
Candida; ſed potae non ſatis unus erit.
His ego conſtitui noctem lenire vocatis,
Et Venere ignota furta novare mea.
Unus erat tribus in ſecreta lectulus herba.
Quaeris concubitus? inter utramque fui.
Lygdamus ad cyathos, vitrique aeſtiva ſupellex,
Et Methymnaei Graja ſaliva meri.
Nilotes tibicen erat, crotaliſtria Philis,
Et facilis ſpargi munda ſine arte roſa.
Nanus & ipſe ſuos breviter concretus in artus
Jactabat truncas ad cava buxa manus.

Sed

aliquam velim extorqueas. Terentius Adelph. Act. 2. Sc. 4.

Syr. *reddetur, ne time.*
Sa. *At ut omne reddat.* Syr. *omne reddet, tace modo, ac ſequere hac.*

Pedo Albinovanus in obit. Maecenat.

Viſcera deſecti mutavit in arietis agnum
Aeetis ſuccis omne perita ſuis.

Lucanus L. 9.

princeps facit omne timendum
Victor, & in nulla non creditur eſſe carina.

Prudentius Pſychomach.

Deſine grande loqui: frangit Deus omne ſuperbum.

neque damnavit imitatione ſua Jacobus Micyllus, vir multorum in literas meritorum:

Nunc pudet eſſe bonos, nunc eſt male vivere virtus,
Nunc quidquid facias turpiter, omne decet.

31. Tarpejos est inter Teïa lucos] inter Capitolium & Campum, apud aſylum ac templum Vejovis. Cicero L. 4. ad Attic. epiſt. 3. *Metellus cum prima luce furtim in Campum itineribus prope deviis currebat: aſſequitur inter lucos hominem Milo; obnuntiat.* vide Alex. Donati Romam L. 2. C. 10.

39. Philis] ita noſter ſecundus, ne apice quidem uno mutato. quod firmat Scaligeri emendationem, atque expoſitionem ſane quam veram.

41. Nanus et ipse suos breviter curvatus in artus] omnes libri, miro conſenſu, *Magnus & ipſe.* ac ſi pumilio iſte per deriſum vocatus fuerit *Magnus*: uti alius quidam *Atlas*, apud Juvenalem Sat. 8.

nanum cujuſdam, Atlanta vocamus:
Aethiopem, Cycnum: parvam extortamque puellam,
Europen.

primus autem Beroaldus bono judicio reſtituit *Nanus.* de quo verbo conſuli debet eruditiſſimus ſcriptor Noctium Atticarum L. 19. C. 13. qui tamen Laberium, eo quod *nanum* in Anna Perenna pro pumilione dixerat, tamquam nove & ex ſordido vulgi uſu loquentem notavit, L. 16. C. 7. nimis opinor rigide atque praefracte. neque enim Laberius minus venuſte ad hominem tranſtulit parva nimium ſtatura, quam ad mulos aut equuleos humiliores Helvius Cinna. magno Scaligero, *curvatus* reponenti pro vulgato *concretus*, non facile adſentior. quamquam locus ei Longini, qui legitur ſectione 43, huc facere mirum in modum videbatur. Meminit quidem iſtic iſtius mangonii Longinus: ſed dubitat valde de rei veritate. ego in octo codicibus *concretus* reperi. quam elegantem lectionem validis rationibus defendit capitalis ille eruditionis antiquae vindex Jo. Fred. Gronovius Obſerv. in Script. Eccleſ. C. 19. Barthio in Animadverſionibus ad Papinium ſcribendum videbatur,

Nanus & inſuetos brevior concretus in artus.

ſed quomodo Romae inſueti breves artus nanorum? quorum brevi poſt totos greges aluerunt Imperatores in oblectationem arenae? erant autem nani, ut hic vides, in de-

liciis

Digitized by Google

Sed neque ſuppletis conſtabat flamma lucernis,
Recidit inque ſuos menſa ſupina pedes.
Me quoque per talos Venerem quaerente ſecundos,
Semper damnoſi ſubſiluere canes.
Cantabant ſurdo, nudabant pectora caeco.
Lanuvii ad portas heu mihi ſolus eram:
Quum ſubito rauci ſonuerunt cardine poſtes,
Et levia ad primos murmura facta lares.
Nec mora, quum totas reſupinat Cynthia valvas,
Non operoſa comas, ſed furibunda decens,

Pocu-

liciis menſarum, & muſica inſtrumenta fere edocti. pulcerrima nani figura eſt apud Boiſſardum, craſſo capite, cruribus diſtortis, binas tibias manibus tenentis, cum hac epigraphe,

Θ K.
ΜΥΡΙΠΝΩΙ. ΝΑΝΩΙ
ΧΟΡΑΥΛΗΙ

his monſtris non parum delectabatur infandum monſtrum Tiberius Nero. Suetonius C. 61. *Annalibus ſuis vir conſularis inſeruit, frequenti quondam convivio, cui & ipſe affuerit, interrogatum eum ſubito & clare a quodam nano adſtante menſae inter copreas, cur Paconius, majeſtatis reus, tam diu viveret.* aliter Auguſtus, prodente eodem ſcriptore C. 83. *pumilos, atque diſtortos, & omnes generis ejuſdem, ut ludibria naturae malique ominis, abhorrebat.*

44. DECIDIT INQUE SUOS] noſtri libri, & Groninganus, *Recidit.* quod verum eſt, ac jam olim monitum Georgio Fabricio notis in prologum Hecyrae. corruperunt homines inſciti, quos fallebat τὸ *re* in compoſitis eſſe anceps. Lucretius L. 5.

Haud igitur ceſſat gigni de rebus, & in res
Recidere aſſidue, quoniam fluere omnia conſtat.

& L. 1.

At neque recidere ad nihilum res poſſe, neque autem
Creſcere de nihilo.

eſt apud eumdem locus notabilis, ubi in eodem verſu & correptum vides, & productum, L. 3.

Unde homines, dum ſe falſo terrore coacti
Refugiſſe volunt longe, longeque receſſe.

Ovidius L. 10. Metam.

o poſiti ſub terra numina mundi,
In quem recidimus quidquid mortale creamur.

Phaedrus L. 3. Carm. 19.

Noli adfectare, quod tibi non eſt datum,
Deluſa ne ſpes ad querelam recidat.

Juvenalis Sat. 12.

tunc adverſis urgentibus, illuc
Recidit, ut malum ferro ſummitteret.

plura qui volet, adeat ille Giſanium Indice Lucretiano in *Recidere*; & inprimis Nic. Heinſium Not. in Claudian. Bell. Gildon. ℣. 45. & in Ovid. Epiſt. Hyperm. ℣. 46. tum doctiſſimum Pierium Caſtig. in L. 1. Aen. ℣. 30.

48. LANUVII AD PORTAS] non libet recoquere immemorabiles ac ſpurcidicas interpretum naenias, quibus haec verba propudioſe collutularunt. dicit poeta, puellas omnia feciſſe quo languentem in eo cupidinem excitarent: ſe autem tota cogitatione fuiſſe defixum in ſua Cynthia, Lanuvii tum quidem (ita credebat) agente. ſimiliter Cicero L. 5. ad Attic. epiſt. 10. *eram autem totus, crede mihi, tecum: & quamquam ſine his per me ipſe, tamen acrius veſtigiis tuis monitus de te cogitabam. quid quaeris? non mehercule alius ullus ſermo niſi de te.* verum hunc ſenſum ante me viderunt Beroaldus, Joſ. Scaliger, pater Douza, & J. F. Gronovius L. 3. Obſ. C. 17. primus, opinor, cui tam flagitioſe nugari libuit, Ludovicus fuit Caelius L. 4. Ant. Lect. C. 7. quem ſecutus eſt Andreas Tiraquellus in quartam leg. connub. gloſſ. 1. part. 4. reprehenſo ſimul Beroaldo: tum Simeo Boſius Animadv. in Cicer. L. 15. ad Attic. Epiſt. 9.

52. NON OPEROSA COMIS] ſcribendum videtur *comas*, ſolenni poëtis Latinis Graeciſmo.

53. Po-

Pocula mi digitos inter cecidere remiſſos,
Palluerunt ipſo labra ſoluta mero.
Fulminat illa oculis, & quantum femina ſaevit,
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in vultum conjicit ungues.
Territa vicinas Teïa clamat aquas.
Lumina ſopitos turbant elata Quirites:
Omnis & inſana ſemita nocte ſonat.
Illas direptiſque comis, tuniciſque ſolutis
Excipit obſcurae prima taberna viae.
Cynthia gaudet in exuviis, victrixque recurrit,
Et mea perverſa ſauciat ora manu:
Imponitque notam collo, morſuque cruentat:
Praecipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque

53. POCULA MI DIGITOS INTER CECIDERE REMISSOS] ex Homero habet L. *16.* Odyſſ. ỳ.13.

54. PALLUERANTQUE IPSO] haec ſunt interpolata. recte olim Livinejus, *Palluerunt ipſo.* quod & Douza F. in ſua editione expreſſit. videlicet penultimam in his praeteritis corripi nefas eſſe credebant homines religioſi.

57. IRATOS IN VULTUM CONJICIT IGNES] ita fere libri; atque ita maluerunt Scaliger & Lipſius. tamen in Groningano, in uno Colbertino, & Palatinis Gebhardi membranis *ungues* erat. quod non ſine ratione malebat Paſſeratius, productis e poëta noſtro exemplis. certe *ungues* iratae mulieris praecipua ſemper arma, & ſemper parata. Martialis *iracundos* dixit, quos noſter *iratos* vocat, L. 11. Epigr. 85.

Haec quaecumque meo numeratis ſtigmata mente,
In vetuli picta qualia fronte ſedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor.

60. INSANA SEMITA NOCTE SONAT] Paſſeratius legit, *voce ſonat.* nihil erat neceſſe. *nox inſana* valet, mulieres per noctem inſanientes. Martialis L. 10. Epigr. 47.

Nox non ebria, ſed ſoluta curis.

63. CYNTHIA IN EXUVIIS GAUDET] magis artificioſum, &, quantum ego arbitrari poſſum, magis Propertianum numerum ſervavit nobis Groningani codicis fides,

Cynthia gaudet in exuviis.

vides exſultantis prae laetitia & ferocientis a vindicta mulieris curſum, ipſa verborum collocatione tantum non praepictum. Haec quum non caperent librarii, verſum ut emollirent, languidum fecerunt atque elumbem. non abſimili venuſtate auctor Culicis:

Phrygiae paſſim vaga praeda peractae
Fluctuat omnis in aequoreo jam naufraga fluctu.

66. PRAECIPUEQUE OCULOS, QUI MERUERE, FERIT:] hoc tibi exponet Donatus ad illud Eunuch. Act. 4. Sc. *6.* *Atqui ſi illam digito adtigerit uno, oculi illico effodientur.* tum ad Adelph. Act. 3. Sc. 2. *Adoleſcenti ipſi eriperem oculos: poſt haec praecipitem darem.* & omnibus Donatis luculentius ille Hiſtoriae Italicae incomparabilis conditor Franciſcus Guicciardinus, ipſo fine libri *6.* *accade* [in Ferrara] *alla fine del anno un atto tragico, ſimile a quelli degli antichi Thebani, ma per cagione piu leggiere, ſe piu leggiere è l'impeto ſfrenato dell' amore, che l'ambitione ardente del regnare: perche, eſſendo Ippolito da Eſte Cardinale inamorato ardentemente d'una giovane ſua congiunta, la quale con non minor ardore amava Don Giulio fratel naturale d'Ippolito, e confeſſando ella medeſima ad Ippolito tirar la ſopra tutte l'altre coſe a ſi caldo amore la bellezza degli occhi di Don Giulio; il Cardinale infuriato, aſpettato il tempo commodo, che Giulio fuſſe a caccia fuora della città, lo circondò in campagna; e fattolo ſcendere*

Atque ubi jam noſtris laſſavit brachia plagis,
  Lygdamus ad plutei fulcra ſiniſtra latens
Exuitur, geniumque meum proſtratus adorat.
  Lygdame, nil potui: tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,
  Quum vix tangendos praebuit illa pedes.
Atque ait, Admiſſae ſi vis me ignoſcere culpae,
  Accipe, quae noſtrae formula legis erit.
Tu neque Pompeja ſpatiabere cultus in umbra,
  Nec quum laſcivum ſternet arena forum.
Colla cave inflectas ad ſummum obliqua theatrum,
  Aut lectica tuae ſidat operta morae.
Lygdamus in primis omnis mihi cauſſa querelae.
  Veneat, & pedibus vincula bina trahat.
Indixit leges. reſpondi, Ego legibus utar.
  Riſerat imperio facta ſuperba dato.
Dein quemcumque locum externae tetigere puellae,
  Suffiit, & pura limina tergit aqua.

85 Im-

dere da cavallo, gli fece da alcuni ſuoi ſtaffieri, baſtandogli l'animo a ſtar preſente a tanta ſceleratezza, cavare gli occhi, come concorrenti del ſuo amore. ipſis viri graviſſimi verbis referri oportebat diriſſimum ſcelus, quod alii tamquam ex alio fonte ortum emollire nonnihil voluerunt, alii venali ſilentio praeterierunt.

68. AD PLUTEI FULCRA SINISTRA JACENS] *latens* noſtri; Groninganus; & Gebhardi libri. recte puto: nimirum ſi qua elabi poſſet herilis laſciviae adminiſter, antequam a bacchante Cynthia conſpiceretur.

78. AUT LECTICA TUAE SUDET APERTA MORAE] multum hic ſudant interpretes. Lipſius legebat, L. 1. Elect. C. 19., *ſit adoperta morae.* id quod ſenſum facit vix intelligendum. Palmerius autem, *ſidat aperta.* rectum hoc & probum, modo ſeribas cum noſtris & Borrichiano, *operta.* Neque lectica aliqua clauſa, in qua vehatur tuarum amicarum una, ſidat aut deponatur humi, interjungentibus nonnihil lecticariis, ut tu habeas moram ac ſpatium cum ipſa garriendi. Cicero L. 9. ad Attic. epiſt. 11. *cum e viatore quodam eſſet auditum, qui ſe diceret eum in Appia, cum is paullum lecticam aperuiſſet, cognoſſe.* nempe in operta, ut moris erat, vehebatur. unde notatur Antonii impudentia ibidem L. 10. epiſt. 10. *Hic tamen Cytheridem ſecum xum lectica aperta portat, altera uxorem: ſeptem praeterea conjunctae lecticae amicarum ſunt, an amicorum?* & Philipp. 2. *lictores laureati antecedebant, inter quos aperta lectica mima portabatur.* Ceterum vehentes in lectica puellas ſalutare atque alloqui, familiare tunc Romae. Ovidius L. 1. Art. Amat.

Interea ſive illa toro reſupina feretur,
  Lecticam dominae diſſimulanter adi.
Neve aliquis verbis odioſas offerat aures,
  Quam potes, ambiguis callidus abde notis.

83. DEIN QUAECUMQUE LOCUM] melius, *quemcumque locum*; quod eſt in omnibus ſcriptis.

84. SUFFOCAT, ET PURA LIMINA TERGIT AQUA] libri fere *Sufficiat pura.* alii, quos editiones primae ſunt ſecutae, *Sufficit & pura.* unde Beroaldus ſagaciter correxit *Suffiit.* quod ipſum legitur in utroque Colbertino,

Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terque meum tetigit ſulfuris igne caput.
Atque ita mutato per ſingula pallia lecto,
Et ſponda & toto movimus arma toro.

inque uno Regio. nam alter *Sufficit* habebat. Volſcus invenerat *Suffocat*, quod immutavit in *Sufficit*, Hoc eſt, inquiens, expiat, quo verbo ſaepius utitur Plinius. apparet tum temporis *ſufficere* in Plinio ſcriptum fuiſſe pro *ſuffire*. ſed optime Beroaldus. quem, ut dixi, juvant libri antiqui. Lucretius L. 2.

Quis pariter coeloi omneis convertere, & omneis
Ignibus aetheriis terras ſuffire feraceis?

ac L. 4:

Et miſeram tetris ſe ſuffit odoribus ipſa.

Virgilius L. 4. Georg.

At ſuffire thymo, ceraſque recidere inanis
Quis dubitet?

nempe Cynthia amatorem ſuum habebat pro polluto, & cui funerea purgatione opus foret. talis enim haec fere erat. Feſtus in *Aqua*: *a funere redeuntes ignem ſupergrediebantur, aqua adſperſi. quod purgationis genus vocabant* SUFFITIONEM. ſed & ipſa loca expiabantur, in quibus monſtrum aliquod aut inauſpicatum animal viſum fuiſſet. quod hic in ſcortillis Cynthia obſervat. adludit Cicero Orat. pro Cluent. C. 68. ubi de Saſſia, Cluentii matre, Larino Romam profecta ut filio ultimum exitium crearet: *Nemo erat illorum paene dicam, quin expiandum illum locum eſſe arbitraretur, quacumque illa iter feciſſet: nemo, quin terram ipſam violari, quae mater eſt omnium, veſtigiis conſceleratae matris putaret.* id hodie Indi idololatrae faciunt aqua, in qua ſtercus bubulum eſt dilutum; teſte egregio ſcriptore Petro della Valle, parte quarta Itiner. Epiſt. 6. *τὸ ſuffoco*, media brevi, qui defendunt, nulla ſe alia auctoritate tuentur, niſi hujus ipſius loci, ut quidem eum Scaliger legi voluit. aliis tibicinibus opus erit verbo tam novo, priuſquam ejus gratia alterum vetus & probum ejiciatur. ſuper quo videre potes Priſcianum L. 10. & Valerium Probum in Catholicis.

86. TERQUE MEUM TETIGIT SULFURIS IGNE CAPUT] mira vis ſulfuris, ſi etiam amoris furta potuerit expiare. totum iſtud luſtrationis ſulfureae negotium magnifica, ut ſolet, pompa deſcribit Claudianus, in VI. Conſ. Honor.

Luſtralem ſic rite facem, cui lumen odorum
Sulfure caeruleo nigroque bitumine fumat,
Circum membra rotat doctus purganda ſacerdos,
Rore pio ſpargens, & dira fugantibus herbis
Numina, purificumque Jovem Triviamque precatus,
Trans caput averſis manibus jaculatur in Auſtrum
Secum rapturas cantata piacula taedas.

aliter hunc noſtri verſiculum, nimirum

Terque meum tetigit ſulfure & igne caput,

profert Marcellus Donatus Dilucidat. in Sueton. Neron. C. 6. quod unde habuerit, non poſſum divinare. tamen ſi in aliquo vetere libro reperiretur, ego facile praeferrem lectioni vulgatae.

88. RESPONDI, ET TOTO SOLVIMUS ARMA TORO] iſtud *reſpondi* omnino hic eſt ſupervacuum, nec quidquam ad rem facit. tum verò, *ſolvere arma*, pro ponere inimicitias, pugnam & rixam dirimere, utrum Latine dici poſſit, ego quidem ignoro. quare exoſculor feliciſſimam Nic. Heinſii reſtitutionem, Not. in Ovid. Epiſt. Didus ℣. 5.

Et ſponda & toto movimus arma toro.

nimirum poſt expiationem cubiculi, lecti, ipſiuſque capitis ſui, receperat poeta ſuos nervos: & jam alacri motu reviviſcebat pars illa, quae in meretricularum complexu funerata videbatur.

I X.

Digitized by Google

IX.

AMphitryoniades qua tempeſtate juvencos
 Egerat a ſtabulis o Erythea tuis,
Venit ad invictos nemoroſa Palatia montes,
 Et ſtatuit feſſos feſſus & ipſe boves,
Qua Velabra ſuo ſtagnabant flumine, quaque
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
Sed non infido manſerunt hoſpite Caco
 Incolumes: furto polluit ille Jovem.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 Per tria partitos qui dabat ora focos.
Hic, ne certa forent manifeſtae ſigna rapinae,
 Averſos cauda traxit in antra boves.
Nec ſine teſte Deo. furem ſonuere juvenci:
 Furis & implacidas diruit ira fores.

15 Mac-

3. PECOROSA PALATIA] *nemoroſa palatia*, noſter primus. recte. & ſic etiam Borrichianus. quomodo enim mons ille *pecoroſus*, in quo abactor Cacus ſtabulabatur? at *nemus* illic etiam Maro commemorat, in hac ipſa hiſtoria, L. 8. Aen.

Diſceſſu mugire boves, atque omne querelis
Impleri nemus, & colles clamore relinqui.

7. HOSPITE CACO] cacemphaton ſordidum in re non inhoneſta. prudentior Maro L. 8. Aen.

Huic monſtro Vulcanus erat pater.

Servius: *prudenter vitavit caſum in quo inerat turpis ſignificatio verbi, ne diceret Huic Caco.* vide Ciceronem L. 9. ad famil. Epiſt. 22. ac Fabium L. 8. C. 3.

8. FURTO POLLUIT ILLE JOVEM] ita pro nugace vocula *locum*, bene reſtituit Scaliger. *Jovem* quoque habent uterque Regius, noſtri duo, & Groninganus. id quod omnium eruditorum conſenſu jam eſt receptum.

10. PER TRIA PARTITOS QUI DABAT ORA SONOS] melius in Groningano *focos* legitur. quod & Palmerius obſervavit. Virgilius. L. 8. Aen.

Huic monſtro Volcanus erat pater: illius atros
Ore vomens ignis magna ſe mole ferebat.

& deinde:

Ille autem (neque enim fuga jam ſuper ulla pericli)
Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu)
Evomit, involvitque domum caligine caeca,
Proſpectum eripiens oculis; glomeratque ſub antro
Fumiferam noctem commixtis igne tenebris.

Ovidius L. 1. Faſtor. in hac ipſa re:

patrias male fortis ad artes
Confugit, & flammas ore ſonante vomit.
Quas quoties proflat, ſpirare Typhoea credas,
Et rapidum Aetnaeo fulgur ab igne jaci.

Sed haec ſatis ſunt nota. ego vero cum Paſſeratio miror Cacum a noſtro factum fuiſſe trifaucem ac tricipitem.

13. FUREM SONUERE JUVENCI] nihil poterat dicere atrocius, ſi temporum illorum integritatem ſpectes. eopſe epitheto utitur Virgilius, libro laudato:

At furis Caci mens effera.

Servius: *pro ingenti ſcelere furis nomen poſuit. Capitale enim crimen apud majores fuit ante poenam quadrupli.* non me fallit, vulgo nunc legi *furiis*: ſed video Servium contra ſtantem. Pierius quoque Valerianus teſtis eſt, in ve-

terri

Maenalio jacuit pulſus tria tempora ramo
Cacus: & Alcides ſic ait, Ite boves,
Herculis ite boves, noſtrae labor ultime clavae,
Bis mihi quaeſitae, bis mea praeda boves:
Arvaque mugitu ſancite boaria longo.
Nobile erit Romae paſcua veſtra forum.
Dixerat, & ſicco torret ſitis ora palato,
Terraque non ullas foeta miniſtrat aquas.

Sed

terrimis quibuſque exemplaribus *furis* haberi. id quod ego etiam inveni in membranis antiquis, ac bonae notae, viri praeclari P. Francii.

15. Maenalio jacuit] non eſt contemtim praetereunda Servii nota ad L. 8. Aen. ỳ. 203. *Sane de Caco interemto ab Hercule tam Graeci quam Romani conſentiunt. ſolus Verrius Flaccus dicit, Garanum fuiſſe paſtorem magnarum virium qui Cacum adflixit: omnes autem magnarum virium apud veteres* HERCULES *dictos.*

20. Pascua nostra] *veſtra*, unus Regius; unus Colberrinus; Groninganus; ambo noſtri. *voſtra*, Borrichianus. In illo foro boario aedem habebat Hercules, cujus miraculum Plinius commemorat L. 10. C. 29. *Romae in aedem Herculis in foro boario, nec muſcae, nec canes intrant.* neque aedem ſolum, ſed & ſtatuam, ab ipſo, ut volebant, Euandro ſacratam; eodem auctore L. 34. C. 7. *Fuiſſe autem ſtatuariam artem familiarem Italiae quoque & vetuſtam, indicant, Hercules ab Euandro ſacratus, ut ferunt, in foro boario, qui Triumphalis vocatur, atque per triumphos veſtitur habitu triumphali*; &c. apud P. Victorem in regione undecima ponitur *Templum Herculis Victoris in foro boario.* unde colligas, Herculem Triumphalem eumdem fuiſſe qui Victor Hercules. erat & altera aedes Herculis Victoris ad portam trigeminam, indicante Macrobio L. 3. Saturn. C. 6. Sane Victoris Herculis multa mentio eſt in lapidibus. unum e Grutero produxiſſe ſatis fuerit, qui eſt p. L. 3.

HERCVLI. VICTORI
POLLENTI. POTENTI
INVICTO. D. D. L. M.
C. VLPIVS. FRONTO
VIATOR. Q
DEDIC. III. K. IVL
L. VETTIO. PAVLLO CoS
T. IVNIO. MONTANO

apparet autem, *Victoris* titulum reportaſſe ex hac ipſa de Caco victoria. Virgilius L. 8. in egregio illo Saliorum Paeane:

Talia carminibus celebrant: ſuper omnia Caci
Speluncam adjiciunt, ſpirantemque ignibus ipſum.

21. Sicco torret sitis ora palato] Gebhardus in duobus libris *torquet* invenerat; quod etiam legitur in noſtris duobus. atque ita loquitur Papinius L. 4. Theb.

Ergo, nec ardentes clypeos vectare, nec arctos.
Thoracum nexus (tantum ſitis horrida torquet)
Sufficiunt.

& Phaedrus L. 1. Carm. 26. de ciconia vulpem revocante:

intrito cibo
Plenam lagonam poſuit: huic roſtrum inſerens
Satiatur ipſa, torquet convivam fame.

ſed *torret*, quod habent alii ſex codices, aptius huic loco videtur. fere enim ſitis verbis & epithetis ab igne ductis inſignitur. Virgilius L. 3. Geor.

ignea venis
Omnibus acta ſitis miſeros adduxerat artus.

Seneca Agamemn. ỳ. 19.

Et inter undas fervida exuſtus ſiti
Aquas fugaces ore decepto appetit.

Ovidius Remed. Amor.

Explenda eſt ſitis iſta tibi, qua perditus ardes.

Phaedrus L. 3. Carm. 16.

illa, quae ardebat ſiti
Simul

Digitized by Google

Sed procul incluſas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroſo fecerat orbe nemus,
Femineae loca clauſa Deae, fonteſque piandos,
Impune & nullis ſacra retecta viris.
Devia puniceae velabant limina vittae:
Putris odorato luxerat igne caſa.
Populus & longis ornabat frondibus aedem:
Multaque cantantes umbra tegebat aves.
Huc ruit in ſiccam congeſto pulvere barbam,
Et jacit ante fores verba minora Deo:
Vos precor o luci ſacro quae luditis antro,
Pandite defeſſis hoſpita fana viris.

35 Fon-

Simul cognovit vocem laudari ſuam,
Cupide advolavit.

Statius L. 4. Theb.

Dixit, & orantis media inter anhelitus ardens
Verba rapit, curſuque animae labat arida lingua.

Claudianus L. 1. in Rufin.

Non Ta teſſiacis illum ſatiarit arenis
Tempeſtas pretio a Tagi, non ſtagna rubentis
Aurea Pactoli: totumque exhauſeris Hermum,
Ardebit majore ſiti.

hinc *torrida* dicuntur, & *torrere*, quae ſitim faciunt. noſter L. 2. Eleg. 21.

Venit enim tempus, quo torridus aeſtuat aër,
Incipit & ſicco fervere terra Cane.

Horatius L. 1. Sat. 5.

Incipit ex illo montes Appulia notos
Oſtentare mihi, quos torret Atabulus.

Acro: TORRET. *incendit. quia nimio calore flans ventus illam regionem exſiccat.* idem poëta Epod. 3.

Nec tantus umquam ſiderum inſedit vapor
Siticuloſae Apuliae.

& Epod. 16.

Nulla nocent pecori contagia: nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret impotentia.

25. FEMINEAE LOCA CLAUSA DEAE] Bonae Deae. eam verò ſignanter *femineam* vocat. Macrobius L. 1. Saturn. C. 12. *Haec apud Graecos ἡ θεὸς γυναικεία dicitur. ----- ----- Herculi, cum boves Geryonis per agros Italiae duceret, ſitienti reſpondit mulier, aquam ſe non poſſe praeſtare, quod* feminarum Deae *celebraretur dies, nec ex eo apparatu viris guſtare fas eſſet.*

31. CONGESTO PULVERE] quidam libri habent *congeſta*; quod eodem redit. in priore Palatino erat *comeſto pulvere*, quod Gebhardo mirifice placuit. Nam ora, inquit, ita erant ſquallida ſordibus, quaſi ipſum pulverem comediſſet.

Ridete quidquid eſt domi cachinnorum.

ſaltem cogitaſſet primam in *comeſto* non poſſe produci. quid attinebat locum bene ſanum critico ferro tam crudeliter mutilare?

34. HOSPITA FANA] quidam libri *oſtia veſtra*, quidam *hoſpita veſtra.* Sed non eſt ſollicitanda Scaligeri emendatio: nam & Lipſius *hoſpita vana* invenerat in vetuſtis membranis. & excerpta Borrichiana idem peccant in eadem voce, ſupra L. 2. Eleg. 15.

Vanaque peccatis plurima cauſſa tuis.

ut ſolent ſaepe confundi haec duo elementa. qui malunt *hoſpita teſca*, ſolent haec Varronis adducere: *Loca quaedam agreſtia, quod alicujus Dei ſunt, dicuntur teſca.* & iſta Feſti, ſive Paulli potius: *Teſca, loca augurio deſignata. Cicero aſpera ait eſſe, & difficilia.* Sed non amat noſter vocabulis uti rancidis atque obſoletis. Et quis illis dixit, loca agreſtia, quae alicujus Dei ſint, non appellari *fana*? certe *ſacellum* habuimus L. 2. Eleg. 14.

Atque ibi rara feres inculto tura ſacello,
Haedus ubi agreſtes corruit ante focos.

qui minus hic *fanum*, quum utrobique *ara*?

Digitized by Google

Fontis egens erro, circoque ſonantia lymphis.
Et cava ſuſcepto flumine palma ſat eſt.
Audiſtiſne aliquem, tergo qui ſuſtulit orbem?
Ille ego ſum: Alciden terra recepta vocat.
Quis facta Herculeae non audit fortia clavae?
Et numquam ad notas irrita tela feras?
Atque uni Stygias hominum luxiſſe tenebras?

* * *

Quod ſi Junoni ſacrum faceretis amarae,
Non clauſiſſet aquas ipſa noverca ſuas.
Sin aliquam vultuſque meus, ſetaeque leonis.
Terrent, & Libyco ſole peruſta coma:
Idem ego Sidonia feci ſervilia palla
Officia, & Lyda penſa diurna colu.

Mol-

35. CIRCAQUE SONANTIA LYMPHIS] Livinejus legebat,

Fontis egens erro circa reſonantia lymphis.

quod multis poëtarum locis, qui pari ratione corrupti antea circumferebantur, ſtabilire conatur, & vero admodum ſimile facit. Sed & illud *circo*, a Scaligero poſtliminii jure in Latium reductum, vehementer placet. Gloſſis antiquis ibi laudatis nihil eſt apertius, nihil ſimplicius. & juvat plurimum Fl. Vegetius L. 3. C. 8. *A tubicine omnes vigiliae committuntur: & finitis, a cornicine revocantur. idoneos tamen tribuni & probatiſſimos eligunt, qui vigilias circumeant, & renuntient, ſi qua emerſerit culpa, quos* circuitores *appellabant. Nunc militiae factus eſt gradus, &* circatores *vocantur.* ita enim legendum iſtic eſſe, e vetuſtiſſimis membranis docuit eruditiſſimus Stewechius. adde luculentum Ammiani Marcellini locum, unde totum negotium conficitur, & verbo *circare* ſua aſtruitur probitas. is eſt L. 31. C. 2. ubi de Alanis: *Gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumque ut Martem, regionum quas circumcircant praeſulem, verecundius colunt.* utitur & Servius grammaticus in L. 10. Aen. ℣. 885. LAEVOS EQUITAVIT IN ORBES. *Secundum artem militiae. nam eques ſtans facillime ſuperatur a pedite. in laevam partem autem ideo circabat, ut Aeneae dextram circumveniret, quae utique nuda erat.* ita liber MS. in vulgatis eſt *circumibat.*

38. ALCIDEN TERRA RECEPTA VOCAT] bene. *Alcides* enim dictus eſt, dum agebat inter homines: *Hercules*, factus jam Deus. vide notam doctiſſimi Jeſuitae Joannis Ludovici de la Cerda ad iſta Maronis L. 8. Aen.

maximus ultor,
Tergemini nece Geryonae ſpoliiſque ſuperbus;
Alcides aderat.

Groninganus liber habet *Alcidem*, Latino more.

40. AD NATAS IRRITA TELA FERAS] quae ſunt *natae ferae*, quum utique omnes naſcantur? legendum *notas*, auctore Horatio L. 2. Epiſt. 1.

diram qui contudit hydram,
Notaque fatali portenta labore ſubegit,
Comperit invidiam ſupremo fine domari.

vides quam commode *nota* Horatii *portenta* exponant *notas* noſtri *feras*, quum in eodem uterque campo decurrat. idem mendum, niſi me animus fallit, Julium Obſequentem inſedit C. 56. *in Umbria ſeminas duodecim ferme annorum natus, aruſpicumque juſſu necatus.* quomodo *natus*, qui jam ferme duodecim annos vixerat? puto reponendum *notus*; & intelligo, eo uſque occultatum naturae nefas tum demum Aedilibus innotuiſſe.

48. LYDA PENSA DIURNA COLU] in uno Regio, Borrichiano, Groningano, & duobus noſtris legitur *Lydo colo.* ſic & apud Tibullum L. 1. Eleg. 3, vidi in libro MS.

Deducat pleno ſtamina longa colo.

quod etiam e ſuo libro Scaliger proferebat; pariter in ſcriptis Catulli codicibus legitur:

Laeva colum molli lana retinebat amictum.

quomodo & primae iſtic editiones. Videre potes,

Mollis & hirſutum cepit mihi faſcia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.

Ta-

potes, ſi tanti eſt, Reineſii & Daumii ſuper genere *colus* amoebaeas Epiſt. 47. 48. 49. & Paſſeratium ad L. 4. noſtri poetae Eleg. 1. ℣. 74. ſed litem omnem dirimit optimus arbiter in hoc negotio Priſcianus L. 6. *Alia omnia ejuſdem generis, id eſt feminini, in us correptam deſinentia, quartae ſunt declinationis; ut, haec nurus hujus nurus, haec tribus hujus tribus, haec manus hujus manus. - - - - excipitur haec alvus hujus alvi - - - humus humi - - - domus hujus domus, & domus hujus domi. Terentius in Eunucho: domi focique fac viciſſim ut memineris. Virgilius in ſexto:*

Hic labor ille domus, & inextricabilis error.
Ovidius in quarto Metam.
domui communis utrique.
& colus coli, & colus. Virgilius in octavo:
Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva.
Statius in ſexto Thebaid.
ſed hujus
Extrema jam fila colu: datur ordo ſenectae.

hactenus inſignis ille Grammaticus. cujus verba male intellecta fraudi fuerunt Antonio Parthenio, notanti ad modo laudatum Catulli locum: COLUM] *antiqui, teſte Priſciano, indifferenter protulerunt hic & haec colus. unde Catullus amictum participium maſculino genere appoſuit.* hujus modi quid etiam in Daumii epiſtolis reperies. igitur maneat hic *Lyda colus*, neque de ſexu ſuo remittat quidquam.

50. ET MANIBUS DURIS APTA PUELLA FUI] Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 1. Art. Amat. ℣. 163. legit,

Et manibus duris apta tabella fuit.

exponitque de flabello, e tenuioribus tabulis compacto, quo moto Hercules ventulum fecerit Omphalae. id vero ut ſtabiliat, adducit locum ex L. 2. Faſtor.

Aurea pellebant rapidos umbracula ſoles,
Quae tamen Herculeae ſuſtinuere manus.

ignoſcant mihi Manes viri ſummi, cujus defuncti memoria non minus mihi ſancta eſt, quam fuerat grata familiaritas viventis: *umbracula* iſta huc non pertinent, neque ſunt idem quod *flabella*. illa erant arcendo ſoli: haec autem vento ciendo. de umbellis iſtis clare Naſo L. 2. Art. Amat.

Ipſe tene diſtenta ſuis umbracula virgis:
Ipſe face in turba, qua venis illa, locum.

etiam hodie utuntur mulieres, & *paraſols* vocant. deinde *manus* Herculis *durae* nihil obſtabant quo minus poſſet umbellam geſtare, aut flabello ventulum arceſſere: impediebant autem plurimum, ut ne ſcite poſſet atque apte lanam trahere, propter hoc ipſum quod erant *durae* ac minime puellares. atque hoc eſt illud quod in decantato iſto Alcidae lanificio omnes poëtae deriſerunt; quum de flabello loquatur nemo. Terentius Eunuch. Act. Sc. *6*.

Gn. *Quid coeptas, Thraſo?*
Thr. *Egone? ut Thaidi me dedam, & faciam quod jubeat.* Gn. *quid eſt?*
Thr. *Qui minus quam Hercules ſervivit Omphalae.*

Donatus: *Omphale Lydiae regina fuit, quae Herculem ſibi ſervientem etiam ad lanificium compulit: quum ipſa calathum & colum., cultuſque femineos, ſagittis & clava, leoniſque tegmine mutaſſet.* noſter L. 3. Eleg. 9.

Omphale in tantum formae proceſſit honorem,
Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
Ut, qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia penſa manu.

Ovidius Epiſt. Deianirae:

Ah quoties digitis dum torques ſtamina duris,
Praevalidae fuſos comminuere manus.

Pedo Albinovanus in obit. Maecenat.

Percuſſit crebros te propter Lydia nodos,
Te propter dura ſtamina rupta manu.

Papinius L. 10. Thebaid.

Lydia conjux
Amphitryoniaden exutum horrentia terga
Perdere Sidonios humeris ridebat amictus,
Et turbare colus, & tympana rumpere dextra.

vetus Scholiaſtes Barthii: *cum non noſſet tractare fuſos craſſis ſuis manibus.* iterum Papinius L. 1. Achill.

Lydia dura
Penſa manu, molleſque tulit Tirynthius haſtas.

& mox eopſe libro:

Ipſa quoque & validos proferre modeſtius artus,
Et tenuare rudes attrito pollice lanas

De:

Talibus Alcides: at talibus alma ſacerdos,
Puniceo canas ſtamine vincta comas:
Parce oculis, hoſpes, lucoque age cede verendo;
Cede agedum, & tuta limina linque fuga.
Interdicta viris metuenda lege piatur,
Quae ſe ſummota vindicat ara caſa.
Magno Tireſias adſpexit Pallada vates,
Fortia dum poſita Gorgone membra lavat.

Dii

Demonſtrat, reficitque colos, & perdita dura
Penſa manu.

Seneca Hippolyto:

Natus Alcmena poſuit pharetram,
Et minax vaſti ſpolium leonis;
Paſſus aptari digitis zmaragdos,
Et dari legem rudibus capillis:
Crura diſtincto religavit auro,
Luteo plantas cohibente ſocco.
Et manu, clavam modo qua gerebat,
Fila deduxit properante fuſo.

Fabius L. 3. C. 7. *Quaedam vero etiam in defenſionis ſpeciem cadant: ut ſi in laude Herculis permutatum cum regina Lydiae habitum, & imperata, ut traditur, penſa orator excuſet.* paullo plenius haec adſtruere debui, ut videres *duras* iſtas *manus* ſemper referri ad colum & lanam, numquam ad flabellum: ideoque nihil hic fuiſſe mutandum. nam qui dicunt, τὸ *apta* ſic ſolum non poſſe ſtare, quum ea vox requirat aliam, cui jungatur; meminiſſe debebant, factam modo mentionem colus & penſi, hiſque ſe officiis aptam puellam fuiſſe nunc profiteri magnanimum Jovis genus, quamvis manibus longo labore calloſis. neque tamen nuſquam inveniuntur exempla, ubi haec vocula eodem quo apud noſtrum modo ſola ſtat. Ecce apud Naſonem eſt, L. 2. Art. Amat.

Verba vadum tentent abiegnis ſcripta tabellis.
Accipiat miſſas apta miniſtra notas.

& paullo poſt:

Ancillae puerive manus ferat apta tabellas:
Pignora nec juveni credite veſtra novo.

L. 1. Amor. Eleg. 6.

Longus amor tales corpus tenuavit in uſus;
Aptaque ſubducto pondere membra dedit.

initio Remediorum:

Sed propera: nec te venturas differ in horas.
Qui non eſt hodie, cras minus aptus erit.

L. 9. Metam.

apta miniſter
Tempora nactus adit; traditque latentia verba.

53. Lucoque abscede verendo] legendum videtur,

Parce oculis, hoſpes, lucoque age cede verendo,
Cede agedum,

repetitione concinna, & quae feſtinationem valde urgeret. quo pulcre facit exemplum Tireſiae, magno luentis viſam Minervam lavantem. Terentius Heaut. Act. 4. Sc. 3.

Cl. *Age, age, traducatur Bacchis.* S. *optume ipſa exit foras.*

belle vero repetit noſtra anicula *agedum.* ſic idem ille Afer Eunuch. Act. 4. Sc. 4.

agedum, hoc mihi expedi
Primum: iſtam, quam habes, unde habes veſtem?

Donatus: AGEDUM. *Dum*, πάρελκον *eſt*, *& adjuvat ex animo loquentem.* ita ſane Catullus Carm. 64.

Dic agedum nobis, quare mutata feraris
In dominum veterem deſeruiſſe fidem.

ad januam loquitur, quam laudat a fideli obſequio erga heros priores; atque ideo vix perſuadere ſibi poteſt eſſe immutatam, atque ab officio deſciviſſe.

56. Quae se summota vindicat ara casa] quae in devia aedicula longe arcet conſpectus viriles. Virgilius L. 8. Aen.

Hic ſpelunca fuit vaſto ſummota receſſu.

Nic. Heinſius legebat:

Quae ſeſe admota vindicat ara fera.

viderint doctiores. mihi praeplacet vulgata: nam ſupra quoque junguntur & *ara* & *caſa*,

Devia puniceae velabant limina vittae,
Putris odorato luxerat igne caſa.

tum etiam paullo poſt ſequitur *avia lympha*; & *limes ſecretus.*

57. Magnam Tiresias] teſtes ſunt Paſſeratius ac Gebhardus, in vetuſtis libris legi

Magno

Digitized by Google

Dii tibi dent alios fontes: haec lympha puellis
 Avia ſecreti limitis una fluit.
Sic anus: ille humeris poſtes concuſſit opacos,
 Nec tulit iratam janua clauſa ſitim.
At poſtquam exhauſto jam flumine vicerat aeſtum,
 Ponit vix ſiccis triſtia jura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
 Accipit: haec feſſo vix mihi terra patet.
Maxima quae gregibus devota eſt Ara repertis,
 Ara per has, inquit, Maxima facta manus,
Haec nullis umquam pateat temeranda puellis,
 Herculis eximii ne ſit inulta ſitis.

Sancte

Magno, videlicet magno (ut Catullus loquitur) cum pretio atque malo ſuo. nam oculis orbatus eſt, & factus caecus. veram lectionem ſagaciter jam olim reſtituerunt magnus Lipſius, & Douza P. apud Callimachum dicit Pallas, ſibi non eſſe jucundum auferre pueris oculos; ſed legibus Saturni ſancitum eſſe, ut quicumque Deum invitum cernat, magna mercede cernat, *μισθῷ μεγάλῳ*. Angelus Politianus vertit,

Nam pueris auferre oculos haud dulce Minervae,
Verum Saturni legibus haec rata ſunt,
Ut quicumque Deum aſpiciat, niſi juſſerit ipſe,
Mercede ingenti ſcilicet aſpiciat.

Ptolomaei Hephaeſtionis fide narrat Photius, codice 190, Erymanthum Apollinis filium pariter excaecatum, quod poſt congreſſum cum Adonide lavantem Venerem vidiſſet. Huc ibat Quartilla apud Arbitrum: *miſereor medius fidius veſtri: neque enim impune quiſquam, quod non licuit, aſpexit. utique noſtra regio tam praeſentibus plena eſt numinibus, ut facilius poſſis Deum, quam hominem, invenire.* ſed de tota hac re ſupra quam dici poteſt erudire atque diligenter egit Vir illuſtris Ezechiel Spanhemius in Obſervationibus ad Callimachi Lavacrum Palladis. ubi compluria itidem hujus elegiae loca inſigni luce perfunduntur, & theologiae poëticae myſteria ex penitiſſimis ſuis fontibus nova quadam ratione recluduntur. operae erit huc adſcribere Paſſeratii verba ſuper Tireſiae excaecatione. *Callimachus id* [artem augurandi cum maxima longaevitate] *a Pallade accepiſſe narrat. Ovidius ergo & alii Latini oculis privatum a Junone ſcribunt: hic noſter ſecutus eſt Callimachum hymno qui inſcribitur εἰς λουτρὰ τῆς Παλλάδος.* Pariſinus interpres, qui Paſſeratium ſemper exſcribit, non ſemper intelligit, voluit hic ſapere ſupra magiſtrum ſuum, quem ita nobis interpretatur: *Unus Propertius inter Latinos ſcriptores unum inter Graecos ſecutus Callimachum, dixit Tireſiam fuiſſe excaecatum a Pallade. Reliqui namque omnes tum Graeci, tum Latini auctores Tireſiam oculis orbatum fuiſſe dicunt a Junone.* quae quam ſint vera, illuſtribus documentis oſtendit idem ille Vir incomparabilis ad ℣. 82. hymni laudati.

60. Secreti liminis una fuit] *limitis* duo Regii, noſtri duo, Groninganus, unuſque Palatinus Gebhardi, cum primis editionibus. *limes* eſt alveus, rivus, aut via aquae. noſter ſupra Eleg. 4.

Lubrica tota via eſt, & perfida. quippe tacentes
Fallaci celat limite ſemper aquas.

deinde *fluit* legendum eſt, pro *fuit*, monente acutiſſimo Fruterio L. 1. Veriſimil. C. 14.

61. Sic anus] noſter primus, *Haec anus.*

61. Ille humeris postes concussit opacos] ita totos montes proruere ſolebat. Seneca Herc. Fur. immani ſane hyperbole:

dirutis qualis jugis
Praeceps citato flumini quaerens iter,
Quondam ſtetiſti; ſciſſa cum vaſto impetu
Patuere Tempe. pectore impulſus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere
Nova cucurrit Theſſalus torrens via.

69. Haec nullis umquam fateat venerande puellis] nullae umquam mulieres

ad

Sancte pater ſalve, cui jam favet aſpera Juno:
Sancte, velis libro dexter ineſſe meo.
Nunc quoniam manibus purgatum ſanxerat orbem,
Sic Sancum Tatii compoſuere Cures.

ad hanc aram accedant venerandi cauſſa. *venerari aram* Virgilius dixit L. 12. Aen.

inceſſu tacito progreſſus, & aram
Suppliciter venerans demiſſo lumine Turnus.

& *templa venerari* L. 3. Aen.

Templa Dei ſaxo venerabar ſtructa vetuſto.

Servius: *quod* VENERABAR *ait, oſtendit ſe precatum.* ſed non poſſum non amplecti palmariam correctionem Nic. Heinſii,

Haec nullis umquam pateat temeranda puellis.

Vide ſis Notam magni Viri ad Ovid. L. 2. Pont. Epiſt. 2. ℣. 27.

70. HERCULIS EXIMII NE SIT INULTA SITIS] qui tam ſevere ultus ſit in feminis ſitim, cum fuiſſe oportet egregie ſiticuloſum. quocirca paene adducor ut credam Herculem fuiſſe Scythici ſanguinis: nam & validus potator erat, & ſitim ſupra quam dici poteſt ferebat impatienter, haud quaquam ignoturus ſi quis poſcenti negaſſet. id vero accidit plus ſemel, & fere mulierum culpa, eo quod erant paullo ad rem attentiores, praecipue ubi de vino agebatur. vinum autem quam aquam monſtrorum ille domitor libentius bibebat, ſapientiſſimo judicio. id quod aliquando cum magno ſuo malo experta eſt muliercula iſta importuna, cujus avaritiam atque inhoſpitalitatem inſigni prodigio ultus eſt iratus Alcmenae filius, narrante Athenaeo L. 10. C. 11. *Alcimus Siculus in eo libro quem* ITALICUM *inſcripſit, omnes in Italia mulieres abſtinere vino ideo refert, quod Hercules, cum in Crotoniatarum agrum perveniſſet, domum quamdam viae propinquam ſitibundus acceſſit, & ingreſſus popoſcit quod biberet. Earum aedium domini uxor, quae clanculum vini dolium ſubtus aperuerat, virum monuit, imprudenter facturum, ſi hoſpitis cauſſa dolium id reſeraret: ſatius eſſe aquam bibendam afferre. Hercules pro foribus cum illa exaudiſſet, ejus virum multum laudavit, introque reverti juſſit, ac dolium intueri. Paruit ille, & cum domum ſubiiſſet, ſaxeum invenit.* tam ſeveram iracundiam in animo coeleſti vix eſt ut probemus, praeſertim ob rem leviculam. & quid attinebat, virum innocentem plecti longa ſiccitate propter commiſſum merobibae mulierculae?

71. SANCTE PATER SALVE] omnes Dii dicebantur *ſancti*: erat tamen id Herculi proprium ac peculiare. Varro lib. 4. L. L. *Aelius Gallus Dium Fidium dicebat Diovis filium, ut Graeci Διόσκουρον Caſtorem: & putabat hunc eſſe Sanctum ab Sabina lingua, & Herculem ab Graeca.* Phaedrus L. 5. Carm. 5.

Quidam immolaſſet verrem quum Sancto Herculi.

marmorum antiquorum fidem huc advocare ſupervacuum fuerit. complura reperire eſt apud Mazochium, Boiſſardum, Gruterum, Reineſium, ubi SANCTUS, & SANCTISSIMUS, dicitur Hercules.

73. NUNC QUONIAM] *Hunc* Groninganu, & unus Colbertinus. ſed *nunc* poteſt idem valere quod ergo, ſive igitur. ſupra L. 2. Eleg. 7.

Nunc, quoniam iſta tibi placuit ſententia, cedam.

vidit & Paſſeratius.

73. PURGATUM SANXERAT ORBEM] ita praeclare correxit Beroaldus, quum prius nullo ſenſu legeretur *ſenſerat*. & ſtabiliunt eam emendationem ſex libri ſcripti. quare deſinant vellicare doctiſſimi viri manes, qui, ut ſuas tueantur opiniones, non verentur defendere corruptos bonorum ſcriptorum locos, etiam contra animi ſui ſententiam.

74. SIC SANCTUM] lege *Sancum*. nam & *Sanctus* dicebatur Hercules, & *Sancus*. tum ſimul conſule Paſſeratium; Joſ. Caſtalionem Dec. 3. Obſerv. C. 10. Muretum L. 3. Epiſt. 81. Raderum in lib. Spectac. Epigr. 8. Carolum Neapolim, & Nic. Heinſium ad Ovid. L. 6. Faſtor. ℣. 213. Voſſium de Idololatr. gent. L. 1. C. 12. quos exſcribere nihil erat neceſſe.

X.

X.

NUnc Jovis incipiam cauſſas aperire FeretrI,
Armaque de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter adſcendo, ſed dat mihi gloria vires.
Non juvat ex facili lecta corona jugo.
Imbuis exemplum primae tu, Romule, palmae
Hujus, & exuviis plenus ab hoſte redis.
Tempore quo portas Caeninum Acronta petentem
Victor in everſum cuſpide fundis equum.

Acron

1. JOVIS FERETRI] feſtiviſſime auguſtum hoc nomen ad Cupidinem tranſtulit vetus poëta apud Terentianum Maurum:

Optima adpoſui ſenex
Amori arma Feretrio.

3. MAGNUM ITER ASCENDO] expreſſit Petrus Michaëlius, Nobilis Venetus, in Guidone Silveſtri, cantu 1.

Sò, che difficil via calcar io tento,
Per cui gir non ſi può ſenza ſoſtegno:
Ma pur deſio di gloria a l'ardimento
Egual forſe darà forza, ed ingegno.
Huom, che non ſuda a fatti excelſi intento,
Non è giamai di vera laude degno.
Sempre a grand opra gran fatica è miſta;
E grand honor con gran ſudor s'acquiſta.

6. HUJUS ET EXUVIIS PLENUS AB HOSTE REDIS] in quinque libris *Hujus & eximio p. a. h. r.* legitur. id eſſet, Hujus palmae plenus ab hoſte eximio victor redis. auget ſane Romuli gloriam caeſi Acronis virtus eximia. & videtur haec lectio vulgatae praeferenda. etiam Paſſeratius in ſuis invenerat *exuvio*, quod quam proxime accedit ad noſtras membranas. neque abeunt editiones antiquae. tamen ſi quis in recepta lectione malit adquieſcere, ei ego litem nullam movebo. ſane apud Ciceronem, in oratione pro P. Sulla, ubi legitur cap. 18. *Tu ornatus exuviis hujus venis ad eum lacerandum, quem interemiſti:* ibi ſe in libro ſcripto *ornatus eximiis* reperiſſe teſtatus eſt elegantiſſimi & ingenii vir & judicii Philippus Rubenius L. 1. Elect. C. 9. tale quid & hic potuiſſe accidere non eſt extra omnem aleam.

7. CENINUM ACRONA] ſcribendum eſt *Caeninum*, id eſt Caeninenſem. nam Stephanus ipſam urbem Καινίνη vocat. deinde *Acronta* legunt noſtri libri, & Borrichianus, & Groninganus. quod & Paſſeratius, & Scaliger, ac Gebhardus in ſuis habebant. ita *dracontem* Attius dixit in Philoctera, a nominativo *dracon*, auctore Fl. Chariſio L. 1. etiam in Phoeniſſis dixerat idem poëta:

Ab dracontis ſtirpe armata exortus, genere antiquior.

quem locum ſervavit Nonius Marcellus. ſic & *Cotiſontis* habent optimae membranae Horatii L. 3. Od. 8:

Occidit Daci Cotiſontis agmen.

ubi hodie edunt *Cotiſonis*. Audiamus virum ſua tempeſtate longe eruditiſſimum Joannem Jovianum Pontanum, in dialogo Actio: *Oblatus eſt mihi diebus his libellus ſane pervetus, in quo ſcriptum erat, Rhinocerontis: vetuſtis enim in codicibus dictiones has Rhinocerontis & Aegocerontis ubique invenias N literam retinere: quam quidem literam a grammatiſta neſcio quo, quod Graecum inodoratus aliquantum eſſet, atramento oblitam animadverti, videlicet quod recentiores Graeci, quique Attice loquantur, Aegoceros Aegocerotis, & Rhinoceros Rhinocerotis enuntient. Neque tamen argutulus hic id animi pendit, quin ignorare ſe confeſſus eſt, e Graeca fuiſſe olim gente, ut Siculos, Italicam nationem, ut Calabros, qui dicerent Aegoceron, & Rhinoceron, & Minon, atque hujus modi alia, indeque eſſe Rhinocerontis, Aegocerontis, & Minonis, quod Cicero etiam ipſe protulit. Accepta igitur a priſcis Latinis terminatio haec Sicula manſit apud noſtros: nec eſt cur accuſetur, ſi quis morem tot ſeculorum ſervatum*

Acron Herculeus Caenina ductor ab arce,
Roma, tuis quondam finibus horror erat.
Hic ſpolia ex humeris auſus ſperare Quirinis
Ipſe dedit, ſed non ſanguine ſicca ſuo.
Hunc videt ante cavas vibrantem ſpicula turres
Romulus, & votis occupat ante ratis.
Jupiter, haec hodie tibi victima corruet Acron.
Voverat, & ſpolium corruit ille Jovi.

Ur-

a maximis auctoribus & ipſe ſervaverit, quando cognitum ac certum eſt, Graecos quoque auctores, Siculos ſcilicet ac Brutios, ita eſſe locutos. Cum etiam abunde notum ſit, quanta inter Graecos ſit ipſos varietas & terminandorum & flectendorum nominum. haec ille ſaeculi ſui Varro. ad eam faciem Chriſtophorus Longolius, ne ſcilicet parum eſſet reverens antiquitatis, LEONEM decimum Ponr. Max. a quo benigniſſime fovebatur, ſemper LEONTEM vocavit. quae flexio quo modo hodie cadat ad aures delicatas, ego quidem non dicam. certe Chariſius jam rejecerat ſua aetate. vide tamen Priſcianum L. 6. ubi *Leontem* Megarenſem laudat ex Ciceronis Verrinis. ſane *Acronta* noſtri poëtae non poſſum non probare, antiquam videlicet declinationem in nomine antiquiſſimi regis.

11. Ex humeris ausus sperare Quirinis] in quibuſdam libris *Quirini* legitur. ſed figuratius illud, & magis poëticum. Horatius L. 1. Od. 2.

Serus in coelum redeas, diuque
Laetus interſis populo Quirino.

ſic enim iſtic meliores membranae. ita & *Phaſis Colchus*, *Colcha venena*, *aquae Bajae*, alibi leguntur.

13. Vibrantem spicula] Groninganus *librantem*, & duo Gebhardi. probum utrumque verbum; neque multum hic refert quod cui praeferas. quamquam τὸ *vibrantem* geſtum praepingit obequitantis Caeninenſium ducis, atque arma oſtentantis; qui eſt mos laceſſentium aliquem ex agmine hoſtili ad ſingulare certamen, etiam hodie uſitatus. ejus rei luculentiſſimam imaginem vides apud Maronem L. 11. Aen. loco mirifice huc faciente:

At manus interea muris Trojana propinquat,
Etruſcique duces, equitumque exercitus omnis,
Compoſiti numero in turmas. fremit aequore toto
Inſultans ſonipes, & preſſis pugnat habenis
Huc obverſus & huc. tum late ferreus haſtis
Horret ager, campique armis ſublimibus ardent.
Nec non Meſſapus contra, celereſque Latini,
Et cum fratre Coras, & virginis ala Camillae,
Adverſi campo apparent, haſtaſque reductis
Protendunt longe dextris, & ſpicula vibrant.

Talis hîc Acron, ſiquidem noſtro poëtae fides. nam aliter Livius L. 1. C. 10. *Nec Cruſtumini quidem atque Antemnates, pro ardore iraque Caeninenſium, ſatis ſe impigre movent. ita per ſe ipſum nomen Caeninum in agrum Romanum impetum facit. Sed effuſe vaſtantibus fit obvius cum exercitu Romulus, levique certamine docet, vanam ſine viribus iram eſſe: exercitum fundit fugatque: fuſum perſequitur: regem in praelio obtruncat, & ſpoliat. duce hoſtium occiſo, urbem primo impetu capit.* Propertio autem accedit Valerius Maximus, alios opinor auctores ſecutus, L. 3. C. 2. *Redeo ad Romulum, qui ab Acrone Caeninenſium rege ad dimicandum provocatus, quamquam & numero & fortitudine militum ſuperiorem ſe crederet, tutiuſque erat, toto cum exercitu, quam ſolum in aciem deſcendere, ſua potiſſimum dextra omen victoriae rapuit: nec incepto ejus fortuna defuit. occiſo enim Acrone, fuſiſque hoſtibus, opima de eo ſpolia Jovi Feretrio retulit.*

15. Haec hodie] legendum videtur *hic*, ita ſententia poſtulante. nam protenſa dextera Romulus deſignabat ipſum Acronem, eumque Jovi hoſtiam vovebat. deinde *corruet*, auctoribus libris, pro *corruat*. tamen iſtud *haec* firmat Livius L. 1. C. 19. ubi Coſſus, viſo Tolumnio rege, *Hiccine eſt*, inquit, *ruptor foederis humani, violatorque gentium juris? Jam ego hanc mactatam victimam, ſi modo ſancti quidquam in terris eſſe Dii volunt, legatorum*

torum

Digitized by Google

Urbis, virtutiſque parens ſic vincere ſuevit,
  Qui tulit aprico frigida caſtra lare.
Idem eques & frenis, idem fuit aptus aratris,
  Et galea hirſuta comta lupina juba.
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo:
  Praebebant caeſi baltea lenta boves.
Nec dum ultra Tiberim belli ſonus: ultima praeda
  Nomentum, & captae jugera pauca Corae.
Coſſus at inſequitur Vejentis caede Tolumni,
  Vincere quum Vejos poſſe laboris erat.

torum Manibus dabo. Meſſapus apud Virgilium L. 12. Aen. occiſo rege Auleſte:

Hoc habet: haec melior magnis data victima divis.

17. URBIS VIRTUTISQUE PARENS] ita Romani cenſebant. ſed audi Minucium Felicem, illum omnium diſertiſſimum vindicem diſciplinae Chriſtianae : *Aſylo prima plebs congregata eſt. confluxerant perditi, facinoroſi, inceſti, ſicarii, proditores. Et ut ipſe Romulus, imperator & rector, populum ſuum facinore praecelleret, parricidium fecit. Haec prima ſunt auſpicia religioſae civitatis. mox alienas virgines jam deſponſatas, jam deſtinatas, & non nullas de matrimonio mulierculas ſine more rapuit, violavit, illuſit: & cum earum parentibus, id eſt, cum ſoceris ſuis, bellum miſcuit, propinquum ſanguinem fudit. Quid irreligioſius, quid audacius, quid ipſa ſceleris confidentia tutius? Jam finitimos agro pellere, civitates proximas evertere cum templis & altaribus: captos cogere: damnis alienis, & ſuis ſceleribus adoleſcere cum Romulo, regibus ceteris, & poſtremis ducibus diſciplina communis eſt.* neque multo clementius Mithridates apud Juſtinum L. 38. C. 6. *Hanc illos regibus omnibus legem odiorum dixiſſe, ſcilicet quia ipſi tales reges habuerint, quorum etiam nominibus erubeſcant, aut paſtores Aboriginum, aut aruſpices Sabinorum, aut exules Corinthiorum, aut ſervos vernaſque Tuſcorum, aut, quod honoratiſſimum nomen fuit inter haec, Superbos: atque ut ipſi ferunt, conditores ſuos lupae uberibus altos, ſic omnem illum populum luporum animos, inexplebiles ſanguinis atque imperii, divitiarumque avidos ac jejunos habere.* Vide ſis ejuſdem regis praeclaram epiſtolam ad regem Arſacem, quae legitur in fragmentis Hiſtoriarum Salluſtii.

18. QUI TULIT APRICO FRIGIDA CASTRA LARE] varie Paſſeratius haec torſit, & verſavit. Guyetus ad oram notaverat : *aprico, id eſt, aperto. ab aperio, aperitus, apritus, &* τροπῇ *apricus. habitatio ſubdivalis in caſtris frigidis. vel, frigida habitatio in caſtris ſubdivalibus. locus apricus, ſoli expoſitus.*

20. ET GALEA HIRSUTA COMTA LUPINA JUBA] Paſſeratii liber, *Cui galea.* deinde Groninganus, *hirſutis jubis.* ſed tamen vaſtus ille ſonus repetiti toties *a*, in cultu itidem agreſti, neutiquam poteſt diſplicere.

21. PICTA NEC] *neque*, Groninganus.

24. CAPTAE JUGERA TERNA CORAE] ita Lipſius, & Scaliger : eo quod libri fere *trita*, vel *terra* habent. ſunt autem alii, in quibus *parva*, ſunt in quibus *pauca* legitur. quam ſupremam ſcripturam non video cur rejicere debeamus. dicit enim poëta, totum Corae territorium fuiſſe admodum exile, atque intra pauca aliquot terrae jugera conſtitiſſe. quod ipſum & Ovidius de prima illa Romuli ditione pronuntiat L. 2. Faſtor. quo loco comparationem inſtituit Romulum inter atque Caeſarem Auguſtum :

Romule, concedas. facit hic tua magna tuendo
  Moenia: tu dederas tranſilienda Remo.
Te Tatius, parvique Cures, Caeninaque ſenſit:
  Hoc Duce Romanum eſt Solis utrumque latus.
Tu breve neſcio quid victae telluris habebas:
  Quodcumque eſt alto ſub Jove, Caeſar habet.

horum porro verſuum ordinem loco vere ſuo digeſſit Paſſeratius, rationibus ex eorum temporum hiſtoria petitis.

26. VINCERE QUUM VEJOS POSSE LABORIS ERAT] & quidem ingentis, nec facile credibilis. S. Aur. Victor : *Furius Camillus Vejos decenni obſidio domuit, deque his triumphavit.*

Et Veji veteres & vos tum regna fuiſtis,
Et veſtro poſita eſt aurea ſella foro.
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat, & in veſtris oſſibus arva metunt.
Forte ſuper portae dux Veïus adſtitit arcem,
Colloquiumque ſua fretus ab urbe dedit.
Dumque aries murum cornu pulſabat aheno,
Vineaque inductum longa tegebat opus,
Coſſus ait, Forti melius concurrere campo.
Nec mora fit, plano ſiſtit uterque gradum.

Dii

phavit. Livius L. 5. c. 22. *Hic Vejorum occaſus fuit, urbis opulentiſſimae Etruſci nominis; magnitudinem ſuam vel ultima clade indicantis: quod decem aeſtates hiemeſque continuas circumſeſſa, quum plus aliquanto cladium intuliſſet quam accepiſſet, poſtremo jam, fato tum denique urgente, operibus tamen, non vi, expugnata eſt.* Florus L. 1. C. 12. *Vejentium quanta res fuerit, indicat decennis obſidio. Tunc primum hiematum ſub pellibus: taxata ſtipendio hiberna: adactus miles ſua ſponte jurejurando, niſi capta urbe remearet. Spolia de Larte Tolumnio ad Feretrium reportata. --- --- Hoc tunc Veji fuerunt: nunc fuiſſe quis meminit? quae reliquiae? quod veſtigium? laborat annalium fides, ut Vejos fuiſſe credamus.* Lucanus L. 7.

Fabula nomen erit. Gabios, Vejosque, Coramque
Pulvere vix tectae poterunt monſtrare ruinae.

27. ET VOS TUM PRAEDA FUISTIS] ita Groninganus. Lipſius e Vaticano libro legit, *& Volſcum regna fuiſtis*, L. 2. Ant. Lect. C. 20. quod poſſet facile admitti, ſi qua exſtaret memoria vel regni vel regum Volſcorum. Sed reducenda eſt in ſuum locum certiſſima Beroaldi emendatio, haud quaquam arbitraria,

Et Veji veteres & vos tum regna fuiſtis.

eam firmant libri Regii, & Colbertini; duo Gebhardi, ac noſter ſecundus; exhibente primo, *vos cum regna*; quod etiam in Borrichiano eſt. repetitionem, ſi de una Vejorum urbe ſit ſermo, quare Lipſius *indecentem* vocet, non video. magis puto compoſitam ad commiſerationem. Et vos, o nobiles Veji, & vos tum fuiſtis regna, qui nunc boum paſcua. credas huc ſpectaſſe Florum, atque etiam Lucanum.

29. PASTORIS BUCCINA LENTI] qua gregem emitteret, ac rurſum ſub veſperam cogeret domum. nam buccina a primis fere initiis in paſtorali inſtrumento. Varro L. 2. de R. R. cap. 4. *Subulcus debet conſuefacere, omnia ut faciant ad bucinam. Primo cum incluſerunt, cum bucinatum eſt, aperiunt, ut exire poſſint in eum locum, ubi ordeum fuſum in longitudine.* & L. 3. C. 13. *quem fundum in Tuſculano emit hic Varro a M. Pupio Piſone, vidiſti ad bucinam inflatam certo tempore apros & capreas convenire ad pabulum.* Columella L. 6. C. 23. *ipſis corporibus* [vaccarum] *affert ſalubritatem juxta conſeptum ſaxis & canalibus ſal ſuperjectus, ad quem ſaturae pabulo libenter recurrunt, cum paſtorali ſigno quaſi receptui canitur. Nam id quoque ſemper crepuſculo fieri debet, ut ad ſonum buccinae pecus, ſi quod in ſilvis ſubſtiterit, ſepta repetere conſueſcat. ſic enim recognoſci grex poterit, ſi veluti ex militari diſciplina intra ſtabularii caſtra manſerint.* Maronem ſuum ante oculos habebat caſtiſſimus ſcriptor, L. 7. Aen.

At ſaeva e ſpeculis tempus dea nacta nocendi,
Ardua tecta petit ſtabuli; & de culmine ſummo
Paſtorale canit ſignum, cornuque recurvo
Tartaream intendit vocem.

30. IN VESTRIS OSSIBUS ARVA METUNT] conſequens pro antecedente. arant & conſerunt ea arva, in quibus ſparſa olim ac disjecta veſtra oſſa. ſunt qui *arma* legant: quod ſane ferri non poteſt. videndus Maro fine L. 1. Georg. & Lucanus fine L. 7. Ovidius Epiſt. Penelopae:

Jam ſeges eſt ubi Troja fuit, reſecandaque falce
Luxuriat Phrygio ſanguine pinguis humus.

36. PLANO SISTIT UTERQUE GRADU] Lipſius

Dii Latias juvere manus. deſecta Tolumni
    Cervix Romanos ſanguine lavit equos.
Claudius Eridanum trajectos arcuit hoſtes,
    Belgica cui vaſti parma relata ducis
Virdumari. genus hic Rheno jactabat ab ipſo,
    Nobilis e tectis fundere geſa rotis.

Illi

Lipſius legebat *pleno gradu*, phraſi & more militari. quo modo ſaepe Livius, & alii. Trebonius Ciceroni L. 12. ad famil. Epiſt. 16. *Nam illum paratum, ut video, & ingreſſum pleno gradu, cohortari non intermittemus.* ubi vide quae Paullus Manutius notavit: pulcre enim illuſtrant hanc locutionem. Quintilianus Declam. 3. *Si fors ita tulerit, ibit ad poenam pleno gradu; tam paratus mori pro pudicitia, quam occidere.* Claudianus de bello Getico:

Nec non & Stilicho pugnam poſcentia movit
Pleno caſtra gradu.

Lucius Septimius L. 2. C. 40. *Jam uterque pleno gradu adverſum incedens intra jactum teli pervenerant.* Verum tamen, quum in omnibus libris legatur *plano*, & Lipſius ac Paſſeratius in ſuis habuerint *gradum*: aequum eſt, ut hoc recipiatur, neque illud mutetur. Coſſus ac Tolumnius in plano campo ſiſtebant gradum, poſtquam Tolumnius de arce portae deſcendiſſet. J. F. Gronovius legebat, *plano ſiſtit uterque gradu*: i.e. *ſiſtitur*: ad Livium IV. 12. quem videre potes. ſic etiam Beroaldus.

39. CLAUDIUS A RHENO] Paſſeratius malebat, *Claudius Eridano*, quia res ipſa ad Claſtidium geſta, quod oppidum alluit Padus. Guyetus *Eridanum* legebat. quam ego emendationem non ambigo eſſe veriſſimam. Vide præſtantiſſimi Cluverii Italiam antiquam L. 1. C. 10. atque inibi locum inſignem Polybii, unde Guyeti emendatio valide firmatur.

40. BELLIGERANS. VASTI PARMA RELATA DUCIS] omnes libri habent, *Belgica cum vaſti*: quod Paſſeratius male mutavit in *Bellica*. deinde *cui*, cum Barthio, legendum videtur: nam ipſius Belgici regis ſpolia Claudio adſcribit, Jovi Feretrio referenda. *vaſtus dux* cur dicatur Virdomarus, docet Plutarchus in Marcello: qui eum ait proceritate inter omnes Gallos eminuiſſe, armiſque ex auro & argento fabrefactis, & varia picturatis tinctura, inſtar fulguris cujuſdam inſignis radiaſſe. *palma* eſt in Groningano, & in noſtro utroque, pro *parma*, vetere ſcriptura. ita & codex Borrichianus exaratum habet L. 2. Eleg. 19.

Et vetus in templo bellica palma vacat.

tum hac ipſa Elegia:

Picta nec inducto fulgebat palma pyropo.

Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Venerique merenti
Fixa notet caſus aurea palma meos.

laminam ibi ſignari puto in modum exiguae parmae formatam. de ea ſcribendi ratione videndus inſignis Turnebus L. 3. Adverſ. C. 7. *relata*, quod Scaligero placebat, agnoſcunt omnes membranae. Ducem ipſum *Viridomarum* appellat Servius in L. 6. Aen. ℣. 855. Feſti autem ſchedae *Virdumarum*: quo modo & Faſti Capitolini, apud Gruter.

M. CLAVDIVS M. F. M. N. MARCELLVS. AN. DXXXI
COS. DE. GALLEIS. INSVBRIBVS. ET. GERMAN
K. MART. ISQVE. SPOLIA. OPIMA. RETVLIT
DVCE. HOSTIVM. VIRDVMARO. AD. CLASTIDIVM
INTERFECTO.

neque aliter ſcribitur apud Caeſarem bel. Gall. L. 7.

41. GENUS HIC RHENO JACTABAT AB IPSO] Paſſeratii liber, *genus hic Brenno.* in ceteris nihil tale. & ſane potius eſt, ut Virdumarus confidens & jactabundus originem ſuam referat ad nobiliſſimum flumen; quae ipſa ſemper pro Diis colebantur, quam ad regem Brennum, funeſto vitae exitu quam nobili aliquo facinore celebriorem; adde quod in eo exercitu, extra Gallos, magna erant agmina Germanorum, quibus ſanctiſſimum Rheni nomen.

42. NOBILIS ERECTIS FUNDERE GESA ROTIS] bene Lipſius & Livinejus reſtituerunt *e tectis rotis.* eſſeda deſcribit, ſuperne tecta, e quibus pugnabant Galli, & Belgae, ac Britanni. Florus L. 3. C. 2. *Nihil tam conſpicuum in triumpho, quam rex ipſe Bituitus, diſcoloribus in armis, argenteoque carpento, qualis pugnaverat.* Luculenter eum pugnandi modum

 de.

Illi virgatis jaculantis ab agmine braccis
Torquis ab inciſa decidit unca gula.
Nunc ſpolia in templo tria condita. cauſſa FeretrI,
Omine quod certo dux ferit enſe ducem.
Seu quia victa ſuis humeris huc arma ferebant,
Hinc FeretrI dicta eſt ara ſuperba Jovis.

deſcribit Caeſar L. 4. Bel. Gall. C. 33. Britanni autem a Gallis habebant. Mela L. 3. C. 6. *Dimicant non equitatu modo aut pedite, verum & bigis & curribus, Gallice armati: covinos vocant, quorum falcatis axibus utuntur.* non tamen erant penitus idem vehiculi genus *eſſedum* & *covinus.* potuiſſe autem Virdumarum pugnare e curru contecto, nemo mirabitur, qui quidem meminerit eſſedarios iſtos in temone vel in jugo conſiſtentes ſolitos fuiſſe jaculari ac tela conjicere, inde ſe recipere in currum tamquam in aliquam arcem. Caeſar, loco modo laudato, & aurigae & ipſius propugnatoris, ſive eſſedarii, artificium ita deſcribit: *Tantum uſu quotidiano & exercitatione efficiunt, ut in declivi ac praecipiti loco incitatos equos ſuſtinere, & brevi moderari ac flectere, & per temonem percurrere, & in jugo inſiſtere, & inde ſe in currus citiſſime recipere conſueverint.* non te movere debet regis Bituiti *carpentum.* eſſedum erat. & Florus ſic iterum vocat L. 3. C. 10. *Claſſe igitur comparata, Britanniam tranſit, ----- Plena erant tumultu hoſtico litora, & trepidantia ad conſpectum rei novae carpenta volitabant.* Hi ſunt Melae *covini.*

43. JACULANTIS AB INGUINE] noſter primus, Borrichianus, & Groninganus, *ab agmine.* quod placuiſſe video eruditis. & Plutarchus auctor eſt, ante ſigna verſatum fuiſſe ipſum Regem.

44. TORQUIS AB INCISA DECIDIT UNCA GULA] dilatavit hunc locum, nec ſine decore, Papinius L. 10. Theb.

pronas tendentis Amyntoris ulnas,
Fundentiſque preces, penitus cervice reciſa,
Verba ſolo vultuſque cadunt: colloque decorus
Torquis in hoſtiles cecidit per vulnus arenas.

45. NUNC SPOLIA IN TEMPLO TRIA CONDITA] legendus Servius ad L. 6. Aen.

Tertiaque arma patri ſuſpendet capta Quirino.

& Feſtus in *opima ſpolia.* praecipue autem vir laudatiſſimus Carolus Sigonius commentario in Faſtos & Triumphos Roman.

46. OMINE QUOD CERTO DUX FERIT ENSE DUCEM] tamen Varro, in loco Feſti laudato, ait opima ſpolia eſſe etiam ſi manipularis miles detraxerit, dummodo duci hoſtium. aliter Livius, qui ſecundum noſtrum pronuntiat L. 4. C. 20. vide ſis illuſtrem virum Janum Rutgerſium L. 4. Var. Lect. C. 7. porro iſtud *enſe*, quod Scaliger pro vulgato *ante* repoſuit, firmant libri ſcripti. & ſane bene. noſter modo dixerat, de Coſſo agens,

deſecta TolumnI
Cervix Romanos ſanguine lavit equos.

de eodem Livius L. 4. C. 19. *tum exſangui detracta ſpolia, caputque abſciſſum victor ſpiculo gerens, terrore caeſi regis, hoſtes fundit.*

47. SUIS HUMERIS HAEC ARMA FEREBANT] ſcripſerat opinor poëta, *huc arma ferebant.* nempe, in aedem Jovis Feretrii. Livius L. 1. C. 10. de Romulo: *Inde exercitu victore reducto, ipſe cum factis vir magnificus, tum factorum oſtentator haud minor, ſpolia ducis hoſtium caeſi ſuſpenſa, fabricato ad id apte ferculo gerens, in Capitolium aſcendit.* noſter quum *huc* dicit, loquitur de Capitolio, tamquam in re praeſente.

XI.

XI.

DEſine, Paulle, meum lacrimis urgere ſepulcrum.
Panditur ad nullas janua nigra preces.
Te licet orantem furvae Deus audiat aulae,
Nempe tuas lacrimas litora ſurda bibent.
Quum ſemel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato ſtant adamante viae.

Vota

1. Desine Paulle] ut recte tibi conſtet quae fuerit Cornelia, quis item Paullus Aemilius Lepidus, Corneliae maritus, bonam fidelemque operam navavit Chriſtophorus Adamus Rupertus, probi commatis ſcriptor, in epiſtola ad Thom. Reineſium, quae eſt inter amoebaeas iſtas ſexageſima. meliorem etiam ac fideliorem (neque enim hoc negari poteſt) Vir Clariſſimus Jacobus Perizonius Animadv. Hiſtor. C. 3. quo praeclaro opere luculenter oſtendit, quantum ſperare debeamus de Valerio Maximo a manu tam accurata recenſito: cui ut tandem colophonem imponat, ſedulo cohortamur.

3. Te licet orantem] mota erant loco ſuo haec diſticha: neque enim, ſi vulgatum ordinem ſervas, quintus verſus ſatis recte excipit quartum; neque id dicit, quod dici debebat. eamus per ſingula. Parce, o Paulle, lacrimis tuis, ad ſepulcrum meum ubertim fuſis, meum ipſius moerorem augere. Orci janua ad nullas preces panditur. Et quamvis te ſupplicem audiat ipſe ille ſaevus Pluto; tamen fruſtra fletus tuos perdes in ingrata ac ſurda arena. Ubi ſemel inferorum leges ſubierunt animae, non eſt ut reditum ad ſuperos ſperare poſſis, occluſa penitus via. Vota ſi quid valent, apud Deos coeleſtes valent. &c. debeo hanc obſervationem, perſpicuam ut puto & veram, Petro Francio, viro in his noſtris ſacris cum laude ſumma verſato. tamen (neque enim eſt diſſimulandum) eamdem & Barthio mentem fuiſſe, ante nos natos, poſtea didicimus ex ejus Adverſariis, L. 44. C. 26. quamquam exinde nihil decedit acumini Franciano. communis eſt haec ſilva, in quam ſinguli lignatum imus. & saepenumero ante nos alii noſtra dixerunt.

3. Fuscae Deus audiat aulae] legendum, opinor, furvae aulae. quod & Nic. Heinſio viſum in Naſonianis, & certiſſimis rationibus ſtabilitum. crebra haec vox, & quaſi propria poëtis, ubi ſermo eſt de rebus inferorum. Horatius L. 2. Od. 13.

Quam paene furvae regna Proſerpinae,
Et judicantem vidimus Aeacum.

Papinius L. 4. Silv. 1.

Quid probitas, aut caſta fides, quid numina proſunt
Culta Deûm? furvae miſeram circum undique leti
Vallavere plagae.

& L. 8. Theb.

Necdum illum aut trunca luſtraverat obvia taxo
Eumenis, aut furvo Proſerpina poſte notarat
Coetibus adſumtum functis.

qui locus obiter illuſtrandus docta Lutatii nota, *Aſſerunt poëtae*, ſcribentis, *mortuorum capita Furiarum lampade luſtrari, & eorum nomina a Proſerpina in inferorum poſte conſcribi.* eſt autem *furvum*, docente L. 1. C. 18. A. Gellio, id quod veteres pro nigro ſive atro dicebant. Arnobius L. 7. *Nihil quidem aliud ſcribitur miſſum ab Attalo rege, niſi lapis quidam non magnus, ferri manu hominis ſine ulla impreſſione qui poſſet, coloris furvi atque atri.* Apulejus L. 6. Metam. *Canis praegrandis ante ipſum limen & atra atria Proſerpinae ſuperexcubans, ſervat vacuam Ditis domum.* qui *atra* ſua *atria* videri poteſt debere Papinio L. 2. Silv. 1.

ades huc emiſſus ab atro
Limine, cui ſoli cuncta impetrare poteſtas
Glaucia.

ſed voluit laſcivire in ſimilitudine ſoni vocis utriuſque, more illo ſuo Africano.

Vota movent ſuperos. ubi portitor aera recepit,
  Obſerat herboſos lurida porta rogos.
Sic moeſtae cecinere tubae, quum ſubdita noſtrum
  Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi conjugium Paulli, quid currus avorum
  Profuit? aut famae pignora tanta meae?
Num minus immites habui Cornelia Parcas?
  En ſum quod digitis quinque levatur onus.

Damna-

7. UBI PORTITOR AERA RECEPIT] tranſiit iſta muneris appellatio in nomen quaſi proprium ſeni Charonti. lapis antiquus, quem ex Appiano, & Amantio, ac Velſero, Gruterus depromſit, DCCXCIIII. 1.

D. M.
PORTITORI. PLVTO
NI. ET. PROSERPIN

male autem Charontem volunt *portitorem* dici, eo quod trajicit & portat animas mortuorum. cui expoſitioni anſam dediſſe Servius videri poteſt in L. 6. Aen. ℣. 298. *Portitor has horrendus aquas*] *proprie, qui portat; abuſive etiam qui portatur, portitor dicitur, ſicut vector.* male, inquam. & locutus eſt Servius ex more ſuae tempeſtatis. nam *portitor* & *portorium*, non a portando, ſed a portu deducuntur. Rectius Donatus ad locum eumdem Maronis: *Portitores dicuntur, qui portus obſervant idcirco, ut ſine ipſorum juſſu nullus tranſeat in alienas regiones. His igitur aquis tam gravibus odore, tam horrendis aſpectu, praeerat ſordibus par, & nulla ex parte diſſimilis, loco & regionibus teтris apte conveniens, viſu quoque terribilis Charon.* Plautus Aſin. Act. 1. Sc. 3.

CL. *Remigio veloque, quantum poteris, feſtina, & fuge.*
Quam magis te in altum capeſſis, tam aeſtus te in portum refert.
AR. *Ego pol iſtum portitorem privabo portorio.*

Cicero Agrar. 2. C. 23. *Sin eſt iniquum, Quirites, ſi turpe, ſi intolerandum, hos decemviros, portitores omnibus omnium pecuniis conſtitui, qui non modo reges, atque exterarum nationum homines, ſed etiam imperatores noſtros excutiant: non mihi videtur honoris cauſa excipere Pompejum.* plura Nonius in *Portitores*, & *Portorium*. tetigerat & Jo. Baptiſta Pius Annot. poſter. C. 48. 163. luculentius autem, ut omnia, ac plenius Jo. Fred. Gronovius, numquam ſine laude nominandus, *L. 3.* Obſ. C. 20. Hac igitur ratione *portitor* dictus eſt Charon, quod a mortuis portorium exigeret. neque aliam ob cauſſam *avarus* audit Pedoni Albinovano:

Fata manent omnes: omnes exſpectat avarus
Portitor.

atque Apulejo L. 6. Metam. *Nec mora, cum ad flumen mortuum venies, cui praefectus Charon protinus expetens portorium, ſic ad ripam ulteriorem ſutili cymba deducet commeantes. Ergo & inter mortuos avaritia vivit? nec Charon ille, Ditis pater, tantus Deus, quidquam gratuito facit? & pauper moriens viaticum debet quaerere? &, aes ſi forte prae manu non fuerit, nemo eum exſpirare patietur?* abiit deinde *portitoris* vocabulum, uti modo ex Servio vidimus, ad bajulos, & eos qui quoquo modo aliquid portarent, quaſi a portando dictum foret. Conſulendus doctiſſimus Savaro ad Sidon. Apollinar. L. 6. Epiſt. 4. & Beroaldus ad Apulejum loco modo laudato; ac Nic. Erythraeus in Indice Virgiliano.

14. ET SUM QUOD DIGITIS QUINQUE LEVATUR ONUS] auro contra non cara eſt lectio codicis Groningani, *En ſum quod digitis q. l. o.* ita etiam olim ediderunt Gulielmus Canterus, & Douza F. legiturque ita in nitida illa Plantini editione A. 1560. viderat quoque Paſſeratius, quamquam non conſtans ſibi. quid nunc reſtat de tanta modo Cornelia? Ecce, pulvis ac cinis ſum pauxillus, vix exiguam implens urnulam, quae facile una manu geſtetur in conditorium. valde inepta eſt Gebhardi interpolatio, legentis

Num minus immites habui Cornelia Parcas
Ipſum, quod digitis quinque legatur, onus?

neque enim hic de oſſilegio cogitavit poeta. Joannes quoque Meurſius, quod cum pace dixerim

Digitized by Google

Damnatae noctes, & vos vada lenta paludes,
Et quaecumque meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia veni.
Det pater huic umbrae mollia jura meae.

Aut

xetim Manium viri magni, minus recte haec traxit ad ritum geſtandi manibus muliebre funus, lib. de Funere C. 21. *Humeris* (haec ejus verba) *efferebant ſi virile funus. Sed ſi muliebre, manibus ferebatur: quippe eſſe ſupra ſe illum ſexum, ne mortuum quidem volebant, quem ſciebant ſubmitti ſibi debere.* omnino de urna loquitur noſter; neutiquam de feretro. Briſeis ſupra L. 2. Eleg. 7.

Et dominum lavit moerens captiva cruentum
Appoſitum flavis in Simoënta vadis.
Foedavitque comas, & tanti corpus Achillei
Maximaque in parva ſubſtulit oſſa manu.

ſignanter Naſo L. 12. Metam.

Jam timor ille Phrygum, decus & tutela Pelaſgi
Nominis Aeacides, caput inſuperabile bello,
Arſerat; armarat Deus idem, idemque cremarat.
Jam cinis eſt; & de tam magno reſtat Achille
Neſcio quid, parvam quod non bene compleat urnam.

erant autem urnae iſtae ſatis exiles & parvae, ut conſtat ex monumentis antiquis, ipſiſque etiam nunc ſuperſtitibus urnis. talem nobis eam, quae ſacros Ciceronis cineres in oppido Zacyntho ſervabat, praepinxit Hugo Favolius, poëta non proletarius, Hodoepor. Byzant. L. 3. quem virum miror fama eſſe tam obſcura, etiam apud noſtrates, qui propius noſſe debebant. fuit enim Zelandus, ortu Middelburgenſis, medicus urbis Antuerpianae, in qua obiit A. 1585.

17. IMMATURA LICET, TAMEN HUC NON NOXIA VENI] credebant enim mortem praecocem a Diis immitti propter commiſſum aliquod ſingulare. eam ſuſpicionem quantum poteſt a ſe amolitur Cornelia. memorabilis eſt locus Suetonii in Tito, C. 10. *Ad primam ſtatim manſionem febrim nactus, cum inde lectica transferretur, ſuſpexiſſe dicitur dimotis plagulis coelum, multumque conqueſtus, Eripi ſibi vitam immerenti: neque enim exſtare ullum ſuum factum poenitendum, excepto dumtaxat uno.* Lapis Romanus apud Gruterum DCCCXXXI. in quo duae manus in coelum ſublatae:

PROCOPE. MANVS
LEBO. CONTRA
DEVM. QVI
ME. INNOCEN
TEM. SVSTVLIT
QVAE. VIXI
ANN. XX

hinc juniorum funera vocabant *fatorum crimen, Deorum invidiam, ſcelus Parcarum.* Martialis L. 5. Epigr. 38.

Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque.

L. 10. Epigr. 61.

Hic feſtinata requieſcit Erotion urna,
Crimine quam fati ſexta peremit hiems.

Papinius L. 2. Silv. 1. epicedio pueri duodecennis:

Ipſe etenim tecum nigrae ſolatia pompae
Spectatumque urbi ſcelus, & puerile feretrum
Produxi: & ſaevos damnati turis acervos,
Plorantemque animam ſupra ſua funera vidi.

tum utroque potior divinus Maro Eclog. 5.

Cum complexa ſui corpus miſerabile gnati
Atque Deos atque aſtra vocat crudelia mater.

18. DET PATER HUIC UMBRAE] *pater*, Pluto, qui judicium exercet. cujus judicii deſcriptionem luculentam videre eſt apud Papinium initio L. 8. Theb. pro *huic* malebat pater Douza *hinc*, i.e. hac de cauſſa, quia nullius criminis ſum rea, quamvis immature exſtincta. Etiam Barthius *hinc* legebat. qui tamen Douzicam correctionem oculis numquam uſurpavit. Eam Vir ſummus notaverat in margine libri olim domeſtici, qui nunc eſt meus, Caſparis Brantii, viri probi dum viveret ac docti, comitate. in primis editionibus *hic* exaratum eſt. ſed *huic* legitur in membranis. *mollia jura* ſunt aequa, juſta, quaeque intra rigorem conſiſtunt. Erat autem Pluto ſeverus atque inlacrimabilis, &, Papinio interprete,

Nil

Aut ſi quis poſita judex ſedet Aeacus urna,
In mea ſortita vindicet oſſa pila.
Aſſideant fratres. juxta Minoia ſella, &
Eumenidum intento turba ſevera foro.
Siſyphe mole vaces. taceant Ixionis orbes.
Fallax Tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et jaceat tacita lapſa catena fera.
Ipſa loquor pro me. ſi fallo, poena ſororum
Infelix humeros urgeat urna meos.

Si

Nil hominum miſerans, iratuſque omnibus umbris.

emolliebant vero animum inclementem nonnihil fratres Dictaei, Minos ac Rhadamantus. Papinius loco laudato:

juxta Minos cum fratre verendo
Jura bonus meliora monet, regemque cruentum
Temperat.

paullo alia hujus judicii facies eſt apud conſiderantiſſimum poëtam L. 6. Aen.

20. In mea sortita judicet ossa pila] non ſatis ſcio, ſi Latine dici poſſit *judicare in oſſa.* ſed noſter primus *vedicat* habet, leviter corruptum ex *vindicet*; quod integrum legitur in Groningano, & in Borrichiano. id Palmerius ac Paſſeratius jure vulgatae praetulerunt. eſt autem ſaepenumero corruptum in optimis ſcriptoribus. Coelius L. 8. ad famil. Epiſt. 14. *video magnas impendere diſcordias: quas ferrum & vis judicabit.* in Sigonii libro erat *vindicavit*; rectius in alio Manutii, *vindicabit.* Cicero pro Caecina C. 2. *Nam ut quaeque res eſt turpiſſima, ſic maxime & maturiſſime judicanda eſt.* codex Erphurdienſis, *vindicanda* eſt; merito probantibus Grutero ac Graevio, Viris clariſſimis. ibidem C. 23. *fateor, me homines coëgiſſe, fateor armaſſe, fateor tibi mortem eſſe minitatum, fateor hoc interdicto praetoris vindicari.* male ſuum *violari* ſubſtituit Octavius Pantagathus. auctor Culicis:

nec faciles Dictaeo judice ſedes,
Judice, qui vitae poſt mortem vindicat acta.

& hic *judicat* legebatur ante vindicem Scaligerum. Valerius Maximus L. 3. C. 2. *cum Fulvius Flaccus Campanam perfidiam, principes civitatis ante tribunal ſuum capitali ſupplicio afficiendo, vindicaret.* ita enim feliciter hunc locum reſtituit J. F. Gronovius, vir omni laude digniſſimus. Hinc *vindices* dicti judices qui in cauſſa ſedebant. Cicero Accuſ. 5. in Verr. C. 48. *facilis eſt cauſa populi. legem enim ſe ſociorum cauſa juſſiſſe, & vos ei legi cuſtodes ac vindices praepoſuiſſe dicet.* de *pila* videndus Aſconius in argumento Milonianae. videtur autem dicere Cornelia, tres iſtos judices infernos inter ſe ſuper ordine ſeſſionis debuiſſe ſortiri, ſi forte ipſe Pluto quaeſitor eſſe noluiſſet.

22. Eumenidum intento turba severa foro] Furiae apparent judicibus, tamquam lictores, aut carnifices. vides hinc hauſiſſe Papinium L. 8. Theb.

Stant Furiae circum, variaeque ex ordine Mortes,
Saevaque multiſonas exercet Poena catenas.

tractum a judiciis Romanis. Cicero orat. pro Cluent. C. 53. *quid ſibi autem illi ſcribae, quid lictores, quid ceteri, quos apparere huic quaeſtioni video, volunt?*

24. Tantaleo corripiare liquor] id aliquando factum fuiſſe docent poëtae. Claudianus L. 2. de R. P.

Non rota ſuſpenſum praeceps Ixiona torquet:
Non aqua Tantaleis ſubducitur invida labris.

qui totus locus, quamquam longiuſculus, cum hoc ipſo noſtri vatis contendi debet. eſt autem miris verborum luminibus illuſtratus a facundiſſimo Claudiano. Auratus hic legebat, indicante Douza,

Tantaleo corripere ore liquor.

argute potius, quam vere. Antiqui dicebant *Tantaleus*, *Tyndareus*, pro *Tantalus*, *Tyndarus.* quod monuit Scaliger. M. Pacuvius Hermiona:

Tyn-

Digitized by Google

Si cui fama fuit per avita tropaea decori,
Afra Numantinos regna loquuntur avos.
Altera maternos exaequat turba Libones.
Et domus eſt titulis utraque fulta ſuis.
Mox ubi jam facibus ceſſit praetexta maritis,
Vinxit & aſperſas altera vitta comas:
Jungor, Paulle, tuo, ſic diſceſſura, cubili.
In lapide hoc uni nupta fuiſſe legar.
Teſtor majorum cineres tibi, Roma, colendos,
Sub quorum titulis Africa tonſa jaces:

Et

Tyndareo fieri contumeliam, cujus a te veretur maxime.

L. Attius Telepho:

Quantam Tyndareo gnata, & Menelai domus
Molem excitarit belli, paſtorque Ilius.

29. PER AVITA-DECORA TROPHAEI] melius Groninganus, cum uno Gebhardi, *per avita tropaea decori.* quo modo etiam Beroaldus ediderat. Barthius legebat, *proavis decorata tropaeis.* mihi non eſt animus abire ab iis, quos indicavi, libris. neque ſcio ſi *tropaea* ſatis recte *proava* dici poſſint. noſtram lectionem Paſſeratius ac Beroaldus bene expoſuerunt. Nec tamen cepit Pariſinus.

30. AFRA NUMANTINOS] variant libri. ſed meliores *Aera* habent: quod minimum abit ab *Afra*, uti recte a Scaligero eſt reſtitutum. Cicero Catilin. 4. C. 10. *ornetur alter eximia laude Africanus, qui duas urbes huic imperio infeſtiſſimas, Karthaginem, Numantiamque delevit.* pro Murena C. 28. *bis conſul fuerat P. Africanus, & duos terrores hujus imperii, Karthaginem, Numantiamque deleverat.*

34. VINXIT ET ACCEPTAS ALTERA VITTA COMAS] *altera vitta* eſt matronalis, diverſa a virginali. nam & virgines vittatae. docuit Turnebus L. 23. Adv. C. 5. & Livinejus ad noſtrum. tum utroque uberius & doctius illuſtris Spanhemius Obſerv. in Callimach. p. 661. pro *acceptas*, repoſuit Lipſius e libro vetere *aſperſas*, ex ritu illo nuptiis ſolenni, aqua ſpargendi crines. ſupra noſter,

Et Stygio ſum ſparſa lacu, nec recta capillis
Vitta data eſt.

vide magni Viri excurſus in Tacit. L. 3. Annal. ipſo fine.

36. IN LAPIDE HOC UNI NUPTA FUISSE LEGAR] ſumma caſtimoniae laus, in uno tantum fuiſſe matrimonio. Valerius Maximus L. 2. C. 1. *Quae uno contentae matrimonio fuerant, corona pudicitiae honorabantur. Exiſtimabant enim eum praecipue matronae ſincera fide incorruptum eſſe animum, qui depoſitae virginitatis cubile pudicum egredi neſciret: multorum matrimoniorum experientiam, quaſi legitimae cujusdam intemperantiae ſignum eſſe credentes.* inde etiam tituli ſuperbia, ſepulcro inſcripti. lapis vetus apud Georgium Fabricium:

RENATVS
VOLVSIAE. IVSTAE
MATRI. CARISSIMAE
OMNIVM. FEMINAR
SANCTIORI. VNIVIRAE

alter apud Reineſium:

D. M.
REIANIAE. C. F.
MAECIANAE. CONI. INCOMPARABILI
VNIVIRAE. ET. CASTISSIMAE

37. CINERES TIBI ROMA COLENDOS] *verendos* eſt in Groningano; unoque Colbertino, pro diverſa lectione. ſed praeplacet vulgata. Cicero Agrar. 2. C. 35. *Haec qui proſpexerint, majores noſtros dico, Quirites, non eos in Deorum immortalium numero venerandos a nobis & colendos putatis?*

38. AFRICA TANTA] ita Scaligeri liber. quod firmari poteſt auctoritate Ciceronis, Accuſ. 2. in Verr. C. 1. *itaque majoribus noſtris in Africam ex hac provincia gradus imperii factus eſt. neque enim tam facile opes Karthaginis tantae concidiſſent, niſi illud & rei frumentariae ſubſidium, & receptaculum claſſibus noſtris pateret.*

tamen

Et Perſen proavi ſimulantem pectus Achillis,
Quique tuas proavus fregit, Achille, domos:
Me neque cenſurae legem molliſſe, nec ulla
Labe mea veſtros erubuiſſe focos.

Non

tamen aliud ſuadent membranae. *tunſa* eſt in duobus Regiis, & in noſtro primo. quod ſequuntur veteres editiones: & Beroaldus pro comminuta, fracta, ac lacerata exponit. *ita* etiam legit, & imitatione comprobavit, Bernardus Bauhuſius, non peſſimus inter Jeſuitas poëta, L. 2. Epigr. 15.

Scipio major, de clypeis.
Nil mihi vobiſcum eſt: ignavae hinc cedite lamnae:
Ite alio clypei: vos levis Afer emat.
Mars ego Romanus; tunſa hac jacet Africa dextra;
Scuta gerat laeva, dextera laeva cui eſt.

ſed vera ſcriptura eſt *tonſa*: quae exſtat in altero Colbertino, in noſtro ſecundo, *in* Groningano, ac Borrichiano. tondebantur captivi, more Romano. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 14.

Jam tibi captivos mittet Germania crines:
Culta triumphatae munere gentis eris.

& L. 1. Faſtor.

Cauſſa recens melior. paſſos Germania crines
Porrigis auſpiciis, dux venerande, tuis.

etiam Barthius *tonſa* legebat L. 44. Adverſ. C. 18. ubi perperam eſt editum

Quorum ſub pedibus Africa tonſa jacet.

& Gebhardus *tonſa* recepit: qui tamen, ubi *tonſam Africam* exponit pro *depopulata*, magnas nugas egit. magis etiam majores Robertius Titius L. 6. Locor. contr. C. 25. & nunc nuper Philippus Silvius, omnis munditiae medulla, ita eſt interpretatus: *ſub quorum titulis, o Africa, proſtrata fractaque jaces.* qua nova notione verbi *tondere* vir elegans locupletare poterit ſuum Calepinum.

39. PROAVI SIMULANTEM PECTUS ACHILLIS] ſic Groninganus, unus Regius, unus Colbertinus. tamen hanc lectionem tamquam frivolam, dignam auctore Beroaldo, (ita loquitur) ſatis procaciter traduxit Gebhardus: legendumque contendit *ſtimulantem*. Nos autem jam plus ſemel vidimus, Beroaldi commenta, quae vocant iſti cenſores, exſtare in membranis, quibus vetériores adhuc non ſunt inventae. nocuit viro multorum in literas meritorum, quod Scaligerum expertus ſit iniquiorem. Rex ille Perſes, timidiſſimus atque ignaviſſimus, ſimulatione virtutis dignus haberi volebat proavo Achille, ad quem genus ſuum referebant Macedonum reges. Falſo tamen ingentes iſtos animos prae ſe ferre videbatur, quum Martem expertus adverſum, in vincula ſeſe, mox etiam in triumphum duci a Romanis ſit paſſus. ſignanter Livius L. 44. C. 4. *Ventum quidem erat eo, ut, ſi hoſtem ſimilem antiquis Macedonum regibus habuiſſet Conſul, magna clades accipi potuerit. Sed quum ad Dium per litora cum equitibus vagaretur rex, & ab duodecim millibus propè clamorem & ſtrepitum pugnantium audiret: nec auxit copias, integros feſſis ſubmittendo: neque ipſe, quod plurimum intererat, certamini affuit. quum Romanus imperator, major ſexaginta annis, & praegravis corpore, omnia militaria munera ipſe impigre obiret.* Haec ad rem ipſam. nunc verbo *ſimulantem* idoneum vadem accipe Horatium L. 1. Epiſt. 19.

Quid, ſi quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguaeque togae ſimulet textore Catonem;
Virtutemne repraeſentet moresque Catonis?

iſtud porro *ſtimulantem*, quod in nonnullis libris reperiri non inficior, quamvis defenderint, Juſtus Lipſius ad L. 1. Velleji C. 6. & Franc. Modius Novantiq. Epiſt. 18. tamen nemini perſuaſerunt. Longius multo abit elegantiſſimi Colvii conjectura infelix, legentis Not. in Apulej. L. 11. Metam.

Et Perſen proavo tubulantem pectus Achille.

tubulantem pectus, inquit, *id eſt tumefacientem, erigentem, ut faſtuoſi ſolent.* quae noſter hic ad Achillem, ea ad Alexandrum retulit Juſtinus L. 33. C. 1. *Perſeo, praeter Macedonicum invictae opinionis exercitum, decennis belli ſumtus, a patre paratus, in theſauris & horreis erat: quibus rebus inflatus, oblitus fortunae paternae, veterem Alexandri gloriam conſiderare ſuos jubebat.* haec ille omnia ſtatim ſecunda congreſſione amiſit, Achilli & Alexandro valde diſpar.

40. QUIQUE TUAS PROAVUS] & hic *proavo* reponunt, ex libris. ego librum ſequor Groninganum, in quo *proavus.* dixerat de rege

Perſe,

Digitized by Google

Non erat exuviis tantis Cornelia damnum:
  Quin erat & magnae pars imitanda domus.
Nec mea mutata eſt aetas: ſine crimine tota eſt:
  Viximus inſignes inter utramque facem.
Mi natura dedit leges a ſanguine ductas:
  Nec poſſum melior judicis eſſe metu.
Quaelibet auſteras de me ferat urna tabellas;
  Turpior adſeſſu non erit ulla meo.
Vel tu, quae tardam moviſti fune Cybebem,
  Claudia, turritae cara miniſtra Deae.
Vel cui, commiſſos quum Veſta repoſceret ignes,
  Exhibuit vivos carbaſus alba focos.

Nec

Perſe, ferociam mentito proavi Achillis: nunc venit ad ſuum proavum L. Aemilium Paullum, qui totam Aeacidarum domum fregit, atque excidit. Vellejus L. 1. C. 9. *Tum ſenatus populusque Romanus L. Aemilium Paullum, qui & praetor & Cos. triumphaverat, virum in tantum laudandum, in quantum intelligi virtus poteſt, Cos. creavit. is Perſen ingenti praelio, apud urbem nomine Pydnam in Macedonia, fuſum fugatumque caſtris exuit, deletiſque ejus copiis, deſtitutum omni ſpe coëgit e Macedonia profugere. quam ille linquens, in inſulam Samothraciam profugit, templique ſe religioni ſupplicem credidit. Ad eum C. Octavius praetor, qui claſſi praeerat, pervenit; & ratione magis quam vi perſuaſit, ut ſe Romanorum fidei committeret. Ita Paullus maximum nobiliſſimumque regem in triumpho duxit.* quibus paria apud Livium, Juſtinum, Plutarchum leges.

44. QUIN ET ERAT MAGNAE] Groninganus, *Quin erat & magnae.* id quod mihi concinnius ſonat.

47. MI NATURA DEDIT LEGES] quum aliae ſint bonae legum metu, ſibi pro omnibus legibus ait eſſe ſolam naturam. pari ratione Metellum laudat Cicero L. 2. ad Attic. epiſt. 1. *praeclare Metellus impedit, & impediet. quid quaeris? eſt conſul φιλόπατρις, &, ut ſemper judicavi, natura bonus.*

47. A SANGUINE DUCTAS] *dictas* habet Groninganus. & ſic legendum ſciſcit etiam Nic. Heinſius Not. in Ovid. Epiſt. Medeae ℣. 39. *dicere leges* ſaepe occurrit apud optimum quemque ſcriptorem. inde *foedus dicere*, id eſt, certis legibus conſtituere, apud Papinium legitur L. 2. Theb.

Si tibi plena fides, ſi dicti cura maneret
Foederis, ad fratrem completo juſtius anno
Legatos hinc ire fuit.

tamen τὸ *ductas* non videtur mutandum: quum Cicero dixerit L. 3. de Off. C. 17. *Nec vero in praediis ſolum jus civile, ductum a natura, malitiam fraudemque vindicat.* &c.

48. NEC POSSIM MELIOR] variant libri. ſed legendum videtur ex ſuperioribus, *Nec poſſum.* in me id praeſtat naturae bonitas, quod vix metus legum in aliis facit.

50. TURPIOR ASSENSU] bene Paſſeratius, *Turpior aſſeſſu.* nulla femina, ſive nupta, ſive virgo, inhoneſtior erit propterea quod mihi adſederit. adludit morem Romanum, quo in judiciis amici adſidebant reis. ideo ſub finem dicit:

Cauſſa perorata eſt: flentes me ſurgite teſtes.

etiam hic expreſſit Tullium ſuum, orar. pro P. Sulla C. 2. *An vero, in quibus ſubſelliis haec ornamenta ac lumina reipublicae viderem, in his me apparere nollem?*

52. TURRITAE RARA MINISTRA DEAE] Nic. Heinſius malebat, *cara miniſtra.* probo, & res ipſa probat. ſic Diana L. 11. Aen.

Graditur bellum ad crudele Camilla,
O virgo, & noſtris nequiquam cingitur armis,
Cara mihi ante alias.

ſic Venus ad Violantillam, L. 1. Silv. 2. Papinii:

Non ideo tibi tale decus, vultusque ſuperbos,
Meque dedi, viduos ut tranſmittare per annos
Ceu non cara mihi.

 opor-

Digitized by Google

Nec te, dulce caput, mater Scribonia, laeſi.
In me mutatum quid, niſi fata, velis?
Maternis laudor lacrimis, urbiſque querelis:
Defenſa & gemitu Caeſaris oſſa mea.
Ille ſua nata dignam vixiſſe ſororem
Increpat: & lacrimas vidimus ire Deo.
Et tamen emerui generoſos veſtis honores.
Nec mea de ſterili facta rapina domo.
Tu, Lepide, & tu, Paulle, meum poſt fata levamen.
Condita ſunt veſtro lumina noſtra ſinu.

Vidi-

oportet profecto egregie caram fuiſſe Matri Deûm, in cujus gratiam ederet tam inſigne miraculum, cujuſque pudicitiam falſo ſuſpectam ipſa tueretur. Suetonius Tiber. C. 2. *navem cum ſacris Matris Deûm Ideae obhaerentem Tiberino vado extraxit, precata propalam, ut ita demum ſe ſequeretur, ſi ſibi pudicitia conſtaret.* Ovidius L. 4. Faſtor. ipſam inducit precantem:

Supplicis, alma, tuae, genetrix foecunda Deorum,
Accipe ſub certa conditione preces.
Caſta negor. ſi tu damnas; meruiſſe fatebor.
Morte luam poenas judice victa Dea.
Sed, ſi crimen abeſt, tu noſtrae pignora vitae
Re dabis: & caſtas caſta ſequere manus.
Mota Dea eſt; ſequiturque ducem, laudatque ſequendo.

Minucius Felix: *Teſtis mater Idaea, quae adventu ſuo & probavit matronae caſtitatem, & urbem metu hoſtili liberavit.* ceterum *matronam* vocant, quotquot hujus hiſtoriae meminerunt: & quis non meminit? Papinius autem *virginem* dixit L. 1. Silv. 2.

non Claudia talis
Reſpexit populos mota jam virgo carina.

nimirum ex uſu ſermonis Romani, quo *virgines* dicuntur & mulieres nuptae, etiam quae pepererunt. Virgilius Ecl. 6. de Paſiphaë:

Ah virgo infelix, quae te dementia cepit?

Servius: VIRGO *a viridiore aetate: nam jam mater fuerat Phaedrae, Ariadnes, & Androgei. Calvus in Io:*

Ah virgo infelix, herbis paſceris amaris.

ſic Aſtynomen, Chryſi filiam, L. Septimius *virginem* vocat L. 2. C. 30. quam paullo ante dixerat denuptam regi Eëtoni. eſt itaque ſaepe aetatis nomen, non integritatis. neque tamen ſemper procedit regula Junii Phylargyrii, ſciſcentis ad Eclog. 3, *virginem* dici etiam quae peperit, uſque ad ſecundum partum; poſtmodum *mulierem* perhiberi. aliter jam a Servio edocti ſumus.

58. DEFENSA ET GEMITU] male hic *Defleta* habent vulgatae. *Defenſa* eſt in octo libris calamo exaratis, & in primis editionibus. quod bene expoſuit Scaliger. veterem ſcripturam ejecit Volſcus: neque diffitetur.

61. GENEROSOS VESTIS HONORES] ex hoc loco colligebat Scaliger, ornamentis conſularibus elatas fuiſſe matronas, quarum filii magiſtratus curules geſſiſſent: & Scaligeri fidem ſecutus Johannes Kirchmannus L. 1. de Funer. Rom. C. 10. id ſi vel *maxime verum* foret, nihil *tamen faceret* ad *hanc noſtram*; quae rapta admodum adoleſcens duos reliquit filios, ſed pueros, & qui per aetatem nullum geſſiſſe poterant magiſtratum curulem. Verior itaque eſt expoſitio Beroaldi, referentis honores veſtis ad foecunditatem; idque vel lege vel more datum matronis plurium liberorum matribus, ut veſte quam ceterae honoratiore efferrentur. vide Turnebum L. 23. Adverſ. C. 7. Behotium L. 1. Apophor. C. 14.

63. TE LEPIDE, ET TE PAULLE] ita haec diſtinxit Scaliger, ut regi debeant a verbo ſequente *vidimus*. aliter autem Groninganus, & meo animo rectius:

Tu, Lepide, & tu Paulle, meum poſt fata levamen.
Condita ſunt veſtro lumina noſtra ſinu.

Tu, o Lepide, tuque, o Paulle, filii mei, ſolatium eſtis mortis meae immaturae. in veſtro complexu, in veſtro ſinu, oculos mihi

Vidimus & fratrem ſellam geminaſſe curulem:
Conſule quo facto tempore rapta ſoror.
Et bene habet. numquam mater lugubria ſumſi.
Venit in exſequias tota caterva meas.
Nunc tibi commendo communia pignora natos.
Haec cura & cineri ſpirat inuſta meo.
Fungere maternis vicibus, pater. illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oſcula quum dederis tua flentibus, adjice matris.
Tota domus coepit nunc onus eſſe tuum.
Et ſi quid doliturus eris, ſine teſtibus illis.
Quum venient, ſiccis oſcula falle genis.
Sat tibi ſint noctes, quas de me, Paulle, fatiges:
Somniaque in faciem credita ſaepe meam.
Atque ubi ſecreto noſtra ad ſimulacra loqueris,
Ut reſponſurae ſingula verba jace.
Seu tamen adverſum mutarit janua lectum,
Sederit & noſtro cauta noverca toro:
Conjugium, pueri, laudate & ferte paternum.
Capta dabit veſtris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis. collata priori
Vertet in offenſas libera verba ſuas.
Seu memor ille mea contentus manſerit umbra,
Et tanti cineres duxerit eſſe meos:

Diſcite

mihi meos clauſiſtis, ſupremo pietatis officio erga matrem. in minore verſu Nic. Heinſius legebat,

Condita ſunt veſtra lumina noſtra manu.

ſed non addicunt libri; qui omnes, magno conſenſu, *veſtro ſinu* habent. & ſane bene. Virgilius L. 4. Aen.

Semianimemque ſinu germanam amplexa tenebat
Cum gemitu.

Pedo Albinovanus:

At miſeranda parens ſuprema nec oſcula fixit,
Frigida nec fovit membra tremente ſinu.

70. HAEC CURA ET CINERI SPIRAT INUSTA MEO] Cicero Accuſ. 1. in Verr, C. 44. *homo importuniſſime, cur tantam injuriam P. Annio mortuo feciſti? cur hunc dolorem cineri ejus atque oſſibus inuſſiſti?* Accuſ. 5. C. 49. *Non ex litibus aeſtimatis tuis pecuniam domum, ſed ex tua calamitate cineri atque oſſibus filii ſui ſolatium vult aliquod reportare.* Catilin. 2. C. 9. *tantus illorum temporum dolor inuſtus eſt civitati, ut jam iſta non modo homines, ſed ne pecudes quidem mihi paſſurae eſſe videantur.*

73. ADJICE MATRIS] quum tu, o Paulle, tamquam pater oſculatus fueris liberos noſtros communes, meam quoque vicem fungere, & matris loco iterum oſculare. in noſtris duobus eſt, *adjice matrem.* qua forma locutionis valde gaudebant ſecutorum temporum ſcriptores, jam inde a Tiberii principatu.

 92. Sic

Diſcite venturam jam nunc ſentire ſenectam,
Coelibis ad curas nec vacet ulla via.
Quod mihi detractum eſt, veſtros accedat ad annos.
Prole mea Paullum ſic juvet eſſe ſenem.
Filia tu ſpecimen cenſurae nata paternae
Fac teneas unum, nos imitata, virum.
Et ſerie fulcite genus. mihi cymba volenti
Solvitur aucturis tot mea fata malis.
Haec eſt feminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Cauſſa perorata eſt. flentes me ſurgite teſtes,
Dum precium vitae grata rependit humus.

Mori-

92. SIC JUVAT] omnes libri, *ſic juvet.* quod rectum eſt.

93. FILIA TU SPECIEM CENSURAE NACTA PATERNAE] feliciſſima eſt ſagaciſſimi Lipſii correctio, L. 4. Ant. Lect. C. 1. & veriſſima,

tu ſpecimen cenſurae nata paternae.

quo plane modo legitur in Vaticano Livineji, Palatinis Gebhardi, Borrichiano, uno Colbertino, Groningano, & binis noſtris. Tu, o filia, quae ita ſancte nata es, ut cenſuram patris tui tuis exprimas moribus, imitare matrem tuam, & in uno ſolo matrimonio aetatem tuam exigito. Vox *ſpecimen* notione eadem apud Tacitum legitur L. 3. Ann. C. 4. *Nihil Tiberium magis penetravit, quam ſtudia hominum accenſa in Agrippinam; cum decus patriae, ſolum Auguſti ſanguinem, unicum antiquitatis ſpecimen appellarent.* nec ſemel Cicero ita locutus eſt, ac Plinius Caecilius. decóre ex perſona Corneliae conjugis noſter poëta effert laudibus cenſuram mariti Paulli; quamquam in alia omnia diſcedunt hiſtoriarum monumenta. Vellejus L. 2. C. 95. *Cenſura Planci & Paulli, acta inter diſcordiam, neque ipſis honori, neque reip. uſui fuit: cum alteri vis cenſoris, alteri vita deeſſet: Paullus vix poſſet implere cenſorem, Plancus timere deberet, ne quidquam objicere poſſet adoleſcentibus, aut objicientes audire: quod non agnoſceret ſenex.* adde Dionem initio libri 54.

95. SERIE FULCITE GENUS] Lucretius L. 4.

Et quibus ante domi foecundae ſaepe nequiſſent
Uxores parere, inventa eſt illis quoque compar
Natura, ut poßent gnatis munire ſenectam.

100. DUM PRECIUM VITAE GRATA REPENDIT HUMUS] dum judicio inferno vita mea anteacta comprobatur. *precium vitae* vocat mercedem morum & ſanctitatis ac pudicitiae, apud inferos ſibi repenſam, quorum integritatem in vindicando neque odium neque gratia obcaecat. *humus* ſunt ipſi inferi. noſter alibi *terras* appellat. ſic L. 2. Eleg. 5.

Ah gemas in terris, iſta qui protulit arte
Jurgia ſub tacita condita laetitia.

tum Eleg. 14.

Illi ſub terris fiant mala multa puellae,
Quae mentita ſuas vertit inepta comas.

L. 3. Eleg. 3.

Sub terris ſi jura deûm, & tormenta gigantum,
Tiſiphones atro ſi furit angue caput.

Juvenalis dixit *regna ſubterranea*, Sat. 2. ℣. 149. loco alibi, ni fallor, producto. Cicero L. 1. Tuſc. Quaeſt. C. 16. *in terram cadentibus corporibus, hiſque humo tectis, e quo dictum eſt humari, ſub terra cenſebant reliquam vitam agi mortuorum.* verum hujus verſiculi ſenſum habemus. quem quam bene ad laudationem funebrem, atque ad honorem ſepulturae, *humi* voce pro patria & civibus ſumta, detorſerint interpretes, jam cuivis, ut arbitror, liquidum eſt. priorum ſententiis in qualecumque compendium miſſis album calculum

Moribus & coelum patuit: ſim digna merendo,
Cujus honoratis oſſa vehantur avis.

culum nuper adjecit Philippus Silvius, magnarius ille glandis negotiator.

102. Cujus honoratis ossa vehantur equis] potior pars librorum *aquis* habet. eas *aquas honoratas* volunt eſſe, per quas Charon honoratas & honeſtas matronas vehit in Elyſium. Scaliger, cui *equis* placuit, de ſepultura Conſulari exponit. quo etiam Turnebus ire videtur L. 23. Adverſ. C. 7. horum neutrum mihi perſuaderi poteſt: neque enim τὸ *honoratis* vel hic vel illic ſatis digne collocatur. memini Nic. Heinſium, virum acutiſſimum, olim mihi in familiari ſermone indicaſſe, videri ſibi legendum,

Cujus honoratis oſſa ferantur avis.

i. e. cujus oſſa inferantur tumulis illuſtrium avorum. ut *ferri* pro *inferri* noſter dixerit, more ſuo ſolenni. Ea res multis ex antiquitate auctoritatibus fulciri poſſet, ſi ageretur nunc de reliquiis hujus matronae tumulo majorum inferendis. quod profecto numquam in mentem fuit Propertio. Tota haec ſcena agitur apud judices inferorum, quibus ſe purgat Cornelia de neſcio cujus culpae ſuſpicione. fuiſſe enim aliquo rumore perſtrictam, non obſcure colligas ex ſuperioribus. diluto iſto crimine, & vindicata morum ſuorum ſanctitate, concludit, quum ſibi vel ipſa coeli regio patere debuerit propter virtutis merita, jus & fas eſſe ut manes ſui vehantur in Elyſium apud ſuos avos, Scipiones & Libones, claros illos atque honoratos viros. quae quum recte ſe habeant, quam minima mutatione ſcribendum arbitror,

Cujus honoratis oſſa vehantur avis.

ſimile negotium iiſdem prope verbis extulit Pedo Albinovanus, ejuſdem aetatis poeta, in funere Druſi Neronis:

Ille pio, ſi non temere haec creduntur, in arvo
inter honoratos excipietur avos.

porro *oſſa*, ne quem id moveat, hic notant ipſos manes. ita paullo ante habuimus,

In mea ſortita vindicet oſſa pila.

& ſupra Eleg. 5.

Cerberus ultor
Turpia jejuno terreat oſſa ſono.

nam Cerberum latratu triſauci appetere exſangues umbras, notius eſt quam ut debeat multis probari. Horatius Epod. 5.

Quin, ubi perire juſſus exſpiravero,
Nocturnus occurram furor,
Petamque vultus umbra curvis unguibus,
Quae vis Deorum eſt Manium.

Ovidius Diris in Ibin:

Tum quoque factorum veniam memor umbra tuorum,
Inſequar & vultus oſſea larva tuos.

Seneca Epiſt. 24. *nemo tam puer eſt, ut Cerberum timeat, & tenebras, & larvalem habitum nudis oſſibus cohaerentium.* & Cynthia, hoc ipſo libro, Eleg. 7.

Nunc te poſſideant aliae, mox ſola tenebo:
Mecum eris, & mixtis oſſibus oſſa teram.

FINIS.

Digitized by Google

Joannis Pierii Valeriani

in Sex. Propertii antiquum caput.

Ergo haec illa boni facies veneranda Propertii?
Illa oculis facies ſemper amanda meis?
At non artificum ingenio, aut mortalibus auſis
Facta haec effigies: munus opuſque deûm eſt:
Sive Amor hanc, ſive alma Venus, ſeu docta Minerva
Rarum a Vulcano pignus amoris habent.
Qua ſuper, ut quondam de malo, (ita dictat Apollo)
Certavere diu Cypria, Pallas, Amor.
At modus eſt pugnae impoſitus Jove judice tandem,
Si rarum hoc vates Fuſcus haberet opus.
Adſenſere igitur: neque enim in mortalibus ullus,
Cui tantum adſpirent Cypria, Pallas, Amor.

Guidi Posthumi.

Pallida quod nimium male finxerit ora Propertii,
Ne precor artificem carpite: talis eram.
Finxit enim durae moerentem facta puellae:
Aruerat ſanguis, fugerat ore color.
Hac ego marmoreos ſumſi de Gorgone vultus:
Hujus eram vivus, mortuus hujus ero.
Uſus abeſt vitae tantum: verum hunc quoque & olim,
Alterius vivens pectore, non habui.

I N-

I N D E X I.

Omnium Verborum quæ habent Libri IV. Elegiarum PROPERTII.

Ex numeris, Romani *ſive* majores *notant* libros; *ex* minoribus, illi *qui* comma (,) *poſt ſe habent*, Elegiam; *reliqui* puncto (.) *ſtipati*, *ejus Elegiæ* verſum. *Ita ut* I. 2, 3. 15. 20. 22. *&c.* *ſignificet illud verbum extare* libro primo, elegia ſecunda, verſibus tertio, decimo quinto, vigeſimo & vigeſimo ſecundo, *&c.*

A.

a I. 10, 9. 19, 22. II. 1, 72. 17, 13. 20, 69. 23, 2. 25, 14. 50. III. 1, 9. 2, 38. 51. 7, 59. 17, 1. 18, 2. 8. 23, 33. IV. 1, 80. 4, 93. 8, 11. 9, 2. 11, 47.
ab I. 12, 19. 13, 24. 20, 50. 21, 2. II. 13, 1. 62. 15, 16. 19, 10. 45. 24, 13. 25, 70. III. 1, 24. 60. 63. 3, 20. 36. 39. 4, 7. 7, 53. 9, 13. 24. 16, 1. 32. 21, 23. 25. 23, 25. 26. IV. 1, 104. 126. 2, 10. 48. 3, 14. 19. 39. 4, 5. 27. 5, 24. 58. 6, 37. 59. 7, 5. 75. 84. 9, 9. 24. 10, 6. 9. 32. 41. 43. 44.
abacta III. 13, 30.
abdita II. 24, 12.
abduci I. 13, 28.
abducta II. 16, 1.
abeſſe II. 13, 32.
abfuerit II. 4, 10.
abjecta IV. 7, 90.
abjectus I. 14, 1.
abiegnae III. 17, 12.
abiegni IV. 1, 42.
abiegno III. 1, 25.
abiere II. 13, 33.
abire I. 4, 2. 5, 20. 13, 8.
abit II. 9, 12.
abjunctos II. 14, 12.
abluit II. 15, 26.
abrepta II. 7, 17.
abrepto I. 13, 2.
abripitur IV. 8, 5.
abſciſſos III. 9, 65. IV. 4, 70.
abſentes II. 24, 43. III. 21, 31.
abſenti I. 17, 5. II. 15, 32.
abſis IV. 3, 2.
abſumtum III. 8, 10.
abſtrahat I. 19, 22.
abſtulit III. 5, 65. IV. 1, 130.
ac II. 2, 11. 12, 51. III. 4, 13. 22. 8, 13. 13, 31.
Acanthis IV. 5, 61.
acanthus III. 7, 14.
Acca I. 21, 6.
accedat IV. 11, 91.
accedere I. 9, 19.
accenſae I. 20, 45.
accenſas III. 14, 16.
accenſis II. 23, 39.
accenſo IV. 1, 19.
accepere III. 9, 52.
accepta I. 4, 16.
accepti I. 6, 34.
acceptius II. 7, 93.
accepto III. 11, 55.
acceſſit IV. 7, 86.
accipe I. 10, 12. II. 10, 18. IV. 2, 2. 8, 74.
accipiat I. 8, 20. II. 10, 32.
accipit IV. 9, 66.
accubuiſſe III. 13, 12. IV. 4, 66.
accubuit I. 3, 3. II. 23, 32.
accumbes II. 2, 40.
accuſent II. 23, 81.
acer II. 18, 45. 23, 61.
acerbae II. 7, 3.
acerno IV. 4, 7.
acernus IV. 2, 59.
acervos IV. 4, 75.
Achaemeniis II. 10, 1.
Achaia II. 21, 53.
Acheloi II. 25, 33.
Acherontis III. 3, 35.
Achille IV. 11, 40.
Achillei II. 7, 51.
Achillem III. 16, 27.
Achillen II. 7, 47.
Achilleo II. 25, 41.
Achilles II. 1, 37. 2, 49. 7, 17. 18, 29.
Achillis IV. 11, 39.
Achivos II. 7, 7. 19.
acies III. 9, 69. IV. 2, 53. 4, 57. 6, 25.
acrius I. 9, 26. II. 1, 50.
Acron IV. 10. 9. 15.
Acronta IV. 10, 7.
acta, II. 10, 18. III. 5, 42.
Actia II. 1, 34. 13, 38. 25, 61. IV. 6, 17.
Actiacum II. 12, 44.

Actius IV.6,67.
acuta II.7,76.
acutis III.5,15.
ad I.3,16. 5,13. 18,30. II.1, 7. 2,12.45.59. 5,2. 6,18. 7,9.67. 8,7. 10,15.39.40. 42. 11,29. 12,33. 13,21. 61. 14,13. 16,7.13.17. 18,16.20.27. 19,9. 21,40. 22,20. 23,20.54.68.73. 25,6.38.42.53.60. III.1, 14.46.57. 2,10.14.40.47. 3,1.14.35. 4,14. 5,5.23. 6,1. 7,19.27. 9,62. 12, 7.9.22. 14,24. 15,36. 17, 6. 20,1. 21,41. 23,18. IV.1,13.24.52.70.87.110. 119. 2,29.39.57. 3,58. 62. 4,31. 5,11.47. 6,15. 70.84. 7,4.39.91. 8,9.37. 42.48.50.68.71.77. 9,3. 40. 11,2.79.90.91.
adacta III.21,14.
adamante IV.11,6.
adamantina III.9,9.
adcubuiſſe II.23,92.
adde IV.4,59.
addent III.1,15.
addictos III.9,32.
addictum III.9,2.
addidit II.9,5.
addita III.7,13. IV.4,33.
addite IV.5,76.
adederat IV.7,9.
adeo I.19,5. III.14,14.
adeptus IV.4,93.
aderant III.13,23.
aderat I.2,21. II.7,53.
aderit I.14,25.
adeſſe III.14,2. IV.1,120.
adeſt IV.6,53.
adferat I.6,24.
adferet III.14,23.
adfigat III.5,15.
adjecimus III.5,43.
adjice IV.11,73.
adjiciam IV.2,41.
adimant III.8,25.
adimus III.5,2.
adire I.3,12. 20,14. II.18, 72. 25,26. III.20,18.
adiſſe III.10,34.
aditura II.30,60.
adligat I.5,12.
Admeti II.5,15.
admirante II.13,67.
admirentur II.20,21.
admirere II.13,63.
admiſſae I.15,38. IV.8,73.
admiſſo II.22,38. III.9,64.
admittis I.16,19.
admittit III.20,7.
admitto II.25,16.
admittor II.13,68.
admoram III.2,5.
admorſa III.9,53.
admota I.3,16.
admotas IV.8,11.
Adonem II.10,53.
adoperta II.21,45.
adorat IV.8,69.
adoro I.4,27.
adplicuiſſe I.20,20.
Adraſti II.25,37.
adſcendo IV.10,3.
adſcenſis IV.3,63.
adſcenſu IV.4,81.
adſint II.10,23.
adſperſa III.12,13.
adſpexit IV.6,33. 9,57.
adſpice I.2,9. 15,3. II.17, 5. 22,37. 25,55.
adſpiciam III.8,7.
adſpicias II.23,17.
adſpicienda IV.1,103.
adſueto II.2,12.
adſumis II.19,61.
adſtant III.5,27.
adſtitit IV.6,29. 10,31.
adſtrictus II.18,74.
adſtringant II.16,9.
adtulimus III.5,14.
advena IV.1,8.
adverſo I.14,15.
adverſos I.1,8. III.13,32.
adverſum II.7,12. III.9,23. IV.11,81.
adverterit I.1,37.
advolvimur III.15,1.
adulter II.25,7.
adulterio II.22,38.
adunca III.12,6.
aduſta II.21,36. IV.7,8.
Aeace II.16,30.
Aeacus IV.11,9.
Aeacae III.10,31.
Aeaci II.23,42.
aedem II.11,27. IV.6,11. 9,29.
aedes II.5,1.
Aegaea III.23,12.
Aegaei III.5,11.
Aegaeo I.6,2.
aeger II.1,77.
aegra II.17,20.
Aegyptum II.1,31.
Aegyptus II.24,15.
Aelia III.10,38.
Aemilia III.2,8.
Aemonia II.1,65.
Aemoniis II.7,26.
Aemonio I.13,21. 15,20. II.8,6. III.1,26.
aemulor II.25,19.
aëna II.1,56.
Aenea III.3,20.
Aeneae II.25,63.
Aeneam IV.1,2.
Aeolio II.2,29.
aequa II.2,14. IV.6,20.
aequabunt III.7,31.
aequaevis II.2,32.
aequales III.6,21.
aequant III.1,51.
aeque III.6,35.
aequo III.7,8.
aequor III.3,59. 7,5.
aequora I.11,4. II.13,58. III.5,11. 13,31. 20,11.
aequore IV.6,19.
aequoreae I.17,25. III.5, 33.
aequoribus I.8,20. 14,12. 15,10.
aequoris III.20,17.
aequus III.17,28. IV.1, 120.
aër II.21,5.
aera III.3,28. IV.5,50. 7, 61. 11,7.
aeratas II.16,11.
aeratis II.16,9.
aerato II.23,115.
aere III.12,12. 16,25. 20, 30. IV.5,56.
aëre II.23,55. III.8,5. IV. 6,9.
Aeſonias III.9,12.
Aeſoniden I.15,17.
aeſtimer IV.1,66.
aeſtiva IV.8,37.
aeſtivis IV.1,124.
aeſtivo IV.2,16.
aeſtivos III.19,3.

Digitized by Google

aeſtu III. 23,17. IV. 3,39. 4,5.
aeſtuat II. 21,5.
aeſtum IV. 9,63.
aeſtus II. 24,43. III. 5,17.
aetas I. 4,7. 6,21. II. 4,27. 8,11. 14,7. 19,19. 24,33. III. 3,45. 23,31. IV. 11,45.
aetate II. 7,79. 21,21. IV. 1,127.
aetatem III. 5,21.
aetatis I. 7,8.
aeterna I. 16,48.
aeterno I. 7,18.
aeternum II. 21,57. III. 6,38. 21,24.
aeternus IV. 3,22.
aetherea II. 13,50.
Aetna III. 1,45.
Aetnaeo III. 15,21.
Aetoli II. 25,33.
aevo III. 1,63. 5,7.
aevum III. 3,19. IV. 2,55.
affectae II. 21,1.
afferat IV. 5,53.
affixis III. 2,27.
afflabunt II. 22,17.
affueram I. 10,2.
Afra IV. 11,30.
Africa III. 18,4. IV. 11,38.
Africus IV. 3,48.
Agamemnona IV. 6,33.
Agamemnoniae IV. 1,111.
Agamemnonias III. 5,51.
Aganippeae II. 2,30.
agat II. 20,36.
age IV. 9,53.
agedum I. 1,21. IV. 9,54.
aget I. 13,28. II. 2,68. 20,30.
aggere III. 9,22.
aggeribus I. 21,2. II. 10,48.
agis II. 23,69.
agitabit II. 12,32.
agitamus I. 7,5.
agitat II. 13,27.
agitata III. 1,43.
agitatam II. 20,5.
agite III. 3,7. 20,11.
agmina I. 7,17.
agmine IV. 10,43.
agnis IV. 3,61.
agor II. 23,24.
agreſtem II. 24,13.
agreſtes II. 15,14.22.
agreſtum III. 11,25.
agricolae II. 15,8. 25,74. IV. 8,14.
agris II. 15,3. IV. 8,2.
agros II. 21,25. III. 5,67. 11,41.
ah I. 5,13. 6,12. 11,5.30. 15,27. 16,14. 17,13. 18,21. 20,12.32. II. 5,23. 6,11. 13,4.35. 17,15. 18,63.68. 23,53. 24,11. 27. III. 1,7. 5,15. 13,13. 15. IV. 1,74.
ahenae IV. 2,61.
aheno III. 23,13. IV. 10,33.
ait I. 3,34. II. 22,31. III. 2,14. IV. 4,45.88. 6,37. 8,73. 9,16. 10,35.
ajunt II. 13,35. 23,113. IV. 2,7.
ala I. 20,29. II. 23,56.
alas I. 9,23. II. 9,5. IV. 1,101.
alba II. 2,20. III. 3,46. IV. 11,54.
Alba III. 2,3. IV. 1,35. 6,37.
albae IV. 1,35.
Albanus III. 21,25.
albos III. 23,33. IV. 1,32.
Alcidae II. 19,20.
Alciden IV. 9,38.
Alcides I. 20,49. IV. 9,16. 51.
Alcinoi I. 14,24.
Alcmenae II. 18,25.
Alcmaeoniae III. 3,63.
Alcyonas I. 17,2.
Alcyonum III. 5,15. 8,9.
Alexandrea III. 9,33.
Alexin II. 25,73.
Algenti IV. 5,68.
alia III. 10,16.
aliae IV. 7,93.
aliam I. 12,19. II. 8,14. 18,40.
alias I. 4,21. II. 13,10.
aliena I. 8,18. 15,32.
alienum III. 2,47.
alii II. 8,31. 11,21. 22,5.
aliis II. 8,5.
alimenta III. 20,4.
alio I. 9,28. 13,34. II. 9,18. 12,35. III. 18,6. IV. 6,9.
alios IV. 9,59.
aliqua II. 11,31. III. 22,23.
aliquam IV. 9,45.
aliquem IV. 9,37.
aliquid I. 7,6. II. 3,2. 4,15. 15,27. 18,11.18. 25,53. III. 10,13. IV. 6,81. 7,1.
aliquis II. 4,25. 18,5.15. III. 22,19.
alis I. 3,45. IV. 6,47.
alit II. 18,42. IV. 4,68.
alitibus I. 16,46.
alitis II. 23,23.
aliud II. 17,9.
alius IV. 2,19.
alligat IV. 7,80.
alloquor I. 17,2.
alma IV. 9,51.
Alpheſiboea I. 15,15.
alta II. 7,30. 20,52. 23,58.106. III. 9,57. 11,36. IV. 1,11.
altae II. 1,23.
altas IV. 3,47.
alter I. 5,30. II. 1,50. 2,4. 3,13. 7,8.34. 17,17. 22,11. III. 2,23. 10,23.
altera I. 18,11. II. 1,47. 3,14. 11,10. 18,37.38. 19,3. 23,13.14.79. IV. 6,21. 7,59. 8,31. 11,31. 34.
alterius I. 3,36. 5,30. 10,17. 11,13. 16,33. II. 7,5. 18,53.
alterna I. 9,24. 20,28. II. 9,7. 23,67. IV. 4,36. 7,18.
alternae I. 11,12.
alternas II. 20,54. III. 10,28.
alternis I. 10,10. IV. 5,40.
alterno IV. 2,36.
altricem IV. 1,38.
altum III. 3,59.
alveus III. 5,32.
alumnis II. 24,15. IV. 2,9. 3,67.
alumnus IV. 1,37.
ambulet III. 14,13.
amans II. 11,28. 20,69.
amante II. 13,65.
amantem II. 13,57.
amantes I. 2,23. 10,15. 13,25. 15,41. 16,45. 18,7.

19,25. II. 4,13. 6,3. 9,3. 11,19. 12,53. 13,47. 20, 33. 24,5.43. III. 2,47. 3,23. 11,35. 12,21. 14, 11. 15,5.11.
amanti I. 5,23. 8,41. 20,3. II. 18,45.79. 23,59.
amantis I. 16,47. III. 14,19.
amantum III. 14,27.
amara I. 19,20. II. 24,6. III. 10,10.
amarae IV. 9,43.
amaras I. 1,33. II. 13,59. IV. 3,29.
amare I. 6,12. 12,8.19. 13, 32. II. 10,53. 18,18.80. 19,8. 20,28. 23,30. 25, 24.
amaris II. 13,29. IV. 7,5.
amarus II. 15,6. 24,30.
amas IV. 5,75.
amaſſe II. 23,91.
amat I. 2,8. II. 1,60. 5,16.
amata II. 4,8.
amator I. 7,13. II. 2,26. 16, 35. 17,4. III. 12,32. 14,13.
amatorem II. 17,14.
amatorum II. 13,12.
Amazonidum III. 12,15.
ambos II. 16,18.
ambulat II. 1,79.
amnem III. 13,46.
amens I. 1,11.
amet II. 3,9. III. 19,20.
amica I. 6,10. 18,20. II. 5, 12. 6,21.22. 13,26. 17, 2. 23,25. 24,34. III. 6, 40.
amicae II. 13,21. 22,31. IV. 5,61.
amice I. 10,14. 13,18. II. 7, 2. 25,16.
amici I. 1,25. II. 1,79. 7, 65. III. 20,15. 23,9.
amicis I. 11,25.
amicitia I. 22,2.
amico II. 10,51.
amicos II. 25,5.
amicta III. 20,8.
amictu II. 1,13. 18,69. 19, 81. 22,21. III. 13,3.
amicus I. 13,12. II. 3,10. III. 18,9.
amiſſo II. 10,51. 14,18. III. 5,53.
amne IV. 2,10. 4,22.
amnem IV. 7,55.
amnes I. 1,23.
amo I. 8,42. II. 7,36.
Amor I. 1,4.17.34. 2,8. 3, 14. 7,20.26. 9,12.23.28. 10,20. 12,16. 14,8. 15, 16. 17,27. 19,22. II. 1, 60. 2,6.34. 7,16.28. 8, 30. 10,2. 22,18. 23,54. 59. 24,42. III. 3,23. 14, 16. 17,24. 19,9. 20,4.10. 22,16.
amor I. 5,24. 11,18. 12,12. 13,23. 19,12.26. 20,12. II. 1,50.80. 2,10. 4,10. 6,20. 7,8. 12,30. 13,36. 39. 18,14.28.84. 19,6. 57. III. 13,9. 17,18. 21, 42. 23,3.6. IV. 3,49. 5, 30.
amore I. 1,16.32.36. 3,44. 4,26. 5,29. 6,27. 9,5.8. 34. 11,6. 13,2.6.22.33. 14,10.15. 17,20. 18,8. 19,3.6. 20,1. II. 1,47.48. 2,13. 4,16. 6,6.8. 7,24. 32.98. 11,18. 12,12.23. 27. 19,3.45.61.67.71. 20,27.46. 23,87. 25,3. 30.34.82. III. 4,38. 6, 10.18.23. 13,1. 18,6. 19,6.17. 20,2.33.
Amore I. 9,11.
Amorem II. 9,1.
amorem II. 13,15. 19,17.
amores I. 4,15. 7,5. 8,45. 9,1. 12,5. 13,11. 15,19. 16,19. 18,19. 20,51. II. 1,1. 7,31. 19,75. 21, 39. 22,19. 25,25.49.71. IV. 4,25. 7,69.
Amores III. 1,11.
amori I. 6,21.27. II. 25,1.
amori I. 10,1. 14,7. II. 20, 45. IV. 5,49.
amoribus II. 24,7.
amoris I. 11,30. II. 7,3. 12, 29. 22,41. 23,26.51. III. 19,20.
Amoris II. 10,36. III. 13,4.
amoto I. 11,15.
Amphiaraëae II. 25,39.
Amphiaraus III. 11,58.
Amphion III. 13,42.
Amphiona III. 13,29.
Amphioniae I. 9,10.
Amphitryoniades IV. 9,1.
amphora IV. 5,73.
ampla I. 2,24. III. 4,32. 21, 41.
amplectens II. 7,47.
amplexa II. 14,13.
amplexo III. 16,12.
amplexu I. 12,5. II. 12,7. 20,49. IV. 5,33.
Amycle IV. 5,35.
Amymone II. 20,47.
Amythaonia II. 2,18.
an I. 6,13. 8,2. 11,7.21. 12,9. 17,11. 18,10.17. 23. II. 7,39. 11,30. 13, 32. 14,27. 19,63. 21,13. 23,97. 24,13.15.26. III. 3,67. 22,13. IV. 1,122.
anchora III. 5,45. 23,16.
Androgeona II. 1,64.
Andromacha II. 16,2.
Andromachae II. 18,31.
Andromedae III. 21,29.
Andromede I. 3,4. II. 21,23. IV. 7,63.
angue III. 3,62.
anguiferae II. 2,60.
anguino IV. 8,10.
angulus IV. 9,65.
anguſta III. 12,30.
anguſto I. 8,33. II. 1,40.45. 25,43.
Aniena I. 20,8. *III.* 14,4.
Aniene *IV.* 7,86.
anima H. 8,15.
animae III. 16,30.
animam I. 6,26. 13,17. II. 10,43. IV. 5,67.
animarum III. 10,33.
animi II. 16,26. III. 3,32. 6,17. IV. 1,45.
animis I. 5,12. II. 4,18. 25, 83. III. 4,35.
animo I. 20,2. II. 12,17. III. 15,6. 20,10.
animos II. 1,23. III. 13,5. 16,17. IV. 7,11.
animoſa III. 7,9. IV. 1,107.
animum III. 15,12. 20,25. IV. 5,61. 7,68.
Anio III. 21,23. IV. 7,81.
annalibus III. 1,15.
anne II. 6,9.

anni

anni IV. 2,11.
annis II. 14,7. III. 23,31. IV. 7,73.
anno I. 1,7. II. 18,67.
annorum III. 1,62. 10,25. 20,31.
annos II. 7,37.41.97. 21,19. III. 5,13. 21,1. 23,23. IV. 11,91.
annoſi IV. 8,3.
annoſus II. 19,41.
annua III. 8,31. IV. 1,19. 4,73. 8,8.
annuit I. 1,31.
annum III. 14,9.
annus I. 15,30. II. 12,38. 19,16. III. 3,60. 13,7. 16,15. IV. 5,57. 8,14.
anſa IV. 1,142.
anſeris II. 25,84. III. 2,12.
Antaei III. 21,10.
ante I. 1,2. 8,36. 9,29. 15,30. 16,43. II. 8,26. 9,11. 11,17.27.32. 14,6. 15,5.14. 19,66. 20,18. 21,9.45.61. 23,101. 25,47.50. III. 2,6. 3,12. 4,32. 5,69.72. 6,12. 8,2. 14,16. 15,37. 19,7. IV. 1,2.92.132. 2,46.56.60. 5,64. 6,2.28.66. 9,32. 10,13.14.
anteire I. 6,19. II. 2,51.
Antigonae II. 7,83.
Antilochi II. 10,49.
Antimacho II. 25,45.
Antinoo IV. 5,8.
Antiopae I. 4,5. III. 13,19.
Antiope III. 13,22.39.
Antiopen III. 13,12.
antiqua IV. 1,121.
antiquae II. 1,29. 2,31.
antiquam I. 19,10.
antiquas II. 23,110.
antiqui II. 23,18. IV. 4,2.
antiquis II. 19,47. 23,83.
antiquo II. 25,56.
antiſtitis III. 15,37.
Antoni III. 7,56.
antra II. 23,28. III. 1,52. 2,14. 11,35. IV. 9,12.
antris I. 1,11. 2,11.
antro II. 23,95. III. 1,5. IV. 4,3. 9,9.33.
antrum III. 3,65. IV. 1,99.
Anubin III. 9,41.
anum II. 23,44.
anus II. 3,8. 7,46. 14,22. III. 23,36. IV. 7,40. 9,61.
anxia I. 15,17. II. 16,2. 18,42.
Aoniam I. 2,28.
Aonium III. 2,42.
Apelleis I. 2,22.
Apelles III. 7,11.
aper II. 2,8. 10,54.
aperire I. 10,16. IV. 10,1.
aperit IV. 3,54.
aperta II. 7,92. 23,2. IV. 4,70.
aperto IV. 3,49.
apertos II. 1,75.
apertus IV. 1,42.
Apidano I. 3,6.
Apolline III. 1,47.
Apollinis III. 7,39. IV. 6,11.
Apollo I. 8,41. II. 1,3. III. 9,69. IV. 1,75.133. 6,69.
apparent II. 22,35.
Appia II. 23,44. IV. 8,17.
appoſita II. 12,9.
appoſitum II. 7,50.
aprico IV. 10,18.
Apriles IV. 5,35.
apta III. 3,40. 7,4.7. 21,19. IV. 4,90. 6,22. 9,50.
aptat III. 2,36.
aptiſſima III. 9,33.
aptus III. 21,42. IV. 10,19.
apud II. 21,49.
aqua I. 11,10. II. 1,70. 13,46. 18,12.52. 20,8.32. 25,92. III. 2,46.52. 3,52. 4,10. 5,52. 16,8. 20,20. 21,2. 23,12. IV. 1,108. 3,38. 5,12.22. 6,26. 7,56. 8,84.
aquae I. 11,30. II. 7,64. 23,109. III. 16,2. IV. 6,16.
aquam I. 9,16. 20,24. II. 23,50. III. 1,6.66. 10,8. 13,18.
aquas II. 20,50.54. 23,110. 24,28. III. 2,23. 3,54.64. 10,28. IV. 3,48. 4,48. 6,4.58. 8,58. 9,6.22.44.
aquilae IV. 1,92.
Aquilo II. 4,4. III. 5,29.71.
Aquilonia I. 20,25.
Aquilonibus II. 4,11.
aquis II. 1,32. III. 12,16. IV. 1,102.124. 4,4.
aquoſa IV. 3,52.
aquoſas IV. 8,1.
aquoſus II. 13,51.
ara IV. 4,44. 9,56.67.68. 10,48.
Arabiae II. 8,20.
Arabio II. 2,25.
Arabium I. 14,19.
Arabs III. 11,8.
Arabum II. 22,17.
Aracynthe III. 13,42.
aram II. 23,7.
aranea II. 5,27. III. 4,33.
arantes II. 12,31. 15,11.
aras I. 4,23. II. 2,59. III. 8 19. 19,15.
arata I. 6,32. IV. 1,78.
arator II. 1,43. IV. 1,25.
aratra II. 19,42.
aratris IV. 10,19.
aratro II. 2,11. 25,47. III. 7,41.
aratur III. 3,27.
Araxes IV. 3,37.
Araxis III. 10,8.
arbiter III. 17,27.
arbitrio IV. 1,143.
arbor I. 18,19. II. 20,32. III. 11,26. IV. 4,4.
arbore III. 2,13. 21,33. IV. 3,19.
arborea III. 14,28.
arboreas III. 21,37.
arboribus I. 14,6. 20,36.
arboris III. 17,16.
arbutus I. 2,11.
Arcadiis I. 1,14.
Arcadio I. 18,20.
Arcadios II. 21,25.
arcana IV. 8,19.
arcanas IV. 7,45.
arce IV. 4,27. 10,9.
arcem III. 7,37. IV. 10,31.
arces III. 1,25. 3,53. 9,25. 13,25. IV. 1,65.
arceſſitus III. 15,14.
arcet III. 20,22.
arcis III. 7,42. IV. 1,125.
Archemori II. 25,38.
Architae IV. 1,79.
arctos II. 18,25.

arcu I. 7, 15.
arcuit IV. 10, 39.
arcum I. 9, 21.
arcus III. 3, 17. 54. 10, 35. IV. 3, 66. 6, 25. 39. 55. 56.
ardeat IV. 7, 48.
ardor I. 10, 10. 13, 28. 20, 6. II. 10, 31.
ardore I. 3, 13.
ardoris I. 7, 24. II. 21, 7.
arena I. 8, 11. 17, 8. II. 2, 7. 7, 21. 19, 43. III. 5, 38. 9, 35. 16, 3. IV. 8, 76.
arenae III. 13, 33. 14, 29.
arenas III. 2, 23. IV. 6, 83.
arenis III. 12, 17.
arenoſis IV. 4, 17.
arenoſum IV. 1, 99.
arentes II. 12, 51.
arenti II. 13, 62.
Arethuſa IV. 3, 1.
Arganthi I. 20, 33.
argentea IV. 4, 23.
Argiva II. 19, 79.
Argivae I. 15, 22.
Argivis I. 19, 14.
Argo I. 20, 17.
Argoa III. 21, 13.
argumenta III. 7, 13.
Argus I. 3, 20. II, 20, 39.
arguta I. 16, 16.
argutae III. 19, 18.
argutas I. 18, 30.
argutat I. 6, 7.
arguto I. 18, 26.
argutum II. 2, 34.
Argyni III. 5, 52.
Ariadna II. 2, 28. III. 15, 8.
aries III. 11, 40. IV. 10, 33.
aridus II. 12, 34.
Arion II. 25, 37.
Arioniam II. 20, 18.
aris III. 15, 1. IV. 6, 7.
ariſtas III. 17, 5.
arma I. 7, 2. II. 1, 18. 7, 18. 56. 13, 42. 20, 70. 23, 23. 25, 6. 63. III. 2, 40. 3, 1. 18. 34. 69. 6, 29. 33. 7, 26. 47. 9, 46. 10, 6. 11, 9. 12, 19. 15, 22. 19, 8. 20, 27. IV. 1, 46. 47. 54. 86. 2, 27. 52. 3, 30. 43. 71. 4, 18. 30. 60. 6, 52. 70. 8, 88. 10, 2. 47.
armantur II. 10, 1.
armata II. 9, 9.
armatae 1, 6, 22.
armatis IV. 1, 148.
armato III. 10, 12.
Armenias I. 9, 19.
armenta II. 23, 7.
armigera III. 9, 10.
armigeri III. 3, 8.
armillatos IV. 8, 24.
armis I. 6, 29. II. 1, 35. 6, 5. 7, 27. 8, 1. 19, 41. III. 1, 7. 29. 3, 34. 7, 19. 9, 29. 21, 19. IV. 1, 27. 137. 2, 51. 4, 19. 89.
armorum IV. 6, 26.
Arria IV. 1, 85.
arripite II. 22, 8.
arſerit II. 13, 30.
arſerunt III. 21, 31.
arte I. 2, 14. II. 1, 10. 46. 2, 52. 5, 23. 10, 8. 19, 7. III. 2, 50. 3, 31. 48. 5, 44. 7, 12. 23, 25. IV. 1, 6. 8, 40.
artem III. 1, 43.
artes I. 1, 17. III. 7, 39. 18, 7. IV. 5, 38.
artibus I. 4, 13.
articulis II. 25, 80.
artificem I. 2, 8. II. 1, 60.
artifices II. 23, 8. IV. 2, 62.
artus II. 18, 21. IV. 8, 41.
arva II. 2, 12. IV. 9, 19. 10, 30.
arvis II. 20, 47. IV. 7, 81.
arundine II. 20, 71. IV. 2, 33. 7, 21
arundinibus II. 25, 68.
aruſpex III. 6, 17. 11, 59.
Aſcanio I. 20, 16.
Aſcanius I. 20, 4.
Aſcraei II. 25, 77.
Aſcraeos II. 8, 29.
Aſcraeum II. 10, 4.
aſelle IV. 3, 22.
aſellis IV. 1, 21.
Aſiae I. 6, 14. II. 2, 46.
Aſopi III. 13, 27.
aſpera I. 18, 13. II. 7, 11. IV. 9, 71.
aſpergat II. 18, 83.
aſpernata II. 10, 41.
aſperſas IV. 11, 34.
aſperſis I. 12, 16.
aſpexit II. 11, 5.
aſpice I. 17, 6. II. 13, 29. 18, 35.
aſpicias III. 21, 7.
aſſeſſu IV. 11, 50.
aſſideant IV. 11, 21.
aſſidet IV. 3, 41.
aſſidua II. 1, 70. 15, 31.
aſſiduae II. 14, 1.
aſſiduas I. 8, 28. 9, 30.
aſſidue I. 7, 13. II. 15, 11. III. 20, 3.
aſſiduis I. 3, 5. 19, 24. II. 13, 14.
aſſiduo III. 9, 56. 14, 26.
aſſiduos II. 24, 44.
aſſiduus II. 9, 16.
aſſueſcent III. 3, 6.
aſſueta IV. 3, 53.
aſſueto I. 1, 36.
aſtu IV. 5, 15.
aſtutos IV. 5, 44.
aſtra II. 23, 106. III. 14, 15. 16, 32. IV. 1, 103. 119.
aſtris III. 15, 7.
aſtro IV. 6, 59.
aſtutae III. 7, 54.
at I. 1, 19. 5, 10. 6, 22. 31. 10, 27. 13, 3. 15, 9. 16, 34. 41. 17, 25. 20, 23. II. 2, 6. 4, 17. 6, 5. 7, 25. 57. 11, 11. 13, 13. 14, 9. 21. 17, 1. 19, 19. 45. 57. 20, 11. 49. 59. 22, 14. 24. 24, 21. III. 1, 21. 53. 63. 5, 17. 70. 71. 6, 37. 7, 14. 21. 9, 71. 11, 47. 53. 12, 29. 13, 43. 14, 7. 16, 7. 29. 17, 25. 18, 5. 20, 6. 21, 27. 23, 31. IV. 1, 91. 135. 2, 9. 29. 47. 61. 3, 29. 4, 15. 55. 87. 6, 59. 7, 11. 25. 29. 9, 51. 63. 10, 25.
Athamana IV. 6, 15.
Athamantidos I. 20, 19. III. 21, 5.
Athenas I. 6, 13. III. 20, 1.
Atlanta III. 21, 7.
atque I. 6, 14. 7, 3. 6. 8, 15. 9, 8. 11, 9. II. 2, 46. 7, 77. 97. 10, 43. 11, 15. 12, 25. 13, 19. 22. 15, 13. 16, 31. 19, 82. 20, 8. 22, 16. 21. 23, 7. 92. 24, 3. 25, 35. III. 3, 34. 45. 7, 26. 11, 59. 15, 42. 16, 19. 20, 34.
IV. 1,

IV. 1,3. 2,24.52.54. 4,11. 78. 5,67. 8,24.67.73.87. 9,41. 11,79.
atra II. 4,12. 8,34.
Atraciis I. 8,25.
atram IV. 7,28.
atratis III. 3,56.
Atrida II. 11,1.
Atridae II. 7,8.
Atrides III. 5,53. IV. 1,112.
atro III. 3,62.
Attalicas III. 16,19.
Attalicis II. 23,46. IV. 5, 24.
Attalico II. 10,22.
atterit IV. 3,24.
Attica II. 16,6.
attigit I. 9,29. 17,27.
attingere I. 19,9.
attollere I. 15,37.
attollit IV. 6,51.
attrita IV. 5,50.
attritis II. 25,68.
attulerat IV. 6,31.
attulerint I. 11,20.
avara I. 8,38. IV. 7,74.
avarae IV. 1,93.
avari II. 18,65. III. 10,5.
avaris III. 5,47.
avarus II. 21,56. III. 22,19.
auctor II. 7,13. IV. 6,53.
auctores IV. 3,32.
auctoribus IV. 1,77.
aucturis IV. 11,96.
aucupio IV. 2,34.
audaces II. 15,20. III. 14,6.
audaci III. 5,40.
audacia II. 8,9. 15,23.
audax I. 15,27. III. 6,5. IV. 5,13.
audent IV. 6,45.
audet II. 7,16.
audiat IV. 11,3.
audire I. 8,5. 11,13. III. 5, 61. 6,23.
audis II. 24,23.
audiſtis IV. 9,37.
audit IV. 9,23. 9,39.
audita II. 18,49.
auditis IV. 5,54.
auditos IV. 2,8.
audituri IV. 7,24.
ave IV. 1,40.
avecta I. 2,20. IV. 8,15.
avelli IV. 1,118.
avem II. 1,72. 15,24. III. 11,32.44.
avenam II. 25,75.
Aventinae IV. 8,29.
Aventino IV. 1,50.
Avernalis IV. 1,49.
Averno III. 16,1.
averſis IV. 1,75.
averſos IV. 9,12.
averſus IV. 1,75.
avertere II. 15,29. III. 23,9.
avertit III. 14,17.
aves I. 18,30. II. 19,54. IV. 3,32. 6,44. 9,30.
auferet I. 8,16. II. 8,34. 16, 18.
augetur I. 13,5.
augur II. 17,3. IV. 6,43.
augure I. 13,13.
auguror III. 1,36.
Auguſta IV. 6,23.
Auguſte II. 8,19. IV. 6,38.
Auguſti III. 10,2. IV. 6,29.
Auguſto III. 9,50.
Auguſtus IV. 6,81.
avi II. 25,56.
avia IV. 9,60.
avidis III. 11,1. IV. 6,34.
avis II. 21,38. 23,29. IV. 1, 68. 5,6. 6,20.38. 11, 102.
avita IV. 11,29.
avito II. 19,23.
aula IV. 4,53.
aulae IV. 11,3.
aulaeis II. 23,46.
aulam III. 11,39.
Aulide IV. 1,109.
avo III. 18,8.
avorum IV. 11,11.
avos II. 1,42. 10,10. IV. 11, 30.
aura I. 8,12. 16,24. 17,6. 18,2.20,50. II. 1,78. 9,8. 20,30.73. III. 20,14. IV. 7,60.
aurae II. 23,57.
aurata III. 2,14. IV. 7,36.
auratas III. 1,59.
auratis II. 1,33.
aurato II. 24,40.
auratos III. 11,57.
aure I. 12,6. II. 13,48. 19, 58.
aurea II. 20,6.50. 23,1. III. 9,12.15. IV. 1,5.131; 5,21. 7,85.28.
aurem II. 17,15.
aures I. 1,37. II. 10,15. 16, 13. 23,73.83. III. 13,45.
aureus II. 2,34.
auribus I. 12,14. II. 10,12. 13,36. III. 4,8.
auriculas I. 16,28.
aurigae IV. 2,35.
auro I. 8,39. II. 23,11. III. 3,25. 11,49.55. 15,37. 22,21. IV. 1,83.
Aurora II. 14,9. III. 11,16.
aurum III. 11,5.48.50. 22, 7. IV. 5,53. 7,47.
auſa II. 21,14. III. 9,13.41. IV. 5,42. 7,42. 8,22.
auſas IV. 7,67.
auſim II. 4,24. 15,21.
auſis I. 5,9.
Auſonias III. 21,30.
Auſoniis I. 20,12. II. 24,4. III. 3,5. IV. 4,41.
auſpicio I. 3,28.
auſter II. 13,56.
Auſter II. 20,36.
auſteras IV. 11,49.
auſteri III. 12,24.
auſteros III. 2,50.
auſus I. 3,17. IV. 10,11.
aut I. 2,3. 5,18.22. 9,10. 11,11.22. 12,17. II. 1,23. 27.28.31.33.49. 2,9.59. 7,32.68. 10,6.50. 13,72. 14,4. 15,22. 18,39.43.84. 19,3.65. 21,14.57.58. 23, 79. 24,19. 25,28.29.40. III. 1,61.62. 2,43.45. 3, 55.63. 5,31.63. 6,23.26. 33. 11,14.32. 12,23. 14, 29. 16,11.13.28. 20,7. 26.27.29.31. 21,36. 22, 15. 23,10. IV. 1,51.77. 100.101. 3,5. 5,51. 6, 32.35. 7,45. 8,78. 11,12. 19.
autem II. 23,79.
autumnalia IV. 2,15.
auxilia I. 1,26.
auxilium III. 20,9.
auximus III. 5,44.
axe III. 3,13. 9,24.

B.

Babylona III. 9, 21.
Babylonius IV. 1, 79.
Bacchae III. 21, 33.
bacchato III. 15, 2.
Bacche III. 15, 1. 6. 13. 20. IV. 1, 62. 6, 76.
Baccho I. 3, 9. III. 1, 47.
Bacchus II. 23, 34.
Bactra III. 1, 16. 9, 26. IV. 3, 7.
Bactris IV. 3, 63.
baculum IV. 2, 39.
Bajae I. 11, 30. III. 16, 7.
Bajarum III. 16, 2.
Bajas I. 11, 27.
Bajis I. 11, 1.
baltea IV. 10, 22.
barba IV. 8, 26.
barbam IV. 9, 31.
barbara IV. 3, 44. 5, 51.
barbarus II. 13, 27. III. 2, 45. 6, 31. 14, 14.
Baridos III. 9, 44.
Baſſaricas III. 15, 30.
Baſſe I. 4, 1. 12.
beata II. 5, 6. 21, 28. IV. 7, 60.
beate II. 12, 2.
beatis II. 16, 25. 19, 33.
beatos II. 20, 25.
Belgica IV. 10, 40.
Belgicus II. 14, 30.
bella II. 1, 25. 28. 8, 12. 9, 16. 18, 32. III. 6, 32. IV. 6, 69.
belli II. 2, 45. 50. III. 9, 70, IV. 10, 23.
bellica II. 12, 43. 19, 44. III. 12, 15.
bellicus IV. 4, 14.
Bellerophontei III. 2, 2.
bello III. 3, 7. 4, 41.
bene I. 1, 16. II. 22, 8. 25, 6. III. 22, 14. 23, 28. IV. 1, 41. 90. 110. 141. 3, 40. 6, 44. 11, 67.
benefacta II. 1, 24.
beneolenti III. 15, 27.
benigna I. 10, 24. IV. 4, 64.
beryllon IV. 7, 9.
bibam III. 4, 8.
bibas I. 14, 2.
bibe II. 24, 36.
bibebat IV. 4, 14.
bibemus II. 20, 32.
bibent IV. 11, 4.
bibere I. 5, 6.
bibi IV. 7, 44.
bibis II. 24, 25.
bibiſtis III. 1, 6.
bibit II. 21, 20. III. 2, 6. 3, 26. 54. IV. 8, 30.
bina II. 1, 22. IV. 8, 80.
bis II. 7, 41. 16, 7. 18, 26. III. 1, 32. 4, 40. IV. 9, 18.
Biſtoniis II. 23, 32.
blanda IV. 5, 19.
blandi I. 8, 40. IV. 6, 5.
blandior I. 13, 31.
blandis I. 20, 42. III. 22, 18. IV. 1, 137. 4, 23.
blanditia I. 16, 16.
blanditiae IV. 6, 72.
blanditias I. 9, 30.
blanditiis I. 15, 42. II. 15, 4. III. 11, 33.
blandos I. 11, 13.
blandus II. 2, 26.
boaria IV. 9, 19.
Boebeidos II. 2, 63.
Booetius II. 7, 83.
bombyce II. 2, 25.
bona II. 2, 38. 9, 4. 14, 28. III. 12, 2. 16, 16. 17, 7. 22, 2.
Bona III. 23, 19.
bonae II. 17, 16.
bonas II. 10, 15. 24, 28.
bonis I. 2, 6. III. 11, 60.
bono I. 10, 28. III. 12, 34.
bonos II. 21, 14. III. 22, 10.
bonum II. 25, 24.
bonus II. 14, 6. 23, 74.
Bootes III. 3, 57.
Boreae II. 20, 70.
Boream II. 20, 51.
Boryſthenidas II. 6, 18.
Boſpora III. 9, 60.
bove III. 5, 67. 21, 36.
boves II. 2, 16. 15, 26. 19, 42. 23, 8. 24, 24. III. 3, 57. IV. 1, 4. 22. 9, 4. 12. 16. 17. 18. 10, 22.
Bovillae IV. 1, 33.
bovis II. 23, 114. III. 13, 38. 17, 12. IV. 7, 58.
braccati III. 3, 17.
braccis IV. 10, 43.
brachia II. 1, 72. 12, 7. 20. 13, 24. 16, 9. 18, 6. 15. III. 5, 35. 9, 53. 12, 5. 9. 20, 24. IV. 3, 12. 4, 26. 65. 5, 45. 7, 66. 8, 67.
braſſica IV. 2, 44.
Brennum III. 13, 51.
breve II. 1, 82. IV. 7, 84.
breviter IV. 8, 41.
Brimo II. 2, 64.
Bryſeida II. 7, 23.
Bryſeide II. 16, 1.
Briſeidos II. 18, 29.
Briſeis II. 7, 47.
Britanna II. 1, 86.
Britannia IV. 3, 9.
Britannos II. 14, 25. 20, 63.
brumae I. 8, 9.
Bruti IV. 1, 45.
bubus IV. 1, 8.
buccina IV. 1, 13. 4, 61. 10, 29.
bulla IV. 1, 131.
buſta II. 1, 27. 10, 38. 16, 7. III. 4, 29. 14, 24. IV. 1, 88. 6, 84. 7, 34.
buſto I. 19, 21. II. 1, 85. 10, 33.
buſtum IV. 5, 75.
buxa IV. 8, 42.
buxo III. 22, 8.

C.

Caco IV. 9, 7.
cacumina III. 3, 55.
Cacus IV. 9, 9. 16.
cadam II. 21, 42.
cadant I. 10, 24.
cadat IV. 6, 2.
cadebat II. 18, 12. III. 4, 10.
cadent I. 5, 14.
cadentes I. 19, 23.
caderent II. 11, 2.
cades IV. 1, 71.
cadet II. 21, 42. IV. 1, 144.
Cadis IV. 6, 8.
cadit II. 13, 52. III. 13, 34. 14, 4.
Cadmea III. 11, 7.
Cadmeae I. 7, 1.
Cadmi III. 7, 38.
cado IV. 7, 34.
caduca II. 23, 96. IV. 2, 53.
cadunt I. 16, 34. 17, 4. II. 23, 48.

48. III. 5,24. IV. 4,62.
caeca II. 1,76. 20,64.
caecare IV. 5,15.
caecis I. 19,8. II. 11,17.
caeco II. 12,11. IV. 8,5. 47.
caecum III. 12,32.
caecus II. 18,20.
caede II. 7,22. 23,67. III. 10, 11. 17,18. IV. 10,25.
caedem IV. 3,61.
caedite IV. 5,75.
caeditur II. 18,16. IV. 7,41.
caelatis II. 1,86.
caeleſtem I. 13,23.
caeleſtia II. 2,35.
caeli II. 1,78. 21,7. IV. 1, 103.
caelo II. 1,20. 13,49. 18, 35. 20,61. 21,37. 23,90. III. 7,47.
caelum II. 18,26. III. 1,58. 15,8. 21,7.
Caenina IV. 10,9.
Caeninum IV. 10,7.
caerula II. 7,53. 14,28. 20, 16. 21,40.
caeruleo II. 14,27. III. 5,16.
caeruleus IV. 2,43.
Caeſar II. 6,5. III. 3,1. 7, 27. 16,32. IV. 6,13.59.
Caeſare II. 1,26. 23,2. III. 9,68.
Caeſaris I. 21,7. II. 1,25.42. 13,41. 25,62. III. 3,13. 7,33. 9,72. 16,12. IV. 1, 46. 6,13.56. 11,58.
caeſi IV. 10,22.
caeſo III. 7,50.
Calais I. 20,26.
calami III. 2,30.
Calamis III. 7,10.
calamo II. 15,24. III. 11,46. 15,34. IV. 2,37.
calamos IV. 1,24.
calathis II. 12,52.
calathos III. 11,30.
calcet II. 7,82.
Calchas IV. 1,109.
calent IV. 3,62.
calice II. 24,40.
callida IV. 3,41.
Callimachi II. 25,32. III. 1, 1. 7,43. IV. 1,64.
Callimachus II. 1,40.
Calliope II. 1,3. III. 2,51. IV. 6,12.
Calliopea I. 2,28. III. 1,54. 2,38.
Calliſto II. 21,25.
calore I. 18,17.
calores I. 12,17. II. 12,35.
caloris III. 6,9.
Calpe III. 10,25.
Calve II. 19,40.
Calvi II. 25,89.
Calypſo I. 15,9. II. 17,13.
Cambyſae II. 20,23.
camera III. 1,50.
Camilli III. 9,59.
Camillos III. 7,31.
Camoenae III. 8,1.
Campania III. 3,27.
campi II. 13,34.
campis III. 2,43. IV. 4,17.
campo I. 22, 9. II. 18,56. 25,35.78. III. 9,37. IV. 1, 123. 10,35.
campos III. 1,28.
campum II. 8,6.
cana II. 10,40. 13,22.
canae II. 14,20.
canam II. 8,12. III. 7,47. IV. 1,69.72.
canant I. 2,14.
canas IV. 9,52.
canat II. 8,11. 25,72. IV. 6, 78.
cancri IV. 1,150.
candeſcat IV. 7,43.
candida I. 17,26. 20,38. II. 2,19. 7,48. 12,1. 13,24. 18,5.8. 20,16. 21,51. 22,30. 23,114. III. 9,16. 14,3. 15,29. IV. 1,67.74. 4,38. 6,71. 8,32.
candor III. 23,8.
candore I. 2,19. 20,45. II. 19,77.
cane I. 9,14. II. 21,6. III. 11, 46.
canebat III. 13,41.
canem IV. 7,52.
canendo II. 8,23.
canent III. 1,16. 15,34.
canere II. 23,18.
canerem II. 1,19.28.31.
caneret II. 14,7. 25,90.
canes II. 15,20. III. 2,48. 12, 14. IV. 4,38.82. 8,24.46.
canis II. 14,7. 25,67.77. III. 16,23. IV. 5,71.
caniſtra III. 11,28. IV. 8,12.
canit II. 9,24. IV. 4,61.
canitiem I. 8,46.
canitur IV. 6,14.
Cannenſem III. 2,10.
cano III. 3,9.
Canopi III. 9,39.
canorus II. 25,83.
canunt III. 4,31.
cantabant IV. 8,47.
cantamina IV. 4,49.
cantantes IV. 9,30.
cantarunt II. 25,87.
cantas IV. 1,75.
cantat II. 1,3. III. 17,5. IV. 10,30.
cantatae IV. 5,13.
cantet II. 9,21. IV. 1,68.
cantoris II. 18,19.
cantu IV. 6,61.
canum III. 14,17.
Capanei II. 25,40.
cape III. 7,57. 9,49. IV. 5,63.
Capenae IV. 3,71.
capere III. 12,19.
Caphatea III. 5,55.
capiant II. 18,78.
capient III. 20,23. 20,29.
capilli IV. 5,69.
capillis I. 15,11. II. 3,5. III. 4,9. IV. 3,15. 7,41.
capillo I. 2,1.
capillos I. 3,23. II. 1,7. III. 6, 5. 13,13. 23,33. IV. 4,37. 7,7.
capite II. 7,64. III. 5,4.
capiti II. 20,65. 23,35. III. 1,20. 7,5. IV. 2,30.
capitis III. 9,3.
Capitolia IV. 4,25.
Capricornus IV. 1,108.
caprifice IV. 5,74.
capripedes III. 15,34.
capta II. 1,30. 7,62. 8,22. 23,62. III. 1,32. 3,16. 9, 60. 13,6. IV. 4,2. 8,56. 11,84.
captae III. 17,4. IV. 10,24.
captare II. 15,19.
capte III. 3,38.
captet III. 3,51.
captiva II. 7,25.49. 16,2. IV. 4,31.32.

captivis II. 1,32.
captorum I. 16,4.
captos III. 3,18.
captus II. 18,66. III. 23,25. IV. 8,70.
caput I. 1,4. 3,8. II. 1,36. 4,26. 6,7. 7,40. 8,25. 9, 23. 11,22. 12,33. 14,26. 18,86. 21,19. 23,59. III. 3,20.44.62. 5,12.64. 8, 16.18. 9,26. 12,12. 13, 16. 15,42. 16,26. 17,6. 19,18. 21,31. IV. 1,52. 106. 2,31. 3,44. 4,16. 7,22. 8,86. 11,10.55.
cara I. 19,18. II. 7,1. III. 1, 53. 5,21. 8,11. IV. 11, 52.
carae I. 11,21. II. 11,4. III. 3,15.
caras III. 22,7.
carbaſa IV. 3,64.
carbaſus IV. 11,54.
cardine IV. 8,49.
cardinibus I. 16,26.
care II. 18,67.
careat I. 19,3.
cari I. 15,16.
carina I. 3,1. II. 19,31.64. 20,1. III. 5,31.49. 7,35.
carinae III. 23,15. IV. 6,17.
carinam I. 17,3.
carinis II. 13,39.
carior II. 7,34. III. 12,34.
cariſſima I. 8,31.
carius II. 23,10.
carmen I. 9,9. II. 1,9. 8,27. 11,26. 23,6. 25,79. III. 1,5. IV. 3,32. 6,7.32. 7, 83.
carmina I. 2,27. 7,20.25. 9,12. 16,16.41. II. 2,29. 32. 7,35. 8,29. 20,26. 23,16. 24,38. 25,29. III. 1,46.53.56. 2,35. IV. 1, 51. 6,13.
carmine I. 3,42. II. 4,6. 8, 15. 21,35.43. 25,84. IV. 1,133. 6,85.
carminibus I. 1,24. 7,4. 11, 8. 16,10.
carminis I. 7,10. 8,40. III. 1, 39. 2,16.
caros I. 17,21.
carpant III. 15,16.
Carpathiae. II. 4,11.
Carpathium III. 5,28.
carpe II. 13,8.
carpebant III. 4,16.
carpenta IV. 8,23.
carpere I. 6,33. 20,27. II. 4, 23. 25,74.
carpitur III. 3,25.
carpſit IV. 3,19.
Carthaginis II. 1,23.
carus I. 4,22. 8,31.
caſa II. 13,20. 18,66. IV. 1, 6. 9,28.56.
caſſibus IV. 2,33.
caſſida III. 9,15.
Caſſiope I. 17,3.
caſta II. 5,20. 23,116. III. 10,15.37.
caſtae II. 22,27. III. 18,7. IV. 8,13.
Caſtalia III. 2,13.
caſtas I. 1,5.
caſtis I. 11,29. II. 15,3.
Caſtor III. 12,17.
Caſtora I. 2,15.
Caſtore II. 20,9.
Caſtoris II. 6,16.
caſtra I. 7,17. II. 6,15. 7, 20. 8,8.23. III. 10,25. IV. 1,135. 3,45. 4,8.35. 78. 6,34. 8,28. 10,18.
caſtrenſia IV. 3,33.
caſtrenſibus III. 7,19.
caſtris IV. 1,91. 3,18.
caſtrorum IV. 4,29.
caſu I. 13,1.
caſum I. 21,1.
caſus III. 1,33. 14,21.
cataphractus III. 10,12.
catena II. 12,25. III. 13,20. IV. 11,26.
catenae III. 21,29.
catenas II. 16,11.
catenis II. 1,33. IV. 7,65.
caterva IV. 11,68.
cathedra IV. 5,37.
catulae IV. 3,55.
Catulle II. 19,40.
Catulli II. 25,87.
cava I. 16,27. IV. 6,50. 8, 42. 9,36.
cavas IV. 10,13.
Caucaſea II. 1,71.
Caucaſias II. 19,54.
Caucaſus I. 14,6.
cauda IV. 9,12.
caudae II. 18,59.
cave I. 7,25. 10,21. II. 10, 41. IV. 4,46. 8,6.77.
cavebo II. 13,73.
cavenda I. 10,20. III. 12,24.
cavere II. 17,18.
cavis I. 3,24. III. 2,28. 11, 5.
cavit IV. 1,90.
cavo III. 12,12. IV. 1,15. 123.149.
cavos IV. 5,66.
cauſſa I. 11,26. 16,35. 18, 10. II. 2,46.50. 7,74. 15,10. 18,90. 25,21. III. 5,1. 11,3. IV. 6,51. 8, 16.79. 10,45. 11,99.
cauſſas II. 1,12.75. III. 5,41. IV. 10,1.
cauſſata IV. 4,21.
cauſſis IV. 5,29.
cauta IV. 11,82.
cauti III. 3,30.
cautibus I. 3,4.
cautus III. 16,25.
Cayſtri III. 21,15.
cecidere II. 7,29. 8,1. 25, 10. III. 10,14. IV. 8,53.
cecidiſſe II. 16,4.
cecidit II. 2,2.
cecinere IV. 11,9.
cecini IV. 6,69.
ceciniſſe *III.* 7,44.
cecinit III. 2,7. 23,37.
Cecropiis II. 16,6. 24,29.
cedam II. 7,75.
cedant III. 19,7.
cedat I. 9,28.
cede IV. 9,53.54.
cedent III. 21,17.
cedente I. 3,1.
cedere I. 5,24. 9,31. 11,12. 14,8.
cedite II. 2,65. 25,65.
celat I. 13,18. IV. 4,48.
celatis III. 23,31.
celator IV. 2,61.
celebrare IV. 1,19.
celebrarunt I. 16,3.
celebrata III. 1,55.
celer II. 15,22.
celerem IV. 4,69.
celeres I. 14,3. III. 7,18.
celo IV. 7,79.

celſa

Digitized by Google

celſa III. 7,49.
cenſurae IV. 11,41.93.
cenſus III. 11,11.
Centaure II. 24,31.
Centauris II. 2,62.
Centauros II. 7,11. IV. 6,49.
centenis IV. 6,47.
centum III. 5,33. IV. 1,14.
Cepheam IV. 6,78.
Cepheïa I. 3,3.
cepiſſe II. 12,15.
cepiſti III. 8,15.
cepit I. 1,1. II. 2,19. IV. 1,48. 9,49.
cera III. 22,8.
ceraſos IV. 2,15.
ceraſtae III. 21,27.
Ceraunia I. 8,19.
Cerauno II. 13,3.
Cerberus III. 3,66. IV. 5,3. 7,90. 11,25.
cernat II. 20,72.
cerne II. 13,37.
cernere I. 6,14. 17,18. II. 18,65.
cernet IV. 1,65.
cernimus II. 1,75. 9,11.
cernis III. 3,20. IV. 2,16.
certa I. 19,24. II. 25,11. III. 6,19. 11,3.61. 14,21. IV. 1,77. 9,11.
certantes II. 7,77.
certas III. 6,18.
certamen III. 11,19.
certatis III. 1,13.
certe I. 18,1. II. 6,1. 7,31. 8,9. 9,14. 12,47. 13,35. 14,33. 20,43. 23,102. 24,7. III. 20,29.
certent IV. 6,3.
certet II. 2,21.
certis I. 3,8. IV. 1,77.
certo I. 7,15. III. 19,11. IV. 10,46.
certos I. 8,45. II. 22,19.
certus I. 6,36. 13,6. II. 19,22.23. 25,60.
cerva III. 21,34.
cervice IV. 1,43.111.
cervicibus II. 11,11.
cervix III. 15,31. IV. 10,38.
ceſſabimus III. 22,15.
ceſſant III. 11,47.
ceſſantem I. 11,1.
ceſſare II. 7,18.
ceſſas I. 12,1.
ceſſat I. 4,26. 20,31.
ceſſavit I. 6,21.
ceſſit II. 25,84. III. 16,32. IV. 11,33.
ceſſuros I. 14,13.
ceſtum III. 12,9.
cetera IV. 1,136.
ceu IV. 5,19.
chalybe I. 16,30.
Chaoniae I. 9,5.
Chariſin IV. 1,75.
Charybdis II. 20,54. III. 10,28.
Chiron II. 1,62.
choreae II. 23,33.
choreas II. 15,15.
choreïs I. 3,5. II. 8,5. III. 8,23.
chori II. 23,94.
choris III. 1,54. 3,42. 15,22. IV. 7,62.
choro I. 17,26.
choros I. 20,46. II. 2,28. 21,60. 25,42. III. 1,4. 15,36. 21,10. IV. 6,70.
chorus I. 19,13. II. 23,30. III. 3,58.
chryſolithos II. 13,44.
Ciconum III. 10,25.
Ciliſſa IV. 6,74.
Cimbrorum II. 1,24.
Cinarae IV. 1,95.
cinerem II. 10,31.
cineres III. 1,36. 7,37. IV. 11,37.88.
cineri II. 11,16. IV. 1,54. 5,3. 11,70.
cingat IV. 1,61.
cinge IV. 2,31.
cingere III. 2,42.
cinget III. 15,30.
cinis II. 8,36. 10,46. 16,16.
cinnamon III. 11,8.
circa IV. 5,39. 6,6.62.
Circae III. 10,27.
Circaeo II. 1,55.
circo IV. 9,35.
circuïere II. 4,26.
circum I. 4,21. II. 12,45. 23,7.
circumdabat III. 11,37.
circumdata I. 17,17. II. 1,33. 23,115. III. 12,29.
circumriguo I. 20,37.
circumſtaremus II. 7,65.
citatos I. 8,23.
Cithaeronis III. 1,43.
citharam II. 8,14. IV. 6,69.
citius II. 6,7. 12,32. III. 17,5.
cito I. 5,26. II. 7,73. 16,36. 19,6.
cive III. 9,55.
cives I. 22,5. III. 21,41. IV. 1,67.
civilia II. 1,27.
clade III. 3,28. 7,38.
clades III. 3,9.
clamabis IV. 2,30.
clamant IV. 8,14.
clamantis II. 20,73.
clamaſſet I. 17,23.
clamat I. 18,18. IV. 8,58.
clamatae II. 15,6.
clament III. 7,46.
Clario II. 23,9.
claſſe II. 20,63. III. 3,2.
claſſem III. 5,53.
claſſes II. 18,33. III. 9,59.
claſſica II. 1,28. III. 2,41.
claſſis IV. 6,21.47.
clavae IV. 9,17.39.
clauderet III. 5,10.
claudet II. 10,17.
Claudia IV. 11,52.
Claudius III. 16,31. IV. 10,39.
clavis III. 12,6.
clauſa I. 8,24. 16,18. II. 6,9. 18,68. 19,70. III. 4,14. IV. 9,25.62.
clauſae III. 12,23.
clauſam I. 11,11.
clauſas III. 2,49. 11,9. IV. 7,89.
clauſis I. 3,36.
clauſiſſet IV. 9,44.
clauſit III. 9,11. 16,16.
clauſos IV. 3,54.
clauſtra III. 7,55. IV. 5,72.
clementia II. 21,47.
Clitumnus II. 15,25. III. 21,23.
Clytemneſtrae III. 17,19. IV. 7,57.
Coa I. 2,2. II. 1,6.
coactis III. 3,49.

coactus III.23,11.
Coae IV.5,23.55.
coelitis III.9,65.
cocta II. 1, 74. IV. 5, 26. 60.
cocto III.9,22.
codicis IV.7,40.
coegit II.2,17.
coelibis IV.11,90.
coelo I.10,8.
coelum IV.11,101.
coepit IV.4,72. 11,74.
coeptae III.7,57.
Coeum III.7,48.
cogar III.20,18.
cogat I.13,32. 19,23. II.24, 42.
cogebat I.15,39. IV.1,13.
cogemur I. 5,29.
cogere I. 5,19. III.9,42.
cogeret I.3,30. IV.5,8.
cogeris IV.1,128.
cogis I.4,2.
cogitat I.1,17.
cogitet II.20,29.
cognatos II. 25, 5. III. 5, 26.
cognita I.7,14. 11,17. 18, 24.
cognite IV.6,38.
cognitus II. 2, 16. 22,33. III.13,35.
cognomen III.9,66. IV.4, 93.
cognomina IV.1,69.
cognoſce III.13,39.
cognoſcere I.6,13. 12,13.
cogor I.1,8. 7,8. 12,14. 16,13. 18,8.30. III.7,22. 20,1. IV.3,35.
cohibe II.19,70.
Coi III.1,1.
coiere III.5,60. 23,18. IV. 6,19.
Cois II.1,5. IV.2,23.
coiſſe II. 1,22. III. 1,44. 13,8.
coït III.3,58.
Colchida II.17,11.
Colchis II.1,56. 25,8. III. 9,9.
Colchum III.21,11.
colendos IV.11,37.
colis II.15,2.
colit II.20,26. III.1,48.
colla II.1,33.70. 2,23. 4, 14. 8,19. 23,60. III.9, 38. 15,29. 16,23. IV.3, 26. 5,39.51. 6,31.72. 7, 18. 8,13.24.77.
collata I.4,9. IV.11,85.
collatam II.21,11.
collatus III.23,7.
collegi II.11,9.
colles III.15,15.
colligis III.7,29.
Collinas IV.5,11.
collis IV.1,2.
collo I.13,15. II.6,7. 22, 10. III.6,21. 10,22. 13, 10. IV.1,131. 5,65.73. 8,65. 11,72.
collocat IV.4,36.
colloquium IV.10,32.
colo IV.1,74.
coloni IV.1,31.
colonis II.24,29.
color I.2,22. II.14,30. 19, 78. III.23,7. IV.3,28.
colorat III.11,16.
colore I.6,6.
colores I.2,9. 15,39. III. 11,7.
colu IV.9,48.
colubris III.9,53.
coluiſſe III.3,41.
columba II.20,40. III.21, 13.
columbae I.9,5. II.12,27. III.2,31. IV.5,63.
columna II.11,25. III.22, 23. IV.7,83.
columnas III.9,19.
columnis II.23,3.45. III.1, 49.
colunt III.11,48.
coma II.2,57. 10,56. III. 14,28. 17,22. IV.2,14. 9,46.
comae II.2,23. 14,20. III. 12,28.
comas II.7,22.51. 14,32. 15,12. 20,4. III.3,46. 8,14. 15,30. IV.4,22. 5,31. 6,74. 8,52. 9,52. 11,34.
combuſtus II.23,19.
comes I.20,23. III.14,20. IV.4,80. 5,46.
comica IV.5,44.
cominus II.15,22. III.1,26.
comis II.1,8. 2,60. 19,36. III.11,18. IV.7,80. 8, 61.
comitante IV.3,16.
comitarent II.6,15.
comitem III.11,45.
comites III.1,53.
comitum IV.4,89.
commendo IV.11,69.
commiſcuit II.7,85.
commiſſa IV.7,19.
commiſſae I.10,12.
commiſſas IV.4,57.
commiſſos IV.1,100. 11,53.
committam III.14,5.
committe IV.6,53.
committere II.14,37. III. 7,5.
committet I.4,19.
committit II.2,31.
commoda II.20,62. III.21, 19.
communes I.11,16. II.23, 67.
communia IV.11,69.
communis II.23,24.
compeſce I.5,1.
compeſcere I.16,31. III. 15,1.
compeſcet I.13,11.
compita II.16,22. 18,3. IV. 1,23. 3,57.
complebant II.5,1.
complevit II.13,37.
complexa I.10,5.
complexae I.6,5.
complexu II.18,29.
complexus I.13,19. IV.7, 96.
compone I.9,13.
componere I.7,19. 15,5. II.5,5. 7,69. 20,33. 25, 41. III.11,63.
compones II.19,21.
componis II.23,69.
compoſita I.20,22. II.2,6.
compoſitam I.11,14.
compoſitos I.3,33.
compoſuere IV.9,74.
compoſuiſſe II.2,64.
compreſſa II.20,48. 23,31.
comprime IV.2,25.
comta IV.10,20.
conabar II.20,19.

cona-

Digitized by Google

conabere II. 15,27.
conare I. 6,19.
concedere II. 12,37.
concedis III. 7,59.
conceſſa I. 16,21.
conceſſit IV. 2,9.
conceſſum II. 20,74.
concha III. 11,6. IV. 5,22.
conchis I. 8,39.
concidit I. 3,6. IV. 1,92.
concinit II. 21,38.
concita III. 1,41.
conciret III. 13,45. 19,8.
concordes II. 25,6.
concordi IV. 5,6.
concordia III. 4,41.
concredere I. 10,11.
concrepuere III. 16,6.
concreſcere IV. 5,65.
concretus IV. 8,41.
concubitus IV. 8,36.
concubuiſſe II. 12,16.
concurrere IV. 10,35.
concurrit III. 7,17.
concuſſerit I. 7,15.
concuſſit IV. 9,61.
concuſſus III. 11,53.
condar III. 5,72.
condat III. 16,25.
conde IV. 4,59.
condere II. 1,42.
condiderunt III. 9,67.
condidit II. 13, 42. III. 9,25.
condimus II. 1,14.
condit IV. 4,68. 6,16.
condita II. 5,24. 16,10. III. 17,16. IV. 10,45. 11,64.
conditio II. 11,16.
conditione III. 1,60.
condo III. 23,19.
conferre II. 19,33.
confeſſa II. 25,89.
confeſſum IV. 6,79.
confiſa I. 11,9.
conflavit IV. 7,47.
confuſa II. 10,13.
congeſto IV. 9,31.
conjicit IV. 8,57.
conjuge I. 15,15. II. 7,17. III. 10,16.23. IV. 3,49.
conjugii III. 9,31.
conjugis I. 15,21. 19,7. III. 21,42.
conjugium II. 7,43. 12,28. III. 11,20. IV. 11,11.83.
conjungere I. 10,15.
conjunx II. 5,15.
conjux II. 21,3.48.
conlata I. 5,7.
connexos II. 4,23.
Conone IV. 1,80.
conopea III. 9,45.
conor I. 3,12. IV. 1,57.
conquirere I. 2,23.
conruet II. 15,14.
conruit II. 7,84.
conſcendens II. 14,15.
conſcendere I. 6,3. II. 8,27.
conſcia I. 12,2. 15,14.38. II. 10,42. III. 13,5.
conſcius I. 10,2.
conſenuit III. 5,50.
conſerva IV. 3,69.
conſidat I. 8,25.
conſilio I. 1,6.
conſimili III. 4,39.
conſitus IV. 4,3.
conſortem I. 21,1.
conſpicer IV. 4,32.
conſtabar IV. 8,43.
conſtans II. 25,11.
conſtantia II. 20,27.
conſtantis I. 1,3.
conſtat II. 7,73.
conſtitit I. 15,18. 20,21. III. 16, 8.
conſtitui IV. 8,33.
conſtringet III. 19,9.
conſuemus I. 7,5.
conſuetos I. 12,5.
conſuevi I. 18,25.
conſule III. 3,38. IV. 11,66.
conſulite III. 3,10.
conſulto II. 25,54.
conſuluit IV. 5,17.
conſumit IV. 6,55.
conſumpſti I. 3,37.
conſumta II. 23,80.
conſumto II. 13,9.
conſurgit IV. 1,125.
contactum I. 1,2.
contegis I. 22,8.
contemnas I. 7,25.
contemnens II. 8,35.
contemnere II. 10,3.
contemnet I. 4,23.
contemnis II. 4,29.
contemnitur I. 10,25.
contemta II. 21,13.
contemti I. 13,9. III. 17,3.
contemto I. 19,21. III. 1,37.
contemtus I. 5,13. II. 19,59.
contendat II. 19,7.
contendere I. 14,7.
contendis I. 4,15. 7,3.
contendite II. 11,19.
contentum II. 23,25.
contentus III. 2, 39. 5,67. IV. 11,87.
conterat II. 1,46.
conteritur I. 7,9. II. 18,71.
contexeret II. 1,35.
contigerint II. 10,13.
contigit I. 12, 8. III. 2, 37. IV. 1,94.
contineant III. 19,14.
contingens I. 22,9.
contingere I. 8,43.
continuo I. 20,1.
contis III. 9,44.
contortis IV. 7,80.
contra I. 11, 25. 15, 37. II. 1, 45. 18,69. 23,100. III. 9, 13.
contrahe III. 19,4.
contraria I. 5,9.
contudit I. 1,10. IV. 2,52.
contulerunt II. 2,35.
conveniens III. 23,28.
convenit IV. 4,79.
conveniunt II. 1,41.
converte I. 17,9.
convertere I. 15,23.
convertite I. 1,21.
convicia I. 6,15. III. 6,11.
conviva II. 25,57. III. 5,69.
convivia II. 13, 5. 23, 81. III. 8,25. 23,21. IV. 4,73. 6,71.
copia I. 9,15. II. 16,24. 24, 44. III. 6,39.
Corae IV. 10,24.
corbis IV. 2,28.
corda IV. 1,12.
corde II. 9,6.
Corinnae II. 2,31.
Corinthe III. 3,28.
Cornelia IV. 11,13.43.
cornibus I. 3,20. II. 4,19. III. 3,50.
cornicis IV. 1,101.
cornicum IV. 5,16.
corniger III. 11,39.
cornu III. 2,41. IV. 10,33.
cornua II. 15,20. 24,9.18.

Digitized by Google

25,48. III.15,19. 17,12. 21,35. IV.4,39.
corollae I.16,7.
corollas I.3,21. II.12,51.
corollis II.25,59.
corona II.8,26. III.1,20. 19,10. IV.1,61. 2,17.29. 10,4.
coronas IV.7,39.
coronat IV.4,8.
coronatae III.23,15.
coronatas III.8,19.
coronatis III.1,10. IV.1, 21.
coronato IV.7,59.
coronatos III.2,47.
corpora III.2,46. 3,31. 15, 25.
corpore I.5,22. 20,48. II. 2,58. 4,21. 20,57. 22, 37. III.12,3. 13,23. IV. 2,1.
corporis II.25,15.
corpus II.7,51. 10,49. 13, 69. III.5,37. 16,30.
correptum I.3,13.
correptus III.23,13.
corripiare IV.11,24.
corripit IV.8,11.
corruet IV.10,15.
corruit IV.10,16.
corrumpas II.3,3.
corrumpere I.8,21. II.12, 11. 15,9. 25,69.
corrumpit III.13,20.
corrumpitur II.24,33.
corrupit II.5,21. 23,114. 24,28.
corrupta II.23,89.
corruptas I.11,27.
corruptor II.15,3.
corticibus I.18,22.
cortina IV.1,49.
corvus III.9,66.
Corydon II.25,73.
corymbis III.15,29. IV. 6,3.
corymbo IV.7,79.
corymbos II.23,35.
Coſſus IV.10,25.35.
coſtum IV.6,5.
cothurno II.25,41. III.15, 39.
cras IV.4,45. 5,58.
Craſſe IV.6,83.
Craſſi III.3,70.
Craſſos II.8,18. III.3,9.
craſtina II.12,54.
crater III.15,37.
creat IV.1,79.
creato II.18,17.
creber II.23,47.
crebro III.6,15.
credam II.14,37.
credat II.25,1.
crede I.2,7. II.4,10.29. 8, 33. 20,53. 24,18. III.7, 31. 17,2. IV.2,20.
credebat III.13,28.
credere I.15,42. 20,52. II. 23,38.75. III.4,4.
credet II.21,30.
crediderim I.1,23.
credis III.18,1.
credita I.15,34. IV.1,91. 11,78.
credite IV.4,60.
creditur IV.2,12. 8,10.
credo II.19,27.28.
credula II.17,6.
credule II.19,62.
credulus I.3,28.
crepat IV.3,58.
crepitanti III.9,43.
crepitantibus II.23,49.
crepitum II.3,4.
crepuere III.8,4.
crepuit IV.7,21.
creſcere III.1,34.
creſcet III.7,52.
creſcit III.20,3.
Creſſae IV.7,57.
Creſſis II.1,63.
Cretaea III.17,26.
Cretaei III.17,11.
cretati IV.5,52.
creverat III.11,36.
crevere IV.1,5.
creverunt IV.1,56.
Creuſa II.13,30. 17,12.
crimen I.11,30. 12,1. II. 21,2. 23,26. III.17,15. IV.4,41.
crimina I.18,9. II.21,7. 23,22.80. 25,21. III.9,3. 22,14. IV.7,70.
crimine II.5,26. III.9,27. 13,11. 16,7. IV.11,45.
criminis I.4,20. II.7,13.
crines I.2,3. 15,5. 17, 21. II.4,23. 12,46. 18, 9. III.12,13. IV.6,31.
cryſtallus IV.3,52.
crocino III.8,22.
crocos IV.1,16.
Croeſi II.20,23.
Croeſum III.16,28.
Croeſus III.3,39.
crotaliſtria IV.8,39.
cruces III.21,37.
cruciat II.19,76.
crudele II.12,43.
crudelem I.8,14. II.20,51.
crudelia III.5,3.
crudelior I.16,17.
crudelis I.20,4. II.20,45.
cruenta II.10,38. III.9,34. IV.1,92.112. 5,66.
cruentantur III.13,41.
cruentat IV.8,65.
cruentum II.7,49.
cruor II.7,88.
crura II.1,61.
cubaris II.12,17. 13,23.
cubet IV.7,54.
cubile II.20,34. III.13,26. IV.4,88.
cubili I.14,21. IV.11,35.
cubilia II.2,41.
cubitum I.3,34.
cucumis IV.2,43.
cucurbita IV.2,43.
cucurrit IV.8,2.
cui I.20,49. II.3,7. 14,6. 17. 18,51.71.83. 25,55. III.5,46.58. 6,39. 9,15. 66. IV.4,36. 7,75. 9,71. 10,40. 11,29.53.
cuiquam I.9,23. 12,7. II. 21,57. III.21,31. IV.7, 13.
cuique II.19,71.
cuivis II.5,18. 19,84.
cujus I.16,3. 20,45. II.4, 26. 5,2. 11,6. IV.7,23. 11,102.
culmina III.14,3.
culpa I.11,20. II.11,31. 21, 7. IV.5,20.
culpae I.5,25. II.23,24. IV.8,73.
culpam IV.4,68.
culpare II.1,51.
culta I.2,26. II.18,22.
cultris II.18,15.

cultu I. 2,5.16.
cultus IV. 8,75.
cum I. 4,26. 6,3. II. 5, 12. 7, 85. 14, 19. 20, 9. 23, 95.112. 24,20. III. 2,15. 3,24.37.38. 4, 37. 6,33. 16,7. IV. 5,76.
Cumaeae II. 2,68.
cunabula III. 1,27.
cuncta III. 13,9.
cuncti II. 12,41.
cunctis III. 16,22. IV. 2,21.
cunis II. 5,10. 10,43.
cupere I. 13,17.
cupias I. 10,21.
cupidas I. 20,11.
Cupidinibus I. 1,2.
cupidis II. 18,37.
cupido I. 2,17.
Cupido II. 14,5.
cupidos II. 24,5.
cupidus I. 8,29. 19,9.
cupies I. 7,19. 9,19. III. 23, 33.
cupiet II. 23,22.
cupio I. 7,10.
cupis III. 7,2.
cupit II. 18,61.
cur I. 5,22. II. 7,13. 10,50. 18,13.15. 23,1.24.44.98. 24,16. 25,1.52. III. 2,21. 3,54.55.57.58. IV. 7,31. 32.
cura I. 1,36. 6,22. 8,1. 11, 5.22. 15,31. II. 1,26. 13, 2.33. 19,37. III. 12,28. 20,3. IV. 1,17. 2,41. 11, 70.
curae I. 20,35.
curam II. 14,5. 25,9.
curare IV. 2,39.
curarum I. 5,10. III. 5,4. 15,4.
curas I. 10,17. 18,23. III. 5, 51. IV. 11,90.
curent III. 7,45.
Cures IV. 9,74.
Cureris IV. 4,9.
curia IV. 1,11. 4,13.
Curios III. 2,7.
curis I. 13,7. II. 9,4. IV. 3, 41.
currat III. 8,21. IV. 3,38.
curre III. 4,36. 18,10.
currens IV. 7,84.
currenti IV. 5,12.
currere I. 2,12. 14,3. II. 1, 34. 20,17.23,39. III. 1,14.
curres I. 5,13.
curris IV. 2,57.
currit III. 13,25.
curru III. 1,11. IV. 3,9.
currum II. 14,15.
currus I. 16,3. II. 11,24. 23, 11. III. 7,53. 9,23. IV. 11,11.
curſu I. 5,2. II. 19,65.
curſus III. 17,9.
curta IV. 5,68. 7,22.
Curtius III. 9,63.
curto IV. 1,20. 5,73.
curva II. 14,22. III. 15,25.
curvare III. 21,35.
curvas III. 5,41.
curvatas III. 21,38.
curve II. 23,43. III. 3,59.
curulem IV. 11,65.
cuſpide II. 1,65.66. 23,34. IV. 10,8.
cuſtode I. 11,15.
cuſtodes II. 5,29.
cuſtodia I. 11,21. II. 5,31. 14,35.
cuſtodis II. 18,65. 25,61. III. 9,11.
cuſtodit III. 3,65. 15,9.
cuſtodum II. 18,70. III. 6, 13.
cuſtos II. 22,41. 23,61. III. 14,24. IV. 7,21.
cyathos IV. 8,37.
Cybebae III. 21,3.
Cybebe III. 15,35.
Cybebem IV. 11,51.
Cybebes IV. 7,61.
cyclade IV. 7,36.
cycnis III. 2,39.
Cydonia III. 11,27.
cymba I. 11, 10. II. 3, 11. III. 2,22. 16,24. IV. 6,63. 11,95.
cymbala III. 15,36. 16,6.
cymbia III. 6,4.
Cymothoe II. 20,16.
Cynthia I. 1,1. 3,8.22. 4,8. 19.25. 5,31. 6,16. 8,8. 30.42. 11,1.8.23.26. 12, 6.20. 15,2.26. 17,5. 18, 5.6.22.31. 19,1.15.21. II. 4,1.4.28.30. 5,32. 6,1. 19.10,7.57. 13,1.11. 15, 1.7. 18,82.85. 22,24. 23,27.38.41. 24,2. 25, 93. III. 20,9. 23,3.26. IV. 7,3.85. 8,15.51.63.
Cynthius II. 25,80.
Cyrenaeas IV. 6,4.
Cytaeaeis I. 1,24.
Cytaeis II. 1,73.
Cythaeronis III. 13,25.
Cytherea II. 11,25.
Cyzicus III. 21,1.

D.

da III. 7,58. 15,2. IV. 2, 25.
dabam I. 3,24.
dabat IV. 1,86. 9,10.
dabis II. 4,3. 12,50. III. 16, 20. IV. 2,32.
dabit I. 5,10. II. 12,39. IV. 1,54. 6,80. 8,25. 11,84.
dabitur II. 10,30.
dabunt I. 11,28.
Daedaleum II. 11,8.
damna III. 11,2.
damnata II. 23,77. IV. 6, 21.
damnatae IV. 11,15.
damnatas IV. 7,46.
damnatis II. 13,38.
damnes II. 16,30.
damno I. 4,25. II. 21,43.
damnoſae IV. 5,28.
damnoſi IV. 8,46.
damnum IV. 11,43.
damus I. 18,17. II. 8,28. IV. 7,71.
Danaas III. 21,34.
Danaë II. 23,115.
Danaës II. 16,19.12.
Danai II. 23,4. III. 6,31. IV. 1,53.113.
Danaum II. 20,38. III. 7,40. 9,14.
dandi III. 11,13.
dantes IV. 5,47.
dantur III. 6,9.
dapes III. 21,30.
Daphnin II. 25,68.
Dardana I. 19,14. IV. 1,40.
Dardanio II. 11,1.
dare II. 8,6. 13,39. 20,28. III. 5,25. 7,6. 9,46. 11, 28.

28. 18,2. IV. 3,32.
darem II. 13,4. 18,88.
daret I. 8,37.
das I. 18,6.
dat II. 8,19. 18,53. IV. 6, 57. 10,3.
data III. 6,39. 13,4. 19,1. IV. 1,98. 3,16.
date III. 1,19. 3,7. IV. 1,67. 6,5.
datis III. 13,6.
dato IV. 8,82.
datos IV. 5,40.
datur I. 18,28. II. 1,47. 11, 16. III. 1,14. IV. 2,64.
daturus I. 8,37. III. 9,38.
de I. 3,21.26. 5,26. 8,17. II. 1,16.43.71. 2,4.23.26. 4,21. 6,14. 7,28.60. 8, 31. 9,15. 10,43. 13,52. 14,33. 16,3.14.22. 17,1. 9. 18,12. 19,14. 20,24. 22,17. 23,71.73. III. 1,3. 17. 4,1. 5,4.18. 7,1. 10, 13. 11,45. 12,25. 13,45. 22,14. 23,22. IV. 1,7.65. 133. 2,20.41. 4,63. 5, 17. 7,38. 10,2. 11,49. 62.77.
Dea II. 20,10. 21,12.20. 23,112. 24,5.14. III. 15, 35. 23,19.
deae II. 12,16. III. 11,41.
Deae II. 23,40. III. 19,10. IV. 4,15. 6,62. 9,25. 11, 52.
Deam II. 23,92.
deas III. 11,38.
debes II. 23,75.
debet I. 18,13. III. 4,5.
debilis II. 1,32.
debita I. 6,17. 16,44. 19,2. 20,35. II. 21,60. III. 5, 25.
debuit III. 3,32.
decedens II. 14,11.
decem II. 2, 38. 21, 62. 24,2. 25,69. III. 10,25. 13,8. IV. 6,68.
decens IV. 8,52.
decenter IV. 2,45.
decepit II. 17,11.
deceptis I. 13,5.
deceptus II. 13,54.
decerpens I. 20,39.
decerpta III. 7,49.
decet IV. 4,51. 8,30.
decidit IV. 10,44.
decies II. 3,8.
Decii IV. 1,45.
decimo II. 13,68.
decipiat I. 9,25.
decipit II. 25,36.
Decius III. 9,64.
declinat II. 1,11.
decolor IV. 3,10.
decori IV. 11,29.
decorus IV. 2,22.
decreto II. 23,88.
decrevit IV. 4,77.84.
decuit III. 5,35.
decurrere II. 12,41.
decus I. 2,5. 4,13. III. 1, 64.
decuſſa III. 11,27.
decuſſeris IV. 1,141.
dedecorare III. 21,36.
dedere III. 11,34.
dederis I. 5,25. II. 12,50. IV. 11,73.
dederit IV. 5,55.
dedi I. 16,42. II. 7,35. IV. 3,12.
dediſſe II. 2,36. 18,74. IV. 2,54.
dediſſent II. 1,17.
dedit I. 19,14. II. 5,11. 13, 44. 14,29. 18,17.18. 21, 16. 23,98. III. 5,9. 6,40. 9,66. 13,10. IV. 1,112. 2,48. 4,87. 10,12.32. 11,47.
deducet II. 19,45.
deducit II. 18,5.
deducitur II. 16,21.
deducta I. 6,15. II. 24,38.
deductae I. 1,19. IV. 3,13.
deduxi I. 16,41.
deerit IV. 3,3.
defende I. 20,11.
defendere I. 16,9.
defendes IV. 6,43.
defendunt II. 18,41.
defenſa IV. 11,58.
defeſſa III. 1,54.
defeſſis IV. 9,34.
deficiant II. 8,9.
deficiet I. 8,23.
deficit I. 1,7. III. 3,49.
deficiunt II. 21,35.
defit I. 1,34.
defixum I. 8,13.
deflere I. 16,13.
defluat I. 20,2.
degeneraſſe IV. 1,81.
degravat III. 5,12.
dehinc II. 2,14.
Dei III. 1,32. 11,52. IV. 2, 2. 3,36.
Deïdamia II. 7,54.
dejecit I. 1,3.
dejectos II. 23,13.
deierat IV. 3,42.
dein III. 8,15. IV. 8,83.
deinde I. 13,18. II. 10,31. 13,9. 18,57. 23,15. III. 20,19.
Deiphobum III. 1,29.
Deis IV. 1,5.
delectent IV. 5,41.
deletas II. 5,5.
deleverit II. 4,27.
deliciis II. 12,2. IV. 4,74.
delicta II. 3,1.
deligere II. 23,106.
Delon IV. 6,27.
delitiae IV. 7,75.
delitias II. 25,74.
delphinum II. 20,17. III. 15, 25.
deludet II. 12,31.
demens I. 8,1. 13,20. II. 14, 25. 23,52.53. III. 2,15.
dementia II. 7,11. III. 6,15.
demere II. 1,67.
demerſit III. 16,9.
deminuo II. 14,5.
demiſſa II. 21,59. 22,29.
demiſſae II. 24,37. IV. 8,9.
demiſſis I. 20,43. II. 11,11. 19,36. IV. 2,38.
demiſſo IV. 7,17.
demonſtrant III. 14,15.
Demophoon II. 18,2.13. 19, 30.
Demoſthenis III. 20,27.
demta III. 4,2.
demum III. 23,17. IV. 8,71.
denegat I. 6,9.
deneget II. 19,12.
denique II. 23,20. IV. 5,33. 7,27.
denos II. 7,41.
dent I. 2,13. IV. 9,59.
dentes IV. 5,66.

den-

dentibus II. 3,3. IV. 3,25.
dentis II. 23,12.
denuntiat IV. 3,61.
Deo I. 18,20. II. 23,112. III. 1,38. 5,16. 16,6. 17, 14. IV. 1,86. 2,20. 3,16. 9,13.32. 11,60.
deos I. 1,8. 6,8. 7,16. 11, 16. II, 25,46.
Deos I. 15,26. II. 5,28. 12, 48. 14,15. 16,3. 21,8. 22,12. 25,26. III. 2,10. 5,22. 8,12. 11,66. 12, 20. 18,5. 19,12. 20,18. IV. 1, 48. 83. 100.132. 5, 27.
deperditus I. 3,11. II. 23, 19.
depinxit II. 5,19.
depluit II. 16,8.
deponat I. 8,29.
deponere I. 13,17.
deportant II. 23,43.
depoſcit II. 19,65.
depoſitis II. 19,41.
deprecor II. 25,17.
deprenſo II. 23,77.
deſcendere II. 21,37.
deſcendis II. 3,11.
deſcenſus IV. 8,5.
deſcribere IV. 1,57.
deſecta IV. 10,37.
deſere I. 11,27. II. 12,49. 13,7.
deſerta I. 3,43. 18,1.32.
deſertae II. 17,16.
deſertas I. 17,2.
deſertis I. 3,2. 15,10. 20, 36. III. 11,47.
deſertos II. 5,28.
deſertum II. 14,10.
deſertus II. 7,17. 13,59.
deſeruiſſe IV. 2,4.
deſideret IV. 7,73.
deſiderio III. 21,6. IV. 3, 28.
deſidia I. 15,6.
deſidiae I. 12,1.
deſiluiſſe III. 15,26.
deſine I. 5,31. 15,25. II. 25, 41. 42. IV. 7, 78. 11,1.
deſinit III. 13,32.
deſint II. 5,8.
deſiſto II. 16,36.
deſit I. 2,29. II. 10,23. 20, 41.
deſpectus I. 12,17.
deſpicere I. 14,24.
deſpicit II. 25,46.
deſponderat III. 17,23.
deſtitit I. 8,30.
deſtituere I. 20,46.
deſunt I. 16,7.
det III. 7,27. IV. 3,26. 11, 18.
detinuiſſe III. 1,42.
detonſis IV. 8,15.
detractat II. 2,11.
detractum IV. 11,91.
detraheret IV. 11,10.
detraxerit III. 1,21.
detraxit II. 24,13. III. 9,35.
detriverat III. 22,3.
detrito III. 5,24.
detulit III. 1,18.
Deucalionis II. 23,109.110.
devehor IV. 1,119.
devia II. 15,2. III. 14,28. IV. 9,27.
devictae II. 6,6.
devictis II. 11,23.
Deum II. 9,6. III. 3,61. 7, 46.
devota II. 21,23. IV. 9,67.
devotam II. 23,39.
Deus I. 1,31. 3,14. 4,26. 12,9. 13,22. II. 12,40. 13,54. 20,49.52. 21,34. 23,15.63. 25,5.60. III. 3, 1.23.48. 13,21. 16,8. IV. 2,10.34.60. 11,3.
deus II. 1,63. IV. 6,60.
dexter IV. 9,72.
dextera III. 7,58. IV. 1,68.
dextra II. 22,39. III. 16,5. IV. 1,74.
dextrae IV. 3,6.
dextras IV. 4,36.
dextro III. 1,47.
Di I. 18,27. III. 5,11.
Dianae II. 15,17. 21,60. IV. 8,29.
dic II. 13,10. 23,111. III. 4, 1. IV. 3,23. 8,17.
dicam I. 8,25. 11,26. III. 15,21. IV. 1,71.
dicar I. 9,8. 19,11. II. 20, 22.
dicas III. 5,46.
dicat I. 6,17. II. 20,24. 23, 91. III. 5,40.
dicebam I. 9,1.
dicebar II. 11,12.
dicebas II. 2,1.
dicere I. 9,6.34. 16,38. 18, 30. II. 8,8. 18,50. 25, 28.62. III. 4,7.22. IV. 1, 73.
dicerer II. 18,86.
diceret II. 10,50.
diceris II. 10,56. IV. 3,27.
dices II. 19,21.
dicet II. 8,36. 18,75.
dicetur II. 7,6.
dicit II. 17,8. 18,57. 20, 25.
dicite I. 8,24. III. 1,5.
dicitur I. 8,32. II. 12,16. 16,13.
dico II. 25,3.
dicor II. 19,4. IV. 2,10.
dicta II. 7,6. IV. 1,61. 10, 48.
dictat IV. 1,133.
dicunt III. 1,41.
dicuntur IV. 4,11.
didici I. 10,13. III. 6,18.
didicit II. 7,70. III. 9,6.
diducat IV. 1,149.
diducere I. 13,19. II. 6,3.
die II. 13,68. 14,22. 19,34. 21,18. III. 3,40. 10,21. IV. 2,16. 6,64.
diebus II. 2,33.
diem I. 14,10. II. 1,46. 7, 58. 8,24. III. 1,36. 9,50. IV. 4,86. 7,26.
dies I. 8,44. 13,25. 15,11. II. 8,34. 12,24.26.54. 13, 33. 14,14. 16,18. 19,20. 21,34. III. 3,12.53. 4,40. 5,20. 8,5. 9,36.70. 10, 32. 16,16. 20,34. IV. 1, 69. 3,61. 4,72. 5,34.58. 6,86.
differat IV. 6,82.
differet I. 4,22, II. 18,73.
differor I. 16,48.
differre II. 7,43.
differtur II. 2,10.
difficile II. 13,64.
digeſta II. 23,3.
digitis II. 1,9. III. 6,26. IV. 11,14.

digito IV. 7,9.
digitos II. 9,23. IV. 8,53.
digitum III. 12,30.
digna I. 13,29. II. 2,44.58. 7,42. III. 21,40. IV. 6,12. 11,101.
dignam IV. 11,59.
digne III. 13,36.
dignior IV. 3,21.
dignum IV. 7,83.
dignus I. 13,34. III. 10,16.
digreſſu I. 15,9.
Dii II. 7,62.66. III. 9,67. 11, 41. 14,25. IV. 1,81. 6, 65. 9,59. 10,37.
dilapſis III. 11,58.
dilata IV. 5,30.
dilexit II. 19,29.
diligat II. 19,69.
dilige IV. 1,117.
dilue III. 15,6.
diluerentur IV. 5,12.
dimiſſa IV. 1,131.
Dindymus III. 21,3.
dira II. 23,68.
diras III. 11,53. 23,37.
Dircaeae III. 15,33.
Dirce III. 13,11.39.
Dircen III. 13,58.
direptis IV. 8,61.
diripuere IV. 7,24.
diris II. 8,1.
diruit IV. 9,14.
diruta II. 21,54. IV. 1,113.
diſcat II. 19,8.
diſce II. 22,22. III. 9,8. 23, 38. IV. 8,1.
diſcedens III. 23,27.
diſcedere I. 12,19. II. 4,9. 6,7.
diſcedis II. 15,1.
diſcere I. 5,20.
diſceſſura IV. 11,35.
diſci III. 12,10.
diſcite II. 17,16. IV. 21,89.
diſco IV. 3,37.
diſcordia I. 2,17. 22,5.
diſcuſſit II. 20,20.
diſcute III. 8,13.
diſerta III. 22,6.
diſpar I. 20,5.
diſpendia II. 18,63.
diſpeream II. 17,9.
diſperſa I. 21,9.
diſpliceat IV. 5,49.
diſponens III. 3,31.
diſſidet I. 12,4.
diſſidium I. 11,28. II. 19, 16.
diſſiluiſſe II. 13,50.
diſtat III. 3,39.
diſtulero III. 14,7.
dites III. 3,1.
Ditis III. 21,4.
diu I. 10,22. 13,16. II. 4,8. 6,2. 19,62.74.
diva II. 11,27.
Divae II. 2,65.
divae II. 21,61.
diverſa IV. 7,56.
diverſae III. 2,33.
diverſas I. 3,31.
diverſos I. 10,15.
dives II. 13,19. 19,24. 23, 98. III. 1,59.
divi II. 2,35.
divideret II. 6,3.
dividit I. 12,10.
divinas II. 20,50.
diviſa I. 12,3.
diviſit II. 24,5.
divite III. 3,26.
divitiae III. 11,26.
divitias I. 6,14.
divitiis I. 14,8. 15. III. 22, 22.
divos III. 9,27. IV. 1,17.
diurna II. 7,44. IV. 9,48.
divum IV. 2,55.
dixerat III. 2,25. IV. 6,55. 9,21.
dixere IV. 4,71.
dixerit I. 20,4.
dixerunt II. 22,21.
dixi IV. 1,85.97.
dixit II. 7,36. 12,6. 14,15. 22,10.39. III. 11,64. 22, 15. IV. 1,50. 4,22.65. 89.
doceat III. 6,22.
docet II. 8,14.
dociles IV. 2,63.
docta II. 2,30. 8,36. 15,12. 21,30. 23,84. 25,79. IV. 5,5. 6,24.
doctae I. 7,11. II. 10,11. III. 22,1.
doctas I. 6,13. III. 20,1.
docte III. 20,28.
docti II. 25,89. IV. 3,36.
docto II. 23,70. III. 18,8.
doctus I. 13,13.
docuiſti II. 7,15.
docuit I. 1,5. 10,19.
Dodona II. 17,3.
dolatus IV. 2,59.
dolebat I. 15,13.
dolebis II. 4,15.
dolentem III. 6,23.
dolentes III. 8,7.
dolere II. 14,4. III. 6,23.
doleres III. 6,35.
dolet I. 16,24. II. 8,18. III. 6,10.
doli III. 5,58.
dolia II. 1,69. III. 15,17.
dolis III. 9,33. 22,18. IV. 7,16.
dolitura I. 15,27.
doliturus IV. 11,75.
dolo II. 7,44.
dolor I. 9,7. 14,18. 18,13. 20,32. 22,6. II. 4,10. 7, 24. 13,32. 18,45. 19, 76.
dolore I. 1,38. 18,26. III. 5,34.
dolorem I. 17,19.
dolores I. 10,13. 18,3. II. 1,59. III. 19,17. IV. 1, 95. 5,71.
dolori I. 7,7. 16,21. II. 13, 13. 19,37. 24,21.
doloris I. 13,9. 16,35.
doluit II. 14,4. 21,11.
domandus II. 25,50.
domat II. 20,52.
domet I. 9,6.
domi II. 17,8. 22,22. 25, 55. III. 10,37.
domibus II. 20,67.
domina I. 4,2. 16,17. II. 2, 20. 7,95. 10,14. 25,14. III. 3,24.
dominae I. 1,21. 3,17. 10, 16. 16,9.28.47. 17,15. II. 3,1. 4,17. 18,54.64. 19,57. 25,1. III. 2,31. 4,2. 5,72. 13,28. 14,1. 19,19. IV. 7,76.
dominam I. 7,6. II. 2,52. 11,21. 13,73.
dominas III. 7,23.
domini II. 25,74.
dominum II. 7,49. 25,16. III. 22.

Digitized by Google

III. 22, 24.
domiti II. 2,14.
domitis IV. 3,67.
domo II. 1,58. 2,18. 5,20. 13,22.50. 14,10. 16,10. 17,12. 19,8. III. 4,22. 8, 20. IV. 11,62.
domos I. 6,4. III. 9,12. 10, 33. IV. 11,40.
domuiſſe I. 1,15.
domum I. 5,20. 19,10. II. 7,38.86. 16,12. 22,20. 23,88. III. 3,48.70. 7,26. 9,28.
domus I. 11,23. 20,34. II. 8,20. III. 1,49.58. 4,15. 6,38. 17,20. 18,9. IV. 1, 9.80. 4,5. 11,32.44.74.
dona II. 2,37. 10,26. 11, 25. 13,4.18. 18,62. III. 2,34. IV. 2,42.
donabitur III. 22,21.
donaſſet I. 17,21.
donec I. 1,5. 3,31. 9,29. IV. 6,85.
donet I. 2,27.
donis II. 13,29. III. 15,13.
Dore III. 7,44.
Dorica II. 7,20. IV. 6,34.
Doride I. 17,25.
Doridos IV. 7,72.
dormiet III. 4,34.
dormire II. 14,19. 24,17.
dormit II. 5,12. III. 20,8.
Doroxanium IV. 5,21.
dorſo II. 23,55.
dos IV. 4,54.90.
dotatae I. 8,35.
dotem III. 17,23. IV. 7,48.
dracone II. 19,10.
Draconis IV. 8,3.
Dryades I. 20,45.
Dryaſin I. 20,12.
dubiae II. 10,45.
dubias II. 20,66. 23,41.
dubio II. 3,4. 4,12.
dubita II. 16,14.
dubius IV. 4,81.
ducam IV. 6,54.85.
duce II. 11,8. III. 7,47. IV. 4,93.
ducebant IV. 1,22.
ducem II. 13,37. IV. 10,46.
ducentur II. 1,58.
ducere I. 1,24. 4,14. 6,2. 9,9. 10,6. 11,5. 15,40. II. 1,18. 10,6. 13,57. 19, 42. IV. 5,9.
duceret II. 22,2.
duces II. 7,29. 8,2. 12,12. III. 3,18.
ducet I. 5,16. II. 1,85. 6, 21. III. 2,40. IV. 7,45.
duci IV. 3,64.
ducibus IV. 10,2.
ducis II. 8,8. III. 9,56. IV. 10,40.
ducit I. 14,10. II. 23,44.
ducite III. 3,8. 20,12.
ducitur III. 4,26. 7,8. 13,7. 40. 22,18.
ducta IV. 1,40.80. 3,34.
ductas IV. 11,47.
ducti III. 1,57.
ductor IV. 10,9.
ductus IV. 6,66.
ducuntur I. 7,1. IV. 6,13.
dulce IV. 11,55.
dulces IV. 2,15.
dulcia I. 8,32. II. 4,17. 23, 18. III. 8,25. 13,10. 19, 8.
dulcior III. 6,29.
dulcis I. 12,6. II. 18,52. 19, 78. III. 5,69. 6,1. IV. 4,5.
dulcius I. 2,14.
Dulichiae II. 11,4.
Dulichias II. 2,59.
Dulichio II. 17,13. III. 3, 39.
dum I. 2,32. 3,45. 4,9. 7, 1. 9,17. 13,5. 14,14.23. 19,25. II. 4,14. 11,11. 12,23.49. III. 5,7. 6,3. 31. 11,52. IV. 1,89.91. 4,25.32. 5,57.61. 6,14. 9,58. 10,23.33. 11,100.
dummodo III. 15,17.
duo I. 20,25. II. 10,35. 18, 41. 20,39. III. 9,23. IV. 1,88.93.
duorum II. 21,41.
duos II. 6,4. 20,30.33. 22, 36.
duplicentur I. 8,9.
duplici I. 3,13. III. 1,22.
dura I. 7,8. 8,6. 15,1. 17, 16. 18,28. II. 1,88. 18, 11.43.60. 19,17. 23,65. III. 1,20. 3,24. 9,20. 15, 16.20. IV. 2,23. 4,52.
durae I. 1,10.
duram I. 7,6.
durare I. 6,11.
duras II. 23,103. III. 22,20.
dure II. 25,44.
duri II. 23,81.
durior I. 16,30. 19,4.
duris I. 3,4. 14,18. 16,18. 22,4. II. 4,7.24. IV. 9, 50.
duritiae III. 10,20.
durius I. 6,18. 15,28. II. 13,65.
duro I. 4,10. 6,36. II. 1,41. 7,14. 13,69. 19,51. 24,10. III. 5,62. 12,8.
duros I. 20,13. II. 25,49.
durum III. 13,29.
durus I. 3,14. II. 10,54. 21, 34. III. 18,3.
dux II. 2,28. 13,20. 20,40. III. 11,40. 20,26. IV. 10, 31.46.
duxerit I. 15,30. IV. 11,88.
duxiſſe III. 1,41.
duxiſſet III. 5,68.
duxiſti II. 7,59.
duxit II. 12,4. III. 9,25.
duxti. I. 3,27.

E.

e I. 3,36. 5,6. 11,8. 21,6. II. 1,6. 4,5. 12,14. 13, 69. 16,8. 18,29. 24,19. III. 2,37. 3,26. 11,6. IV. 1,59. 3,4.28.35. 7,48. 10,42.
ea II. 1,46. 7,74.
eadem II. 7,11. 21,24. 23, 101. III. 4,36.
eam III. 4,9.
eas II. 3,2. III. 10,19. IV. 1,148.
eat I. 4,10. II. 5,30. III. 1, 8. 3,60. IV. 6,6.
ebibat II. 19,11.
ebore III. 20,30.
ebria I. 3,9. III. 2,48. IV. 4, 76. 5,46.
ebur IV. 7,82.
eburna III. 1,50. IV. 6,8.
eburnis II. 1,9.

Digitized by Google

eburno II. 10,21. III. 2,25. 7,15. IV. 2,5.
eburnos II. 18,61.
ecce I. 9,3. II. 22,20. III. 23,15. IV. 7,59.
ecquando II. 7,39.
ecquid I. 11,1. II. 18,58.
ecquis I. 11,6.
edicta II. 6,2.
ediſcere IV. 3,35.
edit IV. 1,121.
edita III. 8,11.
Edonis I. 3,5.
eductos. III. 7,51.
eduximus II. 7,97.
effecerat III. 22,7.
effectu I. 10,28.
effectum III. 7,27.
effoctus III. 22,10.
effingere III. 7,9.
effuge I. 9,30.
effugere I. 21,8.
effugies II. 7,87.
effugit IV. 7,2.
effulto III. 5,64.
effuſa II. 10,56.
effuſis IV. 8,18.
effuſo II. 24,39.
egens III. 19,20. IV. 9,35.
egerat IV. 9,2.
egerit IV. 8,18.
egeſſit IV. 6,34.
eget II. 1,77.
egit I. 10,20. 22,5. II. 2, 28. III. 3,30. 9,10. IV. 1, 32.
ego I. 1,23. 2,25. 3,11. 5, 27. 6,1.11.29. 7,22. 8, 22.31.39.42. 10,15. 12, 11. 13,14.15.19. 15,1. 41. 16,5.47. 17,2. 19,1. 21,4. II. 1,19. 2,9.26. 3, 7. 6,9. 7,5.33. 8,4.23. 9,20. 10,8.9.16.26. 11,9. 25.13,59.68. 14,5.24.37. 15,17.31. 16,11.28.32. 18,34.86. 19,25.26.27. 28.46.48. 20,9.19. 21, 44. 22,33.41. 25,18.58. III. 1,3. 6,17.27. 7,35. 9,7.27. 13,1. 15,21.39. 20,17.24. 23,11.27. IV. 1,77.85.95. 2,3.41.53. 3,70. 4,41.57. 5,59.65. 6,53. 7,44.51.70. 8,33. 70.81. 9,38.47.
egreſſam I. 20,18.
eheu II. 19,23.
ejecto II. 7,34.
ejus IV. 2,35. 6,67.
Elaeae III. 7,17.
Elaei III. 1,58.
elata I. 15,21. IV. 7,7. 8,59.
electa II. 17,12.
Electre II. 11,5.
elegos IV. 1,135.
Eleis I. 8,26.
elevat II. 24,44.
elevet I. 8,12.
elevor II. 25,58.
Elis I. 8,36.
eliſa IV. 6,73.
eloquium III. 21,41.
eludet IV. 1,140.
eluere III. 23,10.
eluſa II. 17,13.
Elyſias IV. 7,60.
emenda III. 14,22.
emendare III. 20,25.
emeritas IV. 5,16.
emeritum IV. 11,98.
emerui IV. 11,61.
emta I. 9,4. II. 16,25. III. 11,34.
emto IV. 5,33.
en I. 1,21. IV. 6,60. 11, 14.
Enceladi II. 1,39.
Endymion II. 12,15.
enim II. 21,5. 23,73. III. 4, 5. 14,19. 15,7.11. 20,3. IV. 4,87.
Enipeo III. 17,13.
Ennius III. 2,6. IV. 1,61.
enſe II. 7,84. III. 12,11. IV. 4,82. 10,46.
enſes I. 21,7.
enumerat II. 1,44.
Eoa II. 14,10. IV. 5,22.
eodem II. 7,88.
Eois I. 15,7. II. 2,53. III. 11,15. IV. 6,81.
Eoo I. 16,24. III. 23,7. IV. 3,10.
Eoos II. 2,54.
eos II. 17,7.
eoſdem IV. 7,7.8.
ephemeridas III. 22,20.
Ephyreae II. 5,1.
Epicure III. 20,26.
Epidaurius II. 1,63.
epiſtola III. 14,1.
equae IV. 5,18.
eques III. 7,1. IV. 3,38. 10, 19.
equi III. 2,2.40. 3,8.17. IV. 1,42.
equidem II. 23,5.
equis I. 8,36. 10,8. II. 7,26. 25,52. III. 1,10. 3,56. 7, 10. 11,16.58. 12,11.18. 14,15. IV. 3,66.
equirem II. 8,17.
equo II. 8,6. III. 1,25. 9, 13.64. 10,22. 21,26. IV. 1,20.90. 2,36. 3,8.10.
equos II. 12,32. 14,12. III. 1,46. 3,14. 21,4. IV. 1, 32. 3,68. 10.38.
equum III. 11,64. IV. 1,53. 10,8.
equus II. 6,16. 25,38. III. 7,42. IV. 1,70. 4,14.35.
eram I. 3,17. 12,7. II. 2,5. 16,26. III. 2,1. 23,14.21. IV. 2,28.59. 8,48.70.
erant III. 11,26. IV. 1,14. 4,13.
eras I. 13,34. II. 2,48. 19, 22.23.24. III. 9,38. 10,16.
eraſas IV. 8,26.
erat I. 10,10. 13,20. 20,33. II. 5,26. 8,16. 10,36. 14,18. 19,1. 20,40. 21,24.55. 22,9.10.23. 23,3.11. III. 2,27. 4,15. 6,29. 13,26. 17,28. IV. 1,8.10.30.36. 4,3.71.81. 90. 6,21.66. 7,33. 8,35. 39. 9,9. 10,10.26. 11,43. 44.
erepta II. 25,2.
erepto. II. 1,13. II. 7,24.
ereptum I. 21,7.
ergo I. 1,15. II. 7,37. 13, 15. 23,21. III. 2,29. 5,1. 19,15. 20,17. 22,1.
Erichthonius II. 5,4.
Eridano I. 12,4.
Eridanum IV. 10,39.
erimus II. 19,35.
Eriphyla II. 13,29. III. 11,57.
eripit II. 18,28.
eripitur II. 7,1.
eris I. 2,31. 4,22. 5,26. 6, 34.

Digitized by Google

34.36. 13,12. II. 6,22. 7, 94. 15,7. 23,78. 25,50. III. 2,24. 4,42. IV. 1,138. 7,94. 11,75.
erit I. 4,18.20. 8,27. 10, 30. 11,20. 12,20. 13,9. 16,21.22. II. 1,6. 2,4. 3, 9.10.14. 4,4.30. 6,14.20. 7,34.78. 8,10. 9,21. 11, 10.26. 12,34.38. 13,56. 58. 15,3.6. 16,34. 18, 80. 19,9.14.16. 20,31.34. 56.58. 21,2.32. 22,33. 23,26.34.72. 25,82. III. 3,22. 4,32. 5,18. 7,43. 10,20.23. 13,11. 14,13. 15,14. 20,9.34. IV. 1,109. 142. 3,4. 5,32. 8,14.32. 74. 9,20. 11,50.72.
eritis I. 18,19.
ero I. 11,26. 19,11. II. 1, 82. 7,4.96. 8,24. 10,14. 11,10. 12,36. 18,20. 19, 46. III. 18,10. IV. 2,22.
errabant II. 25,22.
errabat I. 1,11.
errant II. 18,9.
errantia III. 12,27.
errare II. 1,7.
errat II. 12,29. 25,36. III. 16,10. IV. 7,90.
errata I. 9,33.
erraverat II. 21,25.
erro IV. 9,35.
error I. 13,35. 20,15. III. 13,35.
errore II. 11,3.
errorem I. 20,42.
erroris III. 10,36.
erubuiſſe III. 12,20. IV. 11, 42.
eruit IV. 5,16.
erunt II. 11,24. 20,55. 24, 18. III. 1,56. 6,34. 7,34. IV. 3,6.
Erycina III. 11,6.
Erynnies II. 16,29.
Erythea IV. 9,2.
es I. 9,30. 10,11. 11,17. 13,33. 18,31. 22,7. II. 2, 39. 14,34. 17,7. 18,43. 21,59. 23,117. 24,14.21. 36. III. 1,55. 5,1. 13,21. 22,12. 23,19.
eſca III. 5,8.
eſcas IV. 8,11.
eſcendit III. 3,67.
Eſquilias IV. 8,1.
eſſe I. 3,30. 6,8.18. 8,34. 12,14. 14,18. 19,8. 21, 10. II. 2,32. 5,14.18.22. 7,96. 11,12. 12,40. 13, 36.66.74. 14,6. 15,4. 17,16. 18,38.40.64.72. 86. 19,2.4.12.26.74. 20, 65. 21,48. 22,12.32.34. 23,64. 25,15. III. 3,32. 68. 4,5.38.40. 5,40.48. 6,28. 7,2. 9,47. 12,22. 14,14. 15,7. 16,12. 23,4.6. 22. IV. 1,38.82. 2,12.24. 3,2.42. 4,72.91. 5,10.34. 36.40. 6,76. 7,67. 11, 48.74.88.92.
eſſeda II. 1,86. 23,43.
eſſem II. 19,48. IV. 3,46.
eſſent II. 13,21.
eſſes II. 20,14. III. 12,34. 23,6.
eſſet I. 9,15. II. 1,20. 12, 43. 13,19.
eſt I. 1,19. 2,7.22.26. 4,11. 5,7.9. 7,9. 8,3.24.26.42. 44. 9,18.26.33. 10,14. 18. 12,3.19. 13,27. 15, 15.34. 19,4.26. 20,5.12. II. 1,15.57.76.80. 2,15. 57. 4,1.9.16. 5,32. 6, 1. 7,6.9.25.32.33.69.89. 8,10.12.25. 9,9.18.22. 10,25.46.52. 11,1. 12,3. 13,41.65. 14,10.14.28. 16,25.35. 17,12.13.18, 22.23.36.45.52. 19,3.17. 31.82. 21,7.12.21.51.57. 22,6. 23,19.53.63.71.77. 80.84.102. 24,2.15.26. 35.42. 25,2.3.8.19.21.88. 89. III. 1,38.49. 2,15.17. 21.22.24.26. 3,23. 4,19. 20.35. 5,16.22.46.49.54. 56. 6,19.35.39. 7,5.9.17. 18.36.59. 9,66. 10,5. 11,4.13.14.17.20.41.58. 66. 12,23.28.30. 13,7. 17.30.35. 14,11.18. 16, 22.24. 18,7. 21,15.39. 22,13. 23,1.7.16. IV. 1, 1. 40.44.98.103.131.146. 2,6.21.29.35.41.64. 3,16. 55. 4,13.21.47.93. 6,12. 15.39. 7,3.7.35.38.42. 55. 8,3.15.29.31. 9,36. 67. 10,28.48. 11,32.45. 91.97.99.
et I. 1,4.6.7.12.16.20.22. 23.25.27.32.34. 2,2.10. 11.12.14.17. 3,3.10.13. 21.23.27. 4,5.7.13.15.18. 21.24. 5,2.5.6.15.16.17. 20. 6,8.16.18.20.23.24. 34. 7,8.12.14.19. 8,3.6. 10.13.25.26.32.34.36. 9, 4.7.13.14.20.22.31. 10,6. 8.16.17.27. 11,3.4. 12, 14. 13,6.8.16.17.18.29. 30.31.36. 14,3.4.5.12.21. 15,5.6.13.16.26.30.37.40. 16,7.8.12.22.29.30.32.45. 46.47. 17,1.10.13.14.18. 20,22. 18,1.2.15.18.20. 22.27.28.29. 19,12.16. 23. 20,13.19.26.28.30. 37.41.44. 21,9. 22,1. II. 1,22.24.25.30.31.36.52. 63.65.72.78.79.82.84. 2, 4.5.14.29.31.47.54.57.58. 61.63.68. 3,3.4.6. 4,2.4. 7. 5,10.12.14.15.16.20. 28. 6,20.22. 7,2.20.22. 30.45.49.51.56.60.65.69. 81.82.85.91.92. 8,6.7.8. 10.18.20.21.35. 9,4.6.9. 10.13.23.24. 10,4.12.33. 35. 12,1.6.15.16.28.32. 34.38.42. 13,8.18 19.28. 30.40.41.48.54.70. 14,8. 16.20.24.26.38. 15,7.8. 12.15.18. 19.20.24.26. 16,11.15.29. 17,7. 18, 16.26.42.49.55.56.59.60. 61.66.70.77.82.88. 19,4. 5.7.10.11.12.18.21.24.32. 43.44.47.52.53.55.56.58. 59.84. 20,3.15.22.23. 28.30.32.33.37.38.39.48. 51.52.56.60.61.64.65.69. 71.72. 21,4.6.10.30.31. 34.36.37.53.54.55.62. 22,10.11.20.22.23.27.39. 23,10.12.18.21.34.40.47. 49.60.61.63.66.67.68.74. 88.93.94.101.105.109. 110. 24,10.23.38.40. 25, 6.8.11.32.36.37.42.46.56.

62.68.70.91. III.1,1.9. 11.29.31.41.47.53.54. 2, 3.7.10,12.25.29.30.31.36. 44. 3,2.4.5.8.10.11.16. 17.18.33.43.44.46.52.56. 57.60.61.66.68. 4,15.16. 18.28.29.33.37.40. 5,8. 12.25.34.40.41.50.62.66. 6,2.3.6.12. 7,6.22.24.27. 29.32.33.39.40.44.46.48. 50.52.53.59. 8,4.6.8.12. 14.17.20.22.24.27.30. 9, 2.10.23.25.26.30.32.34. 42.44.46.50.54.60.61. 10,2.6.25.27.28.31.35. 11,2.3.6.7.8.12.19.21.26. 28.31.37.43.44.45. 12,6. 8.13.17.22. 13,4.16.26. 29. 14,1.4.9. 15,18.19. 27.32. 16,3.4.10.12.14. 15.17.21.25.31. 17,7.10. 15. 19,6.13.18. 20,15.18. 31. 21,3.9.15.16.24.37. 38.42. 22,6.10.17.20.23. 24. 23,7.11.18.22.32.34. 36. IV.1,2.8.24.34.35. 44.46.54.68.69.71.72.80. 83.96.104.106.108.112. 114.116.117.124.128.132. 134.138.141. 2,7.14.16. 25.27.35.37.44.49.53. 3, 10.15.20.27.32.34.35.36. 37.41.44.55.58.66. 4,1. 2.19.22.27.29.30.33.34. 47.56.61.65.68.88.89.91. 5,2.3.10.11.14.17.22.28. 29.46.70.71. 6,2.4.5.29. 40.45.50.51.55.70. 7,6. 9.11.16.19.22.34.37.41. 54.63.77.82.90.94. 8,8. 34.38.40.41.50.55.60.64. 80.84.85.88. 9,4.14.16. 21.26.29.32.36.40.46.48. 49.50.54. 10,6.14.16.19. 20.24.27.28.30. 11,15. 16.21.25.26.32.34.39.44. 58.60.61.63.65.67.70.75. 82.83.88.95.101.

etenim II.6,17.

etiam I.1,13. 3,11. 9,17. 14,18. 17,5. II.4,20. 5, 7. 7,17.56.61. 8,29. 12, 19. 14,21.25. 18,36. 19, 54. 21,21.61. 22,6. 25, 35.89. III.11,9. IV.2, 35. 7,33.

Etruſca I.22,6.

Etruſcae II.1,29.

Etruſcis I.21,2.10.

Etruſco III.7,1.

erſi II.15,1.

evadere I.21,1.

Euadne I.15,21. III.11,24.

Evandri IV.1,4.

evantes II.2,28.

Euboico II.20,38.

Euboicos IV.1,114.

evecta III.2,21.

evehar III.5,17.

Eueni I.2,18.

eveniat III.6,20.

eventu IV.2,48.

eventum III.23,38.

everſo IV.3,14.

everſos II.1,29.

everſum IV.10,8.

Eufratem III.9,25.

Eufraten IV.6,84.

evictos IV.7,2.

eum II.22,8. III.18,1.

Eumenidum IV.11,22.

euntem. III.6,13.

evolat II.9,15.

evoluiſſe I.7,16.

Euphraten IV.6,84.

Euphrates II. 8,17. 18,77. III. 3,4.

Europae II.2,46.

Europe II.21,52.

Eurotae III.12,17.

Eurus II.20,35. III.3,52. 13,32.

Eurypyli IV.5,23.

Eurytion II.24,31.

ex I.4,28. 20,2. II.1,52. 58. 8,15. 9,10.12. 13, 18. 18,45. 20,32. 22,42. III. 2,13. 4,10. 5,30. 7, 8.51. 15,6.15. 20,6. IV. 1,62.144. 4,14. 6,40. 8, 8. 10,4.11.

exacta III.8,29.

exactae III.20,30.

exactis I.3,38. III.7,10.

exacto II.11,3.

exactus III.1,8.

exaequat IV.11,31.

exagitet II.7,81.

examine II.23,97.

exanimum II.7,47.

excantare III.2,49.

excepi II.20,10.

excepta I.15,2.

exciderent I.15,36. IV.7, 15.

exciderint III.23,20.

excidet III.1,64.

excidit III.5,7. IV.4,20. 7,96.

excipere II.15,24.

excipiens II.23,96.

excipit IV.8,62.

excludi II.19,38.

excludor II.22,41.

excluſa III.23,35.

excluſi I.16,8.

excluſis III.14,20.

excluſum I.5,20.

excubat II.23,61.

excubiae IV.1,145.

excubias I.16,14. II.21,61. IV.4,77.

excultas IV.1,130.

excuſſis II.13,27.

excutit IV.6,52.

exeat III.3,59.

exemit III.16,27.

exempla II.7,13.

exemplis III.7,22.

exemplo II.2,52. 12,27. III.9,8. IV.1,136.

exemplum IV.1,109. 10,5.

exequiis I.19,4. III.1,24.

exercent III.2,34.

exercet I.1,33. III.12,3.

exhauſtae III.11,2.

exhauſto IV.9,63.

exhibuit IV.11,54.

exiget I.13,10.

exigis III.19,3.

exiguo I.12,12. II.1,82. 10,33. III.1,31. 7,36. IV.1,59.

exiguum III.7,14.

exiles II.18,21.

eximii IV.9,70.

exitium II.18,4. III.21,32.

exitus II.20,58. III.3,69.

exorabilis II.23,63.

exoranda III.16,23.

exorato IV.11,6.

exoriens III.3,49.

exornabat IV.5,19.

expenſo II.3,6.

experiar IV.4,63.

expe-

experiare II. 19,13.
experiere II. 12,18. IV. 6, 50.
expercecta IV. 5,71.
experta II. 17,18. 18, 23. III. 11,66. 13,30.
expertae I. 3,18. III. 3,7.
expertos I. 20,14.
expertus II. 25,3.
expletis III. 9,63.
explevi II. 13,60.
explicat IV. 1,99.
expugnant III. 11,9.
expulit I. 3,36.
exquiliis III. 22,24.
exſectis III. 4,28.
exſequiae II. 10,24. IV. 5, 69.
exſequias IV. 11,68.
exſequiis IV. 7,5.
exſerto I. 20,44.
exſpectando II. 7,46.
exſpectans III. 2,20.
exſpectat II. 22,13.
exſputare IV. 5,67.
exſtat II. 23,23.
exſtincti II. 10,34.
exſtincto II. 21,36.
exſtinctos IV. 4,43.
exſtiterit III. 4,42.
extra IV. 1,24.
externae IV. 8,83.
externis I. 2,20.
externo I. 3,44. II. 14,26. 15,16. 23,87.
externos IV. 1,17.
extinctum II. 1,63.
extollens II. 20,11.
extrema I. 4,11. 20,29. II. 8,11. III. 1,60. IV. 11, 97.
extremae I. 6,26. IV. 7,4.
extremas I. 1,29. II. 16,17. III. 6,1. 12,7.
extremi II. 8,34.
extremis I. 20,50. II. 8,21. III. 5,9.
extremo I. 11,6. 17,23. 19, 2. II. 13,40. 19,34. 21, 18. III. 20,8.13.
exvelatus III. 13,3.
exuit IV. 6,70.
exuitur IV. 8,69.
exurere III. 6,7.
exuſtae III. 10,26.
exuvias II. 11,28.
exuviis IV. 1,116. 8,63. 10, 6. 11,43.

F.

Fabii III. 2,9.
Fabius IV. 1,26.
fabor IV. 4,2.
fabricata III. 21,3.
fabula II. 10,14. 18,81. 23, 76. III. 3,67. 13,45.
fac III. 6,8. IV. 4,64. 5,34. 11,94.
face II. 7,20.
facem I. 3,10. IV. 3,50. 6, 30. 11,46.
faces I. 13,26. 16,8. II. 2, 24. 6,8. III. 14,16. IV. 4, 68.
facere II. 23,107.
faceres III. 10,4.
facerent IV. 1,96.
faceret II. 6,11. 14,8. 23, 86.
faceretis IV. 9,43.
faciam III. 14,5.
faciant II. 7,62. III. 14,25.
facias IV. 2,55.
faciat I. 6,15. 12,2.
facibus IV. 11,33.
facie III. 2,38. IV. 4,19. 7, 38.
faciebat IV. 2,7.
faciem I. 15,6. II. 2,67. 25, 1. III. 21,14.36. IV. 4,24. 11,78.
facies I. 2,21. II. 2,19.49.55. III. 12,31. 16,27.
faciet III. 1,20. 10,17.
facile II. 4,13. 7,69.
faciles I. 9,23. II. 1,10. 17, 15. 25,76. III. 7,28.
facili I. 1,31. 13,22. 14,10. 20,47. IV. 10,4.
facilis I. 9,15. 11,12. 18, 85. 22,33. IV. 8,40.
facis II. 25,79.
facit II. 1,4. 23,100. III. 14,26. IV. 5,29. 6,1.
facite I. 1,22. IV. 1,87.
faciunt II. 13,51.
facta I. 1,16. II. 5,6. 7,46. 16,24. 18,39. 20,14. 24, 14. III. 2,3.26. 11,4. 23, 2.36. IV. 1,6.73. 3,4. 8, 50.82. 9,39.68. 11,62.
facte II. 12,2.
facti II. 23,22.
facto III. 4,21. IV. 11,66.
faculas II. 22,5.
factura IV. 4,41.
factus IV. 5,49.
fagus I. 18,20.
falce II. 15,12. IV. 2,59.
falcem IV. 2,25.
Falernis IV. 6,73.
Falerno II. 24,39.
fallacem III. 11,64.
fallaci II. 3,7. 18,64. IV. 4, 48.
fallacia I. 1,19. IV. 7,23.
fallacibus II. 4,5.
fallax II. 13,62.
fallax II. 25,35. IV. 1,135. 11,24.
falle IV. 11,76.
fallebam I. 3,41.
fallenda IV. 5,72.
fallere I. 13,4. IV. 1,146. 4, 92. 5,14.
falleris II. 18,22. 23,51.
fallet II. 25,23. IV. 3,5.
fallis III. 4,3.
fallit I. 4,16. III. 5,50. 12, 5.
fallitur IV. 1,83.
fallo II. 16,16. IV. 7,53. 11, 27.
fallunt III. 12,27.
falſa I. 8,29. II. 7,43. 11,6. III. 17,12. 23,1.
falſis I. 19,9.
falſo I. 2,19. II. 12,31.
falſos II. 5,7.
Fama II. 25,94. III. 1,9.
fama I. 7,9. 11,17. 13,5. 15,22. II. 2,51. 7,9. 10, 37. 18,57. 23,77. III. 2, 17. 7,8. 10,9. 18,8. IV. 2,19. 11,29.98.
famae I. 16,11. II. 4,29. 14, 37. 23,71. III. 7,33. IV. 8,20. 11,12.
famam III. 21,20.
famem IV. 3,22.
famulam III. 13,15.
famulos III. 9,30.
fana II. 15,10. IV. 9,34.
fantem III. 5,19.

famum II. 5,27.
fas I. 12,19. II. 10,52. III, 10,5.
faſces II. 13,11.
faſcia IV. 9,49.
faſtigia II. 23, 11.
faſtu I. 7,25.
faſtus I. 1,3. 13,27. 18, 5. II. 11,13. 19,61. III. 11, 10. 15,3. 17,11. 23,35. IV. 5,42.
fata I. 6,30. 7,4. 14,14. 17, 11.19. 19,2.17. II. 1, 17. 81. 8,24. 10,39.47. 12, 23.54. 18,19. 21,27.28. 25,39. III. 7,56. 10,21. 21,38. IV. 8,25. 9,65. 11,56.63.96.
fatales III. 23,37. IV. 1,93.
fatalia III. 3,11.
fatebar III. 23,12.
fatere I. 9,33.
fateri II. 20,3.
fatetur II. 19,59.
fati I. 19,12. II. 10,20. 21, 39.
fatigas II. 16,3.
fatigat II. 18,49.
fatiges IV. 11,77.
fatis III. 5,43.
fato II. 21,33.
fatorum IV. 7,51.
fatum II. 1,88. III. 11,63.
faucibus III. 3,65.
fave IV. 1,67.
favebat IV. 6,20.
faventia IV. 6,1.
favet IV. 6,40. 9,71.
favilla I. 9,18. 19,19.
favillae II. 1,87. IV. 4,67.
Faunus IV. 2,34.
favore IV. 6,12.
fauſta III. 3,9.
fauſtos III. 8,4.
fautor III. 7,57.
fax III. 11,17. IV. 3,13. 11, 10.
fecerat IV. 9,24.
fecere I. 9,7. IV. 1,83.
fecerit II. 10,31.
fecerunt IV. 7,20.
feci II. 7,35. IV. 9,47.
feciſti III. 23,36. IV. 7,77.
fecit I. 17,14. 20,48. II. 1, 15. 9,6. 22,18. 23,101.
fefellit II. 2,6.
felicem II. 12,1. 13,67. 23, 99.
felices I. 18,7. IV. 1,105.
felici I. 8, 19. 16,33. 17, 26.
felicia III. 20,13.
felicibus III. 8,11.
felicior II. 24,43.
felicius III. 17,25.
felix I. 7,3. 10,29. 12,15. 13,35. II. 5,15. 7,46. 13,28. 22,42. 25,71.73. III. 4,41. 10,15. 11,15. 25. IV. 1,48. 3,43. 4,3. 67.
femina I. 1,30. II. 1,57. 5, 16. 7,42.70. 10,10. 12, 28. 14,2. 19,62.84. 23, 4. III. 6,10. 9,1.30. 12, 7. 13,9. IV. 6,57. 8,55.
feminea II. 7,73. IV. 6,22.
femineae IV. 9,25.
femineas III. 9,58.
feminei IV. 11,97.
feneſtra IV. 7,16.
feneſtrae III. 19,19.
feneſtras I. 3,31. II. 15,5.
fera III. 1,45. IV. 4,59.
ferae III. 15,16.
feram II. 10,26. IV. 1,77.
ferant II. 5,8. III. 7,46.
ferar III. 7,60. 15,20.
feras I. 1, 12. II. 10,6. 15, 19. III. 1,41. IV. 9,40.
ferat II. 18,54. 19,10. 20, 44. IV. 3,40. 5,50. 11, 49.
fercula IV. 4,74.
ferebant II. 13,67. IV. 10, 47.
ferenda IV. 11,72.
feres I. 4,17. II. 15,13. IV. 5,54.
Feretri IV. 10,1.45.48.
feri IV. 2,52.
feries III. 15,32.
ferimur IV. 7,89.
ferire I. 1,12. III. 2,50.
ferit II. 9,11. IV. 5,44. 8, 66. 10,46.
feroces II. 2,13.
feros I. 5,12. III. 9,11.
ferox III. 9,13.
ferratam II. 16,12.
ferre I. 5,5.27. 8,8. 20,28. II. 10,16. 13,45. 14,20. 19,26. 23,40.68. 25,18. III. 1,4. 6,30. 9,42. IV. 2,40.
ferrea II. 7,36.
ferret II. 20,47.
ferreus II. 19,56. III. 10, 12.
ferri II. 4,1. III. 5,59.
ferro I. 16,30. II. 7,88. 25, 13. III. 7,55. 16,25. 21, 21. 23,11.
ferrum I. 1,27. II. 12,43. IV. 1,111. 5,9.
ferte I. 1,29. IV. 11,83.
fertilis I. 22,10. IV. 6,76. 8,14.
fertur II. 2,63. 12,13. III. 12,20. IV. 4,70.
fervere II. 7,20. 21,6.
fervida III. 15,13.
ferunt I. 20,17. II. 2,14. III. 1,44.
ferus II. 18,31.34.
feſſa I. 3,5.42. III. 20,19.
feſſi III. 23,17.
feſſo IV. 9,66.
feſſos IV. 9,4.
feſſus III. 10,8. IV. 9,4.
feſto IV. 4,81.
feſtus IV. 4,71.
fiam II. 12,39. IV. 2,23.
fiant II. 14,31.
fiat II. 7,98. 13,46. III. 10, 10.
fibra IV. 1,100.
ficta I. 18,26. III. 3,67. 22, 14.
fictilibus IV. 1,5.
fictilis III. 2,30. IV. 4,16.
fida III. 11, 24. IV. 3,46. 4,8.
fide I. 4,16. 10,14. 12,8. IV. 1,82. 6,57.
fidele II. 1,36.
fideles III. 22,9.
fidelis II. 25,3.
fideliter III. 23,23.
fidem I. 18,4. II. 13,74. 16, 4. 19,28. III. 4,6.20. 5, 50. 10,38. 19,14. 22,4. 23,24. IV. 1,88. 4,85. 5, 27. 7,53.
Fidenas IV. 1,36.

fides I. 18,12. II. 16,18.34. 20,27. III. 6,19. 7,34. 11,49.61. IV. 1,94.104. 3,11. 6,60. 7,61.
fido III. 10,6.
fidos II. 20,30.
fiducia III. 23,1.
fidus III. 18,9.10.
fieres I. 15,24.
fieret II. 13,22. IV. 8,27.
fieri II. 4,6.
fiet II. 19,39.
figam II. 11,25.
figere II. 15,24.
figite II. 7,77.
figura II. 14,29. 19,27.79. 23,31. III. 17,21. 23,5.
figurae I. 2,7. III. 18,1.
figuram II. 24,13.
figuris I. 4,9. II. 5,25. IV. 2,21.
fila IV. 1,74.
filia I. 2,18. III. 10,30. IV. 11,93.
filius II. 14,23.24.
findere III. 3,2.
findo III. 7,35.
finem II. 12,29. III. 1,16.
fines II. 15,8. III. 3,59.
finge III. 8,14. 16,17. IV. 1,135.
fingere I. 12,1.
fingenti III. 3,29.
fingis II. 5,7. III. 9,3. 18,5.
fingit II. 19,17. III. 1,23.
finibus II. 1,49. IV. 10,10.
finis I. 12,20. 16,21.
finit IV. 7,1.
finitimo IV. 3,59.
finxit II. 17,1.
firma III. 7,50.
firmant IV. 1,88.
fiſſa IV. 7,21.
fiſtula IV. 4,6.
fit III. 14,20. 15,4. IV. 10, 36.
fiunt II. 13,5.
fixa I. 3,34. III. 7,26.
fixit II. 10,2. III. 13,14.
fixum III. 22,7. IV. 1,141.
fixus I. 3,19.
flabella II. 18,59.
flabra II. 20,70.
flagitio II. 25,12.
flagrans I. 13,23. III. 17,13.
flagrantes III. 9,9.
flagret II. 2,43.
flamine II. 7,71. III. 3,51.
flamma II. 25,86. III. 1,61. 6,7. 8,20. 17,5. IV. 1,44. 6,29. 8,43.
flammae III. 11,21. IV. 7, 32.
flammam II. 20,67.
flammantis IV. 4,75.
flammis IV. 4,92.
flare III. 2,42.
flatus II. 19,67.
flavas IV. 4,18.
flavis II. 7,50.
flavo II. 13,44.
flebis I. 7,18. II. 4,8. 10, 51.
flebit II. 13,74.
flebo III. 7,37. 23,27.
flectant II. 24,24.
flectere I. 8,39.
flectit III. 7,14.
flectitur I. 19,24.
flemus II. 6,2.
flendi I. 18,6.
flendo I. 18,15.
flendum III. 10,13.
flens III. 5,9.
flentes II. 7,65. IV. 11,99.
flenti III. 19,19.
flentibus IV. 11,73.
flentis III. 10,31.
fles II. 16,1.
flere I. 5,30. 9,10. 12,15. 13,16. III. 4,9. 5,70. 23, 26.
fleret II. 20,8.
fletibus I. 4,23. 5,15. 16, 48.
fletis II. 20,65.
fletum I. 15,40. III. 23,27. IV. 1,113.
fletus II. 13,31. III. 14,8.
fleverat I. 15,10. 20,16. II. 11,6.
flevit II. 13,54. III. 5,57. IV. 4,27.
flexit III. 1,46.
flexos IV. 6,35.
flore III. 8,16. IV. 3,57.
florem I. 20,40.
flos IV. 2,45.
fluant IV. 6,72.
fluat IV. 3,37.
fluctibus II. 20,5.
fluctus II. 23,105. III. 5,19. 65. IV. 6,46.
fluent III. 3,4.
fluente III. 15,32.
fluentes II. 2,23.
fluentis III. 13,27.
fluis III. 21,23.
fluit II. 22,26. III. 2,2. 21, 2. IV. 9,60.
fluitantia III. 16,13.
flumina I. 15,29. 20,7.43. II. 12,33. 13,61. 15,25. 30. 20,23. 21,20. 23,48. III. 1,26.42. 9,51. 17,6.
flumine I. 9,16. II. 3,11. 8, 30. III. 2,15. 7,36. 15, 27. IV. 9,5.36.63.
fluminis I. 20,10.
fluxere II. 23,109.
fluxerit IV. 1,60.
focis I. 1,20. II. 1,56.64. III. 11,42. IV. 5,26.
foco II. 21,36. III. 4,16. IV. 4,42. 5,68.
focos II. 1,29. 15,14. III. 16,12. IV. 2,4. 3,58. 5, 64. 6,2. 9,10. 11,42.54.
focum IV. 6,6.
focus IV. 1,10.
foeda III. 9,45.
foedavit II. 7,51.
foedera III. 19,5. IV. 3,69. 8,71.
foedere III. 19,11.15. IV. 6, 79.
foederis IV. 7,23.
foedo II. 13,24.
foedus II. 7,73. IV. 4,58.
foeni IV. 4,75.
foeno IV. 1,19. IV. 2,25.
foenore I. 7,26. III. 1,22.
foeta IV. 9,22.
foetae IV. 5,18.
folia II. 2,22. 7,72. 12,51. IV. 1,62.
foliis II. 16,6.
fonte III. 1,3. II. 51. IV. 4, 14.
fontem IV. 4,7.15.
fontes I. 18,27. II. 8,29. IV. 9.25.59.
fontibus I. 20,50. III. 2,5.
fontis I. 20,24. III. 17,6. IV. 9,35.

fore I. 9,2.
forent I. 10,20. II. 19,47. 22,28. IV. 5,72. 9,11.
fores I. 10,16. II. 1,26. 4, 22. 5,2. 13,72. III. 1,31. 5,72. 12,33. 15,37. IV. 9,14.32.
foret I. 17,24. II. 12,46. III. 6,36. 23,8. IV. 6,65.
foribus I. 3,36. 16,18. 18, 24.
foris I. 6,20. II. 22,14.
foro III. 7,24. IV. 1,134. 10,28.
forma I. 2,24. 4,11. 19,15. II. 2,42. 4,28. 14,28. 16, 19. 19,39.80. 21,16.57. 22,30. 23,114. 24,33. III. 8,17. 9,16. 18,7.
formae I. 2,8. II. 10,9. III. 1,56. 7,13. 9,17. 23,1. 32.38. IV. 2,61.
formam I. 4,5.
formare I. 3,23.
formas II. 21,53. IV. 2,1.47.
formica III. 11,5.
formoſa I. 2,9. 15,8. 17,25. II. 2,17. 14,33.34. 15, 25. 21,2.29. 24,36. 25, 91. III. 6,35. IV. 4,30.
formoſae I. 19,13. II. 21,15.
formoſam II. 7,23. 19,2.26. 25,4.
formoſarum II. 21,49.
formoſas II. 18,20.
formoſe II. 2,27.
formoſi I. 4,7.
formoſior II. 22,25. III. 22, 13.
formoſis I. 20,41. II. 13,26. 21,12. 23,76. III. 6,6.
formoſius I. 2,11.
formoſo IV 4,50.
formoſos I. 18,12.
formoſum I. 20,52. II. 10, 55.
formula IV. 8,74.
foro II. 18,82. IV. 4,12. 5, 52. 11,22.
fors & II. 7,33.
forſit *ibid.*
forſitan II. 7,60. 12,54. III. 18,6. 22,11.
forte I. 5,9. 15,28. 19,3. II. 1,85. 2,36. 7,97. 10, 15. 11,31. 13,35. 14,4. 18,11.39. 20,7.13. 21,27. III. 11,44. 21,5. IV. 5,31. 7,71. 10,31.
fortem II. 7,26.
fortes II. 8,7. 25,62.
forti IV. 10,35.
fortia I. 5,14. III. 10,2. IV. 9,39.58.
fortis I. 8,6. III. 2,40.
fortiter I. 1,27.
Fortuna I. 6,25. 15,3. III. 5,47.
fortuna I. 17,7. 20,3. II. 21,57. 25,55. III. 1,59.
fortunam III. 7,2.
fortunata III. 1,55. 18,9.
forum IV. 2,6. 8,76. 9,20.
foſſam IV. 5,11.
foveat II. 18,37.
fovit II. 14,11.
fracta II. 19,64. 20,1. III. 5,31. 9,62. 23,30. IV. 6, 58.
fractas III. 9,47.
fracto III. 9,4. IV. 7,34.
fractos II. 7,19.
fractus II. 13,60. 25,34. III. 20,33.
frange IV. 5,28.
frangere II. 7,12. 24,25. III. 17,10.
fragiles IV. 7,12.
frangit IV. 6,51.
frangitur II. 14,2. 21,4. III. 11,60.
frater II. 14,23.24.
fraternae I. 7,2.
fraterni IV. 4,39.
fraternis II. 25,52.
fratrem IV. 11,65.
fratres I. 15,15. 20,25. II. 22,19. III. 2,7. 12,20. IV. 11,21.
fratri II. 20,9.46.
fratrum IV. 1,10.
fraudate III. 6,39.
fraude II. 16,3. III. 17,24. IV. 7,63.
fraudes II. 7,69. III. 4,38. 10,27. IV. 6,9.
fregere III. 5,55.
fregerit II. 4,22.
fregit IV. 11,40.
fremitu II. 13,37.
frena III. 17,3. IV. 8,22.
frenis IV. 10,19.
frequenti III. 14,25.
freta III. 3,2. 5,14. IV. 6, 41.
fretus I. 8,42. IV. 10,32.
frigida I. 16,24. 18,27. II. 18,12. III. 21,1. IV. 7,6. 66. 10,18.
frigidus II. 20,36.
frigore IV. 3,48.
frigus II. 18,60.
fronde I. 20,22.
frondes III. 17,16.
frondibus II. 24,11. III. 11, 31. IV. 9,29.
fronte I. 3,21. 10,23. II. 14, 36. 18,12.
frontem II. 1,7. III. 9,15. IV. 2,25.
fronti IV. 2,46.
frontibus II. 18,9.
fruar II. 1,48.
fruare I. 10,28. II. 7,62.
fructu III. 19,20.
fructum II. 12,49. IV. 2,11.
fruge IV. 2,14.
frui II. 1,48.
fruſtra I. 7,19. II. 9,5. 10, 57. 11,21. 18,3. III. 1, 13. 10,37.
fuat II. 24,20.
fuco II. 14,27.
fueram I. 12,11. 16,1.
fuerant II. 10,38. 22,7. III. 22,11.
fueras II. 20,3.
fuerat II. 2,44. 5,3. 21,23. III. 5,43. 6,1. 11,38.
fuere II. 7,60. III. 5,30. IV. 1,52. 7,50.
fuerint IV. 8,13.
fueris II. 10,28.
fuerit I. 4,9. 19,15. II. 25, 37. III. 8,29.
fuerunt I. 11,29. IV. 5,69.
fuga I. 20,28. II. 23,53. IV. 9,54.
fugabimus II. 24,19.
fugae II. 1,28. III. 2,48. 7, 54. IV. 2,54.
fugaci IV. 6,63.
fugacis III. 3,17.
fugam II. 13,40.
fugantes III. 2,11.

Digitized by Google

fugari III. 20,5.
fugarit IV. 8,1.
fugas II. 7,19.
fugata III. 15,22.
fugate III. 21,30.
fugere II. 18,30.
fugiam II. 8,4.
fugias II. 23,54.
fugienda II. 18,51.
fugiendo I. 1,9.
fugiens IV. 6,15.
fugient I. 5,17.
fugis II. 23,52.53.
fugiſſe I. 17,1. III. 10,31.
fugiſti III. 9,51.
fugit I. 8,38. 12,12.
fui II. 7,33. IV. 8,36. 9,50.
fuimus I. 12,9.
fuiſſe II. 17,8. III. 2,12. 7,60. IV. 11,36.
fuiſſes I. 15,35.
fuiſſet II. 11,15. 25,11.
fuiſti II. 2,47.
fuiſtis IV. 10,27.
fuit I. 3,46. 6,22. 11,26. 12,20. 17,15.16. II. 1,88. 2,46.50. 7,30.66. 8,36. 9,1. 12,10. 13,26. 14,6. 18,26.51. 19,51.53. 22,24.42. 23,2.74.76.90. 108. 24,6. III. 2,38. 5,20. 9,49.55. 10,3. 11,27.65. 17,15.28. 18,4. 21,18. 22,8. IV. 1,2.6. 17. 4,9. 7,8.74. 8,16.56. 10,19. 11,29.
fulcire I. 8,7.
fulcite IV. 11,95.
fulcra IV. 8,68.
fulcro II. 10,21. IV. 7,3.
fulgeat IV. 3,51.
fulgebat IV. 10,21.
fulgentem II. 1,5.
fulmina II. 13,50. 18,27. 25,54.
fulminat IV. 8,55.
fulmine III. 15,21.
fulminis II. 13,52.
fulta III. 1,49. IV. 11,32.
fulva II. 2,57.
fumida III. 16,2.
fumo IV. 4,25.
fundae IV. 3,65.
fundantur IV. 6,73.
fundens III. 15,38.
fundere II. 7,2. IV. 2,63. 10,42.
fundis IV. 10,8.
fune III. 5,24.62. IV. 7,17. 11,51.
funem IV. 3,21.
funera I. 22,4. II. 1,58. 7,10. 23,14. 25,38.90. III. 9,37. 14,21. 15,10.24. IV. 1,93. 11,5.
funere I. 17,21. IV. 7,27.
funeris II. 8,34. 10,18.24. 34. 20,59. III. 11,15. 13,46.
funeſta II. 6,12. 16,5.
funeſto III. 4,30.
funeſtum II. 21,38.
fungere IV. 11,71.
funibus I. 14,4.
funis I. 8,11.
funus I. 17,8. 19,3. II. 1,79.
furabor IV. 2,31.32.
furem IV. 9,13.
furiae III. 3,63.
furibunda III. 6,3. IV. 8,52.
furiis IV. 4,66.
furis IV. 9,14.
furit III. 3,62. 21,28. IV. 6,56.
furor I. 1,7. 13,20. 18,15. III. 11,65.
furores I. 5,3.
furoris I. 4,11.
furta II. 2,56. 18,78. 23,18. IV. 7,15. 8,34.
furtim II. 7,92.
furtiva I. 3,24. III. 11,33. IV. 5,69.
furtivas I. 16,20.
furto IV. 9,8.
furtum II. 23,51.
furvae IV. 11,3.
furvum IV. 7,27.
fuſa II. 13,24. 15,30.
fuſca IV. 6,78.
fuſcina III. 5,16.
fuſcis II. 24,15.
fuſco II. 19,78.
futura I. 8,26. 19,18. II. 2,18. 7,89. 14,22. III. 1,16. IV. 4,80.
futurus III. 12,18.

G.

Gabii IV. 1,34.
Galatea I. 8,18. III. 1,45.
galea III. 10,8. IV. 3,44. 10,20.
galeritus IV. 1,29.
Galeſi II. 25,67.
Galla III. 10,4.15.22.38.
Gallam III. 10,1.19.
Galle I. 5,31. 10,5. 13,2. 4.16. 20,1.14.51.
Gallica III. 11,54.
Gallicus II. 10,48.
Gallos II. 23,13.
Gallum I. 21,7.
Gallus II. 25,91. IV. 1,91.
garrula II. 18,73. III. 22,18. IV. 7,38.
gaude III. 6,35. IV. 6,83.
gaudeat II. 3,10. 7,80. III. 1,40.
gaudebam I. 3,23.
gaudebat II. 7,55. IV. 1,21.
gaudent III. 11,21.
gaudentia III. 12,9.
gaudere I. 21,5. II. 19,1.
gaudes III. 5,31.
gaudet I. 12,16. 14,15. II. 1,8. III. 4,23. IV. 8,63.
gaudia I. 4,14. 8,29. 12,18. 13,24. 14,13. 19,9. II. 21,9. 14,17. 19,70. III. 6,30.
gaviſa II. 6,1.
gaviſus II. 11,1.
gelida I. 8,2.
gelidis II. 10,29.
gelu I. 16,24. III. 13,26. IV. 3,39.
gemat II. 5,23.
gemere II. 19,52.
gemina IV. 7,55.
geminae II. 2,24.
geminas II. 18,25. III. 14,3.
geminaſſe IV. 11,65.
geminos II. 18,42. IV. 1,85. 6,25.
gemitu I. 21,3. IV. 11,58.
gemma I. 14,12. II. 18,10. III. 3,26. 4,12.
gemmas II. 13,17.
gemmea III. 16,20.

Digitized by Google

gemmiferi III. 3,2.
gemmis I. 2,21.
gemuit IV. 3,59.
genae III. 10,26.
genas II. 14,8. IV. 5,16. 8, 26.
generi III. 14,18.
generoſos IV. 11,61.
genis IV. 11,76.
genitore III. 5,33.
genium IV. 8,69.
genus I. 20,31. III. 16,11.
gente III. 21,40.
gentes I. 1,29. II. 6,6. III. 3,67.
gentis II. 1,29.
genu III. 7,6. 13,34.
genuit I. 22,10.
genus I. 22,1. II. 2,61. III. 11,23. IV. 10,41. 11,95.
geram II. 16,32.
gere II. 21,33.
gerentem III. 21,7.
gereres III. 11,57.
Gerionae III. 21,9.
gerit II. 9,16. III. 6,32.
geſa IV. 10,42.
geſta III. 16,14.
geſtu II. 18,5.
Getae IV. 3,9.
Getas IV. 5,44.
Gigantea I. 20,9.
Gigantum III. 3,61.
glaciem IV. 3,48.
glaucidos IV. 3,55.
Glaucus II. 20,13.
gloria I. 8,46. II. 1,84. 2, 39. 6,17.18. 9,22. 13, 41. 17,9. III. 7,9.18. 9, 62. 10,3. 13,39. IV. 3, 63. 10,3.
gnati IV. 1,43.
gnatos II. 6,13.
Gnoſia I. 3,2. II. 9,10.
Gorgone IV. 9,58.
Gorgoneo III. 2,32.
Gorgonis II. 2,60. 19,53.
graciles II. 10,3.
gradibus I. 16,42. IV. 1,9.
gradu I. 13,8. II. 3,6.
gradum IV. 10,36.
Graecia II. 5,2. 7,55. III. 5, 56. IV. 1,116.
Graja III. 6,29. IV. 8,38.
Grajas II. 23,117.
Graji II. 25,65.
Grajis III. 21,37.
Grajo III. 7,41.
Grajos III. 1,4.
Grajum II. 7,13.
gramina II. 1,74. IV. 2,26.
gramine II. 1,55. 22,17.
grandaevi II. 19,42.
grandia III. 7,4.
grata I. 20,34. II. 2,62. 19, 47. 25,40. III. 3,70. 15, 24. IV. 2,60. 3,55.72. 8,30. 11,100.
gratia I. 2,29. II. 16,26. 24, 20.
gratior I. 13,30. 19,16.
gratiſſima I. 2,31.
gratus I. 12,7.
gravanda III. 2,22.
gravare III. 5,36.
grave I. 5,19. 9,9. IV. 1, 106.109. 7,33.
graventur II. 1,70.
graves I. 6,6. II. 20,4. 22, 16. III. 7,56.
gravi III. 6,10. 20,2.
gravibus I. 16,13. III. 8,28.
gravior II. 8,13.
graviora IV. 7,37.
gravis I. 12,14. II. 7,74. 14, 18. 16,16. 19,4. 23,60. 25,47. III. 3,45. 12,24. 23,31. IV. 3,24.
gravitate II. 16,14.
graviter I. 3,43.
gravius I. 4,25. II. 16,1.
greges III. 15,24.
gregibus III. 6,13. IV. 9,67.
gremio II. 10,11. III. 6,32.
gula IV. 10,44.
gurgite I. 17,14. II. 12,34. 20,11. III. 5,37.
gutta IV. 1,144.
guttura IV. 5,64.
Gygaeo III. 9,18.
gymnaſii III. 12,2.
gyros III. 2,21.
gyrum III. 12,11.

H.

habe IV. 5,39.
habenda III. 11,62.
habenis III. 1,13.
habent III. 11,19. IV. 7,88.
habentis III. 15,19.
habere I. 1,8. 3,40. 4,81 18,8. II. 12,30. 13,58. 18,60. 24,9. III. 3,43. 4,6.22. 5,68. 9,6.66. 14, 30. 17,4. 22,4. IV. 7,14. 78.
haberet II. 20,7.
habes II. 18,58. IV. 4,94.
habet I. 18,19. II. 17,4.10. 18,14. 19,62.74. 21,56. 23,22. III. 5,22. 14,10. 19,12. IV. 1,26.37. 2,50. 11,67.
habetur II. 1,80.
habitare II. 9,17. 10,4. 13, 20. III. 13,17. 22,24.
habitura III. 13,40. IV. 7, 48.
habui IV. 11,13.
habuiſſe II. 9,2. 19,28. 21, 8. III. 6,22.
habuit II. 11,22. IV. 1,12. 7,7.
hac I. 3,14. 11,18. 12,19. 15,2. II. 1,58.66. 2,43. 44. III. 4,36. IV. 1,36. 2, 7. 3,70. 8,1.
hactenus IV. 1,119.
Hadriaci III. 20,17.
Hadriae I. 6,1.
hae IV. 3,11.
haec I. 4,11.17.19. 7,9.13. 9,18. 13,9.11.13. 16,13. 45. 18,1. 21,6.10. II. 1, 3. 2,14.35.36.42.55. 4, 3.25. 7,32.63. 8,23. 9, 22. 10,13.37. 11,23.24. 12,39.47. 13,41.45.51. 15,23. 18,51.73. 19,22. 82. 21,24.26.47. 22,13. 23,98.101. 25,81.85.87. 89. III. 2,35. 3,21. 4,4. 19. 5,9.19. 7,45. 9,55. 67. 10,10. 11,9. 14,7. 15,39. 19,9. 21,39. 22, 11.23. 23,11. IV. 1,5. 102.135. 2,5.58. 3,1.4.11. 18.25.36. 4,50.90. 7,36. 65.95. 9,59.66.69. 10, 15 11,70.97.
haeccine I. 17,8.
haedus II. 15,14. 25,70.
Haedus II. 20,56.

Digitized by Google

Haemon II. 7,83.
haerebam I. 3,19.
haerentes II. 12,25. IV. 1, 110.
haerere II. 23,17.
haeſerit II. 25,48.
haeſiſti II. 2,2.
haeſit I. 19,5.
Hamadryadas II. 25,76.
Hamadryadum II. 23,93.
Hamadryaſin I. 20,32.
hamatis II. 9,9.
hanc I. 3,11. 6,26.30. 8,39. II. 2,67. 7,77. 20,30. 21, 22. III. 3,48. 9,36. 17, 23. IV. 3,50. 5,74.
Hannibalem III. 2,11.
Hannibalis III. 9,61.
harum II. 25,51.
has II. 11,27. 17,10. 21,56. III. 6,18. 22,3. 23,37. IV. 1,70. 5,38. 9,68.
haſta IV. 3,24.68. 4,24. 6, 56.
haud II. 14,22. 18,22. III. 3,35.68. 5,49. 13,7.
haurire I. 20,43.
Heben I. 13,23.
Hector II. 18,31.34. III. 6, 31.
Hectora II. 7,26. III. 1,28.
Hectorea II. 7,20.
Hectoreîs IV. 6,38.
hedera IV. 1,62.
hederae I. 2,10. II. 4,26.
hederam IV. 7,79.
hederas III. 2,35.
hederoſo IV. 4,3.
hei I. 3,38. IV. 1,58.
Helena II. 1,52. 25,88.
Helenae III. 6,32.
Helenam II. 2,42.
Helene III. 12,19.
Helenum III. 1,29.
Helicona II. 8,5. III. 3,41.
Heliconis III. 2,1.
Hellen II. 20,5.
Helles III. 21,5.
herba I. 12,10. II. 1,73. 5, 28. III. 11,36. IV. 1,2. 3,58. 7,72. 8,35.
herbae III. 10,27.
herbas IV. 5,11.
herbîs II. 1,63. III. 4,25.
herboſo I. 3,6.
herboſos IV. 11,8.
Herculeae IV. 9,39.
Herculeis I. 11,2.
Herculeo III. 16,4. IV. 7, 82.
Herculeus IV. 10,9.
Herculeum II. 23,43.
Herculis I. 13,23. 20,16. II. 18,58. III. 21,10. IV. 9,17.70.
here II. 18,1.
heri II. 11,20. III. 22,12.
Hermionem I. 4,6.
heroas II. 1,18. III. 9,27.
heroi III. 2,16.
Heroidas II. 21,31.
heroinae I. 19,13. II. 2,61.
Heroinis I. 13,31.
heros I. 19,7.
heroum I. 14,17. 20,21.
Heſperia IV. 1,108.
Heſperidum III. 21,10.
Heſperiis II. 2,53.
Heſperio II. 19,10.
Heſperios II. 2,54.
heſterna II. 22,1.
heſternis II. 25,59.
heſternos I. 15,5.
heu I. 1,38. 4,22. II. 4,8. 9,15. 16,16. 22,30. III. 13,6. IV. 1,90. 3,17. 7, 23. 8,48.
hiante III. 15,34.
hiantes III. 14,17. IV. 7,25.
hiare II. 23,6.
hiat IV. 2,45.
hiatu IV. 1,149. 8,5.
hiatus III. 5,66. 9,11.
hibernae I. 8,9.
hiberni IV. 3,9.42.
hibernis IV. 3,33.
hiberno II. 7,72.
hibernos II. 6,18.
Hibero II. 2,21.
hic I. 1,7. 7,9.15. 8,27. 18, 3.13. 19,4. 20,33. II. 1, 38.73. 2,52. 4,30. 6,20. 7,7.61.66. 8,26.36. 9,3. 10,3.36. 13,32. 18,34. 45. 20,52.58.70. 22,9.11. 23,5.30.33.84.104.108. III. 3,69. 7,19. 8,5. 11, 23. 12,18. 16,5. 21,18. 23.29.40.41. IV. 2,15.17. 4,72. 6,78.79. 7,85. 8, 4. 9,11.65. 10,11.41.
hiemis III. 10,32.
Hilaira I. 2,16.
hinc I. 7,10. II. 6,17. 22, 27. III. 2,17. IV. 1,31. 32. 4,15. 6,23.67. 10, 48.
hinulei III. 11,35.
Hippodamia I. 2,20.
Hippodamiae I. 8,35.
Hippolyte IV. 3,43.
Hippolytum IV. 5,5.
Hippomanes IV. 5,18.
hirſuta IV. 1,61. 10,20.
hirſutas I. 1,12.
hirſutis IV. 4,26.
hirſutum IV. 9,49.
his I. 2,31. 6,11. 20,51. II. 1,49. 7,9.10. 18,83. 24, 22. 25,83. III. 6,17. 10, 16. 11,33. 14,12. 16,9. 22,19. IV. 5,61. 8,33.
hiſcere III. 2,4.
hiſtoria I. 15,24. II. 1,16.
hiſtoriae III. 3,10. 19,18. 21,20. IV. 1,119. 7,64.
hoc I. 1,35. 4,4.16. 10,28. 19,16. 20,1. II. 1,6.67. 4,1. 6,7. 7,34.64.70.88. 10,40. 11,19. 12,22. 13, 58. 16,26.35. 19,1. 21, 3.9.16. 23,26.37.93. 25, 58. III. 1,17. 3,19. 5,18. 53. 7,59. 12,34. 15,9. 42. IV. 1,1.60.99.142. 2, 37. 4,79. 5,75. 6,40. 7, 33.68.83. 11,36.
hodie II. 11,20. 18,76. III. 22,15. IV. 2,50. 10,15. 11,25.
hodierna III. 8,7.
Homeri II. 1,21.
Homero I. 7,3. 9,11. II. 25, 45.
Homerus III. 1,33.
homini II. 20,62.
hominum III. 5,3. 16,29. IV. 9,41.
honeſta II. 23,90. III. 20, 34.
honeſtae II. 10,9.
honoratis IV. 11,102.
honore III. 7,23. IV. 4,51.
honorem II. 19,15. III. 9, 17. IV. 4,87.

honores II. 13,11. III. 1,61. IV. 6,5. 11,61.
honos III. 1,22. 21,40. IV. 2,64. 8,7.
hora I. 6,35. II. 7,33. 21, 18. III. 8,29. 22,18. IV. 8,4.
horae II. 10,45. III. 19,7.
horam I. 6,11. II. 20,59.
horas II. 22,13.
Horatia III. 2,7.
hornis IV. 3,61.
Horos IV. 1,79.80.
horrida II. 10,35.
horror I. 5,15. IV. 10,10.
horruit IV. 5,68.
hortis III. 20,26.
hortorum IV. 2,42.
horum II. 13,59.
hos I. 15,35.37. II. 22,4. 25, 94. III. 10,30.
hoſpes II. 17,11. 19,30. 25, 7. III. 11,43. 20,17. IV. 1,1. 4,53. 9,53.
hoſpita III. 21,37. IV. 9,34.
hoſpite IV. 9,7.
hoſpitio I. 15,20. 20,10. III. 11,56. 17,8.
hoſpitium II. 25,7. III. 22, 16.
hoſte III. 14,8. 17,28. IV. 10,6.
hoſtem II. 4,19. 9,11. III. 3,33. IV. 4,79.
hoſtes III. 7,25. IV. 2,54. 10,39.
hoſti III. 17,23.
hoſtibus III. 6,20.
hoſtis I. 4,18. 11,7. II. 3,9. 7,4. III. 16,8. IV. 1,138. 148. 3,8. 4,87.
huc III. 14,23. 16,21.30. IV. 1,39. 6,19. 8,15. 9, 31. 10,47. 11,17.
huic I. 20,7. II. 1,78.88. 14,6. 25,72. III. 5,61.65. 14,18. IV. 1,54. 11,18.
hujus II. 12,36. IV. 10,6.
humana II. 2,55. III. 16, 32.
humanas III. 5,42.
humani II. 2,37.
humano II. 9,6.
humanos I. 16,25. II. 1,59.
humare III. 5,26.
humata IV. 7,4.
humati II. 10,49.
humeris IV. 6,40. 9,61. 10, 11.47.
humero I. 20,44. II. 9,10.
humeros IV. 1,44. 11,28.
humet III. 14,29.
humida I. 16,4. 20,34. III. 4,17.
humilem I. 7,21. III. 7,29.
humiles III. 15,1.
humili II. 8,15. III. 15,39.
humilis I. 10,27. IV. 4,54.
humo II. 8,32. 23,62. III. 5,37. 9,10. 13,16. IV. 4, 8. 8,8.
humor III. 2,2. 16,28. 21, 24.
humore II. 20,4.
humum IV. 7,36.
humus I. 2,9. III. 1,30. IV. 11,100.
hunc I. 20,25.26. II. 8,24. 9,2. 12,49. 13,39. 22,8. 9. III. 5,59. IV. 4,7. 10, 13.
hyacinthos IV. 7,33.
hydras II. 19,9.
Hylae I. 20,6.
Hylaei I. 1,13.
Hylan I. 20,52.
Hylas I. 20,32.48.
Hymenaee IV. 4,59.
Hypanis I. 12,4.
Hypermneſtre IV. 7,63.67.
Hypſipyle I. 15,18.19.
Hyrcani II. 23,66.

I.

i I. 9,13. II. 22,22. III. 16, 17. 22,23. IV. 5,46.
Iacchi IV. 2,31.
Iaccho II. 2,27.
jace II. 1,87. IV. 11,80.
jaceam II. 11,32.
jaceat IV. 11,26.
jacent IV. 3,30.
jacentem I. 16,23. IV. 4,85.
jacentia III. 4,29.
jacere I. 6,25. 7,18. 8,6. 16,8. II. 7,22. 12,42. 13, 69. 14,10. III. 4,14. IV. 5,60.
jaces I. 7,24. 9,3. II. 12,6. 17,6. IV. 11,38.
jacet I. 11,2. 16,33. II. 9, 10. 10,35. III. 16,3. IV. 7,85.
jacies II. 7,40.
jacis III. 22,14.
jacit IV. 9,32.
jacuit II. 5,2.
jacta II. 23,85. 25,64. III. 11,17. 23,16.
jactabat IV. 8,42. 10,41.
jactabimur II. 20,43.
jactamur II. 9,7. III. 3,33.
jactando II. 19,15.
jactat II. 10,10. III. 6,11. 7,10. IV. 5,45.
jactavi III. 9,7.
jactetur III. 2,19.
jactu II. 25,60. III. 8,27. 12,5.
jactura II. 23,71.
jacturam III. 5,57.
jacuiſſe II. 10,55. 22,36.
jacuit I. 3,1. IV. 9,15.
jaculantis IV. 10,43.
jam I. 1,7. 3,4. 5,11.21. 6, 9. 8,3. 15,25. 20,29.31. II. 1,49. 2,1.4.65. 7,1. 64. 8,6.7.15.17. 11,13. 12,22. 13,33. 14,7. 15, 17. 16,21. 17,3.17. 18, 64.75.79.81. 19,4.14.31. 20,4.12.19.49.71. 21,37. 22,19.20. 23,63.65. 24, 1.2.23.36. 25,1.24.43. III. 3,45. 11,48. 13,1. 18,1. 20,14. 22,5. 23, 29. IV. 1,41. 3,6. 4,61. 6,24.39.69. 7,14.15. 8, 67. 9,63.71. 11,33.89.
janitor IV. 5,47.
janua I. 16,2.17.36. II. 7,92. 13,6. 16,23. 18,68. III. 23,30. IV. 9,62. 11,2.81.
Iaſidos I. 1,10.
Iaſon II. 17,11.
Iaſone II. 25,85.
Iaſonia II. 19,31.
ibam II. 11,11.
ibat I. 1,12. 20,32. II. 1,32. 3,6. 22,27.
ibi II. 15,13.
ibis I. 6,34. II. 25,45.
ibit III. 20,10.
ibo IV. 2,37.

Icare II. 24,29.
Icarii II. 24,24.
Icarioti III. 11,10.
icta III. 6,14. IV. 6,2.
ictu III. 1,62.
ictus II. 1,75.
id I. 20,2.
Ida II. 23,91.
Idae I. 2,17.
Idaei III. 11,39.
Idaeis II. 2,66.
Idaeo II. 23,95.
Idaeos III. 15,36.
Idaeum III. 1,27.
Idalio II. 10,54. IV. 6,59.
idcirco II. 14,28. 18,27. 24, 14.
idem II. 1,69.71. 9,5. IV. 1,95.111. 2,39. 9,47. 10, 19.
idibus IV. 5,36.
idoneus I. 6,29.
jejunae III. 13,18.
jejuni IV. 8,7.
jejunia III. 3,63.
jejuno IV. 5,4.
igitur I. 8,1.41. 11,19. II. 1,81. 4,27. 5,29. 7,55. 79. 10,17. 15,23. III. 12, 21. 17,23.
ignaros II. 7,7.
ignavi III. 9,3.
igne III. 23,11. IV. 8,86. 9,28.
ignea IV. 7,46.
ignes I. 1,27. 5,5. 6,7. 15, 21. II. 25,44. III. 15,9. 19,3. 21,31. IV. 1,115. 4,29.43. 11,53.
igni I. 9,17. III. 4,39.
ignibus I. 11,7. III. 16,20.
ignis II. 21,56. III. 6,29. IV. 7,9.
ignoro II. 2,56.
ignoſcat IV. 4,44.
ignoſce II. 5,13.
ignoſcere II. 21,3. IV. 8,73.
ignoſces I. 11,19.
ignota II. 4,2. 8,31. IV. 8, 34.
ignotae III. 14,29.
ignotas I. 21,8.
ignotis I. 3,20. 17,17. 20, 15.
ignoto II. 20,40.
ignotos I. 5,5.
ignotum II. 25,8.
ii II. 19,35.
iiſdem II. 20,43.
Ilia III. 11,61. IV. 1,53.
Iliacae IV. 4,67.
Iliacis II. 10,48.
Iliada II. 1,52.
Iliadas II. 1,14.
Iliade II. 25,66.
Ilion III. 1,31.
illa I. 1,22. 3,46. 4,20.23. 28. 5,7.8.11.12.32. 6,7. 9. 8,26.28.33.38.44. 9, 25.26. 10,4.25. 12,3. 13, 26.31.32. 14,9.17.18.19. 15,11.14. 16,11.29.31. 17,21,23. II. 1,51. 5,21. 6,12. 7,36.80. 8,22. 12, 5.38. 13,12.42. 14,15. 18,48.56. 19,69.81.82. 20,41. 21,11.28.30.42. 45. 22,16. 23,25. 24,6. 25,11. III. 2,36. 3,12. 4, 25. 6,40. 10,9.20. 13,5. 14,10. 17,15. 20,34. IV. 1,86.98.127. 3,13.56.61. 4,21.69. 5,9. 6,48.63. 7, 76. 8,55.72. 11,71.84.
illae III. 22,5.
illam II. 1,5. 2,53. 18,55. 23,101. III. 13,17. IV. 1, 41.
illarum I. 13,9.
illas I. 4,8. III. 22,7. IV. 8, 61.
ille I. 1,12.13. 9,24. 16,15. 45. 20,29. II. 1,38.69. 2,2. 3,9. 7,17.19.98. 9, 1.14. 10,49. 13,53. 17,4. 7.10. 18,33. 19,6.20. 23, 61.63. 25,5.75. III. 1,33. 3,30. 4,21.26. 5,32.36. 6,32. 8,28. 11,65. 12,18. 16,10.25. 18,6. 20,6. IV. 1,66.110.126. 2,9.45. 3, 28. 4,35. 5,37.38. 6,31. 77. 8,11. 9,8.38.61. 10, 16. 11,59.87.
illi I. 7,14. 8,31. 20,49. II. 14,31. 17,2. 20,49. III. 10,24. 16,11. 19,17. IV. 1,14. 4,15. 7,11. 10.43.
illic I. 17,19. 19,7.11. 13. II. 15,9.11. 23,17. III. 20,25.
illis I. 2,23.24. 9,31. II. 1, 35. 10,55. III. 1,61. 3, 21. 10,14. 11,27. 22,11. IV. 2,27. 11,75.
illius III. 4,10. IV. 1,143.
illo I. 12,7. II. 9,12. 22,42. III. 5,30. IV. 4,14.
illorum II. 23,83. III. 4,34.
illos I. 15,19.
illuc II. 10,55.
illud IV. 7,29.
illum II. 7,26.46. 14,11.13. 18,47. III. 1,36. 4,27.
illuſtres II. 10,10.
Illyria I. 8,2.
Illyrias II. 13,10.
Illyricis II. 13,1.
ima IV. 8,8.
imagine II. 10,19.
imaginibus I. 5,24. 20,42.
imaginis IV. 7,47.
imago I. 19,11. II. 9,13. III. 2,29.
imbelles IV. 3,24. 6,36.
imber III. 1,61.
imbre III. 3,58.
imbuis IV. 10,5.
imbuit III. 13,6.
imitabere II. 15,15.
imitabor I. 13,3.
imitanda IV. 11,44.
imitare II. 14,25.
imitata II. 23,117. III. 1,58. 12,33. IV. 11,94.
imitere II. 25,31.
immatura IV. 11,17.
immaturum III. 5,2.
immemor I. 19,8.
immerita II. 19,58. IV. 3, 19.
immeritae IV. 4,21.
immerito II. 5,27. III. 17, 27.
immeritos II. 3,3.
immiſſi III. 9,23.
immiſſis III. 7,58.
immites III. 13,14. IV. 11, 13.
immortalis II. 11,10. 12, 39.
immunda II. 18,66.
immundae IV. 8,25.
immundi IV. 7,40.
immundis III. 13,17.

Digitized by Google

immundo II.18,71.IV.5,70.
immundos IV.4,76.
imos II. 8,26.
imperat I. 9,4. III. 17,2. IV. 8,85.
imperii I. 6,34. III. 1,16.
imperio II. 1,22. III. 9,26. IV. 8,82.
impetrabile IV. 1,97.
impetraſſem IV. 7,26.
impia II. 7,58. 13,69.
implacidas IV. 9,14.
implicat IV. 11,16.
implicuiſſe III. 3,42.
implorat II. 21,22.
imponere IV. 5,13.
imponit IV. 8,65.
imponunt III. 11,22.
impoſitis I. 1,4. II. 25,80. IV. 2,33.
impoſito IV. 2,28.
impoſitum II. 1,20. III. 4, 39.
impoſuit III. 19,13. IV. 6, 42.
impoſitus IV. 2,46.
impoſta IV. 2,29.
impreſſa III. 4,17.
impreſſis I. 16,42. II. 25,70.
impreſſo I. 3,12.
improba II. 7,38. III. 4,25. 5,59. IV. 4,42.
improbe I. 3,39.
improbus I. 1,6. III. 14,20. IV. 11,25.
imprudens IV. 1,73.
imprudenti I. 20,3.
impulit I. 3,45.
impune I. 4,17. 5,32. 18,3. II. 7,15. 23,101. IV. 4,55. 9,26.
impuros IV. 8,22.
in I. 1,12. 16. 17. 20. 32. 33. 2,6. 11. 22. 3,6. 34. 44. 5, 16. 30. 6, 27. 28. 7,6. 18. 8,6. 13. 25. 9,5. 11. 34. 10, 2. 10. 14. 18. 11, 6. 11. 14. 18. 12,6. 12. 13,6. 7. 15, 4. 18. 16,22. 28. 32. 17,9. 18, 8. 18. 20,15. II. 1,2. 18. 31. 34. 42. 46. 47. 82. 2, 13. 52. 55. 3,10. 4,16. 5, 4. 10. 14. 23. 6, 5. 6. 7, 5. 12. 18. 19. 24. 32. 33. 40. 50. 52. 68. 73. 93. 98. 8,10. 25. 9,7. 13. 10,11. 22. 29. 33. 48. 11,18. 12,11. 12. 39. 13,17. 40. 45. 65. 70. 71. 74. 14,2. 11. 15,3. 31. 16,6. 11. 17,18. 18,4. 9. 13. 21. 44. 67. 19,1. 3. 8. 13. 15. 43. 44. 52. 63. 64. 67. 70. 71. 75. 20,1. 3. 22. 27. 36. 46. 47. 21,50. 55. 22,10. 11. 13. 24. 26. 37. 40. 23,3. 16. 33. 40. 43. 55. 69. 74. 84. 90. 97. 104. 24,7. 37. 40. 43. 25, 3. 7. 12. 30. 44. 48. 78. 82. III. 1,2. 5. 7. 11. 13. 24. 39. 44. 2,1. 19. 34. 35. 43. 3, 15. 19. 31. 33. 41. 43. 50. 52. 60. 67. 4,33. 38. 5,14. 16. 22. 37. 58. 70. 6,3. 16. 18. 23. 28. 32. 34. 7, 3. 11. 18. 23. 29. 32. 37. 56. 60. 8,6. 18. 9,17. 19. 23. 27. 51. 72. 10,13. 15. 11,39. 54. 56. 12,10. 22. 13,1. 14. 16. 23. 25. 32. 40. 14,4. 6. 9. 10. 30. 15,7. 8. 9. 14. 23. 24. 26. 38. 16,8. 9. 10. 16. 18. 32. 17, 16. 28. 18,4. 10. 19,2. 6. 15. 17. 20,11. 21,9. 14. 31. 33. 35. 38. 23,8. 14. 19. 35. IV. 1,14. 27. 43. 58. 82. 91. 106. 128. 147. 2,1. 22. 27. 28. 38. 42. 47. 60. 63. 3, 31. 34. 40. 48. 49. 59. 4,22. 35. 37. 38. 62. 68. 73. 77. 5, 17. 26. 45. 48. 67. 71. 6,13. 25. 30. 31. 51. 55. 82. 86. 7, 14. 18. 50. 54. 68. 73. 8,12. 13. 19. 35. 41. 44. 57. 63. 75. 79. 9,12. 31. 10,8. 30. 45. 11,20. 36. 56. 68. 78. 86.
Inachidos I. 3,20.
Inachiis I. 13,31.
Inachio II. 10,8.
Inachis II. 24,4.
inane III. 16,30.
inanes II. 23,69.
inani II. 13,37. III. 4,3. 10. 9.
inania III. 18,5.
inanis IV. 5,47.
inaurati I. 16,3.
incaluiſſe IV. 7,28.
incautum II. 1,80.
incedere II. 1,5.
incedit II. 2,58. III. 11,11.
incendat II. 20,42.
incenſas III. 17,5.
inceptis IV. 1,68.
incertam II. 20,59.
incerto II. 7,71. IV. 3,5. 4, 65.
incertum II. 20,36.
inceſti III. 9,39.
inciderit I. 15,28.
incidit I. 13,35.
incinit II. 18,6.
incipe II. 25,43. III. 4,8. IV. 1,120.
incipiam II. 15,19. III. 3,16. 20,26. IV. 10,1.
incipient II. 12,33.
incipio II. 16,36.
incipis I. 13,8.
incipit II. 21,6.
inciſa IV. 10,44.
inclinatae II. 12,21.
inclinavit IV. 7,25.
includere II. 25,43.
includet II. 12,54.
incluſas IV. 9,23.
incluſum III. 16,26.
incola IV. 9,9.
incolumen II. 11,7.
incolumes IV. 9,8.
incomtis I. 15,11. III. 4,9.
incorrupta IV. 3,69.
increpat I. 17,6. III. 12,6. IV. 3,66. 11,60.
increpet III. 8,10.
increpitante III. 23,34.
increpitarent II. 20,15.
increpuere IV. 7,12.
incubat IV. 7,81.
inculto I. 18,28. II. 15,13.
incumbens I. 20,41. III. 11, 37.
incumbere IV. 7,3.
Inda III. 11,5.
inde III. 8,19. 13,25. 16, 26. 20,23.
index IV. 2,19.
India II. 8,19.
Indica II. 18,10. III. 15,22.
indicet III. 1,37.
indigna II. 13,16.
indignis I. 16,6.
Indis I. 8,39. III. 3,37.
indixit IV. 8,81.
indociles I. 2,12.
indocto II. 18,51. 25,84.

I N D E X I.

Indos II. 7,67. 14,13. III. 3,1.
indomito I. 20,16.
inducto IV. 10,21.
inductum IV. 10,34.
indue III. 8,16. IV. 2,23.
induit III. 17,12.
Indus IV. 3,10.
induta III. 11,11.
induxit IV. 3,29.
inepta II. 14,32.
inepte II. 22,14.
inerme IV. 6,32.
inermis IV. 1,148.
iners I. 8,10. II. 23,70. III. 5,72.
ineſſe IV. 9,72.
infamant II. 18,90.
infamantur III. 14,27.
infamat III. 9,28.
infames III. 12,3.
infamis I. 16,9. II. 13,39. 18,87. III. 17,20.
infectas II. 13,58.
infecto II. 19,65.
infectos II. 14,25.
infelix I. 5,4. II. 2,3. 18, 76. III. 3,29. 5,29. IV. 11,28.
inferior I. 4,10. II. 7,27.
inferna II. 25,92. III. 3, 36.
infernae I. 9,20. II. 20,72.
infernas IV. 11,5.
infernis II. 1,37.
inferno II. 16,30.
infernos II. 21,40. 21,49.
infernum III. 3,65.
infeſta I. 8,14.
infeſtis IV. 1,27.
infido I. 6,18.
infidum III. 11,23.
inflati II. 25,32.
inflectas IV. 8,77.
inflexo III. 7,6. 13,34.
informem I. 5,16. II. 7,21.
infra I. 20,5.
infringere I. 14,17.
ingemuit I. 1,14.
ingenii III. 2,22.
ingeniis I. 7,22.
ingenio I. 7,7. II. 19,7. 25, 58. III. 1,63.64. IV. 1,66. 126.
ingenium II. 1,4. 23,36. III. 7,52. IV. 6,75.
ingenti III. 12,29.
ingenuos II. 5,21.
ingenuus I. 4,13. II. 18,53.84.
ingerat IV. 5,35.
ingeſtis IV. 4,89.
ingrata I. 10,23. II. 25,81.
ingrate II. 25,72. IV. 7,31.
ingrato I. 3,25. 6,10. 17,4.
ingratos III. 8,25.
ingredior III. 1,3.
ingreſſi III. 1,6.
inguina IV. 4,38.
inhoneſta II. 7,89.90.
inhoneſtus II. 20,58.
inhumanae IV. 4,52.
injecta III. 10,7.
injectis I. 13,16.
injecto II. 22,21.
injicere IV. 7,34.
injiciat IV. 6,86.
inimica I. 8,12. 11,29. II. 7,94. IV. 11,10.
inimicae II. 23,75.
inimicitiae II. 7,3.
inimicitias II. 10,16.
inimicus II. 5,30.
iniqua I. 17,10. II. 2,14.
iniqui I. 8,27.
iniquis III. 13,15. IV. 7,37.
iniquos II. 11,13. 14,15.
iniquus I. 19,22.
inire II. 24,8.
inite IV. 4,58.
injuria I. 3,35. 18,23. II. 13,31. 19,25. III. 6,19. 23,27. IV. 8,27.
injuſtae IV. 4,94.
injuſtas I. 7,12.
injuſto I. 15,12. II. 4,14.
inlacrimans II. 1,87.
inmemor I. 6,35.
inmorſo III. 6,21.
innuptae III. 17,25.
Ino II. 21,21.
inopes II. 8,27.
inquinet III. 15,18.
inquit II. 22,8. IV. 9,68.
inriſor I. 9,1.
inſana I. 4,17. II. 16,3. III. 6,4. IV. 8,61.
inſanae III. 6,2. 15,3.
inſane I. 5,3.
inſanis I. 6,16.
inſanit II. 25,25.
inſano II. 11,18. III. 5,6. IV. 1,134.
inſanos II. 18,16.
inſanus I. 9,16.
inſector IV. 7,49.
inſequitur IV. 10,25.
inſeruiſſe III. 12,30.
inſidias I. 20,30. II. 23,69. III. 5,47.
inſidiis III. 23,26. IV. 7,44.
inſignem III. 23,4.
inſignes IV. 11,46.
inſinuentur III. 7,28.
inſitor IV. 2,17.
inſolitas I. 8,8.
inſoliros I. 3,29.
inſomnia II. 19,83.
inſpecta IV. 7,35.
inſtabant I. 20,27.
inſtanti II. 4,20.
inſtar II. 23,59.
inſtitor IV. 2,38.
inſtituet III. 8,30.
inſultet II. 4,7. 7,82. III. 4, 24.
intacta III. 1,18.
intactas II. 7,15.
intactos II. 9,19.
intactum II. 25,73.
integer III. 4,40. IV. 5,57.
integit II. 15,26. 18,56.
intendat I, 14,5.
intentis I. 3,19.
intento IV. 11,22.
intentos IV. 5,15.
intepet IV. 1,124.
inter I. 13,20. 16,13. 18,7. 19,25. II. 7,56. 16,31. 17,7. 21,31. 23,4.25.92. 25,57.76.94. III. 1,35.50. 3,64. 5,26. 7,43. 8,21. 9, 30.46. 12,4.19. 21,13.22, 20. 23,21. IV. 1,30. 2, 3. 4,20. 6,83. 7,96. 8, 31.36.53. 11,46.
interceperit III. 3,45.
interdicta IV. 9,55.
interdum II. 12,4.
interea I. 3,43. II. 10,41. 16,23. 18,7. 19,69. III. 1,39. 10,9.
intereat II. 22,12.
inreritu II. 7,80.
intermiſſa IV. 4,78.
interprete III. 8,27.

intervalla III. 20,31.
intonet II. 1,40.
intonſi III. 11,52.
intra III. 7,2. IV. 10,29.
intrarunt IV. 11,5.
intraſſe III. 10,33.
intulit I. 18,12.
invade III. 6,5.
invenerit I. 21,9.
inveniam I. 4,28. II. 4,5.
invenias III. 12,32.
invenio II. 1,12.
invenit II. 13,29.
inventa II. 20,61.
inventae III. 4,29.
inverſas I. 15,30.
invicti I. 20,23.
invictos IV. 9,3.
invida III. 1,21.
invide I. 5,1. II. 18,20.
invidia I. 16,48. II. 13,67, 20,15.
invidiae I. 12,9.
invidiam II. 19,74.
invidioſa II. 1,83. 21,12. 23, 102.
invigilare IV. 4,84.
inviſae III. 16,7.
inviſo III. 3,25.
invita IV. 1,76.
invitae II. 5,31.
invitam I. 3,30. 19,23. III. 5,66.
invitis I. 15,40. 16,32. II. 19,60.
invito I. 17,14. II. 15,1. 17, 8. IV. 1,94. 2,18. 6,48.
invitos II. 6,4.
invitum II. 14,16.
inulta IV. 9,70.
invocet III. 13,22.
inuſta III. 9,40. IV. 11,70.
Io II. 21,19. 23,19. 24,7.
jocum II. 18,64.
Iolciacis II. 1,56.
Iole II. 21,51. IV. 5,35.
Iona II. 21,53.
Ionia I. 6,31.
Ioniae IV. 6,16.
Ionias IV. 6,58.
Ionii II. 20,14.
Ionio II. 20,2. III. 9,72.
Ionium III. 20,19.
Jove I. 13,29. II. 2,58.
Jovem I. 13,32. II. 21,44. 25,18. III. 2,12. 9,68. 13, 22. 39. IV. 9,8.
Jovi II. 20,46. 23,116. 25, 40. III. 3,6. 9,41. 23,20. IV. 4,28. 10,16.
Jovis II. 1,39. 10,16. 23,18. 24,7. III. 1,27. 58. 7,47. 13,36. IV. 1,99. 105. 4,2. 10. 6,23. 10,1. 48.
Iphicli II. 2,16.
Iphigenia III. 5,54.
ipſa I. 16,17. II. 1,4. 66. 13, 18. 14,22. 18,52. 20,55. 21,45. 23,89. 25,36. 88. III. 3,19. 4,16. 34. 11,60. 14,20. 23,11. IV. 1,46. 3,50. 4,62. 80. 86. 8,12. 21. 9,44. 11,27.
ipſe I. 12,14. 13,3. II. 6,4. 7,61. 84. 12,13. 13,19. 54. 14,35. 15,17. 20. 18, 28. 19,60. 20,42. 21,34. 22,18. 23,15. 60. 94. 25, 19. 25. 72. III. 1,36. 5, 50. 7,30. 60. 8,8. 11,40. 12,26. 14,16. 15,15. 19, 9. 20,4. 21,12. IV. 1,128. 4,36. 6,14. 80. 7,31. 90. 8,41. 9,4. 10,12.
ipſis I. 19,4.
ipſo II. 3,14. 7,34. 23,5. IV. 8,54. 10,41.
ipſum II. 7,4.
ira I. 1,28. 18,14. II. 3,4. 4,9. 22. 7,73. 12,19. 13, 52. 44. III. 21,22. IV. 5,31. 9,14.
iram III. 4,38. 17,18.
iraſci I. 5,8.
iraſcor III. 22,12.
irata I. 4,21. II. 18,39. 22, 9. III. 6,28. 23,30.
iratae I. 9,22.
iratam IV. 9,62.
irati II. 4,13.
iratos IV. 6,28. 8,57.
iratum II. 18,61.
iratus I. 16,38. II. 4,23.
ire I. 1,18. 5,2. 7,10. 8,4. 30. 14,4. 15,8. II. 1,8. 7,86. 9,24. 15,22. 19,50. 73. 20,29. 23,65. III. 1, 2. 7,25. 13,32. 14,12. 23, 28. IV. 1,36. 4,6. 5,66. 6,44. 84. 7,30. 11,60.
iret II. 6,16. 18,29. III. 9, 12.
Iro III. 3,39.
irrita I. 10,25. III. 11,66. IV. 9,40.
irritat IV. 6,75.
is I. 10,29. II. 23,21.
Iſidis IV. 5,34.
Iſchomache II. 2,61.
Iſmara III. 10,25.
Iſmaria II. 10,6.
Iſmario II. 24,32.
iſſe I. 20,18. II. 10,56, III. 1,26.
iſſent III. 9,37.
iſta I. 8,46. 11,28. 14,7. II. 2,38. 5,23. 7,75. 89. 18, 63. 19,27. 39. 49. 23,51. 81. III. 4,8. 5,42. 7,31. 9,7. 11,14. 16,20. 22. 17, 2. 23,1. 25. IV. 1,9. 94. 6,60. 82.
iſte I. 6,23. 8,3. 9,32. II. 7, 33. 19,14.
Iſthmos III. 20,22. 21,2.
iſti I. 15,33.
iſtis I. 2,25. II. 5,25.
iſtius IV. 5,56.
iſto II. 7,62. 9,19.
iſtos I. 9,13. 13,11.
ita I. 7,3. 9,23. 18,14. 19,16. II. 4,11. 5,1. 11,1. 13,73. 19, 24. 22,21. IV. 4,27. 8,87.
Itala III. 1,4. 21,28.
Italiae I. 22,4. *III.* 5,17.
Italiam IV. 3,40.
ite III. 3,7. 10. 5,41. IV. 6,9. 9,16. 17.
iter I. 1,30. 17,14. II. 1,20. 11,8. 20,74. 23,82. 24, 22. III. 5,2. 7,14. 8,32. 9,54. 12,32. 13,4. 14,26. 19,4. 20,1. 14. 21,12. IV. 2,7. 6,10. 8,6. 10,3.
iterat I. 20,49.
iterata IV. 1,84.
iteratos IV. 3,7.
itere II. 10,40.
iterum I. 10,15. II. 13,10. 14,14. 24,1. IV. 8,85.
Ithaci I. 15,9.
Ithacis III. 10,29.
Ityn III. 8,10.
juba IV. 10,20.
jubas IV. 4,18. 36.

jube:

jubebas II. 19,1.
jubebat IV. 4,6.
jubent IV. 7,91.
juberent I. 3,13.
jubes I. 3,40.
jubet II. 13,18. 18,50. 22, 11.
jucunda I. 10,1. 3.
jucundae I. 19,7.
jucundis I. 2,29. 3,45.
jucundum II. 9,17.
judex IV. 11,19.
judice I. 4,10. II. 10,14.
judicia III. 7,32.
judicio II. 16,30. 23,118.
judicis IV. 11,48.
juga III. 4,2. 9,9. 12,14. IV. 3,47.
jugera III. 3,66. IV. 10,24.
jugi IV. 4,46.
jugis I. 12,10. 13,24. II. 1, 86. 15,30. 23,28. III. 3, 27. 7,48. 9,57.
jugo II. 2,12. 4,14. 25,78. III. 7,8. 9,4. IV. 10,4.
jugula II. 7,4.
jugulate II. 24,29.
jugum III. 23,28.
Jugurtha III. 3,38. IV. 6,66.
Julaeae IV. 6,17.
Iule IV. 1,48.
Julia IV. 6,54.
junco IV. 2,44.
juncta III. 7,33.
junge IV. 5,46.
jungite III. 20,13.
jungor IV. 11,35.
junguntur III. 15,5.
Juno II. 21,3. 4. 24,9. III. 21,35. IV. 8,16. 9,71.
Junoni IV. 1,97. 9,43.
Junonis II. 4,17. 21,13.
Jupiter II. 2,56. 6,4. 13,16. 48. 18,25. 20,42. 21,1. 24,14. III. 7,15. 9,28. 13, 19. IV. 1,54. 84. 4,83. 6,14. 10,15.
jura I. 6,20. 9,3. II. 4,17. III. 3,4. 61. 7,24. 9,2. 46. 11,49. 12,33. 19,5. IV. 4, 11. 5,28. 9,64. 11,18.
jurabas I. 15,35.
jurabis IV. 2,26.
jurabo III. 4,40.
jurarunt II. 21,10.
jurata I. 8,27.
jure II. 5,8. 7,28. 23,85. III. 6,36. 12,1.
jurgia II. 5,24. III. 4,18.
juro II. 16,15. IV. 7,51.
jus II. 16,35.
juſſa I. 18,26. III. 7,52. IV. 1,144.
juſſiſſes IV. 7,30.
juſſiſſet II. 10,44.
juſſit II. 7,11. 10,4. 13,40. 24,9. III. 2,16. 9,26. 13, 16. 14,2. 22,4.
juſſo IV. 6,64.
juſta I. 19,16. II. 1,84. III. 5,25. 8,12. IV. 6,52.
juſtas I. 10,26.
juvabunt IV. 1,145.
juvant III. 21,5.
juvat I. 2,1. 4,12. II. 10,11. 12,11. 13,34. 69. 15,18. 18,44. 68. 25,30. III. 3, 41. 43. 9,47. 14,30. IV. 2,5. 5,21. 10,4.
juvenca III. 21,3. IV. 6,2.
juvencae II. 21,61.
juvenci III. 17,11. IV. 1, 129. 9,13.
juvencos III. 10,29. IV. 9,1.
juvene II. 17,13. III. 5,53.
juvenem I. 14,21. II. 14,21.
juvenes I. 7,23. 9,6. II. 2, 13.
juvenis I. 20,23. II. 1,65. 15,3.
juvent III. 16,18.
juventa III. 3,41. 9,7.
juventae II. 1,83. III. 7,57.
juventus II. 2,43. III. 11, 25.
juvenum II. 5,9.
juvere IV. 10,37.
juvet II. 25,59. IV. 11,92.
juxta III. 15,35. IV. 11,21.
Ixioniden II. 1,38.
Ixionis IV. 11,23.

K.

Kalendis IV. 3,53.

L.

labantur I. 15,29.
labe IV. 8,20. 11,42.
labellis II. 10,29.
labens I. 17,27. II. 20,8.
labentem I. 20,19.
labentes I. 10,7. IV. 2,53.
labi I. 11,15.
labitur IV. 6,48.
labor I. 1,20. II. 19,20. IV. 9,17.
labore II. 16,32. 18,22. III. 16,4. IV. 1,139.
laborem III. 20,21.
labores I. 1,9. 6,23. 25. 2, 13,63. 18,57. 19,13. III. 3,21.
laboret II. 25,52.
laboris IV. 10,26.
laboro IV. 3,33.
labra IV. 8,54.
labris I. 13,17. II. 12,8. 20, 68. IV. 9,64.
labuntur III. 21,27.
Lacaena II. 12,13.
lacerata II. 10,27.
lacerna III. 10,7. IV. 3,18. 8,85.
lacertis II. 18,37. III. 4,13.
lacerto I. 3,15. 16,33. II. 7,5.
lacertos III. 11,57. IV. 3, 23.
Laconum III. 12,33.
lacrimantia III. 23,29.
lacrimas I. 19,23. II. 7,2. 16, 8. III. 6,24. 8,8. IV. 11,4.
lacrimis I. 3,46. 6,24. 10,2. 12,16. 16,4. 32. 18,16. 19,18. 21,6. III. 4,37. 13, 29. 23,25. IV. 1,120. 3, 4. 4,44. 7,28. 69. 11,1. 57. 60.
lacrymae I. 9,7.
lacte II. 2,22. 7,14. IV. 1, 56.
lactenti IV. 2,14.
lacu II. 11,12. 18,52. III. 2, 32. 9,18. 16,10. IV. 3, 15.
lacunis III. 9,63.
lacus I. 20,14. II. 21,40. III. 14,4. 21,25. IV. 1,124.
laedat III. 14,11.
laedent II. 5,13.
laedere II. 4,24. III. 5,62.
laederet IV. 4,24.
laedit II. 5,11. 23,73.

laedunt II. 5,9.
laeſa I.10,26. II.4,20. 12,20.
laeſerat IV. 1,42.
laeſerunt II. 12, 48.
laeſi IV. 11,55.
laeſiſti II. 24,11.
laeſit I. 16,37. IV. 7,22.
laeſus II. 19,60.
laetabere I. 13,1.
laetatus II. 11,3.
laetemur I. 19,25.
laetentur III. 10,11.
laetitia II. 5,24. III. 4,3.
laetitiae I. 10,12. 11,24. 15, 14.
laetor II. 15,2. 25,26. IV. 2,5.
laetus I. 11,25. IV. 1,108.
laevia II. 2,23.
laevis III. 15,31.
Laidos II. 5,1.
Lalage IV. 7,41.
lamina IV. 7,43.
Lampetie III. 10,30.
Lampeties III. 10,29.
lana III. 4,17. 9,12.
lancibus II. 10,23.
lanea III. 4,30.
laneus IV. 6,6.
langueat IV. 2,46.
languens II. 18,27.
languere II. 25,59.
langueſcere I. 13,15.
languida I. 3,2. II. 14,8.
languidus I. 3,38.
laniat II. 18,15.
lanuginis III. 5,13.
Lanuvii IV. 8,48.
Lanuvium IV. 8,3.
Laomedontis II. 11,2.
lapide IV. 11,36.
lapides II. 10,40.
lapillis I. 15,7. III. 2,27.
lapillos I. 2,13.
lapis I. 4,24. 17,20. II. 7, 98. III. 1,37. 7,16. 8,8.
Lapithae II. 2,61.
lapſa III. 15,34. IV. 11,26.
lapſam I. 3,45.
lapſos I. 3,23. II. 12,5.
lapſum I. 1,25.
lapſus I. 13,8.
laqueis II. 25,48.
lare IV. 10,18.
lares II. 23,68. IV. 3,54. 8, 50.
Lares III. 2,11. IV. 1,128.
largibar I. 3,25.
largius II. 24,39.
laſcivi II. 25,87.
laſcivior II. 22,7.
laſcivo IV. 5,8.
laſcivum IV. 8,76.
laſſa II. 10,28. 12,46. 24,26. IV. 4,62.
laſſavit IV. 8,67.
laſſas II. 20,2.
laſſo III. 5,35.
laſſus II. 25,75.
lata II. 6,18. III. 1,14.
latas III. 11,37.
latens IV. 8,68.
latere II. 18,66.
lateri IV. 7,8.
Latias IV. 10,37.
latices II. 20,47.
Latinis IV. 6,45.
Latinas II. 23,117.
Latio III. 3,6.
latrantem III. 9,41.
latrantia III. 16,23.
Latris IV. 7,75.
latus II. 2,64. 7,84. III. 9, 24. 10,34. 12,11. 22.
lavat IV. 9,58.
lavatur III. 12,16.
laudabar IV. 2,27.
laudabas II. 19,5.
laudabit III. 1,35.
laudando I. 4,1.
laudare II. 12,47.
laudat IV. 11,98.
laudata II. 25,93.
laudate IV. 11,83. 85.
laudatis II. 1,8.
laudatur II. 25,76.
laudavi III. 23,5.
laudent I. 7,11.
laudes II. 17,10. III. 1,15. 23,3. IV. 7,78.
laudet II. 8,32.
laudi I. 6,29.
laudibus I. 4,6.
laudis II. 8,27. III. 7,59.
laudor IV. 11,57.
lavet IV. 6,74.
Lavinis II. 25,64.
lavit II. 7,49. 8,30. 14,12. 25,92. IV. 10,38.
laurea IV. 6,10.
laurigera IV. 6,54.
laurigero III. 11,53.
laurus II. 10,33. 21,36.
laus II. 1,47. 8,10. IV. 7,86.
laxa II. 22,40.
laxatis III. 15,29.
Lechaeo III. 20,19.
lecta I. 12,10. II. 18,82. 25, 29. III. 4,28. IV. 4,42. 10,4.
lecti II. 16,24. III. 4,14. 5, 41. IV. 3,69. 7,6.
lectica IV. 8,78.
lectis II. 1,77.
lecto I. 3,35. 8,33. 12,3. II. 1,45. 2,5. 7,95. 8,33. 18, 31. 47. 19,4. 22,24. 24, 41. 25,17. III. 4,11. 23. 33. 6,37. 11,17. 18,2. IV. 3,31. 4,40. 8,27. 87. 11,10.
lectule II. 15,2.
lectulus IV. 8,35.
lectum II. 7,65. 23,111. IV. 7,30. 11,81.
lecturo IV. 3,3.
lectus II. 5,15. 10,21. 14, 35. III. 19,11.
Ledae I. 13,29. 30.
legam III. 3,16.
legar IV. 11,36.
legas III. 1,17. 21,12.
legat I. 7,13. II. 19,34. III. 2,20. IV. 7,84.
lege II. 20,74. III. 11,50. IV. 3,70. 4,56. 9,55.
legebas II. 19,5.
legem II. 6,1. IV. 11,41.
legenda II. 1,127.
legenti II. 25,81. III. 1,53.
leges I. 20,7. IV. 5,13. 7, 91. 8,81. 11,5. 47.
legibus II. 23,83. IV. 8,81.
legis II. 24,38. IV. 8,74.
legiſſe II. 10,11.
legiſti II. 23,95. IV. 1,127.
legit III. 2,35. IV. 5,18.
legitur I. 14,12.
lena IV. 5,1.
lenae IV. 5,73.
lenia I. 9,12.
lenibunt III. 20,32.
lenior II. 7,4.
lenire IV. 8,33.
lenta I. 15,4. II. 11,14. 22. 24,25. III. 6,20. IV. 1,96. 3,39. 10,22. 11,15.

lente

Digitized by Google

lente II. 12,6. III. 22,12.
lenti IV. 10,29.
lentius IV. 7,30.
lento IV. 4,10.
lentus I. 6,12. II. 2,48.
leones II. 15,21.
Leonis IV. 1,107.
leonis IV. 9,45.
Lepide IV. 11,63.
leporem III. 11,43.
lepores II. 15,23.
Lernaeas II. 19,9.
Lerne II. 20,48.
Lesbia I. 14,2. II. 23,101. 25,88.
Lethaea IV. 7,91.
Lethaeus IV. 7,10.
leti III. 11,19.
leto III. 10,35.
letum IV. 7,1.
levamen IV. 11,63.
levare IV. 4,18.
levat I. 9,34. III. 1,9.
levatur IV. 11,14.
leve II. 4,16. IV. 2,36.
levem II. 19,2.
leves II. 1,51.
levi IV. 2,44.
levia IV. 8,50.
levibus I. 3,33. 4,9. II. 9,4.
levis I. 9,32. 10,18. 18,11. II. 4,28. 7,74. 9,22. 18, 90.
levitas II. 13,26.
levitatis I. 15,1.
leviter I. 3,15. 19,5. 20,47. II. 23,49.
Leucadiae II. 25,86.
Leucadius III. 9,69.
Leucippis I. 2,15.
Leucotheë II. 20,10.
Leucotheën II. 21,22.
lex III. 11,15. 50. 12,21. 19,6.
libarum III. 15,38.
libavit IV. 4,15.
libeat II. 23,27. III. 3,47.
libelli I. 11,19. II. 10,25.
libellis II. 19,39.
libello III. 1,55.
libellos I. 9,13. III. 7,43.
libellus III. 2,19.
libens I. 2,28. II. 19,11.
libenter I. 6,27. II. 24,41.
Liber I. 3,14.
liber I. 16,30. II. 1,2. 2,4. 5. 7,39. 17,6. 18,80. III. 4,42.
libera I. 3,4. 9,2. II. 18,69. 23,60. 118. III. 8,24. 11, 4. IV. 1,132. 6,62. 11,86. 98.
liberat IV. 7,89.
libertas I. 1,28. II. 18,79. III. 13,4.
libet I. 4,14. II. 8,7. IV. 5, 58. 6,8.
libidine II. 23,89.
libidinibus II. 13,14.
libido III. 17,1. 19,13.
libitum II. 19,9.
Libones IV. 11,31.
libris II. 25,27. IV. 1,63. 82. 98. 7,50.
libro II. 18,81. IV. 9,72.
librorum III. 20,28.
Liburna III. 9,44.
Libyae IV. 1,99.
Libyci II. 23,12.
Libyco IV. 9,46.
liceat I. 9,27. II. 8,3. III. 7, 24.
licebit II. 8,31. 25,15.
licens IV. 1,26.
licet I. 4,5. 8,25. 26. 29. 43. 14,1. 16,29. 30. 18,3. 19, 25. II. 4,14. 5,18. 7,96. 12,49. 13,63. 71. 16,9. 18, 19. 23. 20,35. 42. 44. 71. 21,50. 23,53. 81. 25,33. 72. III. 6,36. 12,22. 14, 12. 13. 16,25. 21,7. IV. 1,148. 6,84. 11,3. 17.
licuiſſe III. 11,20.
ligamina II. 22,15.
ligat III. 12,9. IV. 4,80.
ligata III. 5,23.
ligna III. 22,22.
lignea IV. 7,58.
ligneus III. 7,42.
lignis III. 13,46.
ligno III. 5,59.
lilia I. 20,37. II. 2,20. III. 11, 30. IV. 4,23.
limen I. 14,19. II. 5,16. III. 2,47.
limina I. 5,13. 16,3. II. 5, 29. 6,9. III. 11,51. 23,29. IV. 1,146. 4,2. 8,84. 9,27. 54.
limine I. 4,22. 8,22. 13,34. 16,22. 18,12.
limite IV. 4,48.
limitis IV. 9,60.
lina IV. 3,64.
lingua II. 15,31. 21,16. III. 6,11. 9,56. 11,66. IV. 2, 48. 4,50.
linguae I. 16,37. II. 23,75. III. 20,27.
Lino II. 10,8.
lino II. 11,8.
linque IV. 9,54.
linquens IV. 6,27.
linquere III. 4,21. 10,1.
linques III. 9,71.
lintea III. 3,7. 5,5. 20,13. 23.
lintres I. 14,3.
liquere II. 12,51.
liquido III. 17,14.
liquidum III. 20,14.
liquor I. 6,32. II. 13,62. 25, 34. III. 1,52. 5,10. IV. 7,10. 11,24.
liquore I. 20,47. II. 19,56.
liquores I. 14,11. II. 12,33.
litabat IV. 1,24.
lite IV. 7,95.
litera IV. 3,5.
lites IV. 2,29.
litibus IV. 5,40.
litora I. 2,13. 11,28. 29. 17, 17. 19,12. 20,22. II. 1, 30. 11,4. 20,39. 23,66. 25,61. III. 5,51. 17,7. IV. 6,15. 11,4.
litore I. 11,14. 17,4. II. 7, 19. 11,29. 20,38. III. 7, 53. 13,33.
litoribus I. 2,18. 3,2. 11,2. 17,28. II. 25,64.
litoris I. 20,9. II. 3,12.
litura IV. 3,4.
litus II. 20,31.
liventibus IV. 2,13.
livere IV. 7,65.
livor I. 8,29. III. 6,22.
loca I. 18,1. IV. 9,25.
locavit II. 22,9.
locet III. 14,25.
locis I. 19,8. II. 9,8. 21,50. III. 10,14. 13,40.
loco I. 16,38. 19,20. II. 1, 40. 17,19. 23,37.

locorum IV. 1,69.
locos IV. 8,22.
locum I. 1,36. II. 10,34. 18, 38. III. 7,12. IV. 8,83.
locus I. 11,6. II. 21,32. 23, 84.
locuta I. 15,12. II. 1,15. IV. 1,100. 7,38.
longa I. 3,37. 10,6. 12,11. 15,6. 16,39. II. 10,19. 12, 24. 14,22. 21,46. 23,16. 24,16. 44. III. 12,14. 20, 2. 24. 31. IV. 1,72. 6,37. 7,50. 10,34.
longae I. 15,14. 19,17. II. 2,57. III. 10,24. 12,26.
longaevae II. 10,47.
longaevum IV. 1,52.
longam III. 9,50.
longas I. 3,44. 12, 13. 16, 14. II. 1,14. III. 5,14.
longe I. 7,17. 20,18. IV. 1, 36.
longinquis III. 5,8.
longinquo I. 6,27.
longinquos II. 7,67.
longis IV. 9,29.
longius II. 21,58. III. 19,2.
longo II. 23,79. IV. 9,19.
longum II. 20,29.
longus I. 19,26. II. 12,38.
loquaris III. 12,25.
loquax III. 23, 22.
loqueris II. 18,81. IV. 11, 79.
loqui I. 1,28. 10,22. II. 10, 58. 18,44. III. 22,6.
loquor III. 11,61. IV. 11, 27.
loquuntur IV. 11,30.
lora III. 7,57.
lorica IV. 3,23.
loris III. 12,9.
lotos III. 10,27.
lubrica IV. 4,47.
luce, III. 8,7. IV. 7,91.
lucebat II. 11,17.
lucem IV. 1,143. 4,61.
Luceres IV. 1,31.
lucerna II. 12,9. IV. 3,60.
lucernas III. 6,1.
lucernis IV. 8,43.
lucet II. 2,25.
luci IV. 9,33.
lucida III. 11,30.
luciferis II. 15,28.
Lucina IV. 1,95.
lucis III. 11,47. 19,4. IV. 3, 32.
Lucmo IV. 1,29.
luco II. 15,25. IV. 6,71. 9, 53.
Lucomedius IV. 2,51.
lucos IV. 8,31.
lucra II. 2,17. IV. 3,62.
Lucreti II. 25,29.
Lucrina I. 11,10.
lucris III. 18,4.
lucro III. 18,3.
luctantes III. 12,4.
luctantum III. 21,9.
luctata II. 12,3.
luctatur II. 1,13.
luctetur IV. 1,147.
luctus II. 7,7. 14,18.
lucus IV. 4,3. 9,14.
ludebat II. 25,85.
ludere II. 2,30. 12,21. 24, 23.
ludi II. 15,9.
ludis II. 14,26. III. 16,20.
ludit III. 16,1.
luditis IV. 9,33.
ludos III. 12,3.
ludunt II. 19,67.
lugubria IV. 11,67.
lumbis II. 13,27.
lumen II. 23,22.
lumina I. 1,3. 18,16. 21,3. II. 1,62. 9,23. 19,76. 23, 40. 52. 62. III. 3,11. 4,17. 12,27. 20,29. IV. 3,14. 8, 59. 11,64.
lumine II. 12,10. 13,44.
luminibus I. 3,32. 15,40. II. 6,10.
Luna I. 3,31. 32. 10,8. II. 13,71. 18,35. 21,37. 25, 52. III. 3,50. 14,15. 19,2.
Lunae I. 1,19. II. 16,21. IV. 4,21. 5,13.
lunarat IV. 6,25.
Lupa IV. 1,55.
lupae II. 7,14. IV. 4,52.
lupam IV. 1,38.
Lupercus IV. 1,26. 89.
lupina IV. 10,20.
lupo IV. 5,14.
lurida IV. 7,2. 11,8.
luſit II. 5,4.
luſtra IV. 1,20.
luſtrabant IV. 1,23.
luſtrantur II. 18,3.
luſtrare II. 8,5.
luſu I. 10,9. II. 23,79.
luſus IV. 4,73.
lux II. 11,29. 21,59. 22,1.
luxerat IV. 9,28.
luxerit II. 25,34. III. 3,56. 8,20.
luxiſſe IV. 9,41.
luxit IV. 6,30.
luxuria I. 16,12.
luxuriae I. 2,32. III. 10,18. 11,4.
Lyaeo II. 24,35. III. 3,43.
Lycinna III. 13,6.
Lycinnam III. 13,43.
Lycio III. 1,38.
Lyco III. 13,12.
Lycoride II. 25,91.
Lycotae IV. 3,1.
Lycurgum III. 15,23.
Lyda IV. 9,48.
Lydia I. 6,32. III. 9,18. 15, 30. IV. 7,62.
Lydus III. 33,39.
Lygdame III. 4,2. 11. 19. 24. 31. 36. 42. IV. 8,70.
Lygdamus IV. 7,43. 8,37. 68. 79.
lympha I. 2,12. 11,12. III. 8,13. IV. 9,59.
lymphis III. 2,51. IV. 6,7. 9,35.
Lynceu II. 25,9.
Lynceus II. 25,25.
lyncibus III. 15,8.
lyra II. 23,6. III. 1,42. 2,14. IV. 1,76. 5,56.
lyrae I. 3,42. 9,10. II. 1,9. 2,30. IV. 6,32. 36.
lyram I. 2,28. II. 20,18.
Lyſippo III. 7,9.

M.

Machaon II. 1,61.
macie IV. 3,27.
macrae IV. 1,22.
mactata III. 5,54.
maculaſſe III. 1,28.
madeat II. 24,39.
madent IV. 4,74.
Maeandri II. 23,85.

Maean-

Digitized by Google

INDEX I.

Maeandria II. 25,35.
Maecenas II. 1,17. 83. III. 7,1. 21. 59.
Maecenatis III. 7,34.
Maenalio IV. 9,15.
Maenas III. 6,14.
Maeonias II. 21,31.
Maeotica II. 2,21.
Maeotis III. 9,14.
mage I. 11,9. III. 12,2. IV. 8,16.
magicae IV. 4,49.
magicis I. 1,20. IV. 1,102.
magico II. 21,35.
magis I. 1,22. 4,4. 15. 16. 9, 19. 20. 10,27. 28. II. 2, 17. 20. 7,76. 8,1. 10,7. 11,19. III. 3,70. 7,13. 17, 2. III. 20,30. 21,19.
magiſtra III. 10,18.
magna I. 8,37. II. 9,4. 22. 10,25. 11,25. 16,26. 19, 68. III. 3,3. 15,35. IV. 1,30.
magnae II. 11,2. III. 6,12. IV. 11,44.
magnas I. 14,17.
magne I. 7,24.
magnes IV. 5,9.
magni II. 7,29. 8,16. 23, 113.
magnis I. 14,8. 16,1. II. 8, 10. 25. III. 2,5. 16,19.
magno I. 7,26. II. 1,26. 7, 8. 21,59. 23,2. 116. 25, 30. 34. 40. III. 16,7. IV. 9,57.
magnos II. 25,46. III. 7,31. 13,31.
magnum I. 15,37. II. 12,53. 21,44. III. 20,1. IV. 7,67. 10,3.
magnus I. 19,12. II. 6,5. 16. 8,24. IV. 3,49.
Majis IV. 5,36.
major I. 11,21. IV. 3,49. 5, 30. 6,38.
majora I. 4,12. 8,37. II. 14, 17. III. 1,23.
majorem III. 4,6.
majorum IV. 11,37.
majus I. 10,14. II. 25,66. III. 1,24.
mala I. 5,4. 7,14. II. 1,76. 5,28. 7,60. 14,31. 18,2. 19,10. 84. 20,62. 25,69. III. 5,60. 13,20. 16,22. IV. 2,18. 5,76.
malae IV. 4,91.
male IV. 1,53. 6,63.
Malea III. 17,8.
maledicta III. 6,2.
mali I. 5,28. 9,18. II. 19, 82.
malis II. 13,30. III. 11,62. IV. 11,96.
malo I. 13,13. II. 21,30. III. 9,34. 20,13.
maluit I. 8,34.
malum I. 1,35. II. 4,16. III. 15,10.
malus II. 14,6. 19,30.
mammae II. 12,21.
mammis III. 12,15.
Mamuri IV. 2,61.
manabit III. 15,31.
mandata III. 4,37. 5,9. 14, 7. 22,11. IV. 3,1. 7,71.
mandatam II. 22,20.
mane II. 22,23. III. 8,1.
maneant I. 14,14.
maneat I. 4,27. II. 21,47.
manent II. 9,13.
manere II. 7,58. 22,22.
manes I. 19,1. II. 7,81. 10, 32. 57. III. 1,1. IV. 5,3. 7,1.
manet I. 8,27. II. 9,13. 21, 58.
manibus I. 3,8. 24. 6,16. 13, 16. 15,5. 36. 16,6. 44. II. 18,60. 22,18. III. 8,4. 22, 3. IV. 2,42. 9,50. 73.
manicas III. 13,24.
manifeſta III. 11,3.
manifeſtae IV. 9,11.
mannis IV. 8,15.
manſere III. 22,9.
manſerit IV. 11,87.
manſerunt IV. 9,7.
manſiſti II. 24,12.
manſuetas III. 14,10.
manſuetis I. 17,28.
manſuetus I. 9,12.
manſurum II. 16,17.
manu I. 3,16. 8,14. 9,24. 11,12. II. 1,68. 74. 7,48. 52. 13,42. 23,96. 106. III. 2,36. 6,4. 9,10. 60. 11, 29. 13,24. 21,8. 23,30. IV. 2,26. 5,50. 6,22. 54. 7,18. 8,64.
manus I. 9,29. 20,21. 21,8. II. 1,10. 18. 2,57. 5,19. 8,22. 9,2. 9. 12,18. 13, 58. 70. 20,2. 66. 22,2. 23, 78. 24,26. 25,10. III. 2, 34. 3,42. 4,12. 5,14. 36. 42. 62. 7,56. 9,52. 13, 14. 20. 14,6. 10. 16,14. 20,30. 21,22. 23,14. IV. 2,62. 3,24. 52. 4,20. 5, 53. 6,19. 7,12. 46. 66. 8, 10. 42. 9,68. 10,37. 11,84.
Marcius III. 1,52. 21,24.
mare I. 6,1. II. 12,44. 20,7. 29. III. 5,28. 58. 7,35. 20,22.
Mari II. 1,24. III. 9,46.
mari II. 20,40. III. 2,24. 5, 6. 23,10. IV. 6,39. 48.
maria II. 14,38. 20,52.
Mariano III. 2,43.
marinae III. 5,27. IV. 6,61.
marinis II. 21,23.
marinos II. 23,105.
Mario III. 3,38.
maris II. 20,14. 64. 23,66. III. 5,2. 33. 5,11, IV. 1,72.
marita III. 19,16. IV. 3,11.
maritae IV. 7,63.
mariti IV. 5,7.
maritis III. 11,15. IV. 11,33.
maritos IV. 5,15.
maritum I. 2,19.
maritus II. 6,9. 17,10.
marmore II. 1,82. 23,9.
marmoreus II. 23,6.
Marone II. 23,48.
Mars III. 3,11.
Marte II. 25,56. III. 2,42. 9,58.
Martia IV. 1,55.
Martis II. 23,89. IV. 1, 105.
maſculus II. 12,28.
mater II. 5,11. 7,53. 18,42. III. 5,22. 25. 8,10. 13, 30. 16,12. IV. 11,55. 67.
maternas III. 16,14.
maternis IV. 7,65. 11,57. 71.
materno III. 5,34.
maternos III. 15,21. IV. 11, 31.

ma-

Digitized by Google

matre II. 7,27. 8,2. III. 6, 38. 21,29.32.
matrem II. 2,36. 23,15. III. 13,37. IV. 11,85.
matri II. 12,20.
matris I. 11,21. II. 16,15. III. 5,18. 17,17. IV. 1,93. 132. 4,51. 11,73.
matrona III. 11,11.
matronis II. 24,4.
maturos II. 14,14.
matutina II. 7,91.
matutinis I. 16,46.
matutino IV. 5,60.
matutinus II. 22,31.
Mavors II. 20,66.
Mauſolei III. 1,59.
maxima I. 16,35. II. 1,16. 2,57. 7,52. 78. 10,26. 13,2. 19,71. 25,86. III. 2,24. 6,32. 20,4. IV. 1,1. 10. 34. 2,41. 9,67.68.
me I. 1,1. 5. 17.33. 3,40.45. 4,3. 19. 6,5. 25. 28.30.36. 7,11. 13. 21. 8,4. 13.17. 21.23.31.32. 9,5.7. 10, 19. 12,9. 13,14. 14,14. 15,3. 16,23. 24. 39. 43. II. 2,6.19. 5,9.10. 11,12. 13. 6,21. 7,2. 4. 28. 60. 8,14. 9,13. 10,3. 11.31. 43. 12,1.19. 13,5. 6. 17. 33.74. 14,21.33. 15,1.2. 17.28.29. 16,9.17.19.22. 27.29.33. 17,1. 18,19.37. 61.63.78. 89. 19,1. 5.19. 25. 35. 45. 20,3. 19. 44. 21,43. 22,2.4.32. 23,25. 33.38.69.71.73. 80. 24, 35. 25,23.55.59.94. III. 1,2.9.13.35. 2,13.37. 3, 41. 43. 4,3. 4. 21.23.25. 39.42. 5,16.18. 6,3. 22. 7,3.46. 11,45. 14,2.5.10. 28. 15,16.41. 20,2.6. 22, 5.6.19. 23,19.22. IV. 1, 79. 2,5. 23.44.63. 3,47. 4,56. 5,17. 6,7. 7,21.53. 83. 8,20.45.73. 9,65. 11, 27.41.49.56.77.99.
mea I. 1,38. 4,2. 5,13.31. 7,9. 8,1.24.26.34.42.44. 14,13. 16,27.34. 17,11. 18,5.14.21. 19,1.19. 21, 10. II. 1,35.41.81. 2,20. 33. 3,8. 4,22. 6,11. 15. 17. 7,6.68. 82. 8,12.14. 29. 9,22. 10,5,12.19.22. 25.58. 11,29. 13,28.34. 14,7. 16,3.10.11.14.31. 34. 18,40. 19,22.38. 20, 1.25.29. 21,59. 22,1. 24, 23.38. 25,2.14. III. 1,37. 48.51. 2,31. 3,24. 4,24. 31. 37. 5,68.71. 6,6. 8. 21. 14,6. 24. 25. 15,14. 20,23.29. 23,14.18. 20. 37. IV. 2,21. 3,17. 4,58. 6,72. 86. 7,16.38.50. 8, 15. 34.64. 9,18.65. 11, 20.42.45. 58. 62. 87.92. 96.
meae I. 3,37. 11,22. 16,37. 18,29. II. 1,84. III. 7,4. IV. 1,60. 2,46. 3,6. 7,32. 47.75. 8,20. 11,12.18.
meam I. 6,9. 8,46. II. 2,52. 25,9. III. 6,22. 9,1. 23, 24. IV. 1,88. 11,78.
meas I. 8,12. II. 12,18. 25, 19. III. 1,12. 6,24. IV. 2, 1. 7,78. 11,68.
mecum I. 3,43. 8,33. 14,9. II. 1,13. 2,41. 7,87. 11, 22. 12,3. 19,7. 23,27. III. 1,11. 6,22. IV. 7,94. 95.
Medae III. 10,11.
Medea II. 19,31.
Medeae III. 17,17. IV. 5,41.
media II. 8,2. III. 14,1. 14, 30. IV. 7,83.
mediae I. 16,23. II. 24,25.
mediam III. 15,27.
medias III. 6,14. 14,12.
medicina I. 2,7. 5,28. 10, 18. II. 1,59. 11,16. III. 15,4.
medicis II. 1,77.
mediis I. 10,8. 11,1. II. 11, 30. 19,63. IV. 1,147.
medio I. 9,16. II. 1,72. 2, 62. 7,98. 18,10. III. 2,24. 4,16. 7,24. IV. 2,40. 5, 52.
medios I. 21,7.
meditatur III. 3,1.
medium II. 22,11. 23,9. III. 9,25. IV. 4,16.58.
medius II. 23,34.
Medorum III. 7,25.
medullis I. 9,21. II. 9,17.
mei I. 4,11. 5,28. 6,35. 7, 10. 16,35. 22,7. II. 8,8. 9,20. 10,18.20. IV. 3,69. 4,32. 88. 7,6.
meis I. 3,46. 6,24. 10,4.18. 12,14. 16,36. 19,18. II. 3,5. 12,2. 18,3. 19,39. 20,41. 25,16. III. 1,54. 2,4. 6,20. 19,7. 23,2. 4. IV. 1,82.98. 2,42.49.58. 3,4. 4,30. 44. 64. 6,40.
Melampus II. 2,15.
melior IV. 7,13. 11,48.
meliorem II. 25,31.
melius I. 2,10. 17,9.15. II. 18,41. III. 9,5.37. IV. 1, 39. 6,65. 10,35.
membra I. 2,6. 22,7. II. 12, 42. 13,14. 16,10. 25,42. III. 1,44. 9,54. 14,6. IV. 9.58.
memento II. 10,39. 15,27. 19,73.
memini II. 1,51. III. 13,8. IV. 2,27.
meminiſſe I. 10,3. 11,16. II. 16,28. III. 18,1.
meminiſſet II. 10,47.
meminit I. 1,18. 10,26.
Memnone II. 14,18.
Memnonias I. 6,4.
memor I. 4,20. III. 9,72. 10,20. IV. 11,87.
memorabit III. 9,69.
memores I. 11,5.
memoranda III. 15,39.
memorare II. 8,7.
memorarem II. 1,25.
memorator III. 1,33.
memoret IV. 6,77.
Memphi III. 9,34.
Menandre III. 20,28.
Menandreae II. 5,3.
Menandri IV. 5,43.
mendaces II. 19,67.
mendacia IV. 5,27.
mendax IV. 2,19.
Menelae II. 2,47.
Menelaeo II. 12,14.
Menelao II. 25,7.
Menoetiaden II. 1,38.
mens III. 23,19.
menſa II. 13,5. 24,39. IV. 8,44.

men-

Digitized by Google

menſae III. 8,21.
menſam III. 6,3.
menſem II. 2,3.
menſes II. 2,38.
menſis III. 23,21.
menſtrua III. 3,50.
mentem I. 1,21. III. 3,31. 43.
mentibus I. 14,18.
mentior IV. 1,122.
mentiri II. 13,57.
mentis III. 17,4.
mentita I. 15,35. II. 14,32. 20,3.
mentitae IV. 7,58.
mento III. 5,35. IV. 1,141.
Mentoreo I. 14,2.
Mentoris III. 7,13.
meo I. 1,22. 12,3. 14,7. 17, 21. 18,18. II. 1,48. 85. 7,95. 9,16. 18,39. 19,37. 23,118. III. 1,20.55. 4,38. 9,8. 11,44. 13,10. 15,6. 21,6. IV. 1,66. 2,30. 3, 28. 4,34. 5,72. 7,3.77. 9, 72. 11,50.70.
meorum IV. 11,71.
meos I. 5,3. 8,38. 13,18. 16,15.19. II. 1,57. 10,32. 40. 12,5.19,49. III. 3,12. 4,32. 14,21. IV. 2,56. 4, 35. 6,2. 7,96. 11,16.28. 88.
meracas II. 24,27.
mercaris II. 25,71.
mercata IV. 5,32.
mercato I. 2,5.
mercatur II. 13,15.
merce II. 13,16.
mercede IV. 7,33.
merces III. 3,3. 4,19. IV. 11,97.
Mercurii II. 23,58.
Mercurio II. 2,63.
mereare IV. 7,49.
merendo IV. 11,101.
merearis I. 8,17. II. 23,72.
meretrix III. 9,39.
meri IV. 8,38.
meritam III. 13,43.
meritas I. 6,19. IV. 7,66.
merito I. 9,7. 17,1. 18,15. II. 9,9. 12,47. 24,29.
meritum II. 22,13. III. 5,46. IV. 5,64.
mero II. 2,62. 12,42. 24, 32. 25,22. III. 6,3. 9,56. 15,4. IV. 3,60. 8,54.
Meroen IV. 6,78.
meruere III. 3,21. IV. 8,66.
merui I. 18,9. II. 4,3.
meruit II. 6,17.
merum III. 15,28. 38.
meſſes II. 13,7.
meſſis III. 11,26.
meſſor IV. 2,28.
meta I. 3,46. IV. 2,58.
metallis III. 11,5.
metam II. 19,66.
metas III. 12,7. IV. 1,70.
Methymnaei IV. 8,38.
metu III. 4,6. IV. 6,41. 11, 48.
metuenda IV. 9,55.
metuendo IV. 9,9.
metuens I. 3,18.
metuit I. 14,19.
metuunt IV. 10,30.
metus II. 20,20. IV. 6,50.
Mevania IV. 1,123.
meum I. 1,30. 17,8. 19.23. II. 10,28. 18,4.24. 20,12. III. 5,12. 7,52. 8,2. 18. 15,12. IV. 7,30.42. 8,69. 86. 11,1.63.
meus I. 13,18. 18,13. 19,6. II. 1,2. 7,78. 25,25. IV. 1,70. 3,2. 4,60. 9,45.
mi I. 12,19. II. 14,33.34. 18,1.18. 22,21. 23,27. III. 3,22. IV. 1,62. 8,53. 11,47.
mihi I. 1,3.7. 2,7.25. 3,7. 38. 4,1. 5,28. 6,7.9.13. 15. 7,9. 8,43.45. 10,3.7. 11,17.21.23. 12,1.5. 14, 11.13.16.23. 15,33.34.16, 7.18. 17,3.24. 18,6.9.11. 31. 19,3.15.20. 22,1.6. II. 1, 1.3.17.49.53.55.67. 4,3.7.29. 6,13.16.19.22. 7,63.77.89.92.94. 8,3.24. 33. 10,21.23.50. 11,13. 14.15.23.24. 12,1.37. 13, 2. 15,23. 16,13.16.25.35. 18,2.11.52.76.77. 19,22. 20,20.21.34.53.57.21,62. 22,3.6.10.25.28.29.33.37. 42. 23,5.70.111. 24,18. 25,2.13. III. 1,21.49. 2, 25. 3,24.25.27.47.69. 4, 1.7.19.41. 6,1.9.33.34.40. 7,10.31.46.58.59. 8,11. 9,3. 12,34. 13,2.3. 14,1. 8.22.23. 15,2.9.17. 17,1.2. 19,1.6. 20,5.16.34. 22,9. 21. 23,9.16. IV. 1,58.81. 2,13.19.25.41.47. 3,11. 13.23.26.29.51.55. 4,63. 6,5. 7,5.25.52.78.79. 8, 48.79. 9,18.49.66. 10,3. 11,11.91.
Milanion I. 1,9.
miles I. 21,2. II. 1,44. 6,14. 7,67. 10,48. 19,41. III. 9, 6. 10,2. IV. 1,27. 5,49.
milia II. 21,49.
militat IV. 6,39.
milite IV. 6,51.
militiae I. 7,2. 21,4. IV. 3, 46.
militiam I. 6,30. IV. 1,137.
militibus II. 13,38.
militis III. 3,17.
mille II. 1,12. 20,38. III. 3, 27. IV. 1,145.
millia I. 5,10. 12,3. IV. 3,38.
Mimnermi I. 9,11.
minantem III. 7,47.
minantes IV. 6,49.
minas I. 7,12. 10,26. 17,6. II. 1,24. 19,58. III. 8,6. 9,42.58.
minatur I. 6,9.
Minerva I. 2,30. II. 7,43. IV. 1,118.
Minervae IV. 5,23.
minio II. 2,21.
minis I. 19,24.
miniſtra III. 8,30. IV. 4,42. 11,52.
miniſtrae III. 4,15.
miniſtrat III. 14,15. IV. 9. 22.
miniſtret II. 18,35. IV. 6,4.
miniſtro II. 18,39.
minitare III. 6,7.
Minoa III. 17,21.
Minoia IV. 11,21.
Minoida II. 19,29.
Minois II. 11,7. 23,113.
minor I. 20,12. II. 25,83.
minora IV. 9,32.
minores II. 12,47.
Minos III. 17,27.

minus I. 3,5. 15,7. II. 10, 37. 13,66. 18,30. 23,71. 90.102.115. III.13,7. IV. 1,33. 4,55. 8,56. 11,13.
minuta II. 10,58. 22,3.
minutis I. 11,9.
Minyis I. 20,4.
mirabar II. 2,45. III. 8,1.
mirabere I. 5,21. 7,21.
mirabitur IV. 4,43.
miracula III. 21,17.
miramur II. 1,10. III. 12,1.
miremur III. 1,47.
miranda III. 10,23.
mirantem I. 11,3.
mirantur II. 1,79.
mirare III. 9,1. IV. 2,1.
miras II. 9,2.
miratae I. 20,46.
mirator II. 10,9.
miratus IV. 6,59.
mirer II. 2,43.
mireris I. 14,3.
mirum I. 13,29. II. 7,28. 18, 89. IV. 4,37.39.
miſcebant IV. 1,28.
miſcebimur III. 3,37.
miſcet II. 20,66.
Miſenis I. 11,4.
Miſenus III. 16,3.
miſer I. 5,5.18. 7,17. 20, 15. II. 5,14. 19,12. 21,22. III. 3,28. 5,7.15.
miſerae I. 2,32. II. 7,85. 25, 72.25,90.
miſeram I. 3,40. III. 4,21. 6,16.
miſeras I. 13,10. II. 21,9. III. 3,67.
miſerata I. 16,25.
miſere III. 8,3.
miſerere II. 21,1.41.
miſeri I. 5,29. 16,45. 22,8.
miſero I. 9,9. II. 1,88. 7,92. III. 16,15.
miſeros III. 5,13.
miſerum I. 1,1.14,21. II. 20, 37. 24,35. III. 22,19.
miſiſſent III. 8,1.
miſiſti IV. 1,39.
miſit II. 18,77. 24,4. IV. 7,11.
miſſa II. 20, 40. 25,54. IV. 6,68.
miſſile III. 12,10.
miſſis III. 1,13.
miſſus II. 25,70.
miſta I. 20,38. III. 11,29.
miſtas II. 25,57.
mite II. 16,20.
miteſcet II. 20,53.
mitra III. 15,30. IV. 2,31. 5,70.
mitrae II. 22,15.
mitratis IV. 7,62.
mittere II. 13,72.20,19.24,26.
mittis III. 7,3.
mittit II. 13,17. III. 11,5. IV. 3,1.
mittunt IV. 5,25.
mixta IV. 5,76.
mixtam III. 23,5.
mixtis IV. 7,94.
mixto IV. 7,19.
mixtus I. 13,21.
mobilis IV. 6,28.
modis III. 7,44.
modo I. 1,11.28. 3,21.23. 41. 7,4. 8,17.34. 9,4.11, 3.4.27. 14,3.4. 18,4.7. 20,39.41. II. 7,6. 8,30. 12,3.49. 13,1.37.66.67. 14,34. 15,16. 16,14. 18, 35.59. 19,5.32. 20,44.73. 23,64.82. 25,14.91. III. 5,18. 9,29.60. 12,13. 15, 41. 16,13. 18,9. IV. 1,49. 2,20.32. 3,7.8. 5,32. 7,35.
modos II. 18,6. IV. 4,59.
modum II. 12,30. III. 9,6. 10,36. 17,4.
modus I. 7,9.
moecha IV. 5,44.
moenia I. 9,10. II. 23,42. 25,64. III. 7,41.50. 9,23. 32.67. IV. 1,56.57.
moenibus IV. 4,72.
moerebat II. 23,14.
moerens II. 7,49.
moerenti III. 2,46.
moeſta I. 15,11.
moeſtae IV. 11,9.
moeſtam III. 4,13.
moeſtis I. 5,15.
mole IV. 11,23.
moles IV. 6,19.
moleſta III. 12,28.
moleſtas I. 5,1.
molle IV. 3,44. 6,5. 7,52.
mollem I. 3,7.7,19. III. 13,29.
molles II. 15,23. 25,42.
molli I. 3,34. II. 18,5. 20, 6. III. 2,1. IV. 6,71.
mollia I. 7,4. 20,22. III. 1, 19. 2,18. 7,57. 9,20. 13, 14. 15,33. IV. 7,80. 11,18.
mollibus II. 1,77.
molliet IV. 4,60.
mollior II. 21,18.
mollire IV. 5,5.
mollis I. 6,31. II. 1,2. 2,12. 3,14. 16,23. 18,13. IV. 9,49.
molliſſe IV. 11,41.
mollit IV. 6,10.
molliter I. 3,12. 5,8. 11,14. 14,1. 17,22. II. 9,24. III. 8,6.
mollius II. 24,40.
Moloſſa IV. 8,24.
monemus I. 20,1.
moneo I. 1,35.
monere I. 15,26. II. 15,20.
monitis I. 1,37. 20,51.
moniturus I. 15,41.
mons III. 10,25. 11,53. IV. 4,81.93.
monſtra IV. 7,58.
monſtrat II. 23,51. III. 2, 25.
monſtri IV. 4,39.
monſtris II. 21,23.
monte II. 13,64. III. 1,17.
montes I. 6,3. 20,13. II. 15, 7. IV. 4,13.33. 9,3.
montibus I. 21,10. IV. 4,33.
montis I. 20,33.
monumenta III. 1,56. 9,61. 63. IV. 6,17.67. 7,39.
mora I. 10,6. III. 5,54. 7, 36. 11,14. 14,2. IV. 2,16. 4,82. 8,51. 10,36.
morae III. 10,24. 12,26. IV. 8,4.78.
moram I. 12,2. 13,6. II. 12, 4. 18,72. IV. 1,96.
morare III. 19,2.
moras I. 3,44. 16,40. III. 2, 9. IV. 3,42.
morata II. 3,6. 12,8.
moratur I. 8,1. II. 2,55. III. 1,7.
moraturae III. 19,4.
moraturis I. 3,32.
moratus III. 22,12.
morbi II. 1,60.

more

Digitized by Google

more II. 2,23.
morem II. 21,33.
morere II. 7,80.
mores I. 15,23. 17,15. II. 19,49. 23,100. III. 3,47. IV. 5,45.
moretur I. 1,35. 11,10.
mori II. 1,47. III. 11,20.
moriar II. 1,50. III. 20.33.
moriaris II. 7,87.
moribunda III. 5,10.
moribus II. 4,7. 22,32, III. 4,25. 10,16. IV. 11,84. 101.
morientem I. 10,5.
morientis IV. 3,6.
moriere II. 7,79.90.
moritura IV. 6,64.
moror I. 19,2. IV. 2,58.
mors I. 19,20. II. 7,89.90. 10,22.50. 20,60. 21,58. III. 3,40. 5,42. 14,22. 16,26. IV. 4,91.
morſo III. 23,24.
morſu IV. 8,65.
morſus III. 14,17. IV. 5,39.
mortales II. 20,59. III. 16,5.
mortali II. 23,106.
morte II. 8,4. 20,70. III. 1, 64. 4,24.
mortem II. 8,4. III. 13,40. 14,27.
morti II. 1,84.
mortifero III. 11,17.
mortis III. 1,60. 5,2. 20,34. IV. 7,69.
mortua II. 21,2. IV. 1,102.
mortuus II. 11,32. 12,36. 25,92.
mos II. 23,108.
mota I. 15,9. 16,20.
motas IV. 1,101.
moto II. 13,49.
motu I. 3,27. II. 12,11.
motus III. 13,31.
moveant IV. 1,107.
moveare II. 13,61.
movebat IV. 1,25.
moveor III. 23,25.
movent II. 18,63. 23,80. IV. 11,7.
movente III. 21,32.
movere I. 2,2. III. 21,6. IV. 1,78. 8,22.28.
moveris II. 23,29. IV. 7,71.
moverit II. 22,16. 23,56. IV. 5,11.
movet II. 18,56. III. 6,16.
movimus IV. 8,88.
moviſti IV. 11,51.
moviſtis II. 20,39.
mox II. 2, 12.18. III. 7,6. 10,26. 11,50. 19,13. IV. 1,131. 6,37.80. 7,93. 11, 33.
mucro II. 19,55.
mugiſſe III. 10,29.
mugitu IV. 9,19.
mugiverat, II. 21,19.
mulcet IV. 7,60.
mulier II. 22,9. III. 6,11. 9, 49. 23,1. IV. 6,65.
multa I. 12,3. 15,1.12. 18, 15. II. 3,1. 5,11. 7,21. 12,9. 14,31. 18,2. 19,84. 20,28. 21,17. 25,91. III. 4,10. 10,4. 12,1. IV. 4,4. 7,70. 9,30.
multae III. 19,7.
multarum I. 13,10.
multas I. 4,1. II. 12,39. 18, 1. 24,8.
multi I. 6,27. II. 16,27. III. 1,15. 11,8. IV. 1,129.
multis I. 4,13. 11,28. II. 4, 5. 5,6. 7,42. 14,1. 19,17. III. 4,37. 8,29. 13,40.
multo I. 3,9. II. 7,27.59. 12, 42. 24,35. 25,22. III. 3, 43. 13,7.
multos I. 15,11.39. II. 7,37. 19,28.75. III. 21,1.
multum II. 20,27.
munda IV. 8,40.
mundi II. 25,51. III. 3,48. 53. IV. 5,43. 6,19.37. 9, 65.
mundos IV. 3,35.
mundus IV. 2,38.
munera I. 3,25.26. 10,12. 14,24. II. 2,35. 7,35. 8, 33. 18,53. 21,60. III. 10, 19. IV. 5,55.
munere II. 10,30. 11, 26. 13,9.
muneribus I. 2,4. 16,36. II. 13,15. 16,25.
muneris II. 18,58.
munita III. 10,17.
munito IV. 3,8.
munus II. 13,21. III. 3,8.
muri III. 1,44.
murmur IV. 7,4.
murmura I. 8,5. II. 4,29. IV. 4,59. 6,16. 8,50.
murmure IV. 4,10.
muro II. 23,115.
murorum IV. 6,43.
muros II. 18,33. IV. 1,66. 10,29.
murus IV. 1,125.126. 4,13.
murrea IV. 5,26.
murrheus III. 8,22.
murum IV. 10,33.
Muſa II. 1,35. 8,14. 9,22. 13,34. III. 1,10. IV. 6,11. 75.
Muſae I. 8,41. III. 1,53. IV. 4,49.
Muſarum III. 2,29. 3,42.
Muſas II. 10,3. III. 1,14.
Muſis II. 25,31.
muſcoſis II. 15,30. 23,18.
muſcoſo III. 2,26.
muſto III. 15,17.
muta I. 15,29.
mutae II. 1,87.
mutabere II. 11,31.
mutabit II. 19,19.
mutabunt II. 19,49.
mutamus II. 12,7.
mutant I. 18,9.
mutantur II. 4,13. 7,71.
mutare I. 12,17. II. 2,67. 13, 73. III. 18,3. IV. 8,85.
mutarit IV. 11,81.
mutat I. 12,11. II. 3,13. 19, 25.
mutata II. 24,35. IV. 11,45.
mutatis III. 20,9.
mutato I. 6,6. 18,17. IV. 8, 28.87.
mutatum I. 4,2. IV. 11,56.
mutavit II. 23,87.
mutem II. 15,31.
mutet I. 1,36.
mutetur I. 15,31.
Mutinam II. 1,27.
mutos II. 10,57.
mutua I. 5,30. 16,26.
Mycenaeae II. 18,32.
Mycenis III. 17,19.
Mygdoniis IV. 6,8.
Myos III. 7,14.
Myronis II. 23,7.

Digitized by Google

myrrha I. 2,3.
Myrrha III. 17,16.
Myſorum I. 20,20.
Myſus II. 1,65.

N.

Nai II. 23,96.
nam I. 1,11. 3,41. 6,21. 8, 21. 13,26. 14,9.15. II. 1, 27. 3,7. 5,31. 6,7. 10, 14.45.58. 12,3. 18,41. 20,25. 22,8. 23,36.41. III. 1,25.57. 5,7.23. 6,10. 9,27. 10,21. 17,17. 21, 21. IV. 1,129.139. 2,41. 3,51. 4,67. 6,28. 7,55. 8,23.
namque I. 3,37. 20,17. II. 17,12. 19,71. III. 11,17. 19,11. IV. 1,57.109. 7,3.
nanus IV. 8,41.
nardo IV. 7,32.
nares III. 8,22.
narrabis II. 21,29.
narrabit II. 21,46.
narramus II. 12,9.
narrant IV. 7,64.
narranti II. 14,37. IV. 2,20.
narrare I. 18,29.
narrat II. 1,43. IV. 7,67.
narratum II. 22,27.
naſcenti II. 2,33.
naſcitur II. 1,16. 25,66.
nata II. 2,39. 18,4. 19,37. III. 1,10. 7,18. IV. 1,35. 11,59.93.
natae I. 17,25.
natalem IV. 5,36.
natalis III. 8,3.32.
natant II. 2,22.
natanti III. 5,21.
natantis III. 5,52.
natare II. 12,52.
nataſſe III. 10,32.
nataſti II. 23,85.
natat III. 5,8. 21,13. IV. 1, 116.
natet II. 19,64.
natis II. 7,55. III. 13,35. IV. 1,86.
nativis IV. 4,4.
nativo III. 11,36.
nativos I. 2,13.
nato III. 21,32.
natorum III. 17,18.
natos III. 13,36. IV. 1,85. 11,69.
natura II. 14,29. 18,17.18. III. 21,18. IV. 2,21. 11, 47.
naturae I. 2,5. II. 16,28. III. 3,47. 5,44. 7,20.
natus I. 6,29.
Navali IV. 1,3.
navalibus I. 20,17.
nave I. 8,6.
navem II. 18,41. 20,42. III. 20,11.
naufraga III. 5,56.
naufragus II. 19,11. III. 23, 12.
naviget II. 13,10.
navis II. 7,68. 11,29. 12,43. 19,43.
navita I. 8,10. II. 1,43. 20, 8. 21,22. III. 9,5.71.
Nauplius IV. 1,115.
nauta III. 5,39. 16,29. IV. 5, 50. 7,92. 9,6.
nautarum IV. 6,18.
nautas I. 8,23. III. 15,25.
nautis III. 17,7. 20,14.
Naxia III. 15,28.
Naxon III. 15,27.
ne I. 2,25. 4,9. 8,1.5. 10, 21. 16,21. 17,7. 19,3.21. 20,2.13. II. 1,70. 2,36. 5, 8. 7,39. 12,94. 13,7.31. 55. 15,32. 16,14. 17,2. 18,89. 20,7. 25,9. III. 1,37. 4,12. 9,24. 10,3.4. 10. 14,5.25. 18,4. IV. 2, 62. 3,11. 4,24.53.55.66. 5,58. 7,15.73.76. 9,11. 37.70.
nebat III. 4,16.
nebuloſa IV. 1,123.
nec I. 1,18. 2,6.19.29. 3,5. 4,19.28. 5,18.21.23. 7,7. 20.23. 8,1.11.23.45. 9,2. 17.25.28. 10,18.26. 11, 16. 12,5.6. 13,12.23.27. 28.29. 14,20.24. 15,7.17. 38. 16,9.11. 17,3. 18,32. 19,2. II. 1,21.41.75. 2,8. 19.23.25.41. 4,7.12.15. 21.22.23.24. 5,3.5. 7,6. 47.53.54.72.95. 8,36. 9, 12. 10,10.19.20.21.22.28. 37. 11,3.5.7.13.14. 12, 24.44.45. 13,33.34.52.66. 14,23.36. 15,6.29.30. 16, 7.19.25.33.36 18,27.72. 73.75.87. 19,23. 20,4.53. 21,47.52.57. 22,2.36. 23, 29.56.115. 25,49.52.53. 54.83. III. 1,33.50.51.58. 59. 2,40.42. 3,26.27.28. 4,11. 5,26. 6,38. 7,8.38. 39. 8,10.16. 9,56. 10,37. 11,24.38. 12,20.23.24.30. 31. 13,2.9. 14,11. 19,19. 21,6.28. 30.31.34.35. 23, 30. IV. 1,6.15.27.113.145. 2,3.5.45. 3,15.47. 4,82. 5,3.41.49.50.55. 6,20.47. 7,13.21.66.74.87. 8,52. 56.76. 9,13.62. 10,21.23. 36. 11,41.45.48.55.62.85. 90.
necdum II. 12,21.
necnon II. 24,32.
nectare II. 24,28.
nectimus III. 3,34.
nectit IV. 3,48.
nedum I. 9,32.
nega II. 14,4. 18,43.
negabit II. 20,51.
negant II. 19,42.
negantem IV. 5,5.
negarat II. 18,11.
negare I. 9,22. 13,14. II. 21, 14. 23,116.
negaris I. 10,23.
negat I. 8,32. II. 8,17. 18, 46. 21,37.
negato II. 14,3.
negavit II. 11,20. III. 13, 18. 20,7.
neget IV. 2,24.
neglecto IV. 5,7.
neglectus I. 7,13.
negligit II. 13,48.
nemo II. 11,18. 13,19. 15, 32. 23,23.27. 25,3. III. 14,14.
Nemorenſis III. 21,25.
nemoroſa IV. 9,3.
nempe IV. 1,88. 5,42. 11,4.
nemus I. 14,5. 18,2. II. 10, 4. 23,40. III. 1,2. 2,42. IV. 4,1. 9,24.
nepotes III. 1,35.
nepotis IV. 8,23.

nepo-

Digitized by Google

I N D E X I.

nepotum III. 11,11. 21,41.
Neptune II. 13,4. III. 5,31.
Neptunia III. 7,41.
Neptuno II. 20,9.
Neptunus II. 20,45.46.
nequa I. 3,29.
neque I. 1,36. 6,2. 8,41. 12,19. 14,19. 18,26. 20, 14. II. 1,39. 12,43. 13, 51. 15,5. 20,70. 21,7. 22,26. III. 1,57. 11,61. 12,28. IV. 1,99.102. 4, 87. 8,43.75. 11,41.
nequeam III. 9,4.
nequeas III. 7,5.
nequeunt II. 24,25.
nequiquam II. 3,5. III. 15,23.
nequitia II. 4,2.
nequitiae I. 6,26. 15,38. II. 5,22. 18,86. III. 8,24. 17,10.
Nereides II. 20,15.
Nereo III. 5,33.
Nercus IV. 6,25.
nervis III. 2,4. 2,35.
neſcia I. 16,20. IV. 4,66.
neſcio I. 11,7. II. 19,72. 22, 3.14. 25,66. III. 22,13.
neſcis II. 12,12.
neſcit I. 5,24. 14,8. II. 13, 32. 23,30. 24,34. III. 13, 44.
neſcitis III. 17,4.
neſcius I. 20,41. IV. 1,78.
Neſee II. 20,16.
Neſtor II. 19,46.
Neſtoris II. 10,46.
neu I. 10,23.24. II. 20,68. 22,28. III. 10,12.
neve I. 3,30. 8,12. 10,22. II. 22,28. III. 10,11.13.
nexiſti III. 6,37.
ni I. 9,33. II. 6,3.
nidis IV. 5,10.
niger II. 19,20. III. 5,10. 66.
nigra II. 9,23. 20,68. 21, 38. IV. 3,14. 11,2.
nigrantes III. 10,33.
nigras III. 3,46. IV. 6,83.
nigros II. 12,32.
nihil I. 6,18. 9,22. 10,20. 12,16. II. 5,31. 7,93.10, 42. 13,65. 17,5. 24,35. IV. 1,41.
nihilo II. 1,16. 2,26. 13,52.
nil II. 6,6. 19,25. 23,58.69. 24,36. 25,19.30.39. III. 2,41. 5,70. 23,25. IV. 1, 37.82.142. 8,70.
Nili II. 21,20. III. 9,42.51.
Nilo II. 24,3.20.
Nilotes IV. 8,39.
Nilum II. 1,31. IV. 6,63.
nimirum III. 6,9.
nimis II. 14,36. IV. 5,71. 11,85.
nimium I. 15,27. II. 7,37. 17,6.15. 23,99. 24,21. III. 11,4. 23,2. IV. 6,45.
Niobae III. 8,8.
Niobe II. 16,7.
Nirea III. 16,27.
Niſe III. 17,24.
niſi II. 7,3. 13,35. III. 13, 22. IV. 1,37.144. 5,54. 6,43.52. 11,56.
nitere I. 2,6.
nitent II. 18,62.
nitet IV. 1,11.
nitidas III. 8,14.
nitore II. 14,26.
niveas III. 4,12.
niveis III. 2,39.
nives I. 8,8. III. 11,54.
niveos II. 15,26.
niveum II. 10,53. III. 12,11.
nix II. 2,21.
nixa I. 3,8. 16,33.42. II. 10,22. 22,40. IV. 6,63.
nixus I. 20,44. III. 2,14. 3, 15.
nobile II. 23,12. IV. 9,20.
nobilibus I. 11,4. II. 19,33.
nobilis I. 15,24. 16,10. II. 19,24. 21,24. 23,46. IV. 10,42.
nobilitas I. 5,23.
nobis I. 10,11.14. 12,2. 18, 23. II. 1,4. 3,9. 4,4. 7,1. 93. 11,17.31. 12,53. 16, 23. 18,36.85. 19,13. 20, 53.58. 22,9. 24,1. 25,50. III. 1,47. 8,27. 13,8.45. 19,8.14. 22,1.14.
noceant IV. 3,25.
noceat III. 14,14.
nocens II. 21,16.
nocent II. 24,36.
nocere II. 2,1. 4,18. 19,72.
noces IV. 2,19.
nocet II. 1,78. 3,12.
nocitura II. 1,54. 22,28.
nocte I. 3,10. II. 4,15. 7,57. 11,9.28. 12,40. 13,6. 18, 24. 22,1. III. 19,19. 22, 16. IV. 5,30. 7,89. 8,1.60.
noctem I. 10,3. II. 13,57. III. 9,5. IV. 1,115.143. 6, 85. 8,33.
noctes I. 1,33. 3,39. 11,5. 12,13. 16,23. II. 12,37. 13, 23.60. 17,5. 21,62. 24,2. 25. III. 10,32. 13,5. IV. 3,11.29. 7,35. 11,15.77.
noctibus I. 6,7. II. 24,22. III. 4,34. IV. 3,33.
noctis I. 3,37. III. 6,39. 8, 30. 19,1.
noctu II. 18,26. 22,22.
noctua IV. 3,59.
nocturna II. 1,73. 16,5. 21, 26. 22,15.
nocturnae III. 2,48.
nocturnis I. 16,5. III. 5,23. 8,23. IV. 7,16.
nocturno I. 16,34. II. 7,44. III. 14,8. IV. 5,14.
nocuere III. 10,24.
nocuiſſe II. 15,32.
nodis II. 16,9.
nodus II. 22,10.
noli II. 14,37. 19,33.
nolim I. 7,16. II. 18,78.
nolint II. 23,107.
nolit II. 2,67.
noluit II. 5,22. 7,86.
Nomas IV. 7,45.
nomen I. 4,8. 7,10. 17,23. 20,50. II. 1,21.82. 6,17. 10,28. 16,19. 20,7.12. III. 1,24.63. 14,30. IV. 1, 37. 2,48. 6,13. 7,42.75.
nomentum IV. 10,24.
nomina II. 15,31. IV. 2,50.
nomine I. 5,26. 9,28. 18,32. 20,5. II. 18,88. III. 9,48. IV. 7,77.
nominis IV. 2,19.
non I. 1,7.17.26.30. 2,7.8. 15.16.17.23.25. 3,8.17. 4,3.8.17.18.25. 5,7.8. 9.11.27.32. 6,1.11.21.23. 29.35. 7,21. 8,15.18.21. 28.38.39. 9,5.15.24.27.

25. 10,9.11.13.20. 11,17. 21. 12,1.7.11.16. 13,3.13. 19.21.26.34. 14,7.23. 15, 9 [illegible] 16,7.31.37. 17,24. 1[illegible] 11.14.18. 19,1.5.8.20. 26. 20,5.12. 21,8. II. 1, 3.19.21.52.54.60.73.74. 77. 2,17.20.24.26.32.37. 38. 3,7.8. 4,2.11.15.19. 26. 5,1.25.27. 6,4.16. 7, 47.57.58.71.73.83.87.96. 8,1.2.4.25. 9,5.8.20. 10, 1.5.9.42.49. 11,1.15. 12, 11.43. 13,3.11.23.25.47. 52. 14,9.19. 15,4.21. 16, 5.23.24.28. 17,16. 18,8. 14.32.38.43.48.83.86. 19, 2.19.20.24.25.27.28.49. 74. 20,23.41.45.58. 21,7. 8.15.32.41. 22,12.13.17. 25.33.35. 23,21.22.30.36. 52.55.74. 75. 77. 80. 85. 116. 24,15.23. 25,4.11. 18.32.33.45.47.81. III. 1, 14.20.33.49.52.63. 2,17. 22.25. 3,31.39.59. 4,25. 31.38. 5,22.25.36.45.53. 58.61. 6,19.40. 7,4.7.35. 37. 9,55. 10,19.20.24. 11,20.56. 12,3.27. 13,1. 43. 14,10.30. 15,7.39. 16,27. 17,27. 19,11.12. 20,33. 21,20.27.29.33.37. 22,4.7.14.17. 23,6.9.11. 28. IV. 1,16.74.81.87.90. 127.144. 2,23.58.64. 3, 16.31.32. 4,28.51.54. 5, 2.9.49.53. 6,18.31.44.64. 7,1.24.25.31.32.49.68.72. 8,4.20.32. 52. 9,7.22.39. 44. 10,4.12. 11,6.17.43. 50.

nondum I. 3,11. II. 8,29.19, 3. 24,26.

nonne I. 17,15. II. 9,2.19, 51. 25,8.10.

nonnumquam II. 10,51.

norant III. 22,5.

norim III. 13,1.

nórit I. 1,30. 8,46.

norma III. 10,18.

norunt II. 8,29. 25,24.

nos I. 5,2. 7,5. 19,25. II. 1,45. 6,3. 8,27. 10,41. 12,23.25. 17,19. 19,35. 22,12. 23,82. 24,19. IV. 7,92. 11,94.

noſcere I. 6,1. III. 13,4.

noſceret III. 1,25.

noſſe I. 5,4.18. 9,14.20.

noſſem IV. 4,49.

noſſet III. 1,30.

noſter III. 23,3.

noſti II. 24,30.

noſtis II. 21,15. 22,8.

noſtra I. 1,33. 3,21. 7,14. 25. 8,30. 12,6. 17,12. 22,2. II. 1,58. 2,24.43. 9,8. 12,8.44.48. 19,5. 23, 52.104. 24,19. III. 1,18. 2,52. 3,26. 4,1.18. 7,36. 11,12. 12,29. 17,1. 20, 32. IV. 2,26. 7,20.39. 11, 64.79.

noſtrae I. 1,21. 2,31. 5,19. 11,24. II. 1,83. 23,107. III. 8,3. 14,1. IV. 5,61. 8,74. 9,17.

noſtram II. 16,4.

noſtras II. 13,70. 19,80. 23, 73. IV. 6,74.

noſtri I. 4,27. 7,24. 11,5. 20. II. 10,37. 18,7. III. 1, 39. IV. 6,60.

noſtris I. 5,9. 11,8. 19,5. III. 9,29. 22,3. 23,29. IV. 1,8 63. 7,53. 8,67.

noſtro I. 3,35. 7,23. 13,1. 15,4.27.31. 16,21. 18,11. 19,22. 21,3. II. 4,6. 6,14. 9,15. 10,2.7. 11,26. 13, 13. 20,24. 23,99. 24,21. III. 6,37. 8,31. 9,34.41. 14,7. IV. 1,58. 5,17. 7, 27. 48. 8,27. 11,82.

noſtros I. 4,15. 6,23. 7,5. 16. II. 7,81. 10,17. 12,35. 13,31. 21,39. 25,26. III. 6,5.9,62. 18,10. IV. 5,71.

noſtrum I. 5,21. II. 7,40. 23,36. IV. 11,9.

nota I. 16,2. 22,3. II. 4,6. 11,15. 19,31. 23,66.70. III. 6,6. 9,40. IV. 7,64.

notam I. 5,16. 18,8. III. 9, 36. IV. 8,65.

notas I. 1,18. III. 6,18.26. IV. 3,26. 9,40.

notat III. 5,52. 9,48. IV. 2, 44.

noteſcet II. 10,37.

notet I. 6,16.

Noti IV. 7,24.

notior II. 10,8. 25,88. IV. 1, 126.

notis IV. 1,121.

notiſſima II. 19,39.

Noto II. 4,12. 7,72. IV. 5, 60.

noto II. 18,81.

Notos IV. 6,28.

notos III. 13,32.

notus II. 22,38.

nova I. 13,12. 18,10. III. 2, 26. 3,34. 5,8. 15,18.23. IV. 3,62. 6,29.

novae III. 17,16. 21,14. IV. 7,76.

novantur IV. 1,20.

novare IV. 8,34.

novas I. 8,30. II. 1,12.

novem III. 2,33. 3,66.

noverca IV. 5,10. 9,44. 11, 82.

novercae II. 1,53.

noverit II. 18,48. 19,50.

novis III. 21,28. IV. 1,120. 4,66. 8,2.

noviſtis I. 16,45.

novit II. 12,30. 20,69.

novo I. 15,8. 16,41. III. 19, 6.16.

novum IV. 6,10.

novus I. 13,35.

nox I. 8,44. 17,10. II. 10, 17. 12,1.24. 16,25. 18, 67. 19,3. 22,42. 23,79. III. 5,59. 8,21. 11,1. 13, 2.26. 14,1. 15,11. 19,1.12. IV. 7,89.

noxae III. 21,19. IV. 6,9.

noxia III. 9,33. IV. 3,17. 11, 17.

nube III. 8,5. IV. 4,88.

nubendi IV. 4,86.

nubere IV. 5,8.

nubes II. 4,12. III. 3,52.

nubila IV. 4,25.

nubilus II. 13,56.

nuda II. 1,13. 12,13. 15,15. 19,36. III. 6,8. 12,4. IV. 1,7.28. 3,43.

nudabant IV. 8,47.

nudae II. 12,16.

nudas III. 11,38.

Digitized by Google

nudatis II. 12,3. III. 12,15.
nudavit III. 9,15.
nudi II. 20,43. 22,7.
nudis III. 12,19.
nudos III. 15,32.
nudum II. 19,27.
nudus I. 2,8. II. 12,15. III. 3,36.
nulla I. 2,14. 5,28. 14,16. 15,23. 16,21. 17,7.12. 19,15. II. 13,31. 15,5. 16,22. 18,3. 19,45.62. 20,26.74. 21,32. 22,42. 23,53. 24,20.41. 25,51. III. 4,12.22. 6,10.34.35. 9,36. 11,13.23.61. 12,26. 13,45. 14,2. IV. 7,33.
nullae I. 20,35. II. 7,3. III. 15,16.
nullam II. 2,1.
nullas I. 4,23. IV. 11,2.25.
nulli II. 15,9. 18,79. IV. 1,17.34. 7,51.
nullis I. 1,2. 2,21. 15,42. II. 20,55. III. 13,6. IV. 9,26.69.
nullo I. 1,6.34. 4,22. 13,6.22,8. II. 5,26. 18,44.70. 19,57. III. 4,21. 10,17. 12,25.
nullos I. 1,9. 6,8. 15,19. II. 12,48. III. 8,7.
nullum II. 1,78. 12,30. 19,26.
nullus I. 5,22. 9,23. II. 6,14. 15,3. 18,28.80. 22,37. 25,56.
num II. 2,33. 18,30.90. 21,11. 23,65.90. III. 3,64.65. 4,3. IV. 3,23.24. 11,13.
Numam IV. 2,60.
Numantinos IV. 11,30.
numen II. 1,42.
numerabar I. 18,7.
numerare II. 22,4.
numeras III. 5,21.
numero I. 6,28. II. 21,55. III. 2,37.
numeros II. 18,16.
numeroſa IV. 7,61.
numina II. 5,9.
numine III. 1,32. IV. 7,82.
numquam I. 10,30. 13,4. 15,13. 16,15.19.25.36. II. 2,10. 4,27. 5,30. 6,21. 7,36.45. 12,26. 13,21. 16,23.24. 18,20.73. 19,12.25. 25,23. III. 5,71. 6,27. IV. 7,82. 9,40. 11,67.
nunc I. 2,25. 3,24. 6,1. 8,43. 9,4.9.15. 12,13. 15,41. 16,5.33.47. 17,2. 18,8. 19,1. II. 2,43.47. 4,9. 7,16.75.94. 8,13.14.16.27. 10,35. 11,16.29. 12,53. 13,5.6.13.28.68.69.71. 14,25. 15,17. 17,7.17. 18,52.55. 19,15.48. 20,21. 21,20.33.61. 22,22. 23,65. 25,27.58.63. III. 1,31. 3,33. 4,7. 5,27.28. 6,36.39. 9,8.47.59. 11,29.47. 12,9.10. 15,1. 16,7.17. 20,11.17.18. 23,17.18. IV. 1,11.20.34.38.83.88.117.119.147. 4,11.13. 6,41.71. 7,36.71.93. 9,65.73. 10,1.29.45. 11,69.74.89.
nuper II. 23,73.104. IV. 7,4.
nupſi IV. 3,16.
nupta II. 2,18. 13,30. IV. 11,36.
nuptae II. 5,18. 6,8. IV. 4,57.
nuptarum III. 11,23.
nuſquam II. 9,15. 23,61. III. 11,58. 13,19.
nutricum IV. 1,55.
nutrit I. 12,5. III. 11,56. IV. 4,52.
nutritus II. 7,14.
nutrix IV. 3,41. IV. 7,73.
Nyćteidos I. 4,5.
Nyćteos III. 13,12.
Nympha III. 14,4. 21,26.
Nympharum I. 20,11.
Nymphis I. 20,34.52. II. 23,49. IV. 4,23.
Nyſacis III. 15,22.

O.

O I. 3,39. 8,9. 10,1.3.4. 15,42. 16,27. 20,51. II. 1,48. 10,50. 12,1. 13,13. 23,41.99. 24,31. III. 3,29. 5,33. 8,11. 10,15. 15,1. 17,21. 20,11. IV. 1,40. 4,31.49.94. 5,63. 6,37. 9,2.
ob II. 8,1. IV. 5,64.
obducat IV. 5,1.
obdućtam IV. 5,48.
obdućtis III. 14,5.
obdureſcere II. 19,53.
objećtum II. 20,65. IV. 7,22.
objiciat II. 23,27.
objicitur III. 17,1.
obiret II. 2,49.
obitum III. 1,22.23.
obitus III. 3,12.
oblatas II. 13,7.
obliqua IV. 8,77.
obliquae IV. 1,84.
obliquam IV. 6,30.
obliquo IV. 3,21.
oblita IV. 3,3.
oblitas IV. 4,20.
oblitis I. 6,20.
oblito I. 19,6.
oblitos I. 15,26.
obnoxia I. 2,21.
obruis III. 5,6.
obtuit I. 12,9.
obſcaenas II. 5,19.
obſcaeni III. 9,31.
obſcoenis I. 16,10.
obſcura II. 20,55.
obſcurae IV. 8,62.
obſequio I. 8,40.
obſerat IV. 11,8.
obſtrepit I. 16,46. II. 16,6. IV. 4,4.
obſtupui I. 3,28. II. 22,25.
obſtupuit IV. 4,19.
obvia II. 22,3.
occidat IV. 3,19.
occideret III. 5,60.
occidit I. 15,22. II. 21,56. III. 16,15.
occultis I. 16,44. II. 24,7.
occultos I. 18,3.
occultum III. 9,54.
occupat II. 5,28. IV. 4,82. 10,14.
occurrit I. 20,3.
Oceano II. 7,68.
Oceanum II. 13,17. IV. 4,62.
ocelli I. 15,33. II. 18,7.
ocellis I. 1,1. 3,19. 17,12. 19,5. II. 19,83. 20,41.

Digitized by Google

ocellos I. 3,33. 5,11. 9,27. 10,7. 16,31. II. 1,11. 5, 21. 10,17. 12,5. 20,13.
Ocno IV. 3,21.
octipedis IV. 1,150.
oculi II. 2,24. 12,12.
oculis III. 4,10. 20,10. 23, 2. IV. 1,144. 4,30.64. 8, 55. 9,53.
oculos II. 12,23. 21,14. 22, 16. III. 6,7. 8,15. IV. 7, 8.25. 8,66.
odi III. 6,27.
odiſſe I. 1,5. II. 20,25.
odiſti II. 14,21.
odium II. 14,1.
odor II. 24,30.
odoratae III. 12,28.
odorati IV. 5,59.
odorato III. 15,31. IV. 3,64. 9,28.
odores II. 22,17.
odoriferis II. 10,23.
odoris III. 11,8.
Oeagri II. 23,31.
Oetaei III. 1,32.
Oetaeis III. 13,24.
offenſa III. 6,40.
offenſas IV. 11,86.
officia II. 19,75. IV. 9,48.
officiis IV. 4,90.
officio I. 20,40.
officium II. 14,16. 18,24.
Oilide IV. 1,117.
olim I. 12,7. 15,10. 16,1. 20,17. II. 2,45.65. 5,3.25. 7,7.9. 23,32. III. 23,2. IV. 1,9.
olivo III. 15,31.
olor II. 25,84.
oluere IV. 1,16. 7,32.
Olympo II. 1,19.
omen II. 2,34. 21,38. IV. 3,13.
omina III. 19,14. IV. 1,41. 68. 4,21.
ominat I. 17,4.
omine IV. 1,35. 6,23. 10, 46.
omne I. 14,5. II. 4,16. III. 5, 28. 21,7. IV. 1,60.106. 6, 40. 8,6.30.
omnes I. 3,11. IV. 21. 13, 25. II. 1,59. 18,13. 23, 31.56. 25,24. III. 10,5. 11,41.48. 16,21. IV. 2,47. 6,61.
omni II. 17,19. III. 7,27. 20,6.
omnia I. 2,30. 3,25. 11, 24. 18,25. II. 5,13. 7,23. 31. 8,33. 12,50. 15,16. 18,4. 20,35. III. 1,23. 3, 9. 5,24. 7,7. 16,14. 19. 20,5. 21,17. IV. 3,53. 4, 83. 7,1.
omnibus II. 18,45. III. 7,7. IV. 3,17.
omnis I. 11,18. II. 14,29. III. 4,5. IV. 3,49. 7,56. 8,60.79. 11,72.
Omphale III. 9,17.
onerare III. 7,26.
onerato III. 3,13. 15,29.
onerarit III. 13,15.
onerentur 2,23,83.
onus II. 13,64. 19,26. IV. 6,40. 7,92. 11,14.74.
onuſta II. 11,30.
onyx II. 10,30. III. 8,22.
opacos IV. 9,61.
opem II. 1,66. IV. 4,50.
operata II. 24,2.
opere I. 14,2.
operi IV. 2,64.
operibar III. 11,35.
operis III. 2,4. 9,70.
operoſa III. 1,52. IV. 6,18. 8,52.
operta II. 2,60. 12,4. IV. 8, 78.
opes I. 8,36. II. 11,2. III. 2, 44. 3,35. 7,28. 11,2. 16, 28. IV. 1,130.
oportet II. 3,1. 7,87. III. 5, 72. IV. 1,70.
oppida III. 3,16.
opponere II. 11,13. III. 9, 41.
opportuna IV. 2,21.
oppoſita II. 22,39.
oppoſito I. 6,17.
opprobria III. 9,29.
opprobrii III. 11,12.
opprobrio IV. 1,6.
oppugnare III. 9,13.
oppugnata II. 12,45.
optatam I. 14,9.
optatis I. 13,17. II. 21,43.
optatos I. 17,18.
optima III. 3,40. 16,11. IV. 1,55.
opto IV. 3,27.
opus II. 5,17. 7,70. 8,16. 23,12. III. 1,17.34. 2,16. 3,30. 9,22. 31,24. IV. 1, 67.135. 2,64. 5,19. 10, 34.
ora I. 3,16. 5,16. 6,16. 8, 13. 20,9. II. 1,2. 7,48. 23,29.86. 24,11. III. 1, 24. 2,5.52. 5,10. 6,6. 7, 32. 8,9.26. 11,12.22.54. 13,14.38. 21,8.15. IV. 1, 89.122. 4,32. 6,1. 7,10. 8,64. 9,10.21.
orantem IV. 11,3.
orbe II. 13,40. III. 9,19. 12, 10. 16,16. IV. 9,24.
orbem II. 23,109. III. 1,39. IV. 9,37.73.
orbes IV. 6,35. 11,23.
orbi III. 9,57.
orbis III. 3,56. IV. 6,6.
orbita II. 16,21.
Orci III. 17,27.
ordiar III. 7,50.
ordine III. 15,15.
ordo II. 10,23. 23,47. III. 16,21.
ore I. 1,22.31. 18,18. II. 12, 6. 13,62. 14,30. 18,6. 23,50. 24,13. 25,83. III. 5,22. 15,40. 23,8. IV. 1, 58. 5,58. 8,10.
Oreſten II. 11,5.
orgia III. 1,4.
Oriciae III. 5,63.
Oricos I. 8,20.
orietur I. 5,15. II. 15,5.
origine III. 4,7.
Orion II. 13,51. 20,56.
orior IV. 2,3.
oris I. 8,25. 20,15.21. II. 8, 16. 21. 20,43. III. 14, 13.
Orithyia II. 20,51.
Orithyiae I. 20,31. III. 5. 29.
ornabar III. 4,12. IV. 9,29.
ornabit III. 14,24.
ornat III. 7,15.
ornata II. 14,36.
ornato I. 2,1.
ornet IV. 3,52.

Digitized by Google

Oromedonta III. 7,48.
Orontea I. 2,3.
Orontes II. 18,77.
Orpheae I. 3,41.
Orpheu III. 1,41.
orta III. 5,4.
ortus IV. 3,91.
Ortygia II. 23,10.
Ortygii III. 21,15.
Oſca IV. 2,62.
oſcula I. 3,16. 6,17. 16,42. 20,27.28. II. 5,8.11. 10, 29. 12,8.50. 14,20. III. 11,34. IV. 11,73.76.
oſculor IV. 3,30.
oſſa I. 9,29. 17,12.22. 19,18. 21,9. 22,8. II. 7,52.82. 85. 8,35. 10,58. 11,6. 12,44. 16,15. 19,21.34. 25,60. III. 1,37. 4,28. 5, 27. 14,25. 15,14. IV. 1, 127. 3,20. 4,68. 5,4. 7, 54.80.94. 11,20.58.102.
Oſſan II. 1,19.
oſſibus III. 15,9. IV. 7,94. 10,30.
oſtendes II. 12,20.
oſtendet II. 2,53.
oſtendunt III. 14,3.
oſtrina II. 22,26.
oſtrino I. 14,20.
oſtris IV. 3,51.
otia IV. 4,77.
ovantes III. 7,53.
oves II. 1,44. III. 11,40. IV. 1,30. 4,6.
ovis II. 4,20. 20,6. IV. 1, 24.

P.

pabula III. 5,3. IV. 8,7.
pacata III. 11,25.
pacato III. 9,19.
pace II. 1,36. 2,6. 19,40. III. 1,17. IV. 5,32.
pacem II. 10,15. III. 3,23. 7,19.
pacis III. 3,23.
pacta IV. 4,80.
pactae IV. 3,11.
pactis IV. 4,80.
pacto II. 19,72.
Pactoli I. 6,32. 14,11. III. 16,28.
Paeana III. 13,42.
Paeſti IV. 5,59.
Paete III. 5,21.
Paeti III. 5,39.
Paeto III. 5,20.
Paetum III. 5,8.38.
Paetus III. 5,60.
pagana IV. 4,74.
Pagaſae I. 20,17.
pagina II. 17,1. 25,89. III. 1,18. 2,21. 23,37.
palaeſtrae III. 12,1.
palatia III. 7,49. IV. 1,3. 9,3.
Palatinas IV. 6,44.
Palatini IV. 6,11.
palato IV. 9,21.
Palilia IV. 1,19.
palla IV. 4,58. 9,47.
Pallada IV. 9,57.
Palladiae III. 7,42.
Palladis II. 21,14. 23,86. III. 18,7.
Pallados IV. 4,45.
Pallas II. 2,59.
palleat I. 1,22.
pallent IV. 8,9.
pallere I. 15,39.
palles I. 9,17.
pallet IV. 7,82.
pallia IV. 3,31. 7,20. 8,87.
pallida IV. 5,70. 7,44.
palleſcere I. 13,7.
pallidus III. 6,28.
pallorem I. 5,21.
pallori II. 4,30.
palluerunt IV. 8,54.
palma II. 7,78. III. 7,17. IV. 1,98. 9,36.
palmae IV. 10,5.
palmas II. 20,11. IV. 1,140.
palmiferae IV. 5,25.
palmis I. 19,9. 20,43. IV. 8,12.71.
paludes IV. 11,15.
paludibus II. 20,55.
paludoſos IV. 6,77.
palus II. 20,48.
pampinea III. 15,26.
pampineus II. 24,30.
Pan III. 2,30.
Pana III. 11,45.
pancratio III. 12,8.
pandere II. 17,14.
Pandioniae I. 20,31.
pandite IV. 9,34.
panditur IV. 11,2.
Panes III. 15,34.
pangam III. 15,15.
Panthi II. 17,12.
Pantho II. 17,2.
papaveribus I. 20,38.
papilla IV. 3,43. 4,52.
papillis II. 12,3. III. 12,19.
par II. 2,30. 20,46.
parare II. 19,18. 22,6.
pararat I. 8,36.
paras II. 23,65. III. 5,49.
parat I. 15,8. 20,43. III. 3,3.
parata I. 9,25.
paraſti IV. 1,139.
paravit I. 17,13. III. 22, 16.
parca III. 3,40. IV. 3,60.
parcas III. 13,43.
Parcas IV. 11,13.
parce I. 15,26. II. 4,18. IV. 9,53.
parcere I. 16,11. II. 21,15.
parcet IV. 6,81.
parcis III. 7,29.
parcite I. 17,28. II. 22,19.
parcius II. 18,90.
parens III. 21,39. IV. 10, 17.
parentes I. 11,23. 21,5.
parenti III. 11,65.
parentis II. 16,15.
parentum IV. 8,13.
pares I. 1,32. 5,2. III. 7,51. 20,12.
Pari II. 2,47.
pari III. 7,38.
Paria III. 7,16.
pariam IV. 4,53.
Paridi III. 6,29.
paries II. 5,26.
Parilia IV. 4,71.
Parim II. 23,91.
Paridi III. 1,30. 21,63.
Paris II. 12,13.
parit III. 16,28. IV. 1,98.
pariter I. 5,29. II. 17,20. 18,1. 20,43. 23,47. III. 1,5. 3,37. 7,7. 10,5. 22, 2.
parma II. 19,44. IV. 10,21. 40.
Parnaſi II. 23,13.

Digitized by Google

Parnaſus III. 11,54.
paro III. 3,28.
Parrhaſius III. 7,12.
pars I. 4,11. 6,34. 21,4. II. 22,6. IV. 1,30. 3,3. 7,59. 11,44.
parta III. 7,12.
parte I. 11,18. II. 23,33. IV. 3,37.
partem IV. 3,56.
partes III. 3,60. 7,60.
Partha III. 3,6.
Parthae IV. 3,67.
Parthenie IV. 7,74.
Partheniis I. 1,11.
Parthi III. 10,3.
Parthis II. 11,23. IV. 5,26.
Parthorum II. 8,18. III. 7,54.
Parthos II. 20,63.
Parthum IV. 6,79.
Parthus IV. 3,38.
partitos IV. 9,10.
partu I. 13,30. II. 12,31.
partus II. 2,37. III. 15,21.
parva I. 5,25. 17,8. 18,17. II. 7,52. 23,80. 25,55. III. 2,5. IV. 1,23.33.
parvae II. 10,24.
parvi II. 3,12. III. 1,11.27.
parvis III. 2,18.
parvo II. 19,29. 56. III. 5,59. 14,19. 16,16.
parum II. 18,36. III. 3,30. 5,43.46. IV. 8,30.
parvula I. 11,10. II. 10,32.
parvus IV. 1,58.
paſcar IV. 3,22.
paſcua IV. 9,20.
Paſiphaë II. 28,52.
paſſa I. 13,27. II. 14,10. III. 13,17. 17,21.
paſſim II. 12,42.
paſſus II. 7,23.
paſta II. 24,12.
paſtor II. 1,44.0 2,65. III. 11, 8. IV. 1,24.
paſtorem II. 23,91. IV. 2, 39.
paſtoris III. 11,59. IV. 10, 29.
paſtorum IV. 4,73.
pateat IV. 9,69.
patefacta I. 16,1.
patefecit I. 3,33. II. 12,54.
pateſiant III. 19,19.
pater II. 18,74. 23,94. III. 2,6. 3,11. 15,2. IV. 1,7. 43. 3,47. 6,59. 9,71. 11, 18.71.
patera IV. 6,85.
pateremur II. 19,54.
paterer II. 6,7.
pateris I. 4,3.
paterna III. 17,22. IV. 2,2.
paternae IV. 11,93.
paternas IV. 5,67.
paternos III. 7,37.
paternum IV. 11,83.
patet I. 9,29. II. 13,6. IV. 9, 66.
pati IV. 6,46.
patiar II. 19,25. 23,35.
patiare I. 16,39. II. 4,16.
patiatur I. 8,13.
patiemur I. 1,27.
patienda III. 9,49. IV. 4,28.
patiente IV. 7,47.
patientior I. 16,29.
patiere III. 23,35. IV. 1, 137.
patieris II. 25,49.
patietur II. 23,62.
patitur I. 16,15. III. 12,8.
patres III. 9,32. IV. 1, 12. 4,71.
patria II. 23,10. III. 17,15. IV. 1,64. 2,48.
patriae I. 6,22. 22,3. III. 11,59.64.65. IV. 1,60.122. 6,24.
patriam II. 23,87. IV. 4,85. 6,41.
patrii III. 23,9.
patriis I. 2,18. II. 1,64. 6, 23.
patrio II. 6,20. III. 5,67. IV. 1,18.
patrios II. 23,68. III. 12,14. IV. 1,87. 4,37.
patris III. 2,29. IV. 1,128.
patrium IV. 1,37.
Patroclon II. 7,22.
patrui I. 6,19.
patuiſſent IV. 3,45.
patuit IV. 4,40. 7,74. 11, 101.
patulos III. 14,4.
pauca II. 12,50. III. 3,66. IV. 1,133. 10,24.
paucis II. 15,28.
paucos II. 19,27.
paverat III. 10,30.
pavet IV. 5,38.
paullatim III. 5,57.
Paulle IV. 11,1.35.63.77.
Paulli IV. 11,11.
Paullum IV. 11,92.
pavonis II. 18,59.
pauper II. 13,9. III. 5,70. IV. 1,21. 2,60.
pauperis II. 15,8.
pauperibus II. 8,28.
pax III. 6,34.
peccaram III. 14,9.
peccare II. 5,32. 23,107.
peccaris II. 13,25.
peccaſſe II. 19,59.
peccat II. 23,21.
peccatis II. 15,10.
pecces II. 23,63.
pecoris II. 24,10.
pectora III. 6,8. 11,21. IV. 7,64. 8,47.
pectore I. 10,30. 15,31. II. 1,40.72. 9,15. 10,2. 18, 8. 19,36. IV. 1,59. 7,19.
pectoris I. 1,26. III. 3,30.
pectus I. 15,7. II. 2,60. 10, 27. 25,13. III. 3,25. 5, 61. 18,6. IV. 9,49. 11, 39.
pecudes II. 23,92.
pecunia III. 5,1.
pecus II. 13,8. 15,8.
pede II. 3,4. III. 1,6. 13, 25.
pedem II. 22,40. 23,104. III. 13,44.
pedes I. 8,12. 20,8. II. 8, 26. 9,24. 11,17. 18,56. 21,45. 23,56. III. 4,14. 32. 6,12. 7,18. 9,62. 13, 28. 15,18.32. 20,21. IV. 2,56. 4,76. 8,44.72. 11, 16.
pedibus I. 1,4. 6,33. 8,7. II. 19,60. 20,63. IV. 8,80.
Pegaſeo II. 23,55.
Pegaſides III. 1,19.
Pege I. 20,33.
pelagus IV. 6,17.
Pelaſgae II. 21,13.
Peleus II. 7,53.
Peliacae III. 21,12.

Pelides II. 18,34.
Pelion II. 1,20.
pelle IV. 7,79.
pellere III. 9,43.
pellet II. 1,72.
pellice III. 21,35.
pellis III. 11,35.
pellitos IV. 1,12.
pellitus IV. 1,25.
Pelopea III. 17,20.
Pelopeum IV. 6,33.
Peluſi III. 7,55.
penates I. 22,1. II. 23,67. III. 5,45.69. IV. 1,39. 87. 4,31.
penatibus IV. 1,121.
pendebant I. 20,35. III. 2,28. IV. 1,15.
pendebit III. 10,22.
pendens I. 20,29.
pendent IV. 3,17.
pendere I. 16,7. II. 23,35. III. 4,13.
penderet IV. 7,5.
pendet III. 17,26.
pendula IV. 1,18.
pene II. 25,2.
Penelope II. 7,41. III. 11,24.
Penelopen IV. 5,7.
Penelopes III. 10,38.
penes III. 5,11.
penetral IV. 8,6.
penitus I. 16,17.
pennas II. 9,14. 19,6.
pennis III. 8,11.28.
penſa III. 4,15. 9,20. IV. 3,33. 7,37. 9,48.
penſis III. 13,15.
Penthea III. 21,33.
Pentheos III. 15,24.
Pentheſilea III. 9,14.
pependi IV. 7,17.
pependit IV. 1,43. 5,51. 8,21.
pepercere II. 2,38.14,1.
pepeciſſe II. 12,22.
peperit I. 18,23.
per I. 1,29. 2,13. 5,5. 8,31. 15,21.34. 21,7. II. 2,23. 4,17. 7,16.41. 13,72. 16,15. 18,87. 20,29. 21,17. 25.44. 22,30. 23,65. 109. 25,49. III. 1,4.43. 2,49. 4,29.42. 5,2.42. 6,29. 7,25.26. 9,23. 11,12.30.33. 41. 12,5.14. 13,5. 15,5. 13.19.27. 16,14. 17,5. 20,19. IV. 1,103. 2,8.55. 3,7. 20.26. 4,18. 5,51. 66. 6,35.58.66.72.84. 7,17.35.42.55. 8,18.22.45. 87. 9,6.10.68. 11,29.
peracta II. 19,3.
peraeque II. 21,11.
peragamus III. 8,32.
percontere II. 18,23.
percurrens I. 3,31.
percuſſas I. 16,28.
percuſſit II. 1,9. 10,53.
percuſſus I. 1,13.
perde II. 25,13.
perdere I. 2,5. II. 6,8. 18,33. 24,10.
perdideris II. 9,21.
perdidit II. 9,14. 21,9.
perdiſcere III. 3,47.
perdit II. 21,9.
perditus I. 13,7.
peream II. 18,63.
pereat I. 6,12. 17,13. II. 24,3.27.
peregit IV. 7,95.
peregrinis I. 2,4.
pereant I. 11,30. II. 18,68.
pereas I. 9,34.
pereatis III. 10,5.
perennis II. 21,57. III. 3,52, 8,17.
pereo I. 15,41.
pereundum II. 1,55.
perfecto II. 25,85.
perferre I. 18,25.
perfida I. 11,16. 16,43. II. 4,3. 7,66.14,21. IV. 4,47.
perfide I. 13,3. II. 25,10. IV. 7,13.
perfidia I. 15,2.34.
perfidiae IV. 7,70.
perfuſa II. 3,5.
perfuſus III. 2,45.
perfundere I. 2,3.
Pergama II. 1,21. 2,45. III. 7,39.
Pergameae IV. 1,51.
Pergameis III. 11,62.
pericla II. 20,64. 21,46.
periclo I. 15,3.27. II. 21,29. 59.
pericula II. 21,17.
Perimedea II. 1,74.
Perille II. 19,52.
periere I. 6,27. II. 17,5. III. 22,1.2.
periiſſe II. 12,13. 19,27.
perire I. 4,12. 14,14. II. 2,44. 9,4.
periſti II. 24,31.
perit II. 13,16. 21,4. 24,33. IV. 8,4.
peritum I. 9,7.
peritura II. 20,12.
periturus I. 13,33. II. 20,69.
peritus II. 25,82.
perjura I. 8,17.
perjuras II. 13,53.
perjuria I. 15,25.
perjuro II. 4,21.
perjuros II. 13,47.
permanet II. 9,8.
Permeſſi II. 8,30.
permiſit IV. 4,65.
permota III. 13,27.
Pero II. 2,17.
perorata IV. 11,99.
perpeſſa I. 22,7.
perpeſſus I. 20,15. II. 2,15.
perpetiar II. 20,35.
perpetuo I. 9,2. II. 16,35.
Perrhaebi III. 3,55.
perſaepe II. 19,73.
Perſarum III. 9,21.
Perſea III. 21,8.
perſederat III. 10,37.
Perſei II. 21,24. 23,56.
Perſen IV. 11,39.
Perſephonae II. 10,26.
Perſephone II. 21,47.
Perſephones II. 21,48.
perſequar III. 20,27.
perſolvit II. 19,63. 20,49.
perſpecta I. 11,17.
perſtrepat III. 8,26.
perſuaſae IV. 1,146.
pertendens II. 12,17.
pertica IV. 1,130.
pertuleris II. 18,57.
pertulit II. 7,18.
perverſa IV. 8,64.
pervigilare I. 16,40.
pervincere I. 17,15.
Peruſina I. 22,3.
peruſta III. 11,22. IV. 9,46.
pes II. 5,30.

peſſima IV.5,36.
Petale IV.7,39.
pennm II.7,13.
petas III.11,46.
petat IV.11,25.
pete III.8,17.
petenda I.10,19. IV.1,104.
petendus III.21,40.
petentem IV.10,7.
petere II.23,66.
peterent II.16,27.
petes III.9,71.
petiit I.10,23.
petis II.23,42.
petiiti II.16,27. IV.7,31.
petit II.25,4. III.11,52. IV. 4,86. 6,63.
petita II.18,52. 24,16.
petitis III.2,51.
petitur II.7,61.
petulantia I.16,37.
Phaeacas III.1,51.
Phaedrae II.1,53.
pharetra II.9,10.
pharetrae IV.6,45.
pharetris IV.6,81.
Phari II.1,30.
Pharios III.5,5.
phaſelo IV.7,59.
phaſelus III.20,20.
Phaſidos I.20,18.
Phaſim III.21,11.
Phidiacus III.7,15.
Philetae III.1,1.
Phileram II.25,31.
Philetea III.2,52.
Philetcis IV.6,3.
Philippeo III.9,40.
Philippos II.1,27.
Philis IV.8,39.
Phillyrides II.1,62.
Philoctetae II.1,61.
Phinei III.3,63.
Phlegraeis III.7,48.
Phlegraeo III.9,37.
Phlegraeos II.1,39.
Phoebas III.11,62.
Phoebe I.2,15. II.23,78. III.19,4. 21,30.
Phoebi II.12,15. 23,1. 25,61. IV.2,32. 6,15.57.
Phoebo I.2,17. II.23,5.10. III.10,30. IV.1,3. 6,76.
Phoebum III.1,7.
Phoebus I.2,27. III.2,13. IV.6,27.67.
Phoenicis II.1,62.
Phoenicum II.20,61.
Phorcidos III.22,8.
Phrygem IV.1,2.
Phryges II.18,30.
Phrygiae III.11,63.
Phrygias II.23,65.
Phrygio II.25,35.
Phrygios II.1,42.
Phrygis II.18,16.
Phrygium I.2,19.
Phryne II.5,6.
Phthii II.10,38.
Phylacides I.19,7.
Phyllida II.19,30.
Phyllidos IV.8,57.
Phyllis IV.8,29.
pia III.2,10. 11,18. 24. IV. 1,110. 7,88.
piae III.5,25.
pianda IV.1,50.
piandos IV.9,25.
piare I.1,20. IV.7,34.
pias III.16,29.
piate III.3,9.
piatur IV.9,55.
piaveris III.8,19.
piavit III.17,18.
picta I.2,13. III.6,16. IV. 4,18.51. 6,26. 10,21.
pictae II.5,9. III.20,29.
picto IV.3,9.
pictos IV.3,35. 6,50.
pictus II.5,26.
Pieriae II.10,5.
Pierides II.8,16.
pietas III.13,35.
pietate III.11,48. 21,21.
pigenda IV.1,76.
pignora III.19,9. IV.11,12. 69.
piguit IV.7,29.
piis IV.7,87.
pila II.18,60. III.2,7. 12,5. IV.1,78.87. 4,12. 6,22. 11,20.
Pindarico III.15,40.
Pindi III.3,55.
pinea IV.6,20.
pineta II.25,67.
pinguis III.3,27.
pinu II.15,19.
pinus I.18,20. III.11,37. 21,14.
pinxit II.9,1.
pio III.11,56. IV.1,57.
pios II.7,97. IV.1,44.
Piraei III.20,23.
Pirithoum II.7,12.
pirus IV.2,18.
Piſces IV.1,107.
piſces IV.2,37.
piſcibus III.5,8.
piſcis II.2,7. 12,34.
placare III.22,5.
placata I.14,23. II.24,21.
placatae I.17,7.
placeam II.6,19.
places *ibid.*
placet I.2,26. II.18,70. III. 4,24. 6,34. IV.5,23.
placida III.20,20.
placidis I.8,20.
placidos IV.6,70.
placidum III.17,7.
placidus II.13,47.
placitis I.20,21.
placuiſſe I.7,11. II.18,1. III. 7,43.
placuit II.7,75. III.21,1.
plagis IV.8,67.
plangas II.19,36.
plano IV.10,36.
planta II.3,6.
plantis I.8,43. II.18,3.
platanis II.23,47.
Platonis III.20,25.
plaudere III.3,22.
plauſerunt IV.6,62.
plauſum III.16,18.
plauſus III.3,14. 16,1.
plauſtra III.3,57.
plebei II.10,24.
plebeio II.19,81.
plectra IV.2,32. 7,62.
plectro II.2,29. III.2,25.
Pleïades II.13,51.
Pleiadum III.3,58.
plena I.20,44. II.13,5. III. 6,4. 11,28.
plenae II.16,21.
plenis IV.6,23.
pleno II.13,8. 19,61.77. III. 16,13.
plenos III.7,30.
plenum III.3,50.
plenus II.10,30. III.3,60. IV.10,6.
plorandas IV.3,26.

plo-

plorantem III. 10,1.
ploranti II. 11,14.
ploret II. 18,74.
pluma III. 5,64.
plumae III. 4,29. 11,32.
plumbea IV. 3,65.
plumis I. 20,27.
plumoſo IV. 2,34.
plura II. 18,50.
plures IV. 4,68.
plurima II. 15,10.
pluris II. 6,20.
plus I. 9,11. II. 19,18.
plutei IV. 8,68.
pluvias III. 3,54.
pocula II. 1,53.54. 7,12.59. 12,48. 20,68. 24,37. III. 8,21. IV. 5,26. 8,53.
poena I. 13, 9. II. 7,25. 16, 31. 23,76. III. 4, 32. 5, 52. 11,38. 12,24. IV. 11, 27.
poenae I. 17,10. III. 4,20.
poenas II. 4,3. IV. 6,57.
poëta I. 7,24. II. 1, 12. 20, 24. 25,44. III. 7,44. 15, 20.
poëtae II. 25,77. III. 1,19.
poëtam I. 7,21.
poëtis IV. 6,75.
Poenis II. 23,3. IV. 3,51.
poenis IV. 4,84.
poenitet IV. 2,3.
polles III. 8,17.
pollice III. 8,14. IV. 5,72.
pollicibus II. 4, 24. IV. 7,12.
Pollucem I. 2,16.
Pollucis III. 21,26.
pollueris III. 19,16.
polluit II. 25,5. IV. 9,8.
Pollux III. 12,17.
Polydore III. 11,56.
Polymeſtoris III. 11,55.
Polypheme II. 24,32. III. 1, 45. 10,26.
poma I. 3,24. 20,36. II. 1, 68. 23,95.
pomaria III. 1,51.
pomis II. 25,71.
pomoſa IV. 2,17.
pomoſis IV. 7,81.
pompa II. 10,19.25. III. 11, 27.
Pompeja II. 23,45. III. 9,60. IV. 8,75.
Pompejo III. 9,35.
ponam II. 5,29.
ponas II. 10,29.
ponat II. 2,52. III. 8,6.
pondera III. 1, 62. IV. 1,96. 3,65.
pondere I. 17,24. II. 18, 44. IV. 2,28.
ponderat II. 13,12.
pondus II. 19, 62. III. 5,68. 7,5. 12, 10. IV. 2, 36. 6, 55. 7,88.
pone III. 13,28.
ponebam I. 3,22.
ponenda II. 20,57. III. 19,5.
ponere I. 10, 26. II. 2, 66. 10,43. 15, 12. 18. 25, 94. III. 7,24. 13,16.
poneret I. 17,22.
ponet II. 7,95.
ponit II. 8,32. III. 7,11. 22, 20. IV. 9,64.
ponitur II. 8,26.
pono II. 11,27.
pontes III. 9,65.
ponti I. 8,5.
Pontice I. 7,1.12. 9,26.
ponto I. 15,29. II. 2,8.
pontum I. 6,33. III. 5,47.
Pontus III. 16,1.
ponunt III. 13,31.
popae IV. 3,62.
popoſcit III. 9,31.
populavit II. 7,7.
populi II. 10,13.
populus II. 5,4. IV. 9,29.
porci IV. 1,23.
porrectum II. 7,22.
porrigat IV. 7,76.
porrige IV. 1,62.
porrigit IV. 1,115.
porta IV. 11,8.
portabat III. 5,32.
portabis III. 3,35.
portabit II. 21,39.
portae IV. 3, 71. 4, 85. 10, 31.
portans IV. 1,47.
portare III. 11,31.
portarent I. 3,29.
portas III. 17,24. IV. 7, 29. 8,48. 10,7.
portat IV. 7,58.
portent III. 16,30.
portenta III. 4,27.
portentis III. 21,28.
portet II. 19,83.
porticus II. 18,55. 23,2.46.
portis IV. 3,17. 7,87.
portitor IV. 11,7.
portu I. 8,24. II. 19,64.
portum III. 17,7. 23,15.
portus III. 5,5.50. 9,71. 20,23. IV. 6,15.
poſcebas II. 2,48.
poſcendi III. 11,13.
poſcentes II. 1,11. III. 8, 12.
poſcere II. 18,61.
poſcet II. 18,73.
poſcit IV. 6,69. 8,7.
poſcitur IV. 1,76.
poſita II. 1,36. III. 5,37. IV. 5,37. 9,58. 10,28. 13, 19.
poſitam I. 3,15. II. 7,5.
poſitas I. 8,7.
poſitis III. 8, 9. 11, 18. 23, 21.
poſito I. 9,8. 17, 20. II. 2, 27.
poſitum II. 11,22. 25,59.
poſitura IV. 3,36.
poſuit II. 5,20. 23,104.
poſſe I. 1,24. 9,22. II. 1,48. 2,1. 20,4. 25,28.62. III. 2,4. 3,22. 18,1. IV. 1,87. 2,6. 10,26.
poſſem II. 1,18. 2,9. 6,8.
poſſent III. 9,24.
poſſes II. 25,12.
poſſet I. 12, 8. II. 2,7. 13, 20. 16,20.
poſſideant IV. 7,93.
poſſidet I. 18,2.
poſſim I. 6,3. II. 10,6. 12, 35.
poſſint I. 21,5. II. 25,69.
poſſis I. 9,32. 19,19. II. 18, 65.
poſſit I. 5,31. III. 17,9. 20, 6. IV. 5,15.
poſſunt I. 9,31. 18,29.
poſſum I. 6,11. 10,15.16.17. 16,9. II. 7, 5. 10, 16. 16, 28. 25,18. IV. 2,39. 4,57. 11,48.
poſt I. 4,19. 7,13. 15,19. II. 2,14.42. 8,17. 10,46. 23, 110. 25,53. III. 1,22.23. 36.

Digitized by Google

36. 13,9. 14,27. IV. 5,32. 6,56. 11,63.
poſteritate III. 1,34.
poſtes I. 16,15.43. IV. 8,49. 9,61.
poſthac I. 15,13.
poſtmodo II. 8,22.
poſtquam II. 7,25, III. 9,15. IV. 2,9. 7,95. 9,63.
Poſtume III. 10,1.15.
Poſtumus III. 10,23.
poſuiſſe II. 13,3.
poſuit III. 21,18. IV. 1,29.
pota III. 21,26.
potabis III. 10,8.
potae IV. 8,32.
potant III. 15,28.
pote II. 1,46. III. 5,26.
potens II. 4,28. 20,22. III. 18,7. IV. 1,35.
potentes III. 21,21.
poterant III. 23,9.
poterat II. 7,41.43. 18,33. III. 5,36. 6,30. 23,22.
poterentur II. 7,64.
poteris I. 5,18. 17,11. II. 14,33. 23,105.
poterit I. 5,23. 10,29. 16, 31. II. 1,67.68. 20,33.21, 3. IV. 5,9.
potero I. 5,27.
poterunt I. 7,23. 8,21. II. 10,58. 12,47. 15,9.29.
potes I. 8,6.8. 13,14. 15,5. 37. II. 2,3. 17,18. 21,33. III. 5,40. 15,3. IV. 3,2.
poteſt I. 6,12. 14,17. II. 11, 14. 12,40. 19,18. 20,28. 22,34. III. 3,68. 4,21. 5, 48.70. IV. 7,14.
potior II. 11,23.
potis IV. 6,75.
potius II. 19,35. IV. 3,25. 5, 43.
potorum I. 16,5.
potui I. 8,40. 10,9. 13,19. 17,1. III. 23,23. IV. 8,70.
potuiſſe I. 21,8.
potuiſti II. 7,57. 25,9. III. 10,1. IV. 2,63.
potuit I. 1,15. 12,15.17.13, 25. 15,23. 19,8. II. 5,5. 13,3. 23,111.116. III. 18, 3. IV. 4,91.
poturas IV. 4,6.
potus II. 22,1.
prae II. 20,15. 21,12.
praebeat III. 17,8. 19,18.
praebebant III. 11,42. IV. 4, 83. 10,22.
praebent III. 11,21.
praebere II. 6,13. 17,15.
praebes III. 5,3.
praebet III. 11,7. 20,4.
praebuit I. 9,23. IV. 8,72.
praecepimus IV. 2,11.
praecepta II. 25,77. III. 7, 21.
praecipue I. 4,27. 22,6. IV. 8,66.
praecingit IV. 4,7.
praecluſas II. 4,22.
praecordia II. 1,41. 3,13.
praecurrere I. 13,25.
praecurrit III. 14,16.
praeda I. 19,14. II. 13,2. III. 3,21. IV. 9,18. 10,23.
praedabor IV. 2,37.
praedata II. 1,57.
praeferat I. 7,22.
praelia II. 1.45. 4,25. 7,9. 8,7. III. 2,43. 3,24. 7,38. 9,10.64. IV. 1,28. 2,4.
praelis IV. 6,73.
praemia I. 14,16. II. 3,7.19,65. 23,68. III. 11,46. IV. 2,49.
praemiſſo III. 12,25.
Praeneſtis II. 23,41.
praependent II. 24,37.
praeſagit III. 9,5.
praeſcriptos III. 2,21.
praeſentes II. 23,64.
praeſenti I. 12,15.
praeſertim I. 2,27.
praeſidet III. 9,57.
praeſtitit II. 14,16.
praetegit III. 12,12.
praeterea II. 20,67.
praeterita II. 11,9. III. 9,7.
praeteritis I. 20,19.
praeteritos I. 13,27. II. 10, 52.
praetexta IV. 11,33.
praetextae III. 13,3.
praetexto IV. 1,11.
praetor II. 13,1.
praetoria III. 2,41. IV. 1,29. 4,29.
praetulit I. 20,40. III. 10,6. IV. 3,13.
praevecta I. 8,19.
prata III. 2,18. 13,41.
pratis IV. 2,45.
prato I. 20,37. IV. 1,14.
Praxitelem III. 7,16.
precare III. 8,12. 9,50.
prece III. 20,18.
preces I. 1,16. 6,6. 8,12.28. 16,20. II. 13,48. 23,64. IV. 11,2.
precio III. 11,14. 14,22.
precioſa III. 11,1.
precium III. 9,31. IV. 1,83. 5,29. 11,100.
precor II. 7,76. 19,35. III. 3,12. IV. 3,63. 9,33.
premat II. 1,10.
premendus IV. 5,32.
premeret I. 10,7.
premet IV. 1,142.
premis IV. 4,94.
premit III. 20,6.
preſſa IV. 1,116.
preſſantes III. 15,18.
preſſerit I. 9,24.
preſſi II. 12,42.
preſſit I. 1,4. 13,22. III. 7, 41.
preſſo II. 22,35. III. 8,14.
preſſum III. 7,6.
preſſus III. 16,9.
pretioſa IV. 5,43.
Priami II. 21,54. IV. 1,52.
Priamo II. 2,50.
pridem II. 7,1. 17,17. III. 8,15.
prima I. 1,1. 9,18. 12,20. 13,24. II. 1,23. 2,40. 4, 15. 5,19. 7,79. 8,11. 16, 34. 21,21. 23,33. III. 3, 29.41. 4,7. 19,1.14. IV. 1,29. 2,13. 8,62.
primae III. 5,13. 19,1. IV. 10,5.
primas II. 20,11. III. 13,5.
primis II. 2,33. 10,43. 19,1. 8. IV. 8,79.
primo I. 3,3. 7,3. 10,1. 13, 8. II. 2,11.13. 17,18. III. 5,7. 19,2. IV. 4,25. 8,21.
primos II. 21,19. IV. 8,50.
primum I. 12,13. 18,5. II. 9,3. III. 3,32. 8,13.
primus I. 17,14. II. 21,32.24, 28.

28.III.1,3.16,21.IV.4,72.
principe IV.6,46.
principiis II.7,10.
principium I.18,6.
prior IV.5,42.
priori IV.11,85.
priſca IV.1,69.
priſcis I.5,24.
priſcos IV.1,13.
priſtina II.2,56.
privigno II.1,54.
prius I.1,18. 15,29. II.3,1. 7,61. 12,31. 14,12.19,65. 23,105. III.19,5. IV.1,82.
pro I.10,24. 15,15. 18,27. 20,1. 22,2. II.2,49. 7,66. 19,12. 21,43. III.5,28. 5,54. 6,33. 21,29.40. 22,22. IV.11,27.
proavi IV.11,39.
proavo IV.1,80.
proavus IV.11,40.
proba II.21,52.
probam II.15,4.
probanda II.2,50.
probante III.1,38.
probaſſe II.10,12.
probat I.2,30. II.1,52.
probata IV.2,42.
probra IV.5,41.
probro IV.4,34.
procedere I.2,1. II.8,13. IV.7,29.
procellae I.17,7. III.5,61.
procellas II.13,45.
procellis II.19,63. III.5,23. 6,3.
proceſſerat I.20,23.
proceſſit III.9,17.
procis II.7,42.
procorum III.10,35.
procubuere IV.1,4.
procurrere II.13,49.
procul I.20,49. III.20,10. IV.6,9. 9,23.
proderit II.23,58. 25,28.
prodeſſe. II.11,19.
prodeſt I.9,9. II.5,31. 20,27. 24,17.
prodiderat IV.4,85.
prodire II.19,79.
prodit IV.1,102.
prodita II.6,10. IV.4,39.54.
produeas I.3,39.
produceret IV.1,85.
proferre I.18,3.
proficiſci. III.20,1.
profudit II.20,50.
profugae IV.1,4.
profugos IV.1,39.
profuit III.16,11. IV.11,12.
profundi III.20,31.
proh IV.6,45.
prohibent II.12,21.
projecta I.22,7.
projicis III.6,4.
prolapſo IV.1,90.
prolapſum I.20,47.
prole IV.11,92.
prolem III.3,19.
proles I.20,25.
proloquar III.11,59.
proludere IV.4,17.
promeruere III.22,10.
Promethei II.1,71.
Prometheis I.12,10.
Prometheo. III.3,29.
promiſſa II.18,54. III.4,19.
promiſeris IV.5,33.
promiſſis II.13,57.
promite II.7,76.
prona I.16,23.
prono I.3,26.
prope IV.4,69.
propellas III.21,11.
propellens II.22,39.
propellere II.22,11.
propellite III.20,11.
propera II.18,75.
properanti IV.2,59.
properarint II.21,27.
properas I.5,4. 21,1.
properate III.20,21.
Properti II.7,79. 19,21. 25,93. III.2,17. 8,15. IV.1,73. 7,49.
Propertius II.11,27.
propinqui I.22,7.
propinquos II.5,7. IV.1,81.
propius II.21,58.
propone III.22,23.
Propontiaca III.21,2.
propoſito I.20,40.
propoſitum II.23,82.
propriis I.2,6. II.12,45.
propter II.7,23.63. III.17,19. IV.7,21.
prora II.20,34.
prorae III.3,7. 21,14. IV.6,42.49.
proſequar III.7,53.
proſequitur IV.6,61.
proſilit II.22,40.
proſint I.7,14.
proſtratus IV.8,69.
proſunt I.17,5. II.25,29.
protegit IV.1,89.
protervus II.19,14.
protinus II.15,15.
protrahit III.16,26.
protulit II.5,23.
provectas I.8,16.
provexerit II.12,19.
provincia III.3,5.
proviſum III.1,38.
provolve IV.5,27.
proxima I.13,29. 21,4. 22,9. II.1,85. IV.6.56.
proximus I.20,6. II.19,16.
pruina II.7,91. III.12,13.
pruinas I.8,7.
pruna IV.2,15.
Ptolemaeae II.1,30.
publica III.8,26. 16,24. IV.6,42. 7,35.
pudeat II.13,35. 23,25.
pudenda IV.4,34. 8,26.
pudet II.5,32. 12,22. 17,5. 18,64. 19,2. III.21,20. 23,4. IV.1,38.
pudica II.18,78. III.10,22.
pudicae II.23,71.
pudicas III.11,9.
pudicitia I.2,24.
pudicitiae I.15,22. 16,2. IV.5,28.
Pudicitiae. II.5,17.
pudicum II.23,114.
pudor I.9,33. 13,18. II.7,56. 9,18. 18,84. III.11,20.50. 13,3. IV.6,52.
pudoris III.17,3.
puduit II.14,19.
puella I.2,26. 4,17. 8,24. 9,6.14. 10,5.29. 11,15. 13,4. 17,16. 18,10. 19,24. II.1,4.88. 2,25.40.46. 7,1. 8,3.12.36. 11,22. 13,16.22. 18,23.36. 20,14.21.26.29. 21,4.30.44.55. 23,100. 25,2.46. III.1,40. 2,20. 4,1.35.6,16.20. 9,18. 10,17. 11,23. 12,4. 13,34. 17,26. 18,10. 20,16. 22,17. IV.1,140.

Digitized by Google

1,140. 2,23. 3,25.54.72. 9,50.
puellae I. 5,19. 6,5. 7,11. 9,3. 10,21. 12,15. 20,45. II. 6,15. 7,85. 9,23. 10, 11. 14,31. 17,15. 20,73. 21,1. 23,107. III. 2,33. 3, 15. 5,33. 7,45. 8,3. 10, 31. 11,33. 12,23. 20,3. IV. 1,111. 4,91. 7,13. 8, 9.83.
puellam I. 1,15. 17,1. 2,14, 19. 19,77. 24,9. 25,69. III. 13,21. 18,3.
puellarum II. 5,21. III. 1,48.
puellas I. 1,5. 4,1.21. 12, 11. II. 1,51. 3,9. 13,53. 18,1. 21,9. 24,17. 25,57. III. 2,49. 22,5. IV. 9,23.
puellis I. 5,7. 11,29. 13,5. II. 2,39. 5,17. 19,47. III. 11,1. IV. 3,45. 4,41.9,59. 69.
puer I. 6,23. 7,15. 19,5. II. 5,10. III. 8,28. 22,23.
pueri I. 3,10. 9,21. II. 7,76. 22.3. III. 7,45. 13,37. IV. 1,93. 11,83.
puerilis II. 9,13.
pueriliter I. 20,39.
pueris III. 13,37. IV. 1, 138.
puero II. 3,10.
pueros IV. 6,82.
puerum II. 9,1. 18,49.
pugnabitur IV. 4,45.
pugnaces III. 7,25.
pugnam III. 2,9.
pugnante IV. 7,79.
pugnare I. 10,21. II. 8,3.
pugnas III. 12,33.
pugnet II. 19,9.
pugnis III. 12,18.
pulcer II. 17,4.
pulcerrima II. 19,37. III. 21, 39.
pulchra II. 21,50.
pulcra II. 20,21.
pulcrior II. 23,5.
pulcrius II. 2,44.
pulcros III. 13,13.
pulpita IV. 1,16.
pulſa II. 20,48. III. 11,49. IV. 2,8.
pulſabant II. 11,21.
pulſabat IV. 10,33.
pulſabunt III. 15,33.
pulſas III. 1,25.
pulſat III. 12,11.
pulſata I. 16,6.
pulſet IV. 5.47.
pulſus III. 14,9. IV. 9,15.
pulvere I. 17,23. 19,22. III. 21,9. IV. 2,40. 9,31.
pulverulenta III. 12,7.
pulvis I. 19,6. 22,6. II. 10, 35.
Pulydamanta III. 1,29.
pumice III. 1,8.
pumicibus III. 2,28.
pungunt III. 6,27.
punica III. 2,32.
puniceae IV. 9,27.
puniceis III. 11,28.
puniceo IV. 9,52.
punire II. 13,53.
puppem IV. 6,29.
puppes III. 5,55.
puppi I. 6,25.
puppis II. 20,34. IV. 1,40. 147.
pura III. 8,13. IV. 3,68. 6, 10. 8,84.
puras II. 23.78.
purgatum IV. 9,73.
puris II. 10,12. 18,9.
puro II. 2,22. III. 1,3.
puros IV. 5,34.
purpura IV. 3,51.
purpurea III. 17,22.
purpureas III. 3,54.
purpureis I. 20,38. II. 20, 5.
purpureo I. 3,41. III. 15,17.
purus II. 20,56.
putaret III. 23,6.
putas II. 9,2. 22,32. III. 4,4.
putat II. 2,32. 22,12.
putes II. 2,36.
putet IV. 5,40.
puto II. 19,26. 20,18.
putrem IV. 5,67.
putria IV. 5,24.
putris II. 19,43. III. 4,33. IV. 3,39. 9,28.
Pyramidum III. 1,57.
pyropo IV. 10,21.
Pyrrhi III. 9,62.
Pythia III. 11,52.
Pythius II. 23,16.
Pythona IV. 6,35.

Q.

qua I. 1,30. 2,26. 6,31.35. 9,26. 11,2. 17,19. II. 1, 46.65. 2,49. 5,4. 6,2. 7, 86. 8,21. 13,42.46. 15, 25. 18,46. 19,68. 20,60. 69. 21,4. 25,21. III. 1,55. 2,2.26. 3,13.49. 4,7. 5, 54. 6,36.39. 8,15.17. 9, 25. 11,14. 14,3.26. 16,1. 3.31. 20,22. 21,2.4.13.15. 16. 23,19. IV. 1,1. 123. 3,3.5.30.37. 6,16. 7,38. 61.81. 8,5.6. 9,1.5.
quaecumque III. 20,5.
quadam I. 13,7.
quadrigae II. 25,39. III. 7, 17.
quae I. 1,28. 3,25. 4,13. 6, 10. 11,29. 12,9. 13,18, 35. 14,14.23. 15,8. 16,1. 38.45. 18,9.24. 19,19. 20,15.39. II. 3,8. 4,6. 5, 5.12.19.29.30. 7,6. 9,23. 10,15.18.34. 12,52. 14, 32. 16,34. 18,11.40.50. 69.73. 19,17. 20,9. 62. 21,20. 22,15.28. 23,85. 102. 112. 24,3.5.21. III. 3,40.53. 4,1.4.35. 5,20. 30.52. 6,11. 9,29.57. 11, 19. 12,31. 17,11.14. 22, 13. 23,36. IV. 1,11. 3, 13.39. 4,92. 5,22.25.53. 6,41.52. 7,35.79. 8,74.9, 33.56.67. 11,51.
quaecumque I. 5,17. 10,19. 21,9. II. 5,16. 20,3. 21, 55. 24,6. III. 5,12. 13, 23. 22,17. IV. 11,16.
quaedam II. 14,27. 23,31. III. 22,6. IV. 8,29.
quaelibet IV. 11,49.
quaenam II. 18,55.
quaeque I. 2,30. 9,6. 10,20. II. 18,62. 20,10.62. 23, 48. III. 11,10.
quaeram IV. 4,63.
quaerat II. 4,25.
quaerebam II. 2,5.7.
quaerendo I. 13,12. II. 18,49.

quae-

Digitized by Google

quaerente IV. 8,45.
quaerere I. 5,32. 15,6. 17,18. 20,24. II. 13,17.40. 18,89. 24,42. 25,51. IV. 1,17.
quaereret III. 16,5.
quaeret I. 4,20.
quaerimus I. 7,6. III. 3,34.
quaeris I. 9,16. 13,6. 22,2. II. 18,13.14. 22,14. 23,1. III. 11,44. IV. 8,36.
quaerit I. 9,12. II. 11,13. 12,29. 13,11. 18,55. 23,97.103.
quaerire I. 1,26.
quaeritis II. 1,1. 20,60.61. III. 11,1.
quaeritur II. 17,10.17.
quaerunt II. 18,7.
quaeſitae IV. 9,18.
quaeſitum III. 1,63.
quaeſitus III. 23,8.
quaeſo I. 9,13. 13,14. II. 18,75. 21,41. III. 1,2. IV. 6,14. 8,17.
quaevis I. 9,14. II. 10,44.
quale II. 25,79.
qualem II. 12,41. 20,5. III. 4,22.
qualemcumque III. 1,30.
quales I. 3,40. II. 6,11.
qualeſcumque III. 22,9.
quali IV. 1,40. 6,33.
qualia II. 7,35. 13,4. IV. 1,20.56.
qualis I. 2,22. 3,1.3.6. 4,24. 22,1. II. 2,61. 25,37. III. 12,15.17. 15,40. IV. 3,36. 4,69. 6,35.
qualiſcumque I. 18,31. III. 20,16.
quam I. 4,26. 5,26. 8,35.9,21. 11,13. 15,31.33. 17,6.17. 19,21. 20,35. II. 4,13. 5,32. 6,8. 7,73. 8,3. 9,11.21. 10,38. 12,7.9. 22.35.14,12.18. 17,9.18,67. 19,66. 20,6.7. 21,8. 23,107. 24,30. 25,24.48. III. 1,6. 3,68. 6,19. 17,9.19. 19,7.8. 21,19. IV. 1,118. 3,25. 6,43. 7,17.
quamcumque IV. 2,22.
quamdam II. 19,79.
quamprimum I. 9,33. 11,27.
quamve I. 15,33.
quamvis I. 3,13. 8,37. 10,7. 15,13. 17,16. 18,13. 19,17. II. 2,19. 4,29.6,3. 7,45.89.94. 13,73. 18,88. 19,23.24.69.73. 23,89.91. 25,75. III. 17,28. IV. 7,49.
quando I. 10,25. 17,27. II. 8,12. 10,39. 18,38. 20,69. III. 6,25.
quandocumque II. 1,81. 10,17.
quanta I. 5,10. 12,4. II. 7,35. 11,9. 12,10. 18,47. 23,72.
quantis I. 14,6. II. 13,30.
quanto I. 1,38. 15,3.
quantum I. 7,7. II. 2,27.29. 12,7. 17,1. 19,76. 22,30. III. 20,10. 21,21. IV. 4,41. 8,17.55.
quantus I. 12,12. IV. 6,65.
quaque IV. 9,5.
quare I. 5,31. 9,33. 19,25. II. 13,7.55. 18,14.89.
quarta IV. 3,18. 4,61.
quarum I. 15,23. 19,15. III. 2,37.
quas I. 8,36. 19,14. II. 2,63. 18,77. 22,14. 23,4. III. 16,28. 22,21. IV. 6,66. 11,77.
quaſcumque I. 4,7. II. 13,43. IV. 1,139.
quaſillis IV. 7,37.
quater III. 5,6. 10,15.
quaterent I. 3,10.
quateret IV. 4,10.
quatuor II. 23,8. III. 3,60. IV. 1,32.
que I. 2,4.5.28. 3,16.22. 6,4.6.17. 7,2. 9,3. 16,24. 42.44. 17,12. II. 1,24.25. 29.34.39.87. 2,22.32.57. 5,22. 7,30.38.51.52.82. 9,8.16. 10,29. 11,21.26. 12,10.33. 13,50. 15,10. 16,12.32. 18,37. 19,42. 20,36.55. 21,38.45.46. 23,15.94.103.106. 24,28. 25,64.69. III. 1,12.26.29. 30.35. 2,5.8.9.11.28.33. 48.51. 3,9.15.42. 4,6.14. 17.30. 5,6.20.37.68. 7,46.47.49.51.55. 56.58. 8,11.18.21.25.32. 9,3.11. 28.43.45. 10,20.26.27.28. 32.33.36. 11,22.36.41. 12,7.12.33. 13,14.37.41. 14,23. 15,4.12.15.20.23. 25. 16,18. 17,6.21. 18,8. 19,5.16. 20,12.13.16.28. 21,4.8.10.11.12.25.26.37. 23,35. IV. 1,7.19.30.31. 45. 69. 82. 103. 105. 107. 125. 127. 143. 2,43. 3,9. 22.52.62.71. 4,4.8.18.20. 25.38.62.75.81.85.86. 5,6.17.20.23.24.26.66.76. 6,6.7.22.24.34.49.61.72. 73.74.78. 7,2.10.11.39. 52.56.57.61.62.63.75. 8,14.37.44.61.63.65.66.69. 86.9,5.19.22.25.30.35.45. 53.10,2.17.32.33.34. 11,57.78.
queant I. 18,4.
queat II. 6,4.
queis I. 8,42.
quem I. 6,25. II. 2,17. 13,67. 18,48.50. 25,60. III. 2,20. 5,45. 8,28. 9,48. 13,22. 18,2. IV. 4,51.86. 6,36.
quemcumque IV. 8,83.
quemque I. 1,35. II. 21,58.
querantur III. 11,2.
querar I. 4,28. 8,22.
quераris II. 3,1.
quercus I. 9,31. II. 10,5.
querebar I. 3,43.
querela I. 16,39. II. 10,20. 16,5.
querelae I. 18,29. II. 14,1. IV. 8,79.
querelas I. 17,9.
querelis I. 6,11. 16,13. III. 5,9. 8,9. IV. 11,57.
querenti I. 5,17. 18,1.
querentis IV. 3,55.
querere III. 23,24.
quereret IV. 7,6.
quereris II. 16,4. III. 23,36.
queri I. 7,8. 18,26.
queritur I. 6,8. IV. 7,65.
quernis II. 24,11.
queror I. 16,6. IV. 3,31.
querula IV. 7,95.
querulas IV. 3,20.

querulo III. 4,18.
queſta II. 14,14. III. 4,35.
qui I. 1,25. 5,18. 9,29. 10, 30. 12,11.15. 18,7. 21,1. 22,1. II. 2,1. 5,8.23. 7, 38.61. 8,32. 9,1.21. 10, 35. 53. 12,29.53. 13,37. 15,4. 17,17. 19,15.34.57. 61.75. 20,18.28. 39. 22, 12. 23,21.23.103. 25,63. 71.73.91. III. 1,16. 2,50. 5,48. 6,37. 7,2. 9,19. 10, 14. 13,36. 14,11. 16,29. 18,3. 19,3.15. 22,4. IV. 1,34. 2,36.57.63. 3,19. 21.40. 5,55. 8,25.66. 9, 10.37.18.
quia I. 11,17. 18,17. II. 2, 48. 13,23.25. III. 10,37. IV. 2,11. 10,47.
quibus I. 1,19.31. 4,12. II. 21,43. 23,95. III. 2,43. 3,69. 7,17.18. 11,41. 19, 13. 22,2. IV. 7,7.
quicquid II. 16,26. 21,10.
quicumque I. 4,24. 8,3. 17, 13. II. 9,1. 20,37. 24,27. III. 1,7. 11,43. 19,17.
quilibet III. 23,22.
quid I. 2,1.3. 4,1.3. 5,3.20. 31. 9,9.15. 10,23. 11,19. 12,1. 14,22. 15,28. 16, 18. 18,9. 21,3. II. 3,12. 5,17. 7,67.83. 9,17. 10,58. 13,29. 14,3.4.7. 16,1.3. 4. 18,29.31.44. 23,30. 41.42. 24,8. 17. 25, 11. 27.29.66. III. 1,13. 2,15. 3,51. 5,21. 46. 7,3. 9,1. 27. 29.47. 10, 17. 14,5. 16,11. 17,17.19. IV. 1,107. 108. 2,1.41. 4,9.37.39. 5, 54.58. 6,83. 7,73. 8, 1. 11,11.56.75.
quiddam I. 10, 14. II. 24,42.
quidem II. 2,49. 7,90. III. 10,9. 11,3.
quidlibet II. 5,18. 7,16. IV. 5,38.
quidnam III. 5,31. 8,2.
quidquam I. 4,28. II. 17,9.
quidquid I. 11,26. 19,11. II. 1,15.80. III. 21,18.
quies I. 10,1. 18,28.
quieſcerer II. 14,13. 22,23.
quietem I. 3,7.17. 14,9. II. 21,27.
quin I. 8,22. 17,5. II. 5,7. 8,19. 12,19. 14,5. 15,31. IV. 2,45. 11,44.
quinetiam II. 7,59. 25,83. III. 1,45.
quinque III. 23,23. IV. 1, 104. 11,14.
Quintiliae II. 25,90.
quippe I. 9,27. II. 1,75. III. 2,47. IV. 1,33.89. 4,47. 5,11.
quique IV. 11,40.
Quirinis IV. 10,11.
Quirino IV. 6,21.
Quirites IV. 1,13. 8,59.
quis I. 3,30. 6,12. 11,7. 14, 15. 15,39. II. 2,51. 3, 9. 7,66. 9,21. 10,47. 18, 72.80. 22,34. 23,98.111. III. 1,25. 2,15. 14,19. 16, 8. 22,21.22. IV. 2,24. 7, 27.28. 9,39. 11,19.
quis I. 15,41. II. 25,88.
quiſquam II. 9,12. 18,53.59, 63. 23,97. 25,1. III. 14, 11. 17,9. IV. 7,25.
quiſque II. 1,46. 25,4. III. 7,20.
quiſquis I. 9,30. III. 10,6. 14,13. IV. 5,75.
quivis II. 12,40. 13,15.
quo I. 4,15. 5,2. 6,3. 8,24. 9,34. 10,27. 18,27. II. 10, 45. 18,56. 19,72. 21,5.29. 22,31. 23,53.84. 25,58.78. III. 1,5.6.9. 5,13. 17,17. IV. 1,9.73. 2,41.51. 3,51. 4,5. 10,7. 11,66.
quocumque I. 8,17.34. II. 17,19. III. 10,21.
quod I. 1,37. 4,28. 5,9.25. 7,16. 9,14.25. 11,18. 12, 2. 13,1.2. 18,6.23. II. 1, 17. 2,27. 4,27. 6,15. 7, 33. 8,9. 11,31. 12,17.37. 13,35.65.66.73. 14,5. 15, 2. 16,19.35. 18,14.85. 19, 1.48.74. 20,13.21.57. 21, 27.53. 23,23.117. 24,42. 25,19.20.22. III. 1,17.21. 49. 3,20. 4,41. 5,67. 6, 35. 7,5.60. 9,4. 12,3.33. 14,21. 15,9.13.19. 20,21. 23,6.9. IV. 1,48.58. 2,47. 5,2. 6,47.49.67. 7,39.84. 9,43. 10,16. 11,14.91.
quodcumque I. 4,3. 15,32. 18,29. II. 1,15. 16,13.23, 37. III. 5,49. IV. 1,1. 59.
quolibet I. 8,4.
quondam I. 2,17. II. 6,2. 10, 36.53. 17,11. 23,113. III. 11,25.61. 22,3. IV. 2,7. 27. 10,10.
quoniam I. 10,11. 13,33.35. 17,1. II. 1,57. 7,75.96. 9, 7.11.15. 13,54. 18,79. 19, 38. 21,59. 24,13. III. 22, 12. IV. 7,42. 9,73.
quoque I. 6,28. 7,15.12,18. 15,24. II. 7,94. 10,39. 13, 68. 17,17. 19,61. 23,30. 24,31. 25,85.87. III. 4, 39. 7,32. 9,67. 11,57. 15,7. 19,3. IV. 1,144. 4, 50. 5,7. 8,45.
quorum I. 6,28. II. 22,5.7. III. 3,21. 11,26. IV. 5,51. 11,38.
quos I. 9,6. 15,34. 18,19. II. 5,29. 10,16. 13,44. 18, 10.57.68. 19,13. 22,18. III. 5,11. 6,27. 11,16. 12, 19. 15,16. IV. 5,40.
quoſcumque II. 13,43. IV. 7,77.
quot I. 2,9. II. 10,2. 21,53. 22,3. IV. 3,38.
quotcumque I. 13,36.
quoties I. 3,27. 5,13. 10,4. 16,43. 18,21. II. 1,27. 13, 56.59. 15,27. 24,11. III. 5,39. 13,13.15. IV. 7,17.
quovis I. 9,4. III. 14,18.
quum I. 1,8. 2,27. 5,14.28. 8,16. 10,1.5.13,29. 22,5. II. 1,11.31. 3,29.31.59. 7, 8.27.53.64. 10,30. 11,2.4. 5.8. 12,14. 13,33.74. 14, 13.21.23. 16,22.27. 18,29. 31.48.81. 19,64.83. 20, 20.25.39.47.66. 22,1. 15. 26. 23,39.50.86.109. 24, 9.23.37. 25,90. III. 2,13. 5,10.56. 6,13.26.29. 7,23. 41. 8,29. 10,18. 12,5. 13, 7.31. 16,5. 20,7.19. 22, 18. 23,8. IV. 1,18.43.85. 95.

Digitized by Google

95.129.141. 2,28.29: 3,2. 12.29.47.65.72. 4,10.40. 74.75. 5,44. 52.72. 6,27. 7,5.44.88. 8,2.7.10.19. 27.30.49.51.72.76. 10,26. 11,5.9.53.73.76.
quur I.16,19. II.2,45.55.

R.

rabida III.6,11.
rabidae III.17,10.
rabies III.14,17.
racemis IV.2,13.
radat III.2,23.
radiabat IV.1,27.
radiare I.15,7.
radicitus III.5,65.
radiis I.3,33. IV.6,26.
radios IV.3,34. 6,86.
rami I.1,13.
Rammes IV.1,31.
ramo I.20,30. III.11,27. IV.9,15.
ramoſa IV.4,5.
ranae III.4,27.
rapacis IV.1,105.
rape IV.1,117. 4,56.
rapere II.7,15.
rapiant II.23,57.
rapiat I.15,3.
rapidas II.13,45.
rapientibus I.15,17.
rapina II.2,62. IV.11,62.
rapinae IV.9,11.
rapinas I.20,11.
rapit II.19,80. 21,10.
rapitis III.5,13.
rapta II.20,51. IV.3,64.11,66.
raptae III.5,29. IV.4,55.
raptem III.9,27.
rapto I.4,26. 20,48.
raptor IV.9,9.
raptoris III.21,4.
rara I.8,42. 17,16. II.15,13.
rarae IV.8,4.
raram I.20,24.
rareſcit III.13,33.
rari IV.5,69.
raris IV.3,53.
raro I.3,27. II.25,4.
raros IV.4,75.
rata IV.1,51. 4,79.
rate III.2,8. 3,36. 15,26. 17,26.
ratem I.20,20.
rates I.8,16. 14,4. 17,13. II.18,32. 20,38. 25,62. III.5,41. 7,40. 9,14. 21,34. IV.1,110. 6,53.68.
rati III.7,4.
ratio III.8,21.
rationem II.25,51. III.22,19.
ratis II.20,72. 21,39. IV.6,23. 10,14.
rauca III.8,23. 15,36. IV.3,20.
rauci IV.8,49.
rauco III.2,41.
raucum I.16,39.
rebus II.25,26. III.12,25. IV.1,55.
recens II.4,9.
recenſet IV.7,92.
recentes I.10,17. IV.5,39.
recenti II.22,29.
recentibus IV.6,7.
recepi III.7,21.
recepit IV.11,7.
recepta IV.9,38. 10,2.
receptus II.11,28.
recidit IV.8,44.
recipi II.18,48.
recipit II.24,41.
recitat II.20,25.
recluſit III.17,24.
recondit II.23,50.
recta II.14,29. 25,46. III.3,32. IV.3,15.
recubans III.2,1.
recurret IV.5,30.
recurrit IV.8,63.
reddat IV.6,80.
redde II.21,60.61.62.
reddere I.6,26. 16,20. II.15,19.
reddet III.1,22.
reddis III.13,37.
reddita II.7,25.
reddite III.5,37.
redeamus III.1,39.
redeant II.20,23.
redeunt II.24,1. III.10,14. IV.8,13.
redibit II.4,10. 20,74.
rediere IV.1,113.
redire II.14,14.
redis IV.10,6.
rediſſe III.7,40. IV.3,70.
redit II.2,42. 19,60. III.3,50.
reditura II.12,24. III.19,6.
reducta II.23,88.
reduxit III.11,40.
reficiamus II.24,22.
referam III.7,39. 15,39.17,17.
referamus IV.6,11.
referas I.4,6. 18,11. II.25,33.
referat IV.6,79.
referatur III.10,13.
referens I.3,35. 16,16. III.4,4.
referet I.1,38.
referre I.6,20. III.11,29. 13,44. IV.1,87.
refert I.20,50.
referte III.3,70.
refringat III.2,44.
refulget III.18,8.
regales III.13,24.
regalibus IV.4,19.
rege II.18,26.
reges I.14,13. II.11,24. III.2,3. 7,51.
regia III.2,8. IV.6,46.
regina III.9,39. 13,13. IV.4,53. 5,63.
regionibus III.5,17.
regis IV.4,19.
regit II.21,26.
regna I.8,32. 14,24. II.1,23. 8,1.13,28. 21,54.23,108. III.8,18. 9,32. 11,52. 17,22. IV.1,10.6,78. 7,6.50. 10,27. 11,30.
regnem II.25,57.
regni IV.4,88.
regno I.11,3.
regnum I.8,35.
regum II.1,33. III.2,3.7,1.
rejecto II.18,69.
relata IV.10,40.
relator III.4,5.
relevant I.14,22.
relicta I.6,8. II.19,32. 25,55. IV.3,30.
relinque III.8,16.
relinquet I.5,11.
reliquit II.7,61.
remanere I.10,29.

remanere I. 1,31.
remanſit II. 7,46.
remex II. 20,71.
Remi II. 1,23. IV. 1,9. 6,80.
remigat IV. 7,56.
remige III. 10,34. 21,11.
remiger IV. 6,47.
remis I. 6,33. 11,9. IV. 6, 20.45.
remiſſa III. 7,54.
remiſſos IV. 8,53.
remiſſus IV. 4,81.
remittent III. 10,21.
remittis III. 6,25.
remitto II. 25,21.
remo I. 8,19.
Remo III. 7,50. IV. 1,50.
remorantur I. 6,5.
remorentur I. 19,17.
remorum III. 20,12. IV. 2, 8.
remus III. 2,23.
renovaſſe III. 10,35.
reor III. 2,38.
repende IV. 4,56.
rependit IV. 7,37. 11,100.
reperit III. 22,17.
repertis IV. 9,67.
repetam I. 18,5.
repleverit II. 1,69.
reponere I. 17,11.
reporta III. 4,37.
reportet IV. 4,35.
repoſcent II. 1,81.
repoſceret IV. 11,53.
repperit II. 24,27.
reprehendere III. 17,9.
repugnat II. 4,20.
repulſa III. 12,26.
repulſus II. 3,2.
requieſcant III. 8,9.
requieſcat II. 25,75.
requieſcere I. 8,33. 16,15. II. 2,3. 13,71.
requieſcit II. 19,43.
requievit II. 18,25.
rerum III. 7,7. IV. 1,30.
res II. 1,25. IV. 6,12.
reſciſſo III. 6,8.
reſerata I. 16,19.
reſidens IV. 4,27.
reſipiſcimus III. 23,17.
reſiſtere III. 3,14.
reſolve II. 25,42.
reſonant I. 18,21.31. III. 21, 29.
reſpice IV. 1,114.
reſpiciens II. 6,10.
reſpondes I. 16,26.
reſpondi IV. 8,81.
reſponſa I. 20,49.
reſponſurae IV. 11,80.
reſtabit II. 13,9. 25,53.
reſtat I. 11,6. II. 18,79. 19, 58. III. 6,31.
reſtet II. 17,17.
reſtituit II. 1,64.
reſupinat IV. 8,51.
reſurgentis IV. 1,47.
reſurges IV. 1,71.
retecta IV. 9,26.
retenta III. 22,22.
retia II. 23,70. III. 6,37.
reticendus II. 18,84.
reticere I. 7,23. 10,13.
retinacula II. 18,41.
retinere II. 22,5.
retineret II. 7,67.
retuleriſ III. 22,21.
retulit III. 4,18. IV. 4,26.
reverentia II. 23,39. III. 11, 13.
reverti IV. 7,91.
revincit III. 12,11.
revocabis II. 10,57.
revocante IV. 7,26.
revocare I. 15,25. II. 12,33.
revocatis I. 1,25. II. 19,75.
revocatur I. 16,11.
revocaverit II. 20,73.
revolubile IV. 7,51.
revomet II. 20,54.
reus II. 23,24.
rexit II. 11,8.
Rheno IV. 10,41.
Rhenus III. 2,45.
rhombi II. 21,35. III. 4,26.
ridere IV. 9,23.
ridet II. 13,47.
rigat III. 1,52.
rigavit III. 2,52.
rima I. 16,27. IV. 1,146.
rimoſas II. 13,72.
ripa IV. 5,21.
ripae IV. 7,86.
Riphaeos I. 6,3.
riſerat IV. 8,82.
riſu II. 7,59.
riſus III. 23,21.
rivalem II. 25,18.
rivalibus III. 6,33.
rivalis I. 8,45.
rivi IV. 1,59.
rixa II. 12,10. 15,5. III. 6, 1. IV. 8,19.
rixis I. 16,5.
robigine II. 19,55.
rogandi III. 12,31.
rogante III. 10,4.
roganti I. 5,27.
rogare IV. 5,42. 7,42.
rogat II. 19,59.
rogata I. 5,32.
roges II. 3,2.
rogitare I. 8,23.
rogis II. 7,82. IV. 6,34. 7, 31.
rogo I. 19,2. IV. 3,14. 7,48.
rogos III. 5,26. IV. 7,2. 11, 8.
rogum IV. 11,98.
rogus III. 3,68.
Roma I. 8,31. 12,2. II. 4,1. 12,46. 15,1.24,16. III. 1, 15.35. 2,44. 9,36.49.55. 68. 11,60. 12,34. 21,20. IV. 1,1.67.71. 2,49. 4,9. 33.54. 6,57. 10,10. 11, 37.
Romae II. 7,16. 13,19. IV. 9,20.
Romam II. 23,99.
Romana I. 22,5. II. 2,41. 8, 8. 21,55. III. 2,11. 9,31. IV. 2,55. 6,3.
Romanae III. 3,10. 20,15. 21,17.
Romanam III. 9,43.
Romani II. 25,65. IV. 1,64. 4,33.
Romanis I. 7,22. II. 2,39. III. 7,49. IV. 3,45.
Romano II. 2,40. 14,30. III. 7,23.55. IV. 4,12.
Romanos IV. 10,38.
Romanum IV. 2,6.
Romanus IV. 1,37.
Romula III. 9,52. IV. 4,24.
Romule II. 7,14. IV. 10,5.
Romulus IV. 1,32. 4,77. 6, 43. 10,14.
rorantes III. 1,46.
rorat IV. 1,123.
rore II. 20,2.
rorida IV. 4,46.

roſa I. 17,22. III. 3,44. IV. 8,40.
roſae II. 2,22. IV. 6,72.
roſam III. 2,36. IV. 2,40.
roſaria IV. 5,59.
roſas IV. 7,60.
roſcida I. 20,36. II. 23,28.
roſeo III. 23,7.
roſtra II. 1,34. III. 2,32. 9, 44. IV. 1,92. 6,54.
roſtro IV. 1,142.
rota II. 7,32. 19,66. III. 3, 64. 4,26.
rotae I. 9,20. IV. 1,84.
rotas III. 1,12.28.
rotat III. 12,10.
rotis I. 2,20. III. 2,18. 7,58. IV. 8,18. 10,42.
rotunda IV. 7,61.
rubente III. 8,2.
rubere IV. 2,16.
ruberet I. 10,8.
rubetae III. 4,27.
rubis III. 11,28. IV. 4,26.
rubra III. 11,16.
rubris I. 14,12.
rubro III. 11,6.
rudem III. 15,7.
rudes II. 5,22. III. 13,5.
rudi IV. 1,131.
rudis I. 9,8. II. 20,39. 25, 82. III. 20,17. 21,13. IV. 1,27. 3,12.
ruens III. 13,44.
ruent III. 1,62.
ruga II. 14,8. 25,23. III. 23, 32.
rugas III. 23,34.
rugis IV. 5,57.
rugoſo IV. 5,65.
ruina II. 19,68. 25,40.
ruinam II. 20,67.
ruinis III. 11,3.
ruis IV. 1,73.
ruit IV. 4,69. 9,31.
rumor I. 5,26. II. 14,38. 23, 74. IV. 4,45.
rumore I. 13,13. IV. 5,7.
rumpam II. 16,11.
rumpantur I. 8,27.
rumpat II. 13,14.
rumpere III. 4,20. 9,4.
rupe II. 1,71. III. 11,45. 13, 42. IV. 1,7.
ruperit III. 19,15.
rupes I. 18,27.
rupibus I. 1,14. II. 23,32.
rupiſtis III. 17,3.
rupit I. 15,16. III. 9,64. 13,24.
rura II. 15,2. III. 2,33. IV. 1,50.129.
rure II. 18,76.
rurſum II. 18,49.
rurſus I. 3,42. II. 20,65. 22, 21. 24,18. 25,33. III. 4, 36. IV. 2,12.
ruſtica IV. 1,12.
ruſticus II. 4,25.

S.

Sabina IV. 2,52. 3,58. 4, 12.30.
Sabinae IV. 4,55.
Sabinas II. 7,15. 23,103.
ſacella IV. 3,57.
ſacello II. 15,13.
ſacer I. 4,24. IV. 8,5.
ſacerdos III. 1,3. IV. 9,51.
ſacra I. 1,20. II. 15,17. 24, 3. III. 1,1. 7,46. 8,30. 15, 38. 19,16. IV. 1,22.26. 69. 6,1. 8,9. 9,26.
Sacra II. 1,34. 18,62.71. III. 3,22.
ſacrae III. 3,11. 21,3.
ſacraria III. 11,47. 23,19.
ſacrilegum III. 11,51.
ſacris II. 8,28. 18,15. III. 9, 53. IV. 6,1.
ſacro II. 21,43. IV. 1,18. 9,33.
ſacros II. 23,35. III. 14,11.
ſacrum IV. 2,12. 9,43.
ſaecla II. 10,46. 19,47.
ſaecli I. 16,12.
ſaecula II. 2,68. 19,49.
ſaepe I. 3,26. 44. 6,6. 7,12. 11.26. 8,14. 9,34. 10,28. 13,1. 15,1.34. 16,6.41. 20,3. II. 3,2.3.13. 5,7. 7, 29.33. 14,2. 5.11.34. 17, 8. 18,23.66.71.74. 19,38. 56.64. 20,12.32. 24,34. 25,20. III. 2,19. 3,14. 6, 18. 13,17.18.27. 20,7. 23,5.24. IV. 1,14. 4,21. 23. 7,19. 11,78.
ſaeva I. 18,14. II. 24,19. III. 13,11. 14,17. 17,8.
ſaevae III. 21,33.
ſaevas I. 17,6.9.
ſaeve II. 19,52. III. 5,71.
ſaevior II. 21,48. III. 14,8.
ſaeviſſe IV. 4,37.
ſaevit II. 7,24. IV. 8,55.
ſaevitiae I. 3,18.
ſaevitiam I. 1,10.
ſaevo III. 23,13.
ſaevos I. 1,27. IV. 4,38.
ſaevus II. 20,35.
ſaga III. 23,10.
ſaginae IV. 8,25.
ſaginati IV. 1,23.
ſagitta IV. 6,68.
ſagittae III. 10,11.
ſagittas II. 22,5.
ſagittis II. 9,9.10,1. III. 9,13.
ſalebras III. 14,15.
ſales III. 20,28.
ſalire IV. 5,52.
ſaliva IV. 8,38.
ſalivas IV. 7,45.
Salmonida I. 13,21.
Salmonis III. 17,13.
ſalo I. 6,2. 15,12. III. 3,51. 5,56. 11,6.
ſaltat II. 2,27.
ſaltem II. 1,49. III. 5,17.
ſalva II. 7,41. 21,44. III. 9, 50.
ſalve IV. 9,71.
ſalvo III. 9,68. IV. 3,72.
ſalvum II. 11,5. III. 10,21.
ſalubris III. 21,26.
ſalutem II. 7,63.
ſanabunt III. 15,10.
ſanare I. 10,17.
ſanat II. 1,59.
ſanavit II. 1,61.
ſancite IV. 9,19.
ſancte II. 20,26. IV. 9,71. 72.
ſancti II. 22,41.
ſanctis II. 2,63.
ſanctos II. 21,8. III. 5,32.
Sancum IV. 9,74.
ſandicis II. 19,81.
ſanguine II. 3,14. 6,14.20. 9,16. 13,58. 19,23. III. 2,45. 7,1. 9,40. 14,19. IV. 5,17. 10,12.38. 11, 47.
ſanguinis I. 15,16. IV. 1,38. 6,60.
ſanguis II. 7,78. IV. 5,57.

ſani I. 1,16.
ſaniem III. 23,18.
ſanus II. 9,12.
ſanxerat IV. 9,73.
ſapias II. 13,66.
ſapiens II. 2,47.
ſapientia II. 25,27.
ſapis II. 13,7. IV. 6,83.
ſapit II. 10,42.
ſarcina IV. 3,46.
ſat I. 2,26. 17,10. II. 5,32. 6,16. 8,10. 10,25. 14,34. 22,33. III. 3,22. 5,18. 7, 43. IV. 1,146. 9,36. 11, 77.
ſatai I. 14,5.
ſatiemus II. 12,23.
ſatis I. 2,24. 9,25. 19,26. II. 19,83. 24,15. IV. 2,6. 4, 91. 6,69. 8,32.
ſatius II. 9,19. 19,51. 53. 25, 31.
ſator IV. 2,55.
ſaturas III. 11,40.
Saturni IV. 1,106.
Saturno II. 23,108.
ſatus III. 7,19.
ſaucia I. 16,5. II. 21,33. III. 2,46. IV. 1,89.
ſauciat IV. 8,64.
ſaucius I. 1,14. 21,2. II. 7, 84.
ſaxa I. 18,4. 32. 20,13. II. 16,32. III. 1,43. 5,23. 55. 21,13. 38. IV. 1,110. 4,10. 6,49. 7,66. 8,18.
ſaxis IV. 5,75. 76.
ſaxo I. 16,29. II. 13,3. 69. 20, 19. III. 9,45.
ſaxoſam IV. 5,20.
ſcabra II. 19,55.
ſcabris IV. 5,75.
Scaeas III. 7,39.
ſcamno III. 2,19.
ſcandam III. 20,24.
ſcande IV. 4,88.
ſcandenda III. 16,24.
ſcandentes IV. 1,65.
ſcandentis IV. 1,125.
ſceleri IV. 4,87.
ſcelus III. 11,55. IV. 7,68.
ſceptra IV. 6,58.
ſciat I. 2,12. 21,10. II. 18, 40. III. 2,49.
ſciet I. 4,17. 5,8.
ſcilicet II. 9,7. 11,18. 23,45. III. 9,39.
ſcindam II. 4,21.
Scipiadae III. 9,59.
ſcire II. 18,50.
Scironis III. 14,12.
ſcis II. 18,1. 2.
ſciſſa II. 12,18. III. 10,28.
ſciſſas II. 14,8.
ſcopuli III. 3,64.
ſcopulis I. 20,20. II. 23,17. III. 5,15.
ſcribam II. 4,27. 21,44.
ſcribant II. 8,31.
ſcribantur II. 1,1.
ſcribat II. 18,58. IV. 1,136.
ſcribe III. 22,24. IV. 5,37. 7,83.
ſcribenda III. 19,6.
ſcribendi III. 7,3.
ſcribit III. 22,19.
ſcribitur I. 18,22.
Scribonia IV. 11,55.
ſcrinia III. 4,14.
ſcripta II. 2,31. 8,12. 10,12. 25,87. III. 6,26. 7,45. 22,2.
ſcriptores II. 25,65.
ſcriptorum III. 1,12.
Scylla II. 20,53. III. 10,28. 17,21.
Scyllam IV. 4,37.
Scyria II. 7,54.
Scythiae IV. 3,47.
Scythicis III. 14,13.
ſe I. 2,13. 6,9. II. 8,18. 21. 17,8. 19,15. 18. 20,25. 21,12. 22,30. 24,41. 25, 83. III. 6,13. 7,10. 15. 9, 28. 16,25. IV. 1,9. 2,20. 6,27. 9,56.
ſecedere I. 10,9. III. 12,21.
ſecluditur I. 20,29.
ſecreta IV. 8,35.
ſecreti IV. 9,60.
ſecreto IV. 11,79.
ſecta III. 21,8. IV. 2,26. 4, 26. 5,24. 64.
ſectae II. 23,57.
ſectati I. 20,25.
ſectatur III. 12,14.
ſectetur II. 7,81.
ſecubat II. 19,41.
ſecum II. 8,33. 12,37. IV. 7,7.
ſecunda II. 1,26. 2,42. III. 8,20. 11,42. 15,2.
ſecundat III. 20,24.
ſecundo II. 19,67.
ſecundos IV. 8,45.
ſecures I. 6,19. III. 7,23. 9, 47. IV. 1,45.
ſecurus III. 10,19.
ſecuta II. 25,8. III. 1,12.
ſed I. 2,21. 3,19. 4,11. 5, 29. 6,5. 8,17. 40. 10,11. 11,18. 16,35. 18,31. 19, 3. 9. 20,49. II. 1,39. 51. 4, 15. 5,27. 6,5. 7,33. 69. 80. 87. 8,5. 30. 9,14. 20. 10,7. 57. 13,25. 43. 17,3. 18,21. 19,28. 35. 55. 20, 17. 45. 21,7. 17. 22,7. 18. 23,38. 71. 75. 24,18. 25, 23. 47. III. 1,17. 4,25. 32. 5,27. 63. 10,19. 11,61. 12,2. 16,21. 22. 23,27. IV. 1,59. 94. 2,33. 55. 3,27. 49. 67. 4,83. 5,43. 63. 6, 33. 7,71. 84. 8,16. 32. 43. 52. 9,7. 10,3. 12.
ſedabit II. 13,31.
ſedaret III. 17,5.
ſedaris III. 20,20.
ſede III. 2,11.
ſedeam IV. 4,31.
ſedeant IV. 5,3.
ſedeat II. 20,71.
ſedebit II. 21,45.
ſedem III. 2,25.
ſedens II. 21,46. III. 14,24. IV. 8,21.
ſederat I. 15,12.
ſedere II. 11,14. 14,36. III. 3,18.
ſederit IV. 11,82.
ſedes III. 3,38. 21,39. IV. 7,55.
ſedet II. 18,8. 23,60. III. 17,27. IV. 5,37. 11,19.
ſeducere I. 9,27.
ſedula I. 3,32. II. 14,12. IV. 5,20.
ſeges II. 25,78.
ſejuncta II. 13,23.
ſella IV. 10,28. 11,21.
ſellam IV. 11,65.
ſemel I. 13,33. 15,20. II. 18,67. 19,73. 23,62. III. 5,48. 14,9. 20,7. IV. 11,5.

Se-

Semela II. 23,19.
Semelae II. 21,29.
ſemina II. 8,32. III. 5,4. 7, 20. IV. 5,18.
Semiramis III. 9,21.
ſemita I. 11,2. II. 11,17. 18, 51. III. 2,26. 9,65. IV. 8, 60.
ſemper I. 1,32. 2,31. 3,40. 4,27. 6,22.25. 10,19. 13, 12. 16,8.47. 18,15. 19, 11. 20,11.14. 22,2. II. 1, 35. 2,41. 6,22. 7,70. 10, 52. 13,12.17.26.47. 14, 3.35. 18,18. 19,71. 21, 15. 23,59.76.90.118. 24, 6.43. III. 2,39. 3,44. 6, 28.34. 7,38. 8,18. 15,11. 19,20. 22,9.10. 23,26. IV. 4,48. 5,6. 39. 8,46.
ſenatu IV. 1,11.
ſenatus IV. 1,14.
ſene II. 14,19.
ſenecta III. 3,46. 17,15.
ſenectae I. 19,17. II. 10, 47.
ſenectam II. 14,9. IV. 11, 89.
ſenectus II. 19,45.
ſenem IV. 11,92.
ſenes II. 23,81.94.
ſenex II. 25,30. III. 13,36.
ſenis II. 14,17. 21,54. 23, 4. III. 16,24.
ſenſerat II. 1,66.
ſenſerit II. 13,74. IV. 1,101.
ſenſi II. 11,19. IV. 7,44.
ſenſiſti II. 24,8.
ſenſit I. 13,24. 15,19. II. 1, 66.
ſenſu II. 9,3.
ſenſus I. 3,11. II. 1,57.
ſententia II. 7,75.
ſentiat I. 21,6. IV. 5,2.
ſentiet II, 8,22.
ſentire I. 5,3. 9,21. 19,19. IV. 11,89.
ſentit III. 1,34. IV. 7,40.
ſentis III. 4,1.
ſepeliſſent I. 17,19.
ſepelivit III. 13,9.
ſepoſiti I. 10,24.
ſepta II. 18,70. IV. 4,23.
ſeptem I. 7,17. II. 1,32. III. 9,57.
ſeptenas II. 33,23. III. 21, 16.
ſeptima II. 16,21. 19,66.
ſepulcra IV. 1,72.
ſepulcri II. 10,37. III. 1,59.
ſepulcro I. 7,23. III. 1,37.
ſepulcrum III. 5,39. 14,23. IV. 4,1. 5,1. 11,4.
ſepulta III. 9,56.
ſepultae I. 22,3.
ſepultos II. 10,41.
ſepulturae II. 21,28.
ſequacis IV. 5,41.
ſequantur II. 10,5. 18,19.
ſequar II. 8,23. 20,30.
ſequare II. 10,27.
ſequatur III. 11,19. IV. 3, 68.
ſequerentur III. 14,21.
ſequetur I. 4,3. II. 23,54.
ſequi III. 9,44. 10,2.
ſequimur II. 20,63. III. 7, 20.
ſequitur II. 13,11. 23,102. III. 5,7. 6,14. 11,50.
ſera I. 3,10. II. 7,25. 10,50. III. 4,32. 13,35. IV. 7, 90. 11,26.
ſeram III. 15,15. IV. 5,48.
ſereno II. 20,61.
Seres III. 3,5.
ſerica I. 14,22. IV. 8,23.
Sericus IV. 3,8.
ſerie IV. 11,95.
ſermo II. 17,7.
ſermone III. 1,31.
ſermonibus III. 19,7.
ſero I. 1,25. II. 4,8. 11,15. 19,68. IV. 1,51. 6,79.
ſeros I. 15,21. II. 25,25. III. 1,35. 11,66.
ſerpentem IV. 6,36.
ſerpentis III. 9,11. IV. 8,7.
ſerpere III. 11,64.
ſerta III. 1,19. IV. 6,3.
ſertae II. 24,37.
ſertis III. 14,23.
ſerva III. 3,19.
ſervabis I. 20,51.
ſervant III. 9,67.
ſervare II. 23,111. III. 13, 21.
ſervaſſe IV. 7,53.
ſervata II. 11,30.
ſervato I. 21,5. II. 19,32.
ſervator IV. 6,37.
ſervent II. 8,24.
ſerves II. 10,18.
ſervetur II. 10.45.
ſerviat II. 20,22. IV. 1,60.
ſervilia IV. 9,47.
ſervire I. 7,7. II. 19,51. III. 23,23. IV. 6,77.
ſervitio I. 4,4. 12,18. III. 15,41.
ſervitium I. 5,19. II. 16,20.
ſervo II. 18,53. III. 4,20.
ſervorum II. 22,2.
ſerus I. 7,20. III. 3,57.
ſervus II. 10,36. III. 4,6.
ſetae IV. 9,45.
ſetoſa IV. 1,25.
ſeu I. 6,31.33. 8,44. 11,25. 14,10. II. 1,7.11.13.15. 53.55. 18,6. 20,29.34. 63. III. 6,13.14.15.16. 9, 71. 20,8.30.33. IV. 2,11. 3,60. 5,25. 10,47. 11,81. 87.
ſevera IV. 11,22.
ſeverae II. 25,23.
ſeveris II. 2,9.
ſevit III. 9,20.
ſex II. 16,7. III. 4,40. IV. 2,57.
ſi I. 2,26. 4,9. 5,9.25. 6,12. 35. 7,15. 9,15.26. 10,23. 11,19. 12,17. 15,28. 16, 45. 17,19.27. 18,4.19. 22,3. II. 1,17.47.85. 2,7. 9.21.43.51.68. 3,9. 4,10. 26. 5, 11. 18. 6, 15. 7, 28.67.68.97. 8,3.9.21. 9,18. 21. 10,15.25.39. 11,10.31. 12,12.17.19.22. 37.39.41.50. 13,7.66. 14, 3.4.7.27.34. 16,16.19. 17, 9. 18,11.21.38.39.43.46. 63.68.72.80.85. 19,9.47. 54.68. 20,13.23.57.73.21, 4.27.41.42,50. 22,23.34. 23,23.26.31.55.56.57.63. 64.100.117. 25,11.53.54. 94. III. 1,48.55. 3,61.62. 4,7.24.31.35.41. 5,18.67. 6,25.36.39. 9,1.38.49. 10, 5. 11,14.44. 12,33. 13, 21.33. 14,7.21. 15,13.21, 5.15.22,21.23,19. IV. 1, 49.51. 2,32. 3,2.5.30.51. 5,21.

Digitized by Google

5,21.31.38.45.47.50.6,83. 7,29.38.53.71.72.8,13.20. 73. 9,43. 11,19.27.29.75.
ſibi I. 4,26. 6,17. 8,35. II. 18,7. 21,11. 22,28. 25,4. III. 7,11. 20,4. IV. 1,90. 100. 4,22. 8,11.
ſibila IV. 8,8.
ſibilet IV. 7,54.
Sibyllae II. 19,19. IV. 1,49.
ſic I. 2,15. 3,19.34. 4,27. 13,21.23. 15,9.17. 16,47. 17,17. 18,11. 21,5. II. 1,80. 2,13. 7,71.79. 8,27. 10,4. 11,3.5.7.20. 12,25.53. 13,52. 14,29. 15.29. 16,4. 17,11.13. 18,36.87. 19,76. 22,41. 25,2. III. 4,2. 8,32. 10,14.36. 13,1.34. 14,27. IV. 3,67. 4,53. 6,85. 7,52.69. 9,16.61.74. 10,17. 11,9.35.92.
Sicambros IV. 6,77.
Sicano I. 16,29.
ſicca II. 2,7. 13,71. IV. 10,12.
ſiccabat III. 4,17.
ſiccam IV. 9,31.
ſiccare I. 19,23. II. 23,105.
ſiccine II. 12,6. III. 4,9.
ſiccis I. 17,11. II. 9,17. IV. 9,64. 11,76.
ſicco II. 11,12. 12,34. 21,6. III. 8,6. IV. 9,21.
Siculae II. 1,28. III. 16,31.
ſidat II. 11,30. IV. 8,78.
ſidera I. 1,23. 8,43. 16,23. II. 2,24. 7,91. 20,55. 24,24. III. 1,57. IV. 4,62.
ſidere I. 6,36. II. 21,26. IV. 3,31.
ſidereae III. 19,10.
ſideribus I. 3,38.
ſidiſſe III. 7,37.
Sidonia II. 13,55. IV. 9,47.
Sidoniae II. 22,15.
ſidus IV. 1,106.
ſigna I. 16,8. 18,17. II. 22,36. 23,8. III. 2,48. 3,70. 6,9. 7,9.58. 9,59. 10,2. 21,9. IV. 1,78.84.91.107. 2,2. 3,6. 5,24. 6,24.62. 80. 9,11.
ſignanda III. 19,5.
ſignat IV. 7,36.
ſignata IV. 1,145.
ſignatas III. 22,4.
ſignis II. 8,25.
ſigno III. 2,43. 7,15. 19,9.
ſignum III. 8,3.
ſilenda III. 6,26.
Sileni II. 23,94. III. 2,29.
ſilentum III. 10,33.
ſilere IV. 4,78.
ſilex II. 19,56.
ſilices I. 9,31.
Silvani IV. 4,5.
ſilvis I. 17,17.
ſilvae I. 18,31. 20,7. II. 15,29.
ſilvas I. 14,5. III. 1,51.
ſilveſtri III. 7,51.
ſilvicolis III. 11,34.
ſim I. 5,22. 7,3. 18,15. II. 7,27. 10,8. 14,24. 18,13. III. 11,59. IV. 11,101.
ſimilem II. 22,32.
ſimiles I. 15,41.
ſimili I. 12,8. III. 9,48.
ſimilis I. 5,7.
Simoënta II. 7,50. III. 1,27.
ſimul II. 5,12.
ſimulacra IV. 11,79.
ſimulantem IV. 11,39.
ſimulare IV. 5,29.
ſimulatis I. 11,7.
ſimulatum II. 19,17.
ſimules IV. 5,34.
ſin II. 18,43. 23,79. IV. 4,55. 9,45.
ſinat I. 19,16. II. 15,4.
ſine I. 5,2. 6,25. 8,4. 32. 11,22. II. 5,10. 7,86. 8,2. 9,3. 13,5.6. 15,2. 18,26. 23,36.88. III. 1,29.64. 4,5.6,10.38. 8,5. 11,50. 13,2. 22,5.6. IV. 1,6. 3,38. 4,51. 5,56. 7,63. 8,20.40. 9,13. 11,45.75.
ſincre I. 2,6.
ſinet I. 4,8. 13,28.
ſingula IV. 8,87. 11,80.
ſingultu I. 5,14.
ſinis II. 24,23. III. 23,28.
Sinis III. 21,37.
ſiniſtra III. 23,32. IV. 1,150. 8,68.
ſiniſtram III. 2,9.
ſinit II. 18,38.72.
ſinite III. 1,2.
ſint I. 2,32. 7,4. 14,16. 18,16. 22,1. II. 1,53. 2,20. 10,25.35. 12,27. 15,16. 16,10. III. 4,2. 8,24. 12,31. 16,20. 17,6. 19,17. IV. 4,55. 6,1.9. 11,77.
ſinu I. 3,26. 5,30. 17,12. II. 19,70. III. 3,15. 6,8. 20,32. IV. 11,64.
ſinuata IV. 6,30.
ſinunt II. 12,23.
ſinuoſa IV. 1,15.
ſinus I. 2,2. 8,38. II. 13,12. III. 7,30. 18,10. IV. 1,114. 4,70. 6,16.
Siphacis III. 9,61.
Sipylo II. 16,8.
ſiqua II. 2,25. 10,10. 11,20. 18,8. 19,18.
ſiquid I. 15,35.
ſiquis I. 1,37. II. 1,49.67. 3,10. IV. 1,65.101. 4,43.
Sirenum III. 10,34.
ſirpiculis IV. 2,40.
ſis I. 2,25. 5,18. 10,27. 15,32. 22,6. II. 7,94. 8,31. 10,41. 14,21. 16,33. 18,81. 21,29. III. 6,36. 9,72. 10,18.
Siſyphe IV. 11,23.
Siſyphio II. 16,32.
Siſyphios II. 13,63.
ſiſte II. 1,86. III. 15,41.
ſiſtit IV. 10,36.
ſiſtro III. 9,43.
ſit I. 1,28. 5.20.28. 6,13. 8,10.18. 9,25. 11,22. 13,29. 31.35.36. 16,29.30. 19,20. 20,13. II. 2,19. 10,22.33. 13,55.73. 14,23.35. 15,23. 16,16. 17,2. 18,39. 82.89. 19,81.84. 20,57. 60.62. 21,50. 23,30. 24,8.30. 25,24. III. 2,41. 3,12.19.21. 6,38. 8,17.21.27. 11,1. 14,22. 18,9. IV. 3,28.36.39.63. 5,56.73. 9,70.
ſitiens III. 2,6.
ſitim II. 13,62. IV. 5,2. 9,62.
ſitis I. 1,32. III. 3,26.64. IV. 9,21.70.
ſitu I. 7,18. IV. 5,70.
ſive I. 8,44. 14,9. 20,7.8.9.10.

10. II. 1,5.9.15.55. 2,53. 7,74. 17,20. 18,5.9. 19, 46. 23,117. 25,82. III. 6, 24. 9, 71. 11, 46. 20, 30. IV. 3,59. 6,81.
ſoboles IV. 1,79.
ſobria III. 15,11. IV. 8,30.
ſobrius IV. 2,29.
ſocco II. 18,71.
ſocer III. 6,38.
ſocero III. 9,38.
ſocii III. 20,11. 21,25.
ſociis IV. 2,51.
ſocio I. 5,29. 17,28.
ſocium II. 25,15.
ſociûm III. 5,57.
Socraticis II. 25,27.
Sol II. 12,32. 18,35.
ſola I. 11,23. 16,25.35. 18, 4. II. 6,19. 7,58. 15,7. 17,6. 19,32. 22,23.24. 23, 112. 24,41. III. 2,20. 11, 63. 13,23. IV. 3,70. 7,93.
ſolae II. 15,29.
ſolam III. 4,23. 13,46.
ſolamur IV. 7,69.
ſolatia I. 5,27.
ſole III. 8,2. IV. 9,46.
ſolea II. 22,40.
ſoleant II. 9,24.
ſolem I. 15,37.
ſolennes IV. 2,16.
ſolennia II. 24,1. III. 8,31.
ſolent II. 19, 72. III. 19, 17.
ſoles I. 13,1. III. 23,26. IV. 6,76.
ſolet I. 6, 10. 11,15. 16,38. II. 1,51. 13,36.53. 14, 6. 19,74. 25,51.
ſolidum III. 9,22.
ſollicitae III. 5,1.
ſollicitas I. 16,40.
ſolliciro II. 16,8.
ſollicitum III. 15,42.
ſolis I. 2,11. III. 3,56.
Solis II. 23,11.
ſoliti III. 5,58.
ſolito I. 17,3. III. 1,40.
ſolitos I. 20,46.
ſolitum III. 3,8. IV. 7,9.
ſolitus II. 2,8.
ſolo I. 22,8. II. 23,112. III. 2,26.
ſolos II. 15,7.
ſolvamus III. 8,31.
ſolvat III. 20,2.
ſolvatur I. 8,11.
ſolve IV. 6,41.
ſolvebam I. 3,21.
ſolvens II. 7,44.
ſolvere I. 4,15. II. 12,46. IV. 4,57.
ſolveret II. 12,26.
ſolverit II. 22,16.
ſolvet II. 1,71.
ſolvi IV. 4,77.
ſolvit II. 25,5. III. 5,53. 19, 13. 21, 34. IV. 1, 109. 2, 17. 6,35.
ſolvite I. 17,26. II. 7,77.
ſolvitur IV. 11,96.
ſolum I. 7,11. 10,13. 18,24. II. 4,19. 25,17.26.
ſolus I. 12, 13. 13,2. 18,30. II. 1,48.60.67. 6,19. 7, 96. 16,35. 20,69. 25,19. IV. 8,48.
ſoluta IV. 8,54.
ſolutis IV. 8,61.
ſolutos IV. 6,31.
ſolvuntur III. 15,5.
ſomnia II. 3,8. 22,27. 25, 32. III. 4,31. 6,15. IV. 4, 63. 7,87.88. 11,78.
ſomnier IV. 5,48.
ſomnis II. 20,1.
ſomno I. 3,3.25. II. 12,5.22, 29. IV. 4,65.
ſomnos I. 5,11. II. 6,11. III. 6,27. 8,25. IV. 4,83.
ſomnum I. 3,41. II. 1,11. III. 8,13. IV. 4,63.
ſomnus I. 10,7. 16,22. II. 15,6. III. 15,14. IV. 7,5. 14.
ſonant IV. 7,62.
ſonantia IV. 9,35.
ſonat I. 12,6. II. 23,16. III. 16,4. IV. 8,60.
ſones II. 23,84.
ſonet IV. 7,52.
ſonitu III. 13,27.
ſonitum I. 20,48.
ſonitus II. 13,49. III. 13,33.
ſono II. 24,10. III. 1,40. 4, 18. IV. 5,4.
ſonos III. 8,4. IV. 2,8.
ſonuere IV. 9,13.
ſonuerunt IV. 8,49.
ſonuit IV. 8,19.
ſonus III. 2,40. IV. 1,58. 10,23.
ſopitis II. 20,31.
ſopito II. 23,48.
ſopitos IV. 8,59.
ſopor I. 3,45.
ſopore III. 15,42.
ſoporis III. 9,54.
ſordet II. 23,45.
ſordida III. 22,8.
ſoror I. 2,16. 21,6. II. 2,58. 5,12. 10,44. 11,6. IV. 3, 41. 11,66.
ſororem II. 12,15. 23,15. IV. 11,59.
ſorores II. 23, 17. IV. 7,67.
ſororum II. 23,93. III. 2,37. IV. 11,27.
Sororum III. 1,17.
ſors II. 19,38. III. 8,27.
ſorte II. 13,61. III. 20,12.
ſortes II. 23,41.
ſortis IV. 4,94.
ſortita IV. 7,55. 11,20.
ſortitae III. 2,33.
ſpargatur III. 14,19.
ſpargere II. 23,67.
ſpargi IV. 8,40.
ſpargite IV. 6,7.
ſpargitur IV. 4,44.
ſparguntur IV. 3,65.
ſparſa IV. 3,15.
ſparſas II. 7,22.
ſparſerit III. 3,46.
ſparſit III. 11,54.
ſparſo III. 13,26.
ſparſos II. 1,7.
Spartana III. 12,21.
Spartanam I. 4,6.
Sparte III. 12,1.
ſpatia III. 20,31.
ſpatiabere I. 20,9. IV. 8,75.
ſpatiatur II. 2,59.
ſpatiere II. 23,37.
ſpatietur II. 10,19.
ſpatiis IV. 2,58.
ſpatio II. 19,29.
ſpatioſius III. 19,3.
ſpatium II. 23,3.
ſpeciem I. 20,5. IV. 2,31.
ſpecies IV. 2,35.
ſpecimen IV. 11,93.
ſpectabis II. 15,7.11.
ſpectaclum IV. 8,21.56.
ſpectando III. 20,3.

INDEX I.

ſpectare II. 7,5. III. 3,15.
ſpectato IV. 5,53.
ſpectavi III. 9,53.
ſpectavit II. 23,93.
ſpeculans III. 2,13.
ſpeculator II. 22,31.
ſpeculo III. 23,34.
ſpeculum III. 4,11. IV. 7, 76.
ſpelunca III. 2,27.
ſperanda III. 2,17.
ſperande IV. 7,13.
ſperanti II. 18,46.
ſperare II. 4,3. IV. 10,11.
ſperaret II. 7,45.
ſperne IV. 5,27. 7,87.
ſpernens II. 14,9.
ſpes II. 1,83. III. 15,12. 21, 42.
ſpica IV. 6,74.
ſpicea IV. 2,14.
ſpicula II. 10,2. IV. 10,13.
ſpinis IV. 5,1.
ſpinoſi IV. 4,46.
ſpiramus II. 12,53.
ſpirantis IV. 7,11.
ſpirare I. 3,7.
ſpiraret II. 18,85.
ſpirat IV. 11,70.
ſpiritus I. 9,32. 16,32. II. 2, 2. 10,45. 22,38. III. 15, 40. 16,10.
ſpiſſo III. 3,58.
ſplendida III. 18,8.
ſpolia II. 11,24. III. 5,30. 9, 61. 11,12. IV. 10,11.45.
ſpoliati III. 10,3.
ſpoliis III. 3,13.
ſpolium IV. 10,16.
ſponda IV. 8,88.
ſpondebant IV. 1,41.
ſpondent I. 14,13.
ſpondet II. 22,19.
ſponte I. 2,10. III. 1,44. 5, 38.
ſpument III. 15,17.
ſpumet II. 24.40.
ſpumifer IV. 7,81.
ſputa IV. 5,66.
ſquamoſo III. 21,27.
ſtabant IV. 4,12.
ſtabula III. 21,9.
ſtabulis II. 24,12. III. 13,30. IV. 9,2.
ſtadiis III. 29,25.
ſtagna III. 16,2. IV. 7,91.
ſtagnabant IV. 9,5.
ſtamen IV. 7,51.
ſtamine I. 3,41. IV. 4,40. 9, 52.
ſtaminea III. 4,26.
ſtamus III. 21,22.
ſtans IV. 3,59.
ſtant III. 3,24. IV. 1,3. 11, 6.
ſtantem IV. 6,27.
ſtantes III. 8,2.
ſtantia III. 16,18. IV. 5,12.
ſtaret I. 17,20. II. 7,68.
ſtat III. 1,64. 11,18. 12,7. 17,20.
ſtatuas III. 9,46.
ſtatuent II. 23,33.
ſtatuiſſe II. 5,17. III. 10,36.
ſtatuiſſet III. 9,19.
ſtatuit III. 9,21.63. IV. 9,4.
ſtella II. 20,62.
ſtellae IV. 1,105.
ſtent III. 2,44. 8,5.18.
ſterili II. 8,32. IV. 11,62.
ſternatur II. 10,21.
ſternet IV. 8,76.
ſternuit II. 2,34.
ſteterant II. 23,7.
ſteterat III. 16,15.
ſteterunt II. 7,30.
ſtetit II. 7,8. IV. 1,35. 6,19.
ſtillet II. 7,88.
ſtimulos III. 17,10.
ſtipat III. 6,13.
ſtipes IV. 2,59.
ſtipite IV. 2,18.
ſtirpe III. 23,33.
ſtolidum II. 13,8.
ſtraminea II. 13,20.
ſtrata II. 12,52.
ſtrato III. 4,11.
ſtridorem III. 5,61.
ſtriges IV. 5,17.
ſtrigis III. 4,29.
ſtringere III. 9,24.
ſtructa III. 16,4.
ſtructo II. 15,24.
ſtruxit IV. 3,20.
Strymonis IV. 4,79.
ſtudiis II. 2,9.
ſtudium I. 2,23. III. 20, 27.
ſtulta II. 17,28. III. 18,5. 22, 17.
ſtulte III. 3,36.
ſtulto II. 25,20.
ſtultus *ibid.*
ſtupefiat II. 10,7.
ſtupro III. 17,20.
ſtuprorum II. 23,97.
ſtuprum IV. 7,57.
Stygia II. 20,71.
Stygiae II. 7,64.
Stygias II. 25,53. III. 16,9. IV. 9,41.
Stygio IV. 3,15.
ſua I. 1,35. 2,10.27. II. 2, 31. 7,18.85. 14,27. 18, 15. 19,50. 71. 21,46.58. III. 1,30.44. 2,34. 3,4.4, 15. 5,46. 7,56. 8,10. 9, 2.32. 21,38. IV. 1,61. 87. 118. 4,27. 5,14. 6,80. 7, 65. 10,32. 11,59.
ſuae I. 16,11. II. 5,22. 18, 54. 25,86. III. 6,30. 7, 20. 12,22. IV. 1,92. 6, 24. 7,64.
ſuam I. 3,30. III. 9,28.
ſuas II. 9,14. 14,32. 18,28. 25,36. IV. 3,52. 9,44. 11,86.
ſuavia II. 22,39.
ſub I. 4,14. 14,11.12. 15, 31. 18,21. 20,29.33.36. II. 1,26. 5,24. 8,1. 11,26. 14,31. 20,71. 21,35. 23, 95. III. 1,45. 3,4. 61. 7, 36.52. 9,2.9. 13,38. IV. 1,115. 137. 4,53. 5,22. 60. 7,95. 11,38.
ſubactis IV. 4,11.
ſubdidit I. 13,26.
ſubdita I. 11,3. III. 21,34. IV. 11,9.
ſubdolus IV. 3,66.
ſubdueet I. 8,45. III. 1,61.
ſubducto II. 8,13.
ſubeant II. 20,68. IV. 6,71.
ſubeſt IV. 6,52.
ſubjecta III. 6,7.
ſubjecto I. 3,15.
ſubjectus I. 10,27.
ſubjiciet I. 7,20.
ſubire I. 6,30. 14,20. II. 8, 4. III. 17,14.
ſubiſſe IV. 2,30.
ſubit I. 9,26. 11,5. IV. 4, 25.

ſubi

Digitized by Google

ſubito II.1,79. 13,28. 18,46. 23,50. IV.8,49.
ſublatam II.6,1.
ſublato II. 12,10.
ſublimine II.19,57.
ſublimis III. 1,9.
ſubmittat I.2,9.
ſubmovet I.20,30.
ſubponere III. 5,35.
ſubpoſita II.23,96.
ſubripuiſſe II. 2,16.
ſubruat III. 3,53.
ſubruta III. 7,55.
ſubſcribam IV. 3,72.
ſubſidere I. 8,15.
ſubſidium II. 20,17.
ſubſiluere IV. 8,46.
ſubſtravit III. 5,47.
ſubſtulit II. 7,52.
ſubter II. 25,67. III. 3,18.
ſubtrahe II. 4,14.
ſubtrahis III. 7,30.
ſubtrahit II. 8,21. III. 5,19.
Suburae IV. 7,15.
ſuburbanae IV. 1,33.
ſuccedat III. 5,48.
ſuccedere I. 13,27.
ſuccendit I. 2,15.
ſuccenſa III. 17,15.
ſuccincti IV. 3,62.
ſuccumbat III. 8,23.
ſuccumbit II. 25,47.
ſuccurre II. 13,13.
ſuccurrere I. 5,23.
ſuccurris III. 13,19.
ſude IV. 1,28.
ſudet IV. 1,70.
ſues II. 15,22.
ſuevit IV. 10,17.
Suevo III. 2,45.
ſufferte III. 20,21.
ſuffiit IV. 8,84.
ſuggeſta IV. 4,8.
ſui III. 10,36. IV. 1,46.
ſuis I. 1,1. 4,23. 13,32. II. 2,32. 13,32. 14,11. 20,68. 22,18. III. 11, 16. 22. 31. 60. 13,30. IV. 1,35. 2,9. 4,84. 5,10. 10,47. 11,32.
ſulphuris IV. 8,86.
ſum I. 6,29. 8,2. 12,11. 21, 4. II. 2,26. 3,7. 5,13. 7, 39. 10,9. 13,59. III. 6,17. 14,9. 23,25. IV. 2,34. 3, 15. 4,41. 6,60. 9,38. 11, 14.
ſumere I. 3,16. II. 13,70.
ſumite II. 8,15.
ſumma I. 8,43. IV. 7,10.
ſummam III. 7,11.
ſummo II. 20,19.
ſummota IV. 9,56.
ſummum IV. 8,77.
ſumſi IV. 11,67.
ſumta II. 1,36. III. 5,16. IV. 1,132. 2,24. 33.
ſumtus III. 1,57.
ſumus I. 5,2. II. 17,20.
ſunt I. 4,12. 8,41. 12,18. 18, 24. 22,3. II. 2,37. 7,3. 12, 8. 12. 19,22. 21,49. III. 2,18. 5,11. 51. 7,4. 7. 13. 16,23. 18,7. 19,5. 20,5. IV. 1,74. 81. 3,11. 7,1. 11, 64.
ſuo II. 1,54. 7,84. 12,6. 15,25. 19,71. 21,26. 30. III. 17, 8. 19,9. 21,32. IV. 1,133. 142. 3,1. 9,5. 10,12.
ſuos I. 15,15. 16,31. 22,5. II. 12,46. III. 3,59. 5,69. 9,30. IV. 3,34. 6,82. 8, 41. 44.
ſupellex IV. 8,37.
ſuper I. 20,26. 21,9. II. 23, 60. III. 5,27. IV. 4,75. 6, 29. 7,54. 10,31.
ſupera III. 16,19.
ſuperaddita II. 10,33.
ſuperant III. 3,51. IV. 2,57.
ſuperare III. 7,22.
ſuperba I. 10,22. II. 1,8. 7, 40. 16,7. 24,14. III. 6, 36. 9,48. 11,60. 23,2. IV. 8,82. 10,48.
ſuperbae I. 18,25.
ſuperbi II. 18,59.
ſuperbiat IV. 1,63.
ſuperbit IV. 5,22.
ſuperbo III. 15,41.
ſuperbos III. 23,35.
ſuperbus II. 17,7.
ſuperciliis III. 6,25.
ſupereſſe III. 3,20.
ſupereſt III. 15,19. 20,21.
ſuperet III. 3,69.
ſuperis II. 1,37. 21,50.
ſuperobruit IV. 4,89.
ſuperos IV. 11,7.
ſupina I. 20,28. IV. 8,44.
ſuppetat IV. 2,37.
ſuppletis IV. 8,43.
ſupplex I. 9,3. II. 11,11. IV. 5,37.
ſupplicibus I. 16,4. II. 16, 33. IV. 8,71.
ſupplicis I. 16,14.
ſupprime IV. 1,114.
ſupprimat III. 8,8.
ſuppoſitis I. 15,36.
ſuppoſito I. 22,9.
ſuppoſitus II. 10,31.
ſupra I. 20,35. II. 5,30. 23, 11. 59. IV. 5,74.
ſuprema II. 10,29.
ſura II. 15,15.
ſurda I. 7,18. II. 13,48. IV. 3,53. 5,56. 11,4.
ſurdas II. 16,13.
ſurdis II. 13,36.
ſurdo II. 18,83. III. 10, 34. 23,20. IV. 8,47.
ſurdus IV. 5,48.
ſurgat I. 2,11. II. 22,37.
ſurge II. 8, 15. 20, 24. III. 8,12.
ſurgebant I. 20,37.
ſurgebat II. 23,9.
ſurgentibus II. 23,47.
ſurgere II. 18,75. III. 9,26.
ſurgeret II. 12,14. 18,31.
ſurget I. 16,32.
ſurgit IV. 1,67.
ſurgire IV. 11,99.
Suſa II. 10,1.
ſuſcepta II. 7,63.
ſuſcepto IV. 9,36.
ſuſcipere II. 15,18.
ſuſcitat II. 25,63.
ſuſcitet II. 3,4.
ſuſpenſa IV. 7,41.
ſuſpenſis I. 20,27. III. 4,8.
ſuſpicor II. 5,14.
ſuſpiria I. 3,27. II. 18,47. III. 6,27.
ſuſtinet II. 19,58.
ſuſtulit I. 11,8. III. 9,70. IV. 1,9. 9,37.
ſuſurros I. 11,13.
ſuum II. 17,14. 24,34. III. 1,34. IV. 4,79. 7,68.
Syrio II. 10,30.
Syrtes II. 7,71. III. 17,7. 23, 16.

Digitized by Google

T.

tabellae III. 22,1.
tabellas II. 5,19. IV. 11,49.
tabellis II. 16,33. III. 22,11.
taberna IV. 8,19.62.
tabeſcere III. 4,23.
tabeſcet III. 10,9.
tabuit I. 15,20.
tabula II. 20, 33. III. 7, 11. IV. 3,35.
tabulae III. 20,29.
tabulas II. 2,51.
tabulis I. 2,22.
taceant IV. 11,23.
tacent I. 18, 32. II. 16, 22. IV. 3,53.
tacentes IV. 4,47.
taceo IV. 8,23.
tacere I. 10,22.
taces I. 16,18.
tacet II. 21,36.
tacita I. 4, 14. II. 5,24. 23, 6. IV. 11,26.
taciti IV. 7,23.
tacitis I. 4,18. 16,26. 18,24.
tacito I. 11,14. II. 14,2. 19, 70. III. 13,33. 20,32.
taciturna I. 18,1.
tacta III. 1,40. 5,34.
tactas III. 19,15.
tacto III. 9,24.
taedae I. 8,21.
taedas III. 17,25.
taedia I. 2,32.
Taenariis III. 1,49.
talaribus II. 23,57.
tale II. 11, 26. 25,79. IV. 8,6.
talem II. 14,19.
tales I. 3,39. 8,15. II. 12, 37. III. 23,3.
tali III. 2,15.
talia II. 1,87. 2,37. 9,21. 20,20. III. 2,51. IV. 8,9.
talibus IV. 9,51.
talis I. 3,7. II. 11,10. 16,34. 22,29. III. 14,22.
talorum III. 8,27.
talos II. 18, 61. 24,26. IV. 8,45.
tam I. 4,1. 12,3. 14,3.4. 16, 18.39. II. 2, 19. 3,12. 4, 7.25. 5,6. 7,37.42.72. 10, 3.45.47. 11,15. 13,24. 16, 5.27. 18,13.85. 19,2.6. 20,21.26. 21,2. 7. 22,33. 41.23,98. 24,5.16. 25,11. 49. III. 2,5. 7,3.28. 9,20. 15, 11. 14,19. 16,13.16. 20,10. 21,1. 22,1. IV. 2, 63. 8,4.
tamen I. 1,8. 3,17. 8,38. 10, 9. 14,7. 15,2.4.14.32. 16, 11. 31. 17,9.16. 18,14. 19,18. II. 1,76. 4,5.7,36. 90. 10,51. 15,21. 18,27. 19,49.55.69. 23,31. 24, 41. 25,21.50.81. III. 3,25. 5,9. 9,51. 10,7. 13,23.35. 14,11. 16,21.26. 17,27. 20,7. 23,30. IV. 1,59.113. 3,3. 7,49. 11,17.61.
Tanaim II. 23,54.
Tanarius I. 13,22.
tandem I. 3,35. 5,1. 20,43. II. 21,1. IV. 6,25.
tangenda II. 1,53.
tangendos IV. 8,72.
tangere II. 8,25. 25,9. III. 2,16.
tangeris I. 9,17.
tangi IV. 3,60.
tangitur IV. 1,122.
tanta II. 5,4. 23,72. 25,21. III. 5,30. IV. 11,12.
Tantalea II. 13,61.
Tantaleae II. 1,68.
Tantaleo IV. 11,24.
Tantalidos II. 23,14.
tanti I. 4,20. 6, 13. 8, 3. II. 2,45. 7,51. 13,55. III. 10,3. 18,4. IV. 3,63. 11, 88.
tantis III. 11,3. IV. 11,43.
tanto I. 5,26. II. 20,45. 23, 97. 25,12. III. 4,41. 9,55.
tantum I. 1,16. 7,7. 18,9. II. 1,17. 6,17. 10,9. 16, 7. 17,2. 20,41. 25,14. III. 2,4. 3, 33. 9,17. 70. 21, 21. IV. 2,9.
tantus I. 10,10. 13,20. II. 7,24.
tarda II. 1,61. 24,24.
tardam IV. 11,51.
tardarent IV. 3,47.
tardas I. 1,37. 10,16. 14,5.
tardat I. 20,42.
tardior II. 23,1.
tardis I. 8,10. 13,7.
tardus I. 1,17. 7,26. 8,41.
Tarpeja IV. 4,15.27.79.
Tarpejae I. 16,2. IV. 4,1.
Tarpejo III. 9,45. IV. 4, 93.
Tarpejos IV. 8,31.
Tarpejum IV. 4,1.
Tarpejus IV. 1,7.
Tarquinii III. 9,47.
Tati IV. 2,52. 4,32.
Tatiae IV. 4,29.
Tatii IV. 9,74.
Tatio IV. 1,30.
Tatios II. 23,103.
Tatium IV. 4,17.
Tatius IV. 4,7.36.87.
tauris II. 1,43. III. 7,49.
tauro II. 19,52.
tauros II. 15,11. III. 9,9.
taurus II. 2,11. 4,19. 25,47.
Taygeti III. 12,13.
te I. 2,4. 3,35. 4,19.21. 7, 15. 8,1.19. 9, 25. 10,5. 11,1.7.9.22. 13,4.15.28. 15,39. 16,37. 18,9.11.19, 17.21. 20,1. 21,5. II. 1, 35.85. 2,4. 4,1.7. 7,16. 38.61.93. 8,20.31. 11,29. 12,21. 13,25. 15,4.9. 16, 11.13.22. 27. 17,7.9. 18, 73. 19,2.12.69.73. 20,1. 44. 22,13. 23, 36.43.44. 57.62.73.75. 24,9.19.25. 25,14.15.16.17.26.49. III. 1,41. 2,15.40.49. 4,19. 5, 2.7.45. 6,33.34. 7,22.29. 47.59. 10, 13.21. 11,55. 13,2.9.46. 15,5.7.19. 17, 1. 21,5. 23,4.5.31. IV. 1, 121. 142. 145. 2, 57. 3,5. 7.8.70. 4,51.63. 5,21.41. 45. 6,41.46.47. 7,14.26. 27.47.72.93. 8,17. 11, 3. 55.
tecta I. 14, 11. II. 5,25. 23, 20.34. III. 6,25.
tectis IV. 10,42.
tecto II. 18,8. 20,31.
tectus III. 10,7.
tecum I. 6,1. II. 17,19. III. 6,33. 16,17. IV. 8,70.
tegas III. 5,38.
tegat I. 6,28. II. 10,34. 20, 44. III. 14,28.

tege-

tegebat IV. 9,30. 10,34.
Tegeee III. 2,30.
teget I. 17,8.
tegetes IV. 5,67.
tegit I. 20,22.
tego IV. 3,57.
tegula IV. 5,68. 7,22.
Teia IV. 8,31.58.
tela II. 7,76. 9,13. 18. 18, 30. III. 3,17. 7,54. IV. 2, 53. 9,40.
Telegoni II. 23,42.
telluris III. 16,31. IV. 3,67.
Tellus I. 19,16.
tellus II. 8,21. III. 9,33. 21, 19. IV. 1,53.149. 2,62. 3, 39.
temeranda IV. 9,69.
temerare II. 15,21.
temerarius II. 7,37.
temere II. 16,36. 17,16.
temone IV. 8,21.
temperat II. 25,80. III. 21, 16.22.
temperet III. 3,48.
tempeſtate IV. 9,1.
templa II. 5,17. 21,13. IV. 1,5.
templi III. 15,37.
templo II. 19,44. IV. 2,5. 10,45.
templum II. 23,9.
tempora I. 3,37. 7,8. 8,9. 11,24. II. 14,27. 18,83. III. 15,13. 19,1. IV. 9,15.
tempore I. 1,34. 12,7.12.19, 26. II. 17,19. 19,48. 23, 99. III. 7,28. 14,18. 17, 17. IV. 2,51. 10,7. 11, 66.
tempotibus I. 3,22. 22,4.
temporis I. 4,7. IV. 3,42. 6, 53.
tempus II. 1,78. 4,9. 8,5.6. 21,5. IV. 4,79. 6,53.
tenaces III. 10,27.
tendentem III. 5,5.
tendere III. 9,45.
tendis II. 23,70.
tendit I. 6,31.
tenear II. 1,49.
teneas IV. 11,94.
teneat I. 11,11. II. 18,37. III. 5,45.
tenebis III. 7,33.
tenebo IV. 7,93.
tenebras II. 16,17. IV. 9,41.
tenebris II. 20,55. III. 13, 17. 14,5.
tenens II. 11,6.
tenente II. 23,108.
tener II. 5,10.
tenera I. 17,22. II. 1,70. IV. 8,10.
tenerae II. 6,15.
teneram II. 19,77.
teneras I. 18,21. III. 2,34. 5,62.
tenere I. 17,12. 18,4. II. 16, 20. 23,28.
teneret II. 16,19.
teneris I. 8,7. III. 4,13.
tenero I. 20,39. IV. 6,21.
teneros IV. 3,23.
tenes III. 4,7. IV. 5,38.
tenet II. 13,28. 18,10. IV. 7,72.
tenuaſſe IV. 3,27.
tentare I. 3,15. II. 9,19.
tentat II. 2,29. 25,73.
tentata III. 20,5.
tentatur I. 4,25.
tenuaſtis III. 1,5.
tenuatus II. 18,21.
tenuere III. 5,45.
tenues I. 2,2. III. 7,29. IV. 1,128.
tenui I. 11,11. II. 17,12. III. 1,8.
tenuis II. 9,20.
tenuiſſe II. 8,18.
tepente II. 24,3.
tepentis III. 16,2.
tepidas I. 13,26. IV. 7,20.
tepido I. 16,22.
ter III. 1,28. 5,6. 8,4. 10, 15. IV. 6,6.30.74. 8,86.
teram IV. 7,94.
teramus II. 23,82.
terat IV. 2,62. 5,20.
terebinthi III. 5,63.
terenda III. 2,18. 16,22.
terga II. 8,17. 13,39. III. 7, 6. 23,14. IV. 1,150. 2,54. 4,46. 5,14.
tergeminum IV. 7,52.
tergit IV. 8,84.
tergo IV. 9,37.
tergore II. 20,6.
terit III. 18,6.
teritur, II. 19,55.57.
terra I. 6,28. 17,24. II. 10, 42. 12,31. 13,46. 20,44. 21,6. III. 1,9. 3,29. 5, 43.46.70. 14,25.28. IV. 1,48. 5,1. 6,39. 7,85. 9, 22.38.66.
terrae II. 20,64. III. 5,25. 21,17. IV. 1,72.
terram II. 14,38.
terras I. 6,33. II. 20,52. 21, 21.
terreat IV. 5,4. 6,48.
terrent III. 6,15. IV. 9,46.
terris I. 22,10. II. 2,42.55. 5,23. 13,1.65. 14,16. 31. III. 3,61. 20,9.22. IV. 4, 11.
Thracis III. 11,55.
territa III. 9,58. IV. 8,58.
tertius III. 13,7.
terunt III. 11,10.
teſta II. 10,32. IV. 7,46.
teſtantia III. 5,51.
teſtantur III. 11,51.
teſtatur II. 1,37. III. 9,65. 15,7.
teſte I. 13,14. III. 4,19.20. IV. 8,17. 9,13.
teſtes I. 18,19. II. 7,91. III. 19,10. IV. 1,81. 11,99.
teſtibus IV. 11,75.
teſtis I. 10,1. II. 10,53. 20, 47. 23,78. III. 13,11. 17, 11.13.
teſtor II. 13,25. III. 4,31. IV. 11,37.
teſtudine II. 25,79.
teſtudineae IV. 6,32.
tetigere III. 23,15. IV. 8, 83.
tetigit II. 11,4. 13,34. 25, 60. IV. 8,86.
tetra II. 13,70. 19,11.
Teuthrantis I. 11,11.
Teutonicas III. 2,44.
texetur III. 4,33.
texit III. 2,36. IV. 3,44.
texite III. 5,41.
texitur IV. 3,18.
texta II. 7,44.
textilibus I. 14,22.
textura IV. 5,23.
Thaidos II. 5,3.
Thais IV. 5,45.

thalamo I. 15,18. II. 12,14. III. 5,63. 8,31.
thalamum III. 10,31.
Thamyrae II. 18,19.
theatra II. 18,4. III. 16, 18.
theatri II. 13,33.
theatro III. 16,13. IV. 1,15.
theatrum IV. 8,77.
Thebae II. 7,30. 21,54. III. 15,33. IV. 5,25.
Thebanam II. 7,86.
Thebani II. 8,2.
Thebano III. 16,6.
Thebas II. 1,21. 5,5. III. 1,43.
thecis II. 7,18.
Thermodonta IV. 4,69.
Thermodontiacis III. 12,16.
Theſea I. 3,1. II. 11,7.
Theſeae III. 20,24.
Theſeus II. 1,37. 19,29.
Theſſala II. 18,30. III. 23, 10.
Theſſalia I. 5,6.
Theſſalico III. 17,13.
Theſſalis I. 19,10.
Theſproti I. 11,3.
Thetis III. 5,34.
Thiodamanteo I. 20,6.
Threïcia III. 1,42.
thyiae III. 5,63.
Thyniaſin I. 20,34.
Thyrſin II. 25,68.
thyrſos III. 2,35.
Tiberi II. 24,20.
Tiberim III. 9,42. IV. 10,23.
Tiberina I. 14,1.
Tiberinus IV. 2,7.
Tiberis IV. 1,8.
tibi I. 2,27.32. 3,29. 4,18. 19. 5,3.8.10.11.14.17.23. 6,23.35. 7,1.17.20. 8,2.3. 11.16. 9,1.2.4.9.15. 10, 24. 11,19. 13,5.11.26.27. 35.36. 15,28.36. 16,41. 17,5.10. 18,13.15. 20,2. 5.13. 22,3. II. 2,1.33.35. 36.44. 3,12. 4,18.21.23. 30. 5,7.8.11.29. 6,11.19. 7,39.53.75. 9,17. 11,27. 12,24.27. 13,2.4.43.46. 55. 14,23.24.35. 15,6.28. 16,15.17. 17,1.3. 18,21. 89.90. 19,9.10.14.35. 20, 10.15.17. 21,3.13.16.17. 27.31. 22,17. 23,1.27.38. 56.58.72. 24,15.16.17.18. 36.39. 25,27.29.58. III. 2,15.17.23.41. 4,2.35. 5, 22.23.28.30.48. 6,37.40. 7,23.25.27. 8,13.17. 9,36. 37.55. 10,10. 11,45. 13, 21.39. 15,27. 16,29. 18, 7.9. 21,1.39.40.41. 22,13. 23,3.8.23.34.37. IV. 1,67. 133.139. 2,61. 3,3. 4,54. 5,31.35.49.56. 6,39. 7,15. 17.71.74. 9,59. 10,15. 11, 37.69.77.
tibia II. 6,11.12. 23,84. III. 8,23. IV. 6,8.
tibicen IV. 8,39.
Tibur II. 23,43.
Tibure III. 14,2.
Tiburne III. 21,23.
Tiburtina IV. 7,85.
tigna IV. 6,50.
tigno IV. 3,59.
tigres I. 9,19.
Tigris III. 3,4.
time IV. 1,150.
timeam III. 14,6.
timeas II. 13,56.
timeat III. 9,68.
timebam I. 15,1.
timeo II. 18,75.
timere III. 9,8. 23,38.
timet I. 14,20. II. 18,50. 20, 70.
timetur I. 11,18.
timidam III. 6,15.
timidi III. 9,51.
timidis II. 19,14.
timido III. 13,25.
timidus I. 18,25. II. 5,13.
timor I. 5,16. 19,4. II. 22,4. III. 3,68. 5,29.40. 12,23. 15,12.
timore I. 15,4. II. 25,20. III. 10,17. 14,7.
timores I. 3,29.
timori II. 5,13.
timoris I. 11,20.
timuere II. 18,32. IV. 6,36.
timui II. 20,7.
timuit III. 9,58.
tincta II. 14,26. III. 9,18.
tinguendas IV. 4,22.
tinguit I. 6,32.
tinguunt III. 2,32.
tinxerit I. 20,8. II. 14, 28.
tinxit IV. 1,112.
Tireſias IV. 9,57.
Tiſiphones III. 3,62.
Titanas II. 1,19.
Titi IV. 4,24.
Tithoni II. 14,9.17.
Tithonus II. 19,46.
Tities IV. 1,31.
titulis III. 3, 16. IV. 11,32. 38.
titulus IV. 5,51.
Tityi II. 16,31.
Tityo III. 3,66.
Tityrus II. 25,72.
toga IV. 1,132. 2,24. 4,51.
togam IV. 7,28.
togata IV. 2,56.
tollar IV. 7,45.
tolle II. 25,14. III. 16,17.
tollere II. 13,18. 20,4. 23, 61.
tolleret III. 9,22.
tollet III. 9,36.
tollitur II. 2,10. III. 11, 14.
Tolumni IV. 10,25.37.
tonabat IV. 1,7.
tonare IV. 1,134.
tonat III. 15,40.
tondens III. 17,22.
tondere III. 11,29.
tonent II. 25,54.
tonſa IV. 11,38.
tori II. 18,78. IV. 3,56.
toris IV. 5,24.
tormenta III. 3,61.
tormentis III. 6,17.
torno II. 25,43.
toro I. 3,12.34. 14,20. II. 7, 54. 10,22. 13,60. 20,24. 22,35. III. 4,30. 10,6.11, 36. 19,2.16. IV. 5,6. 8, 28.88. 11,82.
torquatae IV. 5,63.
torqueat IV. 3,21.
torquerier III. 4,39.
torques I. 21,3.
torquet III. 15,11. IV. 8,8.
torquis IV. 10,44.
torrebat III. 23,13.
torret IV. 9,21.
torrida I. 20,13. III. 11, 51.
torridus II. 21,5.
torta III. 5,19. IV. 4,40.
tortae IV. 3,65.

torti II. 21,35.
tortis IV. 7,42.
torto IV. 2,25.
torvi II. 23,114. III. 16,24.
torum III. 8,2.
torus IV. 4,60.
torvus II. 2,8.
tot II. 1,76. 10,1. 13,33. 17,5. 21,49. III. 1,56. 5, 60. 6,2. 10,24.32. 12,2. 13,20. 16,16. 22,2. 23, 20. IV. 2,1. 11,96.
tota I. 5,6. II. 4,1. 5,2. 11, 28. 13,6. 18,24. 19,19. 20,22. 23,3.49.74. III. 8, 20. 16,18. 17,14.19. 18, 4. 19,10. 22,16. IV. 4,45. 47. 11,45.68.74.
totam II. 1,52. 18,87.
totas II. 22,13. IV. 8,51.85.
toties I. 5,21. II. 1,1. 12,45. 14,20. 21,8.37. 23,44. 24,5. III. 9,34. 17,1. 23, 7. IV. 3,2. 8,27.
totis I. 6,7. 9,21. II. 1,5.
toto I. 1,7. 5,22. 13,15.14, 21. II. 2,57. 13,64. 18, 12. 47.67.82. 22,37. III. 9,57. IV. 3,31. 8,88.
totos III. 11,35.
totum I. 14,10. II. 1,6. 12, 28. III. 14,9. 21,12. IV. 7,72.
toxica I. 5,6.
trabes III. 1,50. 21,38.
trabis III. 21,12.
tracta III. 5,56. 17,26.
tractu IV. 3,5.
tractus II. 1,31.
tradere II. 1,68.
tradita I. 16,10.
traducerer II. 18,87.
tragicae II. 16,29.
trahat IV. 8,80.
trahendam III. 13,37.
trahens I. 20,44.
trahentem IV. 9,65.
trahere III. 9,54.
traherem I. 3,9.
traheret III. 9,20. IV. 1,95.
trahit I. 14,9. III. 9,2. 11, 12.
trahunt III. 4,28.
trajecta I. 16,27.
trajectae III. 23,16.
trajectos IV. 10,39.
trajice II. 9,18.
trajicis III. 16,29.
trajicit I. 19,12. IV. 2,36.4, 76.
trames IV. 1,104.
tramite I. 18,28. III. 11,44. 14,26. 21,24.
tranquillo II. 3,11.
tranſcendere I. 14,19.
tranſeat III. 8,5. IV. 2,56.
tranſibit II. 8,35. III. 5,39.
tranſiliam II. 16,12.
tranſilit II. 14,38.
tranſirem II. 6,9.
traxere I. 20,47.
traxit I. 2,19. II. 7,26. III. 5,66. IV. 3,14. 6,67. 9, 12.
tremebat IV. 6,26.
tremefacta II. 7,72. IV. 1, 149.
tremeret IV. 1,18.
tremis I. 15,38. III. 21,30.
tremit II. 8,20.
tremo II. 25,20.
tremuere III. 3,55.
tremulae IV. 1,49.
tremulis IV. 7,73.
tremulus I. 5,15. IV. 1,43.
tremunt IV. 8,12.
trepidant II. 2,13.
tres II. 10,25. III. 9,35.
tria II. 10,46. III. 16,23. IV. 9,10.15. 10,45.
tribuente II. 21,32.
tribuiſti IV. 2,49.
tribuit III. 23,3.
tribus I. 13,30. II. 10,44. III. 3,65. IV. 8,35. 10,2.
tridente II. 20,48.
trientibus III. 8,29.
trina IV. 10,2.
triplices III. 15,24.
triſte I. 11,19. III. 13,26.
triſtes I. 9,13. 19,1. III. 4, 35.
triſti I. 10,21. 14,16.
triſtia I. 7,2. II. 20,72. 24, 1. 25,6.38. IV. 9,64.
triſtior I. 16,14. II. 6,12.
triſtis I. 6,10. 11,25. 16,22. II. 5,31. III. 4,15. IV. 1, 130.
triſtitiae I. 18,10.
triſtius II. 16,2.
trita I. 16,38. III. 9,30. IV. 7,16.
Triton II. 23,50. IV. 6,61.
triverat IV. 7,10.
triverit II. 19,66.
Triviae II. 23,40.
triviis II. 13,71. III. 12,22.
trivio I. 16,40. IV. 7,19.
triumphales III. 5,55.
triumphantes IV. 3,68.
triumphat II. 7,28. III. 1,10.
triumphi IV. 11,97.
triumphis I. 16,1. II. 6,13. 12,45.
triumpho II. 8,19. 11,1.
triumphos III. 3,3. 9,35.16, 17.
triumphum III. 9,49. IV. 8,17.
triumphus II. 25,56. IV. 6,65.
trochi III. 12,6.
Troja II. 2,44. 7,30. III. 1, 32. IV. 1,39.71.114.
Trojae II. 23,20. III. 16,3. IV. 1,47.
Trojana II. 7,10.
Trojani II. 25,63.
trophaea III. 2,8.
tropaea III. 3,6. 7,34. IV. 6, 82. 11,29.
trucis III. 13,38.
truncas IV. 8,42.
trux II. 25,50.
tu I. 2,31. 4,5. 5,1. 6,19. 31. 7,25. 8,1.5.7.8. 9, 15.32. 10,21. 11,23. 24. 27. 13,1.33. 14,1. 15,4. 24.35. 16,25.35. 17,9. 19,19. 20,7. 21,1. 22,7. 8. II. 1,25. 2,39.47.48. 4, 15.17. 5,9. 6,19. 7,2.13. 15.57.90. 10,27.39.51.56. 12,1.49. 13,13.61.63. 14, 21. 15,27. 16,14.27.33. 17,6.7. 18,81. 19,21.22. 35.48.61.69. 20,11. 21, 47.59. 22,14.31.34. 23, 29.53.104.117. 24,7.21. 31.32. 25,9.13.31.45.49. 67.77. III. 1,31. 5,1.3.5. 34.40.71. 6,5.7. 7,32.57. 8,11. 9,8.71. 10,7. 11,57. 12,34. 13,37.43. 15,3.6. 41. 17,21. 18,5. 19,3. 20, 16. 21,7.11. 22,13. 23, 28.

Digitized by Google

28. IV. 1,113.120.135. 2, 20.49. 4,46. 5,37. 7,87. 8,75. 10,5. 11,51. 63. 93.
tua I.6,21. 9,26. 15,31. 18, 15.23. 19,15. II.2,56. 4, 27. 6,9. 8,4.23.35. 9,18. 22. 11,25. 15,31. 16,19. 18,82. 19,22.40. 20,8.21, 47. 23,77. 24,37. 25,22. 27. III. 1,46. 2,21. 3,28. 5,27.38. 6,26. 7,21. 52. 8,18. 9,38. 10,4. 10,11. 13,42. 15,10. 19.38. 23, 19. IV.1,62.119.129.135. 147. 3,26.30.67. 4,53. 5, 2.39.74. 6,39.84. 7,18. 8,18. 11,73.
tuae I.2,7. 5,25. 8,18. 9, 22. 15,1. 18,10. II.12, 20. 16,28. 21,28. 25,10. III.6,2. 8,24. 9,52. 10, 18.20.26. 12,1.15,20. 16, 30. 18,1. 21,20. 23,1.32. 38. IV.1,122. 3,46. 6,42. 7,86. 8,78.
tuam II.7,38.63.11,27. III. 3,19. 7,26. 13,21. IV. 3, 22.
tuas I.13,3. II.8,22. 15,5. III.1,15. 6,24. III.7,22. 60. 13,45. 17,24. IV.1, 140. 4,92. 5,46. 11,4. 40.
tuba II.6,12. 10,20. IV.4, 78.
tubae IV.11,9.
tubam III.9,43.
tubas IV.3,20.
tubicen III.16,3. IV.4,9. 59.
tueare III.13,36.
tueri II.8,17.
tuetur IV.1,91.
tui II.1,25. 16,24.26. 23, 51. III.1,33. 2,22.30. 8, 32. IV.3,56.
tuis I.3,22. 7,4. 15,25. 21, 6. II.4,18. 12,8. 15,10. 19,83. 24,12. III.7,22. 44. 12,26. 15,1.8.13. 20, 26. IV.1,116. 3,18. 4,90. 7,50. 9,2. 10,10.
tulerim II.7,38.
tulero IV.3,71.
tuli I.16,44. IV.2,27.
tuliſſe I.7,12.
tuliſſet IV.4,50.
tulit I.4,7. 8,28. II.21,53. III.5,61.21,4. IV.2,18.33, 43. 4,23. 5,42. 6,28. 7, 39. 9,62. 10,18.
Tulle I.1,9. 6,2. 14,20.22, 1. III.21,2.6.39.
tum I.1,3. 5,19.27. 6,35. 14,11.13. 19,20. 20,48. II.5,26. 6,11. 7,66. 10, 21. 13,74. 16,32. 20,9. 10. 23,9.35. III.3,47.11, 33. 23,33. IV.1,133. 3, 31. 4,9. 8,71. 10,27.
tumefacta IV.1,63.
tumefactum III.4,3.
tumet IV.2,14.
tumido IV.2,43.
tumidum II.19,15. III. 7, 35.
tumor II.23,86.
tumore II.18,70.
tumuli III.14,27.
tumulis IV.7,54.
tumulo II.7,83. III.5,28. IV.7,79.
tumultum II.20,65.
tumultus II.1,39. 8,11. III. 13,1.
tumulus III.14,29. IV.5, 73.
tunc I.1,23. 7,21.22. 9,19. II.1,14. 7,55.56. 10,8. 16.19. 13,53. 16,29. 25, 10. IV.1,41.45.
tundat IV.5,35.
tundet III.15,36.
tunica II.5,14. 12,4. 22, 26.
tunicam II.2,66.
tunicis IV.2,38. 8,61.
tuo I.7,25. 8,22. 17,12. 18,8.32. 19,3. II.7,80. 96. 8,19. 19,4.45.52. 20, 57. III.5,4. 10,22.15,4.18, 2. 21,11. IV.1,56.126. 136. 6,12.76. 11,35.72.
tuorum III.2,3.
tuos I.15,23. 16,43. 18,5. 20,8.51. II.20,13. 21,45. 25,44. III.2,3. 11,10. 20,28. IV.1,48. 5,64.
tura II.8,28. 15,13.
turba II.5,3. 22,3.4.38.93. III.1,12.21.48. 2,24.31. 11,18. 12,29. 15,28. IV. 1,18.34.136. 2,5.56.4,76. 7,56. 8,2. 11,22.31.72.
turbant IV.8,59.
turbare I.3,17.
ture III.8,19.
turgentia I.21,3.
turgentis III.4,27.
turis IV.6,5.
turma III.12,16.
turmae IV.4,29.
turmas II.8,7.
turpe III.7,5. 13,21. IV.4, 1. 6,45.
turpem IV.7,55.
turpes I.16,7.
turpi III.20,33. 21,36. IV. 2,54.
turpia I.18,16. II.2,15. 4, 25. 5,20. 23,86. III.9,3. IV.5,4.
turpior I.16,12. IV.11,50.
turpis I.4,10. II.2,4. 13,36. 14,30. IV.8,19.
turpiter IV.6,22.
turres III.14,3. 20,15. IV. 10,13.
turrigero III.15,35.
turritae IV.11,52.
Tuſcis IV.2,3.49.
Tuſcus IV.2,3.50.
tuſſim IV.5,65.
tuta II.3,11. 5,32. 15,16. III.7,36. 14,18. IV.9,54.
tute III.12,25.
tutela III.11,41. 12,23. IV. 4,67. 8,3.
tuti II.9,11.
tutior II.25,45.
tutius II.18,42.
tuto I.1,32. III.9,72.
tutum I.15,42. III.2,12.
tutus I.20,52. II.10,14. III. 2,24.
tuum II.11,32. 16,20. 20, 7. 21,2. III.15,28. 22, 24. IV.5,1.36. 11,74.
tuus II.2,2. 14,35. 17,4. 19,6. III.2,19. 13,9.
tympana III.2,28. 15,33.
Tyndaridas I.17,18.
Tyndaridi III.6,30.
Tyndaris II.23,87.

tyranni

tyranni II. 7,29.
tyranno II. 19,51.
Tyria IV. 3,34. 5,22.
Tyriae III. 12,27.
Tyro II. 13,18. 21,51.
Tyros III. 11,7.
Tyrrhena I. 8,11.
Tyrrhenos III. 15,25.

V.

vacabis II. 23,37.
vacant III. 1,60.
vacare II. 7,57.
vacat II. 19,44.
vacca II. 21,22.
vacem I. 13,2.
vaces IV. 6,14. 11,23.
vacet I. 11,13. 19,6. IV. 11, 90.
vacua I. 8,13. II. 19,43.
vacuam III. 11,39.
vacui II. 24,22.
vacuo I. 10,30. 15,18. 20, 2. II. 2,5. III. 4,23.33.
vacuos I. 9,27. III. 15,11.
vacuum I. 18,2. III. 8,16. 15,41.
vacuus I. 1,34.
vada I. 17,10. II. 1,22. III. 15,26. IV. 2,8. 11,15.
vadere I. 6,4.
vadimonia IV. 2,57.
vadis II. 7,50. 11,30.
vadit II. 18,69. III. 12,29.
vado II. 23,85.
vaga II. 15,30. III. 9,51. IV. 1,73.
vagae IV. 7,89.
vagarer II. 22,1.
vagata II. 21,21.
vagetur II. 16,31.
vagi II. 18,9.
vagis I. 5,7.
vago I. 20,10. III. 13,27.
vale III. 20,16.
valeant I. 14,7. III. 23,29.
valeat III. 1,7. IV. 4,34.
valeatis III. 20,15.
valent I. 1,16. II. 6,6.
valente II. 17,20.
valere II. 18,24.
valet I. 9,11. II. 1,73. 22, 30. 23,36.
validis II. 25,48.
vallatus III. 14,29.
valle II. 10,6.
vallibus IV. 1,65.
vallo IV. 4,7.
vallum IV. 3,19.
valvae II. 23,12.
valvas IV. 8,51.
valuere III. 5,58.
valuiſſe IV. 7,68.
valuit III. 21,35.
vana II. 10,20. III. 4,31.
vanis III. 4,5.
vano I. 3,28. 10,24.
vanum II. 13,45.
vanus III. 11,59.
vapulat II. 9,20.
varia III. 23,5.
variabant II. 5,25.
variam III. 11,32.
variant II. 4,11.
variat IV. 2,13.
variis I. 14,22.
vario II. 12,7.
varios II. 18,6.
Varro II. 25,85.86.
vaſta II. 20,54.
vaſti IV. 10,40.
vaſto I. 15,29. III. 5,56. 23, 10.17.
vaſtos II. 15,21.
vaſtum III. 7,3.
vatem IV. 1,117.
vates II. 2,15. 8,23. 13,59. IV. 1,77. 6,1. 9,57.
vati II. 3,7. IV. 6,10.
vatis II. 2,68. IV. 1,51.
ubere III. 7,51.
uberibus I. 22,10. II. 25,70.
ubi I. 3,37. 5,18. 9,27. II. 1,75. 7,66. 8,25. 10,13. 31. 13,9. 15,14. 18,57. 23,33. III. 3,45. 5,70. 8, 19. 9,35. 59. 11,17. 16, 5. 17,3. 19,11.20,23. IV. 1,3.36.131. 4,11.13. 5,33. 7,60. 8,4.26.67. 11,7.33.
ubicumque I. 20,10. 79.98.
ubique I. 4,24. III. 21,18.
udis II. 6,10.
ve I. 15,33. II. 1,23. 7,66. 13,44. 16,3. III. 1,6. 17, 19. IV. 3,64.
vecta III. 2,8. 15,8. IV. 7, 59.
vectabere III. 2,39.
vectantur III. 1,11.
vecteris II. 23,55.
vectet III. 2,46.
vector IV. 7,84.
vectum IV. 7,92.
vectus III. 20,19.
vehantur IV. 11,102.
vehar III. 20,17.
vehere III. 3,36.
vehimur IV. 7,92.
vehit IV. 7,57.
vehunt IV. 6,49.
vehuntur IV. 6,58.
Vejentis IV. 10,25.
Veji IV. 10,27.
Vejos IV. 10,26.
Veius IV. 10,31.
vel I. 8,33. 16,17. II. 2,49. 50.58. 7,27.35. 8,31. 12, 40. 13,61.63. 16,10.29. 18,33. 19,81. 21,3. 22, 34. 23,57. 25,13. III. 7, 25.47. 9,38. 14,22. 15, 10. 20,25. IV. 1,147.148. 149. 2,39. 5,5. 11,51. 53.
vela I. 6,2. 17,13.26. II. 17, 14. 20,36.72. 21,26. III. 5,71. 7,4. 15,2. 16,13. 18,2. 20,20. IV. 1,15. 112. 3,40. 6,46.
velabant IV. 9,27.
velabra IV. 9,5.
velavit II. 5,27.
velifera III. 7,35.
velificabat IV. 9,6.
velificata II. 21,40.
velim II. 13,46. III. 6,28. IV. 3,70.
velis I. 8,4. II. 13,66. 14, 36. 21,48. IV. 6,23. 9, 72. 11,56.
velit I. 9,14. 13,4. II. 4,6. 12,38. 15,32. 18,40.72. III. 22,22. IV. 4,86. 5,9.
velle III. 4,4.
vellent II. 12,41.
vellera IV. 3,34.
vellere II. 13,8. III. 23,33.
velles II. 12,26.
vellicet II. 4,8.
velo IV. 3,57.
velocem I. 1,15.
veloci III. 12,5.

Digitized by Google

velorum III. 7,30.
veluti II. 2,11. 12,51. III. 13,31.
venaberis III. 11,43.
venabor II. 15,17.
venales II. 13,21.
venalia III. 11,49. IV. 5,35. 8,25.
venantem II. 10,54.
venantur III, 21,33.
vendere I. 2,4.
veneat IV, 8,80.
venena II. 13,70. 19,11.
veneno II. 9,19. 23,77. 25, 13.
veneramur III. 3,23.
venerat I. 19,10. II. 22,4.
venerata II. 16,33.
Venere I. 14,16. III. 11,2. IV. 8,34.
venere IV. 1,45.
venerem II. 12,11. III. 3, 45.
Venerem IV. 5,33. 8,45.
veneres II. 8,11.
Veneri II. 15,18. IV. 5,5.
Veneris III. 2,31. 6,12. 7, 11. 15,3. 23,13. IV. 1, 137.138.
veneris I. 8,44. 18,14. II. 1, 50.
venerunt IV. 7,88.
Veneto I. 12,4.
veni II. 25,44. IV. 8,71. 11, 17.
venia II. 19,40.
veniam I. 11,25. II. 23,1.
veniant I. 2,10. 19,13. II. 1, 76.
venias III. 22,15. IV. 4,64.
veniat II. 1,2. 11,29. III. 13, 2. 23,32.
veniens IV. 7,18.
venient II. 25,81. III. 3,5. IV. 11,76.
venientia IV. 7,87.
venies II. 10,39. III. 7,32.
veniet I. 6,35. 17,7. II. 11, 20. 21,18.
venimus II. 22,20.
venire II. 10,40. 18,2.46. III. 13,28.
venis I. 9,3. 15,4. II. 10,50. 14,34. 19,38. III. 11,43.
venit I. 5,32. 7,26. 10,25. II. 2,12. 12,24. 13,1. 18, 27.76. 19,15.34.68. 21,5. 25,7. III. 1,24. 3,40. 49. 5,42. 11,6. 14,1. 19,1. 20,8. IV. 2,51. 4,54. 11, 68.
venito II. 18,43.
veniunt I. 14,11.
venor IV. 2,33.
venter IV. 1,42.
venti I. 17,5. II. 20,37. III. 3,51. 8,5.
Venti III. 5,11.
ventilat IV. 3,50.
ventis I. 15,17. II. 1,43.
vento I. 6,17. 8,4. III. 3,33.
ventorum III. 5,49.
ventos I. 8,15. IV. 7,31.
ventoſas II. 9,5.
ventre III. 21,27. IV. 2,43.
ventum II. 7,9.
ventura III. 3,53.
venturae III. 21,42.
venturam III. 9,5. IV. 4,61. 11,89.
venturi I. 9,18.
venturos I. 9,1.
venturum II. 15,28.
ventus II. 4,4. 21,10. IV. 3, 40.
venumdata III. 17,21.
Venus I. 1,33. 2,30. II. 10, 56. 13,13. 17,2. 18,22. 21,11. 23,89. III. 3,19. 4,34. 8,30. 14,20. 19, 8. IV. 1,46. 3,50. 5,63. 7,19. 8,16.
vera I. 8,22. III. 4,1. 7,34. 23,12. IV. 1,52.94.
verax III. 11,62.
verba I. 1,38. 5,14.17. 6,5. 9,2. 10,6.24. 16,34. 18, 21. II. 1,87. 7,40.60.69. 10,5. 12,9. 13,72. 18,44. 54.88. 19,72. 24,10.23. 25,22.41. III. 1,48. 5,68. 6,25. 8,24. 9,7. 11,42. 12,31.13,8.18,5.22,6. IV. 1,13.76.134. 5,54.76. 7, 23. 9,32. 11,80.86.
verbenis IV. 3,57.
verbera I. 3,18. IV. 1,25.
verberat II. 7,48.
verberet III. 8,28.
verbis I. 2,29. 10,18. 13,32. 15,25. II. 18,83. 21,51. III. 23,29. IV. 5,19.
verbo II. 3,13. 4,13.
vere III. 7,40.
verebor I. 14,23.
verenda III. 9,55.
verendo IV. 9,53.
vereor I. 2,25. 6,1. 19,1. 21.
Vergiliis I. 8,10.
veri III. 6,9.
verior II. 17,3. 22,34.
veris II. 7,55. III. 4,35.
verita IV. 1,44.
veritus I. 10,71.
verna III. 3,44.
vernae IV. 7,43.
vernat IV. 5,57.
vero I. 9,17. 13,33. II. 1,14. 10,27. III. 6,5. 13,11.
verreret II. 12,44.
verſa II. 21,19. IV. 4,38.
verſamus II. 1,45.
verſant II. 18,47.
verſare I. 14,21. III. 3,57.
verſarent IV. 1,129.
verſas III. 9,69. 23,14.
verſat II. 3,8. III. 6,19. 9,1. 12,32. 15,12. IV. 5,61.
verſi III. 12,6.
verſibus III. 23,4. IV. 5,54.
verſicolore III. 5,64.
verſicoloris III. 11,32.
verſis II. 13,39. III. 11,42. IV. 3,66.
verſo IV. 2,10.
verſos III. 2,10.
verſu I. 16,41. II. 1,41. 10, 7. 25,93. IV. 1,57.
verſum I. 7,19.
verſus I. 9,11. II. 4,30. 10, 35. 25,43. III. 1,8. IV. 1, 103. 2,57. 5,55. 7,77.
verſuta IV. 7,45.
vertat I. 16,28.
verte IV. 2,22. 5,45.
vertebar IV. 2,47.
verrentis IV. 2,11.
verteret III. 5,67.
verterit II. 10,15.
vertet IV. 11,86.
verti I. 16,43.
vertice I. 14,5. 20,33. II. 10,54. 18,10. 23,13. III. 11,53. 15,35. IV. 1,125.

verti-

verticibus II. 2,66.
vertigine III. 5,19.
vertit II. 14,32. 19,6.
vertite IV. 1,53.
vertitur II. 4,12. 18,67. 21, 34.
vertuntur II. 7,31.
Vertumni IV. 2,2.12.
Vertumnus IV. 2,10.35.
verubus III. 10,29.
verum II. 4,1.20. 10,42.18, 63.
verus II. 12,30. III. 6,17.
veſana II. 7,48.
veſane III. 10,7.
veſani I. 8,5. II. 12,29.
veſanum III. 15,23.
veſper IV. 3,29.
Veſta IV. 1,21. 4,34.67.92. 11,53.
Veſtae II. 22,27. III. 3,11.
veſte I. 2,2. 4,14. II. 1,6. 12,18. 23,16. III. 8,15. 15,32. IV. 1,118.
veſtem II. 4,21. III. 4,13.
veſter II. 25,30.
veſtes II. 13,43. III. 12,27. 16,19.
veſtibulum II. 11,32.
veſtigia I. 3,9. 5,5.25. II. 7, 95. 13,27. 22,35. III. 7, 33.
veſtis II. 13,55. IV. 5,55. 7, 8. 11,61.
veſtita II. 12,17.
veſtiras III. 11,31.
veſtra II. 19,76. III. 5,14. 13,44. 16,8. IV. 4,60. 9, 20.
veſtrae I. 21,4.
veſtras I. 17,27. III. 5,36.
veſtris I. 10,2. 18,22. II. 22, 32. IV. 10,30. 11,84.
veſtro I. 10,9. III. 1,19. 16, 10. IV. 10,28. 11,64.
veſtros I. 10,13. 13,19. III. 17,9. IV. 4,31. 11,42.91.
veſtrum III. 1,2.
vetante IV. 1,86.
vetas II. 7,2.
vetat II. 18,48. 23,38. III. 12,21. IV. 1,118.134.
vetera I. 6,20.
veteres I. 6,14. II. 1,21. 23, 103. III. 10,35. 15,9. IV. 3,58. 10,27.
veteris II. 25,77.
vetuit II. 10,3. 22,4.
vetus I. 8,35. II. 19,44. 21, 53. IV. 5,73. 8,3.
vetuſtas II. 2,51. 67. III. 1, 23.
vexare III. 13,43.
vexaſtis II. 20,37.
vexatae II. 21,17.
vexaverit IV. 5,31.
vexerat II. 20,18. III. 9,29.
vexeris II. 16,29.
vexit II. 20,6. IV. 1,46.
via I. 12,11. II. 1,34.76.85. 18,62.71. 19,50.82. 20, 60. 23,44.51.58. 24,16. III. 1,14.18. 3,22.32. 4, 36. 11,4. 12,30. 14,18.30. 16,4.22.32. 20,2. 21,4. IV. 1,36.103. 4,40.47. 6, 18. 11,90.
viae I. 8,18. II. 20,64. III. 3,3. 8,26. 20,24. IV. 7,4. 8,62. 11,6.
viam I. 20,18. IV. 5,20.
vias I. 1,18. 8,30. II. 24,8. 25,28.36. III. 5,44. 6,14. 14,12. 21,16. IV. 6,66. 7, 20.
viator II. 8,35.
vibrantem IV. 10,13.
vicem III. 23,35.
vicerat IV. 9,63.
viceris II. 23,23.
vices I. 13,10. 15,30. III. 20,12. IV. 4,56.
vicibus IV. 11,71.
vicimus I. 8,28.
vicina IV. 4,9. 8,2.29.
vicinae III. 8,26.
vicinas IV. 8,58.
vicino IV. 4,28.
vicinos II. 14,13.
vicit II. 13,42. III. 4,25. 9, 16. IV. 6,68.
victa I. 16,36. III. 1,62. 11, 48. IV. 3,12. 10,47.
victi III. 9,61.
victima IV. 10,15.
victis III. 3,37.
victor II. 25,38. III. 3,37. 7, 42. 12,18. 13,41. 16,31. 17,28. IV. 1,117. 6,70. 10,8.
victorem III. 9,16.
victoria II. 11,23.
victrices III. 2,9. 11,21.21, 22. IV. 1,139.
victricia IV. 1,47.
victrix IV. 8,63.
victura IV. 5,59.
vicus IV. 2,50.
videam I. 8,15. II. 13,45. III. 3,13.
videant III. 6,21.
videantur I. 15,33.
videbis III. 5,71. IV. 1,143.
videor II. 17,3. 18,21.
viderat II. 2,65. 7,19.21.
videre II. 23,78. III. 6,24. 11,38. IV. 2,6.
videri II. 14,33.
viderit II. 12,22. 23,21.64.
viderunt IV. 3,7.
vides II. 7,10. 12,52. IV. 1,1.
videt II. 11,18. 23,21. 39. IV. 10,13.
videtur I. 8,3.
vidi I. 13,14.15. II. 1,7. 20, 1.17. IV. 2,53. 5,59.65.
vidimus I. 10,6. IV. 11,60. 65.
vidiſſe II. 14,3.
vidiſſet II. 10,49. 20,13.
vidiſti II. 14,3. III. 4,9. 11. 18,2.
vidiſtin' II. 13,49.
vidiſtis II. 19,77.78.79.80.
vidit II. 9,3. 11,7. 17,14. III. 3,31. 5,59. IV. 4,17. 6,44. 7,27.
viduas II. 24,17.
viduo II. 7,54.
vigeſimus III. 16,15.
vigil IV. 4,94.
vigilacis IV. 7,15.
vigilanda III. 13,2. 19,12.
vigilante III. 15,16.
vigilare I. 9,28. II. 2,9.
vigilet IV. 5,47.
vilem III. 13,18.
viles I. 15,33. II. 18,89.25, 71. IV. 7,35.
vilia II. 8,28. 18,62. IV. 1, 21.
vilior I. 2,25. 8,2. II. 11, 12.
vilis III. 5,38.

Digitized by Google

vina I.14,2. II.24,36. III. 15,10. IV.2,30. 6,73.86. 7,44.
vino II.24,31.33.34.
vincanr I.9,5. IV.5,27.
vince III.15,42. IV.6,39.
vincendus IV.3,37.
vincent III.10,19.
vincere IV.6,24. 10,17.26.
vinceris II.7,32.
vincet III.10,38. IV.8,26.
vincire II.12,25. III.3,43.
vincis II.7,32.
vincit III.23,27. IV.6,57.
vincitis IV.1,53.
vincitur III.19,11.
vincla II.2,15. 22,6. III.4, 30. 9,4.52. 13,10. 19, 13.
vincor II.19,48.
vincta III.13,22. IV.2,44. 9,52.
vinctum I.13,15.
vinctus III.23,14.
vincula I.9,20. 15,16. III. 5,24. IV.5,70. 7,40. 8, 80.
vincunt III.6,31.
vindicat III.7,12.16. IV.3, 56. 9,56.
vindice IV.6,27.41.
vindicer IV.11,20.
vinea IV.10,34.
vinxerunr III.13,38.
vinxit IV.11,34.
violas III.11,29.
vipera IV.7,53.
vir II.7,98. 18,76.
Virdumari IV.10,41.
vires I.14,17. II.8,9.15. 18,28. III.7,27. 13,23. IV.6,51. 7,14. 10,3.
viret II.25,78.
virgatis IV.10,43.
Virgilium II.25,61.
virgine IV.8,11.
virginei III.12,2.
virgineis II.1,69.
virgineo IV.4,42.
virgineos III.11,30.
virgineum II.2,64. III.12, 12.
Virginibus II.23,29.
virginis IV.8,12.
virgis III.3,5.
virgo III.17,23. IV.4,90. 8,6.
viri II.5,16. 10,38. III.12, 24. IV.1,31. 5,45.
viridis III.2,27.
viris II.5,6. III.11,22.34. IV.9,26.34.55.
viro I.6,10.18. 15,8. II.7, 62. 13,24. 14,2. 19,32. III.1,26. IV.3,72.
viros I.5,12. II.10,52. 24, 44. III.2,50. 5,32. 12,4.
virtus II.13,41. III.10,10. 16,11.
virtutis III.15,20. IV.10, 17.
virum II.5,14. 24,34.25,8. III.2,20.7,32. 9,2.16. IV. 2,24. 5,29. 11,94.
vis I.5,3. III.16,27. IV.5, 2.74. 8,73.
viſa I.3,7.29. II.5,20. 20, 20. 22,6.26.29. III.22,13. IV.7,3.
viſenda III.21,15.
viſere II.22,24.
viſura I.15,13. 17,3. II.7, 45.
viſus II.7,39. 10,46. 23,5. III.2,1.
vita I.2,1. 8,22. 19,19. II. 2,33. 4,18. 7,93. 15,27. 16,11.17. 19,13. 20,1.57. 23,82. III.5,37. 9,48.
vitae I.2,31. 4,3. 7,9. 11, 22. II.1,84.12,38.49. 21, 17. 25,15.23. III.3,69. 5,1. 7,21. 15,19. IV.7, 69. 11,100.
vitam II.1,81. 7,77.12,41. 13,3. III.9,1.
vitate I.1,35.
vite III.15,23.
vitem II.15,12.
vites III.15,15.
vitiis I.16,47. II.7,9. 13,32, III.5,3.
vitium II.1,67. 18,17. III. 15,6.
vitri IV.8,37.
vitta III.4,30. IV.3,16. 11, 34.
vittae IV.9,27.
viva II.23,88.
vivam II.21,42. III.15,19.
vivat II.13,65. IV.3,50.
vive II.23,118.
vivere I.1,6. 4,4. 6,36. 16, 12. II.2,5.8. 4,2. 7,42.9, 3. 23,25.112. 25,12.
viveret III.5,69.
vivet II.21,42. IV.1,54.
vivi I.18,27. II.14,17.
vivida II.23,8.
vivo III.1,21.
vivos III.5,65. IV.11,54.
vivus II.12,36.
vix II.2,3. 3,14. 13,68.19, 34. 20,11. III.1,30.5,48. 9,68. 13,8. 20,7. IV.3, 54. 8,72. 9,64.66.
viximus IV.11,46.
vixiſſe IV.11,59.
ulla I.1,30. 2,7. 11,22. 14, 23. 16,37, 18,12.18. II. 7,95. 12,26. 16,25.22,2. 35. III.2,17. 5,49. 10,3. 12,23.13,10. IV.3,25.11, 41.50.90.
ullae I.8,21.
ullas I.1,17. III.3,35. IV. 9,22.
ulli II.25,81.
ullis II.9,8.
ullo I.4,25.17,24.19,20.26.
ullos III.13,1.
ullus II.2,10. 14,23. 18,14. IV.2,45.
ulnis II.14,11.
ulta I.15,15.
ulterius I.6,4. II.12,19.
ultima I.3,46. 5,4. 6,24. II. 16,34. III.3,3. 5,20. 11, 17. IV.2,58. 10,23.
ultime IV.9,17.
ultimus I.17,20. III.16,21.
ultor IV.5,3.
ultores III.19,12. IV.1,115.
ultra I.20,23. III.3,68. IV. 7,29. 10,23.
ultro II.19,59.
Ulyxen II.7,45. 20,37.
Ulyxes II.11,3. III.5,57. 10,23.
Ulyxis II.5,15.
Umber IV.1,124.
umbra I.19,10. II.9,20.10, 34. III.2,1. IV.1,102. 4, 64. 5,2. 7,2.96. 8,79. 9, 30. 11,87.

um-

umbrae IV. 11,18.
umbras I. 18,21. II. 7,81. 25,19. III. 7,29. 11,37. 16,29. IV. 7,89. 11,25.
Umbria I. 22,9. IV. 1,63.64. 121.
Umbro III. 21,23.
umbroſae I. 20,7.
umbroſi II. 25,67.
umbroſis II. 23,45.
umbroſo III. 16,1. IV. 9,24.
umquam I. 6,23. II. 7,93. 18,22. 20,53. 22,25. IV. 9,69.
una I. 5,12. 10,29. 13,10. 25.30.36. II. 1,57. 2,39. 7,57. 10,44. 12,40. 13,22. 16,18.27. 18,36. 19,3.8.82.83.84. 20,30.31.32.33. 21,39.50. 23,25.79.100. 25,21. III. 2,37. 7,8. 9,40.70. 11,15. 22,15. IV. 1,140. 3,41.54.56. 4,91. 6,65.68. 7,57. 9,60.
unam II. 4,5.
unca IV. 10,44.
uncis II. 4,19.
uncum IV. 1,141.
unda I. 8,16. 11,11. 14,1. 20,8. II. 3,12. 9,7. 20,44. 21,10. 25,36. III. 5,12. 22. 21,16.25.28.
undae II. 4,11. 15,26. III. 8,6. IV. 11,16.
undas I. 1,29. 17,27. II. 19,11. 23,65. 25,53. III. 3,35. 5,43.
unde I. 18,5.22,1. II. 1,1.2.76. 6,13. 23,98. III. 2,6. 3,49.51.52. 11,1. 15,28. IV. 1,26. 2,50.
undecimo III. 7,40.
undis I. 20,19.41. II. 2,63. IV. 1,147.
undiſonos III. 20,18.
ungat III. 8,22.
ungue III. 23,24. IV. 5,16.
unguenta II. 3,5. III. 14,23.
ungues II. 3,3. III. 5,65. IV. 8,57.
ungui I. 20,39.
unguibus III. 4,28. 6,6.
uni I. 2,26. II. 19,18. IV. 9,41. 11,36.
unica I. 2,29. II. 19,37.
unicuique II. 18,17.
unius II. 10,36. 21,41.
uno II. 1,47. 3,13. 8,33. 25,17. IV. 2,1.
unum II. 2,3. 7,58.70. 20,31. III. 20,9. IV. 2,64. 6,64. 7,26. 11,94.
unus II. 14,24. 18,45. 22,7.33. 23,24. IV. 1,10. 2,47.64. 4,83. 8,32.35.
unuſquiſque II. 19,50.
vobis I. 1,23. II. 7,69.78. 19,16. III. 17,2.
vobiſcum II. 21,51.52.
vocabant II. 11,21.
vocales IV. 4,82.
vocalis II. 25,37.
vocanda I. 10,4.
vocare I. 8,14. II. 10,28.
vocas II. 20,12.
vocat II. 25,6. IV. 9,38.
vocatis IV. 8,33.
vocato III. 11,45.
voce II. 5,10. 24,38. III. 2,12.
vocem IV. 7,11.
voces I. 5,1. 13,3. IV. 5,46.
vocet II. 19,73.
vocibus I. 4,18. 10,10.
vocis III. 6,2.
vocula I. 16,27.
volare II. 9,6.
volarit II. 23,20.
volens III. 22,17.
volent I. 14,14.
volenti IV. 11,95.
voles I. 5,17. 13,36. 15,32. IV. 2,22.
volet I. 1,28. II. 18,80. 25,94. III. 2,50. 14,14.
volo II. 8,13. III. 6,23.
Volſanos IV. 2,4.
volſi IV. 8,23.
volucres I. 2,14. 20,30. II. 16,31. III. 2,31. 5,27.
volucris II. 16,5. IV. 5,10.
volui II. 22,23. IV. 8,28.
voluiſſe II. 8,10.
voluit I. 6,25. III. 17,14. IV. 3,60. 4,92.
volvitur III. 6,12.
volumen II. 1,6.
volunt I. 6,30.
voluptas I. 10,3.
voluptatis II. 22,36.
voluta I. 3,26.
volutet II. 13,64.
vos I. 1,19.25.31. 17,25.18,19. II. 19,75. 20,59. 24,42. III. 3,69. 5,35. 17,3.25. 20,15. IV. 4,58. 9,33. 10,27. 11,15.
vota I. 6,24. 16,44. 17,4. II. 7,63. 15,18. 19,63. III. 1,38. 2,10. 23,20. IV. 2,17. 3,17. 6,42. 11,7.
votis I. 10,4. IV. 6,18.
votiva IV. 3,71.
votivas II. 21,62.
votum II. 20,49. IV. 1,97.
voverat IV. 10,16.
vox III. 5,20. IV. 3,55.
urat II. 1,56.
uratur IV. 7,43.
urbanas IV. 9,6.
urbe II. 20,22. 23,49.74.104. 24,19. III. 7,16. IV. 1,33. 2,60. 4,45.73. 7,84. 8,56. 10,32.
urbem II. 1,31. 18,87. 23,52. III. 9,21.
urbes III. 16,5. 21,5.
urbi IV. 4,71.
urbis IV. 10,17. 11,57.
urbs III. 9,57.
urere I. 13,34. IV. 1,44.
urerer II. 18,88.
uret II. 2,54.
urgeat II. 20,35. III. 23,31. IV. 5,74. 11,28.
urgebat IV. 4,16.
urgenti IV. 3,12.
urgere IV. 11,1.
urgetur I. 14,6.
urit IV. 3,23.
urite III. 17,25.
urna II. 20,50. III. 10,13. IV. 4,16.20. 6,4. 11,19.28.49.
urnis II. 1,69.
urſa II. 21,25.
uſquam II. 20,41.
uſque II. 7,39. 23,53.54. IV. 5,48.
uſſit III. 13,13.
uſta IV. 1,28.
uſtus III. 13,46. IV. 3,10.
uſu IV. 7,75.
uſus III. 22,3. IV. 2,63.

Digitized by Google

ut I. 1,18. 3,20. 6,15. 7,5. 8,4.19. 9,24. 11,15. 12, 8. 15,8.20.36. 16,39. 17, 24. 18,11.15.19,6. 20,21. 45. II. 1,10.18.20.49.50. 2,21.22.28. 7,9. 8,25. 9, 24. 10,5.7. 12,26.13,14. 56.62.64. 14,29. 15,21. 18,40.54.58. 19,35.22, 37. 23,19.20.107.113.24, 35. 25,34.35.57.69. III. 1,40. 2,19.38.49.5,39.48. 60. 6,14. 8,17. 9,12. 19. 22. 11,57. 13,3. 14,6.14. 20,2. 23,6. IV. 1,63.136. 2,55. 3,50. 4,45. 5,15. 11,80.
utar IV. 8,81.
utcumque II. 21,33.
utere IV. 5,29.58.
uteri IV. 1,96.
uterque I. 3,14. 4,16. II. 6, 2. 7,88. 16,16.19,30.78. IV. 10,36.
uti I. 15,24. II. 18,35. 65.
utilis III. 7,19. 11,65. IV. 1,138. 5,31.
utinam I. 3,39. 8,9.9,8. 11, 2. 16,27. II. 2,67. 7,97. 10,43. 11,15. 12,25. 13, 19. 19,13. 23,37. 24,3. III. 11,59. IV. 3,45. 4,31. 49.
utraque II. 19,80. III. 2,36. 13,24. IV. 11,32.
utramque IV. 8,36. 11,46.
utrimque II. 20,66.
utroque II. 9,10. 13,60. III. 7,53. 15,12.
utroſque I. 13,20.
utrumque III. 20,22.
uva II. 25,78. III. 15,18. IV. 2,13.
uvas II. 24,27. III. 11,31.
vulgares I. 13,11.
vulgari III. 22,8.
vulgi II. 18,51. III. 3,14.
vulgo I. 2,23. II. 13,25.
vulgus III. 14,26.
vulnera II. 1,44. 25,92. III. 6,21. 12,8. 20,32. 23,18. IV. 4,28.
vulnere I. 1,13. II. 9,12.
vulneribus III. 9,6.
vulneris II. 19,82.
vulnus II. 1,65. 18,7.
vult II. 2,51.
vultu II. 8,13. 18,11. 19, 53. IV. 6,33.
vultum II. 18,65. III. 16,9. IV. 3,27. 8,57.
vultus IV. 9,45.
uxor II. 6,21.22. 21,24. III. 10,37.
uxorem II. 17,4. 23,113.
uxorum III. 11,18.

X.

Xerxis II. 1,22.

Z.

Zephyri I. 18,2.
Zephyro I. 16,34.
Zethes I. 20,26.
Zethi III. 13,41.
Zethum III. 13,29.
zmaragdos II. 13,43.
zonis IV. 1,104.

IN-

INDEX II.

AUCTORUM,

Qui

in NOTIS ad PROPERTIUM,

laudantur, illuſtrantur, corriguntur, notantur.

A.

ACourſius (*Mariangelus*) 213,b.
Acidalius (*Valens*) 206, b. 260, a. 336,b. 340,b.
Acro (*Helenius*) 10, b. 30,b. 83,a. 188, a. 245, b. 258, a. 265, b. 341, b. 384,b. 388,b. 401,a.
Aedituus (*Valerius*) 11,a. 159,b.
Aelianus 8,b. 100,a. 135,a. 235,b. 240,b. 381,a. 390,b.
Afranius 70,b. 233,b.
Agnon Academicus 288,b.
Agraetius 282,a.
Alardus (*Lampertus*) notatus 44,b. 108,a. b.
Albinovanus (*Pedo*) 11,b. 78,b. 79,b. 85,b. 116,b. 173,b. 197,b. 220,a. 224,a. 227,a. 259, a. b. 263,b. 270, a. 276, a. 338,a. 387,b. 388,a. 394,a. 403,b. 414,b. 421,a. 423,b.
Albricus 94, b. 108,b.
Alciatus (*Andreas*) 346,a.
Amaltheus (*Jo. Baptiſta*) laudatus 76,a. 144,a. 243,a.
Amaltheus (*Hieronymus*) laudatus 144,b.
Amen (*Benedictus*) 246,b.
Andronicus (*Livius*) 284,b. 383,b.
Angeriani (*Hieronymi*) laus & triſte fatum 23,a.
Annaeus (*Cornutus*) 47,b.
Anſelmus (*Georgius*) laudatus 198,b. 219,b.
Aphrodiſienſis (*Alexander*) 124,b.
Apollodorus 194,b. 199,b.
Apollonius Rhodius vide *Rhodius*.
Apulejus 32,a. 58,a. 67,b. 75,b. 82,b. 83,a. 84,a. 85,b. 90,b. 97,b. 110,b. 112,b. 132,a. 137,b. 147,a. 150,a. 158,b. 159,a. 162,a. 163,b. 173,a. 182,a. 185,b. 188,a. 212,b. 235, b. 236, a. 237, a. 250, a. 254,b. 259, b. 265, a. 284, b. 311, a. 340,b. 347, b. 353, b. 365, a. 367, b. 369, a. 372, b. 377, a. 382, b. 383, a. 413,b. 414,b.
Arioſtus (*Ludovicus*) laudatus 66,a.
Ariſtaenetus 54,a. 55,b. 66,a. 186,b.
Arnobius 100,b. 250,a. 288,b. 350,a. 413,b.
Artemidorus 237,a.
Aſconius 99,a. 303,b. 341,b. 385,b. 416,b.
Athenaeus 33,a. 100,b. 194,a. 211,a. 246,a. 288,b. 406,a.
Attius 83,b. 128, a. 145, a. 241, b. 267,a. 371,b. 385,b. 407,b. 417,a.
Avantius (*Hieronymus*) 116,a. 234,b. 257,b.
Auctor Dialogi de Oratoribus 79,a. 87,b.
Auguſtinus (*Antonius*) 154,a. 200,b.
Auratus (*Joannes*) 71,a. 72,a. b. 286,a.
Auſonius 87,b. 95,b. 162,b. 185, b. 213,b. 221, b. 266,b. 290, a. b. 307,a. 322,b. 323,b. 325,a. 379,a.

B.

Baelius (*Petrus*) 172,a.
Bajuletus (*Adrianus*) notatus 49, a.
Barbara Taurella, poëtria Itala 343,b.
Barbarus (*Hermolaus*) laudatus 7, a. 64, a. 74,a. notatus 69,b. 369,a.
Bargaeus (*Petrus Angelius*) 66,b. 264,a.
Barros (*Joannes de*) 315,b.
Barthius (*Caſpar*) 3,a. b. 4,a. 7,a. 8,a. 9,a. 12,a. 17,a. 49, b. 55,a. 61,b. 63,b. 89,a. 95,b. 106,a. 108,b. 112,b. 116,b. 152,b.

160,

160, b. 167, a. 178, a. 182, b. 189, b. 202, b. 203, a. 204, a. 205, a. 207, a. b. 212, b. 216, b. notatus 6, b. 11, b. 16, b. 25, b. 31, b. 47, a. 61, b. 62, a. 158, a. 324, b. 355, b. laudatus 25, b. 46, b. 129, a. 137, a. 186, b. 274, b. 380, b.
Baudius (*Dominicus*) laudatus 88, b. 103, a. 111, b. 122, b. 312, b.
Bauhuſius (*Bernardus*) 418, a.
Bauldri (*Paulus*) 88, a. 198, b. 199, b.
Becanus (*Gul.elmus*) 65, b.
Beda 98, b.
Behotius (*Adrianus*) 128, a. b. 139, a. 181, b. 420, b.
Bellonius (*Petrus*) 268, b.
Bendinellus (*Antonius*) 381, a.
Benedictus (*Joannes*) 245, b.
Benivolus (*Guido Card.*) 370, b.
Bentius (*Tryphon*) laudatus 219, a.
Bernartius (*Joannes*) 93, a. 154, b. 293, b.
Beroaldus laudatus 194, a. 212, a. 222, b. 363, a. 406, b. 410, a. 414, b. 420, b. notatus 24, a. 26, b. 65, a. 77, b. 86, a. 127, a. 128, a. 129, a. 162, a. 183, b. 201, a. 254, b. 368, a. 369, a. 380, a.
Beroaldus (*Philippus*) 3, a. 7, a. 8, a. 11, b. 20, a. 22, b. 163, a. 170, a. 203, a. 254, b. 353, b.
Bocatius (*Joannes*) laudatus 78, a.
Boëthius 204, a. 231, b. 265, a.
Boiſſardus (*Joannes Jacobus*) 18, a. 116, b. 135, a. 159, a. 271, b. 368, b. 381, b. 387, b. 395, a.
Bonciarius (*M. Antonius*) 393, b.
Bonifacius (*Balthazar*) 286, a.
Brantius (*Caſpar*) 324, a. 415, b.
Briſſonius (*Bernardus*) 114, b. 251, b. 307, b.
Britannicus (*Joannes*) 187, b.
Brodaeus (*Joannes*) 7, a. 44, b. 99, a.
Buchnerus (*Auguſtus*) 234, b. 331, b.
Buhurſius (*Dominicus*) notatus 353, a.
Burmannus (*Petrus*) laudatus 22, a.
Byzantius (*Stephanus*) 258, a.

C.

Caecilius 237, a.
Caecina 41, b.
Caelius (*Ludovicus*) 24, a. 159, b. 181, b. 230, b. 416, a. 165, b.
Caeſar 4, a. 13, b. 22, a. 24, a. 38, a. 51, a. 86, a. 96, a. 105, a. 140, a. 141, b. 148, a. 166, b. 168, a. 212, b. 222, b. 223, a. 267, b. 270, b. 338, a. 411, b. 412, a. correctus 252, b.
Cagnatus (*Marſilius*) 348, a.
Caleagninus (*Coelius*) laudatus 111, b. 347, b.
Calderinus (*Domitius*) 1, a. 74, a.
Calpurnius 66, b. 354, a.
Calvus (*Licinius*) tentatus 74, b.
Camerarius (*Philippus*) 188, b.
Canterus (*Gulielmus*) 5, a. 26, b. 110, b. 203, a. 206, b. 221, a. 264, a. 286, a. 316, b.
Capella (*Martianus*) 94, a. b.
Caper 367, b.
Carrio (*Ludovicus*) 232, a.
Caſa (*Joannes*) laudatus 127, b.
Caſaubonus (*Iſaacus*) laudatus 61, a. 192, a. 223, a. 262, b. 338, b.
Caſellius (*Janus Durantius*) 364, b. 379, a.
Caſtalio (*Joſephus*) 192, a. 331, a. 352, a. 406, b.
Caſtilionius (*Balthazar*) laudatus 45, a. 273, a. 343, a. 377, a.
Cato 2, a. 33, a. 283, a. 384, a.
Catullus 3, a. 12, b. 13, b. 17, a. 26, a. b. 32, a. b. 34, a. 36, b. 41, b. 45, b. 48, a. b. 51, a. b. 62, a. 63, b. 77, a. 78, a. 87, b. 91, a. 111, a. 112, a. b. 114, b. 115, b. 121, b. 126, b. 132, b. 136, a. 149, b. 152, b. 159, b. 166, a. 175, a. 180, b. 190, b. 192, a. 219, a. 238, a. 252, b. 281, b. 295, a. 306, a. 319, a. b. 323, a. 328, b. 355, a. 367, a. b. 371, a. 391, a. 404, b. 405, a. correctus 319, a.
Cerda (*Jo. Ludovicus de la*) laudatus 3, b. 102, b. 174, b. 188, b. 189, a. 214, a. 402, b.
Ceretus (*Daniel*) laudatus 8, b.
Cervinus (*Marcellus*) 366, a.
Chariſius (*Fl. Soſipater*) 74, b. 122, b. 127, b. 128, b. 147, b. 174, b. 200, b. 217, a. 268, b. 309, a. 357, a. 408, a.
Chevraeus (*Urbanus*) 173, b.
Cicero 2, a. 11, a. b. 13, b. 14, b. 22, a. 35, a. b. 36, a. b. 37, a. 38, a. b. 41, b. 42, b. 43, b. 46, b. 51, a. 54, a. 55, a. b. 63, b. 64, a. 65, b. 67, b. 68, b. 74, b. 80, b. 86, b. 87, b. 91, a. b. 92, a. 95, a. 96, a. 99, a. b. 105, a. 106, a. 109, b. 113, b. 114, a. 115, a. b. 117, b. 118, a. 121, a. b. 123, b. 129, b. 131, a. 132, a. 137, b. 139, b. 140, a. 145, a. 148, b. 155, a. b. 156, b. 157, a. 158, b. 165, a. b. 166, a. 169, a. 173, b. 174, a. b. 181, b. 184, b. 185, b. 193, a. 194, a. 195, a. 196, a. 198, a. 199, a. 200, b. 207, b. 212, a. 213, b. 214, b. 219, a.

224,

224,a.b. 225,a. 227,a.b. 233,a.b. 237, b. 241,a. 245, b. 246,a. 251,a. 254,b. 255, a. 256, b. 257, a. 258, a. 262, b. 266,b. 267,b. 268,a. 270,b. 271,a. 274, a. 275, a. b. 277,b. 281,a. 284,a. 285, a. 287, a. 289,b. 290,b. 294, b. 296,b. 297,a. 303,b. 306,a.b. 310,a. 311,a.b. 316, b. 322, a. 324,b. 330,a. 333, a.b. 334,a. 335,a. 338,a. 344,a. 346,b. 352, b. 353,b. 354,b. 355,a. 359,b. 362,a. 364,b. 366, b. 367,a. b. 373,b. 374,b. 375,b. 378,b. 379,b. 381,b. 382,a. 385, a.b. 387,b. 391,b. 392,b. 393,b. 394, a. 395,b. 397, a. b. 398,a. 399,a. 407, a. 414, a. 416, a. b. 417, a. b. 419, a.b. 421,a.b. 422,a.b. correctus 213,b.
Cioſanus (*Hercules*) 98,b.
Claudianus 8, b. 27, a. 75,a. 83,a. 111,b. 112,b. 125,a. 138,b. 143,b. 162,b. 223, a. 230,b. 240,b. 263,b. 273, b. 274,b. 276,b. 278, a. b. 282,b. 287, a. 333,a. 346,a. 347,b. 388,b. 391,b. 398,b. 401, a. 411,a. 416,b.
Cluverius (*Philippus*) 411,a.
Coloneſius (*Paulus*) notatus 343,b.
Colvius (*Petrus*) 418,b.
Columbus (*Joannes*) 88,a.
Columella 17,b. 197,b. 206,b. 244,a. 255, a. 257,b. 281,b. 340, b. 379, a. 388,a. 410,b.
Comes (*Natalis*) 216,b.
Corippus 75,a.
Cornutus (*Annaeus*) 187,b. 188,a.
Corradus (*Marius*) 176,a.
Corſalus (*Andreas*) 315,b.
Crucius (*Carolus*) laudatus 263,b.
Cruquius (*Jacobus*) 42,b.
Curio (*Caecilius Secundus*) 343,b. 344,a.
Curtius 3, b. 20, b. 99, b. 161, a. 232, b. 255,b. 280,b. 328,a.
Cuſpinianus (*Joannes*) 179,b.

D.

Dacerius (*Andreas*) laudatus 57, a. 79, b. 270, a. 324, b. notatus 57, b. 79, b. 254,b.
Daniel (*Petrus*) 2, a.
Daumius (*Chriſtianus*) 403,a.
Dauſquius (*Claudius*) 18,b. 80,a. 95,a. 141, a. 150,a. 372,a. 390,a.
Delrius (*Martinus*) laudatus 32,b. 44,a. 165, b. 194, a. 268,b. 345, a. 360,a. 389,b.
Demſterus (*Thomas*) 80, a. 250, a. 369, b. 387,a.
Dio 22,a. 273,a.
Diomedes 254,a.
Dioſcorides 7,b.
Donatus 19, a. 43, a. 63, a. 74, b. 104, a. 110,a. 113,b. 139, b. 140,a. 143,a. 233, b. 241,a. 304, a. 315,b. 346,b. 396,b. 403,b. 404,b. 414,a. correctus 55,a.
Donatus (*Alexander*) 394,a.
Donatus (*Marcellus*) 398,b.
Donnola (*Thaddaeus*) 2,a.
Douza (*Janus* F.) 3,a. 11,b. 15,b. 34,a. 36,b. 41, b. 66, b. 78, a. 93, b. 101,b. 128,b. 191,a. 222,b.
Douza (*Janus* P.) 5,a.b. 11,b. 12, b. 13, a. 47,b. 48,a. 61,b. 71,a. 109,a. 206, b. 207,a. 234,a. non probatus 62,a. laudatus 100,a. 184,b. 241,a. 242,a. 273, a. 344,a. 378,b. 379,b.
Dracontius 55,a.

E.

Egnatius (*Baptiſta*) 66,b.
Emmeneſſius (*Jacobus*) 81,b.
Ennius 21,b. 71,a. 77,a. 89,a. 125,b. 141, b. 205,a. 329,a. 347,b. 348,a.
Eobanus Heſſus 109,b.
Eraſmus (*Deſiderius*) 24, a. 182, a. 251,b. 260,b. 308,a.
Erythraeus (*Nicolaus*) 41, a. 53, b. 132,b. 200, a. 208, a. 216, b. 217, a. 287, b. 293, a. 414,b.
Euanthes 361,a.
Euſtathius 386,a.

F.

Faber (*Petrus*) 7,a.
Faber (*Tanaquillus*) 11,a. 198,a.
Fabricius (*Georgius*) 69, b. 417,b. laudatus 81,b. 88,b. 256,a. 350.b.
Farnabius (*Thomas*) 242,a.
Faſitellus (*Honoratus*) laudatus 216,b.
Faſti Capitolini 411,b.
Favelius (*Hugo*) 415,a.
Favorinus (*Auguſtinus*) laudatus 273,a.
Felix (*M. Minucius*) 15, b. 24,b. 37,a. 93, a. 124,b. 149, a. 167,b. 180, b. 192,b. 198,b. 200,a. 229,b. 265,a. 266,b. 271, a. 275,

Digitized by Google

a. 275, a. 301, b. 317, a. 348, b. 356, a. 362, a. 368, a. 409, a. 420, a. tentatus 69, a.
Ferrarius (*Octavius*) 340, a.
Feſtus (*Avienus*) 36, a. 49, b. 95, a. 159, a. 167, a. 221, a. 264, b. 284, a. 294, b. 308, a. 312, a. 321, b. 324, a. b. 327, b. 329, a. 338, a. 351, a. 360, a. 362, a. 373, a. 398, a. 411, b. 412, b.
Firmicus (*Julius*) 95, b. 178, a. 196, b.
Flaccus (*Valerius*) 12, b. 18, b. 42, a. 43, a. b. 48, a. 68, b. 73, b. 78, b. 85, a. 91, a. 111, a. 113, b. 114, b. 143, a. 151, b. 152, a. 154, a. 168, b. 176, b. 192, b. 216, b. 245, a. 262, a. b. 264, b. 275, b. 276, b. 288, a. b. 290, b. 307, a. 373, a. 375, a. 377, b. a Gronovio patre correctus 53, b.
Flaminius (*M. Antonius*) laudatus 19, a. 65, b. 76, a. 144, a. 189, b. 297, b. 313, b. 383, a.
Flavius (*Blondus*) 331, a.
Flavius (*Ptolomaeus*) 206, a.
Floridus (*Franciſcus*) 118, a.
Florus 52, b. 88, b. 140, a. b. 225, b. 227, b. 255, b. 262, b. 268, a. 270, a. 271, b. 272, a. 274, a. 275, b. 284, a. 312, b. 317, b. 329, b. 338, a. 370, b. 410, a. 411, b. 412, a. correctus 256, a.
Fontejus (*Jo. Baptiſta*) 15, a.
Fracaſtorius (*Hieronymus*) laudatus 27, b. 41, a. 51, b. 149, b. 377, b.
Franciſius (*Petrus*) laudatus 50, b. 51, b. 88, a. 188, b. 194, a. 202, b. 256, a. 275, a. 339, b. 340, b. 370, b. 400, a. 413, a.
Fruterius (*Lucas*) notatus 21, b. laudatus 185, a. 200, b. 317, b. 405, b.
Fulgentius 2, a. 94, a.
Fulgoſius (*Baptiſta*) 118, b.

G.

Galienus Imperator 17, a. 133, b.
Gallus Confeſſor 167, b. 271, a.
Gallus (*Cornelius*) 1, b. 209, b.
Gaſſendus (*Petrus*) 329, a.
Gauricus (*Pomponius*) 210, a.
Gebhardus (*Janus*) laudatus 3, a. 4, a. 5, b. 6, b. 8, a. 10, b. 12, a. 16, b. 17, a. 18, a. 21, b. 33, b. 35, b. 37, a. 67, a. 75, b. 84, b. 88, a. 90, a. 92, b. 93, a. 112, b. 114, a. 141, a. 151, a. 160, a. 165, a. notatus 16, b. 27, a. 28, a. 34, a. 39, b.
59, a. 95, a. 96, b. 113, a. 139, b. 156, a. 168, b. 174, a. 179, a. 185, b. 191, a. 200, a. 202, b. 207, b. 211, b. 215, a. 219, b. 222, a. b. 223, a. 228, a. 232, a. 244, a. 286, a. 305, a. 344, b. 362, b. 401, b. 414, b. 418, a.
Gellius (*Aulus*) 24, a. 41, a. 47, b. 83, b. 99, b. 100, a. 112, a. 159, b. 186, a. 194, a. 205, a. 236, a. 275, a. 287, a. 303, b. 312, b. 322, a. 329, b. 348, a. b. 352, a. 380, a. 394, b. 413, b.
Gentilis (*Scipio*) 160, a.
Germanicus Caeſar 36, a. 385, a.
Gevartius (*Caſperius*) laudatus 32, b.
Giſanius (*Obertus*) 64, b. 93, a. b. 95, a. 195, a. 221, a. 329, a. 350, a. 367, b. 388, b. 395, b.
Glonerus (*Samuel*) 325, b.
Gloſſae Philoxeni & *Iſidori* 4, b.
Gorlaeus (*Abrahamus*) 4, a. 75, a. 340, b. 375, b. 376, a.
Goropius (*Joannes*) 247, b. 337, a. b.
Graevius (*Jo. Georgius*) laudatus 42, b. 50, a. 114, a. 130, b. 270, b.
Grangaeus (*Iſaacus*) notatus 117, a.
Gratius 296, a. 327, a.
Grentemenilius (*Palmerius*) laudatus 294, b.
Gronovius (*Jacobus*) 36, b. 113, b. 220, b. 227, b. 274, b. 309, b.
Gronovius (*Jo. Fredericus*) laudatus 11, b. 12, a. b. 29, b. 38, a. 45, b. 53, b. 55, a. 72, a. b. 73, a. 74, a. 88, b. 93, a. 100, b. 108, b. 127, a. 130, a. 180, b. 192, a. 222, b. 226, b. 232, a. 241, b. 244, a. 260, b. 290, b. 305, a. 316, b. 324, a. 349, b. 354, a. 361, b. 363, b. 365, a. 392, b. 394, b. 411, a. 414, b. 416, b. non probatus 58, a. 158, a. 365, b.
Grotius (*Hugo*) laudatus 215, b. 220, b.
Gruterus (*Janus*) 32, a. 36, a. 63, a. 69, a. 74, a. 81, b. 104, a. 150, b. 192, a. 196, a. 217, b. 245, b. 259, a. 270, b. 274, b. 275, a. 288, a. 321, a. 327, b. 330, a. 337, a. 341, b. 343, b. 382, a. 384, a. 387, b. 390, b. 391, a. 400, a. 414, a. 415, b.
Gudius (*Marquardus*) 88, a. 141, a. 300, b.
Guicciardinus (*Franciſcus*) 396, b.
Gulielmius (*Janus*) 93, b. 106, b. 225, a. 228, b.
Guyetus (*Franciſcus*) 4, a. b. 5, a. b. 6, a. 8, a. 13, a. 44, a. 46, a. 61, a. 71, b. notatus 71, b.
Gyraldus (*Lilius Gregorius*) 90, a. 101, a. 194, a. 209, b.

H.

Halicarnaſſaeus (Dionyſius) 167, a. 327, a. 351, a.
Harduinus (Joannes) 7, b. 265, b. notatus 223, b.
Heinſius (Nicolaus) 4, b. 8, a. 9, b. 13, b. 14, b. 15, b. 18, b. 22, a. 31, a. 43, a. b. 47, b. 51, b. 52, a. 53, a. 59, a. 73, a. b. 75, a. 82, b. 83, a. 89, b. 92, b, 101, b. 104, a. 105, a. b. 112, a. 113, a. 114, b. 118, a. 116, a. 130, a. 131, a. 132, a. 133, a. 137, b. 142, b. 153, a. 156, a. 158, a. 160, a. 162, a. 165, a. 170, a. b. 171, a. 194, b. 201, b. 205, a. 214, a. 215, b. 222, b. 224, a. 231, b. 234, b. 294, b. 295, a. 331, b. 332, a. 395, b. 403, a. 406, b. laudatus 80, a. 83, a. 106, b. 122, b. 123, b. 138, a. 139, a. 141, a. 148, b. 167, b. 169, b. 175, a. 178, a. 180, b. 185, a. 187, a. 235, a. 237, a. 241, b. 313, b. 332, b. 349, b. 361, b. 364, b. 367, b. 380, b. 398, b. 413, b. 423, a.
Heinſius (Daniel) laudatus 76. b. 117, b. 209, a. 273, b. 298, b. 300, b. 316, a.
Heliodorus 94, b. 356, b.
Hermeſianactes Colophonius 33, a.
Herodotus 271, b. 280, b.
Hieronymus 164, a.
Hirtius 38, a. 262, b. 267, b. 270, b. 310, b.
Homerus 8, b. 54, b. 58, a. 64, b. 90, b. 109, b. 130, b. 143, b. 177, b. 234, a. 238, a. 261, b. 282, b. 286, b. 359, b. 381, a. 396, a.
Hoofdius (Petrus Cornelius) laudatus 5, a. 23, a. 89, b. 103, b. 231, a. 258, b. 323, a.
Hortenſius (Lambertus) 244, a.
Horatius 5, a. 6, a. 12, a. 13, a. 14, a. 16, a. b. 17, a. 19, a. 25, a. b. 26, a. 30, a. 33, b. 35, b. 36, b. 37, b. 41, a. 42, b. 43, b. 47, a. 48, b. 49, b. 50. a. 51, a. 53, b. 57, a. b. 61, b. 62, a. 71, b. 75, b. 77, b. 78, b. 79, b. 81, a. 82, b. 84, a. 86, a. b. 87, a. 92, a. 95, a. 96, b. 97, a. 98, a. 109, b. 111, b. 115, b. 116, a. 120, a. b. 121, b. 125, b. 126, a. b. 129, a. 135, a. b. 137, a. 140, b. 144, a. 147, b. 150, a. b. 153, b. 161, b. 162, a. b. 168, a. 176, a. 177, b. 178, b. 180, a. b. 181, a. 186, b. 192, b. 198, a. 200, b. 201, a. 205, b. 206, a. 207, a. 212, a. b. 213, a. 214, a. 215, a. b. 223, b. 225, b. 227, a. 229, a. 230, b. 234, a. 236, a. b. 238, a. 240, a. b. 245, a. b. 247, a. b. 248, b. 251, b. 252, b. 253, b. 255, b. 259, a. 262, a. 266, a. 267, b. 279, a. b. 282, a. 283, b. 287, a. 288, a. 290, a. b. 291, a. 294, b. 301, b. 304, a. 306, b. 309, a. 310, b. 312, a. 318, a. 323, a. 330, a. 332, a. 334, a. 337, b. 340, b. 341, a. 344, a. b. 345, b. 351, b. 354, b. 360, a. 361, a. 363, b. 364, a. 366, b. 369, b. 371, a. b. 373, a. 375, a. 381, a. b. 388, b. 389, b. 390, a. 401, a. 402, b. 408, a. 413, b. 418, b. 423, b.
Hottomannus (Franciſcus) 155, b.
Huetius (Petrus Daniel) 227, a.
Humelbergius (Gabriel) 181, b.
Hyginus 12, a. 69, a. 72, a. 165, a. 180, a. 194, a. 199, b. 261, b. 268, b. 293, b. 334, b. 386, a.

I.

Inſcriptiones 2, b. 18, a. 32, b. 62, b. 63, a. 68, a. 69, a. b. 73, b. 81, b. 97, a. b. 98, a. 104, a. 116, b. 141, a. 153, b. 179, a. 192, a. 196, a. 217, b. 240, b. 259, a. 270, b. 274, b. 288, a. 321, a. 330, a. 341, b. 343, b. 366, b. 368, a. b. 377, b. 381, b. 384, a. 387, b. 388, a. 390, b. 395, a. 400, a. 411, b. 414, a. 415, b. 417, b.
Jovius (Paulus) 7, b. 118, b.
Iſcanus (Joſephus) 382, b.
Iſidorus 4, b.
Junius (Franciſcus) 257, a.
Junius (Hadrianus) Hornanus 72, b. 93, b. 268, b. 316, a.
Juſtinus 19, a. 77, a. 80, a. 85, b. 87, a. b. 110, a. 141, b. 213, a. 225, b. 227, b. 260, a. 270, a. 274, a. 276, b. 287, a. 301, a. 310, a. 319, a. 334, b. 409, a. 418, b.
Juvenalis 17, b. 25, b. 28, a. 29, a. b. 41, b. 47, a. 61, b. 85, b. 91, a. 104, b. 113, b. 117, a. 119, b. 128, a. 138, b. 150, a. 165, b. 168, b. 188, a. 193, b. 196, b. 212, b. 228, b. 235, a. 257, b. 284, b. 287, a. 303, a. 319, a. 321, b. 326, b. 329, a. 350, b. 365, a. 371, a. 380, a. 387, b. 391, b. 394, b. 395, b. 422, b.

K.

Kirchmannus (*Joannes*) 28, b. 420, b.
Kuhnius (*Joach.*) 240, b.

L.

Lactantius 3, b. 67, b. 85, a. 88, a. 102, a. 173, a. 184, a. 198, a. 212, a. 265, a. 269, b. 287, b. 298, b. 325, b.
Laërtius (*Diogenes*) 142, b.
Laevius 237, a.
Lambinus (*Dionyſius*) 11, a. 16, a. 19, b. 24, a. 33, a. 42, b. 95, b. 121, b. 271, b.
Latinius (*Latinus*) 13, a. 14, b.
Latomus (*Joannes*) 118, b.
Leopardus (*Paulus*) 194, a. 246, b.
Lernutius (*Janus*) 48, a. 78, a.
Liberalis (*Antoninus*) 72, b.
Lindebrogius (*Fr.*) 63, b.
Linſchotanus (*Jo. Hugo*) 361, a.
Lipſius (*Juſtus*) 2, a. 9, a. 14, b. 15, b. 18, a. 24, b. 26, b. 33, b. 35, a. b. 46, b. 51, a. 52, a. 65, a. 73, a. 89, a. 103, a. 129, a. 183, b. 189, b. 222, b. 248, a. 301, b. 316, b. 347, b. 417, a. 418, b. 422, a.
Liſlaeus (*Hieron. Groſlotius*) 232, a.
Livinejus (*Joannes*) 11, b. 12, b. 14, a. b. 23, b. 26, b. 31, b. 35, b. 46, b. 47, a. 52, a. 56, b. 68, b. 72, b. 78, b. 82, a. 90, a. 92, a. 104, a. 417, a. notatus 43, a. 45, b. 49, b. 53, b. 66, a. 74, a. 85, b. 132, b. 135, a. 178, a.
Livius 17, b. 24, a. 44, b. 53, b. 117, b. 124, a. 174, b. 234, a. 241, b. 258, b. 284, a. 324, b. 329, a. 337, a. 353, a. 366, b. 391, a. 408, b. 410, a. 412, b. 418, b.
Loënſis (*Jac. Nicolaus*) laudatus 204, a. 207, b. 231, b. 234, b. 345, a.
Longolius (*Chriſtophorus*) 408, a.
Lotichius (*Petrus*) laudatus & notatus 30, b. laudatus 37, a. 60, b. 297, b. 356, b. 386, b.
Lucanus 10, b. 14, a. 30, a. 52, b. 62, b. 73, a. 75, a. 82, b. 88, a. 98, b. 104, b. 118, a. 125, a. 129, a. 148, a. 153, b. 176, a. 223, b. 224, b. 226, a. 235, b. 237, a. 244, a. 245, a. 259, a. 262, b. 264, a. 272, b. 310, a. 321, b. 344, b. 360, a. 361, b. 369, a. 371, b. 381, b. 394, a. 410, a. b.
Lucianus 216, a. 234, b. 384, a.
Lucilius 23, b. 134, a. 159, a. 206, b. 207, a. 216, a. 232, a. 235, b. 254, a. 292, b. 334, b. 359, b. 392, b. tentatus 334, b.
Lucretius 11, a. 17, a. 18, b. 29, b. 35, b. 38, b. 44, a. 65. b. 70, a. 85, a. 87, b. 136, a. 140, a. 141, b. 142, a. b. 145, a. b. 149, a. 155, a. 158, b. 159, a. 162, b. 173, b. 180, a. 182, a. 196, a. 217, a. 220, b. 230, b. 234, b. 240, a. 246, a. b. 247, a. 250, b. 253, a. 267, a. 289, a. 308, a. 311, b. 312, a. 329, b. 344, b. 346, a. 348, a. 364, a. 369, a. 377, a. 380, b. 395, a. 398, a. 422, a.
Luiſinus (*Franciſcus*) 77, a.
Lutatius 50, a. 153, a. 154, a. 155, a. 157, a. 173, b. 199, b. 204, a. 288, b. 291, b. 294, a. 299, a. 331, a. 356, a. 372, a. 389, a. 413, b.

M.

Macer (*Baebius*) 375, b.
Macrobius 90, b. 99, b. 141, a. 190, b. 307, b. 336, a. 348, b. 400, a. 401, a.
Magius (*Hieronymus*) 108, b. 370, a.
Malaſpina (*Leonardus*) 128, b. 245, b.
Malherba (*Franciſcus*) 147, b. 155, b. 218, b.
Mancinellus (*Antonius*) 390, b.
Manilius 44, a. 104, b. 144, a. 218, a. 332, b. a Scaligero correctus 53, a.
Manutius (*Paulus*) laudatus 155, b. 312, a. 386, a. 411, a.
———— *Aldus* 20, a.
Marcellinus (*Ammianus*) 402, a.
Marcilius (*Theodorus*) 3, a. 16, b. 170, b. 248, a. 258, a. laudatus 44, b.
Marinus (*Jo. Baptiſta*) 307, a.
Marollius (*Michael*) Gallicus Propertii interpres 16, a. notatus 27, b. 30, a. b. 34, b. 40, a. 56, a. 62, a. 64, b. 146, b. 158, a. 169, a. 185, a. 205, b. 206, b. 208, b. 226, a. 241, a. 252, a. 259, b. 291, a. 305, a. 340, a. 349, a. 353, a. 360, b. 364, a. 393, a.
Marſus (*Domitius*) 81, a.
Martialis 1, b. 6, b. 29, b. 35, b. 44, a. 53, a. 78, a. 94, a. 106, b. 107, a. 127, a. 133, b. 134, a. b. 148, b. 159, b. 162, b. 163, a. 195, b. 205, b. 211, a. 216, a. 222, b. 248, b. 307, a. 308, b. 309, a. 330, b. 346, a. 350, a. 365, a. 367, b. 383, a. 384, b. 389, a. 396, a. 415, b.

Mar-

Martius (*Galeottus*) 325,a. 326,a.
Marullus (*Michael*) 124,b.
Mattius (*Jo. Marius*) 316,b.
Maurus (*Terentianus*) 8,a.
Maximianus poëta 134,a.
Meibomius (*Henricus*) 254,a. 255,a.
Mela (*Pomponius*) 73,a. 197,b. 225,b. 269,b. 280,b. 314,a. 344,b. 361,a, 373,b. 412,a.
Menagius (*Aegidius*) laudatus 45,a. 106,b. 155,b. notatus 369,b. 374,a.
Mercerus (*Joſias*) 6,b.
Meurſius (*Joannes*) 9,a. 242,a. notatus 415,a.
Michaëlius (*Petrus*) 243,a. 407,a.
Micyllus (*Jacobus*) 394,a.
Minozzi, Italus poëta 147,a.
Miſſon (*Maximus*) 152,a.
Modius (*Franciſcus*) 14,b. 35,b. 38,a. 85,a. 228,a. 332,b. 379,a. 418,b.
Molſa (*Franc. Marius*) 297,a.b.
Munckerus (*Thomas*) 199,b. 295,b.
Muretus (*M. Antonius*) 4,a. 7,a. 8,a. 13,a. 14,a. 46,a. 54,b. notatus 72,a.

N.

Naevius 128,a.
Nannius (*Petrus*) 294,b.
Neapolis (*Carolus*) 170,a. 406,b.
Nemeſianus (*Olympius*) 328,b.
Nepos 13,b. 24,a. 59,a. 87,b. 93,a. 96,a. 98,a. 132,a. 140,b. 145,b. 149,a. 155,a. b. 166,b. 273,a. 275,b. 316,b. 318,a. 352,b. 365,a.
Nicaenſis (*Parthenius*) 358,a.
Nicander 75,b.
Nonius 6,b. 36,b. 89,a. 134,a. 159,a. 183,a. 200,b. 224,a. 327,a. 340,a. 367,b. 380,a. 407,b. 414,a.
Nonius (*Ferdinandus*) 278,a.
Noriſius (*Henricus*) laudatus 120,b. 200,a.

O.

Obrechtus (*Ulricus*) laudatus 253,b.
Obſequens (*Julius*) tentatus 402,b.
Oroſius (*Paulus*) 80,b.
Orpheus 62,b.
Oſorius (*Hieronymus*) 316,a.
Ovidius 3,b. 4,a.b. 6,a. 8,b. 11,b. 12,a. b. 16,b. 17,b. 21,a.b. 22,b. 23,a.b. 24,a.b. 27,a. 28,a.b. 29,a. 30,a. 33,a.b. 34,a. b. 38,b. 39,b. 40,a. 41,b. 42,b. 44,b. 45,a.b. 47,a. 48,b. 50,b. 52,b. 53,a. 54,b. 55,a. 57,b. 58,a. 59,a.b. 60,a. 61,a. 63,b. 66,a. 67,a. 71,b. 73,a. 74,b. 75,b. 78,a. 79,a.b. 80,b. 81,a.b. 84,a.b. 86,a.b. 87,a. 88,a. 89,a. 90,b. 94,a.b. 95,a. 96,b. 97,b. 98,a.b. 101,b. 102,a. 103,b. 104,b. 105,b. 106,b. 107,a.b. 109,a. 110,a. 111,b. 112,b. 113,b. 114,a. 116,a. 117,b. 123,b. 124,a. 126,a. 129,b. 131,b. 132,a. 133,a. 135,b. 138,a. 139,a. 140,b. 142,a. b. 143,a. 144,a. 145,b. 147,b. 149,a. 150,a.b. 151,a. 156,b. 157,a. 160,a. b. 162,a.b. 163,a.b. 167,b. 168,a.b. 169,a.b. 172,b. 173,b. 175,b. 176,a. 177,a.b. 180,a.b. 181,a.b. 182,a.b. 185,b. 187,a.b. 190,b. 194,a.b. 195,a.b. 196,b. 198,b. 199,b. 200,b. 203,b. 206,a. 208,a. 209,a. 211,a. 212,a. 214,a.b. 215,a. 216,a. 217,a. 219,a. 220,a.b. 221,a. 222,a. 224,a. 225,a. 226,a. 227,b. 229,a. 231,a. 237,b. 239,a.b. 241,a.b. 242,b. 243,a.b. 244,b. 247,a.b. 248,a. 250,a.b. 251,a.b. 252,a.b. 253,a. 255,a. 256,b. 260,a. b. 261,a. 263,a. 264,b. 266,a. 270,a. 272,a. 278,a. 281,b. 282,a. 285,a. 286,a.b. 288,a. 290,a. 292,a.b. 294,a. 296,a. 297,a. 298,a. 299,a. b. 302,a.b. 305,b. 306,a.b. 307,b. 310,a. 312,b. 316,b. 318,a.b. 319,a. b. 321,a.b. 322,b. 326,a.b. 329,b. 330,b. 332,a.b. 333,b. 336,b. 338,a. 340,a. 341,a. 342,a.b. 343,a. 344,a. 345,a.b. 346,b. 347,a.b. 349,b. 350,a. 354,a. 355,b. 356,a. 359,a.b. 360,a. 361,a.b. 364,b. 365,a.b. 368,a.b. 369,a. 372,b. 378,a. 386,b. 388,b. 389,b. 391,b. 393,a. 395,b. 397,b. 399,b. 400,b. 403,b. 404,a.b. 409,b. 410,b. 415,a. 418,a. 420,a. 423,b.

P.

Pacatus (*Latinus*) 272,a.
Pacuvius 60,b. 334,a. 391,a. 416,b.
Palingenius (*Marcellus*) notatus 36,b. 171,a.b. 231,a.
Palmerius (*Janus Mellerus*) 5,a. 6,b. 8,a. 9,a. 11,b. 21,b. 22,b. 28,a.b. 35,b. 46,a. 48,

Digitized by Google

a. 48,a. 60,b. 65,a. 66,a. 68,a. 78,b. 99,a. 107,b. 122,a. 125,b. 126,b. 136, b. 147,a. 153,a. 159,b. 170,b. 180,a. 185,a. 187,b. 221,b.
Pannonius (*Janus*) 276,b.
Pantagathus (*Octavius*) 416,a.
Panvinius (*Onuphrius*) 171,a. 340,a.
Papirianus 98,b.
Paraeus (*Philippus*) 232,a.
Parrhaſius (*Janus*) laudatus 9,b. 159,b. 190,a. 246,b. 247,b. 298,b. 382,a.
Parthenius (*Antonius*) 194,b. 403,a.
Paſſeratius (*Joannes*) 2,a. 3,a. 5,a. 6,a. 8, a. 12,a. 13,a.b. 14,b. 16,b. 18,a. 22, b. 24,b. 28,b. 30,b. 32,b. 34,a. 35,b. 37,b. 39,a.b. 40,a. 43,a. 46,b. 50,a. 53,b. 54,a. 55,b. 56,b. 57,a. 59,a. 61,b. 62,a. 63,b. 66,b. 67,a. 70,b. 77, a. 83,a. 84,b. 85,a. 86,a. 87,b. 88,a. 91,a. 93,b. 94,b. 96,a.b. 97,a.b. 99, a. 100,a. 104,a. 105,a. 106,b. 107,a. 109,b. 110,b. 112,a. 114,b. 117,b. 128, a. 129,a.b. 131,b. 132,b. 139,a. 141, a. 150,a. 152,b. 157,b. 158,a.b. 172, b. 173,a.b. 174,b. 177,a.b. 178, a. 180,b. 183,a. 184,b. 189,a.b. 200, b. 201,b. 214,a. 218,a. 225,a. 232,b. 241,a. 270,a. 316,b. 353,a. 364,b. 382,a. 406,b. laudatus 47,b. 48,a. 49,b. 184, a. 244,a. notatus 4,b. 9,b. 11,b. 15,a. 21,a. 23,b. 27,b. 30,a.b. 41,b. 46,a. 65,a. 78,a. 90,b. 95,a. 102,b. 109,a. 112,b. 115,b. 117,a. 118,a. 122,b. 124, a. 135,a.b. 136,b. 148,b. 152,b. 153, a. 156,a. 163,a. 168,b. 174,a. 179,b. 180,b. 186,a. 190,b. 195,b. 204,a. 205, b. 206,b. 207,b. 223,b. 227,a. 239,b. 242,a. 248,a.b. 255,b. 259,b. 266,b. 340,a. 387,b. 390,a.
Paterculus (*Vellejus*) 80,a. 81,b. 167,b. 218,a. 256,a. 271,a. 273,b. 275,b. 319,b. 327,b. 340,b. 353,a. 419,a. 422,a.
Pauſanias 89,b. 165,a. 194,b. 216,a. 256, b. 257,a.b. 291,b. 360,b. 386,a.
Pedianus (*Aſconius*) 78,b. 185,a. 370,a.
Peireſkius (*Nicolaus Claudius Fabricius*) 329,a.
Periegeſes (*Dionyſius*) 89,b.
Perizonius (*Jacobus*) laudatus 413,a.
Perottus (*Nicolaus*) 327,b.
Perraltus (*Carolus*) notatus 25,b. 214,b.
Perſius 57,a. 188,a. 211,a.
Petitus (*Petrus*) laudatus 302,a.
Petrarcha (*Franciſcus*) 67,b.
Petronius 2,a. 20,a. 36,a. 37,a. 46,b. 50,b. 55,b. 62,b. 69,a. 93,b. 95,a. 97,a. 112, b. 118,a. 160,a.b. 162,a. 173,b. 178, a. 185,b. 188,a. 232,b. 237,a. 244,a. 248,b. 266,a. 306,b. 331,a. 372,b. 378, b. 379,b. 387,b. 405,a.
Phaedrus 93,a. 162,b. 185,b. 207,a. 215, b. 238,b. 275,b. 290,b. 321,a. 339,b. 363,a. 369,a. 381,b. 395,b. 400,b. 401,a. 406,b.
Philargyrius (*Junius*) 8,a. 58,b. 86,b. 148, a. 152,a.b. 348,b. 391,a. 420,b.
Phile 235,b.
Philoſtratus 84,a. 328,a.
Philoxenus 4,b.
Photius 80,a. 405,a.
Picus (*Joannes*) 125,a.
Pighius (*Stephanus Vinandus*) 63,a. 68,a. 69, b. 73,b. 104,a. 150,b. 152,a. 259,a. 270,b. 341,b. 366,b.
Pindarus 245,b.
Pius (*Jo. Baptiſta*) 337,a. 414,a.
Plato 360,b.
Plautus 38,a. 45,b. 54,b. 57,b. 60,a. 87, a. 96,a.b. 114,b. 116,a. 121,b. 137,a. 154,a. 158,a. 161,b. 162,b. 168,b. 179, b. 184,a. 185,a. 199,a. 200,b. 205,a. 221,a. 249,a.b. 250,b. 280,a. 292,b. 307,a. 308,a. 310,a. 320,a. 323,a. 340, a. 345,b. 362,a. 363,b. 393,b. 414 a.
Plinius 7,a.b. 77,b. 78,a. 82,a. 83,a. 87, b. 100,a.b. 102,a. 105,b. 118,b. 135, a. 140,b. 148,a. 162,a.b. 163,a. 173, a. 182,a.b. 187,b. 188,a.b. 191,b. 217, b. 222,a. 223,b. 235,a.b. 236,a. 247, b. 256,b. 257,a.b. 258,a. 259,b. 265, b. 266,a. 268,a. 275,a. 278,b. 287,b. 298,a. 310,a. 314,b. 316,a. 321,b. 322, b. 330,b. 338,b. 358,b. 361,b. 362,a. 365,a. 372,a. 375,a. 391,a. 392,b. 393, a. 400,a.
Plinius Caecilius 2,a. 20,b. 59,a. 118,a. 152,a. 200,a. 206,a.b.
Plutarchus 57,a. 106,a. 142,b. 351,a. 358, b. 366,b. 411,a.
Polemon rhetor 216,a.
Politianus (*Angelus*) laudatus 94,b. 262,a. 331,a. 405,a.
Pompejus (*Sextus*) 351,a.
Pomponius 301,b. 357,b.
Pontanus (*Jo. Jovianus*) 8,a. 9,b. 20,a. 48, a. 118,b. 122,b. 288,a. 327,b. laudatus 117,b. 142,b. 145,b. 181,a. 195,a. 407,b.
Pontanus (*Jo. Iſacius*) 90,b. notatus 145,b.
Popma (*Auſonius*) 35,b. 111,a. 258,a.
Porphyrio 1,b. 54,b. 91,b. 135,a. 341,b.

Pri-

Priſaeus (*Joannes*) 123,a.

Priſcianus 74,b. 110,a. 260,b. 270,b. 289,a. 291,b. 398,b. 403,a. 408,a.

Probus (*M. Valerius*) 72,a.b. 137,b. 154,b. 166,b. 195,a. 199,b. 298,b. 357,a. 398,b.

Proclus 26,a.

Prudentius 75,a. 92,a. 295,a. 361,b. 367,b. 383,b. 394,a.

Pulmannus (*Theodorus*) 42,b.

Q.

Quintilianus 15,a. 26,a. 35,b. 44,b. 58,b. 92,b. 118,a. 188,b. 235,b. 241,b. 256,a.b. 257,b. 258,a. 273,b. 284,b. 311,b. 362,a. 380,b. 399,a. 404,a. 411,a. tentatus 257,a.

R.

Raderus (*Matthaeus*) 324,b. 327,b. 405,b.

Raevardus (*Jacobus*) 93,a.

Rapinus (*Renatus*) laudatus 66,a. 338,b. notatus 210,b.

Realinus (*Bernardinus*) 381,a.

Reineſius (*Thomas*) 32,b. 170,a. 178,b. 240,a. 403,a. 417,b.

Rhodius (*Joannes*) 365,a.

Rhodius (*Apollonius*) 72,b. 84,a. 176,a. 290,a.

Rivius (*Joannes*) 134,a. 195,a.

Roa (*Martinus de*) 382,a.

Rodellius (*Petrus*) 255,a.

Rubenius (*Philippus*) 44,b. 270,a. 289,b. 407,a.

Rupertus (*Chriſtophorus Adamus*) 413,a.

Rutgerſius (*Janus*) 68,b. 75,b. 412,b.

Rutilius (*Bernardinus*) 239,b. 278,a. 316,b.

S.

Sabellicus (*M. Antonius*) 368,a.

Sabinus (*Aulus*) 343,a.

Sabinus (*Franciſcus Floridus*) 239,b.

de Salas. (*Gonſalius*). 151,b. 160,b. 234,b. 310,a.

Salluſtius 77,a. 79,a. 88,a. 276,a. 301,b. 371,a. 381,b. 409,a.

Salmaſius (*Claudius*) 7,a.b.10,b. 96,a. 125,a. 151,b. 175,a. 265,b. 283,a. 340,a. 392,b.

Salvagnius (*Dionyſius*) 280,a.

Sammarthanus (*Scaevola*) 199,b.

Saracenus (*Joannes Franciſcus*) laudatus 191,b.

Sarbievius (*Matth. Caſimirus*) laudatus 102,b.

Sannazarius (*Actius Sincerus*) laudatus 39,a. 64,b. 176,b. 184,b. 239,a.

Sappho 90,b.

Savaro (*Joannes*) 109,b. 414,b.

Scaliger (*Julius Caeſar*) 35,b. 57,b. 378,a.

Scaliger (*Joſephus*) 1,a. 2,a. 9,a.b. 11,b. 12,a.b. 21,b. 22,b. 24,a.b. 26,b. 28,b. 29,b. 31,a. 38,a.b. 40,a.b. 47,b. 56,b. 59,b. 63,b. 68,a. 72,a. 74,b. 78,b. 109,a. 113,a. 128,a. 129,a. 156,a. 166,b. 168,a. 170,a. 175,a. 183,b. 188,b. 191,a. 192,a. 198,b. 200,b. 203,a. 205,a. 210,a. 221,a. 341,a. 362,a. 420,b. 423,a. non probatus 58,b. 59,b. 61,a. 67,a. 68,a. 98,b. 107,a. 141,a. 144,b. 195,a.

Schegkius (*Jacobus*) 80,a. 319,b.

Schoppa (*Lucius Joannes*) 342,a.

Schoppius (*Gaſpar*) 2,a. 12,a. 35,a.b. 50,a. 87,b. 166,b. 171,a. 237,b. 252,b. 335,a. 343,b. notatus 5,b. 16,b. 31,a. 90,b. 92,b. 139,a. 170,b. 228,a. 238,a. 335,b. laudatus 32,b. 36,a. 46,b.

Schottus (*Andreas*) laudatus 31,b. 86,a. 112,a. 151,a. 156,b. 209,b. 294,a. 384,b. notatus 305,a.

Scriverius (*Petrus*) 1,a. 127,a. 205,b. 217,a. 242,a. 262,a. non probatus 81,a.

Secundus (*Janus*) 12,b. 118,b. 167,a. 179,b. laudatus 47,b. 49,a. 202,a. 211,b. 238,b. 239,a. 299,a. 308,a. 322,a. 323,b.

Seneca 46,b. 49,b. 50,b. 54,b. 62,b. 77,b. 85,b. 87,a. 95,b. 121,b. 134,b. 142,b. 151,b. 172,b. 195,b. 231,b. 240,a. 244,b. 245,b. 247,b. 248,b. 249,a. 273,a. 287,a.b. 325,a. 351,b. 367,a. 372,a. 378,b. 379,b. 380,a. 423,b.

Seneca Tragicus 19,b. 30,b. 50,a.b. 54,b. 58,a. 73,b. 84,b. 97,a. 113,a. 121,b. 124,a. 131,a. 137,b. 153,b. 157,a. 171,a. 179,a. 184,b. 190,b. 191,a. 207,a. 209,a. 215,b. 220,a. 236,a. 245,a. 285,a. 289,a. 294,a. 298,a. 300,a. 310,a. 316,b. 327,a. 334,a. 345,a. 356,a. 366,a. 367,a. 369,b. 373,b. 400,b. 404,a. 40[illegible],b.

Septi-

Septimius (*Lucius*) 63, a. 83, a. 92, b. 121, a. 130, a. b. 154, a. 194, b. 213, b. 232, b. 247, b. 253, b. 258, b. 269, a. 277, a. 284, a. 285, b. 307, b. 334, a. 411, a. 420, a.

Servius 2, a. b. 10, b. 13, b. 17, b. 27, b. 30, a. 39, a. 40, b. 52, b. 70, a. b. 74, b. 81, b. 82, b. 93, b. 94, a. 104, a. 107, a. 108, a. 110, a. 115, a. 117, a. 124, b. 129, a. 130, a. 144, b. 146, a. 148, a. 154, b. 155, b. 167, a. 174, a. 175, a. 194, b. 199, b. 200, a. 208, b. 223, b. 235, b. 237, b. 238, b. 247, b. 249, a. 259, b. 261, a. 263, b. 264, b. 268, b. 270, b. 276, a. 279, b. 283, a. 284, a. 285, b. 294, b. 299, b. 300, b. 313, b. 315, b. 327, a. 338, b. 341, b. 342, a. 345, b. 351, a. 353, b. 355, b. 357, b. 358, b. 360, b. 361, b. 369, a. 370, a. 371, a. 372, a. b. 373, b. 384, a. b. 385, b. 399, a. b. 400, a. 402, a. 406, a. 411, b. 412, b. 414, a. 420, a. correctus 117, b. 185, a. 302, b. 350, b. 375, b. notatus 285, b. 326, a.

Severus (*Cornelius*) 7, b. 102, b.

Siculus (*Diodorus*) 281, b. 304, b.

Sidonius Apollinaris 122, b. 191, b.

Sigonius (*Carolus*) 390, a. 412, b.

Silius Italicus 10, b. 29, b. 39, a. 40, b. 61, b. 70, b. 80, a. 84, a. 224, a. 253, a. 255, b. 259, a. 284, a. 287, b. 388, b.

Silvius (*Philippus*) notatus 4, a. 7, b. 16, a. 24, b. 27, b. 30, a. b. 31, a. 40, a. 46, b. 49, a. 56, a. 66, b. 91, a. 103, a. 105, b. 109, a. b. 115, b. 119, a. b. 120, a. b. 122, a. 146, b. 152, b. 158, a. 159, b. 160, a. 178, b. 204, a. 211, a. 217, a. 224, b. 226, b. 234, b. 241, a. 242, a. 244, a. 253, a. 256, a. 261, b. 280, a. 291, a. 301, b. 305, a. b. 307, a. 321, b. 323, a. 340, a. 349, a. 357, a. 360, b. 361, a. b. 371, a. b. 379, b. 380, a. 393, a. 405, b. 417, a. 418, a. 423, a.

Sirmondus (*Joannes*) 109, b.

Sixius (*Joannes*) laudatus 68, b.

Smyrnaeus (*Cointus*) 268, b. 269, a.

Solinus 278, b.

Sophocles 383, b.

Spanhemius (*Ezechiel*) 4, a. 109, a. 189, a. 264, a. 314, b. 355, a. 405, a. 417, a.

Spinula (*Publius*) 89, a.

Statius 3, b. 10, b. 16, b. 19, a. 20, b. 25, a. 32, a. 37, b. 38, b. 42, b. 43, b. 48, a. 49, b. 54, b. 55, a. 58, b. 61, b. 62, b. 63, b. 68, b. 69, a. 74, a. 75, a. 80, b. 88, a. b. 94, a. 111, a. 112, b. 117, a. 119, a. 121, b. 127, a. 136, a. 137, a. 143, a. b. 148, b. 151, b. 153, a. 155, a. 156, b. 159, a. 167, b. 168, a. 171, a. 173, b. 176, b. 178, b. 180, a. 186, a. 192, b. 204, a. b. 208, b. 212, a. 220, b. 226, a. 229, b. 230, b. 240, b. 242, a. 245, a. 250, a. 251, b. 258, a. 260, b. 261, a. 264, a. 268, a. 272, b. 273, a. 277, a. 278, a. 281, a. 282, b. 284, b. 286, b. 287, b. 293, a. 295, b. 297, a. 299, a. 301, a. 305, b. 310, a. b. 324, a. 326, b. 327, b. 328, b. 330, b. 333, a. b. 339, b. 353, a. 356, a. b. 357, b. 360, a. 364, a. 371, b. 372, a. 373, a. 374, b. 375, a. 377, a. b. 379, a. 382, a. b. 385, a. 386, a. b. 388, b. 389, b. 400, b. 401, a. 403, b. 412, b. 413, b. 415, a. b. 416, a. b. 419, b. 420, a.

Stephanus (*Henricus*) 246, a. 281, a.

Stewechius (*Godeſc.*) 154, a. 402, a.

Stobaeus 142, b.

Strabo 22, a. 175, b. 257, a. 314, b. 315, a. b.

Stroza (*Hercules*) laudatus 282, a.

Stroza (*Titus Veſpaſianus*) laudatus 10, a.

Sudorius (*Nicolaus*) 245, b.

Suetonius 1, b. 5, b. 71, a. 81, b. 86, b. 102, a. 103, a. 104, b. 116, b. 131, a. 155, b. 163, b. 166, a. 173, a. 189, a. 223, a. 227, b. 249, b. 270, a. 274, a. 275, a. b. 280, b. 317, b. 321, b. 322, b. 328, a. 338, b. 349, a. 375, b. 376, a. 395, a. 415, a. 420, a.

Sulpicia 48, b.

Sulpicius (*Servius*) 244, b.

Symmachus 39, a.

Syrus (*Publius*) laudatus 80, b.

T.

Tacitus 53, b. 65, b. 67, b. 116, b. 122, a. 128, b. 245, b. 255, b. 260, b. 296, a. 314, a. 321, b. 328, a. 422, a.

Taſſus (*Torquatus*) laudatus 19, b. 45, a.

Tatius (*Achilles*) 23, a. 55, b. 63, a. 66, a. 89, a. 141, a. 170, a. 192, a. 200, a. 295, a. 300, b.

Taubmannus (*Fridericus*) 19, a. 186, b. 221, a.

Tennulius (*Samuel*) 348, a.

Tentzelius (*Wilhelmus Erneſtus*) 188, b.

Terentius 11, a. b. 13, b. 19, a. 33, a. b. 35, b. 38, b. 39, b. 40, a. 42, a. 45, b. 48, b. 54, a. 67, a. 87, a. 91, a. 98, a. 102, a. 104, b. 105, a. 113, b. 114, b. 115, a.

137,

Digitized by Google

137, a. b. 140, a. 141, b. 149, a. 150, a. 157, b. 164, a. 174, b. 177, a. 179, b. 182, b. 197, a. 206, a. 217, a. 227, b. 233, a. b. 252, b. 256, a. 267, b. 277, b. 294, a. 304, a. 322, b. 324, a. 329, a. 346, b. 349, a. 363, a. b. 385, b. 394, a. 403, b. 404, b.
Tertullianus 185, b.
Theocritus 8, b. 28, a. 62, b. 75, b. 84, b. 159, a. 216, a. 355, a.
Theophilus, Gallicus poeta 147, a.
Theophraſtus 82, a. b.
Thomaeus (*Nic. Leonicus*) 328, a.
Tibullus 2, b. 6, a. 13, b. 30, b. 38, a. 47, a. 48, b. 49, b. 50, b. 57, b. 58, b. 59, a. b. 62, b. 71, b. 75, b. 89, a. 98, a. 109, b. 118, a. 131, a. 137, a. 141, a. 145, a. 149, b. 150, a. 163, a. 168, a. 170, b. 173, a. 177, a. 180, a. 181, b. 182, a. 185, b. 186, a. 205, b. 215, a. 216, b. 217, b. 223, b. 224, a. 228, b. 229, a. 231, b. 238, a. b. 239, a. 248, b. 250, a. 252, a. 279, b. 285, b. 291, b. 292, a. 305, b. 306, a. 319, b. 320, a. 323, b. 344, b. 351, b. 353, a. b. 361, a. 364, b. 367, a. 369, a. 381, a. 382, a. 387, a. 388, a. 402, b. 411, b.
Tiraquellus (*Andreas*) 110, a. 113, a.
Titinnius 147, a.
Titius (*Robertus*) 135, a. 286, a. 292, a. 325, a. 366, a. 418, a.
Toletanus (*Dracontius*) 142, a.
Tollius (*Jacobus*) 185, b.
Torrentius (*Laevinus*) 7, a. 24, a. 234, b. 266, b. laudatus 57, a. 164, b. 173, b. 271, b. 317, b.
Toſcanus (*Jo. Matthaeus*) 343, b.
Trebonius 411, a.
Turnebus (*Adrianus*) 9, b. 20, b. 22, b. 24, b. 31, a. 72, a. 93, b. laudatus 55, a. 74, a. 94, b. 170, a. 185, b. 254, a. 300, a. 382, a. 411, b.
Turpilius 184, b.
Tzetzes (*Iſacius*) 253, b.

V.

Valdeſius (*Joannes*) 23, b.
Valerianus (*Jo. Pierius*) 18, b. 23, b. 24, b. 41, a. 54, a. 88, a. 128, b. 170, a. 188, b. 208, a. 269, b. 287, b. 368, b. 372, b. 395, b. 399, b.
Valerius Cato 43, b. 145, a.
Valerius Maximus 118, b. 147, b. 257, a. b. 281, a. 345, b. 408, b. 416, a. 417, b.
Valeſius (*Hadrianus*) notatus 220, b.
Valle (*Petrus de la*) 398, a.
Varius (*L.*) 49, b.
Varro 78, a. 150, a. 206, b. 224, a. 249, b. 295, b. 351, a. 361, a. 383, b. 406, b. 410, b. 412, b.
Vegetius (*Fl.*) 402, a.
Vergilius (*Marcellus*) 7, b. 265, b.
Victor (*Aurelius*) 409, b.
- - - (*Petrus*) 350, b. 352, a. 400, a.
Victorinus (*Marius*) 311, a. 357, a.
Victorius (*Petrus*) 160, a. 271, b. 286, a. 312, a. 350, b.
Villiomarus (*Yvo*) 286, a.
Vinetus (*Elias*) 213, b. 325, b.
Virgilius 3, b. 6, a. 8, a. 13, b. 17, a. b. 22, b. 23, a. 24, b. 25, a. 26, b. 27, b. 28, a. 29, a. b. 30, a. 33, a. b. 35, a. 38, a. 40, b. 41, a. b. 45, a. 47, a. b. 49, a. b. 50, a. 53, a. b. 58, b. 61, b. 63, a. 64, a. 65, a. 66, a. 68, b. 70, b. 71, a. 75, a. 78, a. 79, a. 82, b. 84, a. b. 85, a. b. 86, b. 88, b. 89, a. 90, b. 91, a. 92, b. 93, b. 94, a. 97, a. 107, a. 111, a. b. 112, b. 113, a. 120, a. b. 123, a. 125, b. 126, a. b. 127, a. 129, a. 130, b. 131, b. 133, b. 136, a. 138, a. 139, a. b. 140, b. 141, b. 142, a. b. 144, a. 145, b. 146, a. 148, a. 149, a. 151, a. 153, a. 154, b. 165, a. 166, a. 168, a. 169, b. 170, b. 174, b. 176, a. b. 177, b. 181, a. 182, b. 186, a. 189, b. 190, b. 192, a. b. 194, a. b. 195, a. 196, b. 197, a. b. 200, a. 206, a. 208, a. b. 211, a. b. 212, a. 213, a. b. 219, a. 220, b. 221, b. 222, a. 225, b. 226, b. 227, b. 230, a. 232, b. 237, b. 238, a. 240, a. b. 241, a. 242, a. b. 246, a. 247, a. 249, b. 250, b. 251, a. 253, b. 258, b. 259, a. 260, a. 261, a. b. 263, b. 264, a. b. 267, a. 268, a. 270, a. 271, a. 272, b. 278, a. 279, a. b. 280, a. 282, a. 285, b. 286, b. 287, a. 288, b. 290, a. 291, a. 292, a. b. 293, a. b. 294, a. 295, b. 296, a. b. 300, a. 301, b. 307, b. 308, a. 310, b. 313, b. 315, b. 317, a. 321, a. b. 325, a. 326, a. 328, b. 329, a. 332, b. 333, b. 335, b. 337, b. 339, b. 342, b. 345, b. 346, a. 347, a. b. 348, b. 350, a. 352, b. 353, b. 354, a. b. 356, b. 366, b. 367, b. 369, a. b. 370, a. b. 371, a. 372, a. b. 373, b. 374, a. 375, a. b. 377, a. b. 378, a. b. 379, b. 383, b. 384, a. b. 385, a. 386, a. b. 387, a. 388, b. 398, a. 399, a. b. 400, b. 404, b. 406, a. 408, b. 409, a. 410, b. 415, b. 416, a. 419, b. 421, a.
Vitruvius 138, a. 152, b.

Digitized by Google

Vlitius (*Janus*) 393, a.
Volſcus (*Antonius*) 7, a. 8, a. 11, b. 22, b. 29, b. 31, a. 52, a. 60, a. 90, a. 221, b. notatus 40, a. 56, a. 64, b. 72, a. b. 90, a. 115, a. 166, b. 170, b. 183, b. 365, b. 366, a. 372, a. laudatus 125, a. 156, a. 176, a. 283, a. 368, a.
Voſſius (*Gerardus Joannes*) 8, a. 15, a. 25, a. 41, a. 47, b. 80, a. 88, b. 93, b. 122, b. 128, b. 130, a. 164, b. 173, b. 176, a. 188, b. 195, b. 200, a. 228, a. 239, b, 249, a. 306, a. 309, a. 348, a. 392, b. 406, b.
Voſſius (*Iſaacus*) 11, b. 73, a. 141, a. 160, 183, a. 268, b. 313, a. 315, a. 391, a.
Urſinus (*Fulvius*) 300, b.

W.

Wallius (*Jacobus*) 90, a. 215, b.

Z.

Zamoſcius (*Jo. Sarius*) 325, b.
Zinzerlingus (*Juſtus*) 367, a.

Digitized by Google

INDEX III.

RERUM & VERBORUM

Quæ in Notis ad

PROPERTIUM

explicantur.

A.

A ſaepe *pro* *ab* in membranis 57, a.
Abire, de Fortuna 61, b.
Accidere, de rebus malis 54, a.
Accuſativi nominum Graecorum magis litera *n* terminantur quam *m* 15, b.
Acroceraunia 137, a.
Acron a Romulo caeſus 407, a.
Actius 370, a.
Ad particula peculiaris elegantiae 121, a. pro *apud* 207, a.
Adire hanc, *pro* ire ad hanc 11, a.
Adlabi *pro* appellere 174, a.
Adligare viros 19, a.
Admittere, verbum augurale 308, a.
Adonis ab Amoribus lotus 129, b.
Adorare quid 18, a.
- - - *pro* orare 17, b. 18, a.
Advena *pro* peregrino 325, a.
Aedes in utroque numero *pro* locis ſacris 132, a.
Aedes Camoenarum 350, b.
- - - Herculis in foro boario Romae 400, a.
Aegis quid 94, a.
Aemulari umbras, proverbiale 202, a.
Afuit *pro* abfuit 97, a.
Ager mutus 54, b.
Agitare veſtigia quid 139, a.
Agri Eſquilini unde novi dicantur 390, a.
Ah, qualis particula 137, a.
Alcides quando fuerit nomen Herculis 402, b.
Alcyones, & earum mores 60, b.
Alexander Macedo notatus a ſuis ob conjugium Statirae 270, a.
Alexandria cur dicta noxia 270, b.
Alexis, Virgilii poëma 1, b.
Altus, de Auguſto Caeſare 79, b.
Amare alteram puellam, crimen in amore 65, a.
Amarus *pro* adverſo 378, a.
Amatores non curant quid ſit turpe 57, b.
Amici reis in judiciis adſidentes 419, b.
Amictus plebejus quis 172, b.
Amiſſa aut inventa in columnis propoſita 320, b.
Amor, Deus ſuperbus 3, a.
Amor externus quid 14, b.
Amor *pro* amante 355, a.
Amor labens *pro* amatore navigante 64, b.
Amor punit perfidos praecipue in mari 29, a.
Amor Feretrius 407, a.
Amor Lethaeus 360, a.
Amor Marulli epigrammate deſcriptus 124, b.
Amor militiae ſpecies 75, b.
Amor multarum pejor quam unius 158, a.
Amor numquam ſine curis 38, a. quae nec ab ipſa morte ſanantur 386, a.
Amores efficti ſub ſchemate Deorum 100, a.
Anaximander Mileſius, inventor Tabularum Geogr. 348, a.
Andromedae ſidus 36, a.
Animae in aquis ſuffocatorum non creditae deſcendere in orcum 302, a.
Animae demortuorum in Cymba Charontis 383, b.
Animarum ratio dubia apud veteres 70, a.
Animoſus *pro* animato 256, a.
Animus ſequitur fortunam 44, b.
Annuere ore 6, b.

Anſer pro olore 219,b.
Antecupidinibus, an conjunctim legendum 3,a.
Antiae 158,b.
Antonius a ſenatu Romano hoſtis judicatus 371,a.
Antra quid 8,b.
Apelles ad Phrynes exemplum pingit Venerem 100,b.
Apollo Palatinus, Scopae opus 188,a.
Apollo ab Jove relegatus 279,a.
Aptus ſine caſu adjuncto 404,a.
Aquae mutae *pro* tranquillis 54,b.
Aquilae pro inimicis habitae incolis Caucaſi 84,a.
Aquilo ventus 96,a.
Aranea *pro* ejus tela 238,b.
Arbores fatae 49,b.
Ardere fere gaudet ablativo 16,a.
Arena *pro* litore 288,b.
Arion 204,a.
Ars alicujus *pro* eo quod condidit 261,a.
Artifex *pro* artificioſe elaborato 188,a.
Atalantae ſaevitia in Milanionem 4,b.
Atrida, in recto caſu 130,a.
Attigit ab attigere 64,b.
Au librariorum culpa converſum in *o* 6,b. 35,b. 43,b.
Audere *pro* poſſe 55,b.
Aventinus mons 329,b.
Aves itinerum duces 327,b.
Aufugere, cum accuſativo 35,b. 36,a.
Auguſtus peculiaribus honoribus mactatus 79,a. cur dictus civis 273,b.
Aula *pro* regia 355,b.
Aura *pro* Echo 75,b.
- - - *pro* favore 178,b.
Aures poëticae paucis datae 378,a.
Aureus *pro* pulcro 90,b.
- - - Epitheton Veneris 90,b.

B.

Bacchae ad fluvii ripam cubantes 4,a.
Bacchus cothurnatus 300,a. in India natus 373,b.
Bactra *pro* ultimo rerum naturae termino 212,b.
Bajae *pro* Bajanae 42,b.
Bajuli portitores dicti 414,b.
Baſſus Jamborum poëta 15,a.
Baſſus, nomen variorum poëtarum 15,a.
Battus poëta, male *pro* Baſſo 15,a.
Bebryca ſoror Hypermneſtrae 386,a.
Bebrycia unde dicta 386,a.
Beltrandus Ferrerius in Venere mortuus 118,b.
Bibere ad amorem tranſlatum 17,a.
Blandus, de ſuſurris 41,a.
Bovillae, vicus 327,b.
Brachiorum jactatio in ſaltatione 89,b.
Britannus *pro* Britannicus 86,a.
Bubo gemens, infauſti ominis 128,b.
Bubus primam producit 325,a.
Bulla aurea quid notet 335,b.

C.

Cacus triceps 399,b.
Cadere, de ſideribus 58,a.b.
Calamis equis faciendis clarus 256,a.
Calathi virginei 281,b.
Calcare hoſtium corpora, mos victorum 3,a.
Caligula omnium hominum ſacerrimus 274,a.
Callimachus auctor carminis Pentametri 33,a.
Callimachus Romanus, de Propertio 331,a.
Campaſpe ab Apelle adamata 100,b.
Campi lugentes 70,b.
Campus ſceleratus 360,a.
Canere ſecundae & tertiae conjugationis 146,a.
Canere, de ſomniis 237,b.
Canes Capitolii a Tarpeja necati 358,b.
Canis mutus *pro* non latrante 54,b.
Capilli lapſi quid 12,b.
Captivi tonſi 418,a.
Carmina παρακλαυσίθυρα 57,a.
Carpentum vehiculi genus 412,a.
Caſſandra ab Ajace ex adytis tracta 334,b.
Caſſiopea, ſidus 36,a.
Caſtores non apparebant niſi in ſupremo caſu 62,a.
Catenae aureae in collis Regum captivorum 80,a.
Cayſter cur dicatur Ortygius 314,b.
Cea inſula 7,a.b.
Cedere de quibus dicatur 35,a.
Ceraſi non ſemper fructu dulci 338,b.
Ceraunia 137,a.
Cerberus valde terribilis veteribus 382,b.
- - - umbras terrens 423,b.
Choreae *pro* nymphis choreas ducentibus 151,a.
Cineri medicinam dare, proverbium 131,b.
Circare, bonum verbum 402,a.
Circum & *circa* promiſcue uſurpata 369,b.

Circum quomodo in compoſitione ſcribatur 98, b.
Citare, verbum proprium mortis 50, b.
Claudia cara matri Deorum 420, a.
Cleopatra in qua effigie ab Auguſto traducta 273, a.
- - - - Proſtitutiſſima mulier 167, b.
- - - - Ejus & Antonii conjugium 270, a.
- - - - Ejus effigies in hortis Vaticanis 45, a. b.
Clytemeſtra *pro* Clytemneſtra 284, b.
Colchis & Pontus terrarum omnium termini 73, a.
Colchus *pro* Colchicus 42, b. 314, a.
Collectiva cum verbo plurali 258, b. 306, b. 368, a.
Collyra Sex. Decii poëma 1, b.
Color Belgicus 148, a.
Columa *pro* columna 284, b.
Colus cujus generis 403, a.
Comae adſcititiae 52, a.
Committere in ludis veterum quid 379, a.
Compeſcere *pro* coërcere 47, a.
Complodere manus, ſignum hominis irati 378, b.
Componere pacem 87, b.
Compoſita ſaepe in uſu pro ſimplicibus 17, b.
Compoſitus *pro* confictus 87, b.
Conari quid 11, a. 152, b.
Contendere *pro* eniti 131, b.
Concumbere *pro* ſimul procumbere 324, a.
Coos inſula 7, a.
Coquere manu 84, b.
Cora a Romulo capta 409, b.
Cornelia quae 413, a.
Cornelia apud inferos 423, a.
Cornix avis mali auſpicii 361, b.
Cornua Inachidos *pro* Inachide 12, a.
Corollae heſternae quid 207, a.
Coronae apud menſas 330, b.
Copora coeleſtia igneae naturae 37, b.
Corrumpere Venerem quid 133, a.
Cothurnus de poëmate epico 205, b.
Covinus vehiculi genus idem cum eſſedo 412, a.
Crepare, de fiſſa arundine 379, b.
Creta herbarum efficacium ferax 82, b.
Creuſa Jaſonis vero nomine Glauce 157, a.
Crines a puellis Romanis multum curati 290, a.
- - - - in neglectu apud Spartanas *ibid.*
Crucius, de vino 33, b.
Cura, de capillis 290, b.
Cupido Fontanus 45, a.
- - - - e marmore 258, a.
Cybele, magna Dea 300, b.
Cynthia erudita puella 9, b. 10, a. b.
Cynthia Propertii ubi ſepulta 377, b.
Cynthia, liber primus Propertii 1, a.
Cytaeis *pro* Medea 84, b.
Cyzicus cur frigida 313, a.

D.

D litera facile tranſit in *t*: ſic & *t* vice verſa 49, b.
Dalmatae *pro* Dalmatici 42, b.
Dare, verbum ſacrorum 369, a.
De particula intendit verbi ſignificationem 56, b. 153, a.
Dea bona 401, a.
Decedere, de quo dicatur 146, a.
Decolor, de colore vitiato 345, a.
Deducere, verbum militiae 168, b.
- - - - Officium Furiarum in nuptiis infauſtis 345, a.
Degener, cum caſu ſecundo 333, a.
Degenerare, cum tertio caſu 332, b.
Deguſtatio ſacrorum 360, b.
Dejerare quid 349, a.
Dejicere lumina, 3, a.
Deiphobus quomodo obtruncatus 214, a.
Deſcribere quid 330, a.
Detractare 89, a.
Deus Lycius 215, a.
Diana, poëma Catonis 1, b.
Dic mihi formula 346, b.
Dicere leges 419, a.
Dicere *pro* jubere 319, a.
Dicere *pro* canere 24, a. 125, b.
Dicere, de poëtis 125, b.
Dicta *pro* libris 330, b.
Dii melius, deprecandi formula 376, b.
Dii quotidie poene viſi in primo ſaeculo 282, b.
Dii communes 41, b.
Dii an fleant 142, b.
Dimiſſus *pro* demtus 335, b.
Dirce a tauro tracta 294, a.
Diſcidium & Diſſidium quid differant 166, a.
Diſcutere ſomnium 265, a.
Diverſi a *divertere* 38, a.
Dolor argutus quid 67, b.
Domina, nomen dearum 97, b.
Domitianus, filius Palladis haberi volens 94, a.

Dona ultima, de ſupremae pietatis officiis 63,a.
Doris, nomen ancillarum & meretricum 387,b.
Dormire *pro* languere 138,b.
Dubio pede 95,a.
Ducere brachia 158,a.
- - - - familiam 312,a.
- - - - diem 50,a.
- - - - arma 25,a.
- - - - *pro* devocare 6,a.
- - - - *pro* bibere 17,a.
- - - - *pro* condere 25,a.
Durus, de vino 33,b.
- - - - de verſu 81,a.
- - - - de Ephemeridibus 319,b.
- - - - de corona 330,b.
Dutroa herba 361,a.
Dux quid 311,b.

E.

E & *o* ſaepe inter ſe commutata 267,b.
Ebur oſtro tinctum 388,b.
Edera, ſine adſpiratione 8,a.
Edere *pro* profiteri 113,b.
Edonus male ſecundam corripit 10,b.
Effectum & effectus ſubſtantive 39,a.
Effigies *pro* umbris demortuorum 70,b.
Effugere calumniam, offenſionem &c. 35,b.
Effundere vinum 201,b.
Ει Graecorum quomodo converſum a Romanis 270,b.
Elementa initialia a librariis ſaepe corrupta 55,b.
Ellipſis praepoſitionis poëtis frequens 235,b.
Eliſio ab antiquis poëris frequenter neglecta 195,a.
Emeritus pro vetuſto 361,b.
Epheſus olim dicta Ortygia 314,a.
Epigramma in baſi ſtatuae Cupidinis 100,b.
Epitheta in abuſu quodam etiam apud optimos poëtas 279,a.
- - - - longe petita 279,b.
Eques, de equo & equite 348,b.
Equi alati Pelopi a Neptuno dati 9,b.
- - - - Theſſali laudatiſſimi 119,a.
- - - - de piſcibus frenatis 216,b.
Ergo ultimam male corripit 239,a.
Erymanthus Apollinis filius cur excoecatus 405,a.
Eſſe intra fortunam quid 255,a.
Eſſeda quid 86,a.
Eſſeda, e quibus pugnabatur 411,b.
Eſſedarii quomodo pugnaverint 412,a.
Eſt quibus, *pro* ſunt quibus 258,a.
Et *pro* etiam 114,a. 323,b.
Etruſcus, ſine adſpiratione 255,a.
Euadne mariti rogo conſumta 53,a.
Evictus *pro* plane victus 377,a.
Evolvere *pro* ad finem volvere 26,b.
- - - - - *pro* ſecum repetere memoriam temporis 27,b.
Euphorion Chalcidenſis a C. Gallo tranſlatus 1,b. 209,b.
Eurydice uxor Orphei 4,b.
Excubare, de aſtris 356,a.
Exercitus denominati a provinciis, in quibus militabant 128,b.
Externus & heſternus confuſa in membranis 52,a. b.

F.

Fabulae Mileſiae a quibus circumlatae 106,a.
Facere moram, bona locutio 43,a.
Facies *pro* corporis habitu 352,a.
Fagus arbor amantibus cara 66,a.
Falſus, quomodo in uſu 111,a.
Falx docta quid 150,a.
Fatigare *pro* moleſtum eſſe 152,a.
Feneſtrae diverſae 12,b.
Ferae hirſutae 5,a.
Ferire lyram 78,a.
Figere *pro* defigere, 151,b.
Flavus, *epitheton amnium* 111,*b*.
Flere in ſinu alterius, *familiaritatis* ſignum 20,a.
Flumina pro diis culta 411,b.
Foetoſus, an vox Latina 326,b.
Fons Juturna 317,a.
Fontes divini dicti a veteribus 68,a.
Fontinalia 150,b.
Fordicidia 326,a.
Forma quid differat a pulcritudine 352,b.
Fortis, de verſu 81,a.
Foſſa *pro* ſcrobe magica 360,a.
Funera juniorum quomodo appellata 415,b.
Funus *pro* mortuo 61,b.
Furere fere gaudet ablativo 16,a.
Furere, verbum proprium in pugnis 375,a.
Furiae apud Judices infernos 416,b.
Furtum, in re amoris 379,a.
Furvus quid 413,b.

G.

Digitized by Google

INDEX III.

G.

Galatea, celebris apud poëtas nympha 216, b.
Galli gallinacei lucis auctores 347, a.
Gaudere gaudium 15, b.
Giachetus Geneva mortuus cum puella quam comprimebat 118, b.
Gorgonis caput in aegide Minervae 94, a.
Gradus extenſus quid notet 95, a.
Graeciae adſpectus Romanis veteribus gratus 91, b.
Grandaevus, de bove 168, b.
Gravidus, de nube 97, a.
Gravis, de tauro 206, b.
Gymnaſium, de cultura animorum 311, a.

H.

Habere cujus ſit uſus 179, b.
Habere modum, formula bene Latina 267, b.
Haedus fontibus immolatus 150, b.
Hector quomodo ab Achille occiſus 213, b.
Hegias ſtatuarius 257, a.
Herba mala 102, b.
- - - - Promethea 44, b.
Hercules Heben duxit uxorem 48, a.
- - - - triumphalis 400, a.
- - - - magnus potator 406, a.
- - - - unde dictus Victor 400, b.
- - - - quando Hercules dictus 402, b.
- - - - peculiariter ſanctus 406, b.
Heroïnae in Elyſio ſecretae a caeteris 70, b.
Hic & *ille* ſaepe confuſa apud poëtas 288, b.
Helaira uxor Caſtoris 9, a.
Hippolyta Taurella 343, a. b.
Hippolytus a noverca philtro tentatus 82, b.
Hirſutus quid 4, b. 330, b.
Hiſtoria arguta apud veteres quid 68, a. 307, b.
Hoſtia ſub nomine Cynthiae amata a Propertio 1, b.
- - - poëticae laude celebris 9, b. 10, a. b.
Hoſtibus eveniat, ſolennis deprecatio 251, b.
Hoſtius belli Iſtrici conditor 305, b.
- - - - avus Hoſtiae vel Cynthiae 9, b.
Humatus *pro* humandus 129, a.
Humus *pro* inferis 422, b.
Hydra 165, a.
Hylas in amne Aſcanio mortuus 72, b.
- - - dictus omnibus Venerum 75, b.
Hypermeſtre *pro* Hypermneſtre 384, b.
Hypermneſtre & Lynceus pro Numinibus culti 386, a.

I.

I litera finalis demta a veteribus 40, b.
I & *u* in veteribus lapidibus promiſcua 390, b.
Jacère, de comis 12, b. 109, a.
Jacere verba 65, b.
- - - - modos 158, b.
Jactare, *pro* brachia jactare 89, b.
Jactare ſe 166, a.
- - - - cantica 364, a.
Jactatio brachiorum magna pars ſaltationis antiquae 89, b. 364, a.
Jam & *tam* particulae ſaepe confuſae in libris vetuſtis 106, b.
Jaſon Pagaſaeus unde 73, a.
Icarius pater Penelopes 280, a.
Icarus a paſtoribus occiſus 199, b.
Jecur rubetae pernicioſiſſimum 235. b.
Ignis Romae valde frequens 390, a.
Ignorare aliquem 93, a.
Ille particula ornatus gratia ſaepe in uſu 108, a.
Imbellis quid notet 373, a.
Immaturus *pro* intempeſtivo 13, a.
In particula cujus uſus 339, b.
- - ſaepe auget ſignificatum 328, b.
In praepoſitio ſine diſcrimine junctum accuſ. vel ablativo 112, a.
In pro *apud* 4, a. 8, a.
Inanimata a poëtis tractantur ut animata 323, a.
Inante 93, a.
Incedere, de Junone 93, b.
Incidere, de rebus malis 54, a. b.
Inclinari, de ſideribus 58, a. b.
Indi unde colorentur 344, b.
Iners quis 248, b.
Inſtitor quis 340, a.
Interpres vetus Juvenalis 7, a.
Invictus, de Hercule 73, b.
- - - - de Auguſto Caeſare 79, b.
Iole ab Hercule amata 183, b.
Ire viam 295, b.
Iſis pro Junone habita 366, b.
Iter natalis 266, b.
Jubere, verbum proprium mortis 50, b.
Juno peculiare numen mulierum 97, a.
- - - Regina 366, b.
- - - Soſpita 391, b.

Jupiter

Jupiter non omnibus placet 83, b.
Jura mollia quid 415, b.
Jus dicebatur in foro 22, a.
Juventus Pagaſaea, de Argonautis 73, a.

L.

Labi 41, b. *pro* navigare 174, a.
Lacrimae calidae 381, a.
Lacrimari *pro* illacrimari 322, b.
Lacus *pro* ſpecu 295, a.
- - - de Venere vulgivaga 161, a.
Laelia Galla 343, a.
Lais mater & filia 99, a.
Lalage, poëma Horatii 1, b.
Lapidatio ſepulcrorum 368, a.
Lapides ad gentem Propertiam ſpectantes 2, b.
Lapis 264, a.
Lapis ultimus *pro* eo, qui tegit ſepulcrum 53, a.
Lares viales 345, b. 346, a.
Latus *pro* ora 278, a.
Lavari in Styge, omen infelix 345, b.
Laurus tacite deflagrans, mali ominis 181, b. 182, a.
Lenis, de vino 33, a.
Lentus quid 131, a.
Lesbia Catulli amica 46, a.
Lex Julia de maritandis ordinibus 103, a.
Libri corona redimiti 330, b.
Limes *pro* alveo 405, b.
Litare ſacra, Latina formula 326, b.
Lites in amore 389, b.
Longinquus *pro* longo 23, b.
Lucere, de puella 78, a.
Lucernae extremae quid 248, a.
Ludere pila in more apud Virgines Graecorum 286, b.
Luna, Dea ſiderea 306, b.
- - - *pro* nocte 353, a. b.
Lupa *pro* Numine habita 330, a.
Luridus, epitheton umbrarum 377, a.
Lux *pro* vita 136, b.
Lycinna a Propertio amata 3, a.
Lycoris, Poëma Corn. Galli 1, b.
Lydia, Poëma Catonis 1, b.
Lympha *pro* Nympha 294, b.
Lyrae imbelles, id eſt paci aptae 373, a.
Lyſippus ſtatuis humanis effingendis clarus 256, a.

M.

M litera ſaepe non eliditur in verſu 133, a.
Maenades in comitatu Bacchi 285, b.
Magnitudo *pro* numero 18, b.
Magnus, de Auguſto 79, a. b.
Mala immutant homines 44, b.
Manardus, Medicus in Venere mortuus 118, b.
Mandare *pro* ſcripto indicare 318, a.
Mandata 343, a.
Manes per magos evocati 5, b.
- - - - crediti habitare in nemoribus 211, b.
Manes noxii ipſo quoque meridie vagantes 389, b.
Manus loquaces dictae 252, a. longae 241, a.
Mare quando purpurei coloris 173, b.
Mare per Auguſtum pacatum 275, b.
Marmor Parium ſolum dignum Praxitele 258, a.
Mars vigila 238, b.
Matrimonium unicum laudi datum 417, a.
Matrimonium e gente devicta petitum, indecorum apud Romanos 270, a.
Maximianus, ſcriptor barbarus 209, b.
Mederi mortuo 131, b.
Medi & Parthi nobiles arte ſagittandi 125, a.
Medicamenta e ſtrigibus ad odium conciliandum 236, b.
Melaenis, amor Domitii Marſi 1, b.
Meretrices quomodo olim veſtitae 77, b.
Milanion deflens Atalantae ſaevitiam 4, b.
Milia & *Mile* pro *millia* & *mille* 18, a.
Mimnermus inventor verſus pentametri 33, a.
- - - - - - amavit tibicinam 33, a.
Minerva & Muſae, caſtae puellae 4, a.
Minos ac Rhadamantus mitiores Plutone 416, a.
Minos duplex 304, b.
Miſerum 44, b.
Mitra Sidonia *pro* purpurea 184, b.
Mitra unde pallida dicatur 367, b.
Mittere ſignum 263, a.
Moecenas quomodo ſcribendum 254, a.
Moles pinea *pro* claſſe navium 370, a.
Mollis, de verſu 81, a.
Mollis & mitis 96, a. b.
Monobiblos, liber primus Propertii 1, a. b.
Montes Dalmatae *pro* Dalmatici 42, b.
Monumenta foedis hiſtoriis inſignita 102, b.
Mors praecox unde immitti credita 415, a.
- - - in media Venere 118, b.
Mortui numquam curae expertes 387, a.
Mor-

Digitized by Google

Mortuo verba facere 131,b.
Movere *pro* laceſſere 54,a.
Mox quid notet 88,b.
Mulieres in mediis aedibus 234,a.
- - - - in anteriore parte aedium 102,b.
Multa dura, elegans locutio 51,a.b.
Multum *pro* ubertim 154,b.
Mundus, de inſtitore 340,a.
- - - - - *pro* elegans 363,a.
Munera ſuprema, de ſupremae pietatis officiis 63,a.
Munera pudiciſſimas quoque corrumpunt 280,a,
Muſae ſub apum ſpecie 328,a.
Mutare calorem quid 66,a.
Mutare, uſitatum in amore 45,b.
Mutus & *multus* confuſa 54,b. 55,a.
Mutus, de aquis tranquillis 54,b.
- - - - de agro *ibid.*
- - - - de cane *ibid.*
Myrrha pro benuino 7,b.
- - - - cur Orontea *ibid.*
- - - - probatiſſima quae 265,b.

N.

Nani in deliciis menſarum 395,a.
Nanno tibicina a Mimnermo adamata 33,a.
Natura *pro* indole 155,a.
Naves emeritae diis ſacratae 168,b.
Nauta, agnomen Propertii 1,b.
Nemora quid 49,b.
Nemora addita virorum clarorum ſepulcris 211,b.
Nequicquam, unde deſumatur 95,a.
Neſtor cur dicatur Gallicus miles 128,b.
Ni pro *ne* 104,a.
Nilus cur dictus timidus 272,b.
Niobe quot habuerit liberos 154,a.
Niti in veſtigia majorum 260,a.
Nocere noxam 15,b.
Noctes Penelopeae, opus Caelii Calcagnini 111,b.
Nomina tabulis ſubſcripta 100,a.
Nox inſana quid 396,a.
Nox *pro* tempeſtate 267,a.
- - - *pro* luna 307,a. 353,b.
Nubes atra quid 97,a.
Nullus & nulla *pro* nemo 87,a.
Numen Auguſti 81,b.
Nunc *pro* ergo 406,b.
Nurus *pro* muliere 101,b.
Nymphae non immortales 194,b.

O.

O librariorum culpa converſum in *au*, & vice verſa. 6,b.
-- correptum in verſu. 200,a.
Oculi cur loquaces dicti 252,a.
- - - cornicum in rebus Magicis 361,b.
Oenone nympha, non dea 194,b.
Olim quondam 88,b.
Omina *pro* viſis nocturnis 353,a.
Olor generis Anſerini 219,b.
Olympia Fulvia Morata, clariſſima femina 343,b.
Olympia plorans Arioſti 66,a.
Omne an ſemper adjectivum 393,b.
Onyx, maſculini generis 127,a.
- - - - lapis & gemma 265,b.
Orationes Ajacis & Ulyſſis celeberrima Ovidianae eloquentiae ſpecimina 119,b.
Orbis extremus, de Aegypto 140,b.
Orithyia conjux Aquilonis 240,b.
Orpheus & Eurydice 4,b.
Oſiris inventor aratri 2,b.
Oſſa *pro* manibus 423,b.
Oſſa mortuorum mixta 116,b.
Oſſa in veneficiis ac ſacris magicis 235,b.
Oſſa Heſiodi quomodo inventa 328,a.
Officulum e rana in uſu amoris 235,a.

P.

Palaeſtra, de cultura animorum 311,a.
Palilia unde dicta 357,a.
Pallas *pro* Veſta 355,a.
Pallere *pro* flaveſcere 388,b.
Pallidus, de mitra 367,b.
Pallor *pro* rubore 99,b.
Parcae nentes fata hominum 27,b.
Parere artem 257,b.
Parere, de aqua 303,b.
Parietes pingere in uſu apud Romanos 102,a.
Paros una Cycladum 258,a.
Parrhaſius pictor libidinum 102,a.
Participia praeteriti temporis *pro* futuris 129,a.
Patres familiarum duces 312,a.
Paulus Aemilius Lepidus quis 413,a.
Pavo mas, avis ſtellante cauda 162,b.
Pauper quis 248,b.
Pax compoſita *pro* conficta 87,b.
Pectus *pro* affectu 384,b.

Pelops quomodo avexerit Hippodamiam 9,b.
Peragere iter natalis quid 266,b.
Percutere lyram 78,a.
Perdere quid 104,a.
Perire fere gaudet ablativo 16,a. 36,b.
Perſes timidus & ignavus 418, b.
Perſolvere debitum naturae 85,b.
Phaon & Sappho 4,b.
Phoebe uxor Pollucis 9,a.
Phryne Mneſarete 100,a.
Phryne inſtar Veneris emergens e mari 100,b.
Piare ſacra quid 5,b.
Pinus arbor, & de eâ fabula 66,b.
Piſidice amore Achillis capta 358,a.
Pitys in pinum arborem mutata 66,b.
Placatus *pro* placandus 61,b.
Plumae ſuſpenſae quid 74,a.
Pluto judicium exercens apud inferos 415,b.
Pollux *pro* utroque Dioſcuro 317,a.
Polymeſtor *pro* Polymneſtor 284,a.
Poetae ſaepe migrant canones Grammaticorum 197,b.
Ponere, verbum dedicationis 132,a.
Ponere pugnas 80,b.
- - - - oſcula 127,a.
Poni, de iis, quae coelo delabuntur 30,a.
Ponticus poeta Homero collatus 25,b. 26,a.
- - - - - - - - amavit ancillam 36,b.
Portitor, nomen quaſi proprium Charontis 414,a.b.
Portitor & portorium unde 414,a.
Poſcere, verbum proprium mortis 50,b.
Poſſe aliquid facere, *pro* facere 5,a.
Poſt deinde 88,b.
Potio odii 44,b.
Potiri, verbum medium 115,a.
Praecipere cujus notionis 337,b. 338,a.
Praepoſitiones geminatae antiquis in deliciis 13,b.
Praxiteles marmore quam aere felicior 258,a.
- - - - amator Phrynes 100,b.
Precium vitae *pro* mercede morum 422,b.
Premere manus quid 78,b.
Pretioſus, de meretrice 363,a.b.
Primitiae fructuum Vertumno datae 338,a.
Pro particula 324,b.
Procello *idem* quod percello 249,b.
Procurrere, verbum militare 141,a.
Prodere quid 105,a.
Producere noctes 13,b.
Propertius equeſtri loco natus 1,b.
- - - - - Mevanienſis 2,a.
- - - - - Tullii admirator 297,a.
Pruina matutina 117,b.

Q.

Qua *pro* qua parte 324,a.
Quaerere *pro* acquirere 301,a.
Quaerere ſedes, pura locutio 383,b.
Quanta *pro* quot 43,a.
Que encliticon 384,a.
Quippe ubi 85,a.
Quo particula 349,b.
Quod *pro* quamvis 217,a.
Quodcunque, ſignans particula 324,a.

R.

Radere poma 83,b.
Radiare, antiquae elegantiae verbum 52,b.
Ranae rubetae bino jecinore praeditae 235,b.
Re in compoſitis anceps 347,a. 395,a.
Reddere animam 85,b.
Redire, de Fortuna 61,b.
Referre jura 22,a.
Reficere iter quid 199,a.
Reges, de diis 366,a.
Regina, de Junone 366,b.
Reginae, de deabus 366,a.
Repente ſubito 88,b.
Reponere, quid 61,b.
Reſegmina unguium in ſacris Magicis 235,b.
Reſiſtere *pro* reſtare 253,b.
Reſtare, quid 157,b. 253,a.
Revocare *pro* renovare 53,b.
Rex, de homine potente 255,a.
Rhadamantus & Minos mitiores Plutone 416,a.
Rheni caput calcatum ab equo Domitiani 3,b.
Rhenus ſanctum Germanis nomen 411,b.
Robigus Deus 170,a.
Rogus extremus 53,a. emeritus 361,b.
Romani ſeduli in cuſtodienda mulierum pudicitia 286,a.
Romulus quomodo dicatur murorum augur 373,b.
Ros *pro* ſumma aqua 173,a.
Roſcidus, roſidus, roridus, vox unius ſignificationis 189,b.
Rubere *pro* lucere 37,b.
Rudis, de nave 176,a.
Rumor mariti, *pro* de marito 359,b.
Rumpere aras quid 307,b.

S.

S.

S & x ſaepe in ſcriptis commutantur 207, a.
Sacra *pro* cultu poematum 211, a.
Sacra guſtata 360, b.
- - - Junoni ſoſpitae facta 391, b.
- - - magica noctu fieri ſolita 84, a. ubi 360, a.
- - - Aegyptia ex urbe Roma ejecta 199, a.
- - - marita *pro* maritalibus 307, b.
Saltatio veterum 364, a.
Sanare curas 38, a.
Sanctus omnium Deorum epitheton 406, b.
Sancus, de Hercule 406, b.
Sappho a Phaone derelicta 4, b.
Saxa ſola quid 65, a.
- - - torrida quid 73, a.
Scortilla Romae in ſacra via 164, b.
Sedare *pro* ſedari 303, a.
Sedes Romana *pro* urbe Roma 219, a.
Senſus datus ſaxis & ſilvis 64, a.
Sepulcra ſaxis caeſa 368, b.
Serere & conſerere, de nemore 351, b.
Seri ignes 53, a.
Sermo mutus amantium 252, a.
Serti *pro* ſerta 369, a.
Servare fidem 383, b.
Servi cuſtodes ingenuarum mulierum 41, b.
Servire ſervitutem 15, b.
Serum diei 53, b.
Serus *pro* ultimo & extremo 53, a.
Si affirmantis particula 321, a.
Sibylla Cumana 279, a.
Sibylla Phemonoë 329, a.
Sic particula cum geſtu enuncianda 13, a.
Sidera prona 58, a.
Signa & ſtatuae in intercolumniis 187, b.
Signa vivida, de bubus Myronis 256, a.
Silvae *pro* arboribus 49, b.
Simplicia *pro* compoſitis in uſu apud Propertium 17, b. 280, a.
Simulacrum & umbra confuſa apud poëtas 70, a. b.
Simulare quid 418, b. arcanum inter artes puellares 67, a.
Sinonis in catenis habita a Garmo rege 80, a.
Sitis quibus epithetis inſigniatur 400, b.
Siſyphus unde ortus 157, b.
Sol Deus ſidereus 307, a.
Solus *pro* ſolitarius 149, b.
Somnia ablutione expiata 353, a.
Somnus intempeſtivus inter convivia 266, a.
Sonitus, de tonitru 142, b.
Sopor *pro* veneno ſomnifero 273, a.
Spatiari, de ambulationibus in porticu 187, a.
Specimen cujus notionis 422, a.
Spiritus *pro* anima 302, a.
Spolia opima quid 412, b.
Spoliatus *pro* ſpoliandus 276, a.
Stacte 7, b.
Stadium de cultura animi 311, a.
Stantia quid 360, a.
Stare magno quid 107, a.
Stare *pro* eſſe 115, b.
- - - de componentibus ſe ad pugnam 287, a.
Subire, verbum occultae molitionis 34, b.
Suevi gens ferox 223, a.
Suffoco media producta 398, a.
Surdus quid 27, b.

T.

T litera facile tranſit in *d*, idque vicibus commutatis 49, b. 267, b. 286, b.
Tabulae Geographicae 348, a.
- - - foedae antiquis in deliciis 102, a.
Taeniae in veneficiis habitae 237, a.
Tamen *pro* tandem 85, a.
Tandem denique, per pleonaſmum 88, b.
Tangere mero 350, a.
Tantaleus *pro* Tantalus 416, b.
Tanti *pro* tot 153, b.
Tarpeja quomodo occiſa 358, a. ubi ſepulta 351, a.
Tatius unde dictus formoſus 352, b.
Taurus 19, b.
Tellus continet deos manes 71, a.
Tener, perpetuum puellarum epitheton 105, b. pro molli & effeminato 371, a.
Tetrum quid 145, a.
Teuthras *pro* piſcina 40, b.
Terere *pro* obſerere 280, a.
Terere ſaxoſam viam *pro* verſari in difficultatibus 362, a.
Thamyra cantor 160, b.
Thebais, opus Pontici veteris poëtae 25, a. b.
Thermodon ſcribendum, *non* Thermodoon 287, b.
Tiberius Nero nanis delectatus 395, a.
Tibur Herculi ſacrum 389, a.
Timet jure cui periculum imminet 52, a.
Timor *pro* pudore 19, b.
- - - *pro* timoris cauſa 289, a.
Tinguere recte ſcribitur *pro* tingere 24, b.
Tireſias punitus ob viſam Minervam 404, b.
Tityus an a gemino vulture punitus 155, a.

Togae, veſtimentum meretricum 77, b.
Tollere vultum & ſupercilium 3, a.
Tonderi in luctu ſolenne apud Orientis populos 280, b.
- - - - Judaeis vetitum *ibid.*
Tonitrua tela Jovis 141, a.
Toro & *Viro* confuſa ſaepe in membranis 113, a.
Torrere, de ſitim facientibus 401, a.
Torrida ſaxa, id eſt, gelu peruſta 73, a.
Trahere quietem 50, a.
- - - - pocula *ibid.*
Tranſcendere, verbum laboris 51, a.
Tremidus, an vox Latina 328, b. 329, a.
Tremor indicium equi vividi 328, b.
Triumphi per viam ſacram 227, a.
Tunica Oſtrina 265, a.
Tunicae demiſſae 340, a.
Turpare *pro* degenerare 333, a.
Turpis, de ſepulcro Tarpejae 351, b.
Tus cur dicatur blandum 369, a.

V.

Vah particula quam vim habeat 137, a.
Venire *pro* abire 50, b.
Venire in re ſtupri 148, b.
- - - - de Fortuna 61, b.
Venti *pro* diis habiti 240, a. b.
Venus nens fata hominum 27, b.
- - - - in tenebris minus jucunda 133, b.
- - - - coeca *ibid.*
- - - - Gnidia 100, b.
- - - - Erycina 279, a.
- - - - a quibus culta 360, a.
Verba ſuperciliis tecta 252, a.
- - - - mala in ſepulcris 368, b.
- - - - honeſta uſu vulgi ſaepe facta turpia 324, b.
Verrere focum, negotium religionis 283, a.
Verus quid 113, a.
- - - *pro* juſto 291, a.
Veſtes Coae 7, a. b. 77, b.
- - - - vitreae 78, a.
Veſtigium, de contubernio amoris 117, b.
Veſtis tacita quid 17, a.
Via *pro* itinere longinquo 224, a.
- - libera 279, a.
Vibrare, ſignum laceſſentis aliquem ad pugnam 408, a.
Victi a victoribus proculcati 280, a.
Vindices qui 416, b.
Vinum lene 33, a.
- - - - durum 33, b.
- - - - pallidum *pro* veneno 382, a.
Virdomarus cur *vaſtus dux* dictus 411, a.
Virgines albae 284, a.
- - - - vittatae 417, a.
Virgo, de muliere nupta 420, a.
Vittae matronales 417, a.
Vivere vitam 15, a.
Umbra & ſimulacrum, confuſa apud poëtas 70, a. b.
Umbra in arboribus 282, a.
Umbria, patria Propertii, Plauti, & Jov. Pontani 331, b.
Unguentum Crocinum 265, b.
Ungues, arma mulierum iratarum 396, a.
- - - - - creſcunt etiam mortuis 236, a.
- - - - - naufragis auferuntur 248, a.
- - - - - longae ſagarum 361, a.
Vocare, verbum mortis 50, b.
Volens, de puella quid 319, b.
Volvere, de *fatis* 26, b.
Vota ultima, de morte 22, b.
Urere, proprium amoris verbum 48, b.
Urnae, vaſa exiguae molis 415, a.
Ut ajunt, formula 13
Ut *pro* poſtquam 75, b.
- - *pro* ſimulac 335, a.
Vulnera quando ſanitatem promittant 321, a.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06827 2692

Digitized by Google

Digitized by Google

ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN

BEQUEST OF
JOHN S. LAWRENCE

Digitized by Google